

Holy Bible

Aionian Edition®

Արեւելահայերեն Աստվածաշունչ
Eastern Armenian Bible

AionianBible.org

աշխարհի առաջին հետ թարգմանված Աստվածաշունչը
100% ձրի կրկնօրինակելու կամ տպելու համար
հայտնի նաև
“ մանուշակագույն Աստվածաշունչ ”

Holy Bible Aionian Edition ®

Արեւելահայերեն Աստվածաշունչ
Eastern Armenian Bible

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025

Source text: Crosswire.org

Source version: 7/17/2013

Source copyright: Public Domain

Translator unknown

Formatted by Speedata Publisher 4.21.5 (Pro) on 1/28/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Աաիարան

Արեւելահայերեն at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Արեւելահայերեն at AionianBible.org/History

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.

Բովանդակություն

Յին Կտակարան

Նոր Կտակարան

ԾՆԸԴՈՑ	11	ՄԱՏԹԵՈՍ	109
ԵԼՔ	62	ՄԱՐԿՈՍ	141
		ՂՈՒԿԱՍ	162
		ՅՈՎԱՆԻ	196

հավելված

ընթերցողի ուղեցույց

բառարան

քարտեզներ

ճակատագիր

նկարազարդումներ, Doré

Յին Կտակարան



Աստուած դուրս հանեց Ադամին, բնակեցրեց բերկութեան դրախտի
դիմաց եւ հրամացեց քերպեներին ու բոցեղն սրին շուրջանակի հսկել
դժի կենաց ծառը տանող ճանապարհները:

Ծննդոց 3:24

ԾՆԴՈՑ

1 Ի սկզբանէ Աստուած ստեղծեց Երկինքն ու Երկիրը: **2** Երկիրն անձեւ ու անկազմ էր, խաւար էր տիրում անհունի վրայ, եւ Աստծու հոգին շրջում էր ջրերի վրայ: **3** Եւ Աստուած ասաց. «Թող լոյս լինի»: Եւ լոյս եղաւ: **4** Աստուած տեսաւ, որ լոյսը լաւ է, եւ Աստուած լոյսը բաժանեց խաւարից: **5** Աստուած լոյսը կոչեց ցերեկ, իսկ խաւարը կոչեց գիշեր: Եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօտ՝ օր առաջին: **6** Աստուած ասաց. «Թող տարածութիւն առաջանայ ջրերի միջեւ, եւ ջրերը թող բաժանուեն ջրերից»: Եւ եղաւ այդպէս: **7** Աստուած ստեղծեց տարածութիւնը, որով Աստուած տարածութեան ներքեւում եղած ջրերը անջրպետեց տարածութեան վրայ եղած ջրերից: **8** Աստուած տարածութիւնը կոչեց Երկինք: Աստուած տեսաւ, որ լաւ է: Եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօտ՝ օր Երկրորդ: **9** Աստուած ասաց. «Թող Երկնի տակ գտնուող ջրերը հաւաքուեն մի տեղ, եւ երեւայ ցամաքը»: Եւ եղաւ այդպէս. Երկնի տակի ջրերը հաւաքուեցին մի տեղ, ու երեւաց ցամաքը: **10** Աստուած ցամաքը կոչեց Երկիր, իսկ հաւաքուած ջրերը կոչեց ծով: Աստուած տեսաւ, որ լաւ է: **11** Աստուած ասաց. «Թող Երկիրը իր տեսակի ու իր նմանութեան սերմը պարունակող դալար բոյս եւ իր տեսակի ու իր նմանութեան սերմը պարունակող, իր տեսակի միրգ տուող պտղաբեր ծառ աճեցնի Երկրի վրայ»: Եւ եղաւ այդպէս. **12** Իոնդ ամքոռդ Երկրի վրայ ցանելու սերմը իր մէջ պարունակող դալար բոյս եւ իր տեսակի սերմը իր մէջ պարունակող, միրգ տուող ծառ աճեցրեց: Աստուած տեսաւ, որ լաւ է: **13** Եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօտ՝ օր Երրորդ: **14** Աստուած ասաց. «Թող լուսատուներ լինեն Երկնի տարածութեան մէջ, որպէսզի լուսալորեն Երկիրը եւ իրարից բաժանեն ցերեկն ու գիշերը: Դրանք թող լինեն, որպէսզի ցոյց տան տարուայ եղանակները, տօնական օրերն ու տարիները, **15** թող լինեն, ծագեն Երկնի տարածութեան մէջ՝ Երկիրը լուսալորելու համար»: Եւ եղաւ այդպէս: **16** Աստուած ստեղծեց Երկու մեծ լուսատուներ. մեծ լուսատուն՝ ցերեկն իշխելու,

իսկ փոքր լուսատուն՝ գիշերն իշխելու համար, ինչպէս նաեւ աստղեր: **17** Աստուած դրանք դրեց Երկնի տարածութեան մէջ՝ Երկիրը լուսալորելու համար, **18** ինչպէս նաեւ ցերեկուայ ու գիշերուայ վրայ իշխելու եւ լոյսն ու խաւարը իրարից բաժանելու համար: Աստուած տեսաւ, որ լաւ է: **19** Եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօտ՝ օր չորրորդ: **20** Աստուած ասաց. «Թող ջրերն արտադրեն կենդանութեան շունչ ունեցող գեռուններ, եւ Երկրի վրայ ու Երկնի տարածութեան մէջ թող թեւալոր թօջուններ լինեն»: Եւ եղաւ այդպէս: **21** Աստուած ստեղծեց խոչը կետեր, կենդանութեան շունչ ունեցող ամէն տեսակ գեռուններ, որ արտադրեցին ջրերն ըստ տեսակների, եւ ամէն տեսակ թեւալոր թօջուններ՝ ըստ տեսակների: Աստուած տեսաւ, որ լաւ է: **22** Աստուած օրինեց դրանց ու ասաց. «ԱճեցԷք, բազմացԷք եւ լցրէք ծովերի ջրերը, իսկ թօջունները թող բազմանան Երկրի վրայ»: **23** Եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօտ՝ օր հինգերորդ: **24** Աստուած ասաց. «Թող Երկիրն արտադրի չօրբոտանի կենդանիններ իրենց տեսակներով, սողուններ եւ գազաններ իրենց տեսակներով»: Եւ եղաւ այդպէս: **25** Աստուած ստեղծեց Երկրի գազաններն իրենց տեսակներով, անասուններն իրենց տեսակներով եւ Երկրի բոլոր սողուններն իրենց տեսակներով: Աստուած տեսաւ, որ դրանք լաւ են: **26** Աստուած ասաց. «Մարդ ստեղծենք մեր կերպարանքով ու նմանութեամբ, նա թող իշխի ծովի ձկների, Երկնի թօջունների, ողջ Երկրի անասունների եւ Երկրի վրայ սողացող բոլոր սողունների վրայ»: **27** Եւ Աստուած մարդուն ստեղծեց իր պատկերով, Աստծու պատկերով ստեղծեց նրան, արու եւ եզ ստեղծեց նրանց: **28** Աստուած օրինեց նրանց ու ասաց. «ԱճեցԷք, բազմացԷք, լցրէք Երկիրը, տիրեցԷք դրան, իշխեցԷք ծովի ձկների, Երկնի թօջունների, ողջ Երկրի բոլոր անասունների ու Երկրի վրայ սողացող բոլոր սողունների վրայ»: **29** Աստուած ասաց. «Ահա ձեզ տուեցի ողջ Երկրի վրայ տարածուած սերմանելի բոլոր բոյսերի սերմերը եւ իրենց մէջ պտուլ սերմանելու սերմ պարունակող բոլոր ծառերը: Դրանք թող ձեզ համար սնունդ լինեն, **30** իսկ բոլոր կանաչ

խոտերը երկրի բոլոր գազանների, երկնքի բոլոր թռչունների եւ երկրի վրայ սողացող բոլոր սողունների՝ բոլոր կենդանիների համար թող լինեն կեր»: Եւ եղաւ այդպէս: Յ Աստուած տեսաւ, որ այն ամենը, ինչ ստեղծել էր, շատ լաւ է: Եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօտ՝ օր վեցերորդ:

2 Այսպիսով Աստուած ստեղծեց երկինքն ու

երկիրը եւ կարգաւորեց դրանք: Յ Աստուած վեցերորդ օրն աւարտեց արարչագործութիւնը եւ իր կատարած բոլոր գործերից յետոյ՝ եօթներորդ օրը, հանգստացաւ: Յ Աստուած օրինեց եօթներորդ օրը եւ սրբագրեց այն, որովհետեւ այդ օրը Աստուած հանգստացաւ իր այն բոլոր գործերից, որ սկսել էր անել: 4 Այս է երկնքի ու երկրի արարչութեան պատմութիւնը: Այն օրը, երբ Աստուած ստեղծեց երկինքն ու երկիրը, 5 երկրի վրայ դեռ ոչ մի տունկչէր բռւսել, դեռ ոչ մի դաշտային բռյա չէր աճել, որովհետեւ Տէր Աստուած անձրեւ չէր տեղացրել երկրի վրայ, եւ մարդ չկար, որ մշակէր հողը, 6 բայց աղբիւր էր բխում երկրից եւ որոգում ողջ երկիրը: 7 Տէր Աստուած մարդուն ստեղծեց երկրի հողից, նրա դեմքին կենդանութեան շունչ փշեց, եւ մարդն եղաւ կենդանի եակ: 8 Աստուած դրախտ տնկեց Եղեմում արեւելեան կողմը, եւ այնտեղ դրեց իր ստեղծած մարդուն: 9 Տէր Աստուած երկրից բռւսցրեց նաեւ ամեն տեսակի գեղեցկատեսիլ ու համեղ մրգեր տուող ծառեր, իսկ կենաց ծառը՝ բարու եւ չարի գիտութեան ծառը, տնկեց դրախտի մեջտեղում: 10 Գետ էր բխում Եղեմից, որպէսզի ոռոգէր դրախտը, եւ այնտեղից բաժանում էր չորս ճիւղերի: 11 ՄԵԿԻ անունը Փիսոն էր: Նա է, որ պատում է ամրող Ելիլատ երկիրը, այնտեղ, ուր ուսկի կայ: 12 Այդ երկրի ոսկին ազնիւ է: Վյստեղ կայ նաեւ սուտակ եւ դահանակ ակնաբարը: 13 Երկրորդ գետի անունը Գեհոն է: Նա պատում է Եթովպացւոց երկիրը: 14 Երրորդ գետը Տիգրին է: Սա հոսում է դեպի Ասորեստան: Չորրորդ գետը Եփրատն է: 15 Տէր Աստուած իր ստեղծած մարդուն տեղաւորեց բերկութեան դրախտում, որպէսզի սա մշակի ու պահպանի այն: 16 Տէր Աստուած պատուիրեց Աղամին ու ասաց. «Դրախտում ամեն ծառի պտուղներից

կարող ես ուտել, 17 բայց բարու եւ չարի գիտութեան ծառից մի կերեք, որովհետեւ այն օրը, երբ ուտեք դրանից, մահկանացու կը դառնաք»: 18 Տէր Աստուած ասաց. «Լաւ չէ, որ մարդը միայնակ լինի: Նրա նմանութեամբ մի օգնական ստեղծենք նրա համար»: 19 Տէր Աստուած ստեղծեց նաեւ դաշտային բոլոր գազաններին, երկնքի բոլոր թռչուններին եւ բերեց Աղամի մօս, որ տեսնի, թէ Աղամը ինչ անուն կը տայ դրանց: Եւ Աղամն ինչ անուն որ տար ամեն մի կենդանուն, այն էլ կը լինէր դրա անունը: 20 Աղամը բոլոր անասլններին, երկնքի բոլոր թռչուններին եւ դաշտային բոլոր գազաններին տուեց անուններ, բայց Աղամը չգտաւ իր նմանութիւնն ունեցող մի օգնական: 21 Տէր Աստուած թմրութիւն բերեց Աղամի վրայ, եւ սա քնեց: Աստուած հանեց նրա կողոսկրերից մեկը եւ այդ տեղը մաշկով ծածկեց: 22 Տէր Աստուած Աղամից վերցրած կողոսկրից կին արարեց եւ նրան բերեց Աղամի մօս: 23 Աղամն ասաց. «Վյժմ սա ուկոր է իմ ուսկրոններից եւ մարմին՝ իմ մարմնից: Թող սա կոչուի կին, որովհետեւ իր ամուսնուց ստեղծուեց»: 24 Այդ իսկ պատճառով տղամարդը թողնելով իր հօրն ու մօրը՝ պէտք է միանայ իր կնոջը, եւ երկուը պէտք է լինեն մի մարմին: 25 Եւ երկուսն էլ՝ Աղամն ու իր կինը, մերկ էին ու չին ամաչում:

3 Օձը երկրի վրայ Աստծու ստեղծած բոլոր գազաններից աւելի խորամանկ էր: Օձն ասաց կնոջը. «Ինչո՞ւ Աստուած ասաց, թէ դրախտում գտնուող բոլոր ծառերի պտուղներից չէք կարող ուտել»: 2 Կինն ասաց օձին. «Դրախտի ծառերի պտուղներից կարող ենք ուտել: 3 Սակայն դրախտի մեջտեղի ծառի պտղի համար Աստուած ասաց. «Դրանից չուտեք եւ չմօտենաք, որպէսզի չմեռնէք»: 4 Օձն ասաց կնոջը. «Չէք մահանայ, տրովվետեւ Աստուած գիտեր, որ այն օրը, երբ դրանից ուտեք, կը բացուեն ձեր աչքերը, եւ դուք կը լինէք աստուածների նման՝ կ'իմանաք բարին ու չարը»: 6 Կինը տեսաւ, որ ծառի պտուղը լաւ է ուտելու համար, ակնահաճոյ է եւ գրաւիչ՝ ըմբռնելու համար: Նա առաւ նրա պտղից, կերաւ եւ տուեց իր մօտ կանգնած

ամուսնուն, եւ նրանք կերան: 7 Երկուսի աշբերն ել բացուեցին, եւ նրանք հասկացան, որ մերկ են: Նրանք թզենու տերեւներն իրար կարեցին եւ իրենց համար գոզնոց շինեցին: 8 Երեկոյեան նրանք լսեցին Տէր Աստծու՝ դրախտում շրջագայելու ոտնաձայնը, եւ Աղամն ու իր կինը Տէր Աստծուց թաքնուեցին դրախտի ծառերի մէջ: 9 Տէր Աստուած կանչեց Աղամին ու ասաց նրան. «Ո՞ւր ես: 10 Աղամը պատասխանեց. «Լսեցի քո ձայնն այստեղ՝ դրախտում, ամաչեցի, որովհետեւ մերկ էի, եւ թաքնուեցի»: 11 Աստուած ասաց նրան. «Ո՞վ յայտնեց քեզ, թէ մերկ ես: Արդեօք կերար այն ծառի պտղից, որից պատուիրել էի, որ չուտես»: 12 Աղամն ասաց. «Այս կինը, որ տուեցիր ինձ, նա տուեց ինձ ծառի պտղից, եւ ես կերայ»: 13 Տէր Աստուած ասաց կնոշը. «Վյո ինչ ես արել»: Կինն ասաց. «Օձը խարեց ինձ, եւ ես կերայ»: 14 Տէր Աստուած ասաց օձին. «Քանի որ այդ բանն արեցիր, անիծեալ լինես երկրի բոլոր անասունների ու գազանների մէջ: Քո լանջի ու որովայնի վրայ սորաս, որց կեանքումն հոր ուտես: 15 Թշնամութիւն պիտի դնեմ քո եւ այդ կնոշ միջեւ, քո սերնդի ու նրա սերնդի միջեւ: Նա պիտի ջախչախի քո գլուխը, իսկ դու պիտի խայթես նրա գարշապարը»: 16 Իսկ կնոշն ասաց. «Պիտի անչափ բազմացնեմ քո ցաւերն ու քո հառաջանքները: Ցաւերով երեխաններ պիտի ծնես, քո ամուսնուն պիտի ենթարկուես, եւ նա պիտի իշխի քեզ վրայ»: 17 Աստուած Աղամին ասաց. «Քանի որ անսացիր քո կնոշ ձայնին եւ կերար այն ծառի պտղից, որից միայն քեզ պատուիրեցի չուտել, բայց կերար դրանից, թող անիծեալ լինի երկիրը քո արածի պատճառով: Տանջանքով հայթայթես քո սնունդը քո կեանքի բոլոր օրերին: 18 Փուշ ու տատասկ թող աճեցնի քեզ համար երկիրը, եւ դու դաշտային բոյսերով սնուես: 19 Ըստ երեխի բրտինքով ուտես հացդ մինչեւ հոդ դառնալի, որից ստեղծուեցիր, որովհետեւ հոդ էիր եւ հոդ էլ կը դառնաս»: 20 Եւ Աղամն իր կնոշ անունը դրեց Կեանք, որովհետեւ նա է բոլոր մարդկանց նախամայրը: 21 Տէր Աստուած Աղամի ու նրա կնոշ համար կաշուից գգեստներ պատրաստեց եւ հազցրեց նրանց: 22 Տէր Աստուած ասաց. «Ահա Աղամը դարձաւ

մեզ նման մէկը, նա գիտի բարին եւ չարը: Արդ, գուցէ նա ծեռքը մեկսի, բայդի կենաց ծառից, ուտի եւ անմահ դառնայ»: 23 Եւ Տէր Աստուած արտաքսեց նրան բերկուլթեան դրախտից, որպէսզի նա մշակի այն հոդը, որից ստեղծուել էր: 24 Աստուած դուրս հանեց Աղամին, բնակեցրեց բերկուլթեան դրախտի դիմաց եւ հրամայեց բերովքեներին ու բոցեղին սրին շուրջանակի հսկել դեպի կենաց ծառը տանող ճանապարհները:

4 Աղամը պառկեց իր կին Եւայի հետ, սա յիհացաւ, ծնեց Կայենին ու ասաց. «Մարդ ծնեցի Աստծու գօրութեամբ»: 2 Դրանից յետոյ նա ծնեց նրա եղբայր Արելին: Արելը դարձաւ ոչսարների հովիւ, իսկ Կայենը հոդ էր մշակում: 3 Որոշ ժամանակ անց Կայենը երկրի բարիքներից ընծայ բերեց Աստծուն, 4 իսկ Արելը բերեց իր ոչսարների առաջնեկներից ու գերերից: Աստուած բարի աշքով նայեց Արելին ու նրա ընծաներին, 5 իսկ Կայենի ու նրա ընծաների վրայ ուշադրութիւն շրաբրեց: Կայենը շատ տրտմեց, նրա դէմքը մոայլուեց: 6 Տէր Աստուած Կայենին ասաց. «Ինչո՞ւ տրտմեցիր, ինչո՞ւ մոայլուեց դէմքը: 7 Չ՞ որ եթէ արդար ես զոհաբերում, բայց արդար չես բաժանում, մեղանչած ես լինում: Յանգիստ եղիր, դու կարող ես մեղքից ազատուել, դու ի վիճակի ես այն յաղթահարելու»: 8 Կայենն ասաց իր եղբայր Արելին. «Արի գնանք դաշտ»: Երբ նրանք դաշտ հասան, Կայենը յարձակուեց իր եղբայր Արելի վրայ եւ սպանեց նրան: 9 Տէր Աստուած հարցրեց Կայենին. «Ո՞ւր է քո եղբայր Արելը»: Սա պատասխանեց. «Զգիտեմ, միթէ ես իմ եղրօր պահակն եմ»: 10 Աստուած ասաց. «Վյո ինչ արեցիր, քո եղրօր արեան կանչը երկրից բողոքում է ինձ: 11 Արդ, անիծեալ լինես երկրի վրայ, որը բացեց իր բերանը եղրօրո՛ քո ձեռքով թափած արիւնն ընդունելու համար: 12 Դու պիտի մշակես հոդը, բայց նա պիտի չկարողանայ քեզ տալ իր արդիւնքը: Ահ ու դոդի եւ երերման մէջ պիտի լինես երկրի վրայ»: 13 Կայենն ասաց Աստծուն. «Գործած մեղքս մեծ է թողութեան արժանի լինելու համար: 14 Եթէ այսօր ինձ հանես երկրից, ես կը թաքնուեմ քեզսից, ահ ու դոդի եւ երերման մէջ կը լինեմ

Երկրի վրայ, եւ ով հանդիպի, կը սպանի ինձ»: 15 ՏԵՐ Աստուած ասաց նրան. «Վյղպէս չե: Նա, ով կը սպանի Կայենին, եօթնապատիկ վրէժի կ'արժանանայ»: Եւ ՏԵՐ Աստուած նշան դրեց Կայենի վրայ, որպէսզի ոչ ոք, ով հանդիպի նրան, չսպանի: 16 Կայենը հեռացաւ Աստծու մօտից եւ բնակուցեց Նայիդ երկրում՝ Եղեմի դիմաց: 17 Կայենը պարկեց իր կնոջ հետ, սա յիհացաւ ու ծնեց Ենոքին: Կայենը քաղաք կառուցեց եւ քաղաքը կոչեց իր որդու՝ Ենոքի անուամբ: 18 Ենոքը Գայերիդադ անուամբ որդի ունեցաւ: Գայերիդադը ծնեց Մայիէլին, Մայիէլը ծնեց Մաթուսաղային, Մաթուսաղան ծնեց Ղամէքին: 19 Ղամէքն առաւ երկու կին. մէկի անունը Աղրա էր, իսկ երկրորդի անունը՝ Սէլլա: 20 Աղրան ծնեց Յորէլին: Սա խաշնարածների վրաններում բնակուողների նախահայրն է: 21 Նրա եղրօն անունը Յորադ է: Նա է յօրինել երգն ու քնարը: 22 Սէլլան ծնեց Թոքէլին, որը պղնձի ու երկաթի հմուտ դարբին էր: Թոքէլի բոյրը Նոյեման էր: 23 Ղամէքն սասաց իր կանանց՝ Աղրային ու Սէլլային. «Լսեցէք իմ խօսքը, Ղամէքի կանայք, ականջ դրէք իմ ասածին: Ես մի երիտասարդ մարդ սպանեցի, որովհետեւ նա ինձ վիրաւորել եւ հարուածել էր: 24 Եթէ սպանութեան համար Կայենից եօթն անգամ Վրէծ է պահանջուում, ապա Ղամէքի՛ եօթանասունեօթն անգամ»: 25 Աղամը պարկեց իր կին Եւայի հետ, սա յիհացաւ, ծնեց որդի, նրա անունը դրեց Սէր եւ ասաց. «Կայենի սպանած Վրէջի փոխարէն Աստուած ինձ ուրիշ զաւակ պարզեց»: 26 Սէրն ունեցաւ որդի եւ նրա անունը դրեց Ենոս: Նա յուսալով կանչում էր ՏԵՐ Աստծու անունը:

5 Սա մարդկանց ազգարանութեան այն օրերի պատմութիւնն է, երբ Աստուած ստեղծեց Աղամին: Ըստ Աստծու պատկերի ստեղծեց նրան, 2 արու եւ եզ ստեղծեց նրանց, օրինեց եւ աղամ, այսինքն՝ մարդ անուանեց նրանց այն օրը, երբ ստեղծեց նրանց: 3 Աղամը երկու հարիւր երեսուն տարեկանին իր նման ու իր կերպարանքով որդի ծնեց եւ անունը դրեց Սէր: 4 Սէրին ծնելուց յետոյ Աղամն ապրեց եւս եօթը հարիւր տարի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: 5 Աղամը մեռաւ՝ ապրելով ինը հարիւր երեսուն

տարի: 6 Սէրը երկու հարիւր իինգ տարեկանին ծնեց Ենոսին: 7 Ենոսին ծնելուց յետոյ Սէրն ապրեց եւս եօթը հարիւր եօթը տարի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: 8 Սէրը մեռաւ՝ ապրելով ինը հարիւր տասներկու տարի: 9 Ենոսը հարիւր իինց ասուն տարեկանին ծնեց Կայնանին: 10 Կայնանին ծնելուց յետոյ Ենոսն ապրեց եւս եօթը հարիւր տասնիինց տարի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: 11 Ենոսը մեռաւ՝ ապրելով ինը հարիւր իինց տարի: 12 Կայնանը հարիւր եօթանասուն տարեկանին ծնեց Մաղաղայէլին: 13 Մաղաղայէլին ծնելուց յետոյ Կայնանն ապրեց եւս եօթը հարիւր քառասուն տարի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: 14 Կայնանը մեռաւ՝ ապրելով ինը հարիւր տասը տարի: 15 Մաղաղայէլը հարիւր վաթսունիինց տարեկանին ծնեց Յարէղին: 16 Յարէղին ծնելուց յետոյ Մաղաղայէլն ապրեց եւս եօթը հարիւր երեսուն տարի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: 17 Մաղաղայէլը մեռաւ՝ ապրելով ութ հարիւր իինստունիինց տարի: 18 Յարէղը հարիւր վաթսուներկու տարեկանին ծնեց Ենոքին: 19 Ենոքին ծնելուց յետոյ Յարէղն ապրեց եւս ութ հարիւր տարի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: 20 Յարէղը մեռաւ՝ ապրելով ինը հարիւր վաթսուներկու տարի: 21 Ենոքը հարիւր վաթսունիինց տարեկանին ծնեց Մաթուսաղային: 22 Ենոքը Մաթուսաղային ծնելուց յետոյ սիրելի եղալ Աստծուն երկու հարիւր տարի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: 23 Ենոքը ապրեց երեք հարիւր վաթսունիինց տարի: 24 Ենոքը սիրելի եղալ Աստծուն: Նա անյայտացաւ, որովհետեւ Աստուած նրան տարաւ իր մօտ: 25 Մաթուսաղան հարիւր ութսունեօթը տարեկանին ծնեց Ղամէքին: 26 Ղամէքին ծնելուց յետոյ Մաթուսաղան ապրեց եւս ութ հարիւր երկու տարի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: 27 Մաթուսաղան մեռաւ՝ ապրելով ինը հարիւր վաթսունիինը տարի: 28 Ղամէքը հարիւր ութսունութ տարեկանին ծնեց որդի: 29 Ղա նրա անունը դրեց Նոյ: Ղամէքն սասաց. «Սա մեզ կը հանգստացնի մեր գործերից, մեր ձեռքերի ցաւերից եւ այն երկրից, որ անիծեց ՏԵՐ Աստուած»: 30 Նոյին ծնելուց յետոյ Ղամէքն ապրեց եւս իինց հարիւր վաթսունիինց տարի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: 31 Ղամէքը

մեռաւ՝ ապրելով եօթը հարիւր յիսուներեք տարի: ՀՀ Նոյ հինգ հարիւր տարեկանին ծնեց երեք որդի: ՍԵմին, Քամին եւ Յաքէթին:

6 Երբ սկսեցին մարդիկ բազմանալ երկրի վրայ եւ դրստրեր ունեցան, 2 Աստծու որդիները, տեսներով որ մարդկանց դուստրերը գեղեցիկ են, կին առան նրանց, ում ընտրեցին: 3 Տէր Աստուած ասաց. «Իմ ոգին յալիտեան թող չմնայ այդ մարդկանց մէջ, որովհետեւ նրանք մարմնաւոր են: Նրանց կեանքի սահմանը թող լինի հարիւր բան տարի»: 4 Այդ օրերին հսկաներ էին ապրում երկրի վրայ: Երբ Աստծու որդիները մարդկանց դուստրերի հետ պարկեցին, իրենց համար որդիներ ծնեցին: Նրանք այն հսկաներն էին, որոնք հնուց ի վեր անուանի մարդիկ էին: 5 Երբ Տէր Աստուած տեսաւ, որ մարդկանց չարագործութիւնները բազմանում են երկրի վրայ, եւ ամէն ոք իր մտքում ամէն օր խնամքով չարագործութիւններ է նիւթում, 6 զոշաց Աստուած, որ մարդ է ստեղծել երկրի վրայ, եւ տրտմեց իր հոգու խորքում: 7 Տէր Աստուած ասաց. «Երկրի երեսից վերացնելու եմ իմ ստեղծած ամէն մի Եակ՝ մարդուց մինչեւ անասուն եւ սողուններից մինչեւ երկնքի թռչունները, որովհետեւ զոշացել եմ, որ ստեղծել եմ նրանց»: 8 Նոյը, սակայն, արժանացել էր Տէր Աստծու պիրուն: 9 Այս է Նոյի պատմութիւնը: Նոյը կատարեալ եւ արդար մարդ էր իր ազգի մէջ: Նոյը սիրելի եղաւ Աստծուն: 10 Նոյը ծնեց երեք որդի. ՍԵմին, Քամին, Յաքէթին: 11 Ապականուեց երկիրն Աստծու առաջ, աշխարհը լցուեց անարդարութեամբ: 12 Տէր Աստուած տեսաւ, որ երկիրն ապականուած է, որովհետեւ երկրի վրայ ամէն Եակ ապականել էր իր ճանապարհը: 13 Տէր Աստուած ասաց Նոյին. «Բոլոր մարդկանց վերջը հասել է, որովհետեւ երկիրը լցուել է նրանց անիրաւութիւններով: Ես կ'ոչչացնեմ նրանց ու երկիրը: 14 Արդ, դու քեզ համար քառակուսի փայտից տապան կը շինես: Տապանը բաժանմունքներով կը պատրաստես եւ ներսից ու դրսից կուպարով կը ծեփես: 15 Տապանն այսպէս կը շինես. թող երեք հարիւր կանգուն լինի տապանի երկարութիւնը, յիսուն կանգուն՝ լայնութիւնը,

եւ երեսուն կանգուն՝ բարձրութիւնը: 16 Տապանն աստիճանաբար նեղացնելով կը շինես, այնպէս, որ նրա ծածկը մի կանգուն լինի: Տապանի դուռը կողքից կ'ամես. ներքնայարկ, միջնայարկ ու վերնայարկ թող ունենայ տապանը: 17 Իսկ ես, ահա, ջրով կը հեղեղեմ երկիրը՝ ոչչացնելու համար երկնքի տակ գտնուող ամէն մի շնչաւոր Եակ. եւ այն ամէնը, ինչ կայ երկրի վրայ, կ'ոչչանայ: 18 Ես իմ ուխտը կը հաստատեմ քեզ հետ, եւ տապան կը մտնես դու, քեզ հետ նաեւ՝ քո որդիները, քո կինը եւ քո որդիների կանայք: 19 Բոլոր կենդանիներից, բոլոր գազաններից ու բոլոր Եակներից երկու-երկու կը մտցնես տապան, որ նրանք կերակրուեն քեզ հետ: Թող դրանք արու եւ եզ լինեն: 20 Ամէն տեսակ թռչուններից, ամէն տեսակ կենդանիներից, երկրի ամէն տեսակ սողուններից՝ բոլորից երկու-երկու, արու եւ եզ, թող մտնեն քեզ հետ, որ կերակրուեն քեզ հետ: 21 Եւ դու կը վերցնես բոլոր այն ուտելիքներից, որոնցով պիտի սնուեք: Դրանք կը կուտակես քեզ մօս, որպէսզի քեզ ու նրանց համար կերակրու լինեն»: 22 Եւ Նոյն արեց այն ամէնը, ինչ պատուիրեց նրան Տէր Աստուած: Նա այդպէս էլ արեց:

7 Տէր Աստուած ասաց Նոյին. «Դու եւ քո ողջ ընտանիքը մտէք տապան, որովհետեւ մարդկային ցեղի մէջ միայն քեզ գտայ արդար իմ հանդեա: 2 Անպիղծ բոլոր կենդանիներից եօթը-եօթը՝ արու եւ եզ, կը մտցնես քեզ հետ, իսկ այդից բոլոր կենդանիներից երկու-երկու՝ արու եւ եզ, 3 նաեւ երկնքի անպիղծ թռչուններից եօթը-եօթը՝ արու եւ եզ, իսկ պիղծ թռչուններից երկու-երկու՝ արու եւ եզ, որ սերունդ պահպանուի ողջ երկրի վրայ: 4 Եօթը օր յետոյ ես քառասուն օր ու քառասուն գիշեր անձեւ պիտի թափեմ երկրի վրայ եւ երկրի երեսից պիտի շնչեմ իմ ստեղծած ամէն մի Եակ»: 5 Նոյն արեց այն ամէնը, ինչ պատուիրեց Տէր Աստուած: 6 Նոյը վեց հարիւր տարեկան էր, երբ ջրեղեղեղ եղաւ երկրի վրայ: 7 Զրիեղեղի պատճառով Նոյի հետ տապան մտան նրա որդիները, նրա կինն ու նրա որդիների կանայք: 8 Անպիղծ թռչուններից ու պիղծ թռչուններից, երկրի վրայ սողացող բոլոր սողուններից 9 երկու-երկու՝ արու եւ եզ,

Նոյի հետ մտան տապան, ինչպէս պատուիրել էր նրան Տէր Աստուած: 10 Եօթը օր յետոյ երկրի վրայ ջրհեղեղ եղաւ: 11 Նոյի կեանքի վեցհարիւրերորդ տարում, երկրորդ ամսի բանեօթին ժայթքեցին ստորգետնեայ բազում աղբիւրներ, բացուեցին երկնքի ջրվէժները: 12 Երկրի վրայ անձրեւ թափուեց քառասուն օր ու քառասուն գիշեր: 13 Այդ օրը Նոյի հետ տապան մտան Սէմը, Քամը, Յարէթը՝ Նոյի որդիները, Նոյի կինը եւ նրա որդիների երեք կանայք: 14 Նրանք եւ ամէն տեսակ գազան, ամէն տեսակ անսատուն, երկրի վրայ սողացող ամէն տեսակ սողուն եւ ամէն տեսակ թռչուն 15 մտան տապան՝ Նոյի մօտ, երկու-երկու բոլոր այն եակներից, որոնց մէջ կենդանութեան շունչ կար: 16 Տապան մտնող Եակները արու եւ Էզ Եին, ինչպէս պատուիրել էր Աստուած Նոյին: Տէր Աստուած նրա ետեւից փակեց տապանը: 17 Երկրի վրայ քառասուն օր ու քառասուն գիշեր ջրհեղեղ եղաւ: Ցուրդացաւ ջուրն ու բարձրացրեց տապանը, եւ տապանը կտրուեց գետնից: 18 Զուրն աւելի ու աւելի վարարեց, ողողեց երկրը, եւ տապանը լողաց ջրերի վրայ: 19 Զուրն այնքան սաստկացաւ երկրի վրայ, որ ծածկեց երկնքի տակ գտնուող բոլոր բարձրաբերձ լեռները: 20 Տասնինգ կանգուն աւելի վեր բարձրացաւ ջուրը եւ ծածկեց բոլոր լեռները: 21 Մեռան երկրի վրայ շարժուող բոլոր կենդանի եակները՝ թռչունները, անսատուններն ու գազանները, երկրի վրայ սողացող բոլոր սողուններն ու բոլոր մարդիկ: 22 Յամարի վրայ եղած ամէն բամ, որ կենդանի շունչ ուներ իր ոռւնգերի մէջ, ոչնչացաւ: 23 Աստուած բնաշնչեց երկրի երեսին գտնուող ամէն մի Եակ՝ մարդուց մինչեւ անսատուն, սողուններից մինչեւ երկնքի թռչունները: Նրանք վերացան երկրի երեսից: Կենդանի մնաց միայն Նոյը, նաեւ նրանք, որ նրա հետ տապանում էին: 24 Զուրը հարիւր յիսուն օր ողողեց երկիրը:

8 Աստուած յիշեց Նոյին, նրա հետ տապանում գտնուող բոլոր գազաններին, բոլոր անսատուններին ու բոլոր թռչուններին: Աստուած հողմ բարձրացրեց երկրի վրայ, եւ անձրեւ դադարեց: 2 Փակուեցին ստորգետնեայ աղբիւրներն ու երկնքի սահանքները, դադարեց նաեւ երկնքից

թափուող անձրեւը: 3 Զուրը գնալով իշնում, քաշլում էր երկրի վրայից, եւ հարիւր յիսուն օր անց այն նուազեց: 4 Եօթներորդ ամսի բանեօթին տապանը նստեց Արարատ լեռան վրայ: 5 Զուրը մինչեւ տասներորդ ամիսը քաշլում էր, նուազում: Տասնմէկերորդ ամսի առաջին օրը երեւացին լեռների գագաթները: 6 Քառասուն օր յետոյ Նոյը բացեց իր կառուցած տապանի պատուհանը: 7 Նա արձակեց մի ագրաւ, որը գնաց, բայց չվերադարձաւ, մինչեւ որ ջուրը ցամաքեր երկրի վրայից: 8 Ցեսոյ նա արձակեց մի աղաւնի՝ տեսնելու, թէ ջրերը քաշուելի են երկրի երեսից: 9 Աղաւնին իր ոսքը դնելու տեղ չզտնելով՝ վերադարձաւ նրա մօտ՝ տապան, որովհետեւ ջուրը դեռ ծածկել էր ողջ երկիրը: Նոյը երկարեց ձեռքը, բռնեց նրան եւ բերեց իր մօտ՝ տապան: 10 Նա սպասեց եւս եօթը օր ու տապանից դարձեալ արձակեց աղաւնուն: 11 Աղաւնին նրա մօտ վերադարձաւ երեկոյեան: Նրա կտուցին ձիթենու մի շիլ կար: Նոյը դրանից հասկացաւ, որ ջրերը քաշուելի են երկրի վրայից: 12 Նոյն սպասեց եւս եօթը օր ու նորից արձակեց աղաւնուն, որն այլեւս նրա մօտ չվերադարձաւ: 13 Նոյի կեանքի վեցհարիւրմէկերորդ տարում, առաջին ամսի առաջին օրը ջրերը քաշուեցին երկրի վրայից: Նոյը բացեց իր կառուցած տապանի ծածկը եւ տեսաւ, որ ջուրը քաշուել է երկրի երեսից: 14 Երկրորդ ամսի բանեօթներորդ օրը երկիրը ցամաքեց: 15 Տէր Աստուած Նոյին ասաց. 16 «Հնիրս եկէք այդ տապանից դու, քո կինը, քո որդինները եւ քո որդինների կանայք, 17 նաեւ քեզ հետ եղող բոլոր գազանները, բոլոր Եակները՝ թռչուններից մինչեւ անսատունները: Դնիրս հանիր քեզ հետ նաեւ երկրի վրայ սողացող բոլոր սողուններին, նրանք թող սողան երկրի վրայ: Աճեցէք եւ բազմացէք երկրի վրայ»: 18 Դուրս ելան Նոյը, նրա հետ նաեւ իր կինը, իր որդիններն ու իր որդինների կանայք: 19 Երկրի բոլոր գազանները, բոլոր սողուններն ու բոլոր թռչունները՝ իրենց տեսակներով, դուրս ելան տապանից: 20 Նոյը գրիասեղան շինեց Աստուած համար: Նա առաւ բոլոր տեսակի անպիդ անսատուններից, բոլոր տեսակի անպիդ թռչուններից եւ ոլցակիցեց գրիասեղանի վրայ: 21 Եւ Տէր Աստուած հոտուտեց անուշ բոյրը:

ՏԵՐ ԱՍՏՈՒԱԾ իր մտքում ասաց. «Մարդկանց չար արարքների համար ես երկիրն այլեւս չեմ անիծի, որովհետեւ մարդկանց միտքը մանկուց չարի ծառայութեան մէջ է: Ես այլեւս ոչ մի կենդանի Եակի չեմ պատուհասի, ինչպէս արեցի: 22 Այսուհետեւ, քանի դեռ կայ երկիրը, թող շդադարեն սերմն ու հունձը, ցուրտն ու տօթը, ամառն ու գարունը, ցերեկն ու գիշերը»:

9 Աստուած օրինելով Նոյին ու նրա որդիներին՝ ասաց նրանց. «Աճեցէք, բազմացէք, լցրէք երկիրն ու տիրեցէք դրան: 2 Զեր ահն ու երկիլը թող լինի երկրի բոլոր գազանների, երկնքի բոլոր թռչունների, երկրի բոլոր գեռունների եւ ծովի բոլոր ձկների վրայ, որ ենթարկել եմ ձեզ: 3 Ամէն մի կենդանի գեռուն թող կերակուր լինի ձեզ, ինչպէս խոտս ու բանջարն եմ տուել: 4 Կենսատու արիւն պարունակող մին չուտէք, 5 քանզի ես Էլ ձեր կենսատու արիւնը կը պահանջեմ, բոլոր գազանների, ինչպէս նաև մարդու միջոցով կը պահանջեմ այն: Մարդու միջոցով պիտի պահանջեմ իր եղրօր հոգին: 6 Ով թափի մարդու արիւնը, նրա արեան փոխարէն թող թափուի իր արիւնը, որովհետեւ Աստծու պատկերով եմ ստեղծել ես մարդուն: 7 Իսկ դուք աճեցէք, բազմացէք, լցրէք երկիրը եւ բազմացէք դրա վրայ»: 8 ՏԵՐ Աստուած, դիմելով Նոյին ու նրա որդիներին, որոնք նրա հետ Էին, ասաց. 9 «Ահա ես ուխտ եմ դնում ձեզ հետ, ձեզնից յետոյ եկող ձեր սերունդների հետ, 10 ձեզ հետ եղող բոլոր կենդանի Եակների հետ՝ թռչունների, անասունների, երկրի բոլոր գազանների, այդ տապանից դուրս եկած բոլորի եւ երկրի բոլոր կենդանիների հետ: 11 Ես ուխտ եմ դնում ձեզ հետ. այլեւս ոչ մի Եակ չի մեռնի ջրհեղեղից, ողջ երկիրը ոչնչացնող ջրհեղեղ չի լինի այլեւս»: 12 ՏԵՐ Աստուած ասաց Նոյին. «Իմ ու ձեր միջեւ, ձեզ հետ եղող ամէն կենդանի Եակի միջեւ գայիք բոլոր սերունդների համար իմ հաստատած ուխտի նշանն այս է. 13 իմ ծիածանը կը կապեմ ամպերի մէջ: Եւ դա թող լինի իմ ու ողջ երկրի միջեւ յալիտենական ուխտի նշանը: 14 Երբ երկրի վրայ ամպեր կուտակեմ, իմ ծիածանը թող երեւայ ամպերի մէջ: 15 Այնժամ ես կը յիշեմ իմ ուխտը, որ հաստատել եմ իմ ու ձեր միջեւ եւ շնչաւոր բոլոր Եակերի միջեւ: Այլեւս ջրհեղեղ չի լինի, որպէսզի

բոլոր Եակները չոչնչանան: 16 Թող իմ ծիածանը լինի ամպերի մէջ, որպէսզի ես տեսնեմ այն եւ յիշեմ իմ ու երկրի վրայ գտնուող բոլոր շնչաւոր Եակների միջեւ իմ հաստատած յալիտենական ուխտը»: 17 ՏԵՐ Աստուած ասաց Նոյին. «Այս է նշանն այն ուխտի, որ հաստատեցի իմ ու ձեր միջեւ եւ երկրի վրայ գտնուող բոլոր Եակների միջեւ»: 18 Նոյի՝ տապանից դուրս եկած որդիներն են ՍԵՄԸ, Քամը եւ Յարէթը: Քամը Քանանի հայրն էր: 19 Այս երեքն եին Նոյի որդիները, եւ ժողովութրդները սրանցից սերուելով տարածուեցին ողջ երկրի վրայ: 20 Նոյը՝ հողագործ այդ մարդը, առաջինն էր, որ հող մշակեց եւ այգի տնկեց: 21 Նա խմեց դրա գինուց, հարթեց ու մերկացաւ իր տան մէջ: 22 Քամը՝ Քանանի հայրը, տեսաւ իր հօր մերկութիւնն ու դուրս գնալով՝ այդ մասին պատմեց իր երկու եղբայրներին: 23 ՍԵՄԸ ու Յարէթը, երկուսն էլ, հագուստներ առան իրենց ուսերին եւ, յետ-յետ գնալով, ծածկեցին իրենց հօր մերկութիւնը: Նրանք մէջքով էին կանգնած, այնպէս որ իրենց հօր մերկութիւնը չտեսան: 24 Նոյը սրափուելով գինովութիւնից՝ իմացաւ, թէ ինչ է արել իր նկատմամբ իր կրտսեր որդին, 25 եւ ասաց. «Անիծեալ լինի ստրուկ Քանանը եւ իր եղբայրների ծառան թող լինի»: 26 Նա աւելացրեց. «Օրինեալ լինի ՏԵՐ Աստուած՝ ՍԵՄի Աստուածը, իսկ Քանանը թող լինի նրա ծառան: 27 Աստուած թող բարգաւաճեցնի Յարէթին, նա թող բնակուի ՍԵՄի տանը, իսկ Քանանը թող լինի նրա ծառան»: 28 Զրենեղեղից յետոյ Նոյը ապրեց երեք հարիւր յիսուն տարի: 29 Նոյը իսր հարիւր յիսուն տարի ապրելուց յետոյ մեռաւ:

10 Սրանք են Նոյի որդիների՝ ՍԵՄի, Քամի, Յարէթի սերունդները. ջրհեղեղից յետոյ որդիներ ծնուեցին նրանց: 2 Յարէթի որդիներն են Գամերը, Մագոզը, Մադան, Յաւանը, Ելիսան, Թորէլը, Մոսոքը եւ Թիրասը: 3 Գամերի որդիներն են Ասքանազը, Շիփաթը եւ Թորգուման: 4 Յաւանի որդիներն են Ելիսան ու Թարսիսը, կիտացիներն ու ողացիները: 5 Սրանցից է, որ բաժանուեցին եւ ծովեզերքում բնակութիւն հաստատեցին ժողովութրդները՝ իւրաքանչիւրն ըստ իր երկրում ունեցած

լեզուների եւ տոհմերի: 6 Քամի որդիներն են քուշն ու Մեստրեմը, Փուլուն ու Քանանը: 7 Քուշի որդիներն են Սաքան, Ելիլան, Սաքաթան, Ռեգման եւ Սաքակաթան: Ռեգմայի որդիներն են Սաքան եւ Ցուղադանը: 8 Քուշը ծնեց Ներրոթին: Նա առաջին հսկան էր երկրի վրայ: 9 Նա քաջ որսորդ էր Աստծու առաջ: Դրա համար էլ ասոյթ դարձաւ. «Ներրոթի պէս քաջ է Տէր Աստծու առաջ»: 10 Նրա թագաւորութիւնն սկիզբ առաջ Բարելոնում եւ ընդգրկում էր Որէքը, Վրայն ու Քաղանէն, որոնք գտնուում էին Սենաար երկրում: 11 Ներրոյն ելաւ այդ երկրից ու գնաց Ասուր, կառուցեց Նինուլէն, Ռորոյթ քաղաքը, Քաղանը, 12 ինչպէս նաեւ Նինուլի ու Քաղանի միջեւ գտնուուր Դասեմանը: Սա մեծ քաղաք էր: 13 Մեստրեմը սերեց լուդիմացիներին, սենիմացիներին, սաղրիմացիներին, 14 պատրոսնիմացիներին եւ քասղոնիմացիներին, որոնցից սկիզբ առան փղտացիներն ու կափռորիմացիները: 15 Քանանը ծնունդ տուեց Սիրոնին՝ իր անդրանիկ որդուն, քետացիներին, 16 յերօւսացիներին, ամորիացիներին, գերգեսացիներին, 17 խեւացիներին, արուակացիներին, ամինացիներին, 18 արադիոնացիներին, սամարացիներին եւ ամաթացիներին: Դրանից յետոյ սփռուեցին քանանացիների ցեղերը: 19 Քանանացիների սահմանները ձգուեցին Սիրոնից մինչեւ Գերարա, որ Գազայի մօս էր, մինչեւ Սոդոմ եւ Գոմոր, Աղամայից ու Սերոյիմից մինչեւ Լասա: 20 Ահա սրանք են Քամի որդիներն ըստ իրենց ցեղերի, ըստ իրենց լեզուների, իրենց երկրների ու իրենց տոհմերի: 21 Յարէթի երեց եռբայրը՝ Սէմը, որ Եբերի բոլոր որդիների նախահայրն էր, նոյնպէս ծնեց որդիներ: 22 Սեմի որդիներն են Ելամը, Ասուրը, Արփաքսաղը, Լուլն ու Արամը: 23 Արամի որդիներն են Հուսը, Եմուլը, Գադերն ու Սոսոքը: 24 Արփաքսաղը ծնեց Կայնանին, Կայնանը ծնեց Սաղային, իսկ Սաղան ծնեց Եբերին: 25 Եբերը ծնեց երկու որդի. մէկի անունը Փաղէկ էր, որովհետեւ նրա օրօք ցրուեցին մարդիկ, իսկ եղրօ անունը Ցեկտան էր: 26 Ցեկտանը ծնեց Էլմոդային, Սալէքին, Ասարմոդին, Ցարաքին, 27 Ցողորամին, Նզէլին,

Նեկլային, 28 Գերաղին, Արիմէլիին, Սաբէիին, 29 Ուփիրին, Ելիլային ու Ցորարին: Սրանք բոլորը Ցեկտանի որդիներն են: 30 Նրանք բնակութիւն հաստատեցին Մասէից մինչեւ Սոփերա, որ գտնուում էր արեւելեան լերան կողմը: 31 Ահա սրանք են Սէմի որդիներն ըստ իրենց ցեղերի, ըստ իրենց լեզուների, իրենց երկրի ու տոհմերի: 32 Այս է Նոյի որդիների ցեղերի ծննդաբանութիւնն ըստ իրենց տոհմերի: Զրիենեղից յետոյ աշխարհով մէկ սփռուած ժողովուրդները սրանցից են առաջացել:

11 Այս ժամանակ ողջ երկիրը մէկ լեզուով, մէկ բարբառով էր խօսում: 2 Վերևելից տեղաշարժուելու ժամանակ նրանք Սենաար երկրում մի դաշտ գտան եւ բնակուեցին այնտեղ: 3 Նրանք միմեանց դիմելով՝ ասացին. «Եկէք աղիս շինենք ու այն թրծենք կրակով»: Աղիսը նրանց համար ծառայեց իբրև քար, իսկ կուարը՝ իբրև շաղախ: 4 Նրանք ասացին. «Եկէք մեզ համար քաղաք կառուցենք եւ աշտարակ, որի զագաթը հասնի մինչեւ երկինք: Յամբաւ ձեռք բերենք ողջ աշխարհով մէկ սփռուելուց առաջ»: 5 Տէրն իջաւ, որպէսզի տեսնի այն քաղաքն ու աշտարակը, որ կառուցում էին մարդկանց որդիները: 6 Տէրն ասաց. «Սրանք մէկ ժողովուրդ են, ունեն մէկ լեզու եւ սկսել են այդ գործն անել: Արդ, ոչինչ չի խանգարում նրանց, որ կառուցեն այն, ինչ կամենում են: 7 Արի իշնենք եւ խառնենք նրանց լեզուն այնպիս, որ ոչ մէկը չհասկանայ իր ընկերոջ ասածը»: 8 Տէր Աստուած այնտեղից նրանց սփռեց աշխարհով մէկ, եւ նրանք դադարեցին քաղաքն ու աշտարակը կառուցելուց: 9 Դրա համար այն կոչուեց Խառնակութիւն (Բարելոն), որովհետեւ Տէր Աստուած այնտեղ խառնեց ամբողջ երկրի բնակիչների լեզուները եւ այնտեղից նրանց սփռեց ողջ աշխարհով մէկ: 10 Սէմի սերունդները սրանք են. Սէմը հարիւրամեայ հասակում, զրիենեղից երկու տարի յետոյ ծնեց Արփաքսաղին: 11 Սէմն Արփաքսաղին ծնելուց յետոյ ապրեց եւս հինգ հարիւր տարի: Նա ծնեց ուստրեր ու դուստրեր եւ մեռաւ: 12 Արփաքսաղը հարիւր երեսունհինգ տարեկան հասակում ծնեց

Կայնանին: 13 Արփաքսաղը Կայնանին ծնելուց յետոյ ապրեց եւս չորս հարիւր տարի, ծնեց ուստրեր ու դուստրեր եւ մեռաւ: Կայնանը հարիւր երեսուն տարեկան հասակում ծնեց Սաղային: Կայնանը Սաղային ծնելուց յետոյ ապրեց եւս երեք հարիւր երեսուն տարի, ծնեց ուստրեր ու դուստրեր եւ մեռաւ: 14 Սաղան հարիւր երեսուն տարեկան հասակում ծնեց Եբերին: 15 Սաղան Եբերին ծնելուց յետոյ ապրեց եւս երեք հարիւր երեսուն տարի, ծնեց ուստրեր ու դուստրեր եւ մեռաւ: 16 Եբերը հարիւր երեսունչորս տարեկան հասակում ծնեց Փաղէկին: 17 Եբերը Փաղէկին ծնելուց յետոյ ապրեց եւս երկու հարիւր եօթանասուն տարի, ծնեց ուստրեր ու դուստրեր եւ մեռաւ: 18 Փաղէկը հարիւր երեսունչորս տարեկան հասակում ծնեց Ռազաւին: 19 Փաղէկը Ռազաւին ծնելուց յետոյ ապրեց եւս երկու հարիւր ինը տարի, ծնեց ուստրեր եւ մեռաւ: 20 Ռազաւը հարիւր երեսուներկու տարեկան հասակում ծնեց Սերութին: 21 Ռազաւը Սերութին ծնելուց յետոյ ապրեց եւս երկու հարիւր եօթը տարի, ծնեց ուստրեր ու դուստրեր եւ մեռաւ: 22 Սերութը հարիւր երեսուն տարեկան հասակում ծնեց Նաքորին: 23 Սերութը Նաքորին ծնելուց յետոյ ապրեց եւս երկու հարիւր տարի, ծնեց տղաներ ու աղջիկներ եւ մեռաւ: 24 Նաքորը եօթանասունինը տարեկան հասակում ծնեց Թարային: 25 Նաքորը Թարային ծնելուց յետոյ ապրեց եւս հարիւր քսաներկու տարի, ծնեց տղաներ ու աղջիկներ եւ մեռաւ: 26 Թարան եօթանասուն տարեկան հասակում ծնեց Աբրամին, Նաքորին եւ Առանին: 27 Թարայի սերունդը այս է. Թարան ծնեց Աբրամին, Նաքորին ու Առանին, իսկ Առանը ծնեց Ղովտին: 28 Առանը մեռաւ իր հայր Թարայի կենդանութեան օրօք, իր ծննդավայրում Քաղղէացոց Երկրում: 29 Աբրամն ու Նաքորը ամուսնացան: Աբրամի կնոջ անունը Սարա էր, իսկ Նաքորի կնոջ անունը՝ Մեղրա: Սա Առանի՝ Մեղրայի եւ Յեսքայի հօր դուստրն էր:

30 Սարան ամուլ էր՝ երեխայ չէր ունենում: 31 Թարան իր որդի Աբրամին, իր որդի Նաքորին, իր որդի Առանի որդի Ղովտին ու իր հարսին՝ իր որդի Աբրամի կնոջը, Քաղղէացոց Երկրից

առաւ տարաւ Քանանացոց Երկիրը: Նրանք հասան Խառան ու բնակութեցին այստեղ: 32 Խառանում Թարան դարձաւ Երկու հարիւր իինգ տարեկան. Թարան Խառանում էլ մեռաւ:

12 Աստուած ասաց Աբրամին. «Հեռացիր քո

Երկրից, քո ցեղից ու քո հօր տնից եւ գնա այն Երկիրը, որ ցոյց կը տամ քեզ: 2 Քեզ մեծ ցեղի նախահայր պիտի դարձնեմ, պիտի օրինեմ քեզ, պիտի փառաւորեմ քո անունը, եւ դու օրինեալ պիտի լինես: 3 Պիտի օրինեմ քեզ օրինողներին, իսկ քեզ անհօղներին պիտի անիծեմ: Քեզնոյն պիտի օրինուեն աշխարհի բոլոր ժողովուրդները»:

4 Եւ Աբրամը գնաց, ինչպէս ասել էր նրան Աստուած: Նրա հետ գնաց նաեւ Ղովտը: Աբրամը եօթանասունինգ տարեկան էր, երբ հեռացաւ Խառանից: 5 Աբրամն առաւ իր կին Սարային, իր եղրօրորի Ղովտին, Խառանում ձեռք բերած ողջ ունեցուածքն ու ստրուկներին: Նրանք ճանապարհ ընկան, որ գնան Քանանացոց Երկիրը: Նրանք եկան Քանանի Երկիրը: 6 Աբրամը կտրեց անցաւ Երկիրն իր Երկարութեամբ մինչեւ Սիւթէմ Վայրը՝ Բարձր կաղնին: Այդ ժամանակ, սակայն, քանանացիներն ինը բնակում այդ Երկրում:

7 Տերը Երեւաց Աբրամին եւ ասաց նրան. «Թո յետնորդներին եմ տալր այս Երկիրը»: Աբրամն իրեն Երեւացած Տիրոց համար զոհասեղան շինեց այդտեղ: 8 Այդտեղից նա գնաց Բեթէլի արեւելեան կողմում գտնուող լեռը: Այնտեղ՝ Բեթէլում, խփեց իր վրանը, ծովի դիմաց, իսկ արեւելքում Անգէն էր: Այնտեղ Տիրոց համար զոհասեղան շինեց ու կանչեց Աստծու անունը: 9 Աբրամը հեռացաւ, գնաց ու բնակուեց անապատում: 10 Երբ սով եղաւ Երկրում, Աբրամն իջաւ Եգիպտոս, որ այնտեղ ապրի պանդիստութեան մէջ, քանի որ սովը սաստկացել էր Երկրում: 11 Երբ Աբրամը մօտեցաւ Եգիպտոսին, իր կին Սարային ասաց. «Գիտեմ, որ դու գեղեցիկ կին ես: 12 Արդ, եթէ պատահի, որ Եգիպտացիները տեսնեն քեզ եւ ասեն՝ սա նրա կինն է, ու սպանեն ինձ, իսկ քեզ ողջ թողնեն, 13 կ'ասեն, թէ՝ նրա քոյրն եմ, որպէսզի քո շնորհիւ ես չտուժեմ եւ քո շնորհիւ կենդանի մնամ»: 14 Երբ Աբրամը

մտաւ Եգիպտոս, Եգիպտացիները տեսան, որ նրա կինը շատ գեղեցիկ է: **15** Տեսան նրան նաեւ փարաւոնի իշխանները, գովեցին նրան փարաւոնի առաջ ու նրան տարան փարաւոնի պայլատը: **16** Սարայի համար նրանք լաւ վերաբերմունք ցոյց տուեցին Աբրամին: Եւ նա ոչխարների, կովերի, Եշերի, ծառաների եւ աղախինների, ջորիների եւ ուղտերի տեր դարձաւ: **17** Աբրամի կին Սարայի պատճառով Աստուած փարաւոնին ու նրա ընտանիքի անդամներին պատժեց մեծամեծ ու դաժան պատուհաններով: **18** Փարաւոնը կանչեց Աբրամին ու ասաց նրան. «Այս ինչ փորձանք բերեցիր իմ զիսխին, ինչո՞ւ չյայտնեցիր, թէ նա քո կինն է: **19** Ինչո՞ւ ասացիր, թէ «Խմ քոյրն է», ես էլ նրան կնութեան առայ: Արդ, ահա քո կինը քո առաջ է, ամ նրան ու հեռացիր»: **20** Փարաւոնն իր մարդկանց պատուիրեց, որ Աբրամին, իր ունեցուածքով, նրա կնոշը, ինչպէս նաեւ Ղովտին ճանապարհ դնեն:

13 Եգիպտոսից Աբրամն ելաւ գնաց անապատ, ինքը՝ իր ամբողջ ունեցուածքով, իր կինը եւ Ղովտին էլ նրա հետ: **2** Աբրամը շատ հարուստ էր անասուններով, արծաթով եւ ոսկով: **3** Չա իր հասած տեղից անապատից, գնաց Բեթել, որտեղ նախապէս նրա վրանն էր խփած, Բեթելի եւ Անգելի միջեւ գտնուող վայրը, **4** ուր սկզբնապէս նա զոհասեղան էր կառուցել: Այդտեղ Աբրամը կանչեց Տէր Աստծու անունը: **5** Աբրամի հետ գնացող Ղովտը նոյնպէս ուներ արջառներ, ոչխարներ, անասուններ, և բայց Երկիրը նրանց չէր բաւականացնում միասին ապրելու համար, քանի որ նրանք մեծ ունեցուածքի տեր էին, ուստի հնարաւոր չէր համատեղ ապրել: **7** Կորի եղաւ Աբրամի հօտերի հովիւնների ու Ղովտի հօտերի հովիւնների միջեւ: Քանանացիներն ու փերեզացիներն այդ ժամանակ ընակլում էին այդ Երկրում: **8** Աբրամն ասաց Ղովտին. «Թող կորի չինի իմ ու քո եւ իմ հովիւնների ու քո հովիւնների միջեւ, որովհետեւ մենք Եղայրներ ենք: **9** Միթե ողջ Երկիրն առաջ չի փռուած, հեռացիր ինձնից: Եթէ դու ձախ գնաս, ես աջ կը գնամ, իսկ եթէ դու աջ գնաս, ես ձախ կը գնամ»: **10** Ղովտն աչքերը բարձրացրեց ու տեսաւ, որ Յորդանանի բոլոր շրջաններն ել

ոռոգելի են: Քանի դեռ Աստուած չէր կործանել Սոլոմոն ու Գոմորը, մինչեւ Ղովրայի սահմանը Աստծու դրախտի նման էր, Եգիպտացւոց երկրի նման: **11** Ղովտն ընտրեց Յորդանանի ողջ շրջանը եւ գնաց դեպի արեւելք: Այսպիսով Եղայրները բաժանուեցին միմեանցից: **12** Աբրամը պանդխտեց Քանանացւոց Երկրում, իսկ Ղովտը հաստատուեց այդ կողմերում գտնուող մի քաղաքում՝ ապրեց Սոլոմոնում: **13** Սոլոմացիները չար մարդիկ էին եւ Աստծու հանդեպ բազում մեղքեր էին գործում: **14** Ղովտի հեռանալուց յետոյ Աստուած Աբրամին ասաց. «Կանգնածող տեղից քո աչքերով նայիր դեպի հիւսիս ու հարաւ, դեպի արեւելք ու ծով: **15** Որքան աչքը կտրում է, այդ ողջ Երկիրը յալիտեան քեզ եմ տալու եւ քո սերունդներին: **16** Քո յետնորդներին պիտի բազմացնեմ Երկրի աւազի չափ. Եթէ որեւէ մեկը ի վիճակի լինի հաշուելու Երկրի աւազը, ապա քո յետնորդներն էլ թիւ կ'ունենան: **17** Իսկ արդ, արի շօջիր այդ Երկիրն իր Երկարութեամբ ու լայնութեամբ, որովհետեւ այն քեզ եմ տալու»: **18** Աբրամը ճանապարհ ընկաւ, եկաւ բնակուեց Քերրոնում գտնուող Մամրէի կաղնու մօս եւ այնտեղ Տէր Աստծու համար զոհասեղան շինեց:

14 Սենաարի արքայ Ամարփաղի թագաւորութեան ժամանակ Սելլասարի արքայ Արիոքը, Ելամի արքայ Քողողագոնորը եւ ազգերի արքայ Թարգաղը **2** պատերազմեցին սոլոմացիների արքայ Բաղակի, գոմորացիների արքայ Բարսայի, աղամացիների արքայ Սենայի, սերոյիմացիների արքայ Սիմորորի, ինչպէս նաեւ Բաղակի՝ նոյն ինքը Սեգոր թագաւորի դէմ: **3** Սրանք բոլորը հաւաքուեցին Աղի ծորում, որ Աղի ծովն է: **4** Նրանք տասներկու տարի ենթարկուել Եին Քողողագոնորին եւ տասներեքերորդ տարում ապստամբեցին: **5** Տասնչորսերորդ տարում Եկան Քողողագոնորն ու նրա հետ եղած թագաւորները եւ կոտորեցին Աստարոյթ Կառնայիմում գտնուող հսկաներին ու նրանց հետ եղած հզօր ցեղերին, ինչպէս նաեւ սոմացիներին՝ նրանց Շաւէ քաղաքում, **6** կոտորեցին նաեւ Սէիրի լեռներում

բնակուող քոռացիներին եւ հասան մինչեւ անապատում գտնուող Բեւեկնի ձորը: 7 Նրանք վերադարձան Դատաստանի արքիւրը, այսինքն՝ Կաղէս, եւ կոտորեցին Ամաղեկի բոլոր իշխաններին ու Ասասանքամարում բնակուող ամորհացիներին: 8 Սողոմացիների արքան, գոմորացիների արքան, աղամաացիների արքան, սերոյիմացիների արքան ու Բաղակի՝ այսինքն Սեղորի արքան ելան եւ Աղի ձորում ճակատամարտ տուեցին 9 Ելամի արքայ Զողողագոմորի, ազգերի արքայ Թարգաղի, Սենաարի արքայ Արիոքի դեմ. չորս թագաւոր՝ հնգի դեմ: 10 Աղի ձորում հորեր կային կուպրի հորեր: Սողոմացիների արքան ու գոմորացիների արքան փախուստի դիմելիս ընկան դրանց մէջ, իսկ մնացածները փախան լերան կողմը: 11 Նրանք բռնագրաւեցին սողոմացիների ու գոմորացիների ող աւարն ու բոլոր պաշարները եւ գնացին: 12 Նրանք գերեցին նաեւ Սողոմում բնակուող Ղովտին՝ Աբրամի եղրօրորորուն, բռնագրաւեցին նրա ունեցուածքը եւ գնացին: 13 ճողովրածներից մէկն եկաւ ու այդ մասին պատմեց միւս կողմում գտնուող Աբրամին: Նա բնակուում էր Աբրամի դաշնակիցներ Եսքոյի եղրօր եւ Օնանի եղրօր՝ ամորհացի Մամբրէի կաղնու մօս: 14 Երբ Աբրամն իմացաւ, թէ գերեվարուել է իր եղրօրորի Ղովտը, հաւաքեց իր երեք հարիւր տասնութ ընդոծիններին, 15 ինքն ու իր ծառաները գիշերով հարուածեցին նրանց, քշեցին մինչեւ Քորադ, որ Դամասկոսի ձախ կողմում է գտնուում: 16 Աբրամը ետ առաւ սողոմացիների ամբողջ աւարը, ազատեց իր եղրօրորի Ղովտին, նրա ամբողջ ունեցուածքը, ինչպէս նաեւ կանանց ու ժողովրդին: 17 Երբ նա վերադառնուում էր Զողողագոմորին եւ նրա հետ եղած թագաւորներին կոտորելուց, ծաւէի ձորում, այսինքն՝ Թագաւորների դաշտում նրան ընդառաջ գնաց սողոմացիների արքան: 18 Շաղեմի արքայ Մելքիսեդէկը հաց ու գինի հիւրասիրեց նրան, որովհետեւ ինքը բարձրեալ Աստծու քահանան էր: 19 Նա օրինեց Աբրամին ասելով. «Օրինեալ է Աբրամը բարձրեալ Աստծու կողմից, որ ստեղծեց երկինքն ու

երկիրը: 20 Օրինեալ է բարձրեալն Աստուած, որ քո թշնամիներին մատնեց քո ձեռքը»: Աբրամը նրան տասանորդ տուեց ամեն ինչից: 21 Սողոմացիների արքան, սակայն, ասաց Աբրամին. «Դու ինձ տուր այդ մարդկանց, իսկ աւարը թող մնայ թեզ»: 22 Աբրամն ասաց սողոմացիների արքայն. «Երդուում եմ երկինքն ու երկիրը ստեղծած բարձրեալ Աստուծով, 23 որ թեզ պատկանող ոչ մի բանից՝ թելից մինչեւ կօշկի կապն անգամ ես չեմ վերցնի, որպէսզի չասես, թէ՝ «Ես հարստացրի Աբրամին», 24 բացի ծառաների կերածից: Իսկ ինձ հետ եկած մարդիկ՝ Օնանը, Եսքոյն ու Մամբրէն, իրենք թող ստանան իրենց բաժինը»:

15 Այս դէպքերից յետոյ Աբրամը երազում լսեց Տիրոց խօսքը, որն ասում էր. «Մի վախեցիր, Աբրամ, ես թեզ հովանաւոր պիտի լինեմ, եւ քո վարձը չափազանց շատ պիտի լինի»: 2 Աբրամն ասաց. «Տէր ամենակալ, ինչ ես աներու ինձ, չէ որ ես անորդի եմ կորչում, եւ ինձ ժառանգելու Եղիազար Դամասկոցին՝ իմ ընդոծին Մասեկի որդին»: 3 Աբրամն աւելացրեց. «Քանի որ ինձ զաւակ չտուեցիր, ուստի իմ ընդոծինն է ինձ ժառանգելու»: 4 Նրան խկոյն հասաւ Աստծու ձայնը, որն ասում էր. «Նա չէ, որ ժառանգելու Է թեզ, այլ թեզնից ծնուածն Է ժառանգելու թեզ»: 5 Աստուած դուրս հանեց նրան ու ասաց. «Նայիր երկնքին ու հաշուէիր աստղերը, եթէ կարող ես հաշուել դրանք»: Նա աւելացրեց. «Վլորան է լինելու քո սերունդը»: 6 Աբրամը հաւատաց Աստծուն, եւ այդ հաւատը իր համար արդարութիւն համարուեց: 7 Աստուած ասաց նրան. «Ես եմ քո Տէր Աստուածը, որ թեզ դուրս հանեցի Քաղիւացւոց երկրից, որպէսզի այս երկիրը թեզ տամ որպէս ժառանգութիւն»: 8 Աբրամն ասաց. «Տէր ամենակալ, ինչից գիտենամ, որ ժառանգելու եմ այս»: 9 Աստուած ասաց նրան. «Դու ինձ համար ան երեք տարեկան երինչ, երեք տարեկան նոխազ, երեք տարեկան խոյ, տատրակ եւ աղաւնի»: 10 Աբրամն առաւ այդ ամենը, կտրեց մէջտեղից ու կտորները դրեց իրար դիմաց, իսկ թոշունները չկտրատեց: 11 Գիշակեր թոշուններ էին իշնում դրանց կտրտուած մարմինների վրայ, բայց Աբրամը

հսկում էր կտրտուած մարմինները: 12 Արեւի մայր մտնելու ժամանակ Աքրամը թմբիրի մէջ ընկալ, սարսափելի վախ համակեց նրա սիրոտը: 13 ՏԵրն ասաց Աքրամին. «Լաւ իմացիր, որ քո յետնորդները պանդուխտ են լինելու օտար երկրում: Նրանց պիտի ստրկացնեն, պիտի չարչարեն, պիտի տանջեն չորս հարիւր տարի, 14 բայց ես դատաստան պիտի տեսնեմ այն ազգի հետ, որը պիտի ստրկացնի նրանց: Դրանից յետոյ նրանք այստեղ պիտի վերադառնան բազում հարստութեամբ: 15 Դու խաղաղ հոգով պիտի գնաս քո նախնիների գիրկը՝ խոր ծերութեան հասնելով: 16 Չորրորդ սերունդը պիտի վերադառնայ այստեղ, որովհետեւ ամորհացիների մեղքերը դեռ իրենց լրումին չեն հասել»: 17 Երբ արեւը մայր մտնելու մօտ էր, կրակ բոցավառուեց, երեւաց ծխացող մի հնոց, եւ կրակի լեզուները անցան անասունների կտրտուած մարմինների միջով: 18 Այդ օրը ՏԵրն ուխտ դրեց Աքրամի հետ եւ ասաց. «Քո յետնորդներին եմ տալր այդ երկիրը՝ եզիստացիների գետից մինչեւ Եփրատ մեծ գետը, 19 նրանց պիտի Ենթարկուեն կինեցիները, կենեզացիները, կեղմոնացիները, 20 քետացիները, փերեզացիները, ռափիմացիները, 21 ամորհացիները, քանանացիները եւ յերուսացիները»:

16 Աքրամի կին Սարան նրան երեխայ չէր պարգևում: Սարան ուներ մի եզիստացի աղախին, որի անունն Ազար էր: 2 Սարան Քանանացւոց երկրում ասաց Աքրամին. «Քանի որ ՏԵրն ինձ զրկել է երեխայ ունենալուց, պառկիր իմ աղախնի հետ, որպեսզի նրա միջոցով որդի ունենամ»: Եւ Աքրամն անսաց Սարայի ասածին: 3 Սարան՝ Աքրամի կինը, եզիստացի աղախին Ազարին կնութեան տուեց իր ամուսնուն Աքրամին, Քանանացիների երկրում տասը տարի նրա ապրելուց յետոյ: 4 Աքրամը պառկեց Ազարի հետ, եւ սա յիհացաւ: Երբ Ազարը տեսաւ, որ ինքը յիշ է, տիրուիին ընկալ նրա աչքից: 5 Այն ժամանակ Սարան ասաց Աքրամին. «Անիրաւ ես դու իմ նկատմամբ. Ես իմ աղախնուն յանձնեցի քո գիրկը. իսկ նա տեսնելով, որ ինքը

յիհացել է, արհամարհում է ինձ: Աստուած թող իմ ու քո դատաստանը տեսնի»: 6 Աքրամն ասաց Սարային. «Քո աղախինն ահա քո ծեռում է, վարույիր նրա հետ այնպէս, ինչպէս հաճոյ է քեզ»: Սարան չարչարեց նրան, եւ աղախինը փախալ նրա մօտից: 7 Տիրոց հրեշտակը նրան գտաւ անապատում, ջրի աղբիւրի մօտ, այն աղբիւրի, որ Սուր տանող ճանապարհի վրա է: 8 Տիրոց հրեշտակը նրան ասաց. «Ազար, Սարայի աղախին, որտեղից ես գայիս, կամ ուր ես գնում»: Նա պատասխանեց. «Իմ տիրուիի Սարայի մօտից եմ վախչում ես»: 9 Տիրոց հրեշտակը նրան ասաց. «Վերադարձիր քո տիրուելու մօտ եւ հնագանդ եղիր նրան»: 10 Տիրոց հրեշտակն աւելացրեց. «Ես անչափ բազմացնելու եմ քո սերունդը, այնքան, որ հաջուել հնարաւոր չլինի»: 11 Տիրոց հրեշտակը ասաց նաեւ. «Դու արդեն յիշ ես, որդի պիտի ունենաս եւ նրա անունը Իսմայէլ պիտի դնես, որովհետեւ Տերը իմացաւ քո տառապանքները: 12 Նա վայրագ մարդ է լինելու: Նա ծեռք է բարձրացնելու բոյրի դէմ, եւ բոյրը ծեռք են բարձրացնելու նրա դէմ: Նա բնակուելու է իր բոյրը Եղբայրների դիմաց»: 13 Ազարն իր հետ խօսող Տիրոջը դիմելով՝ ասաց. «Դու այն Աստուածն ես, որ ինձ գօրավիզ եղաւ. - քանզի ասաց, - ես իմ առաջ տեսայ նրան, ով երեւացել է ինձ»: 14 Այդ իսկ պատճառով ջրիորդ կոչուեց Զրիոր, այսինքն՝ «որի դիմաց տեսայ Աստծուն»: Այն գտնուում է Կաղէսի ու Բարադի միջեւ: 15 Ազարը Աքրամի համար ծնեց մի որդի, եւ Աքրամը Ազարի՝ իր համար ծնած որդու անունը դրեց Իսմայէլ: 16 Աքրամը ութասունվեց տարեկան էր, երբ Ազարը նրա համար ծնեց Իսմայէլին:

17 Երբ Աքրամը իննսունինը տարեկան եղաւ. ՏԵր Աստուած երեւաց Աքրամին ու ասաց նրան. «Ես եմ քո Աստուածը, հնագանդ եղիր ինձ, եղիր անարատ: 2 Ուխտ եմ դնելու իմ եւ քո միջեւ. Ես անչափ բազմացնելու եմ քո սերունդը»: 3 Աքրամը երկրպագեց, իսկ Աստուած, դիմելով նրան, ասաց. 4 «Այս է իմ՝ քեզ հետ դրած ուխտը. բազում ազգերի նախահայր պիտի դառնաս: 5 Արանից յետոյ քո անունը Աքրամ պիտի չլինի, այլ Աքրահամ

պիտի լինի քո անունը, որովկետեւ բազում ազգերի նախահայր եմ դարձնելու քեզ: 6 Քո սերունդը շատ եմ աճեցնելու, քեզնից բազում ազգեր պիտի սերեմ, թագաւորներ պիտի ծնուեն քեզնից: 7 Իմ ուխտը պիտի հաստատեմ իմ են քո միջեւ, քեզնից յետոյ գալիք քո սերունդների ու նրանց ցեղերի միջեւ որպես յալիտենական ուխտ, որով ես եմ լինելու քո եւ քեզնից յետոյ գալիք սերունդների Աստուածը: 8 Քեզ ու քո սերունդներին իբրև յալիտենական սեփականութիւն տալու եմ այս երկիրը, ուր դու բնակում ես պանդիտութեան մէջ, Քանանացիների ամբողջ երկիրը: Ես լինելու եմ նրանց Աստուածը, 9 իսկ դու եւ քեզնից յետոյ գալիք քո զաւակները, սերնդից սերունդ, պէտք է պահեր իմ ուխտը: 10 Վյո Ե իմ ուխտը, որ պիտի պահես իմ եւ քո միջեւ ու քեզնից յետոյ գալիք քո զաւակների միջեւ, սերնդից սերունդ: 11 Զեր բոլոր արու զաւակները պիտի թլփատուեն, պիտի թլփատէք ձեր անդամների թլիփները, եւ դա թող լինի իմ եւ ձեր միջեւ ուխտի նշանը: 12 Զեր մասուկները՝ ձեր ցեղերի բոլոր արուները, ընդոծինն ու արծաթով գնուած ստրուկները, ամէն մի օտարածին, որ քո սերնդից չէ, ուզօրեայ հասակում պէտք է թլփատուեն: Պէտք է անպայման թլփատուեն քո տան ընդոծինն ու արծաթով գնուած քո ստրուկը: 13 Զեր թլփատութեան մասին իմ ուխտը թող յալիտենական ուխտ լինի: 14 Ութերորդ օրը թլիփը չթլփատուած արուն թող վերանայ իր ցեղի միջից, որովկետեւ խախտած կը լինի իմ ուխտը»: 15 Աստուած ասաց Աբրահամին. «Քո կին Սարայի անունն այլեւս Սարա թող չլինի, այլ Սառա թող լինի նրա անունը: 16 Ես կ'օրինեմ նրան եւ նրա միջոցով քեզ զաւակ կը պարզեւեմ, ես կ'օրինեմ նրան, նա ազգերի նախամայր կը դառնայ, նրանից ցեղերի թագաւորներ կը ծնուեն»: 17 Աբրահամը երկրպագեց, ծիծաղեց ու ինքն իրեն ասաց. «Կարո՞ն է հարիւր տարեկան մարդը որդի ունենալ իննասունամեայ Սառան կարո՞ն է ծնել»: 18 Աբրահամն ասաց Աստծոն. «Վյո Իսմայէլը թող ապրի քո առաջ»: 19 Աստուած պատախանեց Աբրահամին. «Վյո. ահա քո կին Սառան քեզ համար որդի է բերելու, ես իմ ուխտը, որպես

յալիտենական ուխտ, հաստատելու եմ նրա հետ ու նրանից յետոյ գալիք սերունդների հետ: 20 Ինչ վերաբերում է Իսմայէլին, ապա ընդառաջում եմ քեզ: Նրան կ'օրինեմ, նրան կ'աճեցնեմ եւ անչափ կը բազմացնեմ նրա սերունդները: Նա տասներկու ազգ է սերելու, եւ նրան մեծ ազգի նախահայր եմ դարձնելու, 21 բայց իմ ուխտը ես հաստատելու եմ Իսահակի հետ, որին կը ծնի Սառան քեզ համար միւս տարի այս ժամանակը»: 22 Աստուած վերջացրեց իր խօսքը Աբրահամի հետ եւ հեռացաւ նրա մօտից: 23 Աբրահամը իր որդի Իսմայէլի, իր բոլոր ընդոծինների, արծաթով գնուած իր բոլոր ստրուկների եւ Աբրահամի տանն եղած բոլոր արու մարդկանց թլիփը նոյն օրն իսկ թլփատեց, ինչպես ասել եր նրան Աստուած: 24 Աբրահամը իննսունինը տարեկան էր, երբ թլփատեց իր թլիփը, 25 իսկ իր որդի Իսմայէլը տասներեք տարեկան էր, երբ թլփատուեց նրա թլիփը: 26 Վյո օրը թլփատուեցին Աբրահամն ու իր որդի Իսմայէլը: 27 Նա թլփատեց իր տան բոլոր տղանարդկանց՝ ընդոծիններ լինեն նրանք թէ արծաթով գնուած օտարածին ստրուկներ:

18 Աստուած Աբրահամին երեւաց Մամրէի կաղնու մօտ, երբ սա կեսօրին դէռ նստած էր իր վրանի դռան մօտ: 2 Աբրահամը բարձրացրեց աչքերը եւ իր դիմաց տեսաւ երեք տղանարդկանց: Տեսներվ նրանց՝ նա իր վրանի դռան մօտից ընդառաջ գնաց, գլուխը խոնարհեց մինչեւ գետին ու ասաց նրանց. 3 «Տէր, եթէ շնորհ գտայ քո առաջ, քո ծառային անտես մի արա, 4 թող մի քիչ ջուր բերեն, լուան ձեր ոտքերը, ապա հովացէք ծառի տակ: 5 Յաց բերեմ, կերէք եւ ապա գնացէք ձեր ճանապարհով, որովկետեւ ձեր ծառայի մօտ գալու համար շնեցիք ձեր ճանապարհը»: Նրանք պատասխանեցին. «Արա այնպէս, ինչպես ասացիր»: 6 Աբրահամն շտապեց դէպի վրանը՝ Սառայի մօտ, եւ ասաց նրան. «Շտապիր, երեք գրի ընտիր այլիւր հունցիր ու նկանակ պատրաստիր»: 7 Աբրահամը գնաց դէպի նախիր, վերցրեց մի մատղաշ, լաւ հորթ, տուեց ծառային ու շտապեցրեց, որ կերակուր պատրաստի: 8 Նա վերցրեց կարագ, կաթ ու հորթի մսից պատրաստուած կերակուրը

Եւ դրեց նրանց առաջ: Նրանք կերան, իսկ ինքը կանգնած մնաց նրանց առաջ, ծարի տակ: 9 Նրանք հարցրին. «Ու՞՞ է քո կի՞ Սառան»: Նա պատասխանեց. «Վրանում է»: 10 Նրանցից մեկն ասաց. «Ես եկող տարի նոյն այս օրերին կը գամ քեզ մօտ եւ քո կի՞ Սառան որդի կ'ունենայ»: Սառան ականջ էր դնում վրանի դրանք՝ նրա ետեւում կանգնած: 11 Աբրահամն ու Սառան ծերացել էին, նրանց տարիին առաջացել էր, եւ Սառան կորցրել էր ծննդաբերելու յատկութիւնը: 12 Ծիծաղեց Սառան իր մտքում եւ ասաց. «Ոյն, ինչ մինչեւ այժմ չկարողացայ անել, հիմա պիտի կարողանամ: Իսկ իմ ամուսինն էլ ծերացել է»: 13 Տերն ասաց Աբրահամին. «Այդ ինչո՞ւ է ծիծաղում Սառան իր մտքում եւ ասում, թէ՝ «Իրօք կը ծնեմ, չե՞ որ ես պառաւել եմ»: 14 Միթե՛ Աստծու համար անկարելի բան կայ: Եկող տարի այս ժամանակ՝ այս օրերին ես կը վերադառնամ քեզ մօտ, եւ Սառան որդի կ'ունենայ»: 15 Ժիշտեց Սառան՝ ասելով. «Ես չիծաղեցի»: Նա վախեցել էր: Տերը ասաց. «Ո՞չ, այդպէս չէ, ծիծաղեցիր»: 16 Նրանք այդտեղից վեր կենալով ճանապարհ ընկան դեպի Սողոմացւոց ու Գոմորացւոց երկիրը, իսկ Աբրահամը գնաց նրանց ճանապարհելու: 17 Տերն ասաց. «Միթե ես իմ ծառայ Աբրահամից գաղտնի պիտի պահեմ այն, ինչ անելու եմ: 18 Աբրահամը, հաստատպէս, մեծ եւ բազմանդամ ազգի նախահայր է լինելու, եւ նրա միջոցով պիտի օրինուեն երկրի բոլոր ազգերը. 19 որովհետեւ ես գիտեի, որ նա իր որդիներին ու իր յետնորդներին կը պատուիրի, որ նրանք Տիրոջ ճանապարհով ընթանան՝ պահպանելով արդարութիւնն ու իրաւունքը: Տեր Աստուած կը կատարի այն ամենը, ինչ խոստացել է Աբրահամին»: 20 Այնուհետեւ Տերն ասաց. «Սողոմացիների ու գոմորացիների աղաղակը ահագնացել, հասել է ինձ. նրանց մեղքերը խիստ շատացել են: 21 Արդ, իշնեմ տեսնեմ, թէ ինձ. հասած նրանց աղաղակը համապատասխանման է նրանց կատարածին, թէ՞ ոչ: Այդ եմ ուզում գիտենալ»: 22 Այնտեղից շրջուելով՝ այդ մարդիկ եկան Սողոմ: Աբրահամը կանգնած էր Տիրոջ դիմաց: 23 Աբրահամը մօտեցաւ Տիրոջն ու ասաց. «Միթե՛

դու արդարին ամբարշտի հետ կ'ոչնչացնես, եւ արդարը նոյն բանին կ'ենթարկուի, ինչ որ ամբարիշտը: 24 Եթե՛ քաղաքում յիսուն արդար լինի, կ'ոչնչացնես նրանց, չճս խնայի ամբողջ քաղաքը յանուն այնտեղ գտնուող յիսուն արդարների: 25 Քայլ լիցի, չանես այդ բանը՝ արդարին սպանես ամբարշտի հետ, եւ արդարը ենթարկուի նոյն բանին, ինչ որ ամբարիշտը: Ո՞չ, դու, որ դատում ես ամբողջ աշխարհը, այդպիսի դատաստան չես անի»: 26 Տերն ասաց. «Եթե՛ Սողոմում՝ այդ քաղաքում գտնուի յիսուն արդար, յանուն նրանց ես կը խնայեմ ամբողջ քաղաքը»: 27 Պատասխան տուեց Աբրահամն ու ասաց. «Յիմա համարձակւում եմ խօսել Տիրոջ հետ, թեեւ ես հոդ եմ ու մոխիր: 28 Իսկ եթե՛ յիսուն արդարները պակասեն հինգ հոգով, այդ հնգի պատճառով դարձեալ կը կործանես ողջ քաղաքը»: Տերն ասաց. «Չեմ կործանի, եթե՛ այնտեղ գտնուի քառասունինց արդար»: 29 Աբրահամը շարունակեց խօսել նրա հետ ու ասաց. «Իսկ եթե՛ այնտեղ գտնուի քառասուն»: Նա ասաց. «Չեմ կործանի յանուն այդ քառասունի»: 30 Աբրահամն ասաց. «Տէր, ինձ որեւէ բան կը պատահի, եթե՛ շարունակեմ խօսել, իսկ եթե՛ այնտեղ գտնուի երեսո՞ւն»: Տերը պատասխանեց. «Չեմ կործանի, եթե՛ այնտեղ գտնուի երեսուն»: 31 Աբրահամն ասաց. «Քանի սկսել եմ խօսել Տիրոջ հետ, ասեմ. իսկ եթե՛ այնտեղ գտնուի բսան»: Տերը պատասխանեց. «Չեմ կործանի յանուն այդ բսանի»: 32 Աբրահամն ասաց. «Տէր, ինձ որեւէ բան կը պատահի, եթե՛ դարձեալ խօսեմ. իսկ եթե՛ այնտեղ գտնուի տանը»: Տերը պատասխանեց. «Չեմ կործանի յանուն տասի»: 33 Եւ Տերը, վերջացնելով Աբրահամի հետ խօսակցութիւնը, գնաց, իսկ Աբրահամը վերադարձաւ իր բնակատեղին:

19 Երկու հրեշտակները երեկոյեան եկան
Սողոմ: Դովոր նստած էր Սողոմի դարպասի մօտ: Երբ Դովոր տեսաւ նրանց, ընդառաջ գնաց, գլուխը խոնարհեց մինչեւ գետին ու ասաց. 2 «Յամեցէք, տիարք, եկէք մտէք ձեր ծառայի տունը եւ գիշերեցէք այստեղ: Ես կը լուամ ձեր ոտքերը, եւ դուք վաղ առաւտեան կը շարունակէք ձեր ճանապարհը»: Նրանք ասացին. «Ո՞չ,

մենք այստեղ՝ քաղաքի հրապարակում կը գիշերենք»: 3 Ղովտը նրանց շատ ստիպեց, եւ նրանք դարձան նրա կողմը ու մտան նրա տունը: Ղովտը ընթիք պատրաստեց, բաղարջ հաց եփեց նրանց համար, եւ նրանք կերան: 4 Երբ դեռ նրանք բոլն չէին մտել, սոդումացիների քաղաքի տղամարդիկ՝ երիտասարդից մինչեւ ծերը, ամբողջ ժողովուրդը միասին պաշարեցին տունը, 5 Ղովտին դուրս կանչեցին ու հարցրին նրան: «Ո՞ւր են այն տղամարդիկ, որ գիշերը քեզ մօտ եկան: Նրանց քեր մեզ մօտ, որ կենակցենք նրանց հետ»: 6 Ղովտը դրանից դուրս՝ նրանց մօտ եկաւ եւ դուռը փակեց իր ետելից: 7 Նա նրանց ասաց. «Քան լիցի, եղբայրներ, մի գործեք այդ չարիքը: 8 Ես երկու դուստր ունեմ, որոնց տղամարդ չի մօտեցել: Բերեմ նրանց ձեզ մօտ, եւ նրանց հետ արէք այն, ինչ հաճոյ է ձեզ, միայն թէ այդ մարդկանց նկատմամբ որեւէ մեղք մի գործեք, որովհետեւ նրանք մտել են իմ յարկի տակ»: 9 Նրանք ասացին. «Յեռն կաց: Դու մեր երկիրը մտար իբրեւ պանորևիստ բնակուելու. միթէ դատաստանն եւ ես ուզում տեսնել: Յիմա քեզ աւելի շատ կը չարչարենք, քան նրանց»: Նրանք շատ էին քոնանում այդ մարդու՝ Ղովտի վրայ, եւ քիչ եր մսացել, որ ջարդեին դուռը: 10 Ներսի մարդիկ, իրենց ծեռքերը մեկնելով, Ղովտին իրենց մօտ՝ տուն քաշեցին եւ տան դրաները փակեցին, 11 դրան մօտ գտնուող մարդկանց՝ փոքրից մինչեւ մեծը կուրացրին, եւ սրանք յոգնեցին դուռը փնտռելուց: 12 Այդ մարդիկ Ղովտին հարցրին. «Այս քաղաքում դու փեսայ, որդիներ, դուստրեր կամ ուրիշ որեւէ մեկն ունեմ: Յանի նրանց այս վայրից, 13 որովհետեւ մենք կործանելու ենք այս քաղաքը, քանի որ սրանց աղաղակը հասել է Տիրոջը, եւ Տերը մեզ ուղարկել է, որ կործանենք այն»: 14 Ղովտը գնաց իր փեսացուների մօտ, որոնք առնելու էին իր դուստրերին, եւ ասաց նրանց. «Յեռացք այստեղից, որովհետեւ Տերը կործանելու է այս քաղաքը»: Փեսացուներին թուաց, թէ նա կատակ է անում: 15 Երբ լոյսը բացուեց, հրեշտակներն սկսեցին շտապեցնել Ղովտին ասելով. «Ա՛ն քո կնոջը, երկու դուստրերիդ եւ հեռացիր այստեղից, որ դու Էլ չկորչես այս քաղաքի անօրէնութեան մէջ»: 16 Նրանք

իրար անցան. Եւ քանի որ Տերը խնայել էր Ղովտին, հրեշտակները բռնեցին նրա, նրա կնոջ ու երկու դուստրերի ծեռքերից եւ քաղաքից դուրս հանեցին: 17 Երբ նրանց դուրս հանեցին, հրեշտակներն ասացին. «Փրկիր անձի, ետ չնայես, կանգ շառնես այս երկորի որեւէ շրջանում: Փախիր լեռը, որ միւսների հետ չտուժես»: 18 Ղովտն ասաց նրանց. «Աղաչում եմ, ՏԵՐ, 19 թեւ իմ ամսին փրկութիւն պարգեւելով դու ողորմեցիր քո ծառային եւ նրա հանդէպ ցուցաբերեցիր քո մեծ արդարութիւնը, բայց ես չեմ կարող փախչել լեռը, որովհետեւ գուցէ ինձ Ել հասնի փորձանքը, եւ ես մեռնեմ: 20 Ահա մօտակայքում գտնուող այս քաղաքում կարելի է ապատանել, այն փոքր է, կարելի է այնտեղ փրկուել: Չ՞ որ այն փոքր է: Քո շնորհիւ ես կը փրկուեմ»: 21 Տերն ասաց նրան. «Ահա ես շնորհ եմ անում քեզ ու քո այդ ասածին անսալով՝ չեմ կործանի այն քաղաքը, որի մասին ասացիր: 22 Արդ, շտապ փախիր այնտեղ, որովհետեւ ոչինչ անել չեմ կարող. մինչեւ որ դու այնտեղ հասնես»: Դրա համար Էլ նա այդ քաղաքի անունը կոչեց Սեգոր: 23 Արեւ ծագեց երկրի վրայ, եւ Ղովտը մտաւ Սեգոր: 24 Տերը երկնքից ծծումք ու կրակ թափեց Սողոմի ու Գոմորի վրայ, 25 կործանեց այդ քաղաքներն ու դրանց ամբողջ շրջակայքը, ոչչացրեց քաղաքների բոլոր բնակիչներին ու երկրի ամբողջ բուսականութիւնը: 26 Ղովտի կինը ետ նայեց ու դարձաւ աղէ արձան: 27 Արքահամը վաղ առաւօտեան գնաց այնտեղ, ուր ինքը կանգնել էր Տիրոջ առաջ, 28 նայեց սողոմացիների ու գոմորացիների կողմը, ամբողջ շրջակայքը եւ տեսաւ, թէ ինչպէս երկրի բոցը բարձրանում է հնոցի ծիսի պէս: 29 Երբ Տերը կործանեց այդ բոլոր քաղաքներն իրենց շրջակայ բնակավայրերով, յիշեց Արքահամին եւ քաղաքից հանեց ու կորստից փրկեց Ղովտին, երբ կործանում էր այն քաղաքները, ուր Ղովտն էր բնակուել: 30 Ղովտը ելաւ Սեգորից եւ լեռը բարձրացաւ, որովհետեւ վախենում էր մնալ Սեգորում: Նրա հետ էին նաեւ իր երկու դուստրերը: Ինքն ու իր երկու դուստրերը միասին բնակուեցին այդ լերան մի քարայրում: 31 Աւագ դուստրն ասաց

կրտսերին. «Մեր հայրը ծերացել է, եւ երկրում չկայ մեկը, որ մեզ հետ պառկի, ինչպէս ողջ աշխարհի կարգն է: 32 Արի գինի խմեցնենք մեր հօրը, պառկենք նրա հետ ու մեր հօրից զաւակ ունենանք»: 33 Նրանք իրենց հօրը գինի խմեցրին այդ գիշեր: Վլագ դուստրն այդ գիշեր պառկեց իր հօր հետ, իսկ Ղովտը շիմացաւ նրա պառկելն ու վեր կենալը: 34 Վռաւութեան աւագն ասաց կրտսերին. «Ես երեկ պառկեցի իմ հօր հետ: Նրան այս գիշեր էլ գինի խմեցնենք, եւ դու մտիր, պառկիր նրա հետ, որ զաւակ ունենանք մեր հօրից»: 35 Վյո գիշեր էլ գինի խմեցրին իրենց հօրը, եւ կրտսերը պառկեց իր հօր հետ: Ղովտը շիմացաւ նրա պառկելն ու վեր կենալը: 36 Ղովտի երկու դուստրերն էլ յիհացան իրենց հօրից: 37 Վլագը ծնեց որդի եւ նրա անունը դրեց Սովար, որ նշանակում է «Իմ հօրից»: Նա է մովարացիների նախահայրը մինչեւ այսօր: 38 Կրտսերը նոյնպէս ծնեց որդի եւ նրա անունը դրեց Անման, որ նշանակում է «Իմ ազգատոհմի որդիի»: Նա է ամոնացիների նախահայրը մինչեւ այսօր:

20 Աբրահամն այդտեղից գնաց երկրի հարաւը, բնակուեց Կաղէսի ու Սուլի միջեւ, ապա տարարնակուեց Գերարայում: 2 Աբրահամն իր կին Սառայի մասին ասում էր, թէ նա իր քոյրն է: Գերարացիների արքա Աբրիմելքին ուղարկեց իր մարդկանց եւ կին առաւ Սառային: 3 Գիշերն Աստուած Աբրիմելքին երեւաց երազում եւ ասաց. «Դու մեռնելու ես այն կնոջ պատճառով, որին առար, որովհետեւ այդ կինը ամուսին ունի»: 4 Սակայն Աբրիմելքը, որ չէր մերձեցել նրան, ասաց. «Տէր, միթէ դու կը սպանես բանից անտեղեակ ու արդար մարդկանց: 5 Չ՞ որ նա ասաց ինձ՝ «Իմ քոյրն է», իսկ սա ասաց ինձ՝ «Իմ երբայրն է»: Ես մաքուր սրտով ու արդար ձեռքով արեցի դա»: 6 Աստուած երազի մէջ ասաց նրան. «Գիտեմ, որ դու մաքուր սրտով ես արել այդ, դրա համար էլ ես խնայեցի քեզ, որ չմեղանչես իմ դէմ: Վյո պատճառով էլ թոյլ չտուեցի, որ մերձենաս նրան: 7 Արդ, կնոջը վերաբարձրու իր ամուսնուն, որովհետեւ նա մարգարէ է, աղօթք կ'անի քեզ համար, եւ դու կենդանի կը մնաս: Եթէ չվերադարձես, իմացիր, որ դու եւ քոյր

նրանք, ովքեր քո իւրայիններն են, կը մեռնէք»: 8 Աբրիմելքն առաւուտեան վաղ վեր կացաւ, կանչեց իր քոյրը ստրուկներին եւ նրանց պատմեց այս քոյրը բաները: Ամենքը խիստ վախեցան: 9 Աբրիմելքը կանչեց Աբրահամին ու ասաց նրան. «Այդ ինչ փորձանք բերեցիր դու մեր գիշին: Մենք ինչ մեղք էինք գործել քո դէմ, որ իմ ու իմ թագաւորութեան վրայ այդպիսի մեծամեծ մեղքեր բարդեցիր: Դու ինձ հետ արեցիր այն, ինչ ոչ ոք չէր արեկ»: 10 Աբրիմելքն ասաց Աբրահամին. «Ինչ մտածեցիր, որ նման բան արեցիր»: 11 Աբրահամը պատասխանեց. «Ես կարծեցի, թէ գուցէ այս վայրում ել աստուածապաշտութիւն չկայ, եւ հնարաւոր է, որ ինձ սպանեն իմ կնոջ պատճառով: 12 Բայց նա, արդարեւ, իմ քոյրն է իմ հօր եւ ոչ թէ մօր կողմից, եւ դարձաւ իմ կինը: 13 Երբ Աստուած ինձ հանեց իմ հօր տնից, ես կնոջս ասացի. «Վյո արդար քայլն արա ինձ համար. ուր էլ գնանք, իմ մասին կ'ասես, թէ՝ իմ երբայրն է»: 14 Աբրիմելքն առաւ հազար սատեր, արջառ ու ոչիսար, ստրուկներ ու ստրկուիիներ եւ տուեց Աբրահամին: Նրան վերադարձեց նաեւ նրա կին Սառային: 15 Աբրիմելքն ասաց Աբրահամին. «Ոհա քո դիմաց փոռուած է իմ երկիրը, ուր հաճելի է քեզ, այնտեղ էլ բնակուիր»: 16 Իսկ Սառային դիմելով՝ ասաց. «Ոհա հազար սատեր եմ տալիս քո եղբօրը: Այն թող պատուի վկայութիւն լինի քեզ եւ քեզ հետ գտնուող քոյրը կանանց համար: Վյուհենտեւ կը պատմես ամբողջ ճշմարտութիւնը»: 17 Աբրահամն աղօթեց Աստծուն, որը բուժեց Աբրիմելքին, ինչպէս նաեւ նրա կնոջն ու նրա աղախիններին: Նրանք արդեն կարողանում էին երեխայ ունենալ: 18 Մինչ այդ Տէրը Աբրահամի կին Սառայի պատճառով Աբրիմելքի ողջ տան կանանց զրկել էր երեխայ ունենալու կարողութիւնից:

21 Տէրն այցելեց Սառային, ինչպէս ասել էր, եւ կատարեց Սառային տուած իր խոստումը: 2 Սառան յիհացաւ ու Աբրահամի համար ծեր տարիքում որդի ծնեց ճիշտ այն ժամանակ, ինչպէս Աստուած յայտնել էր Աբրահամին: 3 Աբրահամն իր որդու անունը, որին ծնեց Սառան նրա համար, դրեց Խահակը: 4 Աբրահամն ութերորդ օրը թլփատեց իր

որդի Իսահակին, ինչպէս պատուիրել էր նրան Տէր Աստուած: 5 Աքրահամբ հարիւր տարեկան էր, երբ ունեցաւ իր որդի Իսահակին: 6 Սառան ասաց. «Աստուած ուրախութիւն պարզեւեց ինձ, եւ ով որ լսի այդ մասին, ինձ հետ կ'ուրախանայ»: 7 Նա աւելացրեց. «Ո՞վ կ'ասէր Աքրահամին, թէ Սառան երեխայ կը սնուցանի, քանի որ ծեր հասակում որդի ծնեցի»: 8 Մանուկն աճեց, նրան կրծքից կտրեցին, եւ Աքրահամն իր որդի Իսահակի կրծքից կտրուելու առթիւ մեծ խնչոյք արեց: 9 Երբ Սառան տեսաւ, որ եգիպտուիկ Ազարից Աքրահամի ունեցած որդին խաղում է իր որդի Իսահակի հետ, ասաց Աքրահամին. 10 «Ճեռացրն քո աղախնին եւ նրա որդուն, որպէսզի քո աղախնի որդին իմ որդի Իսահակի հետ հաւասար ժառանգութիւն չտանայ»: 11 Իր որդու մասին ասուած այդ խօսքերը ցաւ պատճառեցին Աքրահամին: 12 Աստուած ասաց Աքրահամին. «Մանկան եւ աղախնի մասին ասուած խօսքերը թող քեզ ցաւ չպատճառեն: Ինչ որ ասի քեզ Սառան, լիյր նրան, որովհետեւ Իսահակի միջոցով ես դու սերունդը շարունակելու, 13 բայց քո աղախնի որդու սերունդն էլ ես նշանաւոր կը դարձնեմ, որովհետեւ նա էլ քո սերմից է»: 14 Առաւօտեան վեր կացաւ Աքրահամը, առաւ հաց ու մի տիկ ջուր, տուեց Ազարին, մանկանը դրեց նրա շալակին եւ տնից դուրս հանեց: Ազարը թափառում էր անապատում, Երդման ջրհորի մօտ: 15 Տիկի ջուրն սպառուեց, մայրը մանկանը դրեց մի եղեւնու տակ 16 եւ գնաց նստեց նրա դիմաց, մի նետքնկեց հեռաւորութեան վրայ՝ ասելով. «Թող ես չտեսնեմ իմ որդու մահը»: Նա նստել էր նրա դիմաց: Երեխան բարձրածայն լալիս էր: 17 Աստուած լսեց երեխայի ձայնը, որ գալիս էր այնտեղից: Աստուած երկնքից Ազարին ձայն տուեց ու ասաց. «Ինչ է պատահել Ազարը: Մի վախեցիր, որովհետեւ Աստուած լսեց քո որդու ձայնը այնտեղից, ուր նա գտնւում է: 18 Բռնիր քո մանկան ձեռքից, որովհետեւ ես նրան մեծ ազգի նախահայր եմ դարձնելու»: 19 Աստուած բացեց Ազարի աշքերը, սա տեսաւ ըմպելի ջրի մի ջրհոր, գնաց, տիկը լցրեց ջրով ու խմեցրեց երեխային: 20 Եւ Աստուած երեխայի

հետ էր. սա աճեց, դարձաւ աղեղնաւոր 21 եւ բնակուեց Փառանի անապատում: Մայրը նրա համար Եգիպտացիների երկրից կին առաւ: 22 Վյո ժամանակներում Աքիմելքը, նրա սենեկապետ Որոզաքն ու նրա զօրքերի սպարապետ Փիքողը, խօսելով Աքրահամի հետ, ասացին. «Աստուած քեզ հետ է բոլոր այն գործերում, ինչ դու անում ես: 23 Արդ, Աստծու անունով ինձ երրուիր, որ ոչ իմ, ոչ իմ զաւակի, ոչ իմ անուան դեմ չես մեղանչի, այլ կը վարուես այնպէս արդար, ինչպէս ես վարուեցի քո նկատմամբ, նոյնպէս եւ իմ երկրի նկատմամբ, ուր դու բնակւում ես»: 24 Աքրահամն ասաց. «Երդում եմ»: 25 Աքրահամն Աքիմելքին յանդիմանեց այն ջրհորի համար, որ Աքիմելքի ծառաները խել էին: 26 Աքիմելքն ասաց նրան. «Ես չեմ իմացեմ, թէ ով է արել այդ բանը, իսկ դու ել ինձ բան չես ասել: Ես միայն այսօր եմ յուր այդ մասին»: 27 Աքրահամն առաւ արջաններ ու ոչսարներ, տուեց Աքիմելքին, եւ երկուսն իրար հետ հաշուութիւն կնքեցին: 28 Աքրահամը եօթը որոց առանձնացրեց: 29 Աքիմելքը հացրեց Աքրահամին. «Ինչ են նշանակում այս եօթը որոշները, որոնց առանձնացրի»: 30 Նա պատասխանեց. «Վյո եօթը որոշները ստացիր ինձնից ի հաւաստումն այն բանի, թէ ես եմ փորել այդ ջրհորը»: Դրա համար էլ այդ վայրը կոչուեց Երդման ջրհոր, Նա պատասխանեց. «Վյո եօթը որոշները ստացիր ինձնից ի հաւաստումն այն բանի, թէ ես եմ փորել այդ ջրհորը»: Դրա համար էլ այդ վայրը կոչուեց Երդման ջրհոր, 31 որովհետեւ նրանք երկուսով միմեանց երդում տուեցին այնտեղ. Երդման ջրհորի մօտ հաշուութիւն կնքեցին: 32 Աքիմելքը, նրա սենեկապետ Որոզաքն ու նրա զօրքերի սպարապետ Փիքողը այնտեղից վեր կացան ու վերադարձան Փղշտացւոց երկիրը: Որովհետեւ նրանք երկուսով միմեանց երդում տուեցին այնտեղ. Երդման ջրհորի մօտ հաշուութիւն կնքեցին: 33 Աքրահամը Երդման ջրհորի մօտ ծառ տնկեց, այնտեղ պաշտեց Տիրոջը, նրան կոչեց Աստուած յախտենական: 34 Աքրահամը Փղշտացւոց երկրում պանդուխտ մնաց երկար ժամանակ:

22 Վյո դեպքերից յետոյ Աստուած փորձեց Աքրահամին: Նա ձայն տուեց նրան.

«Աբրահամ, Աբրահամ»: Սա պատասխանեց. «Այստեղ եմ»: 2 Աստուած ասաց նրան. «Ա՛ռ քո միակ որդուն՝ քո սիրելի Իսահակին, գնա՞ մի բարձրադիր տեղ եւ այնտեղ՝ Երան վրայ, որ ցոյց կը տամ քեզ, ողջակիզիր նրան»: 3 Աբրահամն առաւօտեան վեր կացաւ, համեստը դրեց իր Եշի վրայ, հետո վերցրեց Երկու ստրուկ ծառաներ, իր որդի Իսահակին, ողջակիզութեան համար փայտ կոտրեց եւ ճանապարհ ընկաւ, եկաւ այն տեղը, որ Աստուած ասել էր նրան: 4 Երրորդ օրը Աբրահամը բարձրացրեց իր աչքերը եւ հեռուից տեսաւ այդ տեղը: 5 Աբրահամն ասաց իր ծառաներին. «Նստեցէք այստեղ՝ Եշի մօտ, իսկ ես ու այս պատանին գնանք այնտեղ, Երկրպագութիւն անենք ու վերադառնանք ձեզ մօտ»: 6 Աբրահամը վերցրեց ողջակիզութեան փայտը, դրեց այն իր որդի Իսահակի մէջին, իր ձեռքն առաւ կրակն ու դանակը, եւ Երկուտափ գնացին: 7 Իսահակը դիմեց իր հօրը՝ Աբրահամին. «Յայր»: Սա ասաց. «Ի՞նչ է, որդին»: Նա հարցրեց. «Աևա կրոակը, եւ ահա փայտը, հապա ն՞որ է ողջակիզելու ոչխարը»: 8 Սա պատասխանեց. «Աստուած կը հոգայ իր ողջակիզելու ոչխարի մասին, որդեակ»: Նրանք Երկուտափ գնացին 9 եւ հասան այն տեղը, որ նրան ցոյց էր տուել Աստուած: Աբրահամն այնտեղ գրիասեղան շինեց, վրան դրեց փայտը, իր որդի Իսահակին կապեց եւ դրեց գրիասեղանի փայտի վրայ: 10 Աբրահամը Երկարեց ձեռքը, որ վերցնի դանակն ու մորթի իր որդուն: 11 Տիրոց հրեշտակը Երկնքից ձայն տուեց նրան ու ասաց. «Աբրահամ, Աբրահամ»: Սա պատասխանեց նրան. «Այստեղ եմ»: 12 Նա ասաց. «Չեք մի՛ տուր պատանուն, նրան որեւէ վնաս մի՛ պատճառիր, որովհետեւ այժմ համոզուեցի, որ դու Երկիւղ ունես Աստծու նկատմամբ եւ ինձ համար չես խնայի քո որդուն»: 13 Աբրահամը բարձրացրեց իր աչքերը եւ տեսաւ, որ մացառուտ թփի մէջ Եղջիւներից մի խոյ է կախուած: Աբրահամը գնաց, առաւ խոյն ու այն ողջակիզեց իր որդի Իսահակի փոխարեն: 14 Աբրահամն այդ վայրի անունը դրեց «Տէր տեսաւ», եւ մինչեւ այսօր էլ ասում են՝ «Վյո Երան վրայ Երեսաց Տէրը»: 15 Տիրոց հրեշտակը Երկնքից Երկրորդ անգամ ձայն

տալով՝ ասաց Աբրահամին. 16 «Անձովս եմ Երդում, - ասում է Տէրը, - քանի որ դու արեցիր այդ բանը՝ ինձ համար չինայեցիր քո սիրելի որդուն, 17 անչափ պիտի օրինեմ քեզ եւ Երկնքի աստղերի, ծովեզերքի աւազի չափ պիտի բազմացնեմ քո սերունդը: Քո սերունդը պիտի տիրանայ իր թշնամիների քաղաքներին, 18 քո սերնդի շնորհիլ պիտի օրինուեն աշխարիի բոլոր ազգերը այն բանի համար, որ անսացիր իմ ծագմին»: 19 Աբրահամը Վերադարձաւ իր ծառաների մօտ: Նրանք միասին եկան գնացին դեպի Երդման ջրհորը, եւ Աբրահամը բնակուեց Երդման ջրհորի մօտ: 20 Վյո դեպքերից յետոյ Աբրահամին յայտնեցին, որ ահա Մեղքան եւս քո Եղբայր Նաքորի համար ծնել է որդիներ՝ 21 անդրանիկ որդի Ուքին, նրա Եղբայր Բաւէին, ասորիների նախահայր Կամոււէլին, 22 Քասաղին, Ազաւին, Փալրասին, Ցետոդափին եւ Բաթոււէլին: 23 Եւ Բաթոււէլ ծնել է Ռեբեկային: Սրանք են այն ութ որդիները, որոնց ծնեց Մեղքան Աբրահամի Եղբայր Նաքորի համար: 24 Նրա հարճը, որի անունը Ռեեմա էր, նա էլ ծնեց Տաբեկին, Դաամին, Տոքոսին եւ Մոքային:

23 Սառան դարձաւ հարիւր քսանեօթը տարեկան: 2 Նա մեռաւ կիրճի մէջ գտնուող Աբրոկ քաղաքում: Սա Քանանացիների Երկրում գտնուող Քերորնն է: Աբրահամը եկաւ, որ ողբայ ու սգայ Սառայի մահը: 3 Աբրահամը հեռացաւ իր հանգուցեալի մօտից եւ դիմելով Քետի որդիներին՝ ասաց. 4 «Ես ձեր մէջ պանդուխտ ու օտարական եմ: Արդ, որպէս սեփականութիւն ինձ մի գերեզմանի հող տուէք ձեզ մօտ, որ թաղեմ իմ հանգուցեալին»: 5 Քետի որդիները պատասխան տուեցին Աբրահամին՝ ասելով. 6 «Լսիր մեզ, տէր: Դու մեր մէջ Աստծու նշանակած թագաւորն ես: Զո հանգուցեալին թաղիր մեր լաւագոյն գերեզմաններից մէկում, որովհետեւ մեզնից ոչ մէկը չի հրաժարուի քեզ շիրիմի համար տեղ տրամադրելուց»: 7 Աբրահամը ելաւ եւ գլուխ տուեց այդ Երկրի ժողովրդին՝ Քետի որդիներին: 8 Աբրահամը նրանց դիմելով՝ ասաց. «Եթէ դութ յօժար էք, որ իմ հանգուցեալին ես անձամբ թաղեմ, լսեցէք ինձ եւ իմ մասին բարեխօսեցէք Սահառի որդի Եփրոնին, 9 որ ինձ տայ

իր ազարակի սահմաններում գտնուող գոյց քարայրը այնքան արծաթով, որքան արժէ այն: Թող այն ձեր ներկայութեամբ ինձ տայ որպէս շիրմավայր»: 10 Եփրոնը քետացիների հետ նստած էր ժողովատեղում: Եփրոն քետացին պատասխան տուեց Աբրահամին եւ ի լուր Քետի որդիների ու բոլոր նրանց, ովքեր մտնում էին նրա քաղաքի դարպասով, 11 ասաց. «Նայիր ինձ, տէր, եւ լսիր ինձ: Ազարակը տալիս եմ քեզ, քեզ եմ տալիս նաեւ այնտեղ գտնուող քարայրը: Իմ բոլոր համաքաղաքացիների ներկայութեամբ այն քեզ եմ յանձնում: Թաղիր քո հանգուցեալին»: 12 Աբրահամը գլուխ տուեց երկրի ժողովրդի առաջ, 13 Եփրոնի հետ խօսեց ի լուր երկրի ժողովրդի եւ ասաց. «Թանի որ անսացիր ինձ, ուրեմն լսիր ինձ: Ես քեզ կը տամ ազարակի փոխարժեքը: Վերցրու այն ինձնից, եւ ես այնտեղ կը թաղեմ իմ հանգուցեալին»: 14 Եփրոնն Աբրահամին պատասխանեց եւ ասաց. 15 «Ո՛չ, տէր իմ, լսել եմ, որ հողամասը չորս հարիւր սատեր արծաթ արժէ: Դա ինչ է որ իմ ու քո միջեւ: Դու թարիք քո հանգուցեալին»: 16 Աբրահամը Եփրոնին լսելու յետոյ կշռեց եւ նրան վճարեց չորս հարիւր սատեր արծաթը, ինչպէս խոստացեց էր ի լուր Քետի որդիների, վաճառականների մօտ ընդունուած գնով: 17 Եփրոնի ազարակը, որ Մամրէի կաղնու հանդիպակաց գոյց քարայրի մօտն էր, այսինքն՝ ազարակն ու նրա մէջ գտնուող քարայրը, ազարակի եւ նրա շրջակայքի բոլոր ծառերը դարձան Աբրահամի սեփականութիւնը, 18 Քետի որդիների ներկայութեամբ, որոնք մտնում էին քաղաքի դարպասով: 19 Դրանից յետոյ Աբրահամի իր կին Սառային թաղեց ազարակի գոյց քարայրում, որ Մամրէի կաղնու դիմաց էր գտնուում, այսինքն՝ Քերրոնում՝ Քանանացիների երկրում: 20 Ազարակն ու նրա մէջ գտնուող քարայրը Քետի որդիների կողմից տրուեցին Աբրահամին իբրեւ նրա սեփական գերեզմանոց:

24 Աբրահամը ծերացել էր, տարիքն առել: Եւ Տէրն օրինեց Աբրահամին ըստ ամենայնի: 2 Աբրահամն ասաց իր տան աւագագոյն ծառային՝ իր ամբողջ ունեցուածքի

կառավարչին. «Ձեռքդ դիր իմ ազդրի տակ եւ 3 քեզ երդուեցնեմ Տիրոց՝ երկնիք Աստծու եւ երկրի Աստծու անունով, որ իմ որդի Խսահակի համար կին չես առնի քանանացիների դուստրերից (որոնց մէջ եմ բնակուում ես), 4 այլ կը զնաս այն երկիրը, որտեղ ծնուել եմ, իմ տունը, եւ այնտեղից իմ որդի Խսահակի համար կին կ'առնես»: 5 Ծառան նրան պատասխանեց. «Գուցէ կինը չշամկանայ ինձ հետ գալ այս երկիրը: Վյդ դէպքում ես տանեմք քո որդուն այն երկիրը, որտեղ ծնուել ես դու»: 6 Աբրահամն ասաց. «Զգոյնց եղիք, իմ որդուն այնտեղ չվերադարձնես: 7 Երկնիք Տէր Աստուածը եւ երկրի Տէր Աստուածը, որն ինձ հանեց իմ հօր տնից ու այն երկրից, ուր ծնուել եմ, որը խօսեց ինձ հետ, երդուեց ինձ ու ասաց, թէ՝ «Քո սերունդներին եմ տալու այդ երկիրը», նա իր հրեշտակին կ'ուղարկի քո առաջ, եւ այնտեղից կին կ'առնես իմ որդի Խսահակի համար: 8 Խսկ եթէ կինը չուղենայ քեզ հետ գալ այս երկիրը, քո տուած երդումից անպարտ համարուես, միայն թէ իմ որդուն այնտեղ չվերադարձնես»: 9 Աբրահամի ծառան ծեռքը դրեց իր տիրոց ազդրի տակ եւ երդուեց նրան այդ քանի համար: 10 Ծառան առաւ իր տիրոց ուղտերից տասը ուղտ եւ գնաց՝ իր հետ ունենալով իր տիրոց բոլոր բարիքներից: Նա ելա գնաց Միջագետք, Նաքորի քաղաքը: 11 Երեկոյեան ուղտերին նստեցրեց քաղաքից դուրս, ջրհորի մօտ այն պահին, երբ ջրուորդ դուրս է գալիս ջրի: 12 Նա ասաց. «Իմ տէր Աբրահամի Տէր Աստուած, այսօր ինձ յաջողութիւն պարզեւիր եւ ողորմիր իմ տէր Աբրահամին: 13 Ահա ես ջրի աղբիւրի մօտ եմ, եւ այս քաղաքի բնակիչների դուստրերը գալիս են ջուր հանելու: 14 Թող լինի մի կոյս, որին ասեմ «Թեքիր սափորոր, որ խմեմ», իսկ նա ինձ պատասխանի՝ «Խսմիր, քո ուղտերին ել ջուր կը տամ, մինչեւ որ յագենան խմելուց»: Թող նրան ել նախատեսած լինես քո ծառայ Խսահակի համար, եւ դրանով ել իմանամ, որ բարեհաճ ես եղել իմ տէր Աբրահամի նկատմամբ»: 15 Նա մտքում դեռ չըր վերջացրել իր խօսքը, երբ եկաւ Ռեբեկան, որը Աբրահամի եղբայր Նաքորի Մեղքա կնոջ որդի Բայթուլլի դրւստրն էր: Նա ուսին սափոր ունէր: 16 Կոյսը դէմքով շատ գեղեցիկ էր, մի

աղջիկ, որին դեռ տղամարդ չէր մօտեցել: Նա իջաւ աղբիւրի մօտ, լցրեց իր սափորն ու ելաւ: 17 Ծառան ընդառաջ գնաց նրան ու ասաց. «Այդ սափորից ինձ մի քիչ ջուր տուր խմելու»: 18 Նա պատասխանեց. «Խսմիր, տէր»: Նա իր սափորը փութով իշեցրեց իր թեւերի վրայ, 19 ջուր տուեց նրան, մինչեւ որ դադարեց խմելուց: Ապա աւելացրեց. «Քո ուղտերի համար է ջուր կը հանեմ, այսքան, որ բոլորն ել յագենան»: 20 Նա սափորի ջուրն իսկոյն թափեց գուռի մէջ եւ նորից գնաց ջրհորը՝ ջուր հանելու: Նա նրա բոլոր ուղտերի համար ջուր հանեց: 21 Մարդն ուշադիր հետեւում էր նրան ու լուր մտածում, թէ Տէրը կը յաջողեցնի իր գործը, թէ ոչ: 22 Երբ բոլոր ուղտերը յագեցան, մարդը նրան տուեց ոսկէ գինդեր՝ իւրաքանչիւրը մէկ դահեկանի քաշով, եւ տասը դահեկանի քաշով երկու ապարանջան դրեց նրա ձեռքերին: 23 Նա հարցրեց նրան ու ասաց. «Ու՞ն դուստրն ես դու, յայտնիր ինձ, քո տանը մեզ համար իշեւանելու տեղ կայ»: 24 Սա պատասխանեց նրան. «Ես Մերքայի եւ Նաքորի որդի Բարուելի դուստրն եմ»: 25 Ապա աւելացրեց. «Յարդ ու խոտ շատ ունենք, նաեւ իշեւանելու տեղ»: 26 Մարդն ուրախացաւ, երկրպագեց Աստծուն եւ ասաց. 27 «Օրինեալ է իմ տէր Արքահամի Տէր Աստուածը, որ իմ տիրոջը չըրկեց իր արդարութիւնից ու ճշմարտութիւնից: Տէրն ինձ յաջողութիւն պարգևեց իմ տիրոջ երօր տանը»: 28 Գնաց աղջիկն ու կատարուածի մասին պատմեց իր մօր տանը: 29 Ռեքեկան ուներ Լարան անունով մի եղբայր: Լարանը գնաց դուրս՝ դէպի աղբիւրը, այդ մարդու մօս: 30 Երբ նա տեսաւ գինդերն ու իր քրոջ ձեռքերի ապարանջանները, եւ իր քոյր Ռեքեկայից լսած լինելով, թէ՝ «Այսպէս խօսեց ինձ հետ այդ մարդը», 31 մօտեցաւ մարդուն, որ դեռ կանգնած էր իր ուղտերի կողքին, աղբիւրի մօտ, եւ ասաց նրան. «Արի տուն մտիր, Տիրոջով օրինեալ, ինչո՞ւ ես մնացել դրսում: Ես քեզ համար տուն եւ քո ուղտերի համար տեղ եմ պատրաստել»: 32 Մարդը մտաւ տուն, իսկ Լարանը ուղտերի վրայից հանեց թամբերը: Ուղտերին յարդ ու խոտ տուեցին եւ ջուր՝ նրա ու նրա հետ եկածների ուժերը լրւալու համար: 33 Նրանց առաջ հաց դրեցին, որ ուտեն: Ծառան

ասաց. «Չեմ ուտի, մինչեւ չասեմ ասելիքս»: Նրանք ասացին. «Խօսվիր»: 34 Նա ասաց. «Ես Արքահամի ծառան եմ: 35 Տէրը մեծապէս օրինեց իմ տիրոջը, եւ նա մեծ մարդ դարձաւ: Աստուած նրան արջառ ու ոչխար, արծաթ ու ոսկի, ծառաներ ու աղախիններ, ուղտեր ու էշեր տուեց: 36 Սառան՝ իմ տիրոջ կինը, ծերունական հասակում գտնուուղ իմ տիրոջը պարգեւեց մի որդի, որին իմ տէրը յանձնեց այն ամենը, ինչ ուներ: 37 Իմ տէրն ինձ երդուեցնելով ասաց. «Իմ որդի Խսահակի համար քանանացիների աղջիկներից կին չանես, այն քանանացիների, որոնց երկրում ես պանդսատեցի, 38 այլ կը գնաւ իմ հօր տունը, իմ տոհմի մէջ եւ այստեղից կին կը քերես իմ որդու համար»: 39 Ես իմ տիրոջն ասացի. «Գուց կինն ինձ հետ զայ»: 40 Նա ասաց ինձ. «Իմ Տէր Աստուածը, որի հանդէպ վարուեցի այնպէս, ինչպէս հաճոյ էր նրան, թեզ հետ կ'ուղարկի իր հրեշտակին, կը յաջողեցնի քո գործը, եւ դու իմ որդու համար կին կ'առնես իմ ազգից ու իմ հօր տնից: 41 Վյոն ժամանակ դու ազատուած կը լինես իմ նզովքից: Խսկ եթէ գնաս իմ տոհմի մէջ, եւ կին չտան, ինձ տուած երդումից ազատ կը լինես»: 42 Երբ այսօր աղբիւրի մօտ եկայ, ասացի. «Իմ տէր Արքահամի Տէր Աստուած, եթէ յաջողեցնելու ես իմ գործը, որի համար ես այժմ եկել եմ, 43 ահա հասել եմ զրի աղբիւրի մօտ, եւ քաղաքի մարդկանց դուստրերը զախս են ջուր հանելու: Եւ այն կոյսը, որին ասեմ, թէ՝ քո սափորից մի քիչ ջուր տոնը խմելու», 44 եւ նա ասի ինձ, թէ՝ Խսմիր, քո ուղտերի համար էլ ջուր կը հանեմ», նա ել կը լինի այն կինը, որին նախատեսել է Տէրը իր ծառայ Խսահակի համար, որովհետեւ դրանից ել կ'իմանամ, որ բարեհաճ ես եղել իմ տէր Արքահամի նկատմամբ»: 45 Դեռ իմ մտքում չէի վերջացրել իմ խօսքը, երբ իսկոյն երեւաց Ռեքեկան: Նա իր ուսին սափոր ուներ: Նա իջաւ աղբիւր եւ ջուր հանեց: Ես ասացի նրան. «Ինձ ջուր տոնը խմելու»: 46 Նա իր ուսից փութով իշեցրեց սափորն ու ասաց. «Դու խմիր, յետոյ քո ուղտերին էլ ջուր կը տամ»: Ես խմեցի, եւ նա իմ ուղտերին էլ ջուր տուեց: 47 Ես նրան հարցրի ու ասացի. «Դու ում դուստրն ես, ասա ինձ»: Նա պատասխանեց. «Ես Մերքայի եւ Նաքորի որդի Բարուելի դուստրն եմ»: Ես գինդեր դրեցի

նրա ականջներին, ապարանջաններ՝ նրա ձեռքերին եւ ուրախացայ, **48** Երկրպագեցի Տիրոջ, օրինեցի իմ տէր Աբրահամի Տէր Աստծուն, որ յաջողութիւն պարգեւեց իմ ազնիւ գործին՝ իմ տիրոջ եղբօր աղջկան կին առնելու նրա որդու համար: **49** Արդ, եթէ իմ տիրոջ նկատմամբ շնորհ եւ արդար գործ էք անելու, ասացէք ինձ: **50** Իսկ եթէ ոչ, ցըց տուէք ինձ, աջ գնամ, թէ՞ ձախ»: Պատասխան տուեցին Լարանն ու Բաթուէլը եւ ասացին. «Տէրն է այսպէս կարգադրել, մենք չենք կարող դրական կամ բացասական պատասխան տալ: **51** Ահա Ռեթեկան առաջդ կանգնած է, ան եւ գնա: Նա թող լինի քո տիրոջ որդու կինը, ինչպէս կարգադրել է Տէրը»: **52** Երբ Աբրահամի ծառան լսեց նրանց խօսքերը, Երկրպագեց Տիրոջը: **53** Ծառան հանեց ոսկէ ու արծաթ զարդեր եւ զգեստներ, տուեց Ռեթեկային: Նա նոււրներ տուեց նաեւ նրա եղբայրներին ու մօրը: **54** Կերան ու խմեցին նա եւ այն մարդիկ, որոնք նրա հետ էին, եւ ապա քնեցին: Առաւոտեան վեր կենարվ՝ նա ասաց. «ճանապարհեցէք ինձ, որ գնամ տիրոջս մօտ»: **55** Ռեթեկայի եղբայրներն ու մայրը ասացին. «Թող աղջիկը մեզ մօտ մնայ մի տասը օր, յետոյ թող գնայ»: **56** Ծառան ասաց նրանց. «Ինձ մի պահէք, որովհետեւ Տէրը յաջողութիւն է պարգեւել իմ գործին: Թողէք որ գնամ տիրոջս մօտ»: **57** Ռեթեկայի եղբայրներն ասացին. «Կանչենք աղջկան եւ նրան հարցնենք»: **58** Նրանք կանչեցին Ռեթեկային ու հարցրին. «Կը գնամ այս մարդու հետ»: Նա պատասխանեց. «Կը գնամ»: **59** Նրանք ճանապարհեցին իրենց քոյր Ռեթեկային իր ունեցուածքով, ինչպէս նաեւ Աբրահամի ծառային ու նրանց, ովքեր նրա հետ էին: **60** Նրանք օրինելով Ռեթեկային՝ ասացին նրան. «Քոյ մեր, հազար ու բիւր դառնաս: Քո յետնորդները թող տիրանան քո թշնամիների քաղաքներին»: **61** Ռեթեկան ու իր նամիշտները վեր կացան, նստեցին ուղտերի վրայ եւ այդ մարդու հետ ճանապարհ ընկան: Ծառան Ռեթեկային առնելով գնաց: **62** Իսահակը եկել էր անապատ՝ Տեսլիքի ջրհորի մօտ, որովհետեւ բնակլում էր Երկրի հարաւային կողմում: **63** Իսահակը երեկոյեան ելա դաշտ՝ գրօննելու: Նա իր աշքերը բարձրացնելով

տեսաւ, որ գայիս են տասը ուղտեր: **64** Աչքերը վեր բարձրացրեց նաեւ Ռեթեկան եւ տեսաւ Իսահակին: Նա անմիջապէս իջաւ ուղտից **65** եւ հարցրեց ծառային. «Ո՞վ է այն մարդը, որ դաշտում մեզ ընդառաջ է գայիս»: Ծառան պատասխանեց. «Նա իմ տէրն է»: Ռեթեկան առա քողն ու զցեց իր վրայ: **66** Ծառան Իսահակին պատմեց այն ամենը, ինչ արել էր ինքը: **67** Իսահակը մտաւ իր մօր՝ Սառայի տունը, առա Ռեթեկային, եւ սա դարձաւ նրա կինը: Իսահակը սիրեց նրան եւ միխթարուեց իր մօր՝ Սառայի սպից:

25 Աբրահամն առա մի կին է, որի անունը Քետտուրա էր: **2** Սա նրա համար ծնեց Զեմրանին, Յեկսանին, Մաղանին, Մաղիանին, Յեսրովին եւ Սովուէին: **3** Յեկսանը ծնեց Սաբային, Թեմանին եւ Դադանին: Դադանի որդիներն էին Ռազուէլը, Նարեէլը, Ասուրիիմը, Լատուսիիմը եւ Լովովիմը: **4** Մաղիամի որդիներն էին Գեփարը, Ափերը, Ենոքը, Արիուն եւ Եղրագան: Սրանք բոլորը Քետտուրայի որդիներն էին: **5** Աբրահամն իր ողջ ունեցուածքը տուեց իր որդի Իսահակին, **6** իսկ իր հարճերի որդիներին, որոնք Աբրահամից էին, պարզեներ տուեց եւ, քանի դեռ կենդանի էր, նրանց հեռացրեց իր որդի Իսահակի մօտից դեպի արեւելք՝ արեւելեան Երկիրը: **7** Աբրահամն ապօնց հարիւր եօթանատունինգ տարի: **8** Աբրահամը հոգին աւանդեց ու մեռաւ Երջանիկ ծերութեան մէջ, զառամեայ, ալեւորած տարիիքում, եւ գնաց միացաւ իր նախնիներին: **9** Նրա որդիներ Իսահակն ու Իսմայլը նրան թաղեցին քետացի Սահարի որդի Եփրոնի ազգարակի զոյգ քարայրում, **10** որը գտնւում է Մամբրէի կաղնու դիմաց: Աբրահամին ու նրա կին Սառային թաղեցին այն ազգարակում ու քարայրում, որ Աբրահամը Քետի որդիներից էր գնել: **11** Աբրահամի մահից յետոյ Աստուած օրինեց նրա որդի Իսահակին, եւ Իսահակը բնակուեց Տեսլիքի ջրհորի մօտ: **12** Սրանք են սերուղները Աբրահամի որդի Իսմայլի, որին ծնեց Եգիպտուիի Ազարը՝ Սառայի աղախինը, Աբրահամի համար: **13** Ահա Իսմայլի որդիների անուններն ըստ նրանց ցեղերի. Իսմայլի անդրանիկը՝ Նաբեռթ, ապա

Կեդար, Աքրեւել, Մարսամ, 14 Մասմա, Իդումա, Մասէ, 15 Ջոլդադ, Թեմա, Յետուր, Նափես եւ Կեդմա: 16 Սրանք են Խսայելի որդիները, եւ սրանք են նրանց անուններն ըստ իրենց բնակավայրերի եւ իրենց վրանների, նրանց տասներկու իշխաններն ըստ իրենց ցեղերի: 17 Խսայելն ապրեց հարիւր երեսունեօթը տարի: Նա հոգին աւանդեց ու մեռաւ եւ զնաց միացաւ իր նախնիներին: 18 Նա բնակութիւն հաստատեց Եւլայից մինչեւ Սուր, որը գտնուում է Եղիստոսի դիմաց, մինչեւ Ասորեստանի սահմանները: Նա բնակուեց իր բոլոր եղբայրների դեմ յանդիման: 19 Սրանք են Աքրահամի որդի Խսահակի սերունդները. Աքրահամը ծնեց Խսահակին: 20 Խսահակը քառասուն տարեկան էր, երբ ամուսնացաւ Ասորական Միջագետքում ապրող ասորի Բաթուելի դուստր Ռեբեկայի հետ, որը ասորի Լաբանի քոյրն էր: 21 Խսահակն աղաչեց Տիրոջը իր կին Ռեբեկայի համար, որովհետեւ սա ամուլ էր: Աստուած լսեց նրան, եւ նրա կին Ռեբեկան յոհացաւ: 22 Նրա արգանդում իրար էին բախուում երեխանները: Նա ասաց. «Եթէ այսպէս էր յիներլ ինձ, հապա ինչո՞ւ յոհացայ»: Եւ նա զնաց այդ մասին Տիրոջը հարցնելու: 23 Տերը նրան ասաց. «Չո արգանդում երկու ցեղ կայ, քո արգանդից երկու ժողովուրդ պիտի ծնուի: Մի ժողովուրդը միւս ժողովորդին պիտի գերիշխի, եւ աւագը կրտսերին պիտի ենթարկուի»: 24 Երբ հասան նրա ծննդաբերելու օրերը, նրա որովայնում երկու երեխաններ կային: 25 Անդրանիկ որդին ծնուեց բոլորովին շեկ, թաւամազ մորթօվ, եւ հայրը նրան կոչեց Եսաւ: Ապա Եսաւի գարշապարից քռնած ծնուեց նրա եղբայրը: Սրան Էլ կոչեց Յակոբ: 26 Խսահակը վաթսուն տարեկան էր, երբ Ռեբեկան ծնեց նրանց: Մանուկները մեծացան: 27 Եսաւը հմուտ որսորդ էր եւ վայրենաբարոյ, իսկ Յակոբը մեղմաբարոյ էր ու տնակեաց: 28 Խսահակը սիրեց Եսաւին, որովհետեւ նրա որսը կերակուր էր իր համար, իսկ Ռեբեկան սիրեց Յակոբին: 29 Յակոբը մի անգամ ապուր էր Եփել, երբ Եսաւը դաշտից Եկաւ քաղցից թուլացած: 30 Եսաւն ասաց Յակոբին. «Այդ կարմրաւուն ապուրից տուր ուտեն, որովհետեւ քաղցից թուլացած եմ» (դրա

համար ել նրան Եղում կոչեցին): 31 Յակոբն ասաց Եսաւին. «Կը տամ, եթէ այսօր ինձ վաճառես քո անդրանկութիւնը»: 32 Եսաւը պատասխանեց. «Ես մեռնելու վրայ եմ, ել ինչին է պէտք անդրանկութիւնը»: 33 Յակոբն ասաց նրան. «Յէնց այսօր երդուիք ինձ»: Եւ նա երդուեց նրան: Եսաւն իր անդրանկութիւնը վաճառեց Յակոբին, 34 իսկ Յակոբը Եսաւին տուեց հաց ու ոսպապուր: Սա կերաւ, խմեց ու վեր կացաւ գնաց: Այսպիսով Եսաւն արհամարիեց իր անդրանկութիւնը:

26 Սով եղաւ երկրում. ոչ այն սովը, որ եղել

Եր Աքրահամի ժամանակ: 2 Խսահակը գնաց փղշտացիների արքայ Աքիմելէքի մօտ, Գերարա: Նրան երեւաց Տէրն ու ասաց. «Եզիպտոս մի իշիր, այլ բնակութին այն Երկրում, որտեղ ասացի քեզ. 3 իբրեւ պանդուխտ ապրիր այս Երկրում, որ ես լինեմ քեզ հետ եւ օրինեմ քեզ, որովհետեւ քեզ ու քո սերունդներին եմ տալու այս ողջ Երկիրը: Ես հաստատ կը պահեմ այն Երդումը, որ տուեցի քո հայր Աքրահամին: 4 Ես բազմացնելու եմ քո սերունդները Երկնքի աստղերի չափ, քո գաւակներին եմ տալու այս ամբողջ Երկիրը, եւ քո սերունդների միջոցով օրինուելու են Երկրի քոյրը ազգերը 5 ի հասուցումն այն բանի, որ քո հայր Աքրահամը լսեց իմ խօսքը, պահեց իմ հրամանները, իմ պատուիրանները, իմ կանոններն ու օրենքները»: 6 Խսահակը բնակուեց գերարացիների հետ: 7 Տեղի մարդիկ հարցրին նրա կին Ռեբեկայի մասին, եւ նա ասաց. «Իմ քոյրն է»: Նա վախեցաւ ասել «Իմ կինն է». գուցէ Ռեբեկայի պատճառով տեղի մարդիկ սպանեին իրեն, որովհետեւ Ռեբեկան դեմքով գեղեցիկ էր: 8 Նա այնտեղ մնաց Երկար ժամանակ: Փղշտացիների արքայ Աքիմելէքը պատուհանից դուրս ձգուեց ու տեսաւ, որ Խսահակը կատակում է իր կին Ռեբեկայի հետ: 9 Աքիմելէքը կանչեց Խսահակին եւ ասաց նրան. «Ուրեմն նա քո կինն է: Ինչո՞ւ, սակայն, ասացիր, թէ՝ «Իմ քոյրն է»: Խսահակն ասաց նրան. «Որովհետեւ մտածեցի, թէ գուցէ նրա պատճառով սպանուեմ»: 10 Աքիմելէքը նրան ասաց. «Ինչո՞ւ այդ բանն արեցիր մեզ հետ: Զիշ էր մնում, որ իմ ազգակիցներից մէկը

պառկեր քո կնոց հետ եւ մեզ մեղքի մեջ գցեիր»: Եւ Արիմելէքը հրաման արձակեց իր ողջ ժողովոյին՝ ասելով. **11** «Թոլոր նրանք, ովքեր կը դիպչեն այդ մարդուն կամ նրա կնոջը, մահուան կը դատապարտուեն»: **12** Իսահակը գարի ցանեց այդ երկրում եւ նոյն տարում Ել հարիւրապատիկ քերք ստացաւ: Տերն օրինեց նրան, **13** եւ սա հարստացաւ: Նա առաջադիմում էր, հարստանում այն աստիճան, որ մեծահարուստ դարձաւ: **14** Նա ունեցաւ ոչխարի ու արջարի հօտեր, բազում կալրաածքներ: **15** Փղշտացիները նախանձեցին նրան եւ խցանեցին այն բոլոր ջրհորները, որ նրա հօր՝ Աբրահամի օրօք փորել էին նրա ծառաները. փղշտացիները **16** դրանք լցրին հողով: Արիմելէքն ասաց Իսահակին. «Ճեռացիր մեր մօտից, որովհետեւ մեզնից շատ աւելի գօրաւոր եղար»: **17** Իսահակն այդտեղից գնաց ու վրան խփեց գերարացիների ծորում: Նա բնակուեց այնտեղ: **18** Իսահակը դարձեալ փորեց այն ջրհորները, որ փորել էին նրա հօր՝ Աբրահամի ծառաները, իսկ փղշտացիները նրա հայր Աբրահամի մահից յետոյ խցանել էին: Իսահակն այդ ջրհորները կոչեց այն անուններով, որ տուել էր դրա նո իր հայր Աբրահամը: **19** Իսահակի ծառաները հող փորեցին գերարացիների ծորում եւ այնտեղ գտան ըմպելի ջրի աղբիւր: **20** Գերարացիների հովիլները կռուեցին Իսահակի հովիլների հետ՝ ասելով, թէ իրենցն է այդ ջրհորը: Նրանք ջրհորը կոչեցին Անիրաւութիւն, քանի որ նրա հանդեպ անիրաւութիւն էին գործել: **21** Իսահակը գնաց այդտեղից ու փորեց մի այլ ջրհոր եւս: Վէճ ծագեց սրա համար Էլ: Իսահակը այն կոչեց թշնամութիւն: **22** Նա գնաց այդտեղից եւ փորեց մի այլ ջրհոր եւս: Դրա շուրջ վէճ չառաջացաւ, եւ այդ պատճառով այն կոչեց Անդրորութիւն՝ ասելով, թէ՝ «Այժմ մեզ ընդարձակ տեղ տուեց Տէրը եւ բազմացրեց մեզ երկրի վրայ»: **23** Իսահակն այդտեղից գնաց Երդման ջրհորի մօտ: Տերն այդ գիշեր երեւաց նրան ու ասաց. **24** «Ես քո հօր Աստուածն եմ: Մի վախեցիր, որովհետեւ թեզ հետ եմ, ես օրինելու եմ թեզ, բազմացնելու եմ քո սերունդները ի սեր քո հայր Աբրահամի»: **25** Իսահակն այդտեղ գոհասեղան շինեց ու

երկրպագեց Տիրոջը: Նա այդտեղ խփեց իր վրանը: Իսահակի ծառաները այդտեղ ջրիոր փորեցին: **26** Գերարայից նրա մօտ գնացին Արիմելէքը, նրա սենեկապետ Ոքոզաթը եւ նրա զօրքերի սպարապետ Փիքողը: **27** Իսահակը նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ եկաք ինձ մօտ, չէ՞ որ դուք ատեցիք ինձ եւ հալածեցիք ձեր մօտից»: **28** Նրանք պատավսանեցին. «Մենք պարզիպարզոյ տեսանք, որ Տէրը քեզ հետ է, ուստի ասացինք. «Հաշտութիւն թող լինի մեր եւ քո միջեւ: Մենք պայման թող դնենք քեզ հետ. **29** Մեր նկատմամբ որեւէ վաս բան չանես, քանի որ մենք չենք մեղանչել քո դեմ, քեզ բարերարութիւն ենք արել եւ քեզ խաղաղութեամբ ճանապարի դրեւ, որովհետեւ դու Տիրոջ օրինած մարդն ես»: **30** Իսահակը նրանց պատուին խնջոյք սարքեց, նրանք կերան, խմեցին **31** եւ առաւօտեան վաղ վեր կենալով՝ երդուեցին միմեանց: Իսահակը ճանապարի դրեց նրանց, եւ նրանք իր մօտից հաշու ու խաղաղ գնացին: **32** Այդ օրը եկան Իսահակի ծառաները եւ յայտնեցին նրան իրենց փորած ջրհորի մասին, թէ՝ «Չուր չենք գտել»: **33** Իսահակն այդ ջրհորն անուանեց Երդումն: Դրա համար Էլ այդ բաղաքը մինչեւ այսօր կոչում է Երդման ջրհոր: **34** Եսաւը քառասուն տարեկան հասակում կին առաւ բետացի ԲԵերի դուստը Յուդիթին եւ խեւացի Ելոմի դուստը Մասեմարին, **35** որոնք վշտացնում էին Իսահակին եւ Ռեբեկային:

27 Երբ Իսահակը ծերացաւ, եւ վատացաւ նրա աչքի տեսողութիւնը, կանչեց իր աւագ որդի Եսաւին ու ասաց նրան. «Որդեակ իմ»: Սա ասաց. «Վյտեղ եմ»: **2** Նա ասաց նրան. «Ահա ես ծերացել եմ եւ զգիտեմ, թէ երբ կը մեռնեմ: **3** Արդ, ան քո գենքը՝ աղեղն ու կապարճ, զնա դաշտ եւ ինձ համար որս արա, **4** ինձ համար պատրաստիր իմ սիրած խորտիկները եւ թեր, մատուցիր ինձ, որ ուտեմ եւ օրինեմ թեզ, քանի դեռ կենդանի եմ»: **5** Ռեբեկան լսեց այն, ինչ ասաց Իսահակն իր որդուն: Եսաւը գնաց դաշտ, որ որս անի իր հօր համար, **6** իսկ Ռեբեկան, դիմելով իր որդի Յակոբին, ասաց. «Ես քո հօրից լսեցի այն, ինչ նա ասում էր քո եղրօրը: Նա նրան ասաց. **7** «Ինձ որս թեր եւ ինձ համար խորտիկներ պատրաստիր, որ ուտեմ եւ օրինեմ

թեզ Տիրոջ առաջ, քանի դեռ կենդանի եմ»: 8 Արդ, որդեակ իմ, լսիր, թէ ինչ եմ ասում թեզ: 9 Գնա եւ հօտի միջից ինձ երկու մատղաշ ու ընտիր ուզ թեր, որ դրանցով քո հօր համար նրա սիրած խորտիկները պատրաստեմ: 10 Դու այն կը մատուցես քո հօրը, որ ուտի եւ թեզ օրինի քո հայրը, քանի դեռ կենդանի ե»: 11 Յակորն ասաց իր մայր Ռեքեկային. «Իմ եղբայր Եսաւը մազուտ մարդ է, իսկ եւ՝ լերկ: 12 Գուցէ շօշափի ինձ իմ հայրը, ես խայտառակ լինեմ նրա առաջ, եւ օրինութեան փոխարեն անեծք թափուի գլխիս»: 13 Մայրը նրան ասաց. «Թող ինձ վրայ լինի այդ անեծքը, որդեակ, միայն թէ լսիր իմ ասածը, գնա դրանք թեր ինձ»: 14 Նա գնաց եւ ուշերը թերեց իր մօր մօտ, 15 իսկ սա նրա հօր սիրած խորտիկները պատրաստեց: Ռեքեկան առաւ աւագ որդու ընտիր պատուճանը, որ կար իր տանը, հազրեց իր կրտսեր որդի Յակորին, 16 ուշի մորթին փաթաթեց նրա թեւերին ու մերկ պարանոցին: 17 Նա իր պատրաստած խորտիկներն ու հացը տուեց իր որդի Յակորի ձեռքը: 18 Սա տարաւ դրանք իր հօրն ու ասաց. «Ճայր իմ»: Նա ասաց. «Այստեղ եմ»: Ճայրը հարցրեց. «Դու ով ես, որդեակ»: 19 Յակորը պատասխանեց հօրը. «Ես Եսաւն եմ՝ քո անդրանիկ որդին: Արեցի այնպէս, ինչպէս ասացիր ինձ: Արի նստիր ու կեր իմ որսից, որ օրինես ինձ»: 20 Իսահակն ասաց որդուն. «Վյո ինչպէս է, որ այդքան շուտ որս գտար, որդեակ»: Նա պատասխանեց. «Ինչպէս Աստուած ինքը դրեց իմ առաջ»: 21 Իսահակն ասաց Յակորին. «Մօն արի, որ շօշափեմ թեզ, որդեակ, որպէսզի իմանամ, թէ դո՞ւ ես իմ որդի Եսաւը, թէ՞ ոչ»: 22 Յակորը մօտեցաւ իր հայր Իսահակին, սա շօշափեց նրան ու ասաց. «Զայն Յակորի ձայնն է, բայց ձեռքերդ Եսաւի ձեռքերն են»: 23 Իսահակը շճանաչեց նրան, որովհետեւ նրա ձեռքերը իր եղբայր Եսաւի ձեռքերի նման մազուտ էին: Նա օրինեց նրան ու ասաց. 24 «Դո՞ւ ես իմ որդի Եսաւը»: Նա պատասխանեց. «Ես եմ»: 25 Իսահակն ասաց. «Մատուցիր ինձ, որ ուտեմ քո որսից, որդեակ, որպէսզի օրինեմ թեզ»: Յակորը մատուցեց նրան, եւ նա կերաւ: Նրան գինի թերեց, եւ նա խմեց: 26 Նրա հայր Իսահակը ասաց նրան. «Մօն արի եւ համբուրիր ինձ, որդեակ»: 27 Յակորը

մօտեցաւ, համբուրեց նրան: Իսահակն առաւ նրա հագուստի հոտը եւ օրինելով նրան՝ ասաց. «Իմ որդին Տիրոջ օրինած թերի արտի հոտն ունի: 28 Թող Աստուած թեզ մաս հանի երկնքի ցոյից, երկրի պարարտութիւնից եւ ցորենի ու գինու առատութիւն պարզելի: 29 Թող թեզ ծառայեն ժողովուրդները, եւ իշխանները թող թեզ երկրպագեն: Զո եղբօր տէրը լինես, թող թեզ երկրպագեն քո հօր որդիները: Ով ամիջի թեզ, ինքն անիծեալ թող լինի, իսկ ով օրինի թեզ, ինքն օրինեալ թող լինի»: 30 Երբ Իսահակը իր որդի Յակորին օրինելով վերջացրեց, եւ Յակորը գնաց իր հայր Իսահակի մօտից, որսից եկաւ նրա եղբայր Եսաւը: 31 Սա եւս խորտիկներ պատրաստեց եւ մատուցելով իր հօրը՝ ասաց. «Թող վեր կենայ իմ հայրը, ուտի իր որդու որսից, որպէսզի օրինի ինձ»: 32 Եսաւի հայր Իսահակը հարցրեց նրան. «Ո՞վ ես դու»: Սա պատասխանեց. «Ես Եսաւն եմ՝ քո անդրանիկ որդին»: 33 Իսահակը մեծապէս զարմացաւ ու ասաց. «Իսկ այն ով էր, որ ինձ համար որս որսաց, թերեց մատուցեց, ես կերայ ամենից, երբ դեռ դու չէիր եկեւ, օրինեցի նրան, եւ նա թող օրինեալ լինի»: 34 Երբ Եսաւը լսեց իր հայր Իսահակի խօսքերը, անչափ դառնացաւ, մեծ աղմուկ բարձրացրեց ու ասաց իր հօրը. «Արդ, ինձ ել օրինիր, հայր»: 35 Իսահակն ասաց նրան. «Զո եղբայրը եկաւ նենգութեամբ եւ առաւ թեզ համար սահմանուած օրինութիւնը»: 36 Եսաւն ասաց. «Իրաւամբ նրա անունը Յակոր է դրուե, որովհետեւ այս երկորդ անգամն է, որ խարում է ինձ. նախ խլեց իմ անդրանկութիւնը, իսկ այժմ խլեց ինձ համար սահմանուած օրինութիւնը»: Եսաւն ասաց իր հօրը. «Եւ ոչ մի օրինութիւն չթողեցիր ինձ, հայր»: 37 Պատասխան տուեց Իսահակն ու ասաց նրան. «Քանի որ նրան դարձիր քո տէրը եւ նրա բոլոր եղբայրներին դարձիր նրա ծառաները եւ նրան ապահովեցից ցորենով ու գինով, թեզ համար ինչ անեմ, որդեակ»: 38 Եսաւը հարցրեց հօրը. «Միթե մԵկ օրինութիւն ունես, հայր. ինձ ել օրինիր, հայր»: Երբ Իսահակի սիրտը կսկծաց, Եսաւը բարձրածայն լաց եղաւ: 39 Նրա հայր Իսահակը պատասխանեց նրան ու ասաց. «Երկրի պարարտութիւնից եւ վերեւից՝ երկնքի ցոյից պիտի լինի քո ապրուստը»: 40 Զո սրով

պիտի ապրես եւ քո եղրօրը պիտի ծառայես: Բայց պիտի զայ ժամանակ, որ դու պիտի քանդես եւ շպրտես նրա լուծը քո պարանոցից»: 41 Եսաւը պահում էր Յակոբի նկատմամբ ունեցած ոիջը այն օրինութեան պատճառով, որ իր հայրը տուել էր նրան: Եսաւն ասաց իր մտքում. «Թող մօտենան իմ հօր մահուան սզի օրերը, որ սպանեմ Յակոբին՝ իմ եղրօրը»: 42 Ուերեկային տեղեկացրին իր աւագ որդի Եսաւի խօսքերը, եւ նա մարդ ուղարկեց, կանչեց իր կրտսեր որդի Յակոբին ու ասաց նրան. «Ահա քո եղրայր Եսաւը սպառնում է սպանել քեզ: 43 Արդ, լսիր իմ խօսքը, որդենակ. Ելիր զնայ Միջագետք, իմ եղրայր Լաբանի մօտ, Խառան: 44 Նրա մօտ կ'ապրես երկար ժամանակ, մինչեւ որ անցնի եղրօր զայրոյթն ու ցասումը քո դէմ, 45 եւ նա մոռանայ այն, ինչ արել ես դու նրան: Յետոյ մարդ կ'ուղարկեմ, կը կանչեմ քեզ այնտեղից. չլինի թէ ծեր երկուսից ել զրկուեմ նոյն օրը»: 46 Ուերեկան ասաց Խահակին. «Յոզենել եմ Քետի ցեղի դուստրերից»: Եթէ Յակոբը կին առնի Քետի ցեղի դուստրերից՝ այս երկրի դուստրերից, Ել ինչո՞ւ եմ ապրու ես»:

28 Խսահակը կանչեց Յակոբին, օրինեց նրան ու պատուիրեց՝ ասելով. «Քանանացիների դուստրերից կին չառնես: 2 Գնայ Ասորիների Միջագետք, քո մօր հօր՝ ԲաթուԵլի տունը եւ այնտեղից, քո մօրենը այր Լաբանի դուստրերից քեզ կին ան: 3 Իմ Աստուածը թող օրինի քեզ, աճեցնի քեզ, բազմացնի քեզ, բազում ժողովուրդների նախահայր լինես: Նա քեզ եւ քեզնից յետոյ գալիք քո սերունդներին թող տայ իմ հայր Աբրահամի օրինութիւնը, 4 որպեսզի ժառանգես քո պանդխտութեան երկիրը, որ Աստուած տուել էր Աբրահամին»: 5 Խսահակը ճանապարհ դրեց Յակոբին, եւ սա զնաց Ասորիների Միջագետք, ասորի ԲաթուԵլի որդի Լաբանի մօտ, որը Ուերեկայի՝ Յակոբի ու Եսաւի մօր եղրայրն էր: 6 Երբ Եսաւը տեսաւ, թէ Խսահակն օրինեց Յակոբին, եւ սա զնաց Ասորիների Միջագետք, որ այնտեղից կին առնի, ինչպէս հայրը Յակոբին օրինելիս պատուիրել էր ու ասել, թէ՝ «Քանանացիների դուստրերից կին չառնես», 7 Յակոբը Ել անսալով իր հօր ու մօր խօսքերին՝ զնացել

էր Ասորիների Միջագետք, 8 համոզուեց, որ քանանացիների դուստրերը իր հայր Խսահակի աչքին հանոյ չեն, 9 ուստի զնաց ԽսմայԵլի մօտ եւ ի յաւելումն իր ունեցած կանանց, կին առաւ նաեւ Աբրահամի որդի ԽսմայԵլի դուստր ՄայելԵթին՝ Նարեւութի քրոջը: 10 Յակոբը Երդման ջրհորի մօտից եկա զնաց Խառան: 11 Յասնելով մի տեղ՝ նա քնեց այնտեղ, որովհետեւ արեւն արդէն մայր էր մտեց: Նա առաւ այնտեղի քարերից մԷկը, որեց զիյի տակ ու քնեց այնտեղ: 12 Նա երազ տեսաւ. Երկրի վրայ հաստատուած էր մի սանդուղք, որի ծայրը հասնում էր Երկինք, իսկ Աստծու հրեշտակները դրանով ենում իջնում էին: 13 Տէրը կանգնած էր սանդուղքի վրայ: Նա ասաց. «Ես Տէրն եմ, քո հայր Աբրահամի Աստուածը եւ Խսահակի Աստուածը: Մի Վախեցիր, որովհետեւ այն հողը, որի վրա քնել ես դու, քեզ եմ տալու եւ քո սերունդներին: 14 Քո սերունդները Երկրի աւազի չափ շատ են լինելու, տարածուելու են դեպի ծովակողմ, դեպի արեւելք, դեպի հիլսիս ու հարաւ: Քո շնորհի եւ քո սերունդների շնորհիլ օրինուելու են աշխարհի բոլոր ազգերը: 15 Ես ահա քեզ հետ եմ, որ պահպանեմ քեզ քո բոլոր ճանապարհներին, որոնցով զնալու ես: Քեզ Վերադարձնելու եմ այս Երկիրը, որովհետեւ քեզ չեմ լրելու, մինչեւ որ չկատարեմ այն ամէնք, ինչ խոստացել եմ քեզ»: 16 Զարբնեց Յակոբը իր քնից ու ասաց. «Տէրն այստեղ է, իսկ ես զգիտեի»: 17 Նա Վախեցաւ եւ ասաց. «Սարսագրեցիկ է այս վայրը, եւ սա այլ բան չէ, եթէ ոչ Աստծու տունը, իսկ սա Ել Երկնքի դուրս է»: 18 Առաւօտեան Յակոբը Վեր կացաւ, Վերցրեց այն քարը, որ դրել էր իր զիյի տակ, եւ այն կանգնեցրեց իբրեւ կոյթող: Նա իւղով օծեց քարի զագաթը: 19 Յակոբը այդ վայրը կոչեց Աստծու տուն. նախկինում այդ քաղաքի անունը Ուլմաւուս էր: 20 Յակոբը ուխտ անելով՝ ասաց. «Եթէ Տէր Աստուած ինձ հետ լինի եւ ինձ պահպանի այն ճանապարհին, որով զնում եմ ես, ինձ ուտելու հաց տայ եւ հագնելու հագուստ, 21 ինձ ողջ-առողջ վերադարձնի իմ հօր տունը, ուրեմն թող նա լինի ինձ Տէր Աստուած, 22 իսկ այն քարը, որ իբրեւ կոյթող կանգնեցրի, թող ինձ համար լինի Աստծու

տուն: Այն ամենից, Տէր, ինչ կը տաս ինձ, քեզ
տասանորդ կը հանեմ»:

29 Յակոբը վեր կացաւ գնաց արեւելեան

Երկիրը, ասորի Բաթումի որդի Լարանի
մօտ, որը Ռեթեկայի՝ Յակոբի ու Եսաւի
մօր Եղբայրն էր: 2 Նա դաշտում մի ջրհոր
տեսաւ: Այնտեղ մակաղել էր ոչխարների
երեք հօտ. այդ ջրհորից ջուր էին տախս
ոչխարներին: 3 Ջրհորի բերանին մի մեծ քար
կար: Բոլոր հօտերն այնտեղ էին հաւաքւում: 3
Չովիները գլորում էին ջրհորի բերանը ծածկող
քարը, ջուր էին տախս ոչխարներին եւ ապա
քարը դարձեալ դնելով իր տեղը՝ փակում
էին ջրհորի բերանը: 4 Յակոբը հարցրեց
նրանց. «Եղբայրներ, որտեղից էք»: 5 Նրանք
պատասխանեցին. «Խառանից ենք»: Նա
հարցրեց նրանց. «Դուք ճանաչի՞մ եք Նաբորի
որդի Լարանին»: Նրանք պատասխանեցին.
«Ճանաչում ենք»: 6 Նա հարցրեց նրանց.
«Նա ողջ-առողջ է»: Նրանք պատասխանեցին.
«Ողջ-առողջ է»: Յէնց այդ պահին նրա դուստր
Ռաբելը գալիս էր ոչխարների հետ: 7 Յակոբը
ասաց. «Օք դեռ առջեւում է, ոչխարները
հաւաքելու ժամանակը չէ, ջուր տուքը
ոչխարներին եւ տարեք էլի արածեցնելու»: 8
Նրանք ասացին. «Դա անհնար է, քանի դեռ
չեն հաւաքուել բոլոր հովիները եւ ջրհորի
բերանից քարը չեն գլորել. դրանից յետոյ ջուր
կը տանք ոչխարներին»: 9 Մինչ նա խօսում
էր նրանց հետ, ահա Լարանի դուստր Ռաբելը
եկաւ իր հօր ոչխարների հետ, որովհետեւ նա
էր արածեցնում իր հօր ոչխարները: 10 Երբ
Յակոբը տեսաւ իր մօրեղբայր Լարանի դուստր
Ռաբելին եւ իր մօրեղբայր Լարանի ոչխարները,
մօտեցաւ, ջրհորի բերանից գլորեց քարը եւ
ջրեց իր մօրեղբայր Լարանի ոչխարները: 11
Յակոբը համբուրեց Ռաբելին ու բարձրածայն
լաց եղաւ: 12 Յակոբը Ռաբելին յայտնեց, որ
ինքը նրա հօրեղբայրն է՝ Ռեթեկայի որդին:
Ռաբելը գնաց ու հօրը պատմեց այն, ինչ
պատահել էր: 13 Երբ Լարանը լսեց իր բոռց
որդի Յակոբի անունը, ընդառաջ գնաց, գիրկն
առաւ նրան, համբուրեց ու տարաւ իր տունը: Յակոբը Լարանին պատմեց այդ բոլոր բաները:
14 Լարանն ասաց նրան. «Իմ ոսկորներից եւ
իմ միս ու արիւնից ես դու»: Յակոբը նրա մօտ

մնաց մի ամբողջ ամիս: 15 Լարանն ասաց
Յակորին. «Քանի որ դու իմ Եղբայրն ես, ինձ
ծրի չես ծառայի: Ասս ինձ, ինչ է քո վարձը»: 16
Լարանն ուներ Երկու դուստր: Աւագի անունը
Լիա էր, իսկ կրտսերինը Թոյլ էր, իսկ Ռաբելը բարեկազմ
էր ու դմբրով գեղեցիկ: 18 Յակոբը սիրեց
Ռաբելին. նա ասաց. «Քեզ եօթը տարի կը
ծառայեմ քո կրտսեր դուստր Ռաբելի համար»: 19
Լարանն ասաց նրան. «Աւելի լաւ է նրան
քեզ տամ, քան օտար մարդու: Ապրիր դու ինձ
մօտ»: 20 Յակոբը Ռաբելի համար ծառայեց
եօթը տարի, բայց նրա աչքին այդ տարիները
օրեր թուացին, որովհետեւ սիրում էր նրան: 21
Յակոբը ասաց Լարանին. «Տնիր ինձ իմ
հարսնացուին, որպեսզի պառկեմ նրա հետ,
որովհետեւ սահմանուած ժամկետը վերջացել
է»: 22 Լարանը հաւաքեց տեղի բոլոր մարդկանց
ու հարսնանիք արեց: 23 Երբ գիշերը վրայ
հասաւ, Լարանն առաւ իր դուստր Լիային,
տարաւ Յակոբի մօտ, եւ Յակոբը պառկեց
նրա հետ: 24 Լարանն իր աղախին Զելիփային
իբրեւ նաժիշտ տուեց իր դուստր Լիային:
Առաւուեան Յակոբը տեսաւ, որ իր կողքինը
Լիան է: 25 Յակոբը ասաց Լարանին. «Վս ինչ
արեցիր, միթէ Ռաբելի համար չծառայեցի քեզ,
ինչո՞ւ խարեցիր ինձ»: 26 Լարանն ասաց. «Մեր
Երկրում ընդունուած չէ մեծից առաջ կրտսերին
ամուսնացնել: 27 Արդ, սրա համար էլ եօթը
տարի ծառայիր, եւ ինձ համար աշխատած այդ
եօթը տարուայ աշխատանքիդ համար սրան էլ
քեզ կին կը տամ»: 28 Յակոբը այդպէս էլ արեց.
նա եօթը տարի եւս ծառայեց սրա համար,
եւ Լարանն իր դուստր Ռաբելին կնութեան
տուեց նրան: 29 Լարանն իր աղախին Բալլային
իբրեւ նաժիշտ տուեց իր դուստր Ռաբելին: 30
Յակոբը մտաւ Ռաբելի ծոցը եւ Ռաբելին սիրեց
աւելի, քան Լիային: Նա սրա համար ծառայեց
եւս եօթը տարի: 31 Երբ Տէրը տեսաւ, որ
Լիան Յակոբի համար ատելի է, նրա արգանդը
բեղմնաւոր դարձրեց, իսկ Ռաբելը ամուլ մնաց:
32 Ցղիացաւ Լիան եւ Յակոբի համար ծնեց
որդի: Նա նրան կոչեց Ռուլբէն՝ ասելով. «Տէրը
տեսաւ իմ տարապանքները: Արդ, ինձ պիտի
սիրի իմ ամուսինը»: 33 Դարձեալ յոթացաւ
Լիան, Յակոբի համար ծնեց Երկրորդ որդի

Եւ ասաց. «Քանի որ Տէրը լսեց, որ ատելի եմ, սրան Ել պարզեւեց ինձ»: Եւ նրա անունը դրեց Շմաւոն: **34** Նա նորից յդիացաւ, ծնեց որդի Եւ ասաց. «Այլեւս իմ կողքին կը լինի իմ ամուսինը, որովհետեւ նրա համար երեք որդի ծնեցի»: Դրա համար Ել նրան կոչեց Ղելի: **35** Նա մի անգամ Ելյիացաւ, ծնեց որդի Եւ ասաց. «Այս անգամ Ելյիացաւ, ծնեց որդի Եւ ասաց. «Այս անգամ Ել պիտի գրիանամ Տիրոջից»: Եւ նրա անունը դրեց Յուղա: Դրանից յետոյ նա դադարեց Երեխայ ունենալուց:

30 Երբ Ռաքելը տեսաւ, որ ինքը Յակոբի համար որդի չի ծնում, նախանձեց իր քրոջը Եւ Յակոբին ասաց. «Ինձ զաւակներ պարզեւիր, այլապէս կը մնանեմ»: **2** Բարկացաւ Յակոբը Ռաքելի վխայ ու ասաց նրան. «Միթէ Աստծու փոխարինողն եմ ես, որ զրկել ե քեզ ծննդաբերելուց»: **3** Ռաքելն ասաց Յակոբին. «Ահա իմ աղախին Բալլան: Մտիր նրա ծոցը, նա թող ծննդաբերի իմ ծնկների վխայ, որ ես նրա միջոցով որդիներ ունենամ»: **4** Եւ նա իր աղախին Բալլային տուեց նրան կնութեան: Յակոբը մտաւ նրա ծոցը: **5** Ցոյիացաւ Ռաքելի նաժիշտ Բալլան եւ որդի ծնեց Յակոբի համար: **6** Ռաքելն ասաց. «Աստուած ինձ արդար դատեց, լսեց իմ ճայնը Եւ ինձ որդի պարզեւեց»: Դրա համար Ել նրա անունը դրեց Ղան: **7** Դարձեալյիացաւ Ռաքելի նաժիշտ Բալլան եւ Երկրորդ որդի ծնեց Յակոբի համար: **8** Ռաքելն ասաց. «Աստուած ինձ օգնեց, որովհետեւ ընդիարուեցի քրոջս հետ Եւ յաղեցի»: Եւ որդու անունը դրեց Նեփառախիմ: **9** Երբ Լիան տեսաւ, որ ինքը դադարել է ծնելուց, իր նաժիշտ Զելիային տուեց Յակոբին կնութեան: **10** Լիայի նաժիշտ Զելիան յդիացաւ Եւ Յակոբի համար ծնեց որդի: **11** Նա ասաց. «Ես երջանիկ եմ»: Եւ նրա անունը դրեց Գադ: **12** Ցոյիացաւ Լիայի նաժիշտ Զելիան եւ Երկրորդ որդի Ել ծնեց Յակոբի համար: **13** Լիան ասաց. «Ես բախտաւոր եմ, որովհետեւ կանայք ինձ երանի են տալու»: Եւ որդու անունը դրեց Ասեր՝ Մեծութիւն: **14** Ռուրենը ցորենի հնձի օրերին գնաց, դաշտում մանրագորի ինձոր գտաւ Եւ այն քերեց իր մայր Լիային: Ռաքելը դիմելով իր քոյր Լիային՝ ասաց. «Քո որդու մանրագորներից մի քիչ տոնւր ինձ»: **15** Լիան

պատասխանեց. «Քաւական չէ, որ խլեցիր իմ ամուսնուն, իիմա Ել իմ որդու մանրագորին Ես ուզում արնել»: Ռաքելն ասաց. «Վլդպէս չէ: Քո որդու մանրագորների փոխարէն թող նա այս գիշեր պառկի քեզ հետ»: **16** Երբ Երեկոյեան Յակոբը դաշտից վերադարձաւ տուն, նրան ընդառաջ գնաց Լիան ու ասաց. «Այսօր իմ ծոցը պիտի մնտնես, որովհետեւ իմ որդու մանրագորների փոխարէն վարձել եմ քեզ»: Եւ նա գիշերը պառկեց նրա հետ: Աստուած անսաց Լիային: **17** Սա յդիացաւ Եւ Յակոբի համար ծնեց հինգերորդ որդի: **18** Լիան ասաց. «Աստուած տուեց իմ վարձը այն բանի համար, որ իմ աղախնին տուեցի իմ ամուսնուն»: Եւ նա նրա անունը դրեց Խսաքար, որ նշանակում է վարձ: **19** Մի անգամ Ել յդիացաւ Լիան Եւ Յակոբի համար ծնեց վեցերորդ որդի: **20** Լիան ասաց. «Աստուած ինձ լաւ նոււը պարզեւեց. սրանից յետոյ ամուսինս ինձ կը սիրի, որովհետեւ նրա համար վեց որդի ծնեցի: Եւ նա նրա անունը դրեց Զարուղոն: **21** Դրանից յետոյ նա աղջիկ ծնեց Եւ նրա անունը դրեց Դինա: **22** Աստուած յիշեց Ռաքելին, անսաց նրան Եւ քեղմնաւոր դարձեց նրա արգանդը: **23** Սա յդիացաւ Եւ Յակոբի համար ծնեց որդի: Ռաքելն ասաց. «Աստուած յիշեցի քրոջս հետ Եւ յաղեցի»: Եւ որդու անունը դրեց Նեփառախիմ: **24** Եւ նրա անունը դրեց Յովսէփ: Նա ասաց. «Աստուած թող ինձ պարզեւի մի որդի եւս»: **25** Երբ Ռաքելը ծնեց Յովսէփին, Յակոբը ասաց Լարանին. «Ինձ թոյլ տուր, որ գնամ իմ բնակավայրն ու իմ Երկիրը: **26** Տոնը կանանց, որոնց համար ծառայեցի քեզ, ու իմ որդիներին, որպէսզի գնամ: Կու ինքդ Ել գիտես, թէ ինչ ծառայութիւն մաստուցեցի քեզ»: **27** Լարանը պատասխանեց նրան. «Քանի որ արժանացաց քո բարեհաճութեանը, փորձով համոզուեցի, որ Աստուած ինձ օրինեց իմ տուն քո ուտք դնելու առթիւ»: **28** Լարանն աւելացրեց. «Ասա ինձ քո վարձը, Եւ ես կը տամ»: **29** Յակոբը ասաց նրան. «Կու գիտես, թէ որքան ծառայեցի քեզ, Եւ թէ որքան ոչխար Եիր յանձնել ինձ: Իմ գալուց առաջ դրանք փոքրաթիւ Եին, **30** իսկ այժմ դրանք անչափ աճել են: Տէր Աստուած քեզ օրինեց քո տուն իմ ուտք դնելու առթիւ: Արդ, Երբ եմ ես տուն-տեղ

ունենալու»: 31 Լաբանը հարցրեց նրան. «Ի՞նչ տամ քեզ»: Ցակորը պատասխանեց. «Ինձ ոչինչ միշ տուր, բայց միայն հետեւեալն արա. Ես դարձեալ արածեցնեմ ու պահպանեմ քո ոչիսարները: 32 Այսօր թող քո առաջով անցնի քո ամբողջ հօտը, եւ դու ջոկիր իրարից բոլոր խատուտիկ ու գորշ ոչիսարները եւ արածող բոլոր թուլս ոչիսարները: Բոլոր խատուտիկ ոչիսարներն ու պտաւոր այծերը թող լինեն իմ վարձը: 33 Իմ արդար լինելը կ'երեւայ վաղը, որ ես վարձ ունեմ քեզնից ստանալիք: Այն բոլոր այծերը, որոնք բժաւոր ու պտաւոր չեն, եւ ոչիսարները, որոնք խայտաճամուկ չեն, թող ինձ գողօն համարուեն»: 34 Լաբանն ասաց նրան. «Թող քո ասածը լինի»: 35 Լաբանն այդ օրը առանձնացրեց մոխրագոյն ու պտաւոր նոխազները, բոլոր մոխրագոյն ու պտաւոր այծերը, սպիտակ ու թուլս ոչիսարները, 36 տուեց իր որդիներին եւ նրանց ուղարկեց Ցակորից հեռու երեք օրուայ ճանապարհ: Ցակորն արածեցնում էր Լաբանի մասցած հօտերը: 37 Ցակորն առաւ խնկենու, ընկուլցենու եւ սօսու դպասը ճիւղեր, հանեց դրանց կեղեւը, եւ երեւաց սպիտակը: Գաւազաններից կանաչ մասը քերծելուց յետոյ գաւազանների քերծուած սպիտակը գունագեղ էր երեւում: 38 Քերծած գաւազանները նա դրեց ջրի գուռերի մեջ, որ երբ հօտերը գան ջուր խմելու, այդ գաւազանների մօտ բեղմնաւորուեն: 39 Մաքիները գաւազանների մօտ բեղմնաւորուում էին եւ ծնում խայտաճամուկ, պտաւոր ու խատուտիկ գառներ: 40 Ցակորը եզ գառներն առանձնացնում էր ու դնում մաքիների դիմաց, նաև՝ մոխրագոյն խոյերը եւ բոլոր խայտաճամուկ ոչիսարները: Նա իր հօտն առանձնացնում էր, չէր խարնում Լաբանի հօտերին: 41 Երբ գայիս էր մաքիների գուգաւորուելով յոհանալու ժամանակը, Ցակորը գաւազանները դնում էր մաքիների դիմաց, գուռերի մեջ, որպէսզի նրանք բեղմնաւորուեն գաւազանների մօտ, 42 իսկ երբ մաքիները ծնում էին, այլևս չէր դնում: Նշան չունեցողները լինում էին Լաբանի սեփականութիւնը, իսկ նշան ունեցողները՝ Ցակորի: 43 Վյապիսով Ցակորը չափազանց

շատ հարստացաւ. նա ունեցաւ շատ ոչխարներ ու արջաներ, ծառաներ ու աղախիններ, ուղտեր ու եշեր:

31 Ցակորի ականջին հասան Լաբանի որդիների ասածները, թէ՝ «Ցակորը տէր դարձաւ մեր հօր ողջ ունեցուածքին, մեր հօր ունեցուածքի շնորհիլ նա դիզեց մեծ հարստութիւն»: 2 Ցակորը նայելով Լաբանի դէմքին՝ հասկացաւ, որ նա իր հետ այնպէս բարեացակամ չէ, ինչպէս առաջներում էր: 3 Տէր Աստուած ասաց Ցակորին. «Վերադարձիր քո հօր երկիրը, քո ցեղի մօտ, եւ ես կը լինեմ քեզ հետ»: 4 Ցակորը մարդ ուղարկեց եւ Ռաքելին ու Լիային կանչեց այն դաշտը, ուր հօտերն էին գտնւում: 5 Նա նրանց ասաց. «Նայելով ձեր հօր դէմքին՝ զգում եմ, որ նա ինձ հետ այնպէս բարեացակամ չէ, ինչպէս առաջներում էր: Սակայն իմ հօր Աստուածը ինձ հետ է: 6 Դուք ինքներդ էլ գիտէք, որ իմ ամբողջ ուժով ես ծառայեցի ձեր հօրը, 7 բայց ձեր հայրը խարեց ինձ, իմ վարձից տասը գառներ խեց, սակայն Աստուած թոյլ չտուեց, որ նա ինձ վատութիւն անի: 8 Եթէ նա ասի, թէ՝ «Երանգաւոր մաքիները թող լինեն քո վարձը», ապա բոլոր մաքիները երանգաւոր գառներ կը ծնեն, իսկ եթէ ասի, թէ՝ «Սպիտակները թող լինեն քո վարձը», ապա բոլոր մաքիները սպիտակ գառներ կը ծնեն: 9 Աստուած ձեր հօր բոլոր մաքիները առաւ ու ինձ տուեց: 10 Երբ մաքիները բեղմնաւորուում էին, ես երազում, իմ աչքերով տեսնում էի, թէ ինչպէս նոխազներն ու խոյերը ենում էին պտաւոր, խատուտիկ ու խայտաճամուկ մաքիների ու այծերի վրայ: 11 Երազի մեջ Աստծու հրեշտակն ինձ ասաց. «Ցակոր»: Ես պատասխանեցի. «Ի՞նչ է»: 12 Նա ասաց. «Քո աչքով նայիր ու տես, որ մաքիների ու եզ այծերի վրայ ելուղ խոյերն ու արու այծերը ինչպէս պտաւոր են, խայտաճամուկ ու խատուտիկ: Չը որ ես տեսայ, թէ ինչքան անարդար վարուեց քեզ հետ Լաբանը: 13 Ես այն Աստուածն եմ, որ երեւացի քեզ Աստծու տուն կոչուող վայրում, ուր ինձ համար կոթողը իւղով օծեցիր եւ ուխտ արեցիր: Արդ, դնլրս արի այս երկրից, գնա քո ծննդավայրը, եւ ես կը լինեմ քեզ հետ»: 14 Պատասխան տուեցին Ռաքելն ու Լիան եւ ասացին նրան. «Միթէ սրանից յետոյ մենք մեր

հօր ունեցուածքից բաժին եւ Ժառանգութիւն կ'ունենանք. 15 չէ՞ որ նա մեզ օտար համարեց, քանի որ վաճառեց մեզ եւ մեր փողը կերաւ: 16 Այն հարստութիւնն ու փառքը, որ Աստուած առաւ մեր հօր ձեռքից, թող մերը լինի ու մեր որդիներին: Արդ, ինչ որ ասել է քեզ Աստուած, արայ: 17 Յակորը վեր կացաւ, առաւ իր կանանց ու երեխաներին եւ նրանց նստեցրեց ուղտերի վրայ: 18 Նա իր հետ վերցրեց իր ողջ ունեցուածքն ու հարստութիւնը, որ կուտակել էր Աստորին Սիջազետքում, որպեսզի զնայ Քանանացիների երկիրը՝ իր հայր Իսահակի մօտ: 19 Լարանը զնացել էր իր ոչխարները խուզելու: Ռաքէլը գողացաւ իր հօր կուռքերը, 20 իսկ Յակորը շեղեց իր աներոց Լարանի ուշադրութիւնը, որովհետեւ չէր ուզում յայտնել նրան, որ պիտի զնայ: 21 Եւ նա զնաց իր ամքող ունեցուածքով: Նա անցաւ գետը եւ ուղղուեց դեպի Գաղաադ լեռը: 22 Երրորդ օրը ասորի Լարանին յայտնեցին, որ Յակորը զնացել է: 23 Նա իր հետ վերցրեց իր եղբայրներին, հետապնեց նրան՝ անցնելով եօթը օրուայ ճանապարհ եւ նրան հասաւ Գաղաադ լերան մօտ: 24 Գիշերը երազում Աստուած երեւաց ասորի Լարանին ու ասաց նրան. «Զգիյ եղիր, չինի թէ Յակորի հետ չարութեամբ խօսես»: Լարանը հասաւ Յակորին: 25 Յակորն իր վրանը խփել էր լերան վրայ, իսկ Լարանն իր եղբայրներին դադար տուեց Գաղաադ լերան վրայ: 26 Լարանն ասաց Յակորին. «Ինչո՞ւ արեցիր դու այդ բանը, ինչո՞ւ ինձնից գաղտնի հեռացար, կողովատեցիր ինձ, իսկ իմ դուստրերին իբրեւ ռազմագերի տարար: 27 Եթէ տեղեակ պահեիր ինձ, քեզ ճանապարհ կը դնէի ուրախութեամբ, թմրուկների ու քնարների նուազակցութեամբ: 28 Միշէ ես արժանի չէի, որ համբուրէի իմ որդիներին ու դուստրերին: Արդ, անմիտ բան ես արել: 29 Ես հիմա կարող եի քեզ վատութիւն անել, բայց քո հօր Աստուածը երէկ ասաց ինձ. «Զգիյ եղիր, չինի թէ Յակորի հետ չարութեամբ խօսես»: 30 Արդ, զնում ես, որովհետեւ շատ ես ցանկանում զնալ քո հօր տունը: Բայց ինչո՞ւ գողացար իմ աստուածները»: 31 Պատասխան տուեց Յակորն ու ասաց Լարանին. «Որովհետեւ վախեցայ: Մտածեցի, թէ գուցէ դու քո

դուստրերին, նաեւ իմ ողջ ունեցուածքը կը խլես ինձնից»: 32 Յակորն աւելացրեց. «Ում մօտ որ գտնես քո աստուածները, թող նա մեր եղբայրների ներկայութեամբ սպանուի: Արդ, քո ունեցածից ինչ որ գտնես ինձ մօտ, Վերցրու»: Նա ոչինչ չգտաւ նրա մօտ: Յակորը, սակայն, չգիտէր, որ Ռաքէլն էր գողացել դրանք: 33 Լարանը, մտնելով, խուզարկեց Յակորի կացարանը, Լիայի կացարանն ու երկու հարմերի կացարանը, բայց ոչինչ չգտաւ: Դուրս գալով Լիայի կացարանից՝ Լարանը մտաւ Ռաքէլի կացարանը: 34 Ռաքէլն առնելով կուռքերը՝ դրանք դրել էր ուղտի թամբի տակ եւ նստել դրանց վրայ: Լարանը խուզարկեց ողջ վրանը, բայց ոչինչ չգտաւ: 35 Նա ասաց իր հօրը. «Մի բրակացիր, տէր, որ քո ներկայութեամբ չեմ կարող ոտքի ենել, որովհետեւ կանանց յատուկ վիճակի մէջ եմ»: Լարանը խուզարկեց ողջ կացարանը, բայց կուռքերը չգտաւ: 36 Յակորը զայրացած վիճում էր Լարանի հետ: Յակորը, պատասխան տալով Լարանին, ասաց. «Ի՞նչ վնաս եմ տուել ես, կամ մին է իմ յանցանքը, որ հետապնեցիր ինձ 37 եւ խուզարկեցիր իմ ողջ ունեցուածքը: Իմ տանը քո ունեցուածքից որեւէ բան գտա՞ր. դիր այն իմ եղբայրների ու քո եղբայրների առաջ, եւ նրանք թող դատ անեն մեր երկուսի միջեւ: 38 Քսան տարի է, ինչ քեզ հետ էի, քո մաքիներն ու այծերը չստերչացան, եւ քո մաքիների խոյերը ես չկերայ: 39 Գազաններից յօշոտուած կենդանիները ես չքերեցի քեզ մօտ, այլ ես ինքս իմ հաստուցում ցերեկը գողացուածի ու գիշերը գողացուածի վնասը: 40 Եթեկը տանջուում էի շոգից, իսկ գիշերը՝ ցրտից: Ջունը փախել էր աչքերից: 41 Քսան տարի է, որ քո տանը էի: Տասնչորս տարի քո դուստրերի համար աշխատեցի եւ վեց տարի՝ քո հօտերի համար, բայց դու խարեցիր ինձ եւ իմ բաժնից տասը ոչխար իվեցիր: 42 Եթէ ինձ հետ չինչեին իմ հօր Աստուածը, Աբրահամի Աստուածն ու Իսահակի երկիւոը, այժմ գուցէ ինձ ձեռնունայն յետ ուղարկէիր: Աստուած, սակայն, տեսաւ իմ չարչարանքն ու իմ ձեռքի գործը եւ երէկ քեզ յանդիմանեց»: 43 Պատասխան տուեց Լարանն ու ասաց Յակորին. «Դուստրերը իմ դուստրերն են, որդիներդ իմ որդիներն

են, հօտերդ իմ հօտերն են: Այն ամենը, ինչ տեսնում ես դու, իմն են ու իմ դուստրերինք: Արդ, հիմա ես ինչպէս կարող եմ վատութիւն անել իմ դուստրերին ու նրանց որդիներին: 44 Արի պայման դնենք ես ու դու: Դա թող վկայութիւն լինի իմ ու քո միջեւ: Նա իր խօսքը շարունակելով՝ ասաց նրան. «Ահա մեր միջեւ որպէս վկայ Աստծուց բացի ոչ ոք չկայ»: 45 Եւ Յակոբը վերցրեց մի քար եւ կանգնեցրեց որպէս կոթող: 46 Դիմելով իր եղբայրներին նա ասաց. «Քարեր հաւաքեցէք»: Նրանք քարեր կուտակեցին, քարակոյտ սարքեցին եւ այդ քարակոյտի վրայ կերան ու խմեցին: 47 Լարանն այն կոչեց Վկայութեան կարկառ, իսկ Յակոբը կոչեց Վկայ կարկառ: 48 Լարանն ասաց նրան. «Այս քարակոյտն այսօր վկայ է իմ ու քո միջեւ»: Ահա թէ ինչու Լարանն այն կոչեց Վկայութեան քարակոյտ, իսկ Յակոբը այն կոչեց Վկայ քարակոյտ: Լարանն ասաց Յակոբին. «Ահա այս քարակոյտն ու այս կոթողը, որ կանգնեցրի իմ ու քո միջեւ. վկայ է այս քարակոյտը, վկայ է այս կոթողը»: Դրա համար Ել քարակոյտը կոչուց Վկայութիւն 49 Եւ Դիտանց, որի մասին ասաց, թէ՝ «Աստծու աշքը թող ինձ ու քեզ վրայ լինի, որովհետեւ մենք, ահա, բաժանում ենք միմեանցից»: 50 Եթէ վշտացնես իմ դուստրերին, եթէ իմ դուստրերի կենդանութեան օրօք կանայք առնես, զգոյն եղիր, քանի որ մարդ չկայ, որ այդ բանը տեսնի, բայց Աստուած վկայ կը լինի իմ ու քո միջեւ»: 51 Լարանն ասաց Յակոբին. «Ահա այս քարակոյտն ու այս կոթողը, որ կանգնեցրինք իմ ու քո միջեւ. 52 Վկայ թող լինի այս քարակոյտը, վկայ թող լինի այս կոթողը, որ ես չեմ անցնի քարակոյտից այն կորմ, իսկ դու Ել չես անցնի քարակոյտից ու կոթողից այս կորմ չար դիտաւորութեամբ: 53 Մեր դատաւորը Արքահամի Աստուածը, Նաբորի Աստուածը, նրանց հայրերի Աստուածը թող լինիք»: 54 Եւ Յակոբը երդուեց իր հայր Իսահակի երկիլով: Յակոբը զոհ մատուցեց լերան վրայ եւ կանչեց իր եղբայրներին, որ հաց ուտեն: Նրանք կերան, խմեցին ու զիշերեցին լերան վրայ: 55 Լարանն առաւօտեան վեր կացաւ, համբուրեց իր որդիներին ու դուստրերին,

օրինեց նրանց եւ վերադառնալով՝ զնաց իր բնակատեղին:

32 Յակոբն Էլ զնաց իր ճանապարհով: Նա տեսաւ Աստծու հրեշտակների բանակը. նրան լնդառաջ եկան Աստծու հրեշտակները: 2 Յակոբը տեսնելով նրանց՝ ասաց. «Սա Աստծու բանակն է». Եւ այդ վայրի անունը դրեց Բանակատեղի: 3 Յակոբը իրենից առաջ բանագնացներ ուղարկելով իր եղբայր Եսաւի մօտ, Մէիր զաւառը, Եղոմի երկիրը՝ պատուէր տուեց նրանց ու ասաց. 4 «Վյսպէս կ'ասէք իմ տէր Եսաւին, թէ այսպէս է ասում քո ծառայ Յակոբը. «Լարանի մօտ ապրեցի եւ մինչեւ հիմա այնտեղ մնացի: 5 Ունեցայ արջաններ, ոչխարներ, Եշեր, ծառաններ ու աղախիններ: Յիմա մարդ եմ ուղարկում իմ տէր Եսաւին՝ խնդրելու, որ քո ծառան չնորի գտնի քո առաջ»: 6 Բանագնացները Յակոբի մօտ վերադառնալով՝ ասացին. «Գնացինք քո եղբայր Եսաւի մօտ. նա, նրա հետ նաեւ չորս հարիւր տղամարդիկ, քեզ ընդառաջ են գալիս»: 7 Վախեցաւ Յակոբը ու կասկածանքի մէջ ընկաւ: Նա իր հետ եղած ժողովրդին, արջանները, ոչխարները եւ ուղտերը բաժանեց երկու խմբի: 8 Յակոբը մտածեց. «Եթէ Եսաւը յարձակուի առաջին խմբի վրայ եւ ջարդի այն, ապա կը փրկուի երկրորդ խումբը»: 9 Եւ Յակոբը ասաց. «Իմ հայր Արքահամի Աստուած, իմ հայր Իսահակի Աստուած, Տէր, ինձ ասացիր, թէ՝ «Գնա՞ք քո ծննդավայրը եւ բարիք կ'անեմ քեզ»: 10 Ես արժանի չեմ բոլոր այն արդարութիւններին ու ծշմարտութիւններին, որ արեցիր քո ծառային, որովհետեւ ցուազ ձեռքիս անցայ Յորդանանի այս կողմը, իսկ հիմա բաժանուել եմ երկու մասի: 11 Փրկիր ինձ իմ եղբայր Եսաւի ձեռքից, որովհետեւ ես նրանից վախենում եմ. գուցէ նա զայ եւ հարուածի ինձ ու մայրերին՝ իրենց երեխաների հետ: 12 Դու ասացիր, թէ՝ «Քարիք կ'անեմ քեզ եւ քո սերունդները աւազի պէս կը բազմացնեմ, այնքան, որ անթիւ ու անհամար կը լինեն նրանք»: 13 Եւ նա այդ գիշեր բնեց այդտեղ: Նա բերածներից իր ձեռքով, իբրեւ ընծայ, իր եղբայր Եսաւին ուղարկեց 14 երկու հարիւր այծ, բսան նոխազ, երկու հարիւր մաքի, բսան խոյ, 15 երեսուն ուղտ՝ իրենց նորածին

ձագերի հետ, քառասուն կով եւ տասը ցույլ քսան էշ եւ տապը քուռակ: 16 Նա իր ծառաներին յանձնեց հօտերն առանձին-առանձին եւ ասաց նրանց. «Դուք զնացք ինձնից առաջ, հօտերն առանձին-առանձին՝ իրարից հեռու կը տանէք»: 17 Նա առաջինին պատուիրեց՝ ասելով. «Եթե քեզ հանդիպի իմ եղբայր Եսաւը եւ հարցնի, թէ՝ «Ո՞վ ես եւ ո՞ւր ես գնում, ո՞ւմ է պատկանում այն, ինչ քո առջեւից է զնում», 18 կ'ասես. «Թո ծառայ Յակոբի ընծաներն են, որ նա ուղարկում է իր տէր Եսաւին, իսկ ինքը զայխ է մեր ետևից»: 19 Նա պատուիրեց առաջինին, երկրորդին, երրորդին եւ բոլոր նրանց, ովքեր հօտերի հետ գնում էին առջեւից, եւ ասաց. «Երբ կը հանդիպէք Եսաւին, կ'ասէք նրան այն, ինչ ասացի ես ձեզ: 20 Դուք կ'ասէք. «Ահա քո ծառայ Յակոբը զայխ է մեր ետևից»: Նա ինքն իրեն մտածում էր. «Նրան կը մենմեն այն ընծաներով, որ ուղարկում եմ ինձնից առաջ, եւ ապա անձամբ կը հանդիպեմ նրան, եթեւս բարեացակամ լինի իմ նկատմամբ»: 21 Ընծաներն ուղարկուեցին իրենից առաջ, իսկ ինքն այդ գիշեր քնեց այդտեղ՝ Բանակատեղիում: 22 Նոյն գիշերը վեր կենալով՝ նա առաւ իր երկու կանանց, երկու աղախիններին ու տասնմեկ որդիներին, անցկացրեց Յորոկ գետի ծանծաղուտով: 23 Նա նրանց ու իրեն պատկանող ամեն ինչ վերցրած անցկացրեց գետով: 24 Յակոբը մնաց միայնակ: Մի մարդ նրա հետ մարտնչեց մինչեւ առաւօս: 25 Երբ մարդը տեսաւ, որ չի կարողանում յաղթել նրան, կուլի ընթացքով բռնեց Յակոբի ազդրի ջերը եւ անզգայացրեց դրանք: 26 Մարդն ասաց նրան. «Թոյլ տուր գնամ, որովհետեւ արդին լուսացա»: Յակոբը պատասխանեց. «Թոյլ չեմ տայ, որ գնաս, մինչեւ ինձ չօրինես»: 27 Մարդն ասաց նրան. «Ինչ է քո անունը»: Նա պատասխանեց նրան՝ Յակոբը: 28 Մարդն ասաց նրան. «Այսուհետեւ քեզ Յակոբ թող չկոչեն, այլ Իսրայէլ թող լինի քո անունը, որովհետեւ դիմացար Աստծու հետ մաքառելիս, ուստի մարդկանց նկատմամբ էլ ուժեղ լինես»: 29 Յակոբը հարց տուեց. «Ասա ինձ քո անունը»: Նա ասաց. «Ինչո՞ւ ես հարցնում իմ անունը»: Եւ նա տեղյուսեղը օրինեց նրան: 30 Յակոբը այդ տեղն անուանեց Երեւումն Աստուծոյ,

որովհետեւ, - ասում է, - Աստծուն տեսայ դէմ առ դէմ, եւ փրկուեց հոգիս»: 31 Երբ անյայտացաւ Աստծու տեսիլքը, նրա վրայ արեւ ծագեց, իսկ նա իր ազդի պատճառով կաղալով էր գնում: 32 Դրա համար էլ իսրայէլացիները մինչեւ օրս կենդանիների ազդի ջերը չեն ուտում, քանի որ Աստուած բռնել էր Յակոբի ազդի ջերը եւ անզգայացրել դրանք:

33 Յակոբն աչքերը բարձրացրեց ու տեսաւ իր եղբայր Եսաւին, որ գայխս էր չորս հարիւր հոգով: Յակոբն իր երեխաններին բաժանեց Լիախի, Ռաքէլի եւ երկու աղախինների միջեւ: 2 Նա երկու աղախիններին ու նրանց որդիներին ուղարկեց առջեւից, Լիախին ու նրա որդիներին՝ նրանցից յետոյ, իսկ Ռաքէլին ու Յովսէփին՝ ամենավերջում: Յինքն անցաւ նրանցից առաջ եւ եօրն անզամ գետին խոնարհուեց մինչեւ իր եղբօրը մօտենալը: 4 Եսաւն ընդառաջ գնաց նրան, գրկեց եւ համբուրեց, փաթաթուեց վզին եւ համբուրեց նրան: Նրանք երկուսով լաց եղան: 5 Եսաւը վեր նայելով տեսաւ կանանց ու երեխաններին եւ հարց տուեց. «Սրանք քո ինչն են»: Նա պատասխանեց. «Իմ երեխաններն են, որոնցով Աստուած ողորմեց ինձ՝ քո ծառային»: 6 Աղախիններն ու նրանց որդիները մօտեցան ու խոնարհուեցին նրա առաջ: 7 Մօտեցան նաեւ Լիախ ու իր որդիները եւ խոնարհուեցին նրա առաջ: Յետոյ մօտեցան Յովսէփին ու Ռաքէլը եւ խոնարհուեցին նրա առաջ: 8 Եսաւը հարց տուեց. «Ինչ է այս մեծ շարանը, որ ինձ հանդիպեց»: Նա պատասխանեց. «Որպէսզի քո ծառան շնորհ գտնի քո առաջ»: 9 Եսաւն ասաց. «Ես ել շատ ունեմ, եղբայր, քոնք քեզ թող մնայ»: 10 Յակոբն ասաց. «Այդպէս չի լինի: Եթե շնորհ եմ գտել քո առաջ, ուրեմն ընդունիր ինձնից ընծաները. որովհետեւ քո դէմքը տեսայ այնպէս, ինչպէս մարդ Աստծու դէմքը տեսնի: Ուրախացիր ինձ հետ 11 եւ ընդունիր իմ ընծաները, որ մատուցեցի քեզ, որովհետեւ ողորմեց ինձ Աստուած, եւ ես ամեն ինչ ունեմ»: Յակոբն ստիպեց նրան, եւ սա ընդունեց: 12 Եսաւն ասաց. «Եխենք գնանք ուղիղ ճանապարհով»: 13 Յակոբն ասաց նրան. «Իմ տէրն ինքը գիտի, որ երեխաններս փոքր են, իսկ ոչխարն ու արջառը արդէն ծնել են:

Եթե դրանց ստիպեմ մի օրուայ ճանապարհ գնայ, ապա բոլոր անասունները կը սատկեն: **14** Ուրեմն իմ տէրն իր ծառայի առջեւից թող գնայ, իսկ ես ըստ իմ կարողութեան ու անասունների ընթացքի, ըստ իմ երեխանների զօրութեան կը շարժուեմ, մինչեւ որ Սէիրում հասնեմ իմ տիրոջը»: **15** Եսաւը հարցուց. «Քեզ մօտ թողնմ՝ ինձ հետ եղած մարդկանց մի մասին»: Սա պատասխանեց. «Ի՞նչ կարիք կայ: Բաւական է, որ շնորի գույք քո առաջ, տէր»: **16** Վյո օրը Եսաւը իր ճանապարհով վերադարձաւ Սէիր, **17** իսկ Յակոբը գնաց դեպի վրանը, այստեղ իր համար տներ կառուցեց, իսկ իր հօտերի համար փարախ շինեց: Դրա համար ել այդ վայրը կոչեց Վրան: **18** Վերադառնալով Ասորինների Միջագետքից՝ Յակոբը եկաւ սիկիմացինների Սաղէմ քաղաքը, որը գտնուում էր Քանանացինների երկրում, եւ բնակուցց քաղաքի դիմաց: **19** Նա Սիլքեմի հայր Եմորից հարիւր ոչխարով մի կալուածք գնեց, ուր եւ խփեց իր վրանը: **20** Նա այստեղ զոհասեղան կառուցեց եւ երկրպագեց Խսրայէի Աստծուն:

34 Լիայի՝ Յակոբի համար ծնած դուստրը՝

Դինան, ելաւ այդ կողմի աղջիկներին տեսնելու: **2** Նրան տեսաւ քոռեցի Եմորի որդի Սիլքեմը, որը երկրի իշխանն էր, առեւանգեց նրան, պառկեց նրա հետ եւ պղծեց նրան: **3** Սիլքեմը, ամրող հոգով կապուելով Յակոբի դուստր Դինայի հետ, սիրեց աղջկան եւ քաղցրութեամբ խօսեց նրա հետ: **4** Սիլքեմը, դիմերով իր հայր Եմորին, ասաց. «Այս աղջկան ինձ համար կնութեան առ»: **5** Յակոբն իմացաւ, որ Եմորի որդին պղծել է իր դուստր Դինային: Վյո ժամանակ իր որդինները դաշտում անասունների մօտ էին: Յակոբը լուր մնաց մինչեւ նրանց գալը: **6** Սիլքեմի հայր Եմորը գնաց Յակոբի մօտ՝ հետը խօսելու: **7** Դաշտից եկան նաև Յակոբի որդինները: Երբ տղամարդիկ իմացան կատարուածի մասին, զայրացան: Նրանք շատ տիրեցին, որովհետեւ Սիլքեմը, Յակոբի դստեր ծոցը մնտելով, մեծ նախատինք էր հասցրել Խսրայէին: Դա չպետք է լիներ: **8** Եմորը նրանց դիմելով՝ ասաց. «Իմ որդի Սիլքեմը ամրող հոգով սիրել է ձեր դստերը: Արդ, աղջկան տուեք նրան

կնութեան եւ խնամութիւն արէք մեզ հետ. Գծեր դուստրերին տուեք մեզ եւ մեր դուստրերին առէք ձեր որդիններին: **10** Բնակուեցէք մեզ հետ: Մեր ընդարձակ երկիրը փոռուած է ձեր առաջ, բնակուեցէք այստեղ, վաստակեցէք եւ կալուածքներ ձեռք բերէք դրա մէջ»: **11** Սիլքեմն ասաց նրա հօրն ու եղբայրներին. «Թող շնորի գտնեմ ձեր առաջ: Ինչ էլ պահանջէք, կը տանք: **12** Ինչքան ուղեք, աւելացրէք պարզեւագինը եւ օժիտը, որքան էլ ասէք, կը տամ, միայն թէ այդ աղջկան տուեք ինձ կնութեան»: **13** Յակոբի որդինները խորամանկութեամբ պատասխանեցին Սիլքեմին ու նրա հայր Եմորին, քանի որ Սիլքեմը պղծել էր իրենց քոյր Դինային: **14** Լիայի որդինները՝ Դինայի եղբայրներ Շմաւոնն ու Ղեւին, ասացին. «Չենք կարող անել այդ քանը՝ մեր քրոջը տալ անթփատ մի մարդու, որովհետեւ դա մեզ համար նախատինք կը լինի: **15** Մենք կը համակերպուենք ձեզ հետ եւ կը բնակուենք ձեր երկրում միայն այն դէպքում, եթե դուք նմանուեք մեզ՝ թլիքատուեն ձեր բոյրը արու գաւակները: **16** Սիլքյն այն ժամանակ մեր դուստրերին կը տանք ձեզ եւ ձեր դուստրերից մեզ կին կ'առնենք: **17** Մենք կը բնակուենք ձեզ հետ եւ կը լինենք իբրեւ մէկ ժողովուրդ: Իսկ եթե չլսեք մեզ՝ չթլիքատուեք, մեր դուստրերին կ'առնենք ու կը հեռանանք»: **18** Եմորին ու Եմորի որդի Սիլքեմին համեմի թուացին այս խօսքերը: **19** Երիտասարդը չապահեց անել այդ քանը, որովհետեւ շատ էր սիրում Յակոբի դստերը: Նա իր հօր ընտանիքի անդամների մէջ ամենից աւելի յարգանք էր վայելում: **20** Եմորն ու իր որդի Սիլքեմը եկան իրենց քաղաքի դարպասի մօտ եւ, դիմելով իրենց քաղաքի տղամարդկանց, ասացին նրանց. **21** «Վյո մարդիկ հաշու ու խաղաղ են մեզ հետ: Արդ, թող բնակուեն այս երկրում եւ վաստակ ձեռք բերեն այստեղ, որովհետեւ այս ընդարձակ երկիրը փոռուած է նրանց առաջ: Նրանց դուստրերին մեզ կին առնենք եւ մեր դուստրերին տանք նրանց: **22** Վյո մարդիկ մեզ նման լինելով՝ կը բնակուեն մեզ հետ, եւ մենք կը լինենք իբրեւ մէկ ժողովուրդ միայն այն պայմանով, որ մեր բոյրը գաւակները թլիքատուեն, ինչպէս որ իրենք են թլիքատուած: **23** Միթէ այդ ձեւով

նրանց ունեցուածքը, նրանց անասունը եւ նրանց չորբուտանին մերը չեն լինի: Եթէ նրանց այդ պայմանն ընդունենք, նրանք կը բնակուեն մեզ հետ»: 24 Եմորի ու նրա որդի Սիւրեմի հետ համաձայնեցին բոլոր նրանք, ովքեր անցնում էին իրենց քաղաքի դարպասով, եւ թվասուեցին բոլոր տղամարդիկ, ովքեր անցնում էին այդ քաղաքի դարպասով: 25 Երրորդ օրը, երբ դեռ նրանք ցաւերի մեջ էին, Յակորի երկու որդիները՝ Դինայի եղբայրներ Շնաւոնն ու Ղեւին, ամեն մեկն առնելով իր սուրբ, կազմ ու պատրաստ մտան քաղաքն ու կոտորեցին բոլոր արուներին: 26 Նրանք սրի քաշեցին նաեւ Եմորին ու նրա որդի Սիւրեմին, իսկ Սիւրեմի տնից առան Դինային ու գնացին: 27 Յակորի միւս որդիները յարձակուեցին վիրաւորների վրայ եւ կողոպտեցին այն քաղաքը, ուր պղծել էին իրենց քոյր Դինային: 28 Նրանք վերցրին քաղաքում եւ դաշտում գտնուող նրանց արջառն ու ոչխարը, նրանց Եշերը, 29 գերեվարեցին ողջ մնացած մարդկանց ու նրանց կանանց, աւար առան նրանց ամբողջ գոյքը: նրանք յափշտակեցին եւ քաղաքում, եւ տներում եղած ամեն ինչ: 30 Այն ժամանակ Յակորն ասաց Շնաւոնին ու Ղեւին: «Դուք ինձ ատելի դարձիք: Ես երկրի բոլոր բնակիչներին քանանացիներին ու վերեզացիներին անխիղճ մարդ պիտի թուամ: Մենք սակաաթիւ ենք: Եթէ նրանք հաւաքուեն, ինձ վրայ յարձակուեն ու հարուածեն ինձ, ապա կ'ոչնչանամ եւ ես, եւ իմ տոհմը»: 31 Նրանք պատասխանեցին. «Յապա ինչպէ՞ս է, որ նրանք իբրեւ բոզ լլկեցին մեր քրոջը»:

35 Աստուած ասաց Յակորին. «Վեր կաց գնայ բնակավայր՝ Բեթէլ, բնակուիր այդ վայրում եւ այստեղ գոհասեղան կառուցից Աստօնւն, որ երեւաց քեզ քո եղբայր Եսաւից փախչելու ժամանակ»: 2 Յակորն ասաց իր տնեցիներին ու իր հետ եղած բոլոր մարդկանց. «Վերացրէք ձեր միջից ձեզ մօտ եղած օտար աստուածները, մաքրուեցէք, փոխեցէք ձեր զգեստները, 3 որ վեր կենանք գնանք Բեթէլ, այստեղ գոհասեղան կառուցենք Աստօնւն, որը լսեց ինձ նեղ օրերին, ինձ հետ եղաւ եւ ինձ պահպանեց իմ ուղեւորութեան ընթացքում»: 4 Նրանք Յակորին յանձնեցին

իրենց մօտ եղած օտար աստուածներն ու իրենց ականջօները: Յակորը դրանք թաղեց բեւեկնի ծառի տակ, Սիկիմում, այնպէս, որ դրանք կորած են մինչեւ այսօր: 5 Խսրայէլը չուեց Սիկիմից: Աստծու երկիւղը պատեց դրա շուրջը գտնուող քաղաքները, եւ նրանց բնակիչները չիետապնդեցին Խսրայէլի որդիներին: 6 Յակորն ինքը եւ իր հետ եղած ամբողջ ժողովուրդը եկան Լուզ, այսինքն՝ Բեթէլ, որը գտնուում է Քանանացիների երկրում: 7 Նա այստեղ գոհասեղան շինեց, եւ այդ վայրը կոչեց Բեթէլ, որովհետեւ այստեղ էր, որ Աստուած երեւացել էր նրան, երբ նա փախչում էր իր եղբայր Եսաւից: 8 Մեռաւ Ներորան՝ Ոերեկայի դայեակը, եւ թաղուեց Բեթէլից ներբեւ, կաղնու տակ: Յակորն այդ վայրի անունը դրեց Սգոյ կաղնի: 9 Աստուած երեւաց Յակորին, երբ սա Լուզում էր: Երբ Յակորը Ասորիների Միջագետքից եկաւ Լուզ, Աստուած օրինելով նրան՝ 10 ասաց. «Քո անունը Յակոր է, բայց այլևս Յակոր չես կոչուելու, այլ Խսրայէլ կը լինի քո անունը»: Եւ նա կոչուեց Խսրայէլ: 11 Աստուած ասաց նրան. «Ես եմ քո ամենակարող Աստուածը: Աճիր եւ բազմացիր: Ցեղեր ու ցեղախմբեր պիտի ծնուեն քեզնից, եւ թագաւորներ պիտի ելնեն քո կողից: 12 Այն երկիրը, որ տուել եմ Աքրահամին ու Իսահակին, քեզ եմ տալու, քոնք թող լինի: Քեզնից յետոյ քո սերնդին եմ տալու այդ երկիրը»: 13 Եւ Աստուած վերացաւ նրանից, այն վայրից, որտեղ խօսել էր նրա հետ, 14 իսկ Յակորը կոթող կանգնեցրեց այս տեղում, որտեղ խօսել էր նրա հետ, քարէ կոթող, նրա վրայ գինի թափեց, իւղով օծեց կոթողը 15 եւ այն տեղը, որտեղ Աստուած խօսել էր իր հետ, կոչեց Բեթէլ: 16 Նա գնաց Բեթէլից, եւ երբ մօտեցաւ Քաքրաթա երկրին, որ մտնի Եփրաթա, Ռաքրէլ ծննդաբերեց: 17 Նրա ծննդաբերութիւնը դժուարին եղաւ, եւ երկունքի ժամանակ մանկաբարձն ասաց նրան. «Արիացիր, որովհետեւ էլի տղայ ես ունենում»: 18 Յոզին աւանդելիս, քանի որ մեռնում էր, նա որդոյ անունը դրեց իմ վշտերի որդի, իսկ հայրը նրան կոչեց Բենիամին: 19 Մեռաւ Ռաքրէլն ու թաղուեց Եփրաթայի՝ նոյն ինքը Բեթէհեմի ճանապարհի վրայ: 20 Յակորը

նրա շիրիմի վրայ կոթող կանգնեցրեց: Դա մինչեւ այսօր Ել յայտնի է իրեւ Ռաքելի շիրիմի կոթողը: 21 ԽսրայԵլը զնաց եւ իր վրանը խփեց Գաղերի աշտարակից այն կողմ: 22 Երբ ԽսրայԵլը բնակուեց այդ երկրում, Ռութենը զնաց ու պառկեց իր հօր հարճի՝ Բալլայի հետ: ԽսրայԵլն իմացաւ, եւ այդ բանը վատ թուաց նրան: Յակորն ուներ տասներկու որդի: 23 Լիայից ծնուած որդիներն Եին՝ Յակորի անդրանիկ որդին՝ Ռութենը, Շմալոնը, Ղեւին, Ցուլան, Խսաքարը, Զարուլոնը: 24 Ռաքելից ծնուած որդիներն Եին՝ Յովսեվին ու Քենիամինը: Ռաքելին նաժիշտ Բալլայից ծնուած որդիներն Եին՝ Դանն ու Նեփառիմը: 25 Լիայի նաժիշտ Զելիայից ծնուած որդիներն Եին՝ Գաղն ու Ասերը: 26 Ահա սրանք են Յակորի որդիները, որ նա ունեցաւ Ասորիների Միջազգետքում: 27 Յակորը եկաւ իր հայր Խսահակի մօտ, Մամբրէի կողմերում դաշտային մի քաղաք, այսինքն՝ Քերրոն, որ գտնուում է Քանանացիների երկրում, ուր պանդիստեցին Արրահամն ու Խսահակը: 28 Խսահակն ապրեց հարիւր ութառուն տարի: 29 Խսահակը հոգին աւանդեց ու մեռաւ տարիքն առած, խոր ծերութեան մեջ, նա զնաց միհացաւ իր նախնիներին: Նրան թաղեցին իր որդիները՝ Եսաւն ու Յակորը:

36 Այս է Եսաւի, այսինքն՝ Երումի ծննդաբանութիւնը: 2 Եսաւը կին առաւ քանանացիների դրստրերից Աղդային՝ քետացի Ելոնի դստերը, Ոլիքամային՝ խեւացի Սերեգոնի որդի Անայի դստերը, 3 եւ Բասեմաթին՝ ԽսմայԵլի դստերը, որը Նարեւութի քոյրն էր: 4 Աղդան Եսաւի համար ծնեց Ելիփազին, իսկ Բասեմաթը ծնեց ՌագուԵլին 5 Ոլիքաման ծնեց ՅԵլուսին, Եգրոմին ու Կորիխին: Սրանք Եսաւի այն որդիներն են, որ նա ունեցաւ Քանանացիների երկրում: 6 Եսաւն առաւ իր կանանց, տղաներին ու աղջիկներին, իր տան բոլոր մարդկանց, ողջ ունեցուածքն ու անասունները, այն ամենը, ինչ ստացել, ծեռք էր բերել Քանանացիների երկրում, եւ հեռացաւ իր եղբայր Յակորի մօտից՝ Քանանացիների երկրից, 7 որովհետեւ նրանց անասուններն այնքան շատ Եին, որ պանդիստութեան երկիրը ի վիճակի չէր նրանց բաւարարելու: 8 Ուստի

Եսաւը՝ նոյն ինքը Եղումը, հաստատուեց ՍԵիր լերան վրայ: 9 Այս է Եսաւի՝ Եղումայեցիների նախահօր սերունդը ՍԵիր լերան վրայ: 10 Սրանք են Եսաւի որդիների անունները. Ելիփազ՝ Եսաւի կին Աղդայի որդին, ՌագուԵլ՝ Եսաւի կին Բասեմաթի որդին: 11 Ելիփազի որդիներն են՝ Թեմանը, Ռմարը, Սոփարը, Գոթուն ու Կենեզը: 12 Թամարը Ելիփազի՝ Եսաւի որդու հարճն էր եւ Ելիփազի համար ծնեց ԱմաղԵկին: Սրանք Աղդայի՝ Եսաւի կնոջ որդիներն են: 13 ՌագուԵլի որդիներն են՝ Նաքորը, Զարեհը, Ամման եւ Մեզան: Սրանք Բասեմաթի՝ Եսաւի կնոջ որդիներն են: 14 Ոլիքամայի՝ Սերեգոնի որդի Անայի դստեր եւ Եսաւի կնոջ որդիներն են ՅԵլուսը, Եգրոմն ու Կորիխը: 15 Եսաւի ցեղապետ յետնորդներն են. Եսաւի անդրանիկ որդու՝ Ելիփազի որդիները՝ ցեղապետ Թեմանը, ցեղապետ Ռմարը, ցեղապետ Կենեզը, 16 ցեղապետ Կորիխը, ցեղապետ Գոթունը, ցեղապետ ԱմաղԵկը: Սրանք Աղդայից ծնուած Ելիփազի ցեղապետերն են Եղումացիների երկրում: 17 Եսաւի որդի ՌագուԵլի որդիներն են՝ ցեղապետ Նաքորը, ցեղապետ Զարեհը, ցեղապետ Ամման, ցեղապետ Մոզեն: Սրանք Եսաւի կին Բասեմաթից ծնուած ՌագուԵլի ցեղապետերն են Եղումի երկրում: 18 Եսաւի կին Ոլիքամայի որդիներն են՝ ցեղապետ ՅԵլուսը, ցեղապետ Եգրոմը, ցեղապետ Կորիխը: Սրանք Եսաւի կին՝ Անայի դուստր Ոլիքամայից ծնուած ցեղապետերն են: 19 Սրանք են Եսաւի որդիները, եւ սրանք են նրանց ցեղապետերը՝ Եղումի որդիները: 20 ՍԵիրում բնակուու քոուեցի ՍԵիրի որդիներն են՝ Ղոտանը, Սերաղը, Սերեգոնը, Անան, 21 Ղեսոնը, Վսերը եւ Ռիսոնը: Սրանք քոուեցու՝ ՍԵիրի որդու ցեղապետերն են Եղումի երկրում: 22 Ղոտանի որդիներն են՝ Գաղոմը, Մանաքաթը, Գերաղը, Սոփարը եւ Ռնանը: 24 Սերեգոնի որդիներն են՝ Այիէն եւ Ռնանը: Սա այն Ռնանն է, որ անապատում աղջիւր գտաւ, երբ արածեցնում էր իր հայր Սերեգոնի Էշերը: 25 Անայի որդիներն են՝ Ղեսոնը եւ Ոլիքաման՝ Անայի դուստրը: 26 Ղեսոնի որդիներն են՝ Ամմանը, Եսրանը, Յեթրանը եւ Քառանը:

27 Ասերի որդիներն են՝ Բալլանը, Չուկանը, Ոսնիկանը եւ Ռևկամը: 28 Ռիսոնի որդիներն են՝ Ոսր եւ Վառնը: 29 Թոռի ցեղապետերն են՝ ցեղապետ Ղոտանը, ցեղապետ Սոբաղը, ցեղապետ Սեբեգոնը, ցեղապետ Անան, 30 ցեղապետ Դեսոնը, ցեղապետ Ասերը, ցեղապետ Ռիսոնը: Սրանք Քոռի ցեղապետերն են իրենց գաւառներում, Եղոմի երկրում: 31 Սրանք են այն թագաւորները, որոնք թագաւորեցին Եղոմայեցիների երկրում, երբ դեռ որեւէ թագաւոր չէր թագաւորում Խարայելում: 32 Եղոմում թագաւորեց Սեպիորի որդի Բաղակը. նրա քաղաքի անունը Դեննարա էր: 33 Մեռաւ Բաղակը, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց Զարեհի որդի Յորաքը, որ Բոսորայից էր: 34 Մեռաւ Յորաքը, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց Ասոմթ, որը Թեմանացիների երկրից էր: 35 Մեռաւ Ասոմթ, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց Բարադի որդի Աղաղը: Սա էր, որ Մովարացիների դաշտում կոտորեց Մադիամին: Նրա քաղաքի անունը Գեթէմ էր: 36 Մեռաւ Աղաղը, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց Սամադան՝ Մասեկայից: 37 Մեռաւ Սամադան, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց Սաւուղը՝ Ռորոթից, որը գտնուում է գետի եզերքին: 38 Մեռաւ Սաւուղը, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց Ոքորորի որդի Բալլայենոնը: 39 Մեռաւ Ոքորորի որդի Բալլայենոնը, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց Բարադի որդի Աղաղը: Նրա քաղաքի անունը Փոգով էր, իսկ նրա կնոջ անունը՝ Մետաքէլ: Սա Մազորի որդի Մատրէժի դուստրն էր: 40 Սրանք են Եսաւի սերունդների, Եսաւի ցեղապետերի անուններն ըստ իրենց ցեղերի, ըստ իրենց վայրերի՝ իրենց աշխարհում, եւ ըստ իրենց տոհմերի, համաձայն նրանց անունների. ցեղապետ Թամանա, ցեղապետ Ղոտան, ցեղապետ Ցեթաթ, 41 ցեղապետ Ոլիքամասա, ցեղապետ Ջեղա, ցեղապետ Փենոն, 42 ցեղապետ Կենէզ, ցեղապետ Թեման, ցեղապետ Մազար, 43 ցեղապետ Մազեղիէլ, ցեղապետ Զարոյին: Սրանք Եղոմայեցիների ցեղապետերն են ըստ Երկրում իրենց ստացած բնակավայրերի, եւ այս Եսաւն է, որ դարձաւ Եղոմի նախահայրը:

37 Յակոբը բնակում էր Քանանացիների երկրում՝ այնտեղ, ուր պանդխտել էր իր հայրը: 2 Յակոբի սերունդը հետեւեալն է. Յովսէփը տասնեօթը տարեկան էր, երբ իր եղբայրների հետ ոչխարներ էր արածեցնում: Իր հօր կանանց՝ Բալլայի որդիներից եւ Զելիայի որդիներից փոքր էր նա: Որդիներն իրենց հայր Խարայէլի մօտ վատաքանում էին Յովսէփին, 3 քայ Խարայէլը Յովսէփին աւելի շատ էր սիրում, քան մնացած բոլոր որդիներին, որովհետեւ Յովսէփը նրա ծեր տարիքում ծնուած որդին էր: Նա նրա համար կարել էր տուել ծաղկազարդ մի պատմուճան: 4 Երբ նրա եղբայրները տեսան, որ իրենց հայր նրան սիրում է իր բոլոր որդիներից աւելի, ատեցին նրան եւ նրա հետ հանգիստ խօսել չէին կարողանում: 5 Երազ տեսաւ Յովսէփն ու այն պատմեց իր եղբայրներին: Դրա համար եղբայրները առաւել եւս ատեցին նրան: 6 Նա ասաց նրանց. «Լսեցք իմ տեսած երազը: 7 Թւում էր, թէ մի դաշտում հասկերի խուրձ էինք կապում: Իմ խուրձը բարձրացաւ, կանգնեց ուղիղ, իսկ ծեր խրծերը դարձան ու երկրապատեցին իմ խրծին»: 8 Եղբայրներն ասացին նրան. «Միթէ որպէս թագաւոր պիտի թագաւորես մեզ վրայ, կամ տէր դառնալով պիտի տիրես մեզ»: Եւ նրանք առաւել եւս ատեցին նրան այդ երազների ու խօսքերի համար: 9 Նա տեսաւ մի այլ երազ եւս եւ այն պատմեց իր հօրն ու եղբայրներին: Նա ասաց. «Ահա մի այլ երազ եւս տեսայ: Իբրեւ թէ արեգակն ու լուսինը եւ տասնմէկ աստղեր երկրագում էին ինձ»: 10 Յայրը սաստեց նրան ու ասաց. «Այդ ինչ երազ է, որ տեսել ես: Յիմա ես, քո մայրը եւ եղբայրները պիտի գանք եւ երկրապատեցնք քեզ»: 11 Վրդովուեցին նրա եղբայրները, քայ հայրը մտքում պահեց նրա պատմածը: 12 Նրա եղբայրները զնացին Սիլքեմ՝ իրենց հօր ոչխարներն արածեցնելու: 13 Խարայէն ասաց Յովսէփին. «Զ՞ որ հիմա քո եղբայրները ոչխարներ են արածեցնում Սիլքեմում: Արք քեզ ուղարկեմ նրանց մօտ»: 14 Յովսէփն ասաց նրան. «Ես պատրաստ եմ»: Խարայէն ասաց նրան. «Գնա տես, թէ ողջառնոց են քո եղբայրներն ու ոչխարները, եւ ինձ լուր քեր»: Եւ Յակոբը նրան ուղարկեց

այնտեղ Քերոնի հովտից: **15** Յովսէփը եկաւ Սիրեմ եւ մի մարդ տեսաւ նրան դաշտում մոլորուած: Սա հարցրեց. «Քնչ ես փնտռում»: **16** Նա պատասխանեց. «Իմ եղբայրներին եմ փնտռում: Ասա ինձ, որտե՞ղ են նրանք ոչխարներ արածեցնում»: **17** Մարդն ասաց նրան. «Նրանք այստեղից քոչեցին զնացին, բայց ես լսեցի, որ նրանք ասում եին. «Գնանք Դոթայիմ»: Յովսէփը գնաց իր եղբայրների ետեւից եւ նրանց գոտա Դոթայիմում: **18** Նրա եղբայրները հեռուից առաջինը իրենք նկատեցին նրան, երբ նա դեռ չէր մօտեցել իրենց: Նրանք իրար մէջ չար խորհուրդ արեցին, որ սպանեն նրան: **19** Իւրաքանչիւրն իր եղբօրը դիմելով՝ ասում էր: **20** «Վիա երազատեսք գալիս է: Եկէք սպանենք նրան, նետենք այստեղի հորերից մէկի մէջ եւ ասենք, թէ՝ «Վայրի զազան է կերել նրան»: Վյն ժամանակ տեսնենք, թէ ինչ կը լինեն նրա երազները»: **21** Երբ Ռուբէնը լսեց դա, նրանց ձեռքից փրկեց նրան. նա ասաց. «Չսպանենք նրան»: **22** Ռուբէնն աւելացրեց. «Չթափենք նրա արիւնք, այլ նետեցէք նրան այս անապատի հորերից մէկի մէջ: Ձեռք մի տուլք նրան»: Դա ասում էր, որպէսզի նրան փրկի նրանց ձեռքից եւ հասցնի իր հօրը: **23** Երբ Յովսէփն եկաւ իր եղբայրների մօտ, նրանք նրա վրայից հանեցին ծաղկազարդ պատմուճանը **24** եւ նրան նետեցին հորի մէջ: Հորը դատարկ էր, մէջը ջուր չկար: **25** Նրանք նատեցին հաց ուտելու: Աչքերը վեր բարձրացնելով՝ տեսան, որ խսմայէլացի ճանապարհորդներ են գալիս Գաղաադից, ուղտերը խնկերով, ռետինով ու խէժով քարձած, որպէսզի դրանք տանեն Եգիպտոս: **26** Յուղան իր եղբայրներին ասաց. «Քնչ օգուտ, եթէ սպանենք մեր եղբօրը եւ թաքցնենք նրա արիւնը: **27** Եկէք նրան վաճառենք խսմայէլացիներին, եւ մեր ձեռքը նրա արեամբ չափուի, որովհետեւ ի վերջոյ նա մեր եղբայրն է՝ նոյն միս ու արիւնից»: Եւ իր եղբայրները լսեցին նրան: **28** Վյնտեղից անցնում էին մադիանացի վաճառականներ: Եղբայրները Յովսէփին քաշեցին-հանեցին հորից եւ քսան դահեկանով վաճառեցին խսմայէլացիներին: **29** Խսմայէլացիները Յովսէփին տարան

Եգիպտոս: Ռուբէնը վերադարձաւ դէպի հորը եւ Յովսէփին հորի մէջ զգուա: **30** Նա պատառուեց իր հագուստները, վերադարձաւ իր եղբայրների մօտ ու ասաց. «Պատանին այնտեղ չէ, ես այժմ ուր գնամ»: **31** Նրանք առան Յովսէփի պատմուճանը, մի ուշ մորթեցին, պատմուճանը թարախիւցին ուղի արեան մէջ, **32** ապա ծաղկազարդ պատմուճանն ուղարկեցին իրենց հօրն ու ասացին. «Գտել ենք սա, տես, թէ՝ որդու պատմուճանն է սա, թէ՞ ոչ»: **33** Նա ճանաչեց այն ու ասաց. «Վյս պատմուճանը իմ որդունն է, վայրի զազան է կերել նրան, մի զազան է յօշոտել Յովսէփին»: **34** Եւ նա պատառուեց իր հագուստները, բուրձ կապեց իր մէջքին եւ երկար ժամանակ սուրգ էր պահում իր որդու համար: **35** Յաւաքուեցին նրա բոլոր որդիներն ու դուստրերը, եկան նրան միսիթարելու, բայց չէր կամենում միսիթարուել: Նա ասում էր. «Ես այս սգով ել կ'իշնեմ գերեզման՝ իմ որդու մօտ»: Եւ հայրը ողբաց նրան: (*Sheol h7585*) **36** Իսկ մադիանացիները Եգիպտոսում Յովսէփին վաճառեցին փարաւոնի դահճապետին՝ ներքինի Պետափրեսին:

38 Վյո ժամանակ Յուրան հեռացաւ իր եղբայրներից եւ եկաւ իրաս անունով ողողոնացի մի մարդու մօտ: **2** Յուրան այնտեղ տեսաւ քանանացի մի մարդու դստերը, որի անունը Շաւա էր: Նա ամուսնացաւ նրա հետ եւ մտաւ նրա ծոցը: **3** Սա յդիացաւ, ունեցաւ որդի եւ անունը դրեց էր: **4** Շաւան նորից յդիացաւ, ունեցաւ որդի եւ նրա անունը դրեց Օնան: **5** Նա մի որդի ել ունեցաւ եւ նրա անունը դրեց Սելոն: Շաւան Քասրիում էր, երբ ծնեց նրան: **6** Յուրդան իր անդրանիկ որդի էրի համար մի կին առաւ, որի անունը Թամար էր: **7** Յուրայի անդրանիկ որդի էրը հաճելի չքուաց Տիրոջը, եւ Աստուած առաւ նրա հոգին: **8** Յուրան ասաց Օնանին. «Մտիր քո եղբօր կնոջ ծոցը, ամուսնացին նրա հետ եւ զաւակ պարզեւիր քո եղբօրը»: **9** Երբ Օնանը հասկացաւ, որ զաւակը իրենը չի լինի, իր եղբօր կնոջ ծոցը մտնելիս սերմը թափեց գետին, որպէսզի զաւակ չտայ իր եղբօրը: **10** Օնանի արածը Աստծուն դուր չէկաւ, ուստի նրա հոգին էլ առաւ: **11** Յուրան ասաց իր հարս Թամարին. «Վյորի մնա քո հօր

տանը, մինչեւ որ մեծանայ իմ որդի Սելոմը»: Յուղան վախենում էր, որ նա էլ կը մեռնի իր եղայրների պէս: 12 Թամարը գնաց ու ապրեց իր հօր տանը: Շատ օրեր անցան, եւ մեռաւ Յուղայի կին Շաւան: Յուղան սգից դուրս գալուց յետոյ իր ողողոմացի հովիլ Իրասի հետ գնաց Թաման՝ իր ոչխարները խուզելու: 13 Այդ մասին իմացաւ նրա հարս Թամարը, որովհետեւ նրան յայտնել էին, թէ՝ «Վահ քո սկեսրայր գայխս է Թաման՝ իր ոչխարները խուզելու»: 14 Թամարն իր վրայից հանեց այրիութեան զգեստները, քող նետեց երեխին, զարդարուեց ու նստեց Ենանի դարպասի մօտ, Թաման տանող ճանապարհի վրայ, որովհետեւ տեսաւ, որ Սելոմը մեծացել է, բայց Յուղան իրեն կնուքեան չի տայիս նրան: 15 Երբ Յուղան տեսաւ նրան, կարծեց, թէ բող է, որովհետեւ նա երեսը ծածկել էր, ուստի ինքը նրան չճանաչեց: 16 Իր ճանապարհը թեքելով՝ Յուղան գնաց դէպի նա եւ ասաց. «Թոյլ տուր մտնեմ ծոցը»: Նա չգիտէր, որ դա իր հարսն է: Սա ասաց. «Քնչ կը տաս ինձ, երէ մտնես ծոցը»: 17 Նա պատասխանեց. «Թեզ իմ հօտից այժի ուզ բերել կը տամ»: Սա ասաց. «Խսկ մինչեւ բերել տաղը գրաւ կը տամ»: Նա ասաց. «Քնչ գրաւ տամ քեզ»: 18 Սա ասաց. «Տնիր մատանիդ, մանեակը եւ այն գաւազանը, որ քո ձեռքին է»: Եւ նա մտաւ նրա ծոցը: Թամարը յիհացաւ նրանից 19 եւ վեր կացաւ գնաց: Նա իր վրայից հանեց քողը եւ հագաւ այրիութեան իր զգեստները: 20 Յուղան իր ողողոմացի հովուի միջոցով այժի ուզ ուղարկեց, որպեսզի այդ կնոշից յետ ստանայ գրաւը, բայց հովիլը չգտաւ նրան: 21 Դիմելով տեղի մարդկանց՝ նա հարցրեց նրանց. «Ու՞ր է այն բոզը, որ Ենանում էր, ճանապարհի վրայ»: 22 Նրանք պատասխանեցին. «Այստեղ ոչ մի բոզ չի եղել»: Վերադառնալով Յուղայի մօտ՝ նա ասաց. «Նրան չգտայ: Տեղի մարդիկ ել ասացին. «Այստեղ բոզ չկայ»: 23 Յուղան ասաց. «Գրաւը նրան թող մնայ, միայն թէ ծաղրի առարկայ չդառնանք: Ես ուզր տուել եմ, որ տանես, դու էլ այդ կնոշը չես գտել»: 24 Երեք ամիս յետոյ Յուղային յայտնեցին, թէ՝ «Պոռնկացել է քո հարս Թամարը եւ ահա պոռնկանալու պատճառով յիհացել է»: Յուղան ասաց. «Դնիրս հանեցէք նրան, թող ող-ող

այրուի»: 25 Իրեն տանելու ճանապարհին թամարը գրաներն ուղարկեց իր սկեսրայրին՝ ասելով. «Ես յիհացել եմ այն տղամարդուց, որին պատկանում են այս գրաները»: Եւ աւելացրեց. ««Ճանաչիր, ում են այս մատանին, մանեակը եւ գաւազանը»: 26 Յուղան ճանաչեց դրանք ու ասաց. «Նա աւելի արդար է, քան ես, որովհետեւ նրան իմ որդի Սելոմին կնուքեան չտուեցի»: Եւ այլեւս չմտաւ նրա ծոցը: 27 Երբ Թամարը ծննդաբերելու վրայ էր, նրա որովպանում երկու զաւակներ կային: 28 Ծննդաբերութեան պահին գաւազներից մեկն աւելի շուտ հանեց իր ձեռքը: Մանկաբարձը նրա ձեռքին կարմիր թել կապեց ու ասաց. «Անդրանիկը սա թող լինի»: 29 Երբ սա ձեռքը յետ տարաւ, անմիջապես դուրս ելաւ նրա եղբայրը: Մանկաբարձն ասաց. «Ինչո՞ւ ճեղբեցիր պատնեշը»: Եւ նա նրա անունը դրեց Փարէս: 30 Ապա դուրս ելաւ նրա եղբայրը, որի ձեռքին կարմիր թել էր կապուած, եւ նրա անունը դրեց Զարա:

39 Յովսէփին տարան Եգիպտոս: Ոմն Եգիպտացի՝ փարաւոնի ներքինի դահճապետ Պետափիրէսը, նրան զնեց նրան Եգիպտոս տարած համայնացիներից: 2 Տէրը Յովսէփի հետ էր, նրա գործերը բարեյաշող էին, եւ նա մնաց իր տիրոջ տանը՝ Եգիպտոսում: 3 Երբ իր տէրը տեսաւ, որ Տէրը նրա հետ է, եւ ինչ էլ որ ինքն անում է, Տէրը յաշորութիւն է տայիս նրան, Յովսէփը շնորհ գտաւ տիրոջ առաջ, քանի որ հաճելի էր եղել նրան: 4 Դրա համար էլ նա նրան իր տան վերակացու կարգեց եւ իր ողջ ունեցուածքը վստահեց Յովսէփին: Երբ տէրը նրան իր տան եւ իր ունեցած ամեն ինչին վերակացու կարգեց, 5 Աստուած Յովսէփի համար օրինեց Եգիպտացու տունը, եւ այդ օրինութիւնը տարածուեց նրա տանն ու դաշտում եղած ամբողջ ունեցուածքի վրայ: Այն ամենն, ինչ տէրն ունէր, թողեց Յովսէփի տնօրինութեանը: 6 Պետափիրէսը չգիտէր, թէ ինչ կայ իր տանը, բացի իր կերած հացից: Յովսէփը դեմքով շատ գեղեցիկ էր ու վայելչակազմ: 7 Այս բոլորից յետոյ նրա տիրոջ կինն իր աչքը զցեց Յովսէփի վրա ու ասաց նրան. «Պառկիր ինձ հետ»: 8 Բայց նա մերժեց՝ իր տիրոջ կնոշն ասելով, թէ՝ «Եթէ իմ տէրը իր տան ողջ ունեցուածքը վստահել է

ինձ, 9 եւ այս տանը ինձնից աւելի մեծ մարդ չկայ, ու ինձ ոչինչ չի արգելուած, քեզնից բացի, որովհետեւ նրա կինն ես, ապա ես ինչպէս կարող եմ անել այդ չար ու սուկայի բանը եւ մեղանչել Աստծու առաջ»: 10 ԺԵԵՒ նա ամեն օր այդ մասին էր խօսում Յովսէփի հետ, բայց Յովսէփը չէր համաձայնում պառկել նրա հետ, ոչ իսկ մօտենալ նրան: 11 Վյուպէս պատահեց, որ մի օր Յովսէփը իր ինչ-որ գործով տուն մտաւ: Ընտանիքի անդամներից ոչ ոք չկար տանը: 12 Կինը բռնեց նրա շորերից ու ասաց. «Պառկիր ինձ հետ»: Յովսէփը թողնելով իր շորերը նրա ձեռքում՝ դուրս փախաւ: 13 Երբ կինը տեսաւ, որ նա շորերը իր ձեռքում թողած դուրս է փախել, տան անդամներին կանչելով՝ ասաց. 14 «Տեսէք, ամուսինս երրայեցի ծառայ բերեց տուն, որ մեզ խայտառակ անի: Նա, մտնելով իմ սենեակը, ասաց. «Պառկիր ինձ հետ»: Ես բարձրածայն աղաղակեցի, 15 իսկ նա, լսելով իմ բարձրածայն աղաղակը, շորերն ինձ մօտ թողած՝ փախաւ, գնաց դուրս»: 16 Նա շորերը պահեց մօտը մինչեւ ամուսինը տուն եկաւ, նրա հետ խօսեց այս բաները՝ ասելով, թէ՝ 17 «Սենեակս մտաւ քո բերած երրայեցի ծառան, որպէսզի խայտառակի ինձ: Նա ասաց՝ «Պառկիր ինձ հետ»: 18 Իսկ երբ լսեց, որ ձայնս բարձրացրի, շորերն ինձ մօտ թողած՝ փախաւ, գնաց դուրս»: 19 Երբ տերը լսեց իր կոնց պատմածը, թէ՝ «Վյուպէս վարուեց ինձ հետ քո ծառան», խիստ բարկացաւ: 20 Յովսէփի տէրը բռնեց ու բանտ նետեց նրան, այնտեղ, ուր արբունի կալանաւորմեր էին բանտարկուած: 21 Բայց Աստուած Յովսէփի հետ էր. նա ողորմութիւն պարզեւեց նրան, եւ այնպէս արեց, որ նա բանտապեսի բարեհաճութեանն արժանանայ: 22 Բանտապետը բանտն ու բանտում եղած բոլոր կալանաւորներին վստահեց Յովսէփին: Եւ ինչ էլ որ լինում էր այնտեղ, նա եր անողը: 23 Բանտապետը նրա շնորհիւ բանտի գործերին չէր խառնւում, որովհետեւ ամեն ինչ յանձնուած էր Յովսէփի ձեռքը: Աստուած նրա հետ էր, եւ ինչ էլ որ ինքն անում էր, Տերը յաջողութիւն էր տալիս նրան:

40 Վյու դէպքերից յետոյ Եգիպտոսի արքայի տակառապետն ու մատակարարը մեղանչեցին իրենց տիրոց՝ Եգիպտացիների

արքայի հանդէպ: 2 Բարկացաւ փարաւոնն իր երկու ներքինսների՝ տակառապետի եւ մատակարարի վրայ, 3 նրանց բանտ նետեց դահճապետի մօտ, այն բանտը, ուր Յովսէփն էր արգելափակուած: 4 Դահճապետը նրանց յանձնարեց Յովսէփին. սա սպասարկում էր նրանց: Նրանք որոշ ժամանակ մնացին բանտում: 5 Միեւնոյն գիշերը բանտում երազ տեսան Եգիպտացիների արքայի տակառապետն ու մատակարարը՝ ամեն մէկն իր երազը: 6 Առաւոտեան Յովսէփը մտաւ նրանց մօտ եւ տեսաւ, որ նրանք յուրուած են: 7 Նա հարց տուեց փարաւոնի ներքինսներին, որոնք իր հետ իր տիրոջ բանտում էին. «Ինչո՞ւ ձեր դէմքերն այսօր մօայլ են»: 8 Նրանք պատասխանեցին. «Երազ ենք տեսել, եւ չկա մէկը, որ կարողանայ մեկնել այն»: Յովսէփն ասաց նրանց. «Չ՞ որ Աստծու օգնութեամբ հնարաւոր է դրանց մեկնութիւնը: Պատմեց՛ք ինձ»: 9 Տակառապետը Յովսէփին պատմեց իր երազը եւ ասաց. «Երազում իմ առաջ երեւաց մի որթասունվկ: 10 Որթասունվկն ուներ երեք շատ կանաչ ճիւղեր եւ հասունացած խաղողի երեք ողկոյզներ: 11 Փարաւոնի բաժակն իմ ձեռքին էր. վերցնում էի խաղողը, ճնյում փարաւոնի բաժակի մէջ եւ բաժակը տայիս էի փարաւոնի ձեռքը»: 12 Յովսէփն ասաց նրան. «Դու մեկնութիւնը հետեւեալն է. երեք ճիւղերը երեք օրեր են: 13 Կ'անցնի երեք օր, փարաւոնը կը յիշի քո նախկին իշխանութիւնը եւ քեզ նոյն տակառապետի պաշտօնին կը նշանակի: Դու փարաւոնի բաժակը կը տաս նրա ձեռքը՝ ըստ քո նախկին իշխանութեան, ինչպէս անում էիր տակառապետ եղած ժամանակ: 14 Իսկ երբ գործ յաջոր ընթանայ, դու յիշիր ինձ, ողորմած եղիր իմ հանդէպ, յիշիր ինձ փարաւոնի առաջ 15 եւ ինձ ազատիր այս բանտից, որովհետեւ առեւանգելով՝ ինձ բերեցին Երրայեցիների երկրից. Եւ այստեղ ոչինչ չարեցի, բայց ինձ նետեցին այս բանտախտուցը»: 16 Երբ մատակարարը տեսաւ, որ նա երազին ուղիղ մեկնութիւն տուեց, ասաց Յովսէփին. «Ես էլ եմ երազ տեսել: Երազիս մէջ գլխիս վրայ ընտիր այլուրով լի երեք զամբիւլ կար: 17 Վերեւի զամբիւլի մէջ կային մատակարարների պատրաստած այն

բոլոր ուստելիքները, որ ուստում էր փարաւոն արքան: Թթչուններն ուստում էին իմ գլխի վրայ գտնուող զամբիւլից»: 18 Յովսէփը, դիմելով նրան, ասաց. «Վյո է դրա մեկնութիւնը. Երեք զամբիւլները երեք օրեր են: 19 Երեք օր յետոյ փարաւոնը կը կտրի քո գլուխը, իսկ մարմինին կը կախի ծառից, եւ երկնքի թռչունները կը յօշուեն քո մարմինը»: 20 Երեք օր յետոյ փարաւոնի ծննդեան տարեղարձի օրն էր: Փարաւոնը խնջոյք էր կազմակերպել իր բոլոր ծառաների համար: Ի թիւս իր ծառաների, նա յիշեց իր պաշտօնեաներ տակառապետին ու մատակարարին: 21 Նա տակառապետին վերականգնեց իր պաշտօնում, եւ սա բաժակը տուեց փարաւոնի ձեռքը, 22 իսկ մատակարարին կախեց ծառից, ինչպէս մեկնել էր Յովսէփը: 23 Տակառապետը, սակայն, չիշեց Յովսէփին. նա մոռացաւ նրան:

41 Երկու տարի անց փարաւոնը երազ տեսաւ: Երազում ինքը կանգնած էր գետի եզերքին, 2 իսկ գետից դուրս էին գալիս տեսքով գեղեցիկ ու մարմնով պարարտ եօթը երինջներ, որոնք արածում էին այնտեղ՝ ճահճուտում: 3 Դրանցից յետոյ գետից դուրս էին գալիս տեսքով տգեղ ու մարմնով նիհար եօթը այլ երինջներ եւ միևնու երինջների հետ արածում գետի եզերքին: 4 Տեսքով տգեղ ու մարմնով նիհար եօթը երինջներն ուստում էին տեսքով գեղեցիկ ու պարարտ եօթը երինջներին: Չարթնեց փարաւոնը: Նորից քուն մտաւ: 5 Նա տեսաւ մի երկրորդ երազ, ահա մեկ ցողունից քուսնում էին ընտիր ու գեղեցիկ եօթը հասկեր: 6 Ապա քուսան չորուկ ու խորշակահար եօթը այլ հասկեր, 7 եւ չորուկ ու խորշակահար եօթը հասկերը կուլ տուեցին ընտիր ու լի եօթը հասկերը: 8 Չարթնեց փարաւոնը եւ տեսաւ, որ երազ էր: Առաւուեան խոռվուեց նրա հոգին: Նա մարդ ուղարկեց, կանչել տուեց Եգիպտոսի բոլոր երազահաններին, երկրի բոլոր իմաստուններին եւ պատմեց իր երազները, բայց չգտնուեց մեկը, որ կարողանար մեկնել փարաւոնի երազները: 9 Տակառապետը, դիմելով փարաւոնին, ասաց. «Վյօր յիշեցնեմ իմ յանցանքը: 10 Երբ փարաւոնը բարկացել էր իր ծառաների վրայ, ինձ ու մատակարարին արգելափակել էր

դահճապետի տանը: 11 Մենք երկուսս ել երազ տեսանք միեւնոյն գիշերը. իւրաքանչիւրս տեսաւ իր երազը: 12 Յնտեղ մեզ հետ էր դահճապետի ծառայ երրայեցի մի պատանի: Պատմեցինք նրան, 13 եւ նա մեկնեց մեզ մեր երազները՝ տալով իւրաքանչիւրիս իր երազի մեկնութիւնը: Եւ եղաւ, որ ինչպէս մեկնել էր մեզ, այնպէս էլ կատարուեց. ես եկայ հասայ իմ պաշտօնին, իսկ նրան կախեցին ծառից»: 14 Փարաւոնը մարդ ուղարկեց ու կանչել տուեց Յովսէփին: Յանտեցին նրան բանտից, երեսն ածիեցին, փոխեցին նրա պատմուճանը, եւ նա ներկայացաւ փարաւոնին: 15 Փարաւոնն ասաց Յովսէփին. «Երազ եմ տեսել, եւ չկայ մեկը, որ մեկնի այն: Ես լսել եմ քո մասին: Առում են, որ երեւ երազները պատմեն քեզ, դու կը մեկնես դրանք»: 16 Պատասխան տալով՝ Յովսէփն ասաց փարաւոնին. «Առանց Աստծու օգնութեան փարաւոնի համար փրկարար ոչ մի պատասխան չի լինի»: 17 Փարաւոնը, դիմելով Յովսէփին, ասաց. «Երազում ինձ թռում էր, թէ կանգնած էի գետի եզերքին, 18 եւ, իբրեւ թէ, գետից ելնում էին մարմնով պարարտ ու տեսքով գեղեցիկ եօթը երինջներ, որոնք արածում էին այնտեղ՝ ճահճուտում: 19 Ապա, դրանցից յետոյ գետից դուրս էին գալիս տեսքով շատ այլանդակ ու զգուելի եւ մարմնով նիհար եօթը երինջներ, որոնցից աւելի զգուելին չեմ տեսել ողջ Եգիպտացիների երկրում: 20 Յոթը նիհար ու զգուելի երինջներն ուստում էին գեղեցիկ ու պարարտ առաջին եօթը երինջներին: 21 Նրանք թէն կուլ էին տալիս վերջիններիս, բայց չէր երեւում, որ նրանք սրանց կուլ են տուել նրանց տեսքը առաջուայ պէս զգուելի էր: Չարթնեցի ու նորից քննեցի: 22 Դարձեալ երազում տեսայ, որ, իբրեւ թէ, մեկ ցոյլունից քուսնում էին լի ու գեղեցիկ եօթը հասկեր: 23 Նրանց կողքին քուսան բարակ, չորուկ ու խորշակահար եօթը այլ հասկեր, 24 եւ չորուկ ու խորշակահար եօթը հասկերը կուլ էին տալիս գեղեցիկ ու լի հասկերը: Երազներս պատմեցի երազահաններին, բայց ոչ մեկը չկար, որ դրանք մեկներ ինձ»: 25 Յովսէփն ասաց փարաւոնին. «Փարաւոնի տեսած երազները մեկ իմաստ ունեն. Աստուած փարաւոնին յայտնել է այն, ինչ անելու է: 26 Եօթը գեղեցիկ

Երինջները եօթը տարի են նշանակում, եւ եօթը գեղեցիկ հասկերը նոյնպէս եօթը տարի են նշանակում: Փարաւոնի տեսած երազները մէկ իմաստ ունեն: **27** Դրանցից յետոյ ելած տգեղ ու վտիտ եօթը երինջները եօթը տարի են նշանակում, իսկ չորուկ ու խորշակահար եօթը հասկերը նշանակում են, որ եօթը տարի սով է լինելու: **28** Փարաւոնին ասածիս իմաստն այն է, որ Աստուած փարաւոնին յայտնել է այն, ինչ անելու է: **29** Ահա ողջ Եգիպտացիների երկրում լինելու են բերքառատ եօթը տարիներ: **30** Դրանցից յետոյ կը գան սովի եօթը տարիներ, եւ կը մոռացուի երկրում եղած բերքի առատութիւնը: **31** Սովը կը սպասի երկիրը, եւ մարդիկ չեն իմանայ բերքի առատութիւնը դրան յաջորդող սովի պատճառով, քանի որ սովը շատ սաստիկ է լինելու: **32** Փարաւոնի երազի երկու անգամ կրկնուելը վկայում է, որ Աստծու խօսքը հաստատապէս կատարուելու է, եւ Աստուած չի յապահի այն ի կատար ածելուց: **33** Արդ, տես, գտիր խոհեմ ու իմաստուն մի մարդու, որ դառնայ փարաւոնի խորհրդականը, եւ նրան Վերակացու նշանակիր Եգիպտացիների երկրի վրայ: **34** Փարաւոնը երկրի վրայ նաեւ գործակալներ թող նշանակի, որ Եգիպտացիների երկրի առատութեան եօթը տարիների ընթացքում բերքի մէկ հինգերորդ մասը հարկ Վերցնեն: **35** Նրանք թող հաւաքեն առաջին եօթը տարիների բերքի ամբողջ պաշարը, ցորենը թող դրուի փարաւոնի տրամադրութեան տակ, եւ պարենը թող պահուի քաղաքներում: **36** Երկրի պարենը թող պահուի Եգիպտացիների երկրի վրայ տարածուելիք սովի եօթը տարիների համար, որպէսզի երկիրը սովից չկոտորուի»:

37 Յովսէփի խօսքերը հաճելի թուացին փարաւոնին ու նրա բոլոր պաշտօնեաներին: **38** Փարաւոնն ասաց իր բոլոր պաշտօնեաներին. «Միթէ կը գտնենք այսպիսի մի մարդ, որ իր անձի մէջ կրի Աստծու ոգին»: **39** Եւ փարաւոնն ասաց Յովսէփին. «Քանի որ Աստուած քեզ յայտնեց այդ ամենը, ուրեմն բեզնից աւելի իմաստուն ու խեցացի մարդ չկայ: **40** Դու եղիր իմ տան վերակացուն, եւ քո հրամանին թող ենթարկուի իմ ամբողջ

ժողովուրդը: Իմ գահին միայն ես քեզնից բարձր կը լինեմ»: **41** Փարաւոնն ասաց Յովսէփին. «Ահա այսօր քեզ Վերակացու եմ կարգում Եգիպտացիների երկրի վրայ»: **42** Եւ փարաւոնը մատից հանելով իր մատանին՝ դրեց Յովսէփի մատին, նրան հազցրեց բեկեզեայ պատմուճան, ուսկէ մանեակ անցկացրեց նրա պարանոցին, **43** նրան նստեցրեց իր երկրորդ կառքը: Մունետիկը Յովսէփի առաջից գնարվ՝ այդ մասին ազդարարեց, եւ նա վերակացու կարգուեց Եգիպտացիների երկրի վրայ: **44** Փարաւոնն ասաց Յովսէփին. «Ահա ես փարաւոնն եմ: Ամբողջ Եգիպտացիների երկրում ոչ ոք իրաւունք չունի նոյնիսկ իր ոտքը կամ ձեռքը բարձրացնելու առանց քո հրամանի»: **45** Եւ փարաւոնը Յովսէփի անունը դրեց Փումփիթոմբանէ, իսկ Արեգ քաղաքի բուրմ Պետափրէսի դուստր Ասանէթին նրան տուեց կոնւթեան: Եւ Յովսէփը գնաց փարաւոնի մօտից: **46** Յովսէփը երեսուն տարեկան էր, երբ ներկայացաւ Եգիպտացիների փարաւոն արքային: Յովսէփը, գնալով փարաւոնի մօտից, շշեց ողջ Եգիպտոսում: **47** Երկիրը առատութեան եօթը տարիների ընթացքում հարուստ բերք տուեց: **48** Յովսէփը հաւաքեց Եգիպտացիների երկրի առատութեան եօթը տարիների ողջ բերքը՝ ամեն մի քաղաքի շուրջը գտնուող դաշտերի բերքը ամբարելով այդ քաղաքում: **49** Յովսէփը ծովի աւազի չափ շատ ցորեն հաւաքեց ու ամբարեց այնտեղ այնքան, որ հնարաւոր չեր հաշուել, քանի որ անժիւ-անհամար էր: **50** Երբ դեռ չեր եկել եօթը տարուայ սովը, Յովսէփն ունեցաւ երկու որդի, որոնց ծնել էր Արեգ քաղաքի բուրմ Պետափրէսի դուստր Ասանէթը նրա համար: **51** Յովսէփն անդրանիկ որդու անունը դրեց Մանասէ, «Որովհետեւ, - ասում է, - Աստուած ինձ մոռացնել տուեց իմ ու իմ հօր բոլոր վշտերը»: **52** Երկրորդ որդու անունը դրեց Եփրեմ, «Որովհետեւ, - ասում է, - Աստուած ինձ բազմացրեց իմ տառապանքների երկրում»: **53** Անցան Եգիպտացիների երկրի առատութեան եօթը տարիները, **54** Եւ վրայ հասան սովի եօթը տարիները, ինչպէս ասել էր Յովսէփը: Սով եղաւ ամբողջ երկրում, որովհետեւ ողջ

Եգիպտացիների երկրում հաց չէր գտնւում: 55 Սովոր մատնուեց համայն Եգիպտացիների երկիրը, եւ ամբողջ ժողովուրդը հացի համար աղաղակ բարձրացրեց փարաւոնի առաջ: Փարաւոնն ասաց բոլոր եգիպտացիներին. «Գնացք Յովսէփի մօտ, եւ ինչ որ ասի նա ձեզ, կատարեցքք»: 56 Սով էր ամբողջ երկրում: Յովսէփը բացեց ցորենի բոլոր շտեմարանները եւ ցորեն էր վաճառում բոլոր եգիպտացիներին: Սովը սաստկացաւ Եգիպտացիների երկրում: 57 Եւ բոլոր երկրներից գալիս էին Եգիպտոս՝ Յովսէփից հաց գնելու, որովհետեւ սովը սաստկանում էր ամբողջ աշխարհում:

42 Յակոբը իմանալով, որ ցորենի վաճառք

կայ Եգիպտացիների երկրում, ասում է իր որդիներին. «Ինչո՞ւ էք յապաղում: 2 Իմացել եմ, որ Եգիպտոսում ցորեն կայ: Գնացք այստեղ եւ մեզ համար մի թիշ պարեն գնեցք, որ ապրենք, սովամահ չլինենք»: 3 Յովսէփի տասը եղբայրները իջան Եգիպտոսից ցորեն գնելու: 4 Յակոբը Յովսէփի եղբայր Բենիամինին չթողեց, որ գնայ իր եղբայրների հետ, որովհետեւ ասում էր, թէ՝ «Գուց նա կը հիւանդանայ»: 5 Խրայէլի որդիներն այլ ճանապարհորդների հետ եկան ցորեն գնելու, քանի որ Քանանացիների երկրում սով էր: 6 Յովսէփը երկրի իշխանն էր, ուստի ինքն էր ցորեն վաճառում երկրի ողջ ժողովորդին: Յովսէփի եղբայրները, գալով, գլուխները խոնարհեցին մինչեւ գետին: 7 Երբ Յովսէփը տեսաւ իր եղբայրներին, ճանաչեց նրանց նրանց հետ եւ ասաց. «Որտեղից էք գալիս»: Նրանք պատասխանեցին. «Քանանացիների երկրից. Եկել ենք պարեն գնելու»: 8 Յովսէփը ճանաչեց իր եղբայրներին, բայց նրանք չճանաչեցին իրեն: 9 Յովսէփը յիշեց իր տեսած երազները եւ ասաց նրանց. «Ո՛ուր լրտեսներ էք եւ Եկել էք երկիրը հետախուզելու»: 10 Նրանք ասացին. «Ո՛չ, տէ՛: Մենք՝ քո ծառաները, Եկել ենք ցորեն գնելու: 11 Մենք ամենք մի մարդու զաւակներ ենք: Խաղաղասէր մարդիկ ենք մենք, քո ծառաները լրտեսներ չեն»: 12 Յովսէփն ասաց նրանց. «Ո՛չ, դուք Եկել էք երկիրը հետախուզելու»: 13 Նրանք պատասխանեցին. «Մենք՝ քո ծառաները, տասներկու եղբայրներ

էինք, Քանանացիների երկրում մի մարդու որդիներ: Այս պահին մեր կրտսեր եղբայրն իր հօր մօտ է, իսկ միւսն այլեւս չկայ»: 14 Յովսէփն ասաց նրանց. «Ահա թէ ինչպիսի փորձի պիտի ենթարկուեք. իենց դրա համար ասացի ձեզ՝ դուք լրտեսներ էք: 15 Երդում եմ փարաւոնի արեւով, որ այստեղից դուրս չեք գայ, քանի ձեր կրտսեր եղբայրն այստեղ չի եկել: 16 Արդ, ձեզնից մէկին ուղարկեցքք, որ այստեղ բերի ձեր եղբօրը, իսկ դուք կը մնաք արգելարանում, մինչեւ որ պարզուի, թէ ճիշտ էք ասում, թէ՞ ոչ: Յակառակ դէպքում, երդում եմ փարաւոնի արեւով, որ դուք լրտեսներ էք»: 17 Եւ Երեք օր նրանց բանտարկեց: 18 Յովսէփը երրորդ օրն ասաց նրանց. «Այսպէս արեք, որպէսզի փրկուեք. ես ինքս ել աստուածավախ մարդ եմ: 19 Եթէ խաղաղասէր մարդիկ էք, ձեր եղբայրներից մէկն այստեղ՝ բանտում կը մնայ, իսկ մնացածներդ կը տանէք ձեր գնած ցորենը: 20 Զեր կրտսեր եղբօրն ինձ մօտ կը բերէք, որ հաւատամ ձեր ասածներին, ապա թէ ոչ՝ մահուան կը դատապարտուեք»: 21 Նրանք այդպէս ել արեցին: Նրանք՝ եղբայրները, միմեանց ասացին. «Այն, մենք մեր եղբօր նկատմամբ մեղաւոր ենք, որովհետեւ անտեսեցինք նրա հոգու մղջաւանջը, երբ նա մեզ աղաչում էր, իսկ մենք նրան չլսեցինք: Դրա համար ել մեր գլխին է իշնում այս պատուհասը»: 22 Պատասխան տուեց Ո՛ուրէնն ու ասաց նրանց. «Ես ձեզ չասացի, թէ՝ «Մեղք մի գործէք պատանու դէմ», իսկ դուք ինձ չլսեցիք: Յիմա նրա արեան գինն է պահանջուում»: 23 Նրանք չզիտէին, որ Յովսէփը հասկանում էր նրանց, որովհետեւ թարգմանիչ լունէր: Եւ նրանցից մէկուսանալով՝ Յովսէփը լաց եղաւ: 24 Նա դարձեալ Եկաւ նրանց մօտ եւ խօսեց նրանց հետ: Ապա նրանցից առանձնացնելով Շմալունին՝ նրանց ներկայութեամբ շղթայեց նրան: 25 Յովսէփը հրամաց, որ նրանց պարկերը լցնեն ցորենով, իւրաքանչիւրի արծաթը դնեն իր պարկի մէջ եւ ճանապարհի պաշար տան: Վյզպէս ել արեցին: 26 Նրանք բարձելով իրենց Եշեր՝ գնացին այնտեղից: 27 Նրանցից մէկը, իշեւանում իր գրաստին կեր տալու համար բացելով իր պարկը, տեսաւ, որ իր արծաթի քսակը դրուած

Ե իր պարկի բերանին: 28 Այն ժամանակ նա ասաց իր եղբայրներին. «Դրամը վերադարձրել են ինձ, ահա իմ պարկի մէջ Ե»: Նրանք զարմացան, իրար անցան ու ասացին. «Վյա ինչ արեց մեզ Աստուած»: 29 Նրանք եկան իրենց հայր Յակոբի մօտ, Քանանի երկիրը, պատմեցին նրան այն ամէնը, ինչ պատահել էր իրենց հետ, եւ ասացին. 30 «Մարդը, որ երկրի տէրն էր, մեզ հետ շատ խիստ խօսեց եւ մեզ, իբրեւ այդ երկրի լրտեսներ, բանտ նետեց: 31 Մենք նրան ասացինք. «Մենք խաղաղասէր մարդիկ ենք, լրտեսներ չենք: 32 Մենք տասներկու եղբայրներ ենք՝ մեր հօր որդիները: ՄԵկը չկայ, իսկ կրտսերն այս պահին մեր հօր մօտ Է՝ Քանանացիների երկրում»: 33 Երկրի տէրը մեզ ասաց. «Ձեր խաղաղասէր լինելը սրանով կ'իմանամ, եթե ձեր մի եղբօրն այստեղ՝ ինձ մօտ թողնեք, ձեր գնած ցորենը վերցնեք տանեք ձեր տուն 34 եւ ձեր կրտսեր եղբօրը բերէք ինձ մօտ: Այն ժամանակ ես կ'իմանամ, որ դուք լրտեսներ չեք, այլ խաղաղասէր մարդիկ եք, եւ ձեր այս եղբօրն Ել կը վերադարձնեմ ձեզ, եւ դուք այս երկրում առեւտուր կ'անեք»: 35 Երբ նրանք դատարկում եին իրենց պարկերը, իւրաքանչիւրի արծաթի քսակը իր պարկում էր: Եր երբ նրանք տեսան իրենց արծաթի քսակները, իրենք եւ իրենց հայրը խիստ վախեցան: 36 Նրանց հայրը՝ Յակոբը, ասաց նրանց. «Ինձ անզաւակ էք թողնում: Ցովսէփը չկայ, Ծնաւոնը չկայ, հիմա Ել Բենիամինին էք վերցնելու: Այս բոլորը իմ գլխին են թափւում»: 37 Ուուրէնը, դիմելով հօրը, ասաց. «Դու իմ երկու որդիներին կը սպանես, եթե նրան չվերադարձնեմ քեզ: Դու Բենիամինին վստահիր ինձ, եւ ես նրան կը վերադարձնեմ քեզ»: 38 Նա ասաց. «Իմ որդին ձեզ հետ չի իշնի, որովհետեւ սրա եղբայրը մեռաւ, եւ միայն սա է մնացել: Եթե սա հիւլանդանայ ձեր գնացած ճանապարհին, ապա դուք ինձ վշտով այս ծեր հասակում գերեզման կ'իջեցնեք»: (Sheol h7585)

43 Սովոր աւելի ու աւելի էր սաստկանում երկրում: 2 Երբ կերան-սպառեցին Եգիպտացիների երկրից բերած ցորենը, հայրն ասաց նրանց. «Դարձեալ գնացէք եւ մի քիշ պարէն գնեցէք»: 3 Ցուլան, դիմելով նրան,

ասաց. «Մարդը մեզ կտրուկ ու յստակ ասաց. «Իմ աշքին չերեւաք, եթե ձեր կրտսեր եղբայրը ձեզ հետ չլինի»: 4 Արդ, եթե թողնես, որ մեր եղբայրը գայ մեզ հետ, կը գնանք եւ պարէն կը գնենք, 5 իսկ եթե մեր եղբօրը մեզ հետ շթողնես, չենք գնայ, որովհետեւ այդ մարդը մեզ հետ խօսեց ու ասաց. «Իմ աշքին չերեւաք, եթե ձեր կրտսեր եղբայրը ձեզ հետ չլինի»: 6 Խսրայէն ասաց. «Վյա ինչ փորձանք բերեցիք իմ գլխին, ինչո՞ւ յայտնեցիք այդ մարդուն, թէ եղբայր ունէք»: 7 Նրանք ասացին. «Վյա մարդը հարցումիր արեց մեր եւ մեր ընտանիքի մասին, թէ՝ «Տակաւին կենդանի է ձեր հայրը», թէ՝ «Եղբայր ունէք»: Եւ մենք յայտնեցինք նրան ըստ նրա հարցերի: Ինչ իմանայինք, թէ ասելու է մեզ. «Բերէք ձեր եղբօրը»: 8 Ցուլան ասաց իր հայր Խսրայէխն. «Թոյլ տուր, որ պատանին գայ ինձ հետ, վեր կենանք գնանք, որպէսզի եւ մենք, եւ դու, եւ մեր ընտանիքի անդամները ապրենք, սովամահ չլինենք: 9 Ես նրա համար պատասխանատու եմ. ինձնից կը պահանջես նրան: Եթե նրան յետ չքերեմ ու քո առաջ չկանգնեցնեմ, թող մեղաւոր լինեմ իմ ամբողջ կեանքում: 10 Որովհետեւ եթե չդանդաղէինք, ապա երկու անզամ գնացած-եկած կը լինէինք»: 11 Իրենց հայր Խսրայէն ասաց նրանց. «Ճիշտ էք ասում: Վյապէս ել արէք: Մեր երկրի բարիիներով լցրէք ձեր ամանները, այդ մարդուն իրեւ նուեր տարէք կնդրուկ, մեղր, խունկ, խէժ, բեւեկն եւ ընկոյզ: 12 Կրկնակի արծաթ վերցրէք ձեզ հետ, ինչպէս նաեւ այս արծաթը, որ ձեր պարկերի մէջ յետ բերեցիք, տարէք ձեզ հետ, գուցք դա սիսալմունք էր: 13 Վերցրէք նաեւ ձեր եղբօրն ու գնացէք այդ մարդու մօտ: Իմ Աստուածը թող այնպէս անի, որ շնորհ գտնէք այդ մարդու մօտ, եւ նա կ'արձակի ձեզ հետ ձեր միևս եղբօրն ու Բենիամինին: 14 Բայց ես ինչպէս անզաւակացաց, այնպէս ել անզաւակ մնացի»: 15 Եւ մարդիկ, առնելով նուերներ ու կրկնակի արծաթ, Բենիամինի հետ գնացին իշան Եգիպտոս եւ ներկայացան Ցովսէփին: 16 Երբ Ցովսէփը տեսաւ նրանց եւ իր եղբայր Բենիամինին՝ ասաց պալատի կառավարիչին. «Վյա մարդկանց տուն տայր, անասուն մորթիր եւ ճաշ պատրաստիր,

որովհետեւ այս մարդիկ կեսօրին ինձ հետ են ճաշելու»: 17 Մարդն արեց այնպէս, ինչպէս ասել էր Յովսէփը, եւ մարդկանց տարաւ Յովսէփի տունը: 18 Այս մարդիկ տեսնելով, որ իրենց տարան Յովսէփի տունը, ասացին. «Նախորդ անգամ մեր պարկերում մեզ վերադարձուած արծաթի պատճառով է, որ մեզ բերեցին այստեղ, որպէսզի մեզ խուզարկեն: Նրանք մեզ վրայ կը յարձակուեն, մեզ կը ստրկացնեն եւ կը տիրանան մեր Եշերին»: 19 Մօտենալով Յովսէփի պալատի կառավարիչին՝ նրանք դրան մօտ ասացին նրան. 20 «Վղաչում ենք քեզ, տէր, լսիր մեզ: Երբ առաջին անգամ եկանք պարեն գնելու 21 եւ վերադառնայիս իշեւան հասանք, բացերվ մեր պարկերը՝ տեսանք, որ իւրաքանչիւրիս արծաթը իր պարկի մէջ է: Արդ, արծաթը նոյն կշռով յետ ենք բերել, ահա այն մեր ծեռքին է: 22 Ուրիշ արծաթ էլ ենք բերել մեզ հետ, որ պարեն գնենք: Մենք չգիտենք, թէ ով է արծաթը դրել մեր պարկերի մէջ»: 23 Նա ասաց նրան. «Խաղաղութիւն ընդ ձեզ, մի՛ վախեցէք: Ձեր եւ ձեր հայրերի Ասուուածն է դրել զանձերը ձեր պարկերի մէջ, իսկ ես արդէն ստացել եմ ձեր արծաթը եւ գրիացել եմ»: Եւ նա բանտից հանեց ու նրանց մօտ բերեց Ծմալոնին: 24 Մարդը նրանց տարաւ ներս՝ Յովսէփի տունը: Չուր բերեցին, որ նրանք լուանան իրենց ուրբերը, եւ նա նրանց գրաստներին կեր տուեց: 25 Նրանք պատրաստեցին ընծաները, երբ Յովսէփը դեռ չէր եկել կեսօրին, որովհետեւ լսել էին, որ այնտեղ է ճաշելու: 26 Յովսէփը տուն մտաւ, եւ նրանք այդ տանը նրան մատուցեցին իրենց ճեռքերում բռնած ընծաները եւ գլուխ խոնարհեցին նրան մինչեւ գետին: 27 Յովսէփը, դիմելով նրանց, հարցրեց. «Ինչպէս էք, ողջառո՞ղ է ձեր ծերունի հայրը, որի մասին ասել էիք, թէ տակալին կենդանի է»: 28 Նրանք պատասխանեցին. «Ողջ-առողջ է քեզ ծառայ մեր հայրը, տակալին կենդանի է»: Նա ասաց. «Այդ մարդն օրինեալ է Աստծուց»: Եւ նրանք խոնարհուելով գլուխ տուեցին նրան: 29 Յովսէփը բարձրացրեց իր աչքերը եւ, տեսնելով իր համամայր եղայր Բենիամինին, հարցրեց. «Սա՞ է ձեր կրտսեր եղայրը, որի մասին ասել էիք, թէ կը բերե՞ ինձ մօտ»: Եւ ասաց. «Աստուած թող ողորմի քեզ, որդեակ»:

30 Յուգուեց Յովսէփը, իր եղբօր համար մնյուեց սիրտը եւ ուզում էր լաց լինել: Եւ, մտնելով իր սենեակը, նա լաց եղաւ: 31 Յետոյ նա լուաց երեսը, դուրս եկաւ եւ, զապելով իրեն, ասաց. «Ճաշ մատուցեք»: 32 Քանի որ եզիպտացիները զգլում էին երայեցիներից եւ նրանց հետ սեղան չէին նստում, ուստի նրան եւ նրանցից իւրաքանչիւրին, ինչպէս նաև նրա հետ ճաշող եզիպտացիներից իւրաքանչիւրին ճաշ մատուցեցին առանձին-առանձին: 33 Նրա դիմաց նստեց անդրանիկը՝ ըստ իր աւագութեան, իսկ կրտսերը՝ ըստ իր կրտսերութեան: Եւ մարդիկ զարմացել էին իւրաքանչիւրն իր եղբօր համար: 34 Նրանք Յովսէփից ստացան իրենց ճաշի բաժնը, եւ Բենիամինի բաժնը քոլորի բաժնի հնգապատիկը դարձաւ: Նրանք նրա հետ խմեցին ու գինովցան:

44 Յովսէփն իր պալատի կառավարչին հրաման տուեց եւ ասաց. «Այդ մարդկանց պարկերը լցրէք պարենով այնքան, որքան կարող են տանել, եւ իւրաքանչիւրի արծաթը դրէք իր պարկի բերանին: 2 Իմ արծաթը սկիհը դրէք կրտսեր եղբօր պարկի մէջ: Այնտեղ դրէք նաև նրա ցորենի գինը»: Եւ արուեց ըստ Յովսէփի ասածի: 3 Առաօտեան թոյլ տուեցին, որ նրանք գնան իրենց Եշերով: 4 Երբ նրանք բաղաքից դուրս եկան, բայց դեռ հեռու չէին գնացել, Յովսէփն ասաց իր պալատի կառավարիչին. «Վեր կաց, հետապնդիր այդ մարդկանց, հասիր նրանց ու ասա. «Ինչո՞ւ էք լաւութեան դիմաց վատութիւն անում: 5 Ինչո՞ւ գողացաք արծաթը սկիհը: Զ՞ որ դրանով էր խմում իմ տէրը եւ դրանով էր գուշակութիւն անում: Արդ, ձեր արածը չար գործ է»: 6 Երբ նա հասաւ նրանց, այդպէս էլ ասաց: 7 Նրանք պատասխանեցին նրան. «Ինչո՞ւ է տէրը այդպիսի բաներ ասում: Քանի լիցի, որ քո ծառաները նման բան արած լինեն: 8 Եթէ մեր պարկերում գտնուած արծաթը Քանանացիների երկրից մենք վերադարել ենք ձեզ, Ել ինչո՞ւ քո տիրոջ տնից արծաթ կամ ոսկի այտի գողանայինք: 9 Արդ, քո ծառաներից ում մօտ որ գտնուի սկիհը, թող մահուան դատապարտուի, իսկ մենք՝ մնացածներս, լինենք մեր տիրոջ ստրուկները»: 10 Նա ասաց.

«Թող լինի այնպէս, ինչպէս ասացիք. ում մօտ որ գտնուի սկիիր, թող նա դառնայ իմ ստրուկը, իսկ մնացածներդ համարուեք անպարտ»: 11 Եւ նրանցից հրաքանչիւրն շտապ իջեցնելով իր բեռը՝ բացեց իր պարկը: 12 Կառավարիչը, աւագից սկսած մինչեւ կրտսերը, խուզարկեց եւ սկիիր գտալ Բենիամինի պարկի մէջ: 13 Նրանք պատառուտեցին իրենց զգեստները, եւ իրաքանչիւրն իր բեռը բարձելով իր Եշի վրայ՝ Վերադարձաւ բաղաք: 14 Յուղան ու իր եղայրները ներկայացան Յովսէփին, երբ նա դեռ տանն էր, եւ նրա առաջ երեսի վրա ընկան գետին: 15 Յովսէփին ասաց նրանց. «Այս ինչ է ծեր արածը, մի՞թէ զգիտէք, որ այնպիսի մի մարդ, ինչպիսին ես եմ, գոլշակելու կարողութիւն ունի»: 16 Յուղան ասաց. «Ինչ պատասխան տանք մեր տիրոջը, ինչ ասենք կամ ինչպէս արդարանանք: Աստուած բռնեց քո ծառաների գործած յանցանքը: Արդ, ահա մեր տիրոջ ստրուկներն ենք եւ մենք, եւ նա, ում մօտ գտնուեց սկիիր»: 17 Նա ասաց. «Քան լիցի, ես այդպիսի բան չեմ անի: Այս մարդը, որի մօտ գտնուել է սկիիր, նա թող լինի իմ ստրուկը, իսկ դուք ողջ ու անվնաս գնացէք ծեր հօր մօտ»: 18 Յուղան, մօտենալով նրան, ասաց. «Աղաչում եմ, տէր, թոյլ տուր, որ քո ծառան մի բան ասի քո առաջ: Մի բարկացիք քո ծառայի վրայ, որովհետեւ փարաւոնից յետոյ դո՞ւ ես: 19 Տէր, դու հարցրեցիր քո ծառաներին եւ ասացիր, թէ՝ «Յայր կամ եղայր ունէք»: 20 Եւ մենք պատասխանեցինք մեր տիրոջը. «Ունենք տարիքն առած մի հայր եւ մի կրտսեր եղբայր, որ նա ունեցել է ծեր տարիքում: Սրա եղայրը մեռել է, եւ սա մնացել է իր մօր միակ որդին, եւ հայրը սիրում է նրան»: 21 Դու քո ծառաներին ասացիր. «Նրան բերէք ինձ մօտ, եւ ես կը հոգամ նրա մասին»: 22 Մենք ասացինք մեր տիրոջը. «Երեխան չի կարող բաժանուել իր հօրից, որովհետեւ եթէ բաժանուի իր հօրից, հայրը կը մեռնի»: 23 Դու ասացիր քո ծառաներին. «Եթէ ծեր կրտսեր եղայրը ծեզ հետ չինչի, չիամարձակուեք երեւալ իմ աչքին»: 24 Երբ մենք գնացինք քո ծառայի՝ մեր հօր մօտ եւ յայտնեցինք նրան մեր տիրոջ խօսքերը, 25 մեր հայրն ասաց. «Նորից գնացէք եւ մի քիչ պարեն գնեցէք»: 26 Մենք ասացինք. «Չենք

կարող այնտեղ իջնել, եթէ մեր կրտսեր եղբայրը մեզ հետ չինչի: Մենք միայն այդ պայմանով կ'իջնենք: Եթէ մեր կրտսեր եղբայրը մեզ հետ չինչի, ապա այդ մարդուն ներկայանալ չենք կարող»: 27 Քո ծառան՝ մեր հայրը, մեզ ասաց. «Դուք ինքներդ ել զիտէք, որ իմ կին Ռաքելն ինձ համար երկու որդի ծնեց: 28 ՄԵկը տնից հեռացաւ, եւ դուք ասացիք, թէ նա զազանի բաժին դարձաւ: Նրան այլեւս չեմ տեսել մինչեւ իիմա: 29 Արդ, եթէ սրան ել տանեք իմ մօտից, եւ ճանապարհին նա հիւանդանայ, ապա դուք ինձ Վշտով այս ծեր հասակում գերեզման կ'իջեցնէք»: (Sheol h7585) 30 Արդ, եթէ մենք զնանք քո ծառայի՝ մեր հօր մօտ, եւ պատասխն մեզ հետ չինչի, ապա մեր հօր կեանքը կախուած կը լինի սրա կեանքից: 31 Այնպէս որ, եթէ նա այդ երեխային մեզ հետ չտեսնի, կը մեռնի, եւ մենք՝ քո ծառաները, քո ծառային՝ մեր հօրը, ծեր հասակում խոցուած սրտով գերեզման կ'իջեցնենք: (Sheol h7585) 32 Ես՝ քո ծառան, այդ մանկան իր հօրից ստացել եմ իմ երաշխաւորութեամբ: Ես ասել եմ. «Եթէ նրան չվերադարձնեմ ու չներկայացնեմ թեզ, ապա իմ ամբողջ կեանքում թող յանցաւոր լինեմ հօրս առաջ»: 33 Արդ, այս մանկան փոխարեն ես՝ քո ծառան, լինեմ իմ տիրոջ ստրուկը, իսկ պատասխն թող գնայ իր եղայրների հետ: 34 Որովհետեւ ինչպէս կարող եմ իմ հօրը ներկայանայ, եթէ այս պատասխն մեզ հետ չինչի: Թող ես չտեսնեմ այն դժբախտութիւնը, որ հօրս է վիճակուելու»:

45 Յովսէփը չկարողացաւ իրեն զապել իր շուրջը գտնուող բոլոր եզիպտացիների ներկայութեամբ եւ ասաց. «Բոլորին դնիւս հանէք»: Երբ նրանցից ոչ ոք չմնաց նրա մօտ, նա եղայրներին յայտնեց իր ով լինելը: 2 Նա բարձրածայն լաց եղաւ այնպէս, որ դա լսեցին եզիպտացիները, եւ եղելութիւնը յայտնի դարձաւ փարաւոնի արքունիքում: 3 Յովսէփն ասաց իր եղայրներին. «Ես Յովսէփն եմ: Իրօք, դեռ կենդանի է իմ հայրը»: Նրա եղայրները չեին կարողանում նրան պատասխանել, որովհետեւ տակնուվրայ եղան նրա ներկայութիւնից: 4 Յովսէփն ասաց եղայրներին. «Մօտեցէք ինձ»: Նրանք մօտ գնացին: Յովսէփն ասաց. «Ես ծեր եղայր

Յովսեփն եմ, որին դուք վաճառեցիք, որ Եգիպտոս տանեն: 5 Բայց դուք մի տրտմէք, մի նեղութք, որ ինձ վաճառել էք այստեղ բերելու համար, որովհետեւ Աստուած ձեզ փրկելու համար է ուղարկել ինձ այստեղ ձեզնից առաջ: 6 Հիմա երկրի վրայ եղած սովի երկրորդ տարին է, եւ ինձ տարի եւս կայ, որ ոչ վար է լինելու, ոչ հունդ: 7 Աստուած ձեզնից առաջ ինձ ուղարկել է այստեղ, որ երկրի վրայ պահպանի ձեր սերնդին եւ կերակրի ձեզ՝ մնացածների մեծ մասին: 8 Արդ, ոչ թե դուք էք ինձ ուղարկել այստեղ, այլ՝ Աստուած: Նա ինձ դարձրեց փարաւոնի գործերի վերակացու, նրա ողջ տան տէրը եւ համայն Եգիպտացիների երկրի իշխանը: 9 Արդ, շտապ գնացք իմ հօր մօտ եւ ասացք նրան. «Վյապէս է ասում քո որդի Յովսեփը. Աստուած ինձ ողջ Եգիպտացիների երկրի տէր է դարձրել: Արի իշխր ինձ մօտ եւ մի դանդաղիր: 10 Դու կը բնակուես Գեսեմ երկրում՝ Արարիայում եւ մօտ կը լինես ինձ, դու, քո որդիները, քո որդիների որդիները քո ոչխարներով ու արջառներով, ամբողջ ունեցուածքով: Ես քեզ կը կերակրեմ այստեղ, 11 որովհետեւ դեռ ինձ տարի եւս սով է լինելու, որպէսզի չկոտորուէք դու, քո որդիները, եւ չոչնչանայ քո ամբողջ ունեցուածքը: 12 Վիա դուք եւ Բենիամինը ձեր սեփական աչքերով տեսնում եք, որ անձամբ ես եմ խօսում ձեզ հետ»: 13 Իմ հօրը պատմեցք այն փառքի մասին, որին ես հասել եմ Եգիպտոսում, նաեւ այն մասին, ինչ տեսել եք: Իմ հօրը շտապ բերէք այստեղ»: 14 Եւ նա փաթաթուեց իր եղբայր Բենիամինի պարանոցին ու լաց եղաւ. Բենիամինն էլ լաց եղաւ նրա պարանոցին փաթաթուած: 15 Յովսեփը համբուրեց նաեւ իր բոլոր եղբայրներին եւ գրկախառնուած լաց եղաւ: Դրանից յետոյ միայն իր եղբայրները խօսեցին նրա հետ: 16 Լուրջ հասաւ փարաւոնի պալատ. ասացին. «Յովսեփի եղբայրներն են եկել»: Ուրախացան փարաւոնն ու նրա պաշտօնեաները: 17 Փարաւոնն ասաց Յովսեփին. «Քո եղբայրներին ասա՛ «Վյապէս արէք. լցրէք ձեր պարկերը, գնացք Քանանացիների երկիրը 18 եւ, վերցնելով ձեր հօրն ու ձեր ունեցուածքը, եկէք ինձ մօտ: Ես ձեզ կը տամ Եգիպտոսի բոլոր

բարիքներից, եւ դուք կը վայելէք երկրի սերուցքը»: 19 Դու այսպիսի կարգադրութիւն կ'անես. «Եգիպտացիների երկրից առէք սայլեր ձեր մանուկների ու կանանց համար եւ ձեր հօրը վերցնելով՝ բերէք այստեղ: 20 Ձեր աչքերը թող ազահութեամբ չնայեն ձեր ունեցուածքի վրայ, որովհետեւ ողջ Եգիպտացիների երկրի բարիքները ձերն են լինելու»: 21 Վյապէս էլ արեցին Խրայելի որդիները: Յովսեփը փարաւոն արքայի կարգադրութեան համաձայն՝ նրանց տուեց սայլեր ու ճանապարհի պաշար: 22 Նա բոլորին երկուական պատմուճան տուեց, իսկ Բենիամինին տուեց երեք հարիւր դահեկան եւ ինձ պատմուճան՝ փոխնիփոխ հագնելու: 23 Նոյնպէս եւ, հօրը տանելու համար, նա տուեց տասը Եշի վրայ բեռնուած Եգիպտոսի բոլոր բարիքներից, պարէնով բեռնաւորուած տասը ջորի, նաեւ՝ հօր համար ճանապարհի պաշար: 24 Նա ճանապարհեց իր եղբայրներին, եւ սրանք գնացին: Նա նրանց ասաց. «Ճանապարհին չվիճեք»: 25 Նրանք Եգիպտոսի եկան-գնացին Քանանացիների երկիրը, իրենց հօր՝ Յակոբի մօտ: 26 Պատմեցին նրան եւ ասացին. «Քո որդի Յովսեփը կենդանի է, նա ողջ Եգիպտացիների երկրի իշխանն է»: Յակոբը զարմացաւ, որովհետեւ չէր հաւատում նրանց: 27 Նրանք իրենց հօրը հաղորդեցին այն ամէնը, ինչ ասել էր Յովսեփը: Նրանց հայր Յակոբը, տեսնելով այն սայլերը, որ Յովսեփն էր ուղարկել՝ իրեն տանելու համար, վերակենդանացաւ: 28 Խրայելն ասաց. «Բաւ է ինձ, որ իրօր տակալին կենդանի է իմ որդի Յովսեփը: Քանի ողջ եմ, գնամ տեսնեմ նրան»:

46 Խրայելն իր ամբողջ ունեցուածքով ճանապարհ ընկալ եւ եկալ Երդման ջրհորի մօտ: Նա զոհ մատուցեց իր հայր Խսահակի Աստծուն: 2 Գիշերը Աստուած տեսիլիքի մէջ Խրայելին ասաց. «Յակոբ, Յակոնք»: Սա հարցրեց. «Դու ՞վ ես»: 3 Նա պատասխանեց. «Ես քո հայրերի Աստուածն եմ: Մի վախեցիր Եգիպտոս իշնելուց, որովհետեւ քեզ այնտեղ մեծ ազգ եմ դարձնելու: 4 Ես քեզ հետ կ'իշնեմ Եգիպտոս, եւ ինքս էլ քեզ ընդմիշտ կը հանեմ

այնտեղից: Եւ Յովսէփն իր ձեռքով կը փակի քո աչբերը»: 5 Յակոբը Երդման ջրհորի մօտից ելաւ, եւ Խորայէլի որդիներն իրենց հայր Յակոբին, կահկարասին ու կանանց տեղաւորեցին այն սայերի վրայ, որ Յովսէփն էր ուղարկել՝ նրան բերելու համար: Վերցնելով իրենց ունեցուածքն 6 ու Քանանացիների երկրում ձեռք բերած ամեն ինչ, Եգիպտոս մտան Յակոբն ու նրա ողջ սերունդը՝ 7 իր որդիներն ու որդիների որդիները, իր դուստրերն ու դուստրերի դուստրերը: Նա իր ողջ սերունդը բերեց Եգիպտոս: 8 Սրանք են Խորայէլի այն որդիների անուները, որոնք Եգիպտոս մտան. այն Է՝ Յակոբն ու իր որդիները: Յակոբի անդրանիկ որդին էր Ռութենը: 9 Ռութենի որդիներն են՝ Ենոքը, Փալլուսը, Ասրոնն ու Քարմին: 10 Ծմալոնի որդիներն են՝ Յամուէլը, Յամինը, Վհողը, Յաքինը, Սահառն ու քանանացի կնոջից ծնուած Սալուլը: 11 Ղեւիի որդիներն են՝ Գերսոնը, Կահարն ու Մերարին: 12 Յուլայի որդիներն են՝ Էրը, Օնանը, Սելոնը, Փարէսն ու Զարան: Էրն ու Օնանը մեռան Քանանացիների երկրում: Փարէսի որդիները եղան Ասրոնն ու Յամուէլը: 13 Խաքարի որդիներն են՝ Թողան, Փուլը, Յասուրն ու Զամամը: 14 Զարուլորնի որդիներն են՝ Մերեղը, Ալլոնն ու Էլլը: 15 Սրանք Լիայի որդիներն են, որոնց, նաեւ իր դուստր Դինային, նա ծնեց Յակոբի համար՝ Ասորիների Միջագետքում. բոլորը՝ որդիներն ու դուստրերը, երեսուներեք հոգի էին: 16 Գայի որդիներն են՝ Սափոնը, Մեղիսը, Սաւմիան, Թաւոքամը, Այեղիսը, Վրոյէլիսը եւ Արիէլիսը: 17 Ասերի որդիներն են՝ Յեմնան, Յեսուան, Յեուլը, Բարիան եւ նրանց քոյր Սարան: Բարիայի որդիներն են՝ Քորորը եւ Մելքիէլը: 18 Սրանք որդիներն են Չելքայի, որին Լաբանը տուել էր իր դուստր Լիային: Սա Յակոբի համար ունեցաւ այս տասնվեց որդիներին: 19 Ռաֆէլ՝ Յակոբի կնոջ որդիներն են՝ Յովսէփն ու Բենիամինը: 20 Եգիպտացիների երկրում Արեգ քաղաքի քուրմ Պետրափրեսի դուստր Ասանէթից Յովսէփն ունեցաւ իր Մանասէ ու Եփրեմ որդիներին: Մանասէն ասորի հարճից ունեցաւ որդիներ, որոնցից մեկն էր Մաքիրը: Մաքիրը ծնեց Գաղաադին: Եփրեմի՝ Մանասէի

եղբօր որդիներն են՝ Սուտաղաամն ու Տաամը: Սուտաղաամի որդին է Եղմը: 21 Բենիամինի որդիներն են՝ Բաղան, Բոքորն ու Ասքեէն: Բաղան ծնեց որդիներ՝ Գեերային, Նեենանին, Անաքիսին, Ռոսին, Մամփիմին ու Ոփիմինին: Գեերան ծնեց Արային: 22 Սրանք Ռաքելի որդիներն են, որոնց նա ծնեց Յակոբի համար. բոլորը՝ տասնութ հոգի: 23 Դանի որդիներից մեկն է Ասոմը: 24 Նեփթաղիմի որդիներն են՝ Ասիէլը, Գոնին, Ասարն ու Սիլեմը: 25 Սրանք որդիներն են Բալայի, որին Լաբանը տուեց իր դուստր Ռաքելին. Բալայն ծնեց սրանց Յակոբի համար. բոլորը՝ եօթը հոգի: 26 Յակոբի կողից ծնուած եւ նրա հետ Եգիպտոս մտած բոլոր մարդկանց թիւը, չհաշուած Յակոբի որդիների կանանց, վաթսունվեց է: 27 Յովսէփը Եգիպտոսում ունեցաւ երկու որդի: Այսպիսով Յակոբի ընտանիքի՝ Եգիպտոս մտած բոլոր տղամարդկանց թիւը եօթանասունինդն է: 28 Յակոբը իրենից առաջ Յուդային ուղարկեց Յովսէփի մօտ, որպէսզի սա ընդառաջ գայ նրան Քաջաց քաղաքի մօտ՝ Ռամէսի երկրում, իսկ ինքն եկաւ Գեսեմ երկիրը: 29 Յովսէփը լծեց իր կառքը եւ Քաջաց քաղաքի մօտ ընդառաջ գնաց իր հայր Խորայէլին: Երբ Յովսէփը հանդիպեց նրան, փաթաթուեց նրա վզին եւ հեկեկալով լաց եղաւ: 30 Խորայէլն ասաց Յովսէփին. «Այսուհետեւ կարող եմ մեռնել, որովհետեւ տեսայ քո երեսը, եւ դու տակալին կենդանի ես»: 31 Յովսէփն ասաց իր եղբայրներին ու իր հօր ընտանիքին. «Գնամ յայսնեմ փարաւոնին, որ Քանանացիների երկրում բնակուող իմ եղբայրներն ու հօրս ընտանիքը եկել են ինձ մօտ: 32 Նրանք խաշնարածներ են եւ իրենց անասուները, արջառներն ու ողջ ունեցուածքը բերել են այստեղ: 33 Արդ, եթէ փարաւոնը կանչի ծեզ ու հարցնի, թէ՝ «Ի՞նչ է ձեր գործը», 34 կ'ասէք, որ «Մենք՝ քո ծառաները, մանուկ հասակից մինչեւ այժմ խաշնարածներ ենք, մենք եւ մեր հայրը», որպէսզի նա թոյլ տայ ձեզ բնակուել Գեսեմ երկրում, որովհետեւ Եգիպտացիները խորշում են ոչխարների հովիներից»:

47 Յովսէփն եկաւ եւ այդ մասին պատմեց փարաւոնին: Նա ասաց. «Իմ հայրն ու եղբայրները իրենց ոչխարներով ու

արջառներով, իրենց ամբողջ ունեցուածքով եկել են Քանանացիների երկրից եւ ահա Գեսեմում են»: 2 Նա իր եղբայրներից հինգին հետն առնելով՝ ներկայացրեց փարաւոնին: 3 Փարաւոնը հարցրեց Յովսէփի եղբայրներին. «Ի՞նչ գործ էք անում»: Նրանք պատասխանեցին փարաւոնին. «Թէ մենք, թէ մեր հայրերը քո ծառաները, ոչխարների հովիւներ ենք»: 4 Նրանք ասացին փարաւոնին. «Պանդիտութեան ենք եկել այս երկիրը, որովհետեւ քո ծառաների ոչխարները կեր չունեն, քանի որ Քանանացիների երկրում սաստկացել է սովը: Արդ, թոյլ տուր, որ մենք՝ քո ծառաները, բնակուենք Գեսեմ երկրում»: 5 Փարաւոնը, դիմելով Յովսէփին, ասաց. «Քո հայրն ու քո եղբայրները եկել են քեզ մօտ: 6 Ահա Եգիպտացիների երկիրը քո առջեւ է. արգաւանդ մի շրջանում բնակեցրով քո հօրն ու եղբայրներին: Նրանք թող բնակուեն Գեսեմ երկրում: Իսկ եթէ զիտես, որ նրանց մէջ կան կարող մարդիկ, իմ ոչխարների հօտերի վրայ վերակացու կարգիր»: 7 Յովսէփն իր հայր Յակոբին բերեց ու ներկայացրեց փարաւոնին: Եւ Յակոբն օրինեց փարաւոնին: 8 Փարաւոնը հարցրեց Յակոբին. «Քանի՞ տարեկան ես»: 9 Յակոբը պատասխանեց փարաւոնին. «Պանդիտութեան մէջ անցկացրած տարիներիս թիւը հարիւր երեսուն է: Քիչ ու դժուարին են եղել իմ ապրած տարիները եւ չեն հասել իմ նախնիների պանդիտութեան մէջ անցկացրած տարիներին»: 10 Յակոբն օրինեց փարաւոնին եւ հեռացաւ նրա մօտից: 11 Յովսէփը իր հօրն ու եղբայրներին բնակեցրեց Եգիպտացիների երկրի բարեքեր մի շրջանում՝ Ռամէսի երկրում, ինչպէս հրամայել էր փարաւոնը: 12 Յովսէփը օրապահիկ էր տալիս իր հօրն ու եղբայրներին, իսկ իր հօր ընտանիքի բոլոր անդամներին՝ ցորեն ըստ շնչի: 13 Պարէնն սպառուել էր ողջ երկրում, քանի որ սովը իխստ սաստկացել էր: Սովից հիւծուեցին Եգիպտացիների երկիրն ու Քանանացիների երկիրը: 14 Յովսէփը ցորեն վաճառելով հաւաքեց Եգիպտացիների երկիր ու Քանանացիների երկիրի ողջ արծաթը, որի դիմաց այդ երկրների մարդկանց պարէն էր տալիս: Յովսէփը ամբողջ արծաթը տարաւ

փարաւոնի արքունիքը: 15 Արծաթն սպառուեց Եգիպտացիների երկրից ու Քանանացիների երկրից: Բոլոր Եգիպտացիները եկան Յովսէփի մօտ ու ասացին. «Մեզ հաց տուր. ինչո՞ւ մեռնենք քո աչքի առաջ, քանի որ արծաթը վերջացաւ»: 16 Յովսէփն ասաց նրանց. «Եթէ արծաթն սպառուել է, բերք ձեր անասունները, եւ ես ձեր անասունների փոխարէն հաց կը տամ ձեզ»: 17 Նրանք անասունները բերեցին Յովսէփի մօտ, իսկ Յովսէփը ձիու, ոչխարի, արջադի եւ Եշի փոխարէն նրանց հաց էր տալիս: Նա այդ տարի նրանց բոլոր անասունների փոխարէն նրանց կերակրեց հացով: 18 Այդ տարին անցաւ. նրանք երկրորդ տարին եկան Յովսէփի մօտ եւ ասացին. «Արդեօք կորստի կը մատնուենք մեր տիրոջ կողմից: Տէր, եթէ արծաթ կար, վերջացաւ, եթէ ոչխարներ եւ անասուններ՝ քեզ մօտ են: Մենք այլևս ոչինչ չունենք մեր տիրոջը տալու, քացի մեր անձերից ու մեր հողից: 19 Արդ, որպէսզի քո աչքի առաջ ստվամահ չլինենք, եւ երկիրն էլ չկործանուի, ստացիր մեզ եւ մեր հողը հացի փոխարէն. մենք ու մեր հողը թող լինենք փարաւոնի սեփականութիւն: Սերմացու տոնը, որ ցանենք, ապրենք ու չմեռնենք, եւ երկիրն էլ չկործանուի»: 20 Եւ Յովսէփը գնեց ողջ Եգիպտացիների երկիրը փարաւոնի համար, որովհետեւ Եգիպտացիներն իրենց հողերը վաճառեցին փարաւոնին, քանի որ սովը սաստիկ սպառնում էր նրանց կեանքին: Այսպիսով երկիրը դարձաւ փարաւոնի սեփականութիւն, 21 եւ սա Եգիպտոսի մի ծայրից մինչեւ միւս ծայրը բնակուող ժողովրդին դարձրեց իր ստրուկը, 22 քացի քրմերի կալուածքներից, որովհետեւ Յովսէփը դրանք չգնեց, քանի որ փարաւոնը քրմերին առատորէն պարզեւատրում էր, եւ նրանք սնուում էին այն պարզեւներով, որ նրանց էր տալիս փարաւոնը: Այդ է պատճառը, որ նրանք չվաճառեցին իրենց կալուածքները: 23 Յովսէփը բոլոր Եգիպտացիներին ասաց. «Ահա ձեզ եւ ձեր հողը ես գնեցի փարաւոնի համար: Առք ձեր սերմացուն եւ ցանեցէք ձեր հողերում: 24 Երբ բերքը կը ստանաք, փարաւոնին կը տաք դրա մէկ իինգերորդ մասը, իսկ չորս իինգերորդը թող ձեզ լինի իբրեւ

հողի սերմացու եւ սնունդ՝ ձեզ, ձեր ընտանիքի բոլոր անդամների ու ձեր երեխաների համար»: 25 Նրանք ասացին. Մեզ փրկեցիր, մենք արժանացանք մեր տիրոջ գթութեանը, ուստի թող լինենք փարաւոնի ստրուկներ»: 26 Յովսէփը նրանց համար օրէնք սահմանեց, որ մինչեւ այսօր Էլ գործում է Եգիպտացիների երկրում. բերքի մէկ հինգերորդ մասը տուրք տալ փարաւոնին, բացի քրմական հողերից, որոնք փարաւոնին չէին պատկանում: 27 Խրայէլք բնակուեց Եգիպտացիների երկրում Գեսեմում: Նրանք այնտեղ կալրաւածքներ ստացան, խիստ աճեցին ու բազմացան: 28 Յակորը Եգիպտացիների երկրում ապրեց տասնեօթը տարի, եւ նա դարձաւ հարիւր քառասունեօթը տարեկան: 29 Երբ մօտեցան Խրայէլք մահուան օրերը, նա կանչեց իր որդի Յովսէփին ու ասաց նրան. «Եթէ ես շնորհ գտայ քո առաջ, ապա ձեռքդ դիր իմ զիստի տակ ու խոստացիր, որ իմ նկատմամբ արդար եւ ողորմած կը լինես եւ ինձ Եգիպտոսում չես թաղի. 30 Երբ միանամ իմ նախնիներին, ինձ թող տանեն Եգիպտոսից ու թաղեն նրանց գերեզմանում»: Յովսէփն ասաց. «Կ'անեմ ինչպէս ասացիր»: 31 Յակորն ասաց. «Երդումիր ինձ»: Եւ նա երդուեց նրան, մինչ Խրայէլք խոնարհուեց նրա գաւազանի գլխի վրայ:

48

Այս դէպքերից յետոյ Յովսէփին յայտնեցին, թէ՝ «Քո հայր Յակորը հիւանդ է»: Յովսէփը վերցնելով իր երկու որդիներին՝ Մանասէին ու Եփրեմին, եկալ Յակորի մօտ: Վյո մասին Յակորին տեղեակ պահեցին՝ ասելով. 2 «Ահա քո որդի Յովսէփը քեզ մօտ է գալիս»: Խրայէլքն ուժերը հաւաքեց ու նստեց անկողնում: 3 Յակորն ասաց Յովսէփին. «Իմ Աստուածն ինձ երեւաց Լուզում՝ Քանանացիների երկրում, օրինեց ինձ 4 ու ասաց. «Ահա ես կ'աճեցնեմ ու կը բազմացնեմ քեզ, բազում ազգերի նախահայր կը դարձնեմ: Վյո երկիրը քեզ կը տամ իբրև յալիտենական ժառանգութիւն»: 5 Արդ, մինչեւ իմ Եգիպտոս գալը Եգիպտոսում ծնուած քո երկու որդիները իմն են: Եփրեմն ու Մանասէին ինձ համար թող լինեն ինչպէս Ռուբենն ու Շմաւոնը, 6 իսկ միւս գաւակները, որոնց ծնունդ կը տաս սրանցից յետոյ, թող քոնդ լինեն: Նրանք

իրենց ժառանգութիւնն ստանալու համար թող կոչուեն իրենց եղբայրների անուամբ: 7 Երբ ես գալիս Էլ Ասորիների Միջագետքից ու մի ասպարեզի չափ մօտեցել Էլ Քարրաթա երկրին, Քանանացիների երկրում մեռաւ քո մայր Ռաքէլը: Ես նրան թաղեցի ճանապարհին, Եփրաթա չհասած. դա Բերդեհեմն է»: 8 Երբ Խրայէլք տեսաւ Յովսէփի որդիներին, հարց տուեց. «Մրանք քո ինչն են»: 9 Յովսէփը պատասխանեց հօրը. «Իմ որդիներն են, որոնց Աստուած պարզեւեց ինձ այստեղ»: Յակորն ասաց. «Նրանց քեզ ինձ մօտ, որ օրինեմ նրանց»: 10 Խրայէլքի աշքերը ծերութեան պատճառով տկարացել էին, նա լաւ չէր տեսնում: Յովսէփը նրանց մօտեցրեց նրան, Յակորը համբուրեց նրանց ու իր գիրկն առաւ: 11 Խրայէլքն ասաց Յովսէփին. «Ահա ոչ միայն կարօսու առայ թեզնից, այլեւ Աստուած ինձ ցոյց տուեց նաեւ քո գաւակներին»: 12 Յովսէփը նրանց վերցրեց նրա ծնկներից, եւ նրանք մինչեւ գետին խոնարհուեցին նրա առաջ: Յովսէփը առաւ իր երկու որդիներին՝ 13 Եփրեմին ունենալով իր աջ կողմում, այսինքն՝ Խրայէլքի ձախ կողմում, եւ Մանասէին իր ձախ կողմում, այսինքն՝ Խրայէլքի աջ կողմում, ու մօտեցրեց նրան: 14 Խրայէլքը մեկնելով իր աջ ձեռքը՝ դրեց Եփրեմի գլխին, որ կրտսերն էր, իսկ ձախը՝ Մանասէի գլխին եւ փոխեց ձեռքերի տեղը, քանի որ Մանասէն Էր անդրանիկը: 15 Օրինեց նրանց եւ ասաց. «Աստուած, որին հաճոյ եղան իմ նախնիները՝ Աքրահամն ու Խսահակը, Աստուած, որ պահպանեց ինձ իմ մանկութիւնից մինչեւ այսօր, 16 Հրեշտակը, որ փրկեց ինձ ամեն տեսակ փորձանքներից, թող օրինի այս մանուկներին, թող սրանց մէջ վերապրի իմ անունը եւ իմ նախնիների՝ Աքրահամի ու Խսահակի անունը, նրանք օրինեալինեն երկրի վրայ եւ շատ բազմանան»: 17 Յովսէփը տեսաւ, որ հայրն իր աջը դրել է Եփրեմի գլխին, եւ դա ծանր թուաց նրան: Յովսէփին ուզեց օգնել հօրը, որ նա իր ձեռքը հանի Եփրեմի գլխի վրայից եւ դնի Մանասէի գլխին: 18 Յովսէփին ասաց իր հօրը. «Կարգն այդպէս չէ, հայր, որովհետեւ սա է անդրանիկը: Քո աջը դիր սրա գլխին»: 19 Հայրը, սակայն, այդ չկամեցաւ, այլ ասաց. «Գիտեմ, որդեակ,

փիտեմ: Սա նոյնպես ժողովուրդ թող դարնայ, փառաւորուի, բայց սրա կրտսեր եղբայրը նրանից մեծ կը լինի: Նրա որդին բազում ազգերի նախահայր կը լինիք»: 20 Յակոբն այդ օրը օրինեց նրանց՝ ասելով. «Իսրայէլը թող ձեր միջոցով օրինեալ լինի: Թող ասեն. «Աստուած քեզ հետ թող վարուի անպես, ինչպես Եփրեմի ու Մանասէի հետ»: Եւ նա Եփրեմին աւելի առաջ դասեց, քան Մանասէին: 21 Իսրայէլն ասաց Ցովսէփին. «Ահա մեռնում եմ: Աստուած ձեզ հետ լինի եւ ձեզ վերադարձնի ձեր նախաների երկիրը: 22 Ես քեզ իբրև սեփականութիւն տալիս եմ իմ սրով ու աղեղով ամորհացիներից գրաւած Սիրկիմը, որն աւելի մեծ է, քան բոլոր եղբայրների բաժինը»:

49 Յակորը կանչեց իր որդիներին ու ասաց.
«Յաւաքուեցէք, որ ձեզ յայտնեմ այն,
ինչ պատահելու է ձեզ հետագայում: 2
Յաւաքուեցէք եւ լսեցէք, Յակորի որդիներ,
լսեցէք ձեր հայր ԽսրայԵլին: 3 Ուուրեն, իմ
անդրանիկ որդի, իմ զօրութիւն ու իմ որդիների
սկիզբ. դու ինձ հետ խիստ վարուեցիր եւ
մեծ յանդղնութեամբ կշտամբեցիր ինձ: 4
Զրի նման մի եռա, քանզի մտել ես մահիճը
քո հօրու պղծել այնժամ մահիճը նրա: 5
Եղբայրներ Ծմաւոնն ու Ղեւինանիրաւութիւն
գործեցին կամովին: 6 Խորիրդին նրանց
մասնակից չի լինի անձն իմ նրանց դաւին
յօժար չէ սիրտն իմ. ցասուլով իրենց մարդ
սպանեցինհաճոյքի համար ջլակոտոր արեցին
ցուզեր: 7 Անիծեալ լինի ցասուլը նրանց, քանզի
յանդուգն էր. անիծուի նրանց ոինն ու մոլուքը,
քանզի սաստիկ էր: Կը բաժանեմ ես նրանց
Յակորի մէջ, կը ցրեմ նրանց ԽսրայԵլի մէջ: 8
Յուրաքանչյան բարձրացներ քո ձեռքը
քո կ'իջնի թիկունքի վրայ թշնամիներին: Յօրդ
որդիներն գլուխ խոնարհեն պիտի քո առաջ: 9
Յուրաքանչյան առիւծի, իմ շառավիլից ելար,
որդեամ իմ, Ելար, բազմեցիր, ննջեցիր դու
որպէս առիւծ, որպէս կորիւն առիւծի: Ո՞վ
պիտի արդեօք արթնացնի նրան: 10 Յուրաքանչյան
իջևան չի պակասելու, ոչ էլ առաջնորդ՝ նրա
կողերից, մինչեւ որ գայ նա, ում պատկանում
են հանդերձեամները: Նրան են սպասում
ժողովուրդները: 11 Իր աւանակին կը կապի
որթից, իսկ որթի ոստից՝ Եշի քուռակին: Իր

պատմուճանը կը լուայ զինովել իր հագրւստը՝ խաղողի արեամբ: 12 Գինուց գուարթ են աչքերը նրա, իսկ ատամներն սպիտակ՝ կաթից աւելի: 13 Զարուդոնը կը բնակուի ծովի եղերքին, որպէս նաւերի նա նաւահանգիստու կը տարածուի նա մինչեւ Սիրոն: 14 Իսաքարը բարուն ցանկացաւ եւ հանգիստ ապրեց իր տարածքներում: 15 Տեսնելով, որ հանգիստ լաւ է, հողը՝ բարեեր, ուսերը դրեց աշխատանքի տակու դարձաւ բարիք ստեղծող մի մարդ: 16 Դանը կը դատի իր ժողովրդին ԽսրայԵլի մեջ մեկ մարդու նման: 17 Դանը թող լինի օծ դարանակալ ճանապարհի վրայիսայթելու հանար ծիու գարշապարն ու ցած ցցելու հեծեալին նրա: 18 Մնայ, սպասել Տիրոց փերկութեան: 19 Գաղն աւազակների ծուղակը կ'ըմբնիւ ինքն եւ, սակայն, կը հետապնդի աւազակներին: 20 Ասերի հացը առատ կը լինի, իշխաններին ել նա պարէն կը տայ: 21 Նեփթաղիմը բարձրութէց ծառ է, որ իր բազում ճիւղերով գեղեցկութիւն է սփռում: 22 Փառքի բարձրացած որդեակ իմ Ցովսէփ, որդեակ իմ՝ դարձած դու նախանձելի, դարձիր դու ինձ մօտ, որդեակ իմ մատադ, բանսարկուները բամբասում են, դատափետում քեզ: 23 Նրա դէմ ոխով բորբոքում են աղեղնաւորներ: 24 Փշրուեցին զօրութեամբ աղեղները նրանց, ու թուլացան ջերը նրանց բազուկների թակորի հզօր Աստծու ձեռքով, 25 նրա կողմից, ով զօրացրեց ԽսրայԵլին՝ Աստծուց քո հօր: Եւ քեզ օգնեց Աստուածն իմ, նա օրինեց քեզ ի վերուստ օրինութեամբ մի երկնային, ամէն ինչով լի երկիր օրինութեամբեւ օրինեց նաեւ ստինք ու արզանդ: 26 Քո հօր օրինութիւնն ու մօր օրինութիւննառաւել ուժեղ, քան օրինանքը յաւերժական լեռների, քան օրինանքը յախտենական բլուրների, իշնի թող գլխի վրայ Ցովսէփի ու գլխին նրա եղբայրների, որոնց առաջնորդեց նա: 27 Բենիամին՝ յափշտակող գայլ, առաւօտեան իր որսն ուտող, երեկոյեան պատառ բաշխող»: 28 Այս բոլորը՝ Ցակորի որդիները, տասներկու ցեղերն են: Սա է ահա, ինչ որ իսուեց նրանց հայրը իրենց հետ: Նա իւրաքանչւրին օրինեց իրեն արժանի օրինութեամբ: 29 Նա պատուիրեց նրանց՝ ասելով. «Ես գնում եմ

իմ նախնիների գիրկը: Ինձ թաղեցք իմ նախնիների մօտ, այն քարայրում, որ քետացի Եփրոնի ազգարակում է, այն զոյգ քարայրում, որ այդ դաշտում է, Յ Մամբրէի կաղնու դիմաց, Քանանացիների երկրում: Այդ քարայրը Աբրահամը զնել էր քետացի Եփրոնից իրեւ սեփական շիրմավայր: Յ Այնտեղ են թաղել Աբրահամին ու նրա Կնոջը՝ Սառային: Այնտեղ են թաղել Խսահակին ու նրա կնոջը՝ Ռեբեկային: Այնտեղ են թաղել Լիային. Յ սա ազգարակի եւ նրա մէջ զտնուող քարայրի այն կալուածքն է, որ զնուեց Թեսի որդիներից: Յ Յակոբը դադարեց իր որդիներին պատուիրան տալուց, ոտքերը յետ բերեց մահիճի մէջ, մեռաւ եւ գնաց իր նախնիների գիրկը:

50 Յովսէփն ընկնելով իր հօր երեսին՝ լաց եղաւ նրա վրայ եւ համբուրեց նրան: Յ Յովսէփի հրամայեց դի զմոսող իր սպասաւորներին զմոսել իր հօրը. զմոսողները զմոսեցին ԽսրայԵլին: Յ Լրացան նրա քառասուն օրերը. այդքան էր տեւում թաղելու կարգը: Եգիպտոսը եօթանասուն օր սպաց նրան: Յ Սպոյ օրերն անցնելուց յետոյ Յովսէփը խոսեց փարաւոնի իշխանների հետ եւ ասաց. «Եթէ շնորհ եմ գոտել ձեր առաջ, ապա դիմեցք փարաւոնին եւ ասացք, Յ որ իմ հայրը երդուեցրել է ինձ ու ասել. «Ահա ես մեռնում եմ: Ինձ կը թաղես այն շիրիմում, որ ես ինձ համար փորել եմ Քանանացիների երկրում»: Արդ, թոյլ տուր գնամ, թաղեմ իմ հօրն ու վերադառնամ»: Յ Փարաւոնն ասաց. «Գնա, թաղիք քո հօրը, ինչպէս որ նա երդուեցրել է քեզ»: Յ Յովսէփը գնաց, որ թաղի իր հօրը: Նրա հետ գնացին նաեւ փարաւոնի բոլոր ծառաները, նրա պալատի աւագանին, Եգիպտացիների երկրի բոլոր աւագները, Յ Յովսէփի ամբողջ ընտանիքը, նրա երբայրները, նրա հօր ընտանիքի բոլոր անդամները: Իսկ մերձաւորներին, ոչխարներին ու արջառներին թողեցին Գեսեմ երկրում: Յ Նրա հետ գնացին նաեւ կաքերն ու հեծեաները եւ դարձան մի հսկայ բանակ: Յ Նրանք հասան Յորդանանի այն կողմը զտնուող Ատաղի կալը եւ այնտեղ սաստիկ ողբ ու կոծ արեցին նրա վրայ: Նա հօր համար եօթը օր սուզ արեց: Յ Քանանացիների երկրի բնակիչները, տեսնելով Ատաղի կալում

արուած սուզը, ասացին. «Եգիպտացիները մեծ սփի մէջ են»: Դրա համար Էլ այդ վայրը կոչուեց Եգիպտոսի Սուզ. այն Յորդանանի միւս կողմն է: Յ ԽսրայԵլի որդիները նրա դիակի հետ վարուեցին այնպէս, ինչպէս նա էր պատուիրել իրենց. Յ Վերցրին նրան ու թաղեցին այնտեղ: Նրա որդիները նրան տարան Քանանացիների երկիրը եւ թաղեցին Մամբրէի կաղնու դիմաց, զոյգ քարայրում, որ Աբրահամը զնել էր քետացի Եփրոնից իրեւ սեփական շիրմավայր: Յ Յովսէփը վերադառաւ Եգիպտոս. ինքը, իր երբայրները եւ իր հօրը թաղելու համար իր հետ գնացած բոլոր մարդիկ: Յ Երբ Յովսէփի երբայրները տեսան, որ իրենց հայրը մահացել է, ասացին. «ԳուցԵ Յովսէփը ոխ է պահել մեր դէմ եւ վրէժ կը լուծի այն բոլոր չարիքների համար, որ մենք պատճառեցինք նրան»: Յ Նրանք եկան Յովսէփի մօտ ու ասացին. «Չո հայրը երբ դեռ չէր մեռել, մեզ երդուեցրել էր Յ ու ասել. «Այսպէս կ'ասէք Յովսէփին. նրանք չարիք գործեցին քո դէմ, բայց դու կը ներես նրանց յանցանքներն ու մեղքերը»: Արդ, ներիք քո հօր Աստծու ծառաների յանցանքները»: Յովսէփին իրեն ասուած այս խօսքերի համար լաց եղաւ: Յ Նրա երբայրները գալով իր մօտ՝ ընկան նրա ոտքերն ու ասացին. «Ահա մենք քո ծառաներն ենք»: Յ Յովսէփը նրանց ասաց. «Մի վախեցէք, որովհետեւ ես Էլ Աստծու մարդու եմ: Յ Դուք մտածեցիք ինձ չարիք պատճառեե, բայց Աստուած իմ նկատմամբ բարի վարուեց, ինչպէս որ եղաւ այսօր, որովհետեւ մարդկանց մեծ բազմութիւն կերակրեցի ես»: Յ Նա ասաց նրանց. «Մի վախեցէք: Ես կը կերակրեմ ձեզ եւ ձեր ընտանիքները»: Յովսէփը միշտարեց եւ հանգստացրեց նրանց: Յ Եւ Եգիպտոսում բնակուեցին Յովսէփն ինքը, իր երբայրներն ու իր հօր ողջ գերդաստանը: Յովսէփն ապրեց հարիւր տասը տարի: Յ Յովսէփը տեսաւ Եփրեմի որդիների մինչեւ երրորդ սերունդը: Մանասէի որդի Մաքրի որդիները ծնուեցին Յովսէփի ծնկներին: Յ Յովսէփը, դիմելով իր երբայրներին, ասաց. «Ահա ես մեռնում եմ: Աստուած թող այցելի ձեզ, հանի այս երկրից ու տանի այն երկիրը, որ Աստուած երրուել է տալ մեր նախնիներին՝ Աբրահամին, Խսահակին ու

Յակոբին»:
25 Յովսէփը երդուեցրեց Խսրայէլի
որդիներին ու ասաց. «Այն ժամանակ, երբ
Աստուած ձեզ կ'այցելի, այստեղից կը հանէք
նաեւ իմ ոսկորները եւ կը տանէք ձեզ հետ»:
26 Յովսէփը վախճանուեց հարիւր տասը
տարեկան հասակում: Թաղեցին նրան ու
տապանի մեջ դրեցին Եգիպտոսում:

1 Սրանք են Խսրայելի այն որդիների անունները, որոնք իրենց հօր հետ մտան Եգիպտոս, խւրաբանչիւրն իր ամբողջ ընտանիքով մտա. **2** Ռութեն, Շմաւոն, Ղելի, Ցուլա, **3** Խսաբար, Չարուլոն եւ Բենիամին, **4** Դան եւ Նեփթաղիմ, Գաղ եւ Ասեր: **5** Ցակորից սերուած բոլոր մարդիկ եօթանասունինզ հոգի էին: Ցովսէփը գտնառում էր Եգիպտոսում: **6** Վախճանուեց Ցովսէփը. Նաեւ նրա բոլոր երայներն ու ամբողջ սերունդը: **7** Խսրայելի որդիները, սակայն, աճեցին ու բազմացան: Նրանք խիստ բազմացան ու հօրացան, որովհետեւ երկիրը նպաստում էր նրանց բազմանալուն: **8** Գահ բարձրացաւ մի ուրիշ թագաւոր, որը Ցովսէփին չէր ճանաչում: Նա իր ժողովրդին ասաց. **9** «Խսրայելի որդիների սերունդը մեծ է զօրութեամբ եւ զօրանում է մեզնից աւելի: **10** Արդ, Եկեք ինչ-որ բան հնարենք նրանց դէմ, գրւց աւելի բազմանան, եւ երբ պատերազմ ծագի, նրանք միանան թշնամիներին ու մեր դէմ կրուելով՝ դուրս ենեն այս երկրից»: **11** Եւ նա Վերակացուներ կարգեց նրանց վրայ, որ գործի լծելով՝ չարչարեն նրանց: Նրանք փարաւոնի համար կառուցեցին Փիդոն, Ռամեսէ եւ Ովն անառիկ քաղաքները: Ովնը Արեգ քաղաքն է: **12** Բայց որքան ճնշում էին նրանց, նրանք այնքան աւելի էին բազմանում ու անչափ հօրանում: **13** Եգիպտացիները զգուեցնում էին Խսրայելի որդիներին, բռնութիւն գործադրելով նեղում էին նրանց, տաժանակիր աշխատանքի էին լծում, **14** նրանց կեանքը մաշում կալի, աղիւսաշինութեան ու դաշտային բոլոր գործերի մէջ՝ բռնութեամբ ստիպելով նրանց, որ ծառայեն: **15** Եգիպտացիների արքան դիմեց Երրայեցիների մանկաբարձներին. Նրանցից մէկի անունը Սեփորա էր, իսկ Երկրորդի անունը՝ Փուա: Եւ արքան **16** ասաց. «Երբ Երկունքով բռնուած Երրայեցի կանանց մօտ զնաք ծննդաբերութեան օգնելու, եթէ ծնուածք արու լինի, սպանեցք նրան, իսկ եթէ եզ լինի, մոջ թողէք»: **17** Մանկաբարձները, աստուածավախ լինելով, չարեցին այն, ինչ Եգիպտացիների արքան

հրամայել էր իրենց. նրանք ողջ էին թողնում նաեւ արուներին: **18** Եգիպտացիների արքան կանչեց մանկաբարձներին ու ասաց նրանց. «Ինչո՞ւ էք այդպէս վարւում, ինչո՞ւ էք ողջ թողնում արուներին»: **19** Մանկաբարձները պատասխանեցին փարաւոնին. «Երրայեցի կանայք Եգիպտացի կանանց նման չեն. նրանք ծննդաբերում են մինչեւ որ մանկաբարձները իրենց մօտ զան»: **20** Նրանք ծննդաբերում էին, եւ Աստուած բարութիւն էր անում մանկաբարձներին, ուստի ժողովուրդը խիստ բազմանում էր ու անչափ հզօրանում: **21** Քանի որ մանկաբարձները աստուածավախ էին, նրանք տուն-տեղ դրին: **22** Փարաւոնն իր ամբողջ ժողովրդին հրամայելով՝ ասաց. «Երրայեցիներից ծնուած բոլոր արու զաւակներին գնտը նետեցէք, իսկ բոլոր աղջիկ զաւակներին մոջ թողէք»:

2 Այնտեղ էր գտնառում Ղելիի ցեղից մի մարդ, որն ամուսնացաւ Ղելիի դուստրերից մէկի հետ: **2** Սա յηյացաւ ու ծնեց մի արու զաւակ: Տեսնելով, որ նա գեղեցիկ է, երեք ամիս թաքցրին նրան: **3** Երբ այլեւս չէին կարող նրան թաքցնել, նրա մայրն առաւ եղեգից հիւսուած մի զամբիլու, այն ծեփեց կայրաձիլթով, որա մէջ դրեց մանկանը եւ զամբիլը դրեց ծանծաղուտ մի տեղ, գետափին մօտիկ: **4** Մանկան բոյրը հեռուից հետեւում էր՝ տեսնելու համար, թէ ինչ կը պատահի նրան: **5** Այդ ժամանակ էր, որ փարաւոնի դուստրն Եկալ գետում լողանալու, իսկ նրա նաժիշտները քայլում էին գետի ափով: Ծանծաղուտի մէջ զամբիլ նկատելով՝ նա մի նաժիշտ ուղարկեց, որ վերցնի այն: **6** Նա բացեց եւ տեսաւ Երեխային: Երեխան լաց էր լինում զամբիլում: Փարաւոնի դուստրը, խղճալով նրան, ասաց. «Երրայեցիների Երեխաներից է դա»: **7** Մանկան բոյրն ասաց փարաւոնի դստերը. «Ուզըմ ես, որ Երրայեցիներից մի դայեակ կին կանչեմ, նա թող կերակրի այդ մանկանը»: **8** Փարաւոնի դուստրն ասաց՝ «զնա»: Աղջիկը զնաց ու կանչեց մանկան մօրը: **9** Փարաւոնի դուստրը նրան ասաց. «Վերցրոն այդ մանկանը եւ կերակրի նրան ինձ համար: Ես կը տամ քո վարձը»: Կինը վերցրեց մանկանը եւ կերակրեց նրան: Երբ մանուկը մեծացաւ, կինը նրան բերեց

փարաւոնի դստեր մօտ, 10 Եւ մանուկը նրան որդեգիր դարձաւ: Նա նրան Մովսէս կոչեց ասելով՝ ջրից եմ հանել նրան: 11 Ծատ օրեր յետոյ, երբ Մովսէսը մեծացաւ, զնաց իր ազգակիցների՝ իսրայելացիների մօտ, ականատես եղաւ նրանց չարչարանքներին: Նա նկատեց, որ մի եգիպտացի ծեծում էր իր երրայեցի երբայրներից մէկին՝ մի իսրայելացու: 12 Մովսէսն այս ու այն կողմ նայեց եւ ոչ որի շտենելով, սպանեց եգիպտացուն եւ նրան թաղեց աւազի տակ: 13 Յաջորդ օրը նա տեսաւ իրար հետ կռուող երկու երրայեցիների եւ անիրաւութիւն անողին ասաց. «Ինչո՞ւ ես ծեծում ընկերոջդ»: 14 Սա պատասխանեց. «Ո՞վ է քեզ իշխան ու դատաւոր կարգել մեզ վրայ, թէ ինձ էլ ես ուզում սպանել, ինչպէս որ երեկ սպանեցիր եգիպտացուն»: Մովսէսը վախեցաւ՝ մտածելով, որ եղելութիւնը յայտնի է դարձել: 15 Երբ փարաւոնը լսեց այդ դէպքի մասին, պահանջեց, որ սպանեն Մովսէսին: Մովսէսը փախաւ փարաւոնի պատճառով ու բնակուեց Մարիամի երկրում: 16 Մարիամի երկիրը գալով՝ նա նստեց մի ջրհորի մօտ: Մարիամացիների քուրմն ուներ եօթը դուստր, որոնք արածեցնում էին իրենց հօր ոչխարները: Նրանք եկել եին ջուր հանելու եւ լցնելու աւազանները, որպէսզի ջրեն իրենց հօր ոչխարները: 17 Բայց եկան ուրիշ հովիլներ եւ աղջկներին հեռու քշեցին: Մովսէսը ոտքի ելաւ եւ պաշտպանեց նրանց, ջուր հանեց ու ջրեց նրանց ոչխարները: 18 Աղջկներն եկան իրենց հօր՝ Յագուելի մօտ: Սա նրանց հարցրեց. «Ինչո՞ւ այսօր օրը ցերեկով վերադարձաք»: 19 Նրանք պատասխանեցին. «Մի եգիպտացի տղամարդ մեզ փրկեց այդ հովիլների ծեռքից, ջուր հանեց ու ջրեց մեր ոչխարները»: 20 Յայրը հարցրեց իր դուստրերին. «Իսկ ո՞ւ է նա, ինչո՞ւ թողեցիք այդ մարդուն: Վրդ, կանչեցք նրան, որ հաց ուտիք»: 21 Եւ Մովսէսը բնակուեց այդ մարդու մօտ, եւ սա իր դուստր Սեփորային Մովսէսին կնութեան տուեց: 22 Կինը յիհացաւ ու ծնեց որդի, որին Մովսէսը Գերսամ անուանեց ասելով՝ ես պանդուխտ եմ օտար երկրում: 23 Ծատ օրեր անց մեռաւ եգիպտացիների թագաւորը: Իսրայելացիները, որոնք տանջում էին տաժանակիր աշխատանքի մէջ, աղաղակ բարձրացրին. նրանց աղաղակը հասաւ Աստծուն: Եւ Աստուած լսեց նրանց հեծութիւնը, 24 յիշեց իր ուխտը, որ կապել էր Աքրահամի, Իսահակի ու Յակոբի հետ: 25 Աստուած իր հայեացքն ուղղեց իսրայելացիներին: Նա յայտնուեց նրանց:

3 Մովսէսն արածեցնում էր իր աներոց՝
Յոթորի՝ մադիանացիների քրմի ոչխարները: Նա ոչխարները տարաւ անապատ ու հասաւ Աստծու լեռը՝ Քորէք: 2 Տիրոջ հրեշտակը երեւաց նրան մորենու միջից կրակի բոցով: Մովսէսը տեսնում էր, որ մորենին հրով վառում էր, բայց չէր այրում: 3 Մովսէսն ինքն իրեն ասաց. «Գնամ տեսնեմ այս մեծ տեսարանը: Ինչպէս է, որ մորենին չի այրում»: 4 Երբ Տէրը նկատեց, որ Մովսէսը տեսնելու համար մօտ է գնում, մորենու միջից ձայն տուեց նրան ու ասաց. «Մովսէս, Մովսէս»: Սա ասաց. «Ինչ է»: 5 Աստուած ասաց. «Մի մօտեցիր այստեղ: Կօշիկներդ հանիր քո ոտքերից, որովհետեւ այն վայրը, ուր կանգնած ես դու, սուրբ հոռ Ե»: 6 Եւ աւելացրեց. «Ես քո հօր Աստուածն եմ, Աքրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը ու Յակոբի Աստուածը»: Եւ Մովսէսը ջուր տուեց իր երեսը, որովհետեւ վախենում էր նայել Աստծուն: 7 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ես ականատես եղայ եգիպտոսում գտնուող իմ ժողովորի կրած տառապանքներին, 8 լսեցի վերակացուների պատճառով նրանց բարձրացրած աղաղակը, տեղեակ եմ նրանց վշտերին: Ես իշայ, որ նրանց փրկեմ եգիպտացիների ծեռքից, նրանց հանեմ այդ երկրից, նրանց տանեմ մի լաւ ու ընդարձակ երկրի՝ Քանանացիների, Քետացիների, Ամորիացիների, Փերեզացիների, Խեւացիների, Գերգեսացիների ու Յ»բուսացին»րի «Քիկիրը» ուր կար ու մ»լր է հոսում: 9 Վլոյ, ահաւասիկ իսրայելացիների աղաղակը հասել է ինձ. Ես տեսայ այն տառապանքները, որ նրանք կրում են եգիպտացիների ծեռքից: 10 Արդ, արի քեզ ուղարկեմ եգիպտացիների արքայ փարաւոնի մօտ, որ իմ ժողովորին՝ իսրայելացիներին հանես եգիպտացիների երկրից»: 11 Մովսէսն ասաց Աստծուն. «Ես ո՞վ եմ, որ գնամ եգիպտացիների արքայ

փարաւոնի մօտ եւ խրայԵլացիներին հանեմ Եզիպտացիների երկրից»: 12 Աստուած ասաց. «Ես քեզ հետ կը լինեմ, եւ երբ այս լերան վրայ Աստծուն պաշտէք, այդ քեզ համար նշան կը լինի, որ ես եմ ուղարկել քեզ, որպեսզի իմ ժողովրդին հանես Եզիպտացիների երկրից»: 13 Մովսէսն ասաց Աստծուն. «Ես կը գնամ խրայԵլացիների մօտ ու նրանց կ'ասեմ. «Չեր հայրերի Աստուածն է առաքել ինձ ձեզ մօտ»: Եւ թե՛ նրանք հարցնեն ինձ, թէ ինչ է նրա անունը, ես ինչ պատասխան տամ նրանց»: 14 Աստուած ասաց Մովսէսին. «Ես այն Աստուածն եմ, որ Է»: Եւ աւելացրեց. «Այսպէս կ'ասես խրայԵլացիներին. «Որ Է՞ն առաքեց ինձ ձեզ մօտ»: 15 Աստուած դարձեալ ասաց Մովսէսին. «Այսպէս կ'ասես խրայԵլացիներին. «Չեր հայրերի Տէր Աստուածը՝ Վբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածն է առաքել ինձ ձեզ մօտ»: Վյո Ե իմ յաւիտենական անունը, որ յիշատակ է ազգից ազգ: 16 Արդ, գնա հաւաքիր խրայԵլացի ծերերին ու նրանց ասա. «Չեր հայրերի Տէր Աստուածը՝ Վբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը երեւաց ինձ ու ասաց. «Ես այցելեցի ձեզ ու գիտեմ, թէ ինչ քաներ պատահեցին ձեզ հետ Եզիպտոսում: 17 Ես ասում եմ. «Չեզ հանելու եմ Եզիպտացիների՝ չարչարանքների երկրից եւ տանելու եմ Քանանացիների, Քետացիների, Ամորիացիների, Փերեզացիների, Գերգեսացիների, Խենացիների ու Յերուսացիների երկիրը, ուր կաթ ու մեղր է հոսում»: 18 Նրանք կը լսեն քեզ: Դու խրայԵլացի ծերերի հետ կը մտնես Եզիպտացիների արքայ փարաւոնի մօտ եւ կ'ասես նրան. «ԵբրայԵցիների Տէր Աստուածը մեզ կանչում է իր մօտ: Յիմա պիտի գնանք երեք օրուայ ճանապարհ դէպի անապատ, որպէսզի մեր Աստծուն զոհ մատուցենք»: 19 Ես գիտեմ, որ Եզիպտացիների արքան թոյլ չի տայ, որ դուք գնաք, բայց հզօր մի ձեռք կը ստիպի նրան: 20 Ես ձեռքս մեկնելով պիտի հարուածեմ Եզիպտոսին իմ բոլոր զարմանահրաշ գործերով, որ պիտի գործեմ նրանց մէջ, եւ դրանից յետոյ միայն նա պիտի ազատ արձակի ձեզ: 21 Ես Եզիպտացիների

ներկայութեամբ շնորհներ եմ տալու իմ ժողովրդին, որ երբ դուրս գաք, ձեռնունայն դուրս չզաք: 22 Ամէն մի կին իր հարեւանից կամ իր հարեւանութեամբ բնակուողից թող ուզի ոսկէ ու արծաթէ անօլներ եւ զգեստներ: Դուք կը զարդարէք ձեր տղաներին ու ձեր աղջիկներին եւ այդպիսով կողոպտած կը լինէք Եզիպտացիներին»:

4 Պատասխան տուեց Մովսէսն ու ասաց.

«Եթէ ինձ չհաւատան, իմ ասածը չլսեն, (քանի որ նրանք կարող են ասել, թէ՝ Աստուած քեզ չի երեւացել), ես ինչ ասեմ նրանց»: 2 Տէրն ասաց նրան. «Վյո ինչ է քո ձեռքին»: Սա ասաց. «Գաւազան»: 3 Նա ասաց. «Գետին զցիր դա»: Մովսէսը գետին զցեց գաւազանը, այն օձ դարձաւ, եւ Մովսէսը փախաւ դրանից: 4 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Երկարին ձեռքդ եւ բռնիր դրա պոչից»: Նա երկարեց ձեռքն ու բռնեց պոչից, եւ օձը գաւազան դարձաւ իր ձեռքում: 5 «Այսպէս կ'անես, որպէսզի քեզ հաւատան, որ քեզ երեւացել է նրանց հայրերի Աստուածը՝ Վբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը»: 6 Տէրը նորից ասաց նրան. «Չեռքդ ծոցդ դիմ»: Նա ձեռքը դրեց իր ծոցը, ապա հանեց այս իր ծոցից, եւ ձեռքը ձեան նման սպիտակեց, ինչպէս բորտների մօտ է լինում: 7 Աստուած ասաց. «Չեռքդ ծոցդ դիմ»: Նա ձեռքը դրեց իր ծոցը, յետոյ հանեց այն իր ծոցից, եւ ձեռքը վերստացաւ իր մարմնի նախկին գոյնը: 8 Աստուած ասաց. «Եթէ չհաւատան քեզ եւ չունկնդրեն առաջին նշանի ձայնին, ապա կը հաւատան քո երկրորդ նշանին: 9 Եթէ պատահի, որ չհաւատան երկու նշաններին եւ, չանսան քո ասածին, ապա գետից ջուր կը վերցնես, կը թափես գետին, եւ գետից քո առած ջուրը գետնի վրայ արիւն կը դառնայ»: 10 Մովսէսն ասաց Տիրոջը. «Աղաչում եմ քեզ, Տէր, մինչեւ օրս ես պերճախոս չեմ եղել, ոչ իսկ երբ սկսեցիր խօսել քո ծառայի հետ, որովհետեւ անվարժ եմ խօսում, ծանրախոս եմ»: 11 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ո՞վ է մարդուն բերան տուել, կամ ո՞վ է ստեղծել խուլին ու համրին, տեսնողին ու կոյրին: Միթե ոչ ես՝ Աստուած: 12 Արդ, գնա, ես կը բացեմ քո բերանը, քեզ կը ստվորեցնեմ, որ ասես այն, ինչ պէտք է ասել»: 13 Մովսէսն ասաց. «Աղաչում եմ

քեզ, ՏԵՌ, մի այլ կարող մարդու ընտրիր, նրան ուղարկիր»: 14 ՏԵՐԾ խիստ բարկացաւ Մովսէսի վրայ ու ասաց. «Միթե դեւտացի Ահարոնը քո եղբայրը չէ: Գիտեմ, որ նա քո փոխարեն փայլուն կը խօսի: Նա քեզ ընդառաջ կ'ենի եւ քեզ տեսնելով՝ ամբողջ հոգով կ'ուրախանայ: 15 Կը խօսես նրա հետ եւ իմ պատգամները կը դնես նրա շրբներին: Ես կը քացեմ քո բերանն ու նրա բերանը, ձեզ կը սովորեցնեմ այն, ինչ պետք է անեք: 16 Ժողովրդի հետ քո փոխարեն նա կը խօսի, նա կը լինի քո խօսափողը, իսկ դու նրա համար կը լինես ներշնչող Աստուած: 17 Այն գաւազանը, որ օձ դարձաւ, կ'առնես ձեռքդ եւ դրանով նշաններ կը գործես: 18 Մովսէսը գնաց իր աներոց՝ Ձորորի մօտ ու ասաց նրան. «Վերադառնամ Եգիպտոսում գտնուող իմ եղբայրների մօտ եւ տեսնեմ, թէ տակալին կենդանի են»: Յոթորն ասաց Մովսէսին. «Բարի ճանապարհ»: 19 Այս դԵպերից քազում օրեր անց, երբ վախճանուել էր Եգիպտացիների արքան, ՏԵՐԾ Մարդիամում ասաց Մովսէսին. «Գնա, վերադարձիր Եգիպտոս, որովհետեւ արդին մեռել են բոլոր նրանք, ովքեր ուզում եին խելքը կեանքք»: 20 Մովսէսը, առնելով իր կնոջն ու երեխաներին, նրանց նստեցրեց գրաստների վրայ ու վերադարձաւ Եգիպտոս: Մովսէսն իր ձեռքն առաջ գաւազանը, որ Աստուած էր տուել իրեն: 21 ՏԵՐԾ ասաց Մովսէսին. «Եգիպտոս գնայիս ու վերադառնայիս փարաւոնի առաջ ջանա, որ անես բոլոր այն նշանները, որոնք անելու շնորհը տուել եմ քո ձեռքը: Ես խստասիրտ կը դարձնեմ փարաւոնին, եւ նա ազատ չի արձակի ժողովրդին: 22 Դու կ'ասես փարաւոնին. «Այսպէս է ասում ՏԵՐԾ. իմ անդրանիկ որդին Խսրայէն է: 23 Թեզ ասացի՝ ազատ արձակիր իմ ժողովրդին, որ պաշտի ինձ: Իսկ եթէ չուզենաս ազատ արձակել նրան, այդ դեպրում ես կը սպանեմ քո անդրանիկ որդուն»: 24 ճանապարհին, իշեւանում, Մովսէսին հանդիպեց Տիրոց հրեշտակը, որն ուզում էր սպանել նրան: 25 Սեպիորան, վերցնելով մի սուր քար, թլփատեց իր անթլփատ որդուն եւ հրեշտակի ոտքերն ընկնելով՝ ասաց. «Ահա կատարուեց իմ մանկան թլփատութեան կարգը»: 26 Հրեշտակը հեռացաւ նրանից, քանի որ նա ասել էր, թէ՝ «Կատարուեց

իմ մանկան թլփատութեան կարգը»: 27 ՏԵՐԾ ասաց Ահարոնին. «Գնա անապատ՝ Մովսէսին ընդառաջ»: Նա գնաց, նրան հանդիպեց Աստծու լերան վրայ ու համրուրեց նրան: 28 Մովսէսն Ահարոնին յայտնեց իրեն ուղարկող Տիրոց բոլոր պատգամներն ու բոլոր այն նշանները, որ պատուիրել էր իրեն կատարել: 29 Մովսէսն ու Ահարոնը գնացին եւ հաւաքեցին խրայէլացիների ամբողջ ծերակոյտը: 30 Ահարոնը նրանց հաղորդեց բոլոր այն պատգամները, որ ՏԵՐԾ յայտնել էր Մովսէսին, եւ Մովսէսը նշաններ գործեց ժողովրդի առաջ: 31 Ժողովուրդը հաւատաց եւ ուրախացաւ, որ Աստուած ացելել է խրայէլացիներին, ականատես եղել իրենց տառապանքներին: Ժողովուրդը խոնարհուեց ու երկրպագեց:

5 Այնուհետեւ Մովսէսն ու Ահարոնը եկան փարաւոնի մօտ ու ասացին նրան. «Այսպէս է ասում Խսրայէի ՏԵՐԾ Աստուածը. «Արձակիր իմ ժողովրդին, որ իմ պատուին տօն կատարի անապատում»: 2 Փարաւոնն ասաց. «Ո՞վ է նա, որի ձայնին անսալր՝ պիտի ազատ արձակեմ խրայէլացիներին: Վյո Տիրոջը ես չեմ ճանաչում եւ խրայէլացիներին ել չեմ արձակում»: 3 Նրան ասացին. «Երբայէցիների Աստուածն է կանչել մեզ իր մօտ: Վրդ, երեք օրուայ ճանապարի պիտի գնանք անապատով, որպեսզի զոհ մատուցենք մեր տէր Աստծուն, այլապէս մեզ մահ կամ սպանութիւն է սպասում»: 4 Եգիպտացիների արքան նրանց ասաց. «Մովսէս եւ Ահարոն, դուք ինչո՞ն եք մարդկանց կտրում իրենց գործից: Ամեն մԵկը թող գնայ իր գործին»: 5 Եւ փարաւոնը շարունակեց. «Ահա երկրիս մԵջ խիստ բազմանում է ժողովուրդը, նրանց գործից չկտրենք»: 6 Փարաւոնն այդ օրը ժողովրդի գործավարներին ու նրանց վերակացուներին հրամայեց՝ ասելով. 7 «Վյո մարդկանց այլեւս յարդ չտաք աղիւս շինելու համար, ինչպէս տայիս էիք մինչեւ օրս: Իրենք թող գնան ու իրենց համար յարդ հայթայթեն: Եւ ստիպեցէք, 8 որ, որքան առաջ եին նրանք աղիւս շինում, նոյնքան ել շինեն այսուհետեւ. քան չպակասեցնէք: Անգործ

մնալու պատճառով է, որ նրանք աղաղակում են ու ասում. «Գնանք, զոհ մատուցենք մեր Աստծուն»: 9 Թող մարդկանց գործն էլ աւելի ծանրանայ, որպեսզի դրանով քաղոււեն եւ ոչ թէ դատարկ բաների մասին մտածեն»: 10 Ժողովրդի գործավարները եւ նրանց վերակացուները խփստ ծանր աշխատանքի լծեցին նրանց եւ, դիմելով ժողովրդին, ասացին. «Այսպես է ասում փարաւոնը. «Զեզ այլեւ յարդ չեմ տայ: 11 Դուք ինքներդ գնացք, ձեզ համար յարդ հաւաքեցք, ուր որ գտնէք, բայց սահմանուած չափից ոչինչ չփոփի պակասի»: 12 Ժողովուրդը սփռոււեց ամբողջ Եգիպտոսով մէկ, որպեսզի եղէք հաւաքի յարդ պատրաստելու համար: 13 Գործավարներն ստիպում էին նրանց անընդհատ աշխատել՝ ասելով. «Զեր ամենօրեայ գործն արէք այն չափով, ինչպես որ երբ յարդ էին տալիս ձեզք: 14 Եւ իսրայէլացի գործավարները տանջանքի էին ենթարկում փարաւոն՝ իրենց վրայ նշանակած վերակացուներից, որոնք ասում էին. «Ինչո՞ւ այսօր էլ արիւս չէր շինում այնքան, որքան մինչեւ օրս»: 15 Իսրայէլացի գործավարները գնացին բողոքեցին փարաւոնին՝ ասելով. «Ինչո՞ւ ես այդպես վարւում քո ծառաների հետ: 16 Քո ծառաներին յարդ չեն տալիս, բայց հրամայում են, որ աղիւս շինենք: Քո ծառաներն, ահա, տանջանքի մէջ են: Դու կեղեքում ես քո ժողովրդին»: 17 Փարաւոնը նրանց ասաց. «Դուք ծոյլ ու անբան մարդիկ եք, դրա համար Էլ ասում եք. «Գնանք զոհ մատուցենք մեր Աստծուն»: 18 Արդ, զնացք աշխատեցք, որովհետեւ ոչ ոք ձեզ յարդ չի տալու, բայց դուք աղիւսի սահմանուած քանակը պէտք է տաք»: 19 Իսրայէլացիների գործավարները, տեսնելով իրենց այս ծանր կացութիւնը, իրար մէջ ասացին. «Ոչ ոք չի նուազեցնի աղիւս շինելու մեր ամենօրեայ քանակը»: 20 Նրանք հանդիպեցին Մովսէսին ու Ահարոնին, որոնք փարաւոնի պալատից ելնելով՝ գալիս էին իրենց մօտ: 21 Նրանք ասացին նրանց. «Թող Աստուած աչքի առաջ ունենայ ձեզ եւ դատի, քանի որ մեր հօտը գարշելի դարձիք փարաւոնի ու նրա պաշտօնեաների աչքին: Դուք սուր տուեցիք նրա ձեռքը, որ նա մեզ

սպանի»: 22 Դիմելով Տիրոջը՝ Մովսէսն ասաց. «Տէր, ինչո՞ւ չարչարեցիր քո ժողովրդին եւ ինչո՞ւ ուղարկեցիր ինձ: 23 Վան պահից, երբ մտայ փարաւոնի պալատը քո անունից նրա հետ խօսելու համար, նա չարչարեց ժողովրդին, իսկ դու երբեք չես փրկում քո ժողովրդին»:

6 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Յիմա կը տեսնես, թէ ինչ եմ անելու փարաւոնին: Նա հզօր ձեռքի միջոցով պիտի արձակի նրանց, եւ բարձրացուած բազուկով նրանց պիտի հանի նաեւ իր երկրից»: 2 Աստուած խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց նրան. «Ես եմ Տէրը: 3 Ես երեւացի Աբրահամին, Խսահակին ու Յակոբին: Նրանց Աստուածը ես եմ, իմ անունը Տէր է, բայց ես դա նրանց շայտնեցի: 4 Ես նրանց հետ ուլսու եմ կնքել, որ նրանց տամ Քանանացիների երկրիը, ուր նրանք պանդիստեցին: 5 Ես լսեցի հեծեծանքը իսրայէլացիների, որոնց Եգիպտացիները ստրկացելեն, եւ յիշեցի ձեզ տուած իմ ուլսուը: 6 Գնա իսրայէլացիների մօտ ու ասաւ նրանց. «Ես եմ Տէրը: Ես ձեզ ազատելու եմ Եգիպտացիների բռնութիւնից, ձեզ փրկելու եմ նրանց ծառայելուց, ձեզ ազատելու եմ իմ իմ հզօր բազկով ու նրանց գլխին մեծամեծ պատիժներ հացնելով: 7 Զեզ պիտի լինեմ ձեր Աստուածը: Դուք պիտի գիտենաք, որ ես եմ ձեր Տէր Աստուածը, որ ձեզ ազատելու եմ Եգիպտացիների բռնութիւնից 8 եւ ձեզ տանելու եմ այն երկիրը, որ երդուեցի տալ Աբրահամին, Խսահակին ու Յակոբին: Այն ձեզ եմ տալու որպես ժառանգութիւն, որովհետեւ ես եմ Տէրը: 9 Մովսէսը այս բանը հաղորդեց իսրայէլացիներին, բայց նրանք չլսեցին նրան վիհատութեան եւ տաժանակիր աշխատանքի պատճառով: 10 Տէրը, խօսելով Մովսէսի հետ, ասաց. «Մտիր ու խօսիր Եգիպտացիների արքայ փարաւոնի հետ, 11 որ նա իսրայէլացիներին արձակի Եգիպտացիների երկրից»: 12 Մովսէսը, Տիրոջը դիմելով, ասաց. «Իսրայէլացիներն իսկ ինձ շլսեցին, փարաւոնն ինձ ինչո՞ւ պիտի լի: Ես ճարտարախոս չեմ»: 13 Տէրը խօսեց Մովսէսի ու Ահարոնի հետ եւ իսրայէլացիներին ու Եգիպտացիների արքայ փարաւոնին ուղղուած հրաման տուեց՝

հանելու խրայԵլացիներին Եգիպտացիների երկրից: **14** Ահա Մովսէսի ու Ահարոնի ընտանիքների առաջնորդների անունները. ԽրայԵլի անդրանիկ որդի Ռուբենի որդիներն են՝ Ենոքն ու Փալլուսը, Ասրոնն ու Քարմին: Սա Ռուբենի ազգատոհմն է: **15** Ծնալունի որդիներն են՝ Յամուլլը, Յամինը, Ահողը, Յարինը. Սահարն ու Սալուլը, որը փիւնիկեցի կնոցից էր ծնուել: Սրանք Ծնալունի որդիների տոհմերն են: **16** Նեւիի որդիների անունները, ըստ իրենց ընտանիքների, հետեւեալն են. Գերասն, Կահաթ եւ Մերարի: Ղեւին ապրեց հարիւր երեսունեօթը տարի: **17** Գերասնի որդիներն են՝ Լոքենին եւ Սեմեին՝ իրենց նահապետների ընտանիքներով: **18** Կահաթի որդիներն են՝ Ամրամը, Սահառը, Քերրոնն ու Ոզիկը: Կահաթն ապրեց հարիւր երեսուներեք տարի: **19** Մերարիի որդիներն են՝ Մոոյին ու Մուսին: Սրանք Ղեւիի ընտանիքներն են ըստ իրենց ցեղերի: **20** Ամրամն ամուսնացաւ իր հօրեղօր դուստր Յոքաբեթի հետ, եւ սա նրանից ունեցաւ Ահարոնին, Մովսէսին ու նրանց քոյր Մարիամին: Ամրամն ապրեց հարիւր երեսունեօթը տարի: **21** Սահառի որդիներն են՝ Կորիսը, Նափեգն ու Զեքրին: **22** Ոզիկի որդիներն են՝ ՄիսայԵլը, Ելիսափանն ու Մեթրին: **23** Ահարոնն ամուսնացաւ Ամինադարի դուստր, Նաասոնի քոյր Եղիսաբեթի հետ: Սա նրանից ունեցաւ Նարադին, Արիուլին, Եղիազարին ու Իթամարին: **24** Կորիսի որդիներն են՝ Ասիրը, Եղկանան ու Բիասափը: Սրանք Կորիսի յետնորդներն են: **25** Ահարոնի որդի Եղիազարը ամուսնացաւ Փուտիլի դուստրերից մէկի հետ, եւ սա նրանից ունեցաւ Փենտեսին: Սրանք են դեւտացիների ընտանիքների առաջնորդները ըստ իրենց ցեղերի: **26** Այս Ահարոնին ու Մովսէսին էր, որ Աստուած ասաց՝ խրայԵլացիներին հանել իրենց զօրքով հանդերձ Եգիպտացիների երկրից: **27** Եւ սրանք էին, որ դիմեցին Եգիպտացիների արքայ փարաւոնին՝ դուրս հանելու Եգիպտոսից խրայԵլացիներին: **28** Սրանք այն Մովսէսն ու Ահարոնն են, որոնց օրոք Տէրը Եգիպտացիների երկրում խօսելով Մովսէսի հետ՝ **29** ասաց նրան. «Ես եմ

Տէրը: Եգիպտացիների արքայ փարաւոնին հաղորդիր այն ամենը, ինչ ասում եմ քեզ»: **30** Եւ Մովսէսը, դիմելով Տիրոջը, ասաց. «ՉԷ՞ որ ես անվարժ եմ խօսում, փարաւոնն ինձ ինչպէս կը լիի»:

7 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ահա ես քեզ փարաւոնի համար մի աստուած դարձի, իսկ քո եղբայր Ահարոնը թող լինի քո մարզարեն: **2** Դու Ահարոնին կը յայտնես այն ամենը, ինչ կը պատուիրեմ քեզ, իսկ քո եղբայր Ահարոնը թող դիմի փարաւոնին, որ սա խրայԵլացիներին արձակի իր երկրից: **3** Ես կը կարծրացնեմ փարաւոնի սիրտը, քայց եւ կը բազմապատկեմ իմ նշաններն ու զարմանահրաշ գործերը Եգիպտացիների երկրում, **4** փարաւոնը ձեզ չի լիի, ես իմ ձեռքը կը դնեմ Եգիպտոսի վրայ եւ իմ զօրութեամբ մեծապէս վրէժինդիր լինելով՝ Եգիպտացիների երկրից կը հանեմ իմ ժողովրդին՝ խրայԵլացիներին: **5** Եւ Եգիպտացիները կ'իմանան, որ ես եմ Տէրը: Ես իմ ձեռքը կը մեկնեմ դեպի Եգիպտոս եւ խրայԵլացիներին դուրս կը հանեմ նրանց միջից»: **6** Մովսէսն ու Ահարոնը արեցին այնպէս, ինչպէս Տէրն էր պատուիրել իրենց. նրանք այդպէս էլ արեցին: **7** Մովսէսն ուղարկու տարեկան էր, իսկ Ահարոնը՝ ուղարկուերեք տարեկան, երբ նրանք խօսեցին փարաւոնի հետ: **8** Տէրը, դիմելով Մովսէսին ու Ահարոնին, ասաց. **9** «Եթէ փարաւոնը խօսի ձեզ հետ ու ասի՝ «Մեզ նշան կամ զարմանահրաշ գործ ցոյց տուլք»՝, այն ժամանակ քո եղբայր Ահարոնին կ'ասես. «Ա՛ռ քո գաւազանը, այն գետին գցիր փարաւոնի ու նրա պաշտօնեաների առաջ, եւ դա վիշապ կը դառնայ»: **10** Մովսէսն ու Ահարոնը մտան փարաւոնի մօտ եւ արեցին այնպէս, ինչպէս իրենց պատուիրել էր Տէրը: Ահարոնը գաւազանը գցեց փարաւոնի ու նրա պաշտօնեաների առաջ, եւ դա վիշապ դարձաւ: **11** Փարաւոնը կանչեց Եգիպտացի իմաստուններին ու կախարդներին: Եգիպտացի մոգերը նոյնն արեցին իրենց կախարդութեամբ: **12** Իւրաքանչիւրն իր գաւազանը գցեց գետին, եւ նրանք վիշապներ դարձան, քայց Ահարոնի

գաւազանը կուլ տուեց նրանց գաւազաները: 13 Կարծրացաւ փարաւոնի սիրտը, եւ նա չլեց նրանց, ինչպէս որ ասել էր Տէրը: 14 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Փարաւոնի սիրտը կարծրացել է. նա որոշել է չարձակել ժողովրդին: 15 Առաւոտեան գնա փարաւոնի մօտ: Երբ նա դէպի գետը կը գնայ, կանգնիր գետի եղերքին, նրա դիմաց, եւ քո ձեռքն ան այն գաւազանը, որ օձ դարձաւ: 16 Դու նրան կ'ասես. «Երբայեցիների Տէր Աստուածն է ուղարկել ինձ քեզ մօտ՝ ասելով. «Արձակիր իմ ժողովրդին, որ նա պաշտի ինձ անսապատում: Մինչեւ հիմա ինձ չլսեցիր»: 17 Տէրն այսպէս է ասում. «Սրանով կ'իմանաս, որ ես եմ Տէրը. ահա ես իմ ձեռքի գաւազանով կը հարուածեմ գետի ջրին, եւ այն կը վերածուի արեան: 18 Գետի մէջ եղած ձկները կը սատկեն, գետը կը նեխի, եւ եգիպտացիները չեն կարողանայ գետից ջուր խմելք: 19 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ահարոնին ասա, որ առնի գաւազանը եւ ձեռքը մեկսի Եգիպտոսի ջրերի վրայ՝ նրանց գետերի վրայ, նրանց լճերի վրայ, նրանց ջրաւազանների վրայ, նրանց ջրակոյտերի վրայ, եւ ջուրը կը վերածուի արեան: Արեան պիտի վերածուի ողջ Եգիպտացիների երկրում գտնուող անգամ փայտէ ու քարէ ամանն»րի մէջ »ղած ջուրը»: 20 Մովսէսն ու Ահարոնը արեցին այնպէս, ինչպէս որ իրենց պատուիրել էր Տէրը. փարաւոնի ու նրա պաշտօնեաների առաջ Ահարոնը վեր բարձրացնելով իր գաւազանը՝ հարուածեց գետի ջրին եւ գետի բոլոր ջրերը վերածեց արեան: 21 Գետում եղած ձկները սատկեցին, գետը նեխեց, եւ Եգիպտացիները չեն կարողանում գետից ջուր խմելք: Եգիպտացիների ամբողջ երկրում արիւն էր: 22 Իրենց կախարդութեամբ նոյնն արեցին նաեւ Եգիպտացի մոգերը: Կարծրացաւ փարաւոնի սիրտը, եւ, ինչպէս որ ասել էր Տէրը, նա չլսեց նրանց: 23 Փարաւոնը վերադարձաւ, մտաւ իր պալատը: Այս դէպքը չէր ազդել նրա վրայ: 24 Բոլոր Եգիպտացիները հորեր փորեցին գետի ջուրջը, որպէսզի խմելու ջուր ունենան, որովհետեւ գետից չեն կարողանում ջուր խմելք: 25 Եօթը օր էր անցել, որ Տէրը հարուած էր հասցրել գետին:

8 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Մտիր փարաւոնի մօտ ու ասա նրան. «Այսպէս է ասում Տէրը. արձակիր իմ ժողովրդին, որ նա պաշտի ինձ: 2 Եթէ չուզենաս արձակել, ես, ահա, գորտերով կ'ապականեմ քո բովանդակ երկիրը: 3 Գետի մէջ գորտեր կը վխտան, եւ դրանք, գետից դուրս գալով, կը մտնեն քո պալատները, քո սենեակների պահարանները, քո անկողինները, քո պաշտօնեանների ու քո ժողովրդի տները, քո թոնիրներն ու քո խմորի զանգուածների մէջ: 4 Գորտերը կը բարձրանան նաեւ քեզ վրայ, քո ժողովրդի ու քո պաշտօնեանների վրայ»: 5 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Քո եղբայր Ահարոնին ասա. «Ձեռքիդ գաւազանը մեկնիր գետի վրայ, ջրանցքների, ճահիճների վրայ եւ գորտեր դուրս բեր Եգիպտացիների երկրի վրայ»: 6 Ահարոնն իր ձեռքը մեկնեց Եգիպտացիների ջրերի վրայ ու գորտեր դուրս բերեց: Գորտերն ելան ու ծածկեցին Եգիպտացիների երկիրը: 7 Իրենց կախարդութիւններով նոյնն արեցին նաեւ Եգիպտացի մոգերը եւ գորտեր դուրս բերեցին Եգիպտացիների երկրի վրայ: 8 Կանչելով Մովսէսին ու Ահարոնին՝ փարաւոնն ասաց. «Աղօթեցէր Տիրոջը, որ նա գորտերը հեռացնի ինձնից ու իմ ժողովրդից, որ ես արձակեմ ձեր ժողովրդին, նրանք գնան զոհ մատուցեն Տիրոջը»: 9 Մովսէսն ասաց փարաւոնին. «Ժամանակ սահմանիր, թէ երբ աղօթեմ քեզ համար, քո պաշտօնեանների ու քո ժողովրդի համար, որպէսզի գորտերը չքանան քո, քո ժողովրդի մօտից ու ձեր տներից եւ մնան միայն գետում»: 10 Նա ասաց. «Վաղը»: Սա ասաց. «Թողո ասածիդ պիս լինի, եւ դու կ'իմանաս, որ մեր տէր Աստծուց բացի մի ուրիշ աստուած չկայ: 11 Գորտերը կը չքանան քո պալատներից, քո, քո ծառանների, քո ժողովրդի մօտից եւ կը մնան միայն գետի մէջ»: 12 Մովսէսն ու Ահարոնը դուրս ելան փարաւոնի մօտից: Մովսէսն աղօթեց Տիրոջը, որպէսզի գորտերը հեռանան, ինչպէս որ խոստացել էր փարաւոնին: 13 Տէրն արեց այնպէս, ինչպէս որ խնդրել էր Մովսէսը: Գորտերը չքացան տներից, բակերից ու դաշտերից: 14 Դրանք հաւաքեցին կոյսկոյտ, եւ երկիրը լցուեց գարշահութեամբ: 15

Երբ փարաւոնը տեսաւ, որ դժուարութիւնը վերացել է, նորից կարծրացաւ նրա սիրտը, նա չլսեց նրանց, ինչպէս որ ասել էր Տէրը: **16** Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ահարոնին ասայ, որ ձեռքի գաւազանը մեկնի ու հարուածի գետնին, որպէսզի մժեղ լինի մարդկանց, անասունների եւ Եգիպտացիների ամբողջ երկրի վրայ»: **17** Վյշպէս էլ արեցին. Ահարոնն իր գաւազանը մեկնեց ու հարուածեց գետնին: Մժեղ եղաւ մարդկանց, անասունների ու Եգիպտացիների ամբողջ երկրի վրայ: **18** Իրենց կախարդութիւններով նոյնը ուղեցին անել նաեւ մոգերը, որպէսզի մժեղ հանեն, բայց չկարողացան: Մժեղ լցուեց մարդկանց ու անասունների վրայ: **19** Մոգերն ասացին փարաւոնին. «Սրա մէջ Աստծու մատր խառն է»: Կարծրացաւ փարաւոնի սիրտը, եւ նա, ինչպէս որ ասել էր Տէրը, չլսեց նրանց: **20** Տէրն ասաց Մովսէսին. «Առաւոտեան վեր կաց, գնա կանգնիր փարաւոնի առաջ, երբ նա դէպի գետը կը գնայ: Նրան կ'ասես. «Վյշպէս է ասում Տէրը. արձակիր իմ ժողովրդին, որ նա պաշտի ինձ: **21** Իսկ եթէ չուղենաս արձակել իմ ժողովրդին, ես, ահա, շնաճանճեր կ'ուղարկեմ քեզ վրայ, քո պաշտօնեաների ու քո ժողովրդի վրայ եւ ձեր տների վրայ: Եգիպտացիների տներն ու նրանց բնակեցրած երկիրը կը լցուեն շնաճանճերով: **22** Նոյն օրը ես զարմանահրաց գործեր կ'անեմ իմ ժողովրդի բնակած Գետեմ երկրում, եւ այստեղ շնաճանճեր չեն լինի, որպէսզի իմանաս, որ են եմ Տէրը՝ ամբողջ երկրի Տէրը: **23** Ես պիտի բաժանեմ իմ ժողովրդին քո ժողովրդից: Վաղին իսկ այդ նշանը կը կատարուի քո երկրում»: **24** Եւ Տէրն այդպէս էլ արեց: Բագրւմ շնաճանճեր թափուեցին փարաւոնի պալատների, նրա պաշտօնեաների տների ու Եգիպտացիների ամբողջ երկրի վրայ: Շնաճանճերից կործանուեց երկիրը: **25** Կանչելով Մովսէսին ու Ահարոնին՝ փարաւոնն ասաց. «Գնացէք, այս երկրում զի՞ն մատուցէք ձեր տէր Աստծուն»: **26** Մովսէսն ասաց. «Հնդունուած չէ, որ Եգիպտացիների պիտի անասունները զոհ մատուցենք մեր տէր Աստծուն, քանի որ, եթէ Եգիպտացիների պիտի անասունները զոհ մատուցենք նրան, մեզ կը քարկոծեն: **27** Ուրեմն՝ երեք օրուայ ճանապարհ

գնանք դէպի անապատ եւ զոհ մատուցենք մեր տէր Աստծուն, ինչպէս որ մեզ ասել է Տէրը»: **28** Փարաւոնն ասաց. «Ես արձակում եմ ձեզ, անապատում զի՞ն մատուցէք ձեր տէր Աստծուն: Միայն թէ հեռու չզնաք: Արդ, նաեւ ինձ համար աղօթեցէք Տիրոջը»: **29** Մովսէսն ասաց. «Ես քեզնից կը հեռանամ, կ'աղօթեն Աստծուն, եւ վաղին իսկ շնաճանճերը կը չքանան փարաւոնի, նրա պաշտօնեաների ու ժողովրդի վրայից: Միայն թէ փարաւոնը ժողովրդին նորից չխարի՝ չարգելի նրան գնալ ու Տիրոջ համար զոհ մատուցեա»: **30** Մովսէսը փարաւոնի մօտից դուրս ելաւ եւ աղօթեց Աստծուն: **31** Տէրն արեց այնպէս, ինչպէս որ ասել էր Մովսէսը. շնաճանճերը վերացրեց փարաւոնի, նրա պաշտօնեաների ու ժողովրդի վրայից: Մի շնաճանճ անզամ չմնաց: **32** Բայց դրանից յետոյ էլ փարաւոնի սիրտը կարծրացաւ, եւ նա չուզեց արձակել ժողովրդին:

9 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Գնա փարաւոնի մօտ ու նրան ասայ, որ այսպէս է ասում երբայցիների Տէր Աստուածը. «Արձակիր իմ ժողովրդին, որ պաշտեն ինձ: **2** Իսկ եթէ չուղենաս արձակել իմ ժողովրդին եւ դեռ պահես նրան, **3** Տիրոջ ձեռքը, ահա, կ'իշնի դաշտում գտնուող քո անասունների հօտերի՝ ձիերի, Եշերի, ուղտերի, արշանների ու ոչխարների վրայ, եւ շատ մեծ կոտորած կը լինի: **4** Ես զարմանահրաց գործեր կ'անեմ Եգիպտացիների հօտերը եւ խրայելացիների հօտերը կը զատորոշեմ, եւ ոչ մի խրայելացու անասուն չի կորչի»: **5** Եւ Աստուած ժամկէտ նշանակեց ու ասաց. «Վաղին իսկ Տէրը կ'իրագործի այդ բանը երկրի վրայ»: **6** Եւ Տէրը յաջորդ օրն իսկ արեց այդ բանը. Եգիպտացիների բոլոր անասունները սատկեցին, իսկ խրայելացիների ոչ մի անասուն չոչչացաւ: **7** Երբ փարաւոնը տեսաւ, որ խրայելացիների ոչ մի անասուն չի ոչչացել, կարծրացաւ նրա սիրտը, եւ նա ժողովրդին չարձակեց: **8** Տէրը Մովսէսին ու Ահարոնին ասաց. «Լիքը ձեռքով հնոցի մոխիր վերցրէք, Մովսէսը փարաւոնի ու նրա պաշտօնեաների առաջ այն թող շաղ տայ դէպի երկինք: **9** Մոխիրը թող թափուի Եգիպտացիների ամբողջ երկրի վրայ: Խոցեր

թող առաջանան մարդկանց ու անասունների վրայ եւ ուռուցքներ՝ Եգիպտացիների ամբողջ երկրի մարդկանց ու անասունների վրայ»: 10 Նրանք վերցրին հնոցի մոխիքը, եւ Մովսէսը փարաւոնի առաջ այն շաղ տուեց դէպի երկինք: Մարդկանց ու անասունների վրայ խոցեր եւ ուռուցքներ առաջացան: 11 Մոզերը խոցերի պատճառով չէին կարողանում Մովսէսի առաջ կանգնել, որովհետեւ խոցեր առաջացան նաեւ մոգերի ու Եգիպտացիների ամբողջ երկրի մարդկանց վրայ: 12 Տէրը կարծրացրեց փարաւոնի սիրտը, եւ, ինչպէս որ ասել էր Տէրը Մովսէսին, փարաւոնը չլսեց նրանց: 13 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Առաւոտեան վեր կաց, կանգնիր փարաւոնի առաջ ու նրան ասայ, որ այսպէս է ասում երբայցիների Տէր Աստուածը. «Արձակիր իմ ժողովրդին, որ պաշտի ինձ, 14 այլապէս այս անգամ ամեն տեսակ փորձանքներով պիտի պատուհասեմ նաեւ քեզ, քո պաշտօնեաններին ու քո ժողովրդին, որպէսզի իմանաս, որ ամբողջ աշխարհում ինձ նման ուրիշ մէկը չկայ: 15 Որովհետեւ իմ ձեռքը մեկնելով՝ մահացու հարուած պիտի հասցնեմ քեզ ու քո ժողովրդին, եւ դու պիտի վերանաս երկրի երեսից: 16 Ես քեզ իննայեցի այն նպատակով, որ քեզ ցոյց տամ իմ զօրութիւնը, եւ իմ անունը յայտնի լինի ողջ երկրում, 17 բայց դու դեռեւս ձեռքիդ տակ ես պահում իմ ժողովրդին եւ չարչարում նրան: 18 Ես, ահա, վաղս իսկ, հենց այս ժամին այնպիսի սաստիկ կարկուտ տեղացնեմ, որպիսին դեռեւս չի եղալ Եգիպտոսում իր գոյութեան օրուանից մինչեւ այսօր: 19 Արդ, շտապիր հաւաքել քո անասունները եւ այն ամենը, ինչ ունես դաշտում, որովհետեւ դաշտում գտնուող ու դեռեւս տուն չմտած մարդկանց ու անասունների վրայ կարկուտ ե թափուելու եւ ոչնչացնելու նրանց»: 20 Փարաւոնի պաշտօնեաններից նա, ով մի անգամ տեսել էր Տիրոց սարսափը, իր ծառաններին ու անասունները հաւաքեց տան մէջ, 21 իսկ ով չանսաց Տիրոց խօսքերին, դաշտում թողեց իր ծառաններին ու անասունները: 22 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ձեռքդ մեկնիր դէպի երկինք, եւ թող կարկուտ թափուի Եգիպտացիների երկրի վրայ, ինչպէս նաեւ մարդկանց ու

անասունների եւ Եգիպտացիների երկրի դաշտերի բոլոր բոյսերի վրայ»: 23 Մովսէսը ձեռքը մեկնեց դէպի երկինք, Տէրը որոտ ու կարկուտ ուղարկեց, եւ երկրի վրա սկսեց կրակ թափուել: Տէրը կարկուտ տեղացրեց Եգիպտացիների ամբողջ երկրի վրայ: 24 Կարկուտ էր տեղում, բայց կարկուտի մէջ բորբոքուած կրակ կար: Կարկուտն այնքան խոշոր էր, որ նմանը չէր եղել Եգիպտացիների ամբողջ երկրի վրայ ազգի առաջացումից ի վեր: 25 Կարկուտը հարուածեց Եգիպտացիների ամբողջ երկիրը, այն ամէնը, ինչ դաշտում էր մնացել՝ մարդուց սկսած մինչեւ անասուն: Կարկուտը հարուած հասցրեց դաշտում եղած ամբողջ բուսականութեանը, ջարդուվիշուր արեց դաշտում եղած բոլոր ծառերը: 26 Խսրայելացիների ապրած Գեսեմ երկրում, սակայն, կարկուտ չտեղաց: 27 Փարաւոնը մարդ ուղարկելով՝ կանչեց Մովսէսին ու Ահարոնին եւ ասաց նրանց. «Մեղք եմ զործել: Այսուհետեւ Տէրն արդար է, իսկ ես ու իմ ժողովուրդը ամբարիշուներ ենք: 28 Ինձ համար այօթեցէք Տիրոջը, որ Աստծու որոտը, կարկուտն ու կրակը դադարեն մեզ վրայ թափուելուց: Ես ձեզ կ'արձակեմ, այլեւս դուք այստեղ չէք մնայ»: 29 Մովսէսն ասաց նրան. «Երբ դուրս կը գամ այս քաղաքից, ձեռքս կը մեկնեմ առ Աստուած, եւ ձայները կը դադարեն, կարկուտ ու անձրեւ այլեւս չեն տեղայ, որպէսզի դու համոզուես, որ երկրի Տիրոջն է պատկանում: 30 Բայց գիտեմ, որ դու եւ քո պաշտօնեանները դեռեւս չէք վախենում տէր Աստծուց: 31 Կտաւատն ու գարին կարկուտահարուեցին, որովհետեւ գարին հասած էր, կտաւատը՝ սերմսակալած, 32 իսկ ցորենն ու հաճարը կարկուտահար չեղան, որովհետեւ դեռ չէին հասունացած: 33 Մովսէսը փարաւոնի մօտից եկաւ ու գնաց քաղաքից դուրս, ձեռքը մեկնեց Տիրոջը, եւ ձայներն ու կարկուտը դադարեցին, անձրեւ այլեւս չտեղաց երկրի վրայ: 34 Երբ փարաւոնը տեսաւ, որ անձրեւը, կարկուտն ու ձայները դադարել են, դարձեալ մեղք գործեց. նա կարծրացրեց իր ու իր պաշտօնեանների սիրտը: 35 Կարծրացաւ փարաւոնի սիրտը, եւ նա խսրայելացիներին չարձակեց, ինչպէս որյայտնելէր Տէրը Մովսէսի միջոցով:

10 Դիմելով Մովսեսին՝ Տէրն ասաց.

«Մտիր փարաւոնի մօտ, որովհետեւ ես կարծրացրել եմ նրա ու նրա պաշտօնեաների սիրտը, որպէսզի իմ նշանները հերթով թափուեն նրանց գլխին, և որպէսզի դուք պատմեք ձեր որդիներին ու ձեր որդիների որդիներին, թէ որքան եմ ես ծաղրուծանակի ենթարկել Եգիպտացիներին, ինչպէս նաեւ պատմեք իմ այն նշանների մասին, որ կատարեցի նրանց մօտ, որպէսզի ճանաչէք, թէ ես եմ Տէրը»: Յ Մովսեսն ու Ահարոնը մտան փարաւոնի մօտ եւ ասացին նրան. «Վյսպէս է ասում երրայեցիների Տէր Աստուածը. «Մինչեւ Երբ չես պատկառելու ինձնից: Արձակիր իմ ժողովրդին, որպէսզի պաշտի ինձ: 4 Եթէ չկամենաս արձակել իմ ժողովրդին, ես, ահա, վաղն իսկ, հենց այս ժամին շատ մորեխ կը թափեմ քո սահմաններից ներս: 5 Դրանք կը ծածկեն ողջ Երկրի երեսը, եւ դու չես կարողանայ տեսնել Երկիրը: Դրանք կը խժուն բոլոր մնացած այն բաները, որ ծեզ թողել է կարկուտը, կը խժուն բոլոր տունկերը, որ բուսել են Երկրի վրայ ձեզ համար: 6 Քո պայլատները, քո պաշտօնեաների եւ Եգիպտացիների ամբողջ Երկրի բոլոր տները այնպէս կը լցուեն մորեխներով, որ ոչ ծեր հայրերը, ոչ Էլ նրանց նախահայրերը երթեք չեն տեսել Երկրի վրայ իրենց ծնուած օրից մինչեւ այսօր»: Եւ Մովսեսը դուրս եկաւ փարաւոնի մօտից: 7 Փարաւոնի պաշտօնեաներն իրեն ասացին. «Վյս խոչընդոտը մինչեւ Երբ պիտի լինի մեր առաջ: Արձակիր մարդկանց, որպէսզի պաշտեն իրենց տէր Աստծուն: Գուցե ուզում ես տեսնել, թէ ինչպէս է կործանւում Եգիպտոսը»: 8 Եւ նրանք Մովսեսին ու Ահարոնին վերադարձին փարաւոնի մօտ: Փարաւոնը նրանց ասաց. «Գնացէք պաշտեցէք ձեր տէր Աստծուն: Գնացողները, սակայն, ովքե՞ն են լինելու»: 9 Մովսեսն ասաց. «Կը գնանք մենք մեր երիտասարդներով ու ծերերով, մեր տղաներով ու աղջիկներով, կը գնանք մեր արջառների ու ոչխարների հետ, որովհետեւ մեր տէր Աստծու տօնն Ե»: 10 Փարաւոնն ասաց նրանց. «Թող այդպէս լինի: Տէրը ձեզ հետ: Քանզի արձակում եմ ձեզ. բայց միթէ ձեր ունեցուածքն Էլ եմ ազատ

արձակում: Տեսնում եք, որ չարութիւն կայ ձեր մէջ: 11 Վյուպէս չի լինի: Նախ թող գնան միայն տղամարդիկ եւ պաշտեն Աստծուն, քանի որ դուք հենց այդ էիք ուզում»: Եւ նրանց փնտեցին փարաւոնի մօտից: 12 Տէրն ասաց Մովսեսին. «Զեռքդ մեկնիր Եգիպտացիների Երկրի վրայ, եւ մորեխս պիտի ենի Եգիպտացիների Երկրի վրայ եւ պիտի խժուն Երկրի այն ողջ բուսականութիւնն ու ծառերի պտուղները, որ փրկուել են կարկտից: 13 Մովսեսը ձեռքը մեկնեց դեպի Երկիրը, եւ Տէրը մի ամբողջ երեկ ու գիշեր հարաւային հողմ բարձրացրեց Երկրի վրայ: Երբ առաւօտ եղաւ, հարաւային հողմն առաւ մորեխն 14 ու ցրեց Եգիպտացիների ամբողջ Երկրի վրայ, նրա սահմաններից ներս: Ոչ դրանից առաջ էր այդքան մորեխս եղել, եւ ոչ Էլ դրանից յետոյ այդքան մորեխս եղաւ: 15 Մորեխը ծածկեց ամբողջ Երկիրը, եւ Երկիրը բուսականութիւնից գրկուեց: Մորեխը կերաւ Երկրի այն ողջ բուսականութիւնն ու ծառերի պտուղները, որ փրկուել էին կարկտից: Եգիպտացիների ամբողջ Երկրում կանաչ բան չմնաց ոչ ծառերի, ոչ Էլ դաշտային տունկերի վրայ: 16 Փարաւոնն շտապ կանչեց Մովսեսին ու Ահարոնին եւ ասաց. «Ես մեղք գործեցի ձեր տէր Աստծու եւ ձեր դէմ: 17 Արդ, ներեցէք իմ այս յանցանքը եւս եւ աղաչեցէք ձեր տէր Աստծուն, որ ինձ ազատի այս մորեխներից»: 18 Մովսեսը գնաց փարաւոնի մօտից եւ աղօթեց Աստծուն: 19 Աստուած ծովի կողմից սաստիկ հողմ բարձրացրեց, հողմն առաւ մորեխն ու լցուեց Կարմիր ծովը: Եգիպտացիների ամբողջ Երկրում մորեխս չմնաց: 20 Տէրը կարծրացրեց փարաւոնի սիրտը, եւ նա չարձակեց իսրայէլացիներին: 21 Տէրն ասաց Մովսեսին. «Զեռքդ մեկնիր դեպի Երկիրը, եւ Եգիպտացիների Երկրի վրայ թող խաւար լինի՛ թանձրամած խաւար»: 22 Մովսեսը ձեռքը մեկնեց դեպի Երկիրը, եւ Եգիպտացիների ամբողջ Երկրի վրայ Երեք օր խաւար, մեզ ու մուլթ եղաւ: 23 Երեք օր Եղբայրն իր Եղբօրք շտեսաւ, Երեք օր ոչ ոք իր անկողնուուց վեր չելաւ, մինչդեռ բոլոր իսրայէլացիների բոլոր բնակավայրերում լոյս էր: 24 Փարաւոնը, կանչելով Մովսեսին ու Ահարոնին, ասաց նրանց. «Գնացէք պաշտեցէք

Ճեր տէր Աստծուն, ճեր ունեցուածքը վերցրէք ձեզ հետ, բայց ճեր արջառն ու ոչխարը թողէք այստեղո: **25** Մովսէսն ասաց. «Ողջակիզութեան ու զոհաբերութեան անասուններ դու հնքդ մեզ պիտի տաս, որ մատուցենք մեր տէր Աստծուն: **26** Մեր անասուններն ել մեզ հետ պիտի գնան, մենք մի կճակ անգամ չենք թողնելու այստեղ, որովհետեւ մեր տէր Աստծուն դրանցից պիտի զոհ մատուցենք: Մինչեւ մեր այնտեղ հասնելը մենք դեռ չզիտենք, թէ ինչ պիտի զոհաբերենք մեր տէր Աստծուն: **27** Տէրը կարծրացրեց փարաւոնի սիրտը, եւ փարաւոնը չուզեց արձակել նրանց: **28** Փարաւոնն ասաց. «Յեռացիր ինձնից, զգոյշ եղիր, այլեւս չհամարձակուես իմ աչքին երեւայ, որովհետեւ այն օրը, որ երեւաս ինձ, կը սպանուես:» **29** Մովսէսն ասաց. «Դու արդէն ասացիր. այլեւս աչքիդ չեմ երեւայ:»

11 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Մի պատուհաս ել պիտի հասցնեմ փարաւոնին ու Եգիպտոսին, որից յետոյ փարաւոնը ձեզ կ'արձակի այստեղից: Բայց երբ նա արձակի ձեզ, կ'արձակի ձեր ամրող ունեցուածքով: **2** Արդ, ժողովրդին գաղտնի յայտնիր, որ իւրաքանչիւր տղամարդ Եգիպտացի իր ընկերոջից եւ իւրաքանչիւր կին իր Եգիպտացի հարեւանուհուց թող ինդրի ոսկեայ եւ արձաթեայ զարդեր ու զգեստներ:» **3** Տէրը շնորհ պարգևեց իր ժողովրդին Եգիպտացիների առաջ, եւ սրանք զարդեր տուին նրանց: Մովսէսը Եգիպտացիների, փարաւոնի, նրա բոլոր պաշտօնեանների առաջ ու ժողովրդի աչքին շատ յարգարժան դարձաւ: **4** Մովսէսն ասաց փարաւոնին. «Վյսպէս է ասում Տէրը. «Կէս գիշերին ես կը մտնեմ Եգիպտոս, **5** եւ Եգիպտացիների երկրում կը մեռնեն բոլոր անդրանիկ զաւակները՝ իր գահին բազմած փարաւոնի անդրանիկ որորուց սկսած մինչեւ երկանքի մօս աշխատող աղախնի անդրանիկ որդին, բոլոր անասունների առաջնածինները: **6** Եւ Եգիպտացիների ամրող երկրում այնպիսի մեծ աղաղակ կը բարձրանայ, որին նմանը չի եղեւ, եւ այդպիսին չի ել լինի: **7** Բայց իսրայէլացիների շրջանում մի շուն անգամ չի կլանչելու մարդկանց ու անասունների վրայ, որպէսզի իմանաս, թէ

ինչպիսի զարմանահրաշ գործեր է անում Տէրը Եգիպտացիների ու իսրայէլացիների մէջ: **8** Վյս բոլոր ծառաններդ պիտի գան ծնրադրեն իմ առաջ, երկրապատեն ինձ ու ասեն. «Ելէք գնացէք դու եւ քո ողջ ժողովուրդը, որին դու ես առաջնորդում: Վյտ ժամանակ ել ես կ'ելնեմ:» **9** Եւ Մովսէսը փարաւոնի մօտից դուրս ելաւ խիստ զարյացած: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Փարաւոնը ձեզ չպիտի լիի, որպէսզի ես Եգիպտացիների երկրում էլ աւելի շատ նշաններ ցոյց տամ ու զարմանահրաշ գործեր անեմ:» **10** Մովսէսն ու Ահարոնը Եգիպտացիների երկրում փարաւոնի առաջ արեցին այս բոլոր նշաններն ու զարմանահրաշ գործերը: Տէրը կարծրացրեց փարաւոնի սիրտը, եւ փարաւոնը չուզեց իսրայէլացիներին Եգիպտացիների երկրից արձակել:

12 Տէրը Եգիպտացիների երկրում խօսեց Մովսէսի ու Ահարոնի հետ եւ ասաց. **2** «Վյս ամիսը թող ձեզ համար ամիսների սկիզբը լինի. այն թող տարուայ առաջին ամիսը լինի: **3** Դու խօսիր իսրայէլացի ողջ ժողովրդի հետ ու ասա. «Վյս ամսի տասներորդ օրը ամեն մարդ թող մի ոչխար առնի բատ իր ընտանիքի՝ ամեն մի տան համար մէկ ոչխար: **4** Եթէ մի ընտանիքի անդամները այնքան թիշ են, որ չեն կարող մէկ ոչխար ուտել, ապա ընտանիքի մեծը, ըստ ընտանիքի թուի թող միանայ իր հարեւանի կամ ընկերոց հետ, եւ իւրաքանչիւրը թող ստանայ ոչխարի համապատասխան բաժինը: **5** Զեր այդ ոչխարը որեւէ պակասութիւն թող չունենայ, լինի արու, մէկ տարեկան ու անարատ: Վյն կարող է գառ կամ ու լինել: **6** Վյն կը պահէք մինչեւ այս ամսի տասնչորսերորդ օրը, եւ իսրայէլացիները այն թող մորթեն երեկոյեան: **7** Թող վերցնեն նրա արիւնից ու քսեն այն տան դրան սեմին երկու տեղ ու դրան շրջանակի վերեւը այն տան, ուր այն ուտելու են: **8** Վյտ գիշեր թող ուտեն կրակի վրայ խորոված միսը, այն թող ուտեն բաղարջ հացով ու դրան խոտերով: **9** Դրանք հում կամ խաշած չուտեք, այ՝ կրակի վրայ խորովելու: Կ'ուտեք նաեւ ոչխարի գլուխը, ոտքերն ու փորոտիքը: **10** Առաւոտեան դրանից ոչինչ թող չմնայ: Ոչխարի ոսկորները

մի շարդէք, այլ ինչ որ աւելանայ դրանից, կրակով կ'այրէք: Ա Եւ կ'ուտէք այսպես. ձեր գոտիները թող ձեր մէջքին լինեն, ձեր կօշիկները՝ ձեր ոտքերին, ձեր ցուլպերը՝ ձեր ձեռքին: Արագ կ'ուտէք, որովհետեւ Տիրոջ զատիկն է: 12 Այդ գիշեր ես պիտի անցնեմ Եգիպտացիների ամբողջ երկրով եւ պիտի պատուհասեմ Եգիպտացիների երկրի բոլոր արու առաջնածիններին՝ թէ մարդկանց, թէ անասունների: Եգիպտացիների բոլոր աստուածներից վլուժ պիտի լուծեմ, որովհետեւ Ես եմ Տէրը: 13 Եւ նշուած արիմնը այն տների վրայ, ուր ուտելու էք, թող ձեզ նշան լինի: Ես, տեսնելով այդ արիմնը, պիտի խնայեմ ձեզ, եւ ձեր գյխին չեն իշնի մահաբեր այն հարուածները, որոնցով պիտի պատուհասեմ Եգիպտացիների երկիրը: 14 Այդ օրը ձեզ համար յիշարժան թող լինի, եւ դուք, իբրև Տիրոջ տօն, այդ օրը տօնեցէք սերնդիւնունդ: Դա, իբրև կարգ, յաւիտեան կը տօնէք»: 15 «Եօթը օր բաղարջ հաց կ'ուտէք, առաջին իսկ օրից սկսած ձեր տնից կը վերացնէք թթիսմորը: Բոլոր նրանք, ովքեր առաջին օրից մինչեւ եօթներորդ օրը թթիսմորով հաց կ'ուտեն, կը վերացուեն իսրայէլացիների միջից: 16 Առաջին օրը թող սուրբ հօջակուի: Ձեզ համար թող սուրբ լինի նաեւ նուիրական եօթներորդ օրը: Այդ օրերին ոչ մի աշխատանք չկատարէք, այլ կատարեցէք միայն այն, ինչ կապուած է իւրաքանչիւր մարդու անձնական կարիքների հետ: 17 Իմ այս պատուիրանները կը պահէք, որպեսզի այդ օրը ես ձեր ժողովրդին հանեմ Եգիպտացիների երկրից: Այդ օրը, իբրև կարգ, ձեր ժողովրդի մէջ կը նշէք յաւիտենապես: 18 Առաջին ամսուայ տասմորսերորդ օրուայ երեկոյից սկսած բաղարջ հաց կ'ուտէք մինչեւ ամսի բասանմէկերորդ օրուայ երեկոն: 19 Եօթը օր ձեր տներում թթիսմոր չպահտի լինի: Բոլոր նրանք, ովքեր թթիսմորով հաց կ'ուտեն, կը վերացուեն Իսրայէլի ժողովրդի միջից: 20 Ձեր երկիրն եկած եկուորներ լինեն թէ տեղաբնակներ, ոչ ոք թթիսմորով հաց թող չուտի: Ձեր բոլոր բնակավայրերում բաղարջ հաց պիտի ուտէք»: 21 Մովսէսը կանչեց բոլոր իսրայէլացի ծերերին ու նրանց ասաց. «Գնացէք, ձեր իւրաքանչիւր ընտանիքի

համար մի ոչխար առէք եւ մորթեցէք զատկի համար: 22 Վերցրէք մի խուրծ ծոթրին, այն թաթախեցէք դրան մօտ եղած արեան մէջ եւ դրանով նշան արէք դրան սեմին երկու տեղ եւ դրան շրջանակի վերեւը: Բայց ձեզնից ոչ ոք մինչեւ առաւօտ իր տան դրանից դրւրս չզայ: 23 Տէրն անցնելու Եգիպտացիներին կոտորելու համար: Նա, տեսնելով դրան սեմին երկու տեղ եւ դրան շրջանակի վերեւում եղած արիւնը, կ'անցնի կը գնայ այդ դրնով եւ Ոչնչացնողին թոյլչի տայ մտնել ձեր տներն ու կոտորել ձեզ: 24 Այս խօսքերը մինչեւ յաւիտեան օրէնք թող լինեն թեզ եւ քո որդիների համար: 25 Երբ կը մտնէք այն երկիրը, որ Տէրը, իր խոստման համաձայն, տալու է ձեզ, կը կատարէք այդ ծիսակատարութիւնը: 26 Եթէ պատահի, որ ձեր որդիները հարցնեն ձեզ, թէ՝ «Ի՞նչ է նշանակում այս ծիսակատարութիւնը», 27 նրանց կը պատասխանէք, որ Տիրոջ համար զատկի զոհն է սա, այն Տիրոջ, որ Եգիպտոսում Եգիպտացիներին կոտորելիս խնայեց իսրայէլացիներին, փրկեց մեր ընտանիքները»: Ժողովրդով խոնարիուեց ու երկրպագութիւն արեց: 28 Իսրայէլացիները գնացին ու արեցին այնպէս, ինչպէս Տէրն էր պատուիրել Մովսէսին ու Ահարոնին. նրանք այդպէս էլ արեցին: 29 Երբ կես գիշեր եղաւ, Տէրը Եգիպտացիների երկրում կոտորեց Եգիպտացի բոլոր անդրանիկ զաւակներին՝ իր գահին բազմած փարաւոնի անդրանիկից մինչեւ բանտի մէջ արգելափակուած գերի կնոշ անդրանիկը, նաեւ անասումների բոլոր առաջնածինները: 30 Գիշերը վեր կացան փարաւոնն ինքը, նրա բոլոր պաշտօնեաներն ու բոլոր Եգիպտացիները: Եգիպտացիների ամբողջ երկրում մեծ աղաղակ բարձրացաւ, որովհետեւ տուն չկար, որտեղ մեռել չինէր: 31 Փարաւոնը գիշերով կանչեց Մովսէսին ու Ահարոնին եւ ասաց նրանց. «Դուք եւ իսրայէլացիներդ վեր կացէք գնացէք իմ ժողովրդի միջից, գնացէք պաշտեցէք ձեր տէր Աստծուն, ինչպէս որ ասացիք: 32 Ձեզ հետ տարէք նաեւ ձեր արջառն ու ոչխարը, ինչպէս որ ասացիք, բայց ինձ էլ օրինեցէք»: 33 Եւ Եգիպտացիներն ստիպում էին իսրայէլացի ժողովրդին, որ շտապ

դուրս գան երկրից, որովհետեւ ասում էին. «Նրանց պատճառով մենք բոլորս ել կը մեռնենք»: **34** Ժողովուրդն իր հունցած, բայց դեռեւս չհասած խմորը շորերի մեջ փաթաթելով՝ ուսն առաւ: **35** Իսրայելացիներն արեցին այնպէս, ինչպէս իրենց հրամայել էր Մովսէսը. Եգիպտացիներից նրանք ուզեցին ոսկեայ, արծաթեայ զարդեր ու զգեստներ: **36** Տերը շնորի պարգևեց իր ժողովորին Եգիպտացիների առաջ. սրանք զարդեր տուին նրանց: Այսպիսով նրանք կողոպտեցին Եգիպտացիներին: **37** Իսրայելացիները՝ վեց հարիւր հազար տղամարդ, հետիւտն, բացի մնացած բազմութիւնից, Ռամեսից մեկնեցին Սոկրոթ: **38** Նրանց հետ ճանապարհ ընկաւ մի խառնիճաղանջ բազմութիւն, մեծ քանակութեամբ արջառ, ոչխար ու այլ անասուն: **39** Նրանք Եգիպտոսից բերած ու դեռ չհասած խմորով բաղարջ հաց եփեցին, որովհետեւ այն դեռ չեր խմորուել, քանի որ Եգիպտացիները երկրից հանել էին իրենց, եւ իրենք չեին կարողացել սպասել ու իրենց ճանապարհի պաշար չեին արել: **40** Իսրայելացիներն իրենք ու իրենց հայրերը Եգիպտացիների երկրում եւ Քանանացիների երկրում ապրեցին չորս հարիւր երեսուն տարի: Երբ չորս հարիւր երեսուն տարին Վերջացաւ, նոյն օրն իսկ **41** Տիրոջ ամբողջ ժողովուրդը գիշերով Եգիպտացիների երկրից դուրս եկաւ: **42** Իսրայելացիները Տիրոջ հրամանով այդ գիշերը անքուն մնացին, որպէսզի նա նրանց դուրս բերի Եգիպտացիների երկրից. դա Տիրոջ անքուն մնալու այն գիշերն էր, որ բոլոր իսրայելացիները սերնդէսերունդ պիտի յիշեն: **43** Տերը Մովսէսին ու Ահարոնին ասաց. «Սա է զատկի կարգը. ոչ մի օտարական չպիտի ուտի դրանից: **44** Որեւէ մեկը իր ծառային ու փողով գնուած ստրուկին թող թլփատի եւ թլփատուելուց յետոյ միայն թող նա ուտի դրանից: **45** Պանդուխտն ու վարձկանը թող չուտեն դրանից: **46** Տան մեջ պէտք է ուտուի այն. միսը տնից դուրս չպիտի հանեք եւ դրա ոսկորը չպիտի ջարդեք: **47** Իսրայելի ողջ ժողովուրդը պէտք է կատարի դա: **48** Եթէ մի օտարական մօտենայ ձեզ եւ ուզենայ կատարել Տիրոջ զատիկը, դու պէտք

է թլփատես նրա բոլոր արու զաւակներին, եւ դրանից յետոյ միայն նա կարող է մօտենայ կատարելու զատիկը: Նա կը համարուի երկրի տեղաքնակ: Ոչ մի անթլփատ դրանից չպէտք է ուտի: **49** Օրէնքը հաւասարապէս տարածում է եւ՝ տեղաքնակի, եւ՝ ձեզ մօտ ապրել ցանկացող օտարականի վրայ»: **50** Բոլոր իսրայելացիներն արեցին այնպէս, ինչպէս պատուիրել էր Տերը Մովսէսին ու Ահարոնին. նրանք այդպէս եւ արեցին: **51** Ահա այդ օրն էր, որ Տերը բոլոր իսրայելացիներին հանեց Եգիպտացիների երկրից:

13 Տերը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. **2**

«Ինձ նուիրաբերիր բոլոր իսրայելացիների անդրանիկ զաւակներին, ամէն մի նախածին, մարդ թէ անասուն, որովհետեւ իմն է»: **3** Մովսէսն ասաց ժողովորին. «Յիշեցէք այս օրը, երբ դուք դուրս եկաք Եգիպտոսից՝ ստրկութեան այս տնից, որովհետեւ Տերը ձեզ իր հզօր ձեռքով հանեց այստեղից: Թթխմորով հաց չպիտի ուտէք, 4 որովհետեւ դուք այսօր, գարնանային վաղահաս բերքի ամսին էք դուրս գալիս: **5** Երբ քո Տեր Աստուածը քեզ տանի քո հայրերին խոստացած Քանանացիների, Քետացիների, Ամորիացիների, Խեւացիների, Ցերուացիների, Փերեզացիների ու Գերգեսացիների երկիրը, ուր կաթ ու մեղր է հոսում, ապա հենց այդ ամսին այս ծիսակատարութիւնը կ'անես: **6** Եօթը օր բաղարջ հաց կ'ուտէք, իսկ եօթներորդ օրը Տիրոջ տօնը կը լինի. բաղարջ հաց կ'ուտէք: **7** Զեր տանը թթխմորով հաց չլինի, քո ողջ երկրի սահմաններում թթխմոր չերեւայ: **8** Վլյ օրը քո որդուն կը պատմես՝ ասելով. «Դա կատարում է ի յիշատակ այն բանի, ինչ արել է ինձ Տեր Աստուածը, երբ դուրս էի զախս Եգիպտոսից»: **9** Ասածն նշան արա ձեռքիդ վրայ, նաեւ նշան՝ ճակատիդ, որ յիշեն: Տիրոջ օրէնքները թող քո բերանում լինեն, քանի որ Տիրոջ հզօր ձեռքն է հանել քեզ Եգիպտոսից: **10** Վս օրէնքները կը պահպանէք տարեցտարի ձեր կեանքի բոլոր օրերում»: **11** «Երբ քո Տեր Աստուածը քեզ կը տանի Քանանացիների երկիրը, ինչպէս խոստացել է քեզ ու քո հայրերին, եւ այն կը տայ քեզ, **12** Տիրոջ համար կ'առանձնացնես անդրանիկ բոլոր արու ծնունդներին եւ քո

արջառների ու ոչխարների առաջնածիններին, որոնք պիտի ծնուեն: Դրանք բոլորը Տիրոջը կը նուիրաբերեն: **13** Առաջնածին էք կը փոխանակեն ոչխարի հետ, իսկ եթէ չուզենաս փոխանակել, ապա դա փրկագին կը տաս: Բո որդիների բոլոր անդրանիկ զաւակներին կը փրկագնես: **14** Եթէ դրանից յետոյ որդիդ հարցնի քեզ ու ասի, թէ՝ «Քնչ է այս», նրան կ'ասես, թէ՝ «Տերը հզօր ձեռքով է համել մեզ Եգիպտացիների երկրից՝ ստրկութեան տնից: **15** Երբ փարաւոնի սիրտը կարծրացաւ ու մեզ չարձակեց, Տերը Եգիպտացիների երկրում կոտորեց բոլոր անդրանիկ զաւակներից մինչեւ անսառնների առաջնածինները: Յենց դրա համար էլ ես Տիրոջն եմ նուիրաբերում բոլոր առաջնածին արուներին, իսկ իմ որդիներից բոլոր անդրանիկ զաւակն»ին փրկագին կը տամ»: **16** Ասած նշան արա՞ ձեռքիդ վրայ, նաեւ նշան՝ ճակատիդ, որ յիշես, թէ Տերը ինչպես է հզօր ձեռքով մեզ հանել Եգիպտոսից»: **17** Երբ փարաւոնն արձակեց ժողովրդին, Աստուած նրանց կարծ ճանապարհով՝ Փղշտացիների երկրով չառաջնորդեց, որովհետեւ Աստուած մտածեց, թէ ժողովուրդը պատերազմի քոնուելով՝ գուցէ վախենայ ու Եգիպտոս վերադառնայ: **18** Դրա համար Աստուած ժողովրդին շրջանցիկ՝ անապատի ճանապարհով տարաւ դեպի Կարմիր ծով: Իսրայելացիները Եգիպտացիների երկրից դուրս եկան հինգերորդ սերնդի ժամանակ: **19** Մովսեսն իր հետ տարաւ Յովսէփի ոսկորները, որովինետեւ Յովսէփը, երդուեցնելով Իսրայէլի որդիներին, ասել էր. «Երբ Տերը ձեզ այցի գայ, իմ ոսկորները կը հանեք այստեղից ու կը տանեք ձեզ հետ»: **20** Սոկրոյից դուրս զալով՝ իսրայելացիները եկան եւ կայք հաստատեցին Ոթոմում՝ անապատի եզրին: **21** Աստուած ցերեկը նրանց առաջնորդում էր ամափի սիւնով, որպէսզի ճանապարհ ցոյց տայ նրանց, իսկ գիշերը՝ իրէ սիւնով, որպէսզի գիշեր-ցերեկ նրանք ուղեցոյց ունենան: **22** Ցերեկը ամափի սիւնը, իսկ գիշերը իրէ սիւնը միշտ ամբողջ ժողովրդի աչքի առաջ էր:

14 Տերը, իսուեկով Մովսէփի հետ, ասաց. **2** «Իսրայելացիներին ասայ, որ

վերադառնան, կայք հաստատեն Մագորոյի ու ծովի միջեւ գտնուող հանգրուանում, Բեկասեպիոնի դիմաց: Դրանց դիմաց՝ Կարմիր ծովի եզրքին կայք կը հաստատես: **3** Փարաւոնը իսրայելացիներիդ մասին կ'ասի, թէ՝ «Մոլորուել են այս երկրում, որովինետեւ անապատը շրջափակել է նրանց»: **4** Ես պիտի կարծրացնեմ փարաւոնի սիրտը, նա պիտի հետապնդի նրանց, **5** իսկ ես պիտի փառաւորուեմ փարաւոնի ու նրա ամբողջ զօրքի առաջ: Եւ բոլոր Եգիպտացիները պիտի իմանան, որ ես եմ Տերք: Եւ այդպէս էլ արեցին: **6** Եգիպտացիների արքային յայտնեցին, թէ՝ «Ժողովուրդը փախել է»: Փարաւոնի ու նրա պաշտօնեաների սրտերն ըմբոստացան ժողովրդի դեմ, եւ նրանք ասացին. «Վյդ ինչ արեցինք, ինչո՞ւ թոյլ տուեցինք, որ իսրայելացիները զնան, եւ մենք զրկուենք մեր ստրուկներից»: **7** Փարաւոնը լծեց իր կառքը եւ իր հետ տարաւ իր ամբողջ ժողովրդին: Նա վերցրեց վեց հարիւր ընափեր կառքեր, Եգիպտացիների ամբողջ հեծելազօրն ու դրանց գօրավարներին: **8** Տերը կարծրացրեց Եգիպտացիների արքայ փարաւոնի սիրտը, եւ սա հետապնդեց իսրայելացիներին: Իսրայելացիները զնում էին՝ ձեռքները բարձր պահած: **9** Եգիպտացիները հետապնդեցին նրանց ու նրանց գտան ծովեզերի մօտ՝ կայք հաստատած: Փարաւոնի ողջ հեծելազօրն ու կառքերը, նրա հեծեալներն ու բանակը կանգնեցին հանգրուանածների դիմաց, Բեկասեպիոնի դեմ առ դեմ: **10** Փարաւոնը մօտեցաւ: Իսրայելացիները բարձրացնելով իրենց աչքերը՝ տեսան, որ Եգիպտացիները կայք են հաստատել իրենց թիկունքում սաստիկ վախեցան: **11** Իսրայելացիները աղաղակ բարձրացրին առ Աստուած ու Մովսէսին ասացին. «Իբր թէ Եգիպտացիների երկրում գերեզմաններ չկային, որ մեզ բերեցիր այստեղ՝ անապատում սպանուելու: Վյդ ինչ բերեցիր մեր զլիխն, ինչո՞ւ մեզ հանեցիր Եգիպտոսից: **12** Միթէ Եգիպտացիների երկրում քեզ չասացինք, թէ՝ «Թոյլ տուր, որ ծառայենք Եգիպտացիներին»: Մեզ համար աւելի լաւ կը լինէր, որ ծառայեինք Եգիպտացիներին, քան մեռնեինք այս

անապատում»: 13 Մովսէսն ասաց ժողովրդին. «Քաջալերուեցէք, պինդ կացէք եւ կը տեսնէք Տիրոց արած փրկութիւնը, որ նա պարզեւելու է ձեզ այսօր, բանզի այսօր ձեր տեսած եգիպտացիներին այլեւս յար յաւիտեան չէք տեսնելու: 14 Տէրը պիտի պատերազմի ձեր փոխարէն, դուք լուր մնացէք»: 15 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ինչո՞ւ ես կանչում ինձ: Ասա իսրայէլացիներին, որ շարժուեն զնան: 16 Իսկ դու առ գաւազանդ, ձեռքդ մեկնիր ծովի վրայ, ճեղքիր այն, եւ իսրայէլացիները թռոյ մտնեն ծովի մէջ ու անցնեն ինչպէս ցամաքով: 17 Ես կը կարծրացնեմ փարաւոնի եւ բոլոր եգիպտացիների սիրտը, սրանք նրանց յետեւից ծով կը մտնեն, եւ ես կը փառաւորուեմ փարաւոնի, նրա ամբողջ զօրքի, կառքերի ու հեծելազօրի առաջ: 18 Բոլոր եգիպտացիները կը գիտենան, որ ես եմ Տէրը, երբ փառաւորուեմ փարաւոնի, նրա կառքերի ու հեծելազօրի առաջ»: 19 Իսրայէլացիների բանակի առջեւից զնացող Աստծու հրեշտակը ելաւ ու անցաւ գնաց նրանց յետեւը: Վերացաւ ամպի սիւնը նրանց առջեւից ու կանգնեց նրանց թիկունքին: 20 Ամպի սիւնը մտաւ եգիպտացիների ու իսրայէլացիների բանակների միջև: Խաւար ու մէզ պատեց: Գիշերն անցաւ, բայց ողջ գիշերը բանակները իրար չմօտեցան: 21 Մովսէսը ձեռքդ մեկնեց ծովի վրայ, եւ հարաւային հողմի ուժով ողջ գիշեր ծովը յետ մղուեց. բացուեց ծովի յատակը, ջուրը երկուսի բաժանուեց: 22 Իսրայէլացիները մտան յատակը բացուած ծովի մէջ ու առաջ շարժուեցին ինչպէս ցամաքով: Չուրը նրանց աջ ու ձախ կողմերից պարիսայ էր դարձել: 23 Եգիպտացիները հետապնդեցին նրանց, եւ փարաւոնի ամբողջ հեծելազօրը, նրա կառքերն ու հեծեալները նրանց յետեւից մտան ծովը: 24 Առաւոտեան Տէրը իրի ու ամպի սեան միջով նայեց եգիպտացիների բանակին եւ խուճապի մատնեց եգիպտացիների բանակը. 25 նա կաշկանդեց նրանց կառքերի անհիւները, եւ նրանք դժուարութեամբ էին առաջ շարժուում: Եգիպտացիներն ասացին. «Յեռու փախչենք իսրայէլացիներից, որովհետեւ Տէրը յօգուտ նրանց է պատերազմում եգիպտացիներին

իւմ»: 26 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Զեօքդ մեկնիր ծովի վրայ, եւ ջրերը թռոյ միանան ու ծածկեն եգիպտացիներին, նրանց կառքերն ու հեծեալներին»: 27 Մովսէսը ձեռքը մեկնեց ծովի վրայ, եւ ջրերն առաւոտեան վերադարձան իրենց տեղը: Եգիպտացիները փորձեցին փախչել ջրից, բայց Տէրը եգիպտացիներին թափեց ծովը 28 եւ, նորից իրար միացնելով ծովի ջրերը, ծածկեց կառքերը, հեծեալներին եւ փարաւոնի բոլոր զօրքերին, որոնք ծով էին մտել նրանց հետ: Նրանցից ոչ ոք կենդանի չմնաց: 29 Իսրայէլացիները ծովի միջով կարծես ցամաքի վրայով էին գնում, իսկ ջուրը նրանց աջ ու ձախ կողմերից պարիսայ էր դարձել: 30 Տէրն այդ օրը իսրայէլացիներին փրկեց եգիպտացիների ձեռքից: 31 Իսրայէլացիները տեսան եգիպտացիների դիակները, որոնք ծովի ափ էին նետուած: Իսրայէլացիները տեսնելով Տիրոց հզօր ձեռքը, եգիպտացիների գլխին բերած փորձանքը՝ վախեցան Տիրոցից, հաւատացին Աստծուն ու նրա ծառայ Մովսէսին:

15 Այդ ժամանակ Մովսէսն ու իսրայէլացիները հետեւեալ օրիներգն ուղղեցին Աստծուն՝ ասելով. «Օրինենք Տիրոջը, որ փառքով է փառաւորուած: Նրանց երիվարներն ու հեծեալներին թափեց ծովը: 2 Տէրը ինձ համար ընդունելի օգնական եղաւ, նա ինձ համար փրկութիւն եղաւ: 3 Նա է իմ Աստուածը, եւ ես նրան եմ փառաւորելու: Նա իմ հօր Աստուածն է, եւ ես պիտի մեծարեմ նրան: Տէրը խորտակում է պատերազմները, նրա անունը Տէր է: 4 Նա փարաւոնի կառքերն ու զօրքերը ծովը թափեց, նաեւ ընտիր հեծեալներին ու զօրավարներին: Նրանք ջրասոյզ եղան Կարմիր ծովում: 5 Ծովը ծածկեց նրանց, նրանք բարի պէս ընկրծուեցին ծովի յատակը: 6 Քո աջը, Տէր, զօրութեամբ փառաւորուեց, քո աջը, Տէր, խորտակեց թշնամուն: 7 Դու փառքի հզօրութեամբ ջարորութիւնը արեցիր հակառակորդներին, առաքեցիր քո բարկութիւնը, եւ այն հրոյ ճարակ դարձրեց նրանց ինչպէս եղէք: 8 Քո զայրոյթի հողմից ճեղքուեցին ջրերը, պարիսաների նման դիզուեցին ջրերը, ծովի

մԵջ քարացան ալիքները: 9 Թշնամին ասաց. «Ճետապնդեմ ու հասնեմ նրանց, քածանեմ աւարը եւ դրանցով յագուրդ տամ ինձ: Սրի քաշեմ նրանց, որ իմ ձեռքը տիրի նրանց»: 10 Դու քո հողմն առաքեցիր, նրանց ծածկեց ծովը, եւ նրանք կապարի նման սուզուեցին ջրերի խորքը: 11 Աստուածների մԵջ, Տէր, ով կայ թեզ նման, եւ կամ ով կարող է նմանուել քեզ՝ փառաւորեալդ սրբերի մԵջ, փառքով սքանչացեալդ, որ նշաններ ես գրծում: 12 Ազ ձեռքդ մեկնեցիր, եւ երկիրը կուլ տուեց նրանց: 13 Արդարութեամբ առաջնորդեցիր քո այս ժողովուրդին, որին փրկեցիր, քո գօրութեամբ միսիթարեցիր նրան քո սուրբ բնակավայրում: 14 Ժողովուրդիները լսեցին լուրն այս ու քարկացան: Սարսափի պատեց Քանանացիների երկրի բնակիչներին: 15 Խուճապահը եղան Եղոմի դատաւորներն ու մովաքացիների իշխանները: Դոդ բռնեց նրանց, հալումաշ եղան Քանանացիների երկրի բոլոր բնակիչները: 16 Թող պատեն նրանց ահն ու սարսափը, քո բազկի հօգորութեամբ թող քարանան նրանք, մինչեւ որ անցնի քո ժողովուրդը, Տէր, մինչեւ որ անցնի քո այս ժողովուրդը, որին ստացար: 17 Տար, բնակեցրն նրանց այն լերան վրայ, որ ժառանգութիւնն է քո, քո պատրաստած բնակավայրում, որ սրբութիւն ես դարձեկ, Տէր: Տէր, քո ձեռքքը պատրաստեցին այդ: 18 Տէրը յալիտենական, առաւել քան յալիտենական թագաւոր է»: 19 Երբ փարաւոնի հեծելազօրն իր կառքերով ու հեծեալներով ծով մտաւ, Տէրը նրա վրայ թափեց ծովի ջրերը, իսկ խրայԵլացիները յատակը բացուած ծովի միջով անցան գնացին: 20 Մարիամ մարգարեն՝ Ահարոնի քոյրը, իր ձեռքն առաւ թմրուկը, եւ բոլոր կանայք գնացին նրա յետեւից՝ թմրուկ խփելով ու պարելով: 21 Առաջից գնում էր Մարիամն ու ասում. «Օրինենք Տիրոջը, քանզի նա փառքով է փառաւորուած. նա երիվարներն ու հեծեալներին ծովը թափեց»: 22 Մովսէսը խրայԵլացիներին Կարմիր ծովից տարաւ հասցրեց Սուր կոչուած անապատը: Նրանք երեք օրուայ ճանապարհ գնացին անապատի միջով, բայց խմելու ջուր չգտան: 23 Եկան Մեռա, բայց Մեռայում էլ զարողացան ջուր

խմել որովհետեւ այն դառն էր: Դրա համար Մովսէսն այդ վայրն անուանեց Դառնութիւն: 24 Ժողովուրդը տրտնջաց Մովսէսի դԵմ ու ասաց. «Բնչ խմԵնք»: 25 Մովսէսն աղաղակեց առ Աստուած. եւ Տէրը նրան մի փայտ ցոյց տուեց: Մովսէսն այն նետեց ջրի մԵջ, եւ ջուրը քաղցրահամ դարձաւ: Վյոնտեղ Աստուած ժողովորդին տուեց օրենք ու իրաւունք եւ այնտեղ էլ փորձութեան ենթարկեց նրան: Նա ասաց. 26 «Եթէ ուշադիր լսեն քո տէր Աստծու ձայնը, նրա համար հաճելի գործեր կատարեն, ունկնդիր լինես նրա պատուիրաններին ու ենթարկուես նրա բոլոր հրամաններին, թեզ վրայ չեմ թափի բոլոր այն հիւանդութիւնները, որ թափեցի Եգիպտացիների վրայ, քանզի ես եմ թեզ քժկող Տէրը»: 27 Եւ եկան հասան Եղիմ: Այնտեղ կային ջրի տասներկու աղբիւր ու եօթանասուն արմաւենի: Նրանք կայք հաստատեցին այնտեղ, ջրի մօտ:

16 ԽրայԵլացի ամբողջ ժողովուրդը Եղիմից ճանապարի ընկաւ ու եկաւ Սին անապատը, որը գտնւում է Եղիմի ու Սինայի միջեւ: 2 Եգիպտացիների երկրից դուրս գալու երկրորդ ամսուայ տասնիինգերորդ օրը խրայԵլացի ողջ ժողովուրդը անապատում դժգոհեց Մովսէսից ու Ահարոնից: 3 ԽրայԵլացիներն ասացին նրանց. «Աւելի լաւ կը լիներ Տիրոց հարուածների գոհը դառնայինք Եգիպտացիների երկրում, երբ մսով լի կաթսաների մօտ էինք նստում ու կուշտ հաց ուտում, քան թերէիք մեզ այս անապատը, որ ողջ ժողովորդին սովամահ անէք»: 4 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ահա ես ձեզ հաց կը թափեմ երկնքից: Իմ ժողովուրդը թող վեր կենայ ու այն հալարի, ինչքան անհրաժեշտ է իւրաքանչիւր օրուայ համար: Ես այդ կերպ կը փորձեմ նրանց, թէ կ'ենթարկուեն իմ օրենքներին, թէ ոչ: 5 Վեցերորդ օրը թող պատրաստեն նախորդ իւրաքանչիւր օրուայ համար հալաքածի կրկնապատիկը»: 6 Մովսէսն ու Ահարոնը ասացին խրայԵլացի ամբողջ ժողովորդին. «Երեկոյեան կ'իմանաք, որ Տէրն է ձեզ հանել Եգիպտացիների երկրից, 7 իսկ առաւօտեան ականատես կը լիներ Տիրոց փառքին, որովհետեւ նա լսել է Աստծու հանդիպ ձեր տրտունջը: Մենք ովքե՞նք, որ

տրտնջում էք մեր դիմ»: 8 Մովսեսն ասաց. «Տերը լսեց մեր դիմ ուղղուած ձեր տրտունջը, դրա համար Ել նա երեկոները ձեզ ուտելու միս, իսկ առաւօտները յագենալու չափ հաց պիտի տայ: Մենք ովքեր ենք, որ ձեր տրտունջը մեր դիմ էք ուղղում. ձեր տրտունջը Աստծու դիմ է ուղղուած»: 9 Մովսեսն ասաց Ահարոնին. «Իսրայէլացի ամբողջ ժողովրդին յայտնիր. «Մօտեցք Տիրոջը, որովհետեւ նա լսեց ձեր տրտունջը»: 10 Մինչ Ահարոնը խօսում էր իսրայէլացի ամբողջ ժողովրդի հետ, նրանք նայեցին դիմի անապատ, եւ ահա Տիրոջ փառքը երեւաց ամպի ձեւով: 11 Տերը խօսելով Մովսեսի հետ՝ ասաց. 12 «Լուցի իսրայէլացիների տրտունջը: Արդ, խօսիր նրանց հետ ու ասայ. «Երեկոները միս կ'ուտեք, իսկ առաւօտները հացով կը յագենաք: Եւ կ'իմանաք, որ ես եմ ձեր Տեր Աստուածը»: 13 Երեկոյեան լորամարգիներ թափուեցին ու ծածկեցին բանակատեղին: 14 Առաւօտեան, երբ ցողը վերանում էր բանակատեղի շրջապատից, անապատի երեսին գինծի սպիտակ սերմի նման մանր եւ երկրի վրայի եղեամի նման մի բան կար: 15 Երբ իսրայէլացիները տեսան այն, իրար ասացին. «Բնչ է սա»: Որովհետեւ զփտէին, թէ դա ինչ է: Մովսեսն ասաց նրանց. «Դա այն հացն է, որ Տերը ձեզ տուել է ուտելու: 16 Տերը հետեւեան է պատուիրել. «Իւրաքանչիւր ոք դրանցից թող հաւաքի այնքան, որքան անհրաժեշտ է մեկ մարդու համար, ըստ ձեր ընտամիքների չնչերի թուլի: Յաւաբեցք ըստ վրանում գտնուող իւրաքանչիւր մարդու թուլի»: 17 Իսրայէլացիներն այդպէս Ել արեցին. հաւաքեցին ումանք շատ, ումանք քիչ: 18 Չափեցին եւ տեսան, որ ումը որ շատ էր, սահմանուած չափից չաւելացաւ, իսկ ումը՝ քիչ, սահմանուած չափից չպակասեց: Իւրաքանչիւրը իր կարիքի չափով Եր հաւաքել: 19 Մովսեսն ասաց նրանց. «Ոչ ոք մինչեւ առաւօտ դրանից աւելցուկ չթողնի»: 20 Ումանք, սակայն, Մովսեսին չլսեցին. դրանից աւելցուկ մնաց առաւօտեան: Դա որդնոտեց ու նեխեց: Մովսեսը զայրացաւ նրանց վրայ: 21 Դրանից յետոյ ամէն առաւօտ իւրաքանչիւրը հաւաքում էր իրեն պէտք եղածի չափ: Երբ արեւը

տաքացնում էր, այն հալում էր: 22 Վեցերորդ օրը հաւաքեցին պէտք եղածի կրկնապատիկը՝ ամէն մեկի համար երկուական բաժին: Ժողովրդի բոլոր առաջնորդները գնացին Մովսեսի մօտ ու նրան յայտնեցին այդ մասին: 23 Մովսեսն ասաց. «Այս է Տիրոջ ասածը. «Վաղը շաբաթ է, Տիրոջ հանգստեան սուրբ օրը: Ինչ որ եփելու էք, եփեցք, ինչ որ թխելու էք, թխեցք այսօր, իսկ մնացած ամէն ինչ թողելք ամանների մէջ մինչեւ առաւօտ»: 24 Եւ դա թողեցին մինչեւ առաւօտ, ինչպէս նրանց հրամայել էր Մովսեսը. այն չնեխեց, չորդնոտեց: 25 Մովսեսն ասաց. «Այդ կերէք այսօր, քանի որ Տիրոջ շաբաթ օրն է այսօր, դրանից այսօր դաշտում չէք գտնի: 26 Վեց օր կը հաւաքէք դա, իսկ եօթներորդ օրը՝ շաբաթ օրը դրանից չի լինի»: 27 Եօթներորդ օրը ժողովրդի միջից ումանք ելան դրանից հաւաքելու, բայց չգտան: 28 Տերն ասաց Մովսեսին. «Մինչեւ երր չպիտի անսաք իմ պատուիրաններին ու օրէնքներին: 29 Տեսար, որ Տերը ձեզ հանգստեան օր նշանակեց այս շաբաթ օրը: Դրա համար Ել նա վեցերորդ օրը ձեզ երկու օրուայ հաց տուեց՝ ասելով. «Զեզնից իւրաքանչիւրը թող նստի իր տանը, եօթներորդ օրը թող ոչ ոք չենի այդ տեղից»: 30 Եւ ժողովուրդը եօթներորդ օրը հանգստացաւ: 31 Իսրայէլացիները իրենց կերածի անունը դրեցին ման: Դա գինծի սերմի նման սպիտակ էր ու մեղրախորիսխի համ ուներ: 32 Մովսեսն ասաց. «Ահա թէ ինչ հրամայեց Աստուած. «Մի ամանի մեջ մեկ չափ մամանայ լցրէք եւ այն պահեցք ձեր սերունդների համար, որպէսզի աչքի առաջ ունենաք այն հացը, որ դուք կերաք անապատում, երբ Տերը ձեզ հանեց Եզիպտացիների երկրից»: 33 Մովսեսն ասաց Ահարոնին. «Մի ոսկէ սափոր ան, դրա մէջ մեկ չափ մամանայ լցրո՛ եւ դիր Աստծու առաջ՝ պահելու ձեր սերունդների համար, ինչպէս Տերն է հրամայել Մովսեսին»: 34 Եւ Ահարոնն այն ի պահ դրեց Կտակարանների արկյի առաջ: 35 Իսրայէլացիները քառասուն տարի մանանայ կերան, մինչեւ որ հասան մի բնակեցուած շրջան: Նրանք մանանայ Եին ուտում, մինչեւ որ հասան փիւնիկեցիների

կողմերը: ՅԵԿ շափը հաւասար է երեք գրիլի
մեկ տասներորդ մասի:

17 Իսրայելացի ամբողջ ժողովուրդը Տիրոց կարգադրութեան համաձայն խումբ- խումբ զնաց Սին անապատից եւ կայք հաստատեց Ռափիդիմում: Այստեղ, սակայն, ջուր չկար, որ ժողովուրդը խմեր: 2 Ժողովուրդն սկսեց մեղադրել Մովսեսին՝ ասելով. «Մեզ ջնիւր տուր, որ խմենք»: Մովսեսը նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ էք ինձ մեղադրում, ինչո՞ւ էք փորձում Տիրոջը»: 3 Ժողովուրդն այստեղ ծարաւ զգալով՝ տրտնչաց Մովսեսի դեմ ու ասաց. «Ինչո՞ւ մեզ հանեցիր Եգիպտոսից, որ ծարաւից կոտորունք մենք եւ մեր Երեխաներն ու անսառունները»: 4 Մովսեսը պաղատագին խնդրելով Տիրոջը՝ ասաց. «Ի՞չ անեմ ես այս ժողովորդին: Մի քիչ էլ մնայ՝ ինձ կը քարկոծեն»: 5 Տէրն ասաց Մովսեսին. «Գնա ժողովորի առջեւից, քեզ հետ վերցրոն ժողովորի ծերերին, ձեռք ան քո այն գալազանք, որով հարուածեցիր գետին, եւ ճամփայ ընկիր: 6 Ես քեզնից առաջ այնտեղ հասներվ՝ կը կանգնեմ Քորեի ժայռի վրայ: Կը հարուածես ժայռին, դրանից ջուր կը բխի, եւ քո ժողովուրդը կը խմի»: 7 Մովսեսն իսրայելացիների ներկայութեամբ այդպէս էլ արեց: Նա այդ վայրը կոչեց Փորձութիւն եւ Մեղադրանք, որովհետեւ իսրայելացիները մեղադրել եին եւ Տիրոջը փորձել՝ ասելով. «Տէրը մեր մեջ է, թէ՞ ոչ»: 8 Ամադեկացիներն եկան ու Ռափիդիմում պատերազմեցին իսրայելացիների դեմ: 9 Մովսեսն ասաց Յեսուին. «Ուժեղ տղամարդիկ ընտրիր եւ առաւօտեան վեր կենալով պատերազմիր ամադեկացիների դեմ: Ես կը զամ ու կը կանգնեմ բյի գագաթին, եւ Աստծու գալազանք կը լինի իմ ձեռքին»: 10 Յեսուն արեց այսպէս, ինչպէս իրեն ասել էր Մովսեսը. նա պատերազմեց ամադեկացիների դեմ: Մովսեսը, Ահարոնն ու Ովոր քարձրացան բյի գագաթը: 11 Երբ Մովսեսը բարձր էր պահում ձեռքերը, առաւելութեան եին հասնում իսրայելացիները, իսկ երբ իշեցնում էր ձեռքերը, առաւելութեան եին հասնում ամադեկացիները: 12 Եւ քանի որ Մովսեսի ձեռքերը յոգնելուց ծանրանում եին, Ահարոնն ու Ովոր մի քար առան եւ նրա

տակը դրեցին: Մովսեսը նստեց դրա վրայ, իսկ
Ահարոնն ու Ովոր՝ մեկն այս կողմից, միւսն
այն կողմից նրա ձեռքերը բռնած բարձր էին
պահում: Այսպիսով Մովսեսի ձեռքերը մինչեւ
արեւի մայր մտն»լը բարձրացած մնացին: 13
Յեսուն սրակուտոր արեց ամադեկացիներին
ու նրանց ողջ զօրքը: 14 Տէրն ասաց Մովսեսին.
«Այս դեպքը որպէս յիշատակ գրի առ: Յաղորդիկը
Յեսուին, որ ամադեկացիների յիշատակը
ջնջելու եմ երկրի վրայ՝ երկնքի ներքոյ»: 15
Մովսեսը Տիրոց համար զոհասեղան շինեց
եւ դրա անունը դրեց՝ «Տէրն իմ ապաւենն է»:
16 Նա ասաց. «Այսպէս կոչեցի, քանի որ Տէրն
իր անտեսանելի ձեռքով պատերազմում է
ամադեկացիների դեմ սերնդից սերունդ»:

18 Մադիամի քուրմ Յոթորը՝ Մովսեսի աները,
իմացաւ այն ամենը, ինչ Տէրն արել էր
Մովսեսին ու իսրայելացի ժողովորդին. այն, որ
Տէրը իսրայելացիներին հանել էր Եգիպտոսից:
2 Երբ Մովսեսն իր կին Սեփորային յետ
ուղարկեց, Մովսեսի աները՝ Յոթորը, իր
հետ վերցրեց Սեփորային 3 ու նրա երկու
որդիներին, որոնցից մեկի անունը Գերսամ
էր եւ նշանակում էր՝ «Պանդուխտ էի օտար
երկրում», 4 իսկ երկրորդի անունը՝ Եղիազար,
որ նշանակում էր՝ «Խմ հօր Աստուածը իմ
օգնականն է եւ նա փրկեց ինձ փարաւոնի
ձեռքից»: 5 Յոթորը, որ Մովսեսի աներն էր, նրա
կնոջ եւ նրա որդիների հետ եկալ Մովսեսի մօտ՝
անապատ, ուր նա բնակլում էր Աստծու լերան
վրայ: 6 Յայտնեցին Մովսեսին՝ ասելով. «Ահա
քո աներ Յոթորը, կինդ ու երկու որդիներդ նրա
հետ զայիս են քեզ մօտ»: 7 Մովսեսն ընդառաջ
գնաց իր աներոջը, ծնրադրեց նրա առաջ եւ
համբուրեց նրան: Նրանք ողջագուրուեցին
խաղաղութեամբ, եւ Մովսեսը նրան տարաւ
իր վրանը: 8 Մովսեսն իր աներոջը պատմեց
այն ամենը, ինչ իսրայելացիների համար Տէրն
արել էր փարաւոնի ու Եգիպտացիների դեմ,
բոլոր այն չարչարանքները, որ իրենք կրել
եին ճանապարհին, եւ թէ ինչպէս էր Տէրը
փրկել իրենց: 9 Յոթորը զարմացաւ այն բոլոր
բարեգործութիւնների համար, որ Տէրն արել
էր նրանց, եւ թէ ինչպէս էր նրանց ազատել
Եգիպտացիների ու փարաւոնի ձեռքից: 10
Յոթորն ասաց. «Օրինեալ լինի Տէրը, որ փրկել է

սրանց եզիպտացիների ու փարաւոնի ձեռքից, որ ժողովրդին ազատել է եզիպտացիների ձեռքից: Ա Յմա գիտեմ, որ Տերն աւելի մեծ է, քան բոլոր աստուածները: Դա երեւաց, երբ եզիպտացիները քոնանում եին նրանց վրայ: Ա Մովսէսի աները՝ Յոթորը, ողջակէք ու զոհ մատուցեց Աստծուն: Մովսէսը, Ահարոնն ու իսրայէլացի բոլոր ծերերը Մովսէսի աներոց հետ գնացին Տիրոց առաջ ճաշելու: Ա Առաւոտեան Մովսէսը նստեց ժողովրդին դատելու: Ողջ ժողովուրդը առաւոտից միշտ երեկոյ կանգնել էր Մովսէսի շուրջը: Ա Յոթորը տեսնելով այն ամենը, ինչ Մովսէսն անում էր ժողովրդի համար, ասաց. «Այդ ինչ ես անում դու ժողովրդին: Ինչո՞ւ ես դու միայն նստած, իսկ ժողովուրդը առաւոտից միշտ երեկոյ կանգնած է շուրջոյ»: Ա Մովսէսն ասաց աներոջը. «Որովհետեւ ժողովուրդը գալիս է ինձ մօտ Աստծուց իրաւունք հայցելու համար: Երբ նրանց միշտ վեճ է ծագում, գալիս են ինձ մօտ: Ես դատում եմ նրանցից իւրաքանչիւրին եւ յայտնում Աստծու իրամաններն ու օրէնքները»: Ա Մովսէսի աները նրան ասաց. «Արած ճիշտ չե»: Ա Սոսկալի տանջանքներով ես տանջում դու եւ քեզ հետ եղող ամրոջ ժողովուրդը: Քեզ համար ծանր է այդ գործը, դա միայնակ անել չես կարող: Ա Արո, լիկ ինձ, ես քեզ խորհուրդ պիտի տամ, եւ Աստուած քեզ հետ կը լինի: Աստծու մօտ եղիք ժողովրդի ներկայացուցիչը եւ մարդկանց ասածը հաղորդիք Աստծուն: Ա Նրանց տեղեակ կը պահես Աստծու իրամաններին ու օրէնքներին, նրանց ցոյց կը տաս այն ճանապարհը, որով ընթանալու են, եւ այն գործերը, որ պէտք է կատարեն: Դ Դու ողջ ժողովրդի միշտ ընտրի ուժեղ տղամարդկանց՝ աստուածապաշտ, արդարադատ, գոռոզութիւնն աստող մարդկանց ու ժողովրդի վրայ սրանց հազարապետներ, հարիւրապետներ, յիսնապետներ ու տասնապետներ կարգիր: Ա Նրանք մշտապէս թող դատեն ժողովրդին, կարեւոր գործերը թող յանձնեն քեզ, իսկ փոքր դատաստանները յաղ անեն իրենք. դրանով կը թեթեւացնես քո գործերը, եւ նրանք կը լինեն քո օգնականները: Ա Եթէ այս բանն անես, Աստուած կը զօրացնի քեզ, դու կը

կարողանաս տոկայ, եւ ողջ ժողովուրդը խաղաղութեամբ կը վերադառնայ իր տեղը»: Ա Մովսէսն անսաց իր աներոց ասածին եւ արեց այն ամենը, ինչ նա ասաց իրեն: Ա Մովսէսը բոլոր իսրայէլացիների միշտ ընտրեց ուժեղ տղամարդկանց, ժողովրդի վրայ նրանց հազարապետներ, հարիւրապետներ, յիսնապետներ ու տասնապետներ կարգեց: Սրանք ամբողջ ժամանակ պատրաստ էին ժողովրդին դատելու: Ա Նրանք կարեւոր գործերը յանձնում եին Մովսէսին, իսկ փոքր գործերը դատում եին իրենք: Ա Մովսէսը ճանապարհ դրեց իր աներոջը, եւ սա զնաց իր երկիրը:

19 Եզիպտացիների երկրից իսրայէլացիների

դուրս գալուց երեք ամիս անց, առաջին իսկ օրը նրանք հասան Սինայի անապատը: Ա Նրանք դուրս գալով Շափիղիմից, եկան Սինայի անապատը եւ կայք հաստատեցին այնտեղ, անապատում: Իսրայէլացիները կայք հաստատեցին այնտեղ, լերան դիմաց: Ա Մովսէսը բարձրացաւ Աստծու լեռը: Աստծուած լերան վրայից կանչեց նրան ու ասաց. «Այսպէս կ'ասես Յակոբի յետնորդներին եւ կը յայտնես իսրայէլի որդիներին. Ա Դուք ինքներդ տեսաք, թէ ինչեր բերեցի եզիպտացիների գլխին, իսկ ձեզ, ինչպէս արծիլն է իր թեւերի վրայ առնում, բարձրացրի ինձ մօտ: Ա Արո, եթէ ուշադիր լսէք իմ ասածը եւ պահեք իմ դրած ուխտը, դուք բոլոր ազգերի մէջ կը լինէք իմ ընտրեալ ժողովուրդը, որովհետեւ իմն է ամբողջ երկիրը: Ա Դուք կը լինէք ինձ համար որպէս թագաւորութիւնն, որպէս քահանայութիւն եւ որպէս սուրբ ազգ: Իմ այս ասածները դու կը հաղորդես իսրայէլացիներին»: Ա Մովսէսը վերադարձաւ, կանչեց ժողովրդի ծերերին եւ նրանց հաղորդեց բոլոր այն խօսքերը, որ նրան պատուիրել էր Աստուած: Ա Ժողովուրդը միահամուր պատասխան տուեց ու ասաց. «Այն ամենը, ինչ ասել է Աստուած, կը կատարենք ու կը հնազանդուենք»: Ա Մովսէսը ժողովրդի ասածը հաղորդեց Աստծուն: Ա Տերն ասաց Մովսէսին. «Ահա ես քեզ մօտ պիտի գամ ամպի սեան մէջ, որ ժողովուրդը լիի այն, ինչ ես ասելու եմ քեզ, եւ նա յախտեան պիտի հաւատայ քեզ»: Ա Մովսէսը ժողովրդի ասածը հաղորդեց

Աստծուն: 10 Տերն ասաց Մովսէսին. «Իշխր, կարգադրի ժողովրդին, մաքրի նրանց այսօր եւ վաղը, նաեւ թող լրտանան իրենց զգեստները, 11 որպէսզի երրորդ օրը պատրաստ լինեն, որովհետեւ երրորդ օրը Տերը ողջ ժողովրդի աշքի առաջ իշնելու է Սինա լերան վրայ: 12 Ժողովրդի ու լերան միջեւ տարածութիւն կը թողնես եւ կ'ասես. «Զգնյշ Եղիք, լերան վրայ մարդ չբարձրանայ ու դրան չմօտենայ, որովհետեւ ով մօտենայ լերան, մահուամբ պիտի պատժուի: 13 Լերան մօտեցողին որեւէ ծեռք չփաշի, որովհետեւ դրան դիպողը կը քարկոծուի կամ նետահար կը լինի. անասուն լինի, թէ մարդ՝ չի ապրի: Նրանք կարող են լեռ բարձրանալ միայն այն ժամանակ, երբ որոտները, շեփորահարութիւնն ու ամազ վերանան լերան վրայից»: 14 Մովսէսը լեռից իջաւ ժողովրդի մօտ ու մաքրեց նրանց: Նրանք լրտացին իրենց զգեստները: Մովսէսն ասաց ժողովրդին. 15 «Պատրաստ Եղիք, երեք օր կանանց չմերձենաք»: 16 Երրորդ օրն առաւօտեան Սինա լերան վրայ որոտներ լսուեցին, փայլատակումներ ու միզամատն ամաց երեւաց. Եւ շեփորի ձայնը ուժգնի հնչում էր: Բանակատեղում գտնուող ողջ ժողովուրդը զարիւրեց: 17 Մովսէսը ժողովրդին բանակատեղից տարա Աստծուն ընդառաջ եւ կանգնեցրեց Սինա լերան ստորոտի շուրջը: 18 Սինա լեռն ամբողջովին ծխում էր, քանի որ Աստուած նրա վրայ իջել էր իրեւ հուր: Նրա ծուխը բարձրանում էր ինչպէս հնոցի ծուխ: Բոլոր մարդիկ խիստ զարիւրեցին, 19 որովհետեւ շեփորի ձայնը տարածում էր աւելի հեռու եւ հնչում էր չափազանց ուժեղ: Մովսէսը խօսում էր, իսկ Աստուած որոտածայն պատասխանում էր նրան: 20 Տերն իջաւ Սինա լերան վրայ, լերան կատարին: Տերը Մովսէսին կանչեց լերան զագաթը, եւ Մովսէսը բարձրացաւ այստեղ: 21 Աստուած խօսեց Մովսէսի հետ՝ ասելով. «Իշխր, կարգադրի քո ժողովրդին. Աստծուն տեսնելու համար չմերձենան եւ այդ պատճառով նրանցից շատերը չկորչեն: 22 Աստծուն մօտեցող բահանաներն Էլ թող մաքրուեն, որպէսզի Տերը կորատեան չմատնի նրանց»: 23 Մովսէսն ասաց Աստծուն. «Ժողովուրդը չի

կարող Սինա լեռը բարձրանալ, որովհետեւ դու ինքդ ես մեզ պատուիրել եւ ասե, թէ՝ «Մարդկանց ու լերան միջեւ տարածութիւն կը թողնես եւ լեռը սուրբ կը հոչակես»: 24 Տերն ասաց նրան. «Գնա, իշխր ու յետոյ այստեղ բարձրացիր Վհարոնի հետ, բայց բահանաներն ու ժողովուրդը թող չյանդնեն բարձրանալ Աստծու մօտ, որպէսզի Տերը նրանց կորստեան չմատնի»: 25 Մովսէսն իջաւ ժողովրդի մօտ եւ ասաց նրանց.

20 Տերը յայտնեց հետեւեալ բոլոր պատգամները՝ ասելով. 2 «Ես եմ քո Տեր Աստուածը, որ քեզ հանեցի Եգիպտացիների երկրից՝ ստրկութեան տնից: 3 Ինձնից բացի այլ աստուածներ չպիտի լիմեն քեզ համար: 4 Վերեւում՝ երկնքում, ներքեւում՝ երկրի վրայ, եւ երկրի խորքի ջրերի մէջ եղած որեւէ բանի նմանութեամբ քեզ կուռքեր չպիտի կերտես: 5 Չպիտի երկրպագես ու չպիտի պաշտես դրանց, որովհետեւ ևս եմ քո Տեր Աստուածը՝ մի նախանձու Աստուած. հայրերի մեղքերի համար պատժում եմ որդիներին, ինձ ատող մարդկանց նոյնիսկ երրորդ ու չորրորդ սերնդին, 6 իսկ ինձ սիրող ու իմ հրամանը կատարող մարդկանց մինչեւ հազարերորդ սերնդին ողորմում եմ: 7 Քո տէր Աստծու անունն գուր տեղը չպիտի արտասանես, որովհետեւ Տերը արդար չի համարում նրան, ով իր անունը գուր տեղն է արտասանում: 8 Յիշիք շաբաթ օրը, որպէսզի սուրբ պահես այն: 9 Վեց օր պիտի աշխատես եւ պիտի կատարես քո բոլոր գործերը: 10 Եօթներորդ օրը քո տէր Աստծու շաբաթ օրն է: Այդ օրը դու ոչ մի գործ չպիտի անես, ոչ էլ քո տղան ու աղջկը, քո ծառան ու քո աղախինը, քո Եշն ու եզը, քո բոլոր անասունները, քեզ մօտ գտնուող օտարականն ու քեզ մօտ բնակուող պանդուխտը, 11 որովհետեւ Տեր Աստուած վեց օրում ստեղծեց երկինքն ու երկիրը, ծովն ու այն ամենը, ինչ դրանց մէջ է, իսկ եօթներորդ օրը հանգստացաւ: Դրա համար էլ Տերն օրինեց եօթներորդ օրը եւ այն սուրբ հոչակեց: 12 Պատուիք քո հօրն ու քո մօրը, որպէսզի բարիք գտնես, երկար ապրես բարեբեր այն երկրի վրայ, որ Տեր Աստուած

տալու է քեզ: 13 Մի սպանիր: 14 Մի շնացիր: 15 Մի գողացիր: 16 Քո հարեւանի դեմ սուլս վկայութիմ մի տուր: 17 Ոչ քո մերձաւորի տան, ոչ նրա ազարակի վրայ աչք մի ունեցիր: Ոչ քո մերձաւորի կնոջ վրայ, ոչ նրա ծառայի վրայ, ոչ նրա աղախնու վրայ, ոչ նրա եղան վրայ, ոչ նրա եշի վրայ, ոչ նրա անասունի վրայ, ոչ այն ամենի վրայ, ինչ քո մերձաւորինն է, աչք մի ունեցիր»: 18 Ողջ ժողովուրդը լսում էր որոտը, շեփորի ձայնը, տեսնում փայլատակումներն ու ծխացող լեռը: Ողջ ժողովուրդը զարհուրեց, ընկրկեց ու կանգնեց հեռու: 19 Մարդիկ ասացին Մովսէսին. «Դու խօսիր մեզ հետ, եւ մենք կը հնազանդուենք: Աստուած թող չխօսի մեզ հետ, թէ չէ կարող ենք մեռնել: 20 Մովսէսն ասաց նրանց. «Սրտապնդուեցք, որովհետեւ Աստուած ձեզ փորձելու համար եկալ ձեզ մօտ, որպեսզի նրա երկիւրդ լինի ձեր մեջ, եւ դուք մեզք չգործէք»: 21 Ժողովուրդը լեռից հեռու էր կանգնած, իսկ Մովսէսը մտաւ մառախուլի մեջ, ուր գտնուում էր Աստուած: 22 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Վյապէս կ'ասես Յակոբի սերնդին եւ կը հաղորդես Խրայելի որդիներին. «Դուք ինքներդ տեսաք, որ ես երկնքից խօսեցի ձեզ հետ: 23 Ձեզ համար ոսկէ ու արծաթ աստուածներ չպատրաստէք: 24 Ինձ համար հողաշեն զոհասեղան կը պատրաստէք եւ դրա վրայ, ամեն տեղ, ուր կը դնեմ իմ անունը, կը մատուցէք ձեր ողջակեզներն ու ձեր խաղաղութեան զոհերը, ձեր ոչխարներն ու ձեր արջաները: Ես կը գամ քեզ մօտ ու կ'օրինեմ քեզ: 25 Իսկ եթէ զոհասեղանը քարից կառուցես, դրա քարերը յրկուած թող չլինեն, որովհետեւ եթէ քո ձեռքի գործիքը դիացնես դրան, ապա դա պղծուած կը լինի: 26 Իմ զոհասեղանի վրայ աստիճաններով չբարձրանաս, որպեսզի դրա վրայ քո ամօթոյքը չերեւայ:

21 «Սրանք են այն կանոնները, որ պիտի յայտնես նրանց. 2 Եթէ զնես երայեցի մի ստրուկ, վեց տարի նա թող ծառայի քեզ եւ եօրներորդ տարում առանց փրկազնի ազատ թող արձակուի: 3 Եթէ նա միայնակ է տունդ մտել, միայնակ էլ թող գնայ, իսկ եթէ իր կնոջ հետ է մտել, կինն էլ թող գնայ նրա հետ: 4 Եթէ իր տէրը նրան կին տայ, եւ կինը նրա

համար տղաներ եւ աղջիկներ ծնի, ապա կինն ու զաւակները թող պատկանեն նրա տիրոջը, իսկ նա թող գնայ միայնակ: 5 Եթէ ստրուկն առարկելով ասի, թէ՝ «Սիրեցի իմ տիրոջը, իմ կնոջն ու իմ զաւակներին եւ ազատութիւն չեմ ուղում», ապա նրա տէրը նրան թող կանգնեցնի Աստծու ատեանին, և այնուհետեւ բերի իր տան դրան սեմի մօտ, հերիւնով ծակի նրա ականջը, եւ նա նրան թող ծառայի ցմահ: 7 Եթէ որեւէ մեկն իր աղջկան որպէս աղախին վաճառի, ապա այդ աղջկը թող չազատագործի, ինչպէս ազատագործում են ստրկուիիները: 8 Եթէ այդ աղախինը, որը սահմանուած էր իր տիրոջ համար, այլեւս հաճելի չլինի նրան, ապա Տէրը թող փրկազնով վաճառի նրան, բայց օտարազգի մարդու վաճառելու իրաւունք չլինի, թէ չէ նրան անարգած կը լինի: 9 Եթէ նա իր գնած աղախինին սահմանել է իր որդու համար, նրա հետ թող վարուի այնպէս, ինչպէս վարուում է իր դուստրերի հետ: 10 Եթէ ամուսնացած մի մարդ ամուսնանայ նաեւ մի ուրիշ կնոջ հետ, թող չզրկի նախկին կնոջը գոյութեան միջոցներից, զգեստներից ու ամուսնական պարտականութիւնից: 11 Եթէ ամուսինն այս երեք պահանջները չկատարի նրա նկատմամբ, ապա կինն առանց փրկազնի՝ ծրի, ազատ թող արձակուի: 12 «Եթէ որեւէ մարդ հարուածի մեկին, եւ սա մահանայ, ապա հարուածողը մահապատժի թող ենթարկուի: 13 Եթէ սպանութիւնը կատարուել է ոչ թէ սպանողի կամքով, այլ Աստուած է մատնել նրան նրա ձեռքը, ապա սպանողին թող ցոյց տրուի մի տեղ, ուր նա ապաստան թող գտնի: 14 Եթէ մեկը չարանենգօրէն սպանի իր մերձաւորին եւ փախուստի դիմելով պահատանի իմ զոհասեղանին, դարձեալ կ'առնես նրան ու կը սպանես: 15 Ով որ հարուածի իր հօրը կամ մօրը, մահապատժի թող ենթարկուի: 16 Եթէ մեկը գողանայ մի խրայելացու եւ վաճառի, եւ կամ իր մօտ գտնեն նրան, ապա սա մահապատժի թող ենթարկուի: 17 Ով որ վատաբանի իր հօրն ու իր մօրը, մահապատժի թող ենթարկուի: 18 Եթէ երկու մարդիկ կրուեն, եւ նրանցից մեկը քարով կամ բռունցքով հարուածի միւսին, եւ սա ոչ թէ մահանայ, այլ անկողին ընկին, 19 ապա

Եթէ տուժածը ոտքի կանգնի եւ կարողանայ ցուալի օգնութեամբ բայել, հարուածողը թող անպարտ լինի, բայց տուժածի աշխատանքից զրկուելու վնասի ու թժկութեան համար թող հատուցում վճարի: 20 Եթէ մԵկը գաւազանով հարուածի իր ստրուկին կամ իր ստրկուիուն, եւ սրանք մեռնեն նրա հարուածից, ապա տէրը վրէժմնդրութեան պիտի ենթարկուի դատաստանով, 21 իսկ Եթէ նրանք մԵկ կամ երկու օր ապրեն, տէրը վրէժմնդրութեան չի ենթարկուի, բանի որ նա նրանց իր արծաթով է զնել: 22 Եթէ երկու տղամարդիկ կրուելիս զարնուեն մի յոի կնոջ, եւ կինը պտուղը դեռ չեւալորուած վիժի, հարուածողը թող հատուցի վնասը. ինչ որ պահանջի կնոջ ամուսինը, նա թող վճարի ըստ սահմանուած կարգի եւ տայ աղաչելով: 23 Իսկ Եթէ պտուղը ձեւալորուած լինի, ապա թող հատուցի ըստ այս կարգի. կենանքի դիմաց՝ կենանք, աչքի դիմաց՝ 24 աչք, ատամի դիմաց՝ ատամ, ձեռքի դիմաց՝ ձեռք, ոտքի դիմաց՝ ոտք, 25 խարանի դիմաց՝ խարան, վէրբի դիմաց՝ վէրբ, հարուածի դիմաց՝ հարուած: 26 Եթէ մԵկը հարուածի իր ստրկի կամ իր ստրկուիու աչքին ու կուրացնի նրան, ապա իր կուրացրած աչքի համար նրանց ազատ թող արձակի: 27 Եթէ ջարդի իր ստրկի կամ ստրկուիու ատամը, ապա իր ջարդած ատամի համար նրանց ազատ թող արձակի»: 28 «Եթէ մի ցուլ հարուածի մի տղամարդու կամ կնոջ, եւ սրանք մեռնեն, ապա ցուլը թող քարկոծուի, նրա միսը թող չուտեն, իսկ ցուլի տէրը անպարտ թող լինի: 29 Եթէ ցուլը նախակինում եւս հարուածողը է եղել, եւ այդ առջիւ նրա տիրոջը բողոքած են եղեւ բայց սա ցուլին մԵջտեղից չի վերացրել, եւ Եթէ ցուլը տղամարդ կամ կին սպանի, ապա ցուլը թող քարկոծուի, իսկ ցուլի տէրը միաժամանակ մահապատժի թող ենթարկուի: 30 Իսկ Եթէ տիրոջ վրայ փրկագին նշանակուի, ապա իր խած կենանքի դիմաց տէրը թող վճարի նշանակուած փրկագինը: 31 Եթէ ցուլը մի տղայի կամ մի աղջկայ հարուածի, նոյն կերպ թող վարուեն նրա հետ: 32 Եթէ ցուլը մի ստրուկի կամ ստրկուիու հարուածի, ցլատէրը նրանց տիրոջը երեսուն սիկող արծաթ թող վճարի, իսկ ցուլը թող քարկոծուի: 33 Եթէ մԵկը փոս

բացելուց կամ ջրիոր փորելուց յետոյ դրանք չածկի, եւ դրանց մԵց արջառ կամ է՛ ընկնի, 34 փոսի տէրը արծաթ թող վճարի անասունի տիրոջը, իսկ լԵշը թող յանձնուի իրեն: 35 Եթէ մԵկի ցուլը հարուածի մի ուրիշ մարդու ցուլին, եւ սա սատկի, կենդանի մնացած ցուլը թող վաճառեն եւ դրա արժէքը թող բաժանեն: Թող բաժանեն նաեւ սպանուած ցուլը: 36 Իսկ Եթէ նախակինում էլ գիտէին, որ ցուլը հարուածող է եղել, եւ այդ մասին դրա տիրոջը բողոքած են եղել, բայց նա իր ցուլը մԵշտեղից չի վերացրել, թող ցուլ հատուցուի ցուլի փոխարեն, իսկ սպանուած ցուլը թող տրուի տիրոջը»:

22 «Եթէ մԵկը արջառ կամ ոչխար գողանայ, մորթի կամ վաճառի այն, ապա մԵկ արջառի փոխարեն հինգ արջառ թող հատուցի, իսկ մԵկ ոչխարի փոխարեն՝ չորս ոչխար: 2 Եթէ գորին մահացու հարուած հասցնեն տան պատին անցք բացելիս, թող դա սպանութիւն չղիտուի: 3 Իսկ Եթէ դԵպքը արեւածագից յետոյ կատարուի, սպանողը մահապարտ կը դիտուի եւ մահուան կ'ենթարկուի: Եթէ գորդ հատուցելու ոչինչ չունի, ապա ինքը թող վաճառուի, որպէսզի հատուցի իր գորացածի փոխարեն: 4 Իսկ Եթէ նա բռնուի, եւ գորօնը՝ արջառ, Եշ եւ ոչխար, գտնուի իր մօտ, ապա նա կրկնակին թող հատուցի: 5 Եթէ մԵկն իր անասունն արածեցնելիս թոյլ է տախս, որ անասունն արածի ուրիշի հանդում, ապա իր հանդից թող հատուցի ըստ փշացրած բերբի չափի: Իսկ Եթէ հանդը փշացրել է ամբողջութեամբ, ապա թող հատուցի իր հանդի ու իր այգու ընտիր հատուածով: 6 Եթէ մԵկը իր հանդի փշերը վառելու համար կրակ անի, եւ նրա վառած կրակը տարածուի ու այրի մԵկ ուրիշի կալը կամ ցորենի շեղը կամ հանդը, ապա վնասը թող հատուցի նա, ով հրդեհի համար մԵղաւոր է: 7 Եթէ մԵկը մի մարդու արծաթ կամ որեւէ այլ իր տայ պահելու, եւ այն գորացուի այդ մարդու տնից, Եթէ գորդ գտնուի, թող կրկնակին հատուցի, 8 իսկ Եթէ գորդ չգտնուի, ապա տան տէրը թող Աստծու առաջ երդուի, որ ինքն ամենեւին չի վերացրել այդ մարդու իրեն պահ տուած իրը: 9 Արջառի ու Եշի, ոչխարի ու հագուստի եւ ամեն տեսակ բաների կորուստներին վերաբերող եւ վեն

յարուցող խնդիրների խկութիւնը պարզելու նպատակով երկու կողմերը թող կանգնեն Աստծու դատաստանի առաջ: Նրանցից ում որ Աստուած մեղաւոր ճանաչի, նա կրկնակին թող հատուցի միւսին: **10** Եթէ մԵկը մի մարդու Եշ, եզ, ոչխար կամ որեւէ այլ անասուն ի պահ տայ եւ պահ տրուածք վնասուածք ստանայ, սատկի կամ յափշտակուի, եւ այդ բանը հաստատող ոչ մի վկայ չլինի, **11** ապա երկուսի միջեւ թող Աստծուն տրուած երդումը որպես վկայութիւն լինի: Նա, ում նօտ անասունը պահ է տրուած եղեւ, եթէ երդուի, որ երբեք նենզ մտադրութիւն չի ունեցել միւսի տուած աւանդի նկատմամբ, ապա տէրը թող բաւարարուի դրանով, իսկ պահողը թող չտուգանուի: **12** Իսկ եթէ ապացուցուի, որ իրօք իր մօտից են գողացել, ապրանքի տիրոջը թող հատուցի վնասը: **13** Իսկ եթէ պահ տրուած անասունին մի գազան է յօշոտել, որպես ապացոյց նա թող բերի անասունի լշշը եւ վնասը չհատուցի: **14** Եթէ մԵկը մի իր կամ անասուն խնդրի մԵկ ուրիշից, եւ դրանք ջարդուեն, սատկեն կամ յափշտակուեն, իսկ տէրը դրանց մօտ ներկայ չլինի, ապա աւանդը վերցնողը թող հատուցի վնասը: **15** Եթէ դԵպքը կատարուելիս տէրը աւանդի մօտ ներկայ լինի, աւանդ վերցնողը վնասը թող չհատուցի: Եթէ դա վարձով է փոխ առել, վնասն այդ վարձով էլ թող հատուցի»: **16** «Եթէ մԵկը խարի չնշանուած մի կոյսի եւ պառկի նրա հետ, գիշագին թող վճարի ու ամուսնանայ նրա հետ: **17** Եւ եթէ աղջկայ հայրը չհամաձայնի նրան կնութեան տալ իր աղջկան, խարող նրա հօրը արծաթ թող վճարի այնքան, ինչքան գիշագին է սահմանուած կոյսերի համար: **18** Մի՛ թողէք, որ կախարդներն ապրեն: **19** Ով որ կենակցի անասունի հետ, նրան մահապատժի ենթարկեցէք: **20** Ով որ կուրքերին զոհ մատուցի, մահապատժի թող ենթարկուի: Զոհ մատուցեցէք միայն Տիրոջը: **21** Պանդուխտին մի չարշարէք, մի նեղէք նրան, որովհետեւ դուք եւս պանդուխտ էիք Եզիպտացիների երկրում: **22** Ոչ մի այրի կոնց կամ որքի մի տանչէք: **23** Եթէ տանչէք նրանց, եւ նրանք բողոք բարձրացնելով դիմեն ինձ, ես կը լսեմ նրանց ձայնը, **24** սաստիկ քր բարկանամ, սրակոտոր կ'անեմ ձեզ, ձեր

կանայք կ'այրիանան, իսկ ձեր զաւակները որք կը դառնան: **25** Եթէ արծաթ ես փոխ տայիս աղքատ եղօրդ, նեղը մի գցիր նրան եւ տոկոսներ միշ պահանջիր նրանից: **26** Եթէ գրաւ վերցնես մԵկի բաճկոնը, մինչեւ արեւի մայր մտնելը վերադրման այն, **27** որովհետեւ դա նրա եւ՝ վերարկուն է, եւ՝ նրա մերկութիւնը ծածկող հանդերձը, որով եւ նա քնում է: Եւ եթէ նա բողոքի ինձ, ես կը լսեմ նրան, որովհետեւ ողորմած եմ: **28** Քո աստուածներին միշ վատարանիր եւ քո ժողովրդի առաջնորդին միշ հայիոյիր: **29** Քո կայի ու հնաձանի արդիւնքը միշ կտրիր ինձնից: **30** Քո որդիներից անդրանիկներին ինձ կը նուիրաբերես: Նոյն կերպ կը վարուես քո արջափի, ոչխարի ու Եշի առաջնածինների հետ: Դրանք եօթը օր թող մնան իրենց մօր մօտ, իսկ ութերորդ օրը դրանք կը նուիրաբերես ինձ: **31** Ի՞մ այս ասածները կատարելով՝ դուք ինձ համար սուրբ մարդիկ կը լինէք: Գազանի յօշոտած կենդանու միս միշ կերեք, այլ շամը նետեցէք»:

23 «Ականջ միշ դիր սուտ լուրերին: Ցանձն միշ առ յօգուտ անիրաւի անիրաւ վկայ լինել: **2** ՄԵծամասնութեանը հետեւելով՝ շար գործերի յետեւից միշ ընկիր: Բազմութեանը միշ խառնուկիր՝ անիրաւութիւն գործելու համար նրան ենթարկուելով, **3** եւ դատի տակ ընկածին յանիրաւի միշ խոճան դատաստանի ժամանակ: **4** Եթէ հանդիպես քո թշնամու մոլորուած եզան կամ Եշին, դրան կը դարձնես ու կը հասցնես իր տիրոջը: **5** Եթէ տեսնես, որ մԵկի գրաստը բեռան ծանրութեան տակ ընկել է, նրա կողքից անտարբեր միշ անցիր, այլ նրան օգնելով բարձրացրոն այն: **6** Մի՛ շեղիր դատի ընթացքը, եթէ նոյնիսկ դատուողը քո ծանօթն է: **7** Չեռու կը մնաս ամեն տեսակ անիրաւ գործերից: Մահուան չդատապարտես անպարտին ու արդարին: ՄԵդալորին կաշառուելով չարդարացնես: **8** Կաշառք չվերցնես, որովհետեւ կաշառքը կուրացնում է անգամ պայծառատեսների աչքերը եւ աւերում արդար գործերը: **9** Պանդուխտին միշ ճնշիր. դուք գիտեք պանդուխտ մարդկանց վիճակը, որովհետեւ դուք եւս պանդուխտ էիք

Եգիպտացիների երկրում»: 10 «Վեց տարի կը մշակես քո հողը եւ կը հաւաքես դրա բերքը: 11 Եօթներորդ տարում չես մշակի այն եւ կը թողնես, որ հանգստանայ: Քո ցեղի աղքատները թող ուտեն ինքնարդոյս բերքը, իսկ դրանից աւելացածները թող ուտեն վայրի զազանները: Այդպէս կը վարուես քո այգու եւ քո ձիթաստանի հետ: 12 Վեց օր կ'աշխատես, իսկ եօթներորդ օրը կը թողնես, որ հանգստանան քո եզն ու Եջ, հանգստանան նաեւ քո աղախնու եւ օտարականի որդիները: 13 Ինչ որ ասացի ձեզ, կը կատարէք: Օտար աստուածներ մի պաշտէք, նրանց անունները ձեր բերանից չլսուեն»: 14 «Տարուայ մէջ երեք անգամ ինձ համար տօն կը կատարէք: 15 Բաղարջակերաց տօնը կը պահէք: Նոր բերքի ամսին եօթը օր բաղարց հաց կ'ուտէք, ինչպէս պատուիրել եմ ձեզ, որովհետեւ դուք այդ ժամանակ ելաք Եգիպտացիների երկրից: Իմ առաջ դատարկածեն չերեւաս: 16 Ինչ էլ որ ցանած լինես քո հանդում, կը կատարես ամառուայ քո առաջին բերքը քաղելու տօնը: Տօն կը կատարես նաեւ տարուայ վերջում, երբ հանդից հաւաքած կը լինես քո բերքը: 17 Չո ժողովրդի բոլոր արու զաւակները տարուայ մէջ երեք անգամ պէտք է ներկայանան տէր Աստծուն: 18 Չո արած զոհաբերութեան արիւնը թթիւմորով հացի վրայ չթափես, եւ իմ տօնին արուած զոհաբերութեան ճարպը մինչեւ առաւօտ չպահես: 19 Չո առաջին բերքի արդիւնքը կը բերես քո տէր Աստծու տունը: Գառը իր մօր կաթի մէջ չեփես»: 20 «Եւ ահա ես իմ հրեշտակին ուղարկում եմ քեզ մօտ, որպէսզի նա քո առաջից գնալով՝ քեզ պահպանի ճանապարհին ու տանի այն երկրը, որ պատրաստեցի քեզ համար: 21 Զգոյշ եղիր անձիդ նկատմամբ, լսիր ու ինազանդուիր նրան, որպէսզի նա չխորշի քեզնից, որովհետեւ նա իմ անունով է գործելու: 22 Եթէ ուշադիր լսես իմ խօսքը եւ կատարես այն ամէնը, ինչ ասել եմ քեզ, ես կը լինեմ քո թշնամիների թշնամին եւ կը դառնամ քո հակառակորդների հակառակորդը, 23 որովհետեւ իմ հրեշտակը քեզ առաջնորդ կը լինի, քեզ կը տանի ամորհացիների, քետացիների, փերեզացիների,

գերգեսացիների, ինւացիների ու յերուսացիների մօտ, որոնց ես կոտորելու եմ: 24 Չերկրպագես նրանց աստուածներին, չպաշտես նրանց եւ չկատարես այն, ինչ նրանք են կատարում, այլ բարուբանդ արա դրանք եւ ջարդիր փշրիր նրանց յուշարձանները: 25 Պաշտիր քո տէր Աստծուն, եւ ես կ'օրինեմ քո հացն ու ջուրը եւ ձեզնից կը վանեմ հիւանդութիւնները: 26 Չո երկրում անսեռունակ տղամարդ եւ ամուլ կին չեն լինելու: Ես աւելացնելու եմ քո կեանքի տարիները: 27 Ես պիտի ուղարկեմ իմ ահը, որ դա առաջնորդի քեզ, պիտի սարսափեցնեմ բոլոր այն ազգերին, որոնց երկիրը ուտք պիտի դնես: Չո բոլոր հակառակորդներին փախուստի պիտի մատնեմ: 28 Չո առաջից իշամեդուներ պիտի ուղարկեմ, որ քեզնից հեռու քշեն ամորհացիներին, ինւացիներին, քանանացիներին ու քետացիներին: 29 Մի տարուայ ընթացքում չէ, որ պիտի հեռացնեմ նրանց քեզնից, որպէսզի երկիրը անապատի չվերածուի, եւ քո շրջակարում չքազմանան երկրի զազանները: 30 Կամացկամաց պիտի հեռացնեմ դրանց քեզնից, մինչեւ որ քազմանաս ու ժառանգես երկիրը: 31 Չո երկրի տարածքը սահմանելու եմ Կարմիր ծովից մինչեւ Փղշտացիների ծովը եւ անապատից մինչեւ Եփրատ մեծ գետը: Զեր ձեռքը պիտի յանձնեմ այդ երկրի բնակիչներին ու նրանց հեռու պիտի քշեմ քեզնից: 32 Դու նրանց ու նրանց չաստուածների հետ ուխտ չղնես: 33 Նրանք քո երկրում չպիտի բնակուեն, որպէսզի իմ նկատմամբ յանցանքի չմղեն քեզ, որովհետեւ, եթէ ծառայես նրանց չաստուածներին, նրանք գայթակղութիւն կը լինեն քեզ համար»:

24 Աստուած ասաց Մովսէսին. «Բարձրացք Տիրոց մօտ դու, Ահարոնը, Նարազը, Աքիուդն ու Խրայելի ծերերից Եօթանասուն տղամարդ: Նրանք Տիրոցը թող երկրպագեն հեռուից: 2 Աստծուն թող մօտենայ միայն Մովսէսը, իսկ միւսները թող չմօտենան: Ժողովուրդը նրանց հետ թող չբարձրանայ: 3 Մովսէսն եկաւ ու ժողովորդին յայտնեց Աստծու բոլոր պատգամներն ու կանոնները: Ողջ ժողովուրդը միաձայն պատասխան

տուեց ու ասաց. «Կը կատարենք բոլոր այն պատգամները, որ տուել է Տէրը, կ'ենթարկուենք դրանց»: 4 Մովսէսը գրի առաջ Տիրոց բոլոր պատգամները: Մովսէսն առաւօտեան վեր կենալով՝ զոհասեղան կառուցեց լերան ստորոտին եւ տասներկու վեմ կանգնեցրեց՝ ըստ Իսրայէլի տասներկու ցեղերի թուի: 5 Նա ուղարկեց իսրայէլացի երիտասարդներ, որոնք ողջակեզներ մատուցեցին, փրկութեան համար Աստծուն հորթեր զոհաբերեցին: 6 Մովսէսն առնելով զոհերի արեան կէսը՝ լցուեց ամանների մէջ, իսկ արեան միւս կէսը հեղեց զոհասեղանի առաջ: 7 Նա, վերցնելով ուխտի գիրքը, կարդաց ի լուր ժողովրդի: Ժողովուրդն ասաց. «Այն ամենը, ինչ ասել է Տէրը, կը կատարենք, կ'ենթարկուենք»: 8 Մովսէսը, վերցնելով արիմնը, շաղ տուեց ժողովրդի վրայ ու ասաց. «Սա այն ուխտի արիւնն է, որ կնքեց Տէրը ձեզ հետ, որպէսզի կատարէք նրա բոլոր պատգամները»: 9 Մովսէսը, Ահարոնը, Նարարը, Աքիլեսն ու իսրայէլացի ծերերից Եօթանասուն տղամարդ բարձրացան 10 եւ տեսան այն տեղը, ուր կանգնել էր Իսրայէլի Աստուածը: Նրա կանգնած տեղը կարծես շափիւլայի աղլիսներով էր զարդարուած, եւ դա շինչ երկնքի նմանութիւնն ունէր: 11 Իսրայէլացի ընտրեալներից ոչ մէկը չմեռաւ: Նրանք յայտնուեցին այնտեղ, ուր գտնուուն էր Աստուած: Եւ կերան ու խմեցին: 12 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Բարձրացիր ինձ մօտ՝ լեռը, այնտեղ եղիր, եւ քեզ պիտի տամ քարէ այն տախտակները, որոնց վրայ գրելու ես իմ օրէնքներն ու պատուիրանները: Դրանք նրանց համար օրէնադրութիւն պիտի լինեն»: 13 Մովսէսն ու նրա սպասաւոր Յեսուն բարձրացան Աստծու լեռը: 14 Մովսէսն ասաց ծերերին. «Յանզստացէք այստեղ, մինչեւ որ մենք վերադառնանք ձեզ մօտ: Ահարոնն ու Ովոր ձեզ հետ են: Եթէ որեւէ մէկը վէճ ունենայ, թող գնայ նրանց մօտ»: 15 Մովսէսը բարձրացաւ լեռը, եւ ամայր ծածկեց լեռը: 16 Տիրոց փառքն իջաւ Սինա լերան վրայ, եւ ամպն այն ծածկեց վեց օր: Տէրը Եօթներորդ օրը Մովսէսին կանչեց ամպի միջից: 17 Տիրոց փառքի տեսիլքը բորբոքուած կրակի

նման իջաւ Իսրայէլի որդիների առաջ, լերան գագաթը: 18 Մովսէսը մտաւ ամպի մէջ ու բարձրացաւ լեռը: Մովսէսը լերան վրայ մնաց քառասուն օր ու քառասուն գիշեր:

25 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. 2

«Իսրայէլի որդիներին կ'ասես, որ առնեն ինձ սահմանուած ընծաները: Թող առնեն նրանցից, ում սրտից են քիում: 3 Սրանը են այն ընծաները, որ դուք կ'առնեք նրանցից. ոսկի, արծաթ, պղինձ, 4 կապոյտ, ծիրանի եւ կրկնակի կարմիր կտաւ, նրբահիւս բեհեզ, այծի մազ, 5 խոյերի կարմիր ներկուած մորթիներ, կապոյտ ներկուած մորթիներ եւ կարծր փայտեր, 6 լոյսի համար ձեր եւ օծութեան իւղի ու խնկի համար բաղադրանիւթեր, 7 սարդինի քարեր, վակասի վրայ ագուցուելու քարեր եւ պատմուճան: 8 Ինձ համար սրբարան կը կառուցես, եւ ես կ'երեւամ ձեզ: 9 Դու խորանն ու նրա ամբողջ սպասքը ինձ համար կը պատրաստես ըստ այն օրինակի, որ լերան վրայ ցոյց կը տամ բեզ: Այսպէս կը պատրաստես. 10 Վկայութեան տապանակ կը պատրաստես կարծր փայտից: Երկուսուկես կանգուն թող լինի դրա երկարութիւնը, մէկուկես կանգուն՝ դրա բարձրութիւնը: 11 Այն կը պատես մաքուր ոսկով՝ ներսից ու դրսից կ'ոսկեզօծես այն: Դրա վրայ շուրջանակի կը դնես ոսկէ պասկ: 12 Դրա համար չօրս ոսկէ օղակներ կը ծովես եւ կը դնես դրա չօրս կողմէրին. Երկու օղակները՝ մի կողմից, եւ երկու օղակները՝ միւս կողմից: 13 Կարծր փայտից լծակներ կը պատրաստես եւ դրանք կը պատես ոսկով: 14 Լծակները կ'անցկացնես տապանակի կողբերին ամրացուած օղակների մէջ, որպէսզի դրանցով բարձրացնեն տապանակը: 15 Լծակները վկայութեան տապանակի օղակների մէջ թող մնան՝ լինեն դրան ամրացուած: 16 Տապանակի մէջ կը դնես այն պատուիրանները, որ ես պիտի տամ բեզ: 17 Քաւութեան խնկամանի կափարիչը կը պատրաստես մաքուր ոսկուց: Երկուսուկես կանգուն թող լինի դրա երկարութիւնը, մէկուկես կանգուն՝ դրա լայնութիւնը: 18 Կոփածոյ երկու ոսկեայ բերովքեներ կը

պատրաստես եւ դրանք կը դնես կափարիչի երկու ծայրերին: **19** Քերովքբներից մէկը թող լինի կափարիչի մի ծայրին, իսկ միևս՝ միևս ծայրին: **20** Երկու քերովքբներ կը դնես դրա երկու ծայրերին. թող քերովքբները դէպի վեր տարածեն իրենց թեւերը եւ իրենց թեւերով հովանի անեն կափարիչի վրայ: Նրանց գլուխները թող լինեն միմեանց յանդիման, որպեսզի քերովքբների երեսները նայեն կափարիչին: Կափարիչը կը դնես տապանակի վրայ՝ վերեւի կողմից: **21** Տապանակի մէջ կը դնես այն պատուիրանները, որ ես պիտի տամ քեզ: **22** Ես քեզ կը յայտնուեմ այնտեղ եւ վկայութեան տապանակի կափարիչի վրայ գտնուող երկու քերովքբների արանքից քեզ հետ կը խօսեմ այն ամենի մասին, ինչ պատուիրելու եմ քեզ հարայէի որդիների վերաբերեալ»: **23** «Մեղան կը պատրաստես կարծի փայտից: Երկու կանգուն թող լինի դրա երկարութիւնը, մէկ կանգուն՝ դրա լայնութիւնը, եւ մէկուկես կանգուն՝ դրա բարձրութիւնը: **24** Այս կը պատես մաքուր ոսկով: Դրա վրայ շուրջանակի կը դնես ոսկէ պսակ: **25** Դրա չորս կողմը մէկ թզաչափ բարձրութեամբ շրջանակ կը դնես եւ այն չորս կողմից կը պատիս ոսկով: **26** Եւ չորս ոսկէ օղակներ կը պատրաստես եւ օղակները կը դնես չորս անկիւններին, ուր, պսակից ներբեւ, դրա չորս ոտքերն են: **27** Օղակները կը ծառայեն այն քանին, որ լծակները դրանց մէջ անցկացնելով՝ կը բարձրացնեն սեղանը: **28** Լծակները կը պատրաստես չփացող փայտից եւ դրանք կը պատես մաքուր ոսկով: Դրանցից քոնելով՝ կը բարձրացուի սեղանը: **29** Կը պատրաստես դրա խնկամաններն ու սկուտեղները, դրա գաւաթներն ու սկիհները, որոնցով գինի պիտի մատուցես: Մաքուր ոսկուց կը պատրաստես դրանք: **30** Մեղանի վրայ, իմ առաջ, մշտապէս կը դնես առաջաւորութեան հաց»: **31** «Մաքուր ոսկուց աշտանակ կը պատրաստես: Քանդակագարդ կ'անես աշտանակը եւ այնպէս, որ բունը, ճիւղերը, սկահակները, գնդիկներն ու շուշանածեւ ծաղիկները միաձոյլ լինեն: **32** Վեց ճիւղեր պէտք է տարածուեն նրա կողբերից. աշտանակի երեք ճիւղերը պէտք է լինեն մի կողմից, իսկ աշտանակի

միւս երեք ճիւղերը՝ միւս կողմից: **33** Ամեն մի ճիւղ պէտք է ունենայ գնդիկից ու ծաղկից բաղկացած երեք ընկուզածեւ սկահակներ: Միւս ճիւղերն էլ պէտք է ունենան գնդիկից ու ծաղկից բաղկացած երեք ընկուզածեւ սկահակներ: Այսպէս թող լինեն աշտանակի կողբերից դուրս եկած վեց ստեղները. **34** աշտանակի բունը պէտք է ունենայ գնդիկից ու ծաղկից բաղկացած չորս սկահակներ: **35** Իրենց բնի կողբերից դուրս եկած երկու ճիւղերի տակ պէտք է լինի մի գնդիկ: Իրենց բնի կողբերից դուրս եկած երկու միւս ճիւղերի տակ նոյնպէս պէտք է լինի մի գնդիկ: Նոյն ճեւով կը պատրաստես աշտանակի կողբերից դուրս եկած վեց ճիւղերը, **36** այնպէս, որ նրանց գնդիկներն ու ճիւղերը դուրս եկած լինեն իրենց բնի կողբերից՝ ամբողջութեամբ քանդակագարդ, մէկ կտոր մաքուր ոսկուց: **37** Դրա համար կը պատրաստես եօթը կանթեն եւ կանթեղները կը դնես աշտանակի վրայ այնպէս, որ դրանք լրսաւորեն դէմից: **38** Դրա ունելիններն ու պատուանդանը կը պատրաստես մաքուր ոսկուց: **39** Այս ամբողջ սպասքը մի տաղանդ մաքուր ոսկուց կը պատրաստես: **40** Ուշադիր եղիր, կ'անես ըստ այն օրինակի, որ քեզ ցոյց տրուեց լերան վրայ»:

26 «Նրահիւս բեհեզից, կապոյտ, ծիրանի եւ կրկնակի կարմիր կտալից տասշերտանի վարագոյրով խորան կը պատրաստես: Այն կը զարդարես ասեղնագործ քերովքբներով: **2** Վարագոյրի ամեն շերտի երկարութիւնը պէտք է լինի քսանութ կանգուն, իսկ լայնութիւնը՝ չորս կանգուն: Բոլոր շերտերի չափանիքը նոյնը պէտք է լինի: **3** Յինգ շերտերը պէտք է միացած լինեն իրար: Իրաք պէտք է միացած լինեն նաեւ միւս հինգ շերտերը: **4** Շերտերի կցուածքի մի կողմից մէկ շերտի եզերին կապոյտ ճարմանդներ պէտք է դնես: Նոյնը պէտք է անես նաեւ երկրորդ կցուածքի արտաքին շերտի եզերին: **5** Յիսուն ճարմանդ կը դնես մի շերտի վրայ, յիսուն ճարմանդ էլ՝ կը դնես երկրորդ կցուածքի շերտի կողմից: Բոլոր ճարմանդները միմեանց դիմաց պէտք է լինեն: **6** Կը պատրաստես յիսուն ոսկէ օղակներ եւ շերտերը իրար կը միացնես կեռիկներով: Այսպիսով կը ստացուի

մի խորան: 7 Խորանի համար այծի մազից հիւսուած ծածկոց կը պատրաստես: Տասմմէկ շերտերից թող բաղկացած լինի այն: 8 Ամէն մի շերտի երկարութիւնը պէտք է լինի երեսուն կանգուն, իսկ լայնութիւնը՝ չորս կանգուն: Տասմմէկ շերտերի չափսը նոյնը պէտք է լինի: 9 Քինգ շերտերը իրար կը միացնես առանձին եւ վեց շերտեր՝ առանձին: Վեցերորդ շերտը իբրեւ կրկնակի ծածկոց թող կախուի խորանի ճակատի կողմից: 10 Յիսուն ճարմանդ կը պատրաստես կցուածքի ամէն շերտի եզերքին, յիսուն ճարմանդ Ե՝ երկրորդ կցուածքի շերտի եզերքին: 11 Կը պատրաստես յիսուն պղնձէ օղակներ եւ ճարմանդները օղակների մէջ անցկացնելով՝ իրար կը միացնես շերտերը: Կը ստացուի մի ամբողջութիւն: 12 Շերտերի աւելացած մասերը կը տեղաւորես վրանի տակ. շերտի այդ աւելացած մասի կեսով կը ծածկես վրանի ծայրամասերը՝ յետեւի կողմից: 13 Վրանի վարագոյնների երկարութեան աւելացած մասից մի կանգուն՝ այն կողմից: Վրանի ծայրերը թող կախուի աս կողմից եւ մի կանգուն՝ այն կողմից: Վրանի ծայրերը թող ծածկուեն այս ու այն կողմից: 14 Վրանի ծածկը կը պատրաստես խոյերի շիկարմիր մորթուց, իսկ դրա վրայ Ել մի ծածկ կը դնես կապոյտ մորթուց: 15 Վրանի ուղղահայեաց մոյթերը կը պատրաստես կարծր փայտից: 16 Ամէն մոյթի երկարութիւնը տասը կանգուն թող լինի, իսկ ամէն մոյթի հաստութիւնն ու լայնութիւնը մէկուկէս կանգուն թող լինի: 17 Ամէն մի մոյթ թող ունենայ իրար ագուցուած երկու ծովի: Այդպէս կը պատրաստես վրանի բոլոր մոյթերը: 18 Վրանի հիւսիսային կողմում կը դնես քսան մոյթեր 19 Եւ այդ քսան մոյթերի համար կը պատրաստես քառասուն արծաթէ խարիսխներ. երկու խարիսխ՝ վրանի մի մոյթի երկու կողմերի համար եւ երկու խարիսխ՝ մի մոյթի երկու կողմերի համար: 20 Վրանի միւս՝ հարաւային կողմում նոյնպէս կը դնես քսան մոյթեր իրենց քառասուն արծաթէ խարիսխներով: 21 Երկու խարիսխ՝ մի մոյթի երկու կողմերի համար: 22 Վրանի յետեւի՝ ծովահայեաց կողմում վեց մոյթ կը դնես: 23 Երկու մոյթ կը դնես խորանի անկիւններին՝ յետեւի կողմից: 24 Ներքեւի կողմից դրանք

պէտք է իրար հաւասար լինեն: Նոյն ձեւով հաւասար թող լինեն դրա իրար ագուցուած գոյգ խոյակները: Նոյն ձեւով կը շինես երկու անկիւնների մոյթերը: 25 Վյափսով կը ստացուի ութ մոյթ: Դրանց խարիսխները արծաթից թող լինեն. տասնվեց խարիսխ: Երկու խարիսխ՝ մի մոյթի համար նրա երկու կողմերից, եւ երկու խարիսխ Ել՝ միւս մոյթի համար: 26 Կարծր փայտից նիգեր կը պատրաստես. հինգ նիգ՝ վրանի մի կողմի մոյթի համար, 27 հինգ նիգ՝ վրանի երկրորդ կողմի միւս մոյթի համար եւ հինգ նիգ՝ վրանի թիկունքի՝ ծովահայեաց կողմի մոյթի համար: 28 Մի նիգ Ել մոյթերի մի ծայրից մինչեւ միւսն անցկացուելով՝ դրանք թող միացնի իրար: 29 Մոյթերը կը պատես ուկով: Կը պատրաստես ուկէ օղակներ, որոնց մէջ կը հացնես նիգերը: Նիգերը կը պատես ուկով: 30 Վրանը կը կանգնեցնես այն ձեւով, որ ցոյց տրուեց քեզ լերան վրայ: 31 Կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտալից եւ նրբահիւս բեհեզից վարագոյր կը պատրաստես: Այն կը զարդարես ասեղնագրոծուած քերովքեով: 32 Այն կ'ամրացնես կարծր փայտից շինուած եւ ուկով պատած չորս մոյթերի վրայ: Դրանց խոյակները թող լինեն ուկուց, իսկ խարիսխները՝ արծաթից: Վարագոյրը կը ձգես մոյթից մոյթ: 33 Վկայութեան տապանակը կը տանես այնտեղ, վարագոյրի ներսի կողմը, եւ վարագոյրը ձեզ համար սրբութիւնը կ'առանձնացնի սրբութիւնների սրբութիւնից: 34 Սրբութիւնների սրբութեան տեղում վկայութեան տապանակը կը ծածկես վարագոյրով: 35 Զոհասեղանը կը դնես վարագոյրի դրախ կողմը, իսկ աշտանակը՝ զոհասեղանի դիմաց, վրանի հարաւային կողմում: Զոհասեղանը կը դնես վրանի հիւսիսային կողմում: 36 Կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտալից եւ նրբահիւս բեհեզից կը պատրաստես վրանի դրան առագաստը՝ նկարազարդ մի գործ: 37 Առագաստի համար կարծր փայտից հինգ մոյթ կը պատրաստես եւ դրանք կ'ոսկեզօծես: Դրանց խոյակները թող լինեն ուկուց: Դրանց համար հինգ պղնձէ խարիսխ կը ձուլես»:

27 «Կարծր փայտից զոհասեղան կը պատրաստես: Հինգ կանգուն թող լինի դրա

Երկարութիւնը, իինդ կանգուն՝ լայնութիւնը: Քառակուսի թող լինի զոհասեղանը: Երեք կանգուն թող լինի դրա բարձրութիւնը: 2 Դրա չորս անկիւնների վրայ եղջիւներ կ'անես այնպէս, որ դրանք միաձոյլ լինեն զոհասեղանի հետ: Դրանք կը պատես պղնձով: 3 Չոհասեղանի համար շրջանակ կը պատրաստես: Դրա խուլփր, տաշտերը, մեծ պատառաբաղները, կրակարանները եւ ամբողջ սպասքը պղնձից կը պատրաստես: 4 Դրա համար պղնձից վանդակաւոր կասկարայ կը պատրաստես: Կասկարայի համար չորս կողմից չորս պղնձէ օղակներ կը պատրաստես: 5 Դրանք կը դնես զոհասեղանի կասկարայի տակ՝ ներբեւի մասում: Կասկարան թող հասնի մինչեւ զոհասեղանի մէջտեղը: 6 Չոհասեղանի համար լծակներ կը պատրաստես՝ լծակներ կարծր փայտից, եւ դրանք կը պատես պղնձով: 7 Լծակները կը մտցնես օղակների մէջ: Լծակները թող լինեն զոհասեղանի երկու կողմներից, որպէսզի հնարաւոր լինի այն բարձրացնել: 8 Փայտեայ շինուածքների մէջը դատարկ թող լինի: Կը պատրաստես քստ այն օրինակի, որ ցոյց է տրուել քեզ լերան վրայ: Այդպէս կը պատրաստես այն»: 9 «Վրանի առաջ բակ կը շինես, բակի հարաւային կողմում՝ նրբահիւ բեհեզից պատրաստուած առագաստ: Նրբահիւ կանգուն թող լինի բակի մի կողմի երկարութիւնը: 10 Մոյթերը թող լինեն քսան հատ, դրանց պղնձէ խարիսխները՝ քսան հատ: Դրանց օղակներն ու խոյակները թող արծաթից լինեն: 11 Նոյն ձեւով հիւսիսային կողմում առագաստների երկարութիւնը թող լինի հարիւր կանգուն: Դրանց պղնձէ մոյթերը թող լինեն քսան հատ, դրանց պղնձէ խարիսխները՝ քսան հատ: Դրանց գալարազարերը, մոյթերը եւ խարիսխները թող լինեն արծաթապատ: 12 Ծովահայեաց բակի առագաստների լայնութիւնը թող լինի յիսուն կանգուն: Դրանց մոյթերը թող լինեն տասը հատ, դրանց խարիսխները՝ տասը հատ: 13 Արեւելեան կողմի առաջին բակի առագաստների լայնութիւնը թող լինի յիսուն կանգուն: Դրանց մոյթերը թող լինեն տասը հատ, դրանց խարիսխները՝ տասը հատ: 14 Առագաստների մի կողմի բարձրութիւնը թող

լինի տասնինգ կանգուն: Դրանց մոյթերը թող լինեն երեք, դրանց խարիսխները՝ երեք: 15 Առագաստների միևս կողմի բարձրութիւնը թող լինի տասնինգ կանգուն: Դրանց մոյթերը թող լինեն երեք հատ, դրանց խարիսխները՝ երեք հատ: 16 Բակի դրան վարագոյրի բարձրութիւնը թող լինի քսան կանգուն: Կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտուից եւ նրբահիւ բեհեզից պատրաստուած թող լինի այն՝ նկարագեղ ասեղնագործութեամբ: Դրանց մոյթերը թող լինեն չորս հատ, խարիսխներն ել՝ չորս հատ: 17 Բակի շրջակայ բոլոր մոյթերը արծաթապատ թող լինեն, դրանց խոյակները՝ արծաթից, դրանց խարիսխները՝ պղնձից: 18 Բակի երկարութիւնը հարիւր կանգուն թող լինի, լայնութիւնը՝ յիսուն, իսկ բարձրութիւնը՝ տասնինգ կանգուն: Առագաստը նրբահիւ բեհեզից թող լինի: Դրանց խարիսխները պղնձից թող լինեն: 19 Վրանի ամբողջ սպասքը, դրա բոլոր գործիքները եւ բակի բոլոր ցիցերը պղնձից թող լինեն»: 20 «Իսրայելացիներին կարգադրին, որ քեզ ծիրենու զուլա, անարատ, ծեծուած ծիրապտի ձեթ բերեն լոյսի համար, 21 որպէսզի մշտավառ ճրագ լինի վկայութեան խորանում, ուխտի վարագոյրից դուրս: Եւ Ահարոնն ու նրա որդիները երեկոյից մինչեւ առաւօտ թող այն վառեն Տիրոջ առաջ: Դա Իսրայելի որդիների կողմից հաստատուած յալիտենական օրէնք թող լինի ձեր սերունդների մէջ»:

28 «Դու Իսրայելի որդիներից քեզ մօտ կը բերես քո եղբայր Ահարոնին, նրա հետ նաեւ նրա որդիներին՝ Նարադին ու Աքիուդին, Եղիազարին ու Իթամարին, որպէսզի ինձ համար քահանայութիւն անեն: 2 Ի պատիւ եւ ի փառս քո եղբայր Ահարոնի սրբազն զգեստներ կը պատրաստես: 3 Դու կը խօսես մտքով իմաստուն բոլոր մարդկանց հետ, որոնց ես իմաստութեան ոգով եմ լցրել, որ նրանք Ահարոնին սրբազն զգեստներ պատրաստեն սրբութեան համար, որոնցով ել նա քահանայութեան պաշտօն է կատարելու ինձ համար: 4 Սրանք են այն զգեստները, որ նրանք պիտի պատրաստեն. մինչեւ ոտքի թաթերը հասնող երկարաւոր զգեստ, ուսի ու լանջի վակասներ, բեհեզէ պատմուճան,

խոյր եւ գօտի: Սրբազան զգեստներ թող պատրաստեն քո եղրայր Ահարոնի ու նրա որդիների համար, որպեսզի ինձ համար քահանայութիւն անեն: 5 Նրանք թող վերցնեն ոսկի, կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտաւ եւ նրբահիւս թեհեգ: 6 Վակասը թող պատրաստեն մաքուր ոսկուց, կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր նրբահիւս թեհեգից՝ այն զարդարելով նուրբ ասեղնագործութեամբ: 7 Երկու վակասները թող իրար միանան՝ երկու կողմերից իրար կապուելով: 8 Վակասի վերեւի մասը նոյն ծեւով պէտք է պատրաստուած լինի՝ մաքուր ոսկուց, կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտաւից եւ նրբահիւս թեհեգից: 9 Չմրուխտէ երկու ակնաբար կ'առնես եւ դրանց վրայ կը փորագրես Խրայելի որդիների անունները. նրանցից վեցի անունները կը փորագրես մի ակնաբարի վրայ եւ միւս վեցինը՝ երկրորդ ակնաբարի վրայ, ըստ իրենց ցեղերի: 10 Դա ակնագործների արուեստին վայել մի գործ պէտք է լինի: 11 Խրայելի որդիների անունները կը քանդակես երկու ակնաբարերի վրայ այնպէս, ինչպէս կնիքներն են քանդակում: Դրանց շուրջը ոսկով կը զարդարես: 12 Երկու ակնաբարերը կը գետեղես ուսի վրայ դրուող վակասի վրայ, որպեսզի դրանք Խրայելի որդիների յիշատակի ակնաբարերը լինեն: Ահարոնը, ի յիշատակ նրանց, Աստծու առաջ իր երկու ուսերի վրայ պէտք է կրի Խրայելի որդիների անունները: 13 Օղակ ու ճարմանդ կը պատրաստես մաքուր ոսկուց: 14 Մարուր ոսկուց կը պատրաստես այդ երկու կապիչները, որոնք ծաղկազարդ մանուածքով հիւսկէններ պէտք է լինեն: Կապիչները կ'ամրացնես ուսանոցի երկու օղակներին՝ 15 նրանց վտաւակների մօտ, առջեւի կողմից»: 16 «Դատաստանի լանջապանակը նկարազարդ կտորից կը պատրաստես. վակասի նման՝ ոսկուց, կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտաւից եւ նրբահիւս թեհեգից: 17 Քառակուսի կը պատրաստես այն՝ մէկ թիզ երկարութեամբ եւ մէկ թիզ լայնութեամբ: 18 Դրա վրայ ակնաբարերը կը շարես չորս շարք ընդելուզուածքով: Ակնաբարերի շարքերը այսպէս թող լինեն. առաջին՝ զմրուխտ, սարդիոն եւ տպագիոն՝ մէկ շարք:

19 Երկրորդ շարքը՝ նռնաբար, շափիւդայ եւ յասպիս: 20 Երրորդ շարքը՝ գոճազմ, ազատ եւ սուտակ: 21 Չորրորդ շարքը՝ յակինթ, բիւրեղ եւ եղնաբար: Դրանք թող դասաւորուեն ըստ իրենց նշուած շարքերի՝ ընդելուզուած, ոսկով ամրացուած: 22 Խրայելի որդիների անուններով փորագրուած ակնաբարերը թող լինեն թուով տասներկու՝ ըստ նրանց անունների թուի: Խրաբանչիւրն ըստ այդ տասներկու ցեղերի թող ունենայ իր անունը: 23 Լանջապանակի վրայ մաքուր ոսկուց շինուած ոյրուն շղթայ կը պատրաստես: 24 Լանջապանակի վրայ երկու ոսկէ օղակներ կը պատրաստես եւ երկու օղակներ կ'ամրացնես լանջապանակի երկու ծայրերին: 25 Երկու ոսկէ շղթաներ կ'անցկացնես լանջապանակի ծայրին գտնուող երկու օղակների մէջ: 26 Երկու շղթաների երկու ծայրերը կը մտցնես երկու օղակների մէջ եւ վակասի առջեւի կողմից տանելով՝ կ'անցկացնես վակասի ետևի կողմը: 27 Երկու ոսկէ օղակներ էլ կը պատրաստես եւ դրանք կ'ամրացնես լանջապանակի ներքեւի երկու ծայրերին, վակասին կցուած եզրերին: 28 Երկու ոսկէ այլ օղակներ կը պատրաստես եւ դրանք կ'անցկացնես վակասի երկու ուսերին, ներքեւի կողմից, միմեանց դէմ դիմաց: Դրա կոճակները թող լինեն վակասի գօտու վրայ: 29 Լանջապանակի ու վակասի օղակների միջով կապոյտ թել անցկացնելով՝ դրանք թող այնդ ամրացուեն իրար այնպէս, որ լանջապանակը լինի վակասի գօտու վրայ եւ վակասից չառանձնանայ: 30 Երբ Ահարոնը սրբարան կը մտնի, նա իր կրծքի վրայ թող կրի Խրայելի որդիների անուններով քանդակուած դատաստանի լանջապանակը, որպեսզի Աստծու առաջ յաւիտենապէս պահպանի նրանց յիշատակը: 31 Դատաստանի լանջապանակին կ'ամրացնես շղթաների ծայրերը եւ լանջապանակի երկու կողմերից կը կապես: Երկու վահանաձեւ կոճակ կը դնես վակասի երկու ուսերին, առջեւի կողմից եւ ներքեւից: Դատաստանի լանջապանակի վրայ կը դնես յանդիմանուութիւնն ու ճշմարտութիւնը: Դա թող լինի Ահարոնի կրծքի վրայ« »րը նա սրբարան մտն»լով՝ ն»րկայանայ Տիրոջը: Եւ Ահարոնը Տիրոջ առաջ իր կրծքի

վրայ միշտ թող կրի ԽսրայԵլի որդիների դատաստանի լանջապանակը»: ՀՅ «Պճնաւոր ներքին պատմութան կը պատրաստես ամբողջութեամբ կապոյտ թելով հիւսուած կտալից: ՀՅ Դրա վերին մասը շուրջանակի կլոր կտրելով՝ բացուածք կը թողնես: Միացման տեղերը ամբողջական՝ մէկ կտոր թող լինեն, որպէսզի այդ զգեստը չպատռուի: ՀՅ Ներքին պատմութանների քղանցքներին, ներքեւի մասում մանուած կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր թեկերով եւ նրբահիւս բեկեզով նուան ծաղկաբողբօջներ կը գործես: Դրանք կը գործես ներքին պատմութանների քղանցքների շուրջըլորը: Այդ զարդերը թող ունենան նուան ծաղկաբողբօջ ծեւը, եւ դրանց միջ»: ՀՅ Ուսկէ զանգակներն ու նուան ծաղկաբողբօջները շուրջանակի թող զարդարեն ներքին պատմութանների քղանցքները: ՀՅ Դա թող հագնի Ահարոնը, որպէսզի, երբ պաշտամունք է կատարում, Տիրոց առաջ սրբարան մտնելիս ու Ենելիս լոււեն դրանց արձակած ձայները, եւ Ահարոնը շմեռնի: ՀՅ Մաքուր ուսկուց թիթեղ կը պատրաստես եւ դրա վրայ, ինչպէս կնիքի վրայ են փորագրում, «Սրբութիւն Տեառն» կը փորագրես: ՀՅ Վյն կ'ամրացնես նրբահիւս կապոյտ ժապաւենի վրայ: ՀՅ Կը կապես Ահարոնի գլխին դրուող խոյրի վրայ՝ ճակատի կողմից: Ահարոնը պէտք է կրի ԽսրայԵլի որդիների նուիրած բոլոր ընծաները, եթե նոյնիսկ նրանք անօրէնութիւններ գործած լինեն դրանք նուիրելիս: Դա միշտ Ահարոնի ճակատին պէտք է լինի, որպէսզի այդ ընծաները ընդունելի լին»: ՀՅ Սինչեւ ոտքի թաթերը հասնող երկարաւուն պատութանը բեկեզից կը պատրաստես: Բեկեզից կը պատրաստես նաեւ ապարօշն ու նախշազարդ գոտին: ՀՅ Ահարոնի որդիների համար պատմութաններ, գոտիներ եւ խոյրեր կը պատրաստես պատուի եւ փառքի համար: ՀՅ Դրանք կը հազցնես քո եղբայր Ահարոնին ու նրա որդիներին: Կ'օծես նրանց, կ'օրինես ու կը սրբագրութեան նուան ամբողջ անկանութեամբ կապոյտ թելով հիւսուած կտալից: ՀՅ Ներքին պատմութանների քղանցքներին, ներքեւի մասում մանուած կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր թեկերով բեկեզով նուան ծաղկաբողբօջներ կը գործես: ՀՅ Ուսկէ զանգակներն ու նուան ծաղկաբողբօջները շուրջըլորը: Այդ զարդերը թող ունենան նուան ծաղկաբողբօջ ծեւը, եւ դրանց միջ»: ՀՅ Ուսկէ զանգակներն ու նուան ծաղկաբողբօջները շուրջըլորը: Այդ զարդերը թող ունենան նուան ծաղկաբողբօջ ծեւը, եւ դրանց միջ»:

պատրաստես, որպէսզի դրանք նրանց մէջքից մինչեւ սրունքները հասնելով՝ ծածկեն նրանց ամօթոյքը: Ահարոնն ու նրա որդիները թող հազնեն այն, երբ մտնեն վկայութեան խորանը, կամ երբ պաշտամունք կատարելու համար մօտենան սուրբ սեղանին: Նրանք մեղք թող չգործնեն, որպէսզի չմեռնեն: Դա թող լինի յախտենական օրենք իր եւ իրեն յաջորդող սերնդի համար»:

29 «Ահա թէ ինչպէս կը վարուես նրանց հետ: Կը սրբագրօծես նրանց, որպէսզի ինձ համար քահանայութիւն անեն: Յօտից կը վերցնես ոչ արատաւոր մի գուարակ եւ ոչ արատաւոր երկու խոյ, 2 նաեւ բաղարջ հաց, իւղով հունցուած բաղարջ կարկանդակներ ու իւղով շաղուած բաղարջ բլիթներ: Այդ բոլորը իւղով հունցուած ընտիր այլրով կը պատրաստես: 3 Դրանք կը դնես մի սկսուտեղի վրայ եւ սկսուտեղով ել կը նուիրաբերես դրանք, ինչպէս նաեւ գուարակն ու երկու խոյերը: 4 Ահարոնին ու նրա որդիներին կը բերես վկայութեան խորանի դրան մօտ եւ նրանց կը լուանաս ջրով: 5 Զգեստներն առնելով՝ քո եղբայր Ահարոնի ներքնազգեստի վրայ կը հազցնես երկարաւուն պատութանը, վակասն ու լանջապանակը: Լանջապանակը կ'ամրացնես վակասին: 6 Խոյրը կը դնես նրա գլխին, իսկ թիթեղեայ սուրբ պատուի կը դնես խոյրի վրայ: 7 Կը վերցնես օծութեան իւղից, կը քսես նրա գլխին եւ կ'օծես նրան: 8 Մօտ կը բերես նրա որդիներին, նրանց նոյնպէս կը հազցնես զգեստները, 9 Ահարոնի ու նրա որդիների մէջքին կը կապես գոտիները, պապարօշները կը դնես նրանց գլխին եւ նրանց քահանայութիւնը ինձ համար յախտենական կը լինի: Այսպէս կը սրբագրօծես դու Ահարոնին ու նրա որդիներին: 10 Չուարակը կը բերես վկայութեան խորանի դրան մօտ, եւ Ահարոնն ու նրա որդիները վկայութեան խորանի դրան մօտ իրենց ձեռքերը կը դնեն գուարակի գլխին Տիրոց առաջ: 11 Չուարակը կը մորթես Տիրոց առաջ, վկայութեան խորանի դրան մօտ: 12 Կը վերցնես գուարակի արիւնից քո մատով ու կը քսես գրիասեղանի եղջիւրածեւ անկիւններին, իսկ մնացած ամբողջ արիւնը կը հեղես գրիասեղանի յատակին: 13 Կը վերցնես

փորոտիքը ծածկող ամբողջ ճարպը, լեարդի տակի բյակը եւ երկու երիկամներն իրենց ճարպի հետ, կը դնես զոհասեղանի վրայ: 14 Չուարակի միսաը, նրա մորթին ու կղկղանքը թող այրեն բանակատեղից դուրս: Դա հենց մեղքերի համար է: 15 Կ'առնես խոյերից մէկը, եւ Ահարոնն ու նրա որդիները իրենց ձեռքերը կը դնեն խոյի գլխին: 16 Կը մորթես խոյը եւ վերցնելով նրա արինը՝ կը հեղես զոհասեղանի շուրջը: 17 Խոյը կը բաժանես մասերի, ջրով կը լուանաս նրա փորոտիքն ու ոտքերը եւ դրանք նրա գլխի հետ կը դնես կտրտած մասերի վրայ: 18 Չոհասեղանի վրայ դրուած ամբողջ խոյը կը լինի Տիրոջն առաքուած անուշահոտ ողջակեզ: Դա Տիրոջ մատուցուած զոհն է: 19 Կ'առնես երկրորդ խոյը, եւ Ահարոնն ու նրա որդիները իրենց ձեռքերը կը դնեն խոյի գլխին: 20 Կը մորթես խոյը, կը վերցնես նրա արինից եւ կը բանս Ահարոնի աջ ականջի բյակին, նրա որդիների աջ ականջի բյակին, Ահարոնի աջ ձեռքի ծայրերին, նրա աջ ոտքի ծայրերին, նրա որդիների աջ ականջների բյակներին, նրանց աջ ձեռքերի ծայրերին, նրանց աջ ոտքերի ծայրերին: Մնացած արինը կը հ»յ»ս զոհաս»յանի շուրջը: 21 Կ'առնես զոհասեղանի վրայ գտնուող արինից ու օծութեան իւլից եւ կը ցանես Ահարոնի ու նրա զգեստների վրայ, նրա որդիների ու նրա որդիների զգեստների վրայ: Թող սրբագրուեն Ահարոնն ու իր զգեստները, նրա հետ նաև՝ նրա որդիներն ու նրա որդիների զգեստները: Խոյի արինը կը հեղես զոհաս»յանի շուրջը: 22 Կ'առնես խոյի ճարպը, դմակը, փորոտիքը ծածկող ճարպը, լեարդի տակի բյակը, երկու երիկամներն իրենց ճարպի հետ եւ աջ զիստը»: Դա սրբազան նուիրագրծութիւնն է: 23 «Տիրոջ առաջ դրուած բաղարջների սկսութեղից կը վերցնես մի հաց, իւլով հունցուած մի կարկանդակ ու մի բյիթ, 24 այդ ամէնը կը դնես Ահարոնի ձեռքերի վրայ, նրա որդիների ձեռքերի վրայ եւ որպէս ընծայ կը նուիրաբերես Տիրոջը: 25 Դրանք կը վերցնես նրանց ձեռքերից եւ ողջակեզների զոհասեղանի վրայ կ'այրես իբրեւ անուշահոտ զոհ Տիրոջ առաջ»: Դա Տիրոջ համար կատարուող զոհաբերութիւնն է: 26 «Կ'առնես Ահարոնին քահանայ օծելու համար զոհուած

խոյի կուրծքը եւ այն որպէս ընծայ կը նուիրաբերես Տիրոջը, իսկ մնացեալը կը լինի քո բաժինը: 27 Կը սրբագրութես խոյի կուրծքը որպէս նուիրաբերութիւն, ինչպէս նաեւ՝ նրա զիստը, որը նուիրագրծուեց: 28 Եւ այն ամէնը, ինչ Ահարոնի եւ նրա որդիների կողմից որպէս բաժին կը հանուի խոյից, յախտենական օրէնք պիտի լինի Ահարոնի եւ նրա որդիների համար իսրայէլացիների մօտ, քանզի դա է ըստ օրինի նրանց հասանելիք բաժինը: Եւ դա իսրայէլացիների՝ իրենց փոկութեան համար Տիրոջ առաջ զոհաբ»րու»իք ընծան թող լինի: 29 Ահարոնի սրբազան զգեստները իրենից յետոյ թող պատկանեն իր որդիներին, որպէսզի նրանք օրինուեն ու օծուեն այդ զգեստները հազած: 30 Եօթը օր այդ զգեստները թող հազանի այն քահանան, որը նրա որդիներից լինելով՝ պիտի փոխարինի նրան, որպէսզի վկայութեան խորան մտնի սրբարանում պաշտամունք կատարելու համար: 31 Կը վերցնես նուիրագրծութեան խոյը եւ դրա միսը Եւփես մի սուրբ Վայրում: 32 Ահարոնն ու նրա որդիները թող ուտեն խոյի մսից: Վկայութեան խորանի դրան մօտ թող ուտեն նաեւ սկսութեղի վրայի բաղարջ հացերը եւ 33 այն բաները, որ իրենց ձեռնադրութեան եւ սրբագրծութեան որպէս քաւութիւն ծառայեցին: Որեւէ օտարական թող դրանցից չուտի, որովհետեւ դրանք սրբութիւններ են: 34 Եթե նուիրագրծութեան զոհի մսից ու հացից մնայ մինչեւ առաւօտ, ապա մնացորդները կ'այրես կրակով. այն թող չուտուի, որովհետեւ Տիրոջ սրբութիւնն է: 35 Այն ամէնը, ինչ կարգադրում եմ քեզ Ահարոնի ու նրա որդիների վերաբերեա, կը կատարես: Եօթը օր կը կատարես նրանց օրինութիւնը: 36 Մեղքերի քաւութեան զուարակը կը զոհես սրբութեան օրը: 37 Զոհ մատուցելու համար զոհասեղանը պէտք է սրբագրծուած լինի: Չոհասեղանը սրբագրծելու համար Եօթը օր պէտք է այն մաքրես, օծես, եւ զոհասեղանը կը լինի սրբութիւն սրբոց: Չոհասեղանին դիացող ամէն ոք կը սրբագրծուի: 38 «Ահա թէ ինչ պիտի զոհես զոհասեղանի վրայ. մշտնշենապէս, ամէն օր մէկ տարեկան ոչ արատաւոր երկու գառ պիտի զոհես զոհասեղանի վրայ. դա

մշտնջենական գոհաբերութիւն է լինելու: 39 Մի գառ կը զոհես առաւօտեան, իսկ երկրորդ գառը կը զոհես երեկոյեան: 40 Ամեն մի զառան հետ կը բերես նաեւ շուրջ մէկուկէս լիտր զտուած իւղ՝ շաղուած երեք կիլոգրամ ընտիր այլիրի հետ, ինչպէս նաեւ մէկուկէս լիտր զինի իրեւ ընծայ: 41 Երկրորդ գառը կը զոհես երեկոյեան այնպէս, ինչպէս առաւօտեան զոհուած գառը՝ բերելով նոյն ընծաները: Այն որպէս անուշահոտ զոհ կը մատուցես Տիրոջը: 42 Չեր ազգի մէջ դա պիտի լինի վկայութեան խորանի դրան մօս, Տիրոջ առաջ կատարուող մշտնջենական զոհաբերութիւն: Ես քեզ յայտնուելու եմ այնտեղ, որպէսզի խօսեմ քեզ հետ: 43 Այնտեղ պիտի երեւամ Խրայելի որդիներին ու պիտի սրբագրօւեմ իմ փառքով: 44 Ես պիտի սրբագրծեմ վկայութեան խորանն ու զոհասեղանը, պիտի սրբագրծեմ Ահարոնին ու նրա որդիներին, որպէսզի նրանք ինձ համար քահանայութիւն անեն: 45 Ես պիտի անուանուեմ Խրայելի որդիների մէջ եւ պիտի լինեմ նրանց Աստուածը: 46 Նրանք պիտի գիտենան, որ ես եմ իրենց Տէր Աստուածը, որ իրենց հանեց Եզիպոտացիների երկրից, որպէսզի նրանք տան իմ անունը, եւ ես լինեմ իրենց Տէր Աստուածը»:

30 «Խնկարկութեան սեղան կը պատրաստես կարծր փայտից: 2 Այն կը շինես մէկ կանգուն երկարութեամբ եւ մէկ կանգուն լայնութեամբ. քառակուսի թող լինի: Երկու կանգուն թող լինի դրա բարձրութիւնը: Դրա եղիշեալոր անկիւնները սեղանի հետ միաձոյ թող լինեն: 3 Մաքուր ոսկով կը պատես այն, ինչպէս նաեւ դրա կասկարան, չորս եզերքներն ու եղիշեալոր անկիւնները: Դրա շուրջբոլորը ոսկէ պսակ կը պատրաստես: 4 Պսակի ներքեւի մասում, երկու կողմերին մաքուր ոսկուց երկուական օտակներ կը պատրաստես: 5 Դրանք կ'ամրացնես նրա երկու կողմերին, որպէսզի լժակները օդակների մէջ անցկացնելով կարեի լինի բարձրացնել խնկարկութեան սեղանը: 6 Լծակները կը պատրաստես կարծր փայտից ու դրանք կը պատես ոսկով: 7 Խնկարկութեան սեղանը կը դնես վկայութեան տապանակի առջեւ գտնուող վարագոյրի դիմաց (վկայութեան

վրայ գտնուող քաւութեան դիմաց), ուր ես երեւալու եմ քեզ: 8 Ահարոնը դրա վրայ, իրեւ կարգ, ամեն առաւօտ մանր աղացած խունկ թող ծիփ: Թող խունկ ծիփ դրա վրայ երբ կանթեղներն եւ պատրաստում: 9 Երբ Ահարոնը երեկոյեան վարի կանթեղները, Տիրոջ առաջ, խնկարկութեան սեղանի վրայ միշտ խունկ թող ծիփ: Դա նրանց ազգի մէջ խնկարկութեան մշտնջենական կարգ թող լինի: 10 Խնկարկութեան սեղանի վրայ օտար խունկ մի ծիւեթ, ողջակէզներ, ուտուելիք ու խմուելիք ընծաներ մի մատուցեք: 11 Ահարոնը տարին մէկ անգամ խնկարկութեան սեղանի եղիշեալոր անկիւնների վրայ քաւութեան ծես պէտք է անի. նա այն պէտք է մաքրի մեղքերի քաւութեան համար զոհուող կենդանու արեամբ: Նրա սերունդները տարին մէկ անգամ թող սրբագրծեն այն, որովհետեւ դա Տիրոջ սրբութիւնների սրբութիւնն է»: 12 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Երբ Խրայելի որդիների թիւն իմանալու համար մարդահամար կը կատարես, նրանք Տիրոջը պէտք է տան իրենց հոգու փրկագինը՝ ըստ իրենց անձերի թուի: Մարդահամարի ժամանակ մահացութեան դէպքեր չպիտի լինեն: 13 Մարդահամարի ենթարկուողները պէտք է փրկագին վճարեն սրբարանի երկդրամեանի կէսը: Երկդրամեանը քսան դանգի է հաւասար: Երկդրամեանի կէսը թող լինի Տիրոջը հասանելիք տուրքը: 14 Քսան տարեկան եւ աւելի բարձր տարիք ունեցող բոլոր նրանք, ովքեր կ'ամսցնեն մարդահամարով, Տիրոջը հասանելիք տուրքը պէտք է վճարեն: 15 Մեծահարուստը թող չաւելացնի, իսկ աղքատը թող չպակասեցնի խրայելացիների՝ Տիրոջը որպէս տուրք հասանելիք կէսդրամեանը, որպէսզի դա ծեզ համար քաւութիւն լինի: 16 Որպէս տուրք Տիրոջ հասանելիք դրամը կը վերցնես Խրայելի որդիներից եւ այն կը յատկացնես վկայութեան խորանի սպասաւրութեանը: Դա Տիրոջ առաջ Խրայելի որդիների համար յշխատակ կը լինի ի քաւութիւն նրանց»: 17 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. 18 «Պղնձէ լուացարան պատրաստիր: Պղնձից շինիր նրա պատուանդանը, որպէսզի լուացուեն

նրա մէջ: Այն կը դնես վկայութեան խորանի ու զոհասեղանի միջեւ: Դրա մէջ ջուր կը լցնես: 19 Ահարոնն ու նրա որդիները այդ ջրով կը լուանան իրենց ձեռքերն ու տոքերը. 20 Երբ մտնեն վկայութեան խորանը, ջրով թող լուացուեն, որպէսզի չմեռնեն: Կամ երբ պաշտամունք կատարելու եւ Տիրոջը ողջակէզներ մատուցելու համար մօտենան զոհասեղանին, 21 թող լուանան իրենց ձեռքերն ու տոքերը, որպէսզի չմեռնեն: Դա նրանց համար, նրա եւ նրանից յետոյ գալիք նրա յետնորդների համար յախտենական կարգ թող լինի»: 22 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. 23 «Վերցրու անուշահոտ համեմունքներ, զմռնենու իինգ հարիւր սիկոր ընտիր ծաղիկներ, դրա կէսի չափ՝ երկու հարիւր յիսուն սիկոր անուշաբոյր կինամոն, երկու հարիւր յիսուն սիկոր անուշաբոյր խնկեղէզ, 24 հինգ հարիւր սիկոր սրբարանի հիրիկ եւ ձիթապտղի շուրջ վեց լիսոր ձեր: 25 Դրանցից կը պատրաստես սուրբ օծութեան համար իւղ այնպէս, ինչպէս վարպէտ իւղագործները ձեր են պատրաստում: Այն սուրբ օծութեան համար իւղ թող լինի: 26 Դրանով կ'օծես վկայութեան խորանը, վկայութեան տապանակը, 27 զոհասեղանն ու նրա ամբողջ սպասքը, աշտանակն ու նրա ամբողջ սպասքը, խնկարկութեան սեղանը, 28 ողջակէզների սեղանն ու նրա ամբողջ սպասքը, աւագանն ու նրա պատուանդանը: 29 Կը սրբագործես դրանք, եւ դրանք կը լինեն սրբութիւնների սրբութիւն: Ամէն ոք, որ դիպչի դրան, կը մաքրուի: 30 Կ'օծես Ահարոնին ու նրա որդիներին, կը սրբագործես նրանց, որպէսզի նրանք ինձ համար քահանայութիւն անեն: 31 Կը խօսես Խսրայէլի որդիների հետ ու կ'ասես. «Վյ իւղը ձեր սերունդների մէջ ձեր սուրբ օծութեան համար թող լինի: 32 Մարդու մարմնին թող չքսուի այս: Ձեզ համար նոյն բաղադրութեամբ նման բան չպատրաստէք, որովհետեւ դա սրբութիւն է եւ ձեզ համար սրբութիւն էլ թող մնայ: 33 Ով այդպիսի բան պատրաստի, եւ ով դրանից օտարականի տայ, թող վերանայ իր ժողովրդի միջից»: 34 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Վերցրու անուշաբոյր համեմունքներ. ստաշի, եղնգաբար, անուշաբոյր քաղբան եւ մաքուր

կնդրուկ: Դրանք թող քաշով իրար հաւասար լինեն: 35 Դրանք իրար խառնելով՝ մաքուր, սուրբ խունկ կը պատրաստես, ինչպէս վարպէտ իւղագործներն են պատրաստում: 36 Դրանք մանր կ'աղաս եւ կը դնես վկայութեան դիմաց՝ վկայութեան խորանի մէջ, ուր պիտի երեւամ քեզ: Ձեր պատրաստած այդ խունկը ձեզ համար սրբութիւնների սրբութիւն թող լինի: 37 Ձեզ համար նոյն բաղադրութեամբ խունկ միշ պատրաստէք, որովհետեւ դա ձեզ համար սրբութիւն պիտի լինի Տիրոջ առաջ: 38 Այն մարդը, որ հոտուտելու համար այս բաղադրութեամբ խունկ կը պատրաստի, կը վերանայ իր ժողովրդի միջից»:

31 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց.

2 «Ես, ահա, Յուդայի ազգից ընտրեցի Բեսելիշէլին, որը որդին է Ուրիի, իսկ սա՝ որդին Ովրի: 3 Ես նրան լցրի ամէն գործի համար անհրաժեշտ գիտութեան, հանճարի եւ իմաստութեան աստուածային ոգով, 4 որպէսզի նա մտածի ու ստեղծագործի, 5 որպէսզի մշակի ոսկին, արծաթն ու պղինձը, մանի կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտաւը, գրաղուի արհեստի կատարելութիւն համարհացող ակնագործութեամբ, նաեւ ատաղձագործութեամբ, որ գործի դնի ամէն մի արհեստ: 6 Ահա ես նրան օգնական եմ տախի Դանի ցեղից Աքիսամի որդի Եղիարին: Ամէն մի ուշիմ մարդու հոգու մէջ դրի շնորհ, որպէսզի անի այն, ինչ պատուիրել եմ քեզ, այսինքն՝ 7 պատրաստի վկայութեան խորանը, կտակարանների տապանակն ու նրա կափարիչը, խորանի ամբողջ սպասքն ու գոհարանը, 8 զոհասեղանն ու նրա ամբողջ սպասքը, սուրբ աշտանակն ու նրա բոլոր զարդերը, խնկարկութեան սեղանը, 9 ողջակէզների սեղանն ու նրա բոլոր մասերը, աւագանն ու նրա պատուանդանը, 10 ծիսակատարութեան զգեստները, Ահարոն քահանայի սրբազն զգեստներն ու նրա որդիների՝ ինձ համար քահանայութիւն անելու զգեստները, 11 օծութեան իւղն ու սրբարանի խնկի համեմունքները: Այս բոլորը, ինչ մի անգամ պատուիրել եմ քեզ, կը պատրաստես»: 12 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Խսրայէլի որդիներին հաղորդիր հետեւեալը,

«Զգոյշ եղեք, պահեցք իմ շաբաթ օրերը, 13 որովհետեւ դա ձեր սերնդի մեջ իմ ու ձեր միջեւ դրուած պայմանն է, որպեսզի ճանաչեք, թէ ՆԱ եմ ձեզ սրբագրոծող ՏԵՐԸ: 14 Կը պահեք շաբաթ օրերը, որովհետեւ Տիրոջ եւ ձեզ համար դա սրբութիւն է: Ով այն պղծի, թող մահուան դատապարտուի: Ամէն ոք, ով այդ օրը գործ կ'անի, թող վերանայ իր ժողովորի միջից: 15 Վեց օր գործ կ'անես, իսկ եօթներորդ օրը Տիրոջ սուրբ հանգստեան շաբաթ օրն է: Ով որ շաբաթ օրը գործ կ'անի, թող մահուան դատապարտուի: 16 Խսրայէի որդիները թող պահեն շաբաթ օրերը, որպեսզի դրանք ձեր սերնդի մեջ ի կատար ածուեն որպէս յալիտենական ուխտ 17 իմ ու Խսրայէի որդիների միջեւ: Դա իմ յալիտենական պայմանն է, որովհետեւ ՏԵՐԸ Վեց օրում ստեղծեց Երկինքն ու Երկիրը, իսկ եօթներորդ օրը դադար տուեց եւ հանգստացաւ»: 18 Երբ Աստուած Սինա լերան Վրայ աւարտեց իր խօսքը, Մովսէսին տուեց վկայութեան Երկու տախտակները՝ Աստծու մատով գրուած քարէ տախտակները:

32 Ժողովուրդ տեսնելով, որ Մովսէսն ուշացաւ լեռից իջնելու, հաւաքուեց Ահարոնի մօս ու ասաց նրան. «Դնի, մեզ առաջնորդող աստուածներ ստեղծիր, որովհետեւ չփոխենք, թէ ինչ եղաւ այն մարդը՝ Մովսէսը, որ մեզ Եգիպտոսից դուրս բերեց»: 2 Ահարոնն ասաց նրանց. «Զեր կանանց, ձեր տղաների ու աղջիկների ականանշներից հանեցէք ոսկէ գինդերը եւ բերէք ինձ»: 3 Բոլորը իրենց ականանշներից հանեցին ոսկէ գինդերը եւ բերեցին տուեցին Ահարոնին: 4 Ահարոնը դրանք առնելով նրանցից՝ կաղապարի մեջ ծովեց եւ կերտեց ձուլածոյ մի հորթ: Նրանք ասացին. «Սա՞ է քո աստուածը, Խսրայէ, որ քեզ դուրս բերեց Եգիպտացիների Երկրից»: 5 Երբ Ահարոնն այդ տեսաւ, կուռքի առաջ զոհասեղան շինեց: Ահարոնը յայտարարեց. «Վաղը Տիրոջ տօնն է»: 6 Առալուտեան Վեր կենալով՝ նա ողջակեզներ արեց եւ փրկութեան զոհեր մատուցեց: Ժողովուրդը նստեց, որ կերուխում անի, ապա վեր կացաւ, որ պարի: 7 ՏԵՐԸ Մովսէսին ասաց. «Շնուտ արա, զնա

իջիր այստեղից, որովհետեւ անօրինութիւն է կատարում քո ժողովուրդը, որին դուրս բերեցիր Եգիպտացիների Երկրից: 8 Նրանք շատ շուտ շեղուեցին այն ճանապարհից, որ ցոյց տուեցիր նրանց: Նրանք ձուլածոյ հորթ են կերտել, երկրպագում են նրան, զոհեր մատուցում ու ասում. «Սա՞ է քո աստուածը, Խսրայէ, որ քեզ դուրս բերեց Եգիպտացիների Երկրից»: 9 ՏԵՐԸ ասաց Մովսէսին. «Ես տեսնում եմ, որ այս ժողովուրդը կամակոր է: 10 Արդի, թոյն տուր ինձ, որ նրանց Վրայ խափեմ իմ զայրոյթը՝ կոտորեմ նրանց, իսկ քեզ մեծ ազգ դարձնեմ»: 11 Մովսէսն աղաչեց իր տէր Աստծուն՝ ասելով. «ՏԵՐԸ, ինչն ես այդպէս խիստ զայրանում քո ժողովորի Վրայ, որին քո մեծ զօրութեամբ ու հզօր բազկով դուրս բերեցիր Եգիպտացիների Երկրից: 12 Վյնպէս չլինի, որ Եգիպտացիներն ասեն. «Զար մտադրութեամբ դուրս բերեց նրանց, որպէսզի լեռների Վրայ կոտորի, Երկրի երեսից վերացնի նրանց»: Մեղմացրու քո զայրոյթը, հրաժարուիր քո ժողովորին չարիք պատճառելուց: 13 Յիշիր քո ծառաներ Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին, որոնց անձով երդուեցիր, խօսեցիր նրանց հետ՝ ասելով. «Երկնքի աստղերի չափ պիտի բազմացնեմ ձեր սերունդը»: Եւ այն Երկիրը, որ խոստացար տալ նրանց զաւակներին, նրանք յալիտեան պիտի տիրանան դրան»: 14 Եւ ՏԵՐԸ հրաժարուեց պատճառել այն չարիքները, որոնցով սպառնում էր պատժել ժողովորին: 15 Մովսէսը Վերադարձաւ եւ իջաւ լեռից: Նրա ձեռքին Եին վկայութեան Երկու տախտակները: Քարեւ տախտակների Երկու երեսին՝ այս ու այն կողմից գրուած էր: 16 Տախտակներն Աստծու գրոծն Եին, իսկ տախտակների Վրայ գրուած գիրը Աստծու արձանագրած գիրն էր: 17 Յետուն, լսելով աղաղակոր ժողովորի ձայնը, Մովսէսին ասաց. «Բանակատեղիից պատերազմի ձայն է զայխ»: 18 Մովսէսն ասաց. «Դա ոչ յաղթանակած կտրիճների ճիշ է, ոչ ել պարտուած զօրիք աղաղակ: Գինուց ընդարձացած մարդկանց ձայնն է, որ լսում եմ ես»: 19 Երբ Մովսէսը մօտեցաւ բանակատեղիին եւ տեսաւ հորթն ու պարողներին, խիստ զայրացաւ, նետեց ձեռքում եղած Երկու տախտակներն

ու ջարդուփշուր արեց դրանք լերան ստորոտին: **20** Վերցնելով նրանց կերտած հորթը՝ Մովսէսը կրակը նետեց այն, ապա մանրեց, փոշու վերածեց, փոշին խառնեց ջրի մեջ ու տուեց ժողովրդին, որ խմի: **21** Մովսէսն ասաց Ահարոնին. «Ինչ է արել քեզ այս ժողովուրդը, որ նրան այդպիսի մեծ մեղքերի նղեցիր»: **22** Ահարոնն ասաց Մովսէսին. «Մի զայրացիր, տէր իմ, որովհետեւ դու ինք էլ գիտես, որ քո ժողովուրդը չարամետ է: **23** Նրանք ասացին. «Մեզ համար առաջնորդող աստուածներ ստեղծիր, որովհետեւ չգիտենք, թէ ինչ պատահեց այն մարդուն՝ Մովսէսին, որը Եգիպտոսից դուրս բերեց մեզ»: **24** Ես նրանց ասացի. «Եթէ որեւէ մեկը ոսկի ունի, նրանից հանեցէք դա եւ բերէք»: Նրանք ինձ տուեցին ոսկին, ես այն նետեցի կրակը, եւ ահա ստացուեց այս հորթը»: **25** Մովսէսը տեսաւ, որ ժողովուրդը պատուիրանազանց է եղել, որովհետեւ Ահարոնը նրանց յանցագործութեան էր մղել ի չարախմնորդիւն իրենց թշնամիների: **26** Մովսէսը, կանգնելով բանակատեղիի մուտքի մօտ, ասաց. «Ով Տիրոջն է պատկանում, ինձ մօտենայ»: Նրա շուրջը հաւաքուեցին Ղեւի քոլոր որդիները: **27** Մովսէսը նրանց ասաց. «Այսպէս է ասում Խորայէլի Տէր Աստուածը. «Իւրաքանչիւրը իր սուրը թող կապի իր ազդրին: Բանակատեղիի մի մուտքից միւսը գնացէք-եկէք, եւ ձեզնից իւրաքանչիւրը թող սպանի իր եղորը, իւրաքանչիւրը՝ իր ընկերոջը, իւրաքանչիւրը՝ իր մերձաւորին»: **28** Ղեւի որդիներն արեցին այնպէս, ինչպէս ասել էր Մովսէսը: Այդ օրը ժողովրդի միջից շուրջ երեք հազար մարդ կոտորուեց: **29** Մովսէսն ասաց նրանց. «Այսօր իւրաքանչիւրդ ձեր ձեռքով ծառայեցիք Տիրոջը. մեկն սպանեց իր որդուն, միւսն՝ իր եղորը, որի համար այսօր ձեզ վրայ կ'իշնի Տիրոջ օրինութիւնը»: **30** Յաջորդ օրը Մովսէսն ասաց ժողովրդին. «Դուք մեծ մեղք էք գործել, բայց ես հիմա կը բարձրանամ Աստծու մօտ, որպէսզի ձեր մեղքերի համար քաւութիւն խնդրեմ նրանից»: **31** Մովսէսը վերադարձաւ Տիրոջ մօտ ու ասաց նրան. «Աղաչում եմ քեզ, Տէր, այդ ժողովուրդը մեծ մեղք է գործել, որովհետեւ իր համար ոսկէ

աստուածներ է կերտել: Արդ, եթէ ներելու ես իրենց մեղքերը, ներիր, **32** իսկ եթէ չես ներելու, ուրեմն իմ անունը ջնջիր քո մատեանից, ուր գրել ես ինձ»: **33** Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ես իմ մատեանից կը ջնջեմ նրան, ով մեղանչել է իմ ինձ: **34** Բայց իհմա զնա, իշջիր եւ այդ ժողովրդին առաջնորդիր այն վայրը, որի մասին ասել եմ քեզ: Իմ հրեշտակը կը գնայ քո առաջից: Այն օրը, սակայն, երբ պիտի այցելեմ ձեզ, նրանց մեղքերը իրենց վրայ պիտի դնեմ»: **35** Եւ Տէրը ժողովրդին պատուհասեց այն հորթի համար, որ կերտել էր Ահարոնը:

33 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ելէք այստեղից դու եւ քո ժողովուրդը, որին դուրս բերեցիր Եգիպտացիների երկրից, եւ գնացէք այն երկիրը, որ երդուել եմ տալ Աբրահամին, Խսահակին ու Յակոբին՝ ասելով». «Զեր սերնդին եմ տայու այն»: **2** Ես քո առաջից կ'ուղարկեմ իմ հրեշտակին, որ հալածի քանանացիներին, ամորհացիներին, քետացիներին, փերեզացիներին, գերգեսացիներին, խեւացիներին ու յերուացիներին, չքեզ կը տանեմ այն երկիրը, ուր կաթ ու մեղք է հոսում: Բայց ես, կամակրի ժողովուրդը, քեզ հետ դուրս չպիտի ենեմ, որպէսզի ճանապարհին քեզ չկոտորեմ»: **4** Ժողովուրդը, լսելով այդ խիստ խօսքերը, մեծ սուզ արեց, սգաւորի գգեստներ հազար, ոչ ոք իր վրայ զարդ չկրեց: **5** Տէրն ասաց Մովսէսին. «Դու խորայէլացիներին ասա. «Դուք կամակոր ժողովուրդ էք: Չգրի եղեք, թէ չէ մի այլ պատուհաս էլ կը բերեմ ձեր գլխին եւ կը կոտորեմ ձեզ: Արդ, հանեցէք ձեր շքեղ պատմուճանները, ձեր զարդերը, որպէսզի ցոյց տամ ձեզ, թէ ինչ եմ անելու ձեզ»: **6** Խորայէլացիները Քորեք լերան մօտ հանեցին իրենց զարդերն ու պատմուճանները: **7** Մովսէսն իր վրանը խիեց բանակատեղից դուրս՝ առանձին մի տեղում: Դա կոչուեց Վկայութեան վրան: Ով ինչ հայցում էր Տիրոջից, գայիս էր բանակատեղից դուրս գտնուող Վկայութեան վրանը: **8** Երբ Մովսէսը դէպի վրանն էր գնում, ողջ ժողովուրդը՝ ամէն մեկն իր վրանի դրան մօտ կանգնած, ուշադիր դիտում էր նրան. նրանք հայեացքով հետեւում էին Մովսէսին, մինչեւ որ նա գնում մտնում

Եր իր վրանք: 9 Երբ Մովսեսը մտնում էր վրանք, ամպի մի սիւն էր իշնում ու կանգնում վրանի դրան մօտ, եւ Տէրը խօսում էր Մովսեսի հետ: 10 Ողջ ժողովուրդը, տեսնելով վրանի դրան մօտ կանգնած ամպի սիւնը, ոտքի էր կանգնում, իւրաքանչիւրը երկրագործ էր իր վրանի դրան մօտ: 11 Տէրը Մովսեսի հետ խօսում էր դէմ յանդիման, ինչպէս մէկը կը խօսէր իր բարեկամի հետ, եւ ապա Մովսեսը վերադառնում էր բանակատեղի: Բայց նրա սպասաւոր Յեսուն՝ Նաևի որդին, վրանից դուրս չէր գափիս: 12 Մովսեսն ասաց Տիրոջ. «Ահա ինձ ասում ես. «Տար այս ժողովրդին», բայց դու չես յայտնել, թէ ում ես ուղարկելու ինձ հետ: Դու ինձ ասացիր՝ «Քեզ բոլորից բարձր եմ դասում, դու վայելում ես իմ շնորհը»: 13 Արդ, եթէ քո շնորհին եմ արժանացել ես, ինձ յայտնապէս երեւայ, որպէսզի իմանամ, թէ ինչով եմ արժանացել քո շնորհին, իմանամ, որ քո այս ժողովուրդը մեծ ազգ է լինելու»: 14 Տէրն ասաց. «Ես ինքս պիտի զնամ քո առաջից ու պիտի տեղաւորեմ թեզ»: 15 Մովսեսն ասաց նրան. «Եթէ դու ինք մեզ հետ զնաս, ուրեմն ինձ այստեղից մի՛ հանիր: 16 Եւ ինչի՞ց պիտի իմացուի, թէ ես ու քո ժողովուրդն, իրօք, քո շնորհին ենք արժանացել: Եթէ դու մեզ հետ զնաս, ես ու քո ժողովուրդը կը փառաւորուենք շատ աւելի, քան երկրի վրայ եղած բոլոր ազգերը»: 17 Տէրն ասաց Մովսեսին. «Վյո քո ասածն ել կը կատարեմ, որովհետեւ դու իմ շնորհին ես արժանացել, եւ թեզ աւելի եմ ճանաչում, քան մնացած բոլորինք: 18 Մովսեսն ասաց. «Յոյց տուր ինձ քո փառքը»: 19 Տէրն ասաց. «Ես իմ փառքով կ'անցնեմ քո առաջից, քո առաջ կը կոչեմ իմ անունը՝ Տէր, կ'ողորմեմ նրան, ում ողորմենու եմ, եւ կը գթամ նրան, ում գթալու եմ»: 20 Եւ Տէրն աւելացրեց. «Դու չես կարող տեսնել իմ երեսը, որովհետեւ մարդ չի կարող տեսնել իմ երեսն ու կենդանի մնալ»: 21 Տէրը շարունակեց. «Ահա իմ առաջ մի տեղ կայ, կանգնիր այս ժայռի վրայ: 22 Երբ ես անցնեմ իմ փառքով, թեզ կը դնեմ ժայռի ծերապի մէջ եւ իմ ձեռքով կը ծածկեմ թեզ, մինչեւ որ անցնեմ: 23 Իմ ձեռքը քո վրայից կը վերցնեմ, եւ ապա դու ինձ կը տեսնես թիկունքից: Բայց իմ դէմքը թեզ չի երեւայ»:

34 Տէրն ասաց Մովսեսին. «Դու ինքդ նախկին տախտակների նման քարէ երկու տախտակներ կոփիր եւ ինձ մօտ՝ լեռը բարձրացիր: Տախտակների վրայ կը գրեմ այն պատգամները, որ արձանագրուած էին քո շարդուիշուր արած նախկին տախտակների վրայ: 2 Պատրաստ եղիր վաղը, որ վաղ առաւօտեան բարձրանաս Սինա լեռը եւ այնտեղ ինձ սպասես լերան գագաթին: 3 Դետո ոչ ոք թող չբարձրանայ, ոչ ոք ամենեւին չերեւայ լերան վրայ: Արջառ ու ոչխար չարածն լերան մօտ»: 4 Մովսեսը նախկինների նմանութեամբ քարէ երկու տախտակներ կոփեց: Առաւօտեան վեր կենալով՝ Մովսեսը բարձրացաւ Սինա լեռը, ինչպէս Տէրն էր հրամայել նրան: Մովսեսն իր հետ վերցրեց քարէ երկու տախտակները: 5 Տէրն իշաւ ամպի մեջ, կանգնեց այնտեղ՝ նրա դիմաց, ու կոչեց իր անունը՝ Տէր: 6 Տէրն անցաւ Մովսեսի առաջ՝ ասելով. «Տէր Աստուած եմ, գթացող եւ ողորմած, համբերատար, բարեգութ ու ճշմարիտ, որ 7 արդարութիւնն է պաշտպանում, իր ողորմածութիւնն է ցուցաբերում հազարաւոր սերունդների հանդեպ, վերացնում անօրենութիւնները, անիրաւութիւններն ու մեղերը, մեղաւորին չի պատում պատժից, հայրերի գործած մեղերը բարդում է որդինների եւ որդինների որդինների վրայ մինչեւ երրորդ ու չորրորդ ս»րունդը»: 8 Մովսեսն իսկոյն խոնարհուելով՝ երկրագութիւն արեց 9 ու ասաց. «Տէր, եթէ քո շնորհին եմ արժանացել, ուրեմն իմ Տէրը մեզ հետ թող զնայ, որովհետեւ այս ժողովուրդը կամակոր է: Դու կը ներես մեր անօրենութիւններն ու մեղերը, եւ մենք կը լինենք քոնք»: 10 Տէրն ասաց Մովսեսին. «Ահա ես քո ու ամբողջ ժողովրդի առաջ թեզ հետ ուխտ եմ դնում: Ես այնպիսի զարմանահրաշ գործեր պիտի անեմ, որ ամբողջ երկրի վրայ եւ բոլոր ազգերի մէջ չեն կատարուել: Ամբողջ ժողովուրդը, նրանց թւում նաեւ դու, ականատես պիտի լինեք Տիրոջ գործերին: Որովհետեւ ձեզ համար »ս զարմանահրաշ գործ»ր պիտի ան»մ: 11 Ըստ ամենայնի դու ուշադիր եղիր, թէ ինչ եմ կարգադրելու թեզ այսօր: Ես, ահա, ձեզնից հեռացնելու

Եմ ամորիացիներին, քանանացիներին, քետացիներին, փերեզացիներին, խեւացիներին, գերգեսացիներին ու յերուսացիներին: **12** Զգնիշ եղիր, ուխտ չկապես այն երկրի բնակիչների հետ, ուր մուտք ես գրծելու: Չլինի թէ գայթակուլէք: **13** Քարուքանդ կ'անեք նրանց քագինները, շարդուփշուր կ'անեք նրանց արձանները, ամբողջովին կը կտրէք նրանց սրբազն անտառները եւ կրակի կը տաք նրանց աստուածների արձանները: **14** Օտար աստուածների չերկրպագեք, որովիետե Տէր Աստուածը նախանձու է, այն, Աստուած նախանձու է: **15** Չլինի թէ ձեր մարդիկ ուխտ կապեն այդ երկրի բնակիչների հետ եւ նրանց աստուածներին պաշտամունք մատուցելով՝ պոռնկանան, զոհեր մատուցեն նրանց աստուածներին, եւ նրանց հրաւերն ընդունելով՝ չլինի թէ դու Ել ուտես նրանց զոհարերած անասունների մսից, **16** քո տղաներին ամուսնացնես նրանց դրւաստրերի հետ, քո դրւաստրերին կնութեան տաս նրանց տղաներին, քո դրւաստրերը նրանց աստուածներին պաշտամունք մատուցելով՝ պոռնկանան ու պոռնկացնեն նաեւ քո տղաներին՝ աստուածներին պաշտամունք մատուցելով: **17** Քեզ համար աստուածների կուռքեր չծովես: **18** Կը պահես Բաղարջակերաց տօնք. նոր բերք քաղելու ամսին, ինչպէս պատուիրել եմ քեզ, եօթը օր քաղարջ հաց կ'ուտես, քանի որ նոր բերք քաղելու ամսին ես դուրս եկել Եգիպտոսից: **19** Ինձ պիտի պատկանեն բոլոր մարդկանց անդրանիկ արու զաւակները, **20** նաեւ՝ քո անասունների՝ արջաօի ու ոչխարի առաջնածին արուները: Էշի առաջնածինին կը փոխանակես գառով, իսկ եթէ չփոխանակես այն, ինձ կը տաս դրա փոխարժեքը: Ջո որդիների բոլոր անդրանիկների փրկագինը կը տաս ինձ: Իմ առաջ ձեռնունայն չերեւաս: **21** Վեց օր կ'աշխատես, իսկ եօթներորդ օրը կը հանգստանաս: Կը հանգստանաս նաեւ ցանքի ու հնձի ժամանակ: **22** Եօթնօրեակի տօնը ինձ համար կը կատարես ցորենի հնձի սկզբում, իսկ բերքահաւաքի տօնը՝ տարուայ կէսին: **23** Տարին երեք անգամ քո բոլոր արու

երեխաները թող ներկայանան հսրայէլի տէր Աստծուն, **24** որովիետեւ ես ազգեր պիտի հեռացնեմ քո մօտից, պիտի ընդարձակեմ քո սահմանները, ոչ ոք աչք չպիտի ունենայ քո երկրի վրայ, եթէ տարուայ մէջ երեք անգամ ներկայանաս տէր Աստծուն: **25** Ինձ զոհարերած անսասունի արինը թթիմորով հացի վրայ չթափես, եւ զատկի տօնի զոհը մինչեւ առաւօտ չմնայ: **26** Քո երկրի առաջին բերքը կը տանես քո տէր Աստծու տունը: Գառը իր մօր կարի մէջ չեփես: **27** Տէրն այնուիետեւ ասաց Մովսէսին «Գրի առ այդ պատգամները, որովիետեւ այդ խօսքերով եմ ես ուխտ կապում քեզ հետ եւ հսրայէլի հետ»: **28** Մովսէսը Տիրոց հետ եր քառասուն օր ու քառասուն գիշեր: Նա հաց չկերաւ, ջուր չխմեց եւ տախտակների վրայ գրի առաւ ուխտի խօսքերը՝ տասը պատուիրանները: **29** Երբ Մովսէսն իշնում էր Սինա լեռից, ուխտի երկու տախտակները Մովսէսի ձեռքին էին: Լեռից իշնեխու Մովսէսը զգիտեր, որ Տիրոց հետ խօսելու պատճառով իր երեսը ճառագլւմ է: **30** Ահարոնն ու բոլոր հսրայէլացիները, տեսնելով Մովսէսի ճառագող երեսը, վախեցան մօտենալ նրան: **31** Մովսէսը կանչեց նրանց. Ահարոնն ու ժողովրդի բոլոր առաջնորդները գնացին նրա մօտ, եւ Մովսէսը խօսեց նրանց հետ: **32** Ապա նրան մօտեցան բոլոր հսրայէլացիները, եւ Մովսէսը պատմեց նրանց այն ամենը, ինչ Տէրը խօսել էր իր հետ Սինա լեռան վրայ: **33** Երբ Մովսէսը նրանց հաղորդած իր խօսքը վերջացրեց, երեսը ծածկեց քօղով: **34** Երբ Մովսէսը Տիրոց հետ խօսելու համար ներկայանում էր նրան, հանում էր քօղը մինչեւ այնտեղից հեռանալը: Եւ երբ հեռանում էր այնտեղից, նա բոլոր հսրայէլացիներին հաղորդում էր այն, ինչ Տէրը հրամայել էր իրեն: **35** Հսրայէլացիները տեսնում էին, որ Մովսէսի երեսը ճառագում է: Մովսէսն այն ժամանակ քօղով ծածկում էր երեսը մինչեւ խօսելու համար նրա մօտ մտնելը:

35 Մովսէսը հաւաքեց ամբողջ հսրայէլացի ժողովրդին ու ասաց նրանց. «Ահա այն բաները, որ Տէրն ասաց, որ պէտք է անել. **2** «Վեց օր պիտի աշխատեք, իսկ եօթներորդ

օրը պիտի հանգստանաք. շաբաթ օրը սուրբ Ե՛ Տիրոց հանգստեան օրը: Ով որ այդ օրն աշխատի, կը մեռնի: Յ Չարաթ օրը ծեր բոլորի տներում կրակ չպիտի վառուի, որովհետեւ Ես Եմ Տերը»: 4 Մովսէսը, դիմելով իսրայելի ամբողջ ժողովրդին, ասաց. «Վս Ե այն պատգամը, որ պատուիրել Է Տերը՝ ասելով. 5 «Դուք ծեր մէջ տուրք հաւաքեցէք Տիրոց համար: Ում սրտով ինչ անցնի, այն թող նուիրի Տիրոջը. ուսկի, արծաթ, պղինձ, կապոյտ, 6 ծիրանի եւ կրկնակի կարմիր գոյնի մանուած թելեր, նրբահիւ բեկեզ, այծի մազ, 7 խոյի կարմիր ներկուած մորթի, կապոյտ ներկուած մորթիներ, կարծր փայտեր, 8 լուսաւորութեան համար ծեթ, օծութեան իւղի համար համեմունքներ, խնկի բաղադրամասեր, 9 սարդիոն քարեր, զմրուխտ քարեր, վակասի եւ երկարաւուն պատմուճանի համար քարեր»: 10 «Ձեր միջի խելահաները թող գան ու անեն այն ամենը, ինչ պատուիրել Է Տերը. 11 վրանն ու նրա ծածկը, նրա ծոպաւոր վարագոյրներն ու ողակները, նրա տախտակներն ու նիգերը, նրա մոյթերն ու խարիսխները, 12 վկայութեան տապանակը, նրա լծակները, կափարիչը, քոյր, բակի առազաստն ու նրա մոյթերը, զմրուխտ քարերը, խնկերը, օծութեան իւղը, 13 զոհասեղանն ու նրա ամբողջ սպասքը, զոհասեղանի ամպիովանին, նրա լծակներն ու ամբողջ սպասքը, առաջաւորութեան հացը, 14 լոյսի աշտանակն ու նրա բոլոր մասերը, նրա կանթեներն ու լուսաւորութեան ծեթը, 15 խմկարկութեան սեղանն ու նրա լծակները, օծութեան իւղը, խնկերի համեմունքները, վրանի դրան վարագոյրը, 16 ողջակեզների զոհասեղանն ու նրա պղնձէ կասկարան, նրա լծակներն ու ամբողջ սպասքը, 17 աւագանն ու նրա պատուանդանը, բակի առազաստը, նրա մոյթերն ու խարիսխները, 18 բակի դրան առազաստը, վրանի ցցերն ու բակի ցցերը, դրանց պարաները, 19 այն զգեստները, որոնցով սրբազն պաշտամունք պիտի կատարեն սրբարանում, Ահարոն քահանայի սրբազն զգեստներն ու Ահարոնի որդիների քահանայութեան զգեստները»: 20 Բոլոր իսրայելացիները գնացին Մովսէսի մօտից, 21 եւ ամեն մէկը բերեց իր սրտից

բխածը. նրանք Տիրոցն Եին նուիրաբերում այն ամենը, ինչ անհրաժեշտ էր վկայութեան խորանի, նրա կահաւորանքի, բոլոր սրբազն զգեստների համար: 22 Բոլոր տղամարդիկ, ում մտքով ինչ որ անցնում էր, բերեցին: Ումանք՝ իրենց կանանց թանկագին քարերը, գիները, մատանիները, ծամակաները, մանեակներն ու ամեն տեսակ ուսկէ զարդեր: Բոլոր տղամարդիկ իրենց ունեցած ուսկէ իրերը նուիրաբերում էին Տիրոջը: 23 Ամեն տղամարդ, ում մօտ կային կապոյտ, ծիրանի եւ կարմիր գոյնի մանուած թելեր, նրբահիւ բեկեզ, այծի մազ, խոյերի կարմիր ներկուած մորթիներ, կապոյտ ներկուած մորթիներ, բերում էր: 24 Նուիրաբերողները արծաթը ու պղնձէ նուերներ էին բերում Տիրոջը: Ում մօտ կահոյքի համար պիտանի կարծր փայտ կար, բերում էր: 25 Բոլոր շնորհայի կանայք իրենց ձեռքով կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր գոյնի թելեր ու բեկեզ էին հիւսում եւ նուեր բերում: 26 Բոլոր կանայք յօժարակամ այծերի մազ էին մանուած հմտութեամբ: 27 Յեղապեսները բերում էին զմրուխտ քարեր, վակասի ու լանջապանակի համար անհրաժեշտ քարեր, 28 խնկերի համար համեմունքներ, լուսաւորութեան համար ծեթ ու օծութեան իւղ: 29 Բոլոր տղամարդիկ ու կանայք յօժարակամ գալիս էին կատարելու այն բոլոր գործերը, որ Տերը պատուիրելէր անել Մովսէսի միջոցով: Իսրայելացիները նուերներ էին մատուցում Տիրոջը: 30 Մովսէսն ասաց իսրայելացիներին. «Տեսէք, Աստուած ընտրել է յատկապէս Յուդայի ցեղից Բեսելիլիին՝ Ուրիի որդուն, որը որդին էր Ովրի: 31 Աստուած նրան լցրել է ամեն ինչի համար անհրաժեշտ աստուածային իմաստութեան ոգով, հանճարով եւ զիտութեամբ, 32 որպէսզի նա ամեն մի գործ կատարի հմտութեամբ, մշակի ոսկին, արծաթը ու պղնձը, 33 տաշի թանկարժեք քարերը, մշակի փայտը եւ ամեն մի գործ կատարի վարպետորէն, որովհետեւ Տերը նրան իմաստութիւնն է պարզեւել, 34 ինչպէս որ Դանի ցեղից Աքիսամի որդի Եղիաքին, 35 որոնց իմաստուն միտք պարզեւեց, որպէսզի սրանք ստվորեն ու կատարեն սուլր գործի համար անհրաժեշտ ամեն տեսակ գործեր՝ ոստայնանկութիւն անեն կապոյտ, ծիրանի

ու կարմիր ներկուած թելերով եւ բեհեզով նկարեն, քանդակեն»:

36 Բեսելիելը, Եղիաքն ու ընդունակ բոլոր

տղամարդիկ, որոնց Տերը գործի մէջ խելամուտ յինելու համար իմաստութիւն եւ գիտութիւն էր պարգեւել, ըստ ամենայնի կատարեցին սրբարանը հանդերձաւորելու աշխատանքները այնպէս, ինչպէս հրանայել էր Տերը: 2 Մովսէսը կանչեց Բեսելիելին, Եղիաքն ու բոլոր նրանց, ովքեր ընդունակ էին գործ անելու, եւ որոնց Աստուած իմաստութեան ոգի էր պարգեւել, բոլորին, ովքեր յօժար կամքով ուզում էին ձեռնարկել ու աւարտել այդ գործը: 3 Նրանք Մովսէսից ստացան այն բոլոր նուլերները, որ իսրայէլացիները բերել էին սրբարանը հանդերձաւորելու համար: Ամէն առաւօտ նրանք ընդունում էին նաեւ նուլիրատուների բերած նուլերները: 4 Գայիս էին սրբարանի գործերը կատարող բոլոր վարպետները, որպէսզի իւրաքանչիւրն ըստ իր մասնագիտութեան գործադրի իր վարպետութիւնը: 5 Նրանք խօսեցին Մովսէսի հետ ու ասացին. «Ճողովուրդ շատ աւելին է բերում, քան անհրաժեշտ է Աստծու հրամայած գործը կատարելու համար»: 6 Մովսէսը կարգադրեց քանակատեղիուս յայտարարութիւն անել եւ ասել. «Տղամարդ լինի թէ կին, սրբարանի համար այլևս նուլերներ չպատրաստի»: Դրանից յետոյ ժողովորդին արգելեցին նուլերներ բերել: 7 Բերում էին միայն իրենց արդէն իսկ գործածները, որպէսզի աւարտեն բոլոր գործերը: Եւ մարդիկ դադարեցին բերելուց: 8 Գործի ընդունակ բոլոր մարդիկ արհեստաւորների հետ նրահիւս բեհեզից, կապոյտ, ծիրանի ու կրկնակի կարմիր կտաւից պատրաստեցին տասշերտանի խորանը, այն զարդարեցին ասեղնագործ բերովը ներով: 9 ՄԵկ շերտի երկարութիւնը քանառութ կանգուն էր, իսկ լայնութիւնը՝ չորս կանգուն: Բոլոր շերտերի չափսը նոյնն էր: 10 Յինգ շերտերը միացուած էին միւս իինգ շերտերին, իսկ միւս իինգ շերտերն էլ միացուած էին միւս հնգին: 11 Նա կապոյտ ճարմանդներ դրեց մի շերտի եզրին միացման տեղում: 12 Նոյնն արեց միացուող երկրորդ շերտի արտաքին կցուածքի վրայ:

13 Յիսուն ճարմանդ դրեց մի շերտի եւ յիսուն ճարմանդ էլ դրեց երկրորդ կցուածքի շերտի կողմից, որպէսզի ճարմանդներից իւրաքանչիւրը միանայ միւսին: Պատրաստեց ոսկէ յիսուն օղակներ եւ դրանցով շերտերը միացրեց միմեանց: Ստացուեց մի խորան: 14 Խորանի համար այծի մազից իիւսուած ծածկեր պատրաստեց. տասնմէկ շերտից շինեց դրանք: 15 ՄԵկ շերտի երկարութիւնը երեսուն կանգուն էր, իսկ լայնութիւնը՝ չորս կանգուն: Տասնմէկ շերտերի չափսը նոյնն էր: 16 Յինգ շերտերը միացրեց առանձին, եւ վեց շերտերն էլ՝ առանձին: 17 Միացման տեղում, շերտերի եզրին դրեց յիսուն ճարմանդ եւ յիսուն ճարմանդ էլ դրեց երկրորդ կցուածքի շերտի եզրին: 18 Պատրաստեց յիսուն պղնձէ օղակներ, եւ դրանք իրար կցեց, որ վրանը միակտուր դառնայ: 19 Խորանի ծածկը պատրաստեց խոյերի կարմիր ներկուած մորթիներից, իսկ կապոյտ մորթուց պատրաստուած ծածկը դրեց վերին կողմից: 20 Խորանի երկու մոյթերը պատրաստեց կարծր փայտից եւ դրեց ուղրահայեաց դիրքով: 21 ՄԵկ մոյթի երկարութիւնը տասը կանգուն էր, իսկ հաստութիւնն ու լայնութիւնը՝ մէկուկէս կանգուն: 22 Ամէն մի մոյթի վրա դրեց իրար ագուցուած երկու ծոնի: Աղպէս պատրաստեց նաեւ խորանի բոլոր մոյթերը: 23 Խորանի համար մոյթեր պատրաստեց. քսան մոյթ դրեց հարաւային կողմում եւ այդ քսան մոյթերի համար պատրաստեց քառասուն խարիսխ. 24 մԵկ մոյթի երկու կողմերի համար՝ երկու խարիսխ եւ միւս մոյթի երկու կողմերի համար էլ՝ երկու խարիսխ: 25 Վրանի երկրորդ՝ իիւսիսային կողմի համար պատրաստեց քսան մոյթ 26 եւ արծաթէ քառասուն խարիսխ. մԷկ մոյթի համար՝ երկու խարիսխ, եւ միւս մոյթի համար էլ՝ երկու խարիսխ: 27 Վրանի յետեւի՝ ծովահայեաց կողմում դրեց վեց մոյթ 28 եւ երկու մոյթ էլ դրեց վրանի անկիւններին՝ յետեւի կողմից: 29 Ներքեւի կողմից նրանք իրար հաւասար էին: Նոյն ձեւով հաւասար էին զիլի՝ իրար միացուած կողմից: Նոյն ձեւով շինեց նաեւ երկու անկիւնների մոյթերը: 30 Վյսպիսով ստացուեց ութ մոյթ: Դրանց խարիսխներն արծաթից էին, ընդամէնը տասնվեց խարիսխ.

մԵկ մոյթի համար՝ երկու խարիսխ, եւ երկու խարիսխ Ել՝ միւս մոյթի համար: 31 Կարծի փայտից նիգեր պատրաստեց. հինգ նիգ՝ վրանի մի կողմի մի մոյթի համար, 32 հինգ նիգ՝ վրանի երկրորդ կողմի միւս մոյթի համար, եւ հինգ նիգ՝ վրանի թիկունքի՝ ծովահայեաց կողմի մոյթի համար: 33 ՄԵջտեղի նիզզը մոյթերի մի ծայրից մինչեւ միւսն անցկացնելով՝ միացրեց իրար: 34 Երկու մոյթերը պատեց ուսկով: Ուսկուց պատրաստեց նրանց երկու օղակները, որոնց մԵց մտնում էին նիգերը: Նիգերը պատեց ուսկով: 35 Կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտաւից եւ նրբահիւս թեհեզից վարագոյր պատրաստեց: Այն զարդարեց ասեղնագործուած քերովբեռ 36 եւ ամրացրեց կարծի փայտից շինուած չորս մոյթերի վրայ: Դրանց խոյակները ուսկուց էին, իսկ չորս խարիսխները՝ արծաթից: 37 Վկայութեան խորանի դրան առագաստը պատրաստեց կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտաւից եւ նրբահիւս թեհեզից՝ վրան ասեղնագործուած քերովը: 38 Շինեց խորանի հինգ մոյթերն ու դրանց օղակները, դրանց խոյակները պատեց ուսկով: Դրանց պղնձէ խարիսխները հինգն էին:

37 Բեսեիլելը տապանակը կառուցեց կարծի փայտից. երկուսուկես կանգուն էր դրա երկարութիւնը, մԵկուկես կանգուն էր դրա լայնութիւնը, մԵկուկես կանգուն էր դրա բարձրութիւնը: Այն ներսից ու դրսից պատեց ուսկով, 2 դրա վրայ շուրջանակի ուսկէ պսակ շինեց: 3 Չորս ուսկէ օղակներ ձուլեց դրա չորս կողմերի համար. երկու օղակներ՝ մի կողմից, եւ երկու օղակներ՝ միւս կողմից: Դրանք հազցրեց լծակներին: 4 Լծակները շինեց կարծի փայտից եւ դրանք պատեց ուսկով: 5 Լծակները տապանակի կողբերից մտցրին օղակների մԵց, որպէսզի դրանցով բարձրացնեն այն: 6 Տապանակի կափարիչը պատրաստեցին մաքուր ուսկուց. երկուսուկես կանգուն էր դրա երկարութիւնը, մԵկուկես կանգուն՝ դրա լայնութիւնը: 7 Կափարիչի երկու ծայրերի երկու քերովբեները պատրաստեց ուսկուց. կատարեալ մի գործ շինեց դրանք: 8 Մի քերովբեն դրուած էր կափարիչի մի ծայրին, իսկ միւս քերովբեն՝ կափարիչի միւս ծայրին: Երկու քերովբեները միաձոյլ էին կափարիչի

երկու ծայրերի հետ: 9 Ջերովբեները դԵպի վեր Էին տարածել իրենց թեւերը եւ իրենց թեւերով հովանի էին անում կափարիչի վրայ: Կափարիչի վրայ քերովբեների դԵմքերը իրար դԵմ դիմաց էին: 10 Առաջաւրութեան սեղանը պատրաստեց մաքուր ուսկուց: Դրա համար ուսկէ չորս օղակներ ձուլեց. երկուսը՝ մի կողմի, եւ երկուսը՝ միւս կողմի համար: Պատրաստեց նաեւ լծակներ, որպէսզի դրանցով բարձրացնեն սեղանը: Տապանակի ու սեղանի լծակները պատրաստեց կարծի փայտից եւ դրանք պատեց ուսկով: Երկու կանգուն էր ս»ղանի »րկարութիւնը« մԵկուկես կանգուն՝ դրա լայնութիւնը, եւ մԵկուկես կանգուն՝ դրա բարձրութիւնը: 11 Այն պատեց մաքուր ուսկով եւ դրա համար շուրջանակի ուսկէ պսակներ պատրաստեց: 12 Դրա վրայ շուրջանակի, մԵկ թզաշափ բարձրութեամբ շրջանակ դրեց եւ դրա շրջանակի չորս կողմը ուսկէ պսակներ դրեց: 13 Սեղանի համար ուսկէ չորս օղակներ պատրաստեց եւ օղակներն ամրացրեց չորս անկիւներին, 14 որոնք նրա չորս ուժերի վրայ էին՝ պսակի տակ: Օղակները լծակների համար իբրեւ ագոյց ծառայեցին, որպէսզի մարդիկ լծակներից բռնած բարձրացնեն սեղանը: 15 Կարծի փայտից երկու լծակներ պատրաստեց, որպէսզի դրանցով բարձրացնեն սեղանը, եւ դրանք պատեց ուսկով: 16 Մաքուր ուսկուց պատրաստեց սեղանի անօթները՝ դրա խնկամաններն ու սկուտեղները, դրա գաւաթմերն ու սկիհները, որոնցով զինի են մատուցում: 17 Ուսկուց պատրաստեց լոյսի միաձոյլ աշտանակը՝ բռնն ու նրա երկու կողմերի ճիւղերը: Աշտանակի բնից բաժանուում էին ճիւղեր՝ երեքը մի կողմից, եւ երեքը միւս կողմից՝ իրար հաւասար: Ուսկուց պատրաստեց դրա բոլոր միաձոյլ, ընկուզածեւ ծայրեր ունեցող լուսակալները, դրա ճրագակալները, որոնց վրայ ճրագամաններն »ն դրում« »լ աշտանակի «օթն»րորդ կանթ»ղը« որը բնի ամենավերին մասում է դրում: Մաքուր ուսկուց պատրաստեց դրա վրայ գտնուող եօթը ճրագամանները, ունելիներն ու մոխրակալները: Քանդակազարդ արեց աշտանակը, բռնն ու նրա ճիւղերը, նրա

սկահակները: Գնդիկներն ու շուշանած» և ծաղիկն» ըստ միաձոյլ Եին: **18** Վեց ճիւղեր Եին բաժանւում նրա երկու կողմերից. Երեք ճիւղը՝ աշտանակի մի կողմից, եւ երեք ճիւղը՝ աշտանակի միւս կողմից: **19** Մի ճիւղն ուներ գնդիկից ու շուշանածեւ ծաղկից բաղկացած երեք ընկուզածեւ սկահակ, եւ միւս ճիւղն Ել ուներ գնդիկից ու շուշանածեւ ծաղկից բաղկացած երեք ընկուզածեւ սկահակ: Այսպէս բոլոր վեց ճիւղերը բաժանուած Եին աշտանակի երկու կողմերից: **20** Աշտանակի բնի վրա բանդակուած Եին ընկուզածեւ չորս սկահակներ իրենց գնդիկներով ու շուշանածեւ ծաղիկներով: **21** Երկու ճիւղերի տակ մԵկական գնդիկ ու ծաղիկ՝ բնին ծովուած: Այսպէս Եին բնից բաժանուած վեց ճիւղերը: **22** Դրանց գնդիկներն ու ծաղիկները միաձոյլ Եին՝ բոլորը բանդակուած մի կտոր մաքուր ոսկուց: **23** Դրա եօթը ճրագամանները, ունելիններն ու մոխրակալները մաքուր ոսկուց Եին: **24** Մի տաղանդ մաքուր ոսկուց պատրաստեց աշտանակն ու դրա բոլոր մասերը: **25** Նա ոսկեպատ գոհասեղանը պատրաստեց կարծր փայտից: Այն բառակուսի էր. իինզ կանգուն էր երկարութիւնը, իինզ՝ կանգուն՝ լայնութիւնը, եւ երեք կանգուն՝ բարձրութիւնը: Դրա եղջիւրաւոր անկիւնները գոհասեղանի հետ միաձոյլ Եին: **26** Մաքուր ոսկով պատեց այն, ինչպէս նաեւ դրա կափարիչը, բոլոր կողերն ու եղջիւրաւոր անկիւնները: **27** Դրա չորս կողմերի համար պատրաստեց ոսկէ պսակներ, պսակների տակ, երկու կողմերին երկու ոսկէ օյակներ ամրացրեց, որպէսզի այն բարձրացնելիս լծակները մտցնեն այդ օյակների մԵզ: **28** Լծակները պատրաստեց կարծր փայտից եւ դրանք պատեց ոսկով: **29** Նա վարպէտ իւղագրծների նման պատրաստեց օծութեան սուրբ իւղը եւ ինկերի համեմունքները:

38 Զոհասեղանը պղնձապատեց այն բոլրվառների պղնձով, որոնք Կորիսի ժողովրդի հետ ապստամբած մարդկանց ձեռքին Եին: Կարծր փայտից պատրաստեց այն: Զոհասեղանը բառակուսի էր. իինզ կանգուն էր դրա երկարութիւնը, իինզ կանգուն՝ լայնութիւնը, իսկ երեք կանգուն՝

բարձրութիւնը: **2** Չոհասեղանի չորս կողմը պատրաստեց եղջիւրաւոր անկիւններ, որոնք գոհասեղանի հետ միաձոյլ Եին: Նա դրանք պատեց պղնձով: **3** Նա պատրաստեց գոհասեղանի ամբողջ սպասքը՝ խարիսխները, կափարիչը, տաշտերը, մեծ պատառաքաններն ու բուրվառները: Դրա ամբողջ սպասքը պատրաստեց գոհասեղանի ցանցաւոր կասկարանները, որոնք շրջանակի տակից հասնում Եին մինչեւ գոհասեղանի մԵջտեղը: **5** Չոհասեղանի կասկարայի չորս կողմերին ամրացրեց պղնձէ չորս օյակներ, որպէսզի լծակներն անցկացնեն այդ օյակների մԵզ: **6** Լծակները շինեց կարծր փայտից եւ դրանք պատեց պղնձով: **7** Լծակներն անցկացրին գոհասեղանի կողքերին գտնուող օյակների մԵզ, որպէսզի գոհասեղանը դրանցով բարձրացնեն: Այն ամբողջովին պատրաստուած էր տախտակներով: **8** Պղնձէ աւազանն ու դրա պղնձէ պատուանդանը պատրաստեց ուխտաւոր այն կանանց հայելիների պղնձից, որոնք վրանը խփած օրը վկայութեան խորանի դրան մօտ Եին հաւարուել: **9** Կառուցեց մի բակ, որ դԵպի հարաւ էր նայում: Բակի առազատները նրբահիլս բեհեզդից Եին՝ հարիւր կանգուն երկարութեամբ: **10** Դրանց սիւները քսան հատ Եին, դրանց պղնձէ խարիսխները՝ քսան հատ: Սիւների խարիսխներն ու խոյակները արծաթից Եին: **11** Յիւսիսային կողմի առազատն ուներ հարիւր կանգուն երկարութիւն: Դրա սիւները քսան հատ Եին, պղնձէ խարիսխները՝ քսան հատ: Սիւների խարիսխներն ու խոյակները արծաթից Եին: **12** Ծովահայեաց բակի առազատները յիսուն կանգուն Եին: Դրանց սիւները տասը հատ Եին, խարիսխները՝ տասը հատ: Սիւների խարիսխներն ու խոյակները արծաթից Եին: **13** Արեւելեան կողմի բակի առազատը յիսուն կանգուն էր, **14** յետեւի կողմի բակի առազատները տասնիինզ կանգուն Եին: Դրանց սիւները երեք հատ: **15** Բակի դրան միւս կողմի առազատները տասնիինզ կանգուն Եին: Դրանց սիւները երեք հատ Եին, խարիսխները՝

Երեք հատ: **16** Խորանի չորս կողմերի բոլոր առաջաստները նրբահիւս թեհեզից էին: **17** Սիւների խարիսխները պղնձից էին, սիւների դրուագներն ու դրանց գալարազարդերը՝ արծաթից, դրանց խոյակները՝ արծաթապատ, բակի բոլոր սիւները՝ արծաթապատ: **18** Բակի դրան վարագոյրները կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտուից էին եւ նրբահիւս թեհեզով զարդարուած: Քսան կանգուն էր դրանց երկարութիւնը, տասնհինգ կանգուն՝ բարձրութիւնը: Դրանց լայնութիւնը հաւասար էր բակի առաջաստների լայնութեանը: **19** Դրանց մոյթերը չորս հատ էին, դրանց պղնձե խարիսխները՝ չորս հատ: Դրանց գալարազարդերը արծաթից էին, իսկ դրանց խոյակները՝ արծաթապատ: **20** Բակի ու խորանի չորս կողմերի բոլոր ցցերը պղնձից էին: **21** Ահա վկայութեան խորանի կառուցման պայմանը. կառուցել այսպէս, ինչպէս Աստուած հրամայել էր Մովսէսին, որպէսզի դեւտացիները Ահարոն քահանայի որդի հրամարի միջոցով այստեղ պաշտամունք կատարեն: **22** Յուղայի ցեղից Բեսելիել՝ Ուրիի որդին, որը որդին էր Ովրի, արեց այսպէս, ինչպէս Տէրը հրամայել էր Մովսէսին: **23** Բեսելիելին օգնում էր Դանի ցեղից Աքիսամի որդի Եղիաքը, որը կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտու եւ նրբահիւս թեհեզով՝ կատարում էր ոստայնանկութեանը, ասեղնազործութեանն ու նկարչութեանը վերաբերող աշխատանքներ: **24** Մրբարանի բոլոր գործերի համար օգտագործուած ոսկու կշիռը, որը գոյացած էր նուերներից, եղաւ քսանինը տաղանդ եւ եօթը հարիւր երեսուն սիկո՞ ըստ սրբարանի սիկոյի: **25** Մարդկանցից հաւաքուած արծաթե նուերները կշռում էին հարիւր տաղանդ կէս սիկոյի: Քսան տարեկան եւ աւելի բարձր տարիք ունեցող մարդիկ, ովքեր անցնում էին մարդահամարից, Վ»ց հարիւր »Ր»ք հազար հինգ հարիւր յիսուն հոգի էին: **26** Յարիւր տաղանդ արծաթ ձուլուեց խորանի հարիւր խոյակների եւ վարագոյրի խոյակների համար.

27 հարիւր տաղանդ հարիւր խոյակի համար, մեկ տաղանդ ամէն մի խոյակի համար: **28** Յազար եօթը հարիւր եօթանասունհինգ սիկոյ գործածուեց մոյթերի գալարազարդերի համար, ոսկով պատուեցին դրանց խոյակները եւ զարդարուեցին: **29** Նուիրուած պիինձը եօթանասուն տաղանդ եւ երկու հազար չորս հարիւր սիկոյ էր: **30** Դրանով պատրաստուեցին վկայութեան խորանի դրան խարիսխները, պղնձե զրհասեղանը, պղնձե զրհասեղանի կասկարան, զրհասեղանի ամբողջ սպասը, բակի չորս կողմերի խարիսխները, բակի դրան խարիսխները, **31** խորանի բոլոր ցցերը, բակի չորս կողմի բոլոր ցցերը, եւ կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտուից ու նրբահիւս թեհեզով հիւսուած պարաների ծայրերի օղերը:

39 Պատրաստեց ծիսական զգեստներ, որպէսզի սրբարանում դրանցով պաշտամունք կատարեն: Պատրաստեց նաեւ սրբարանում Ահարոն քահանայի հագնելիք զգեստներն այսպէս, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: **2** Վակասը պատրաստեցին ոսկով, կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտաւով եւ նրբահիւս թեհեզով: **3** Ուկու թերթերը թելթել կտրում էին, որպէսզի դրանք կապեն կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր ժապաւենով եւ նրբահիւս թեհեզով: Կարազարդ վակասի համար պատրաստեցին փոլերի, **4** որպէսզի այն ամրացնեն երկու կողմից: **5** Նոյն ծեւլով՝ ոսկով եւ կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտաւով եւ նրբահիւս թեհեզով պատրաստեցին թելկնոցը, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: **6** Ուկու ժապաւինուած եւ ընդելուզուած զմրուխտ երկու ակնաբարերի վրայ փորազրեցին Խսրայելի որդիների անուններն այսպէս, ինչպէս կնիքներն են փորազրում, եւ դրանք ամրացրեցին վակասի վրայ: **7** Խսրայելի որդիների յիշատակի ակնաբարերը ամրացրին վակասի ուսին, ինչպէս որ հրամայել էր Տէրը Մովսէսին: **8** Լանջապանակը պատրաստեցին ոսկով, կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կտաւով եւ նրբահիւս թեհեզով, բանուածքով, այնպէս, ինչպէս վակասն էին պատրաստել: **9** Քառակուսի եւ կրկնածալ արեցին լանջապանակը. այն ուներ մի թզաչափ

Երկարութիւն եւ մի թզաշափ լայնութիւն: 10 Դրա վրայ կար ակնաբարերի չորս շարք: Առաջին շարքի վրայ կային սարդիոն, տպագիոն եւ գմրուխտ: Դա առաջին շարքն էր: 11 Երկրորդ շարքը նոնաբար էր, շափիւղայ եւ յասպիս: 12 Երրորդ շարքը սուտակ էր, մեղեսիկ եւ ազատ: 13 Չորրորդ շարքը ուսկեքար էր, եղնգաբար եւ բիւրեղ՝ ոսկով պատուած եւ ընդելուզուած: 14 Ազնաբարերն ըստ ԽրայԵլի որդիների անունների էին: Նրանց տասներկու անունները գրուած եւ փորագրուած էին ըստ տասներկու ցեղերից իւրաբանչիւրի անունների: 15 Լանջապանակի երկու օղակների վրայ ամրացրին մաքուր ոսկուց պատրաստուած հիւսկէն շղթաներ: 16 Պատրաստեցին ոսկէ երկու կորճակներ եւ ոսկէ երկու օղակներ. ոսկէ երկու օղակներն ամրացրին լանջապանակի վերին երկու ծայրերին: 17 Ճիւսկէն շղթաները լանջապանակի երկու կողմներից ամրացրին երկու օղակների մէջ, իսկ երկու շղթաների ծայրերը մտցրին երկու անցքերի մէջ: Լանջապանակը դրեցին վակասի ուսերին՝ երեսի կողմից իրար դէմ դիմաց: 18 Պատրաստեցին ոսկէ երկու այլ օղակներ եւ լանջապանակի ներսի կողմից ամրացրին վակասին կցուած մասի երկու ծայրերին: Պատրաստեցին ոսկէ երկու այլ օղակներ եւ դրեցին վակասի երկու ուսերին՝ ներսի կողմից՝ վակասի առջեւի միացման տեղում: 19 Լանջապանակի օղակների ու վակասի օղակների միջով կապոյտ ժապաւեն անցկացնելով՝ այդ երկուսը միացրին իրար այնպէս, որ լանջապանակն ու վակասը միմնանցից չառանձնանան, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: 20 Վակասից բացի ամբողջութեամբ կապոյտ ժապաւեններով հիւսուած կտաւից ներքին պատմուճաններ պատրաստեցին: 21 Դրանց օձիքը հիւսածոյ գործուածքի ճիշտ մէջտեղից էր, օձիքի բացուածքը շուրջանակի չքանդուող եզերը ունէր: 22 Դրանց քղանցքներին մանուած կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր ժապաւեններով եւ նրբահիւս բեհեզզով նորան ծաղկաբողոքչներ գործեցին: 23 Մաքուր ոսկուց զանգակներ պատրաստեցին եւ զանգակները ներքին

պատմուճանների քղանցքներին, շուրջանակի, դրեցին նոնազարդերի միջեւ: 24 Նոնազարդերն ու զանգակները ներքին պատմուճանների քղանցքներին, շուրջանակի, յաջորդում էին միմեանց: Քահանաները պաշտամունք կատարելիս այդ զգեստները պէտք է հազմէին, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: 25 Նրանք բեհեզզէ հիւսածոյ զգեստներ պատրաստեցին Ահարոնի ու նրա որդիների համար, 26 ինչպէս նաեւ բեհեզզէ ապարօշներ, բեհեզզէ խոյր, 27 բեհեզզէ անդրավարտիք: 28 Նրանց համար պատրաստեցին բեհեզզից եւ մանուած կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր ժապաւեններով հիւսուած գոտիներ՝ զարդանախչ մի գործ, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: 29 Սուլր պսակի թիթեղը պատրաստեցին մաքուր ոսկուց եւ դրա վրայ փորագրեցին «Սրբութիւն Տեառն»: 30 Այն կապեցին կապոյտ մի ժապաւենով, որպէսզի վերեւի կողմից ամրացնեն խոյրի վրայ, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: 31 Վարատուեց վկայութեան խորանի ամրող գործը: ԽրայԵլի որդիներն արեցին ամեն ինչ. ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին, այդպէս էլ արեցին: Նուերներից աւելացած ոսկին նրանք վերածեցին սպասի, որոնցով Տիրոջ առաջ պաշտամունք են կատարում: 32 Մովսէսի մօտ, խորան բերեցին զգեստները, վրանի ծածկն ու դրա բոլոր մասերը, դրա ճարմանդները, փայտերը, միջաձողերը, դրա մոյթերը, վերջինիս խարիսխները, 33 խոյերի կարմիր ներկուած, մշակուած եւ ամսմակ մորթիները, կապոյտ վարագոյրները, 34 կտակարանների տապանակը ծածկող վարագոյրը, 35 լծակները, կափարիցը, առաջաւորութեան սեղանն ու դրա ամբողջ սպասքը, առաջաւորութեան հացը, 36 սուլր աշտանակն ու դրա ճրագամանները, կանթեղներն ու դրա բոլոր մասերը, լրտաւորութեան ձեթը, 37 ոսկէ սեղանը, օծութեան իւղը, խնկերի համեմուճները, 38 վրանի դրան վարագոյրը, վրանը, 39 պինձէ զոհասեղանը, դրա լծակներն ու ամբողջ սպասքը, աւազանն ու դրա պատուանդանը, բակի առաջաստք, դրա սիւներն ու խարիսխները, 40 վրանի դրան եւ բակի դրան վարագոյրները, պարաններն ու

ցցերը, Վկայութեան խորանի ամբողջ սպասքը, **41** սրբարանում պաշտամունք կատարելու սրբազն զգեստները, Ահարոն քահանայի սրբազն զգեստներն ու նրա որդիների քահանայութեան համար նախատեսուած զգեստները: **42** Ինչ Տերը պատուիրել էր Մովսեսին, Խորայի որդիներն այդ ամենը կատարեցին: **43** Մովսեսը տեսաւ բոլոր գործերը, որ նրանք կատարել էին այնպէս, ինչպէս Տերն էր հրամայել Մովսեսին: Նրանք ճիշտ նոյն ձեւով էին կատարել: Եւ Մովսեսն օրինեց նրանց:

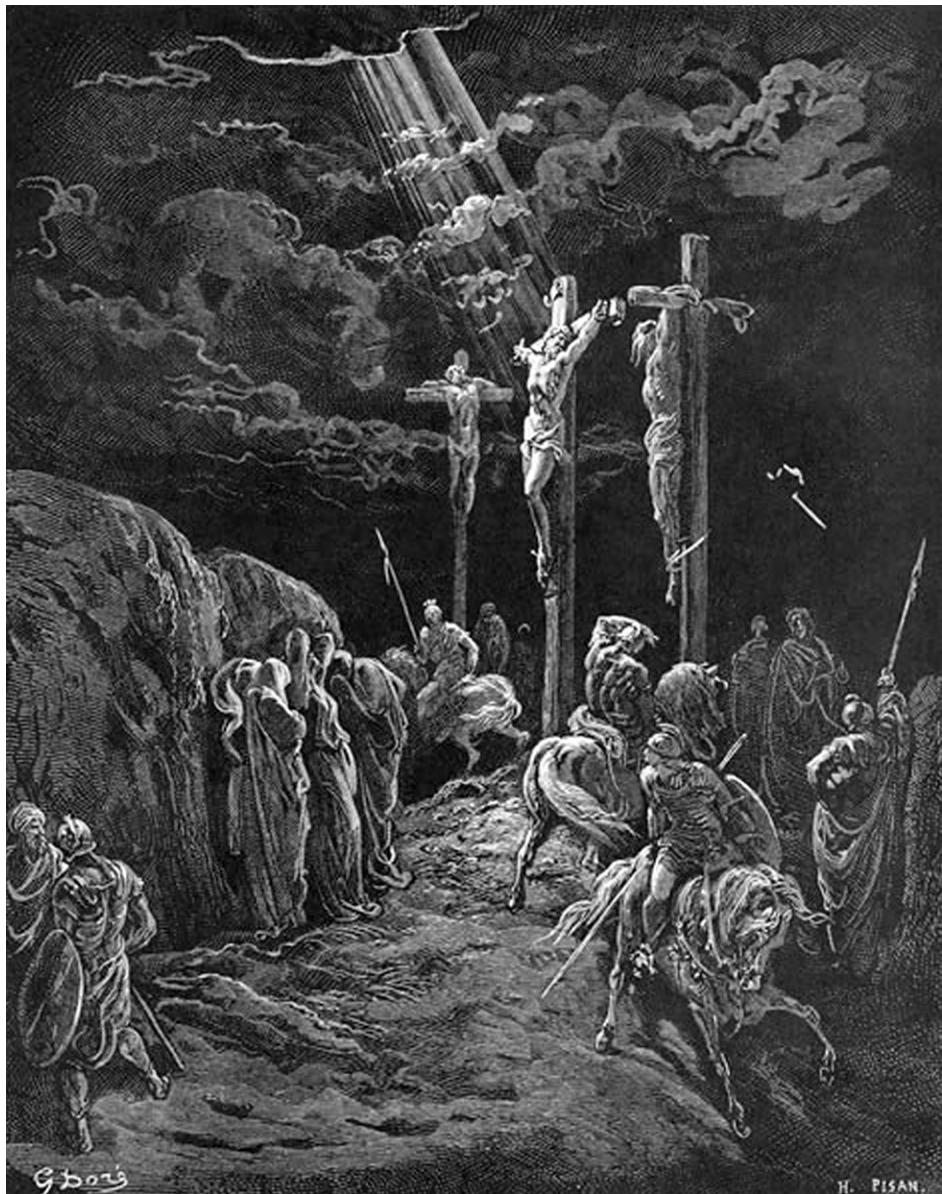
40 Տերը խօսեց Մովսեսի հետ եւ ասաց.

2 «Առաջին ամսի առաջին օրը կը կանգնեցնես վկայութեան խորանը, Յայնտեղ կը դնես վկայութեան տապանակը եւ տապանակը կը ծածկես վարագոյրով: **4** Ներս կը տանես սեղանը եւ դրա վրայ կը դասաւորես հացը: **5** Ներս կը տանես աշտանակը, դրա վրայ կը դնես նրա ճրագամանները: **6** Կը տեղաւորես ոսկէ սեղանը, որպէսզի խունկ ծինես վկայութեան տապանակի առաջ: Վարագոյրի քողը կ'իշեցնես վկայութեան խորանի դրան վրայ: **6** Ողջակեզների գոհասեղանը կը դնես վկայութեան խորանի դրան մօտ եւ շուրջանակի կ'օծես վրանն ու այն ամենը, ինչ նրա մէջ է դրանց չորս բոլորը կը սրբես: **7** Աւազանը կը դնես վկայութեան խորանի ու գոհասեղանի միջեւ եւ դրա մէջ ջուր կը լցնես: **8** Բակը շուրջանակի կ'օծես եւ կ'իշեցնես բակի դրան քողը: **9** Կ'առնես օծութեան իւղը, կ'օծես խորանն ու այն ամենը, ինչ դրա մէջ է կը սրբագրծես դա ու դրա ամբողջ սպասքը. այնուհետեւ դրանք սրբութիւն կը լինեն: **10** Կ'օծես ողջակեզների գոհասեղանն ու դրա ամբողջ սպասքը: **11** Կը սրբագրծես գոհասեղանը, եւ դա սրբութիւնների սրբութիւն կը լինի: Կ'օծես աւազամն ու նրա պատուանդանը եւ կը սրբագրծես այն: **12** Ահարոնին ու նրա որդիներին կը բերես վկայութեան խորանի դուռը եւ նրանց կը լուանաս ջրով: **13** Ահարոնին կը հազցնես սրբազն պատմուճանը, կ'օծես նրան, կը սրբագրծես նրան, եւ նա ինձ համար քահանայութիւն կ'անի: **14** Կը բերես նրա որդիներին, նրանց կը

հազցնես պատմուճաններ, **15** կ'օծես նրանց այնպէս, ինչպէս օծեցիր նրանց հօրը, եւ նրանք ինձ համար քահանայութիւն կ'անեն: Նրանց քահանայական օծումը իր»նց ց»դ»րի մէջ յալիտ»նական թող լինի»: **16** Մովսեսն արեց այն ամենը, ինչ Տերը պատուիրել էր իրեն. նա ինց այդպէս էլ արեց: **17** Եզիտացիների երկրից նրանց դուրս գալու երկրորդ տարուայ առաջին ամսին, ամսուայ սկզբին վրանը կանգնեցուեց: **18** Մովսեսը կառուցեց վրանը, դրեց դրա խարիսխները եւ կանգնեցուեց դրա մոյթերը, դրանց վրայ ամրացրեց խոյակները, **19** տեղադրեց միջածողերը, տասշերտանի վարագոյրը տարածեց վրանի վրայ: Վրանի ծածկոցները զցեց դրա վրայ եւ ամրացրեց վրանի ծածկերը վերեւից, ինչպէս Տերն էր հրամայել Մովսեսին: **20** Առաւ օրենքի քարե տախտակները, դրեց տապանակի մէջ, նիգերն անցկացրեց տապանակի վրայ եւ կափարիչը դրեց տապանակի վրայից: **21** Տապանակը տարաւ խորանի ներսը, վրան քաշելով վարագոյր՝ ծածկեց վկայութեան տապանակը, ինչպէս Տերն էր հրամայել Մովսեսին: **22** Սեղանը դրեց վկայութեան խորանի մէջ՝ խորանի հիւսիսային կողմից, խորանի վարագոյրից դուրս: **23** Դրա վրայ Տիրոջ առաջ դասաւորեց առաջաւորութեան հացը, ինչպէս Տերն էր հրամայել Մովսեսին: **24** Աշտանակը դրեց վկայութեան խորանի մէջ, սեղանի դիմաց, խորանի հարաւային կողմից: **25** ճրագամանները դրեց դրա վրայ, Տիրոջ առաջ, ինչպէս Տերն էր հրամայել Մովսեսին: **26** Ոսկէ սեղանը դրեց վկայութեան խորանի մէջ, վարագոյրի դիմաց: **27** Յամենունքներից պատրաստուած խունկը դրեց դրա վրայ, ինչպէս Տերն էր հրամայել Մովսեսին: **28** Եւ կախեց խորանի դրան վարագոյրը: **29** Ողջակեզների գոհասեղանը դրեց վկայութեան խորանի դրան մօտ եւ դրա վրայ ողջակեզներ ու գոհեր մատուցեց, ինչպէս Տերն էր հրամայել Մովսեսին: **30** Աւազանը դրեց վկայութեան խորանի ու գոհասեղանի միջեւ եւ դրա մէջ ջուր լցուեց, **31** որպէսզի Մովսեսը, Ահարոնն ու նրա որդիները դրանով լուանան իրենց ձեռքերն ու ոտքերը, **32** երբ վկայութեան խորանը մտնեն կամ երբ գոհասեղանին

մօտենան պաշտամունք կատարելու: Նրանք լուացլում էին դրա միջի ջրով, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: ՅՅ Բակ կառուցեց խորանի ու զոհասեղանի չորս կողմը եւ բաշեց բակի դռան վարագոյրը: Այսպիսով Մովսէսն աւարտեց իր ամբողջ գործը: ՅԿ Ամպը ծածկեց վկայութեան խորանը, եւ խորանը լցուեց Տիրոջ փառքով: ՅՅ Մովսէսը չէր կարողանում մտնել վկայութեան խորան, որովհետեւ անպը ծածկել էր այն, եւ խորանը լցուած էր Տիրոջ փառքով: ՅՅ Երբ ամպը վերանում էր խորանի վրայից, Խարայէի որոիները չլում էին իրենց ամբողջ բազմութեամբ, ՅՅ իսկ երբ ամպը չէր վերանում, չէին չլում մինչեւ այն օրը, որ ամպը վերանար, ՅՅ որովհետեւ խարայէլացիների ողջ երթի ընթացքում Տիրոջ ամպը ցերեկները կանգնում էր խորանի վրայ, իսկ գիշերները խարայէլացիների առաջ դրա վրայ կրակ էր վառվում:

Նոր Կտակարան



Եւ Յիսոս ասաց. «Յայր, ների՞ր դրանց, որովհետեւ չզիտեն, թէ ինչ են
անում»: Եւ նրա զգեստները բաժանելու համար վիճակ գցեցին:
ՂՈՒԿԱՍ 23:34

ՄԱՏԹԵՈՍ

1Գիրք ազգաբանութեան Յիսուս Քրիստոսի

Դաւթի որդու, Աքրահամի որդու: **2** Աքրահամը ծնեց Խսահակին. Խսահակը Յակոբին. Յակոբը ծնեց Յուդային եւ նրա Եղրայրներին. **3** Յուդան ծնեց Փարեսին եւ Զարային՝ Թամարից. Փարեսը ծնեց Եզրոնին. **4** Աքամը ծնեց Ամինադարին. Ամինադարը ծնեց Նաասոնին. Նաասոնը ծնեց Սաղմոնին. **5** Սաղմոնը ծնեց Բոոսին՝ Ռաքարից. Բոոսը ծնեց Օքեղին՝ Հոռութից. Օքեղը ծնեց Յեսսէին. **6** Յեսսէն ծնեց Դաւիթ արքային: Դաւիթը ծնեց Սողոմոնին՝ Ուրիայի կոչուցից. **7** Սողոմոնը՝ Ռորովամին. **8** Ռորովամը ծնեց Արիային. Արիան ծնեց Ասափին. Ասափը ծնեց Յոսափատին. Յորամը ծնեց Օգիային. **9** Օգիան ծնեց Յովաթամին. Յովաթը ծնեց Եզեկիային. **10** Եզեկիան ծնեց Մանասէին. Մանասէն ծնեց Ամոսին. **11** Ամոսը ծնեց Յոսիային. Յոսիան ծնեց Յեքոնիային եւ նրա Եղրայրներին՝ Բարելոնում գերութեան ժամանակ: **12** Բարելոնում գերութիւնից յետոյ Յեքոնիան ծնեց Սաղաթիէին. **13** Սաղաթիէլը ծնեց Չորրոքաբէին. Չորրոքաբէլը ծնեց Աքիուդին. Աքիուդը ծնեց Եղիակիմին. **14** Եղիակիմը ծնեց Ազորին. Ազորը ծնեց Սադոկին. Սադոկը ծնեց Աքիմին. Աքիմը ծնեց Եղիուդին. **15** Եղիուդը ծնեց Եղիազարին. Եղիազարը ծնեց Մատթանին. **16** Մատթանը ծնեց Յակոբին. Յակոբը ծնեց Յուդային՝ Մարիամի մարդուն, որի նշանածն էր կոյս Մարիամը, որից ծնուեց Յիսուս, որ անուանուեց Քրիստոս: **17** Արդ, Աքրահամից մինչեւ Դաւիթը բոլոր սերունդները՝ տասնչորս սերունդ. եւ Դաւիթը մինչեւ Բարելոնի մեջ գերութիւնը՝ տասնչորս սերունդ. Բարելոնի մեջ գերութիւնից մինչեւ Քրիստոս՝ տասնչորս սերունդ: **18** Յիսուս Քրիստոսի ծնունդը այսպէս եղաւ. նրա մայրը՝ Մարիամը, որ Յովսէփի նշանածն էր, նախքան նրանց՝ իրար մօտենալը, Սուրբ Հոգուց յիխացած գտնուեց: **19** Եւ Յովսէփը՝ նրա մարդը, քանի որ արդար էր եւ չէր կամենում նրան խայտառակել, մտածեց առանց աղմուկի

արձակել նրան: **20** Եւ մինչ նա այս բանի մասին էր մտածում, ահա Տիրոց հրեշտակը երազի մեջ երեւաց նրան եւ ասաց. «Յովսէփ, Դաւթի որդի, մի վախեցիր քեզ մօտ առնելու Մարիամին՝ քո կոնջը, որովհետեւ նրա մեջ ծնուածը Սուրբ Հոգուց է: **21** Նա մի որդի պիտի ծնի, եւ նրա անունը Յիսուս պիտի դնես, քանի որ նա պիտի փրկի իր ժողովրդին՝ իր մեղքերից»: **22** Սակայն այս ամենը եղաւ, որպէսզի կատարուի, ինչ որ Տիրոց կողմից ասաւել էր Եսայի մարգարեի բերանով. **23** «Ահա կոյսր պիտի յիշանայ եւ մի որդի պիտի ծնի, եւ նրան պիտի կոչեն Ենմանուել, որ նշանակում է Աստուած մեզ հետ»: **24** Եւ Յովսէփը քնից արթնանալով՝ արեց, ինչպէս հրամայել էր իրեն Տիրոց հրեշտակը, եւ իր կոնջն առաւ իր մօտ: **25** Բայց նրա հետ շարաբերուեց, մինչեւ Մարիամը ծնեց իր անդրանիկ որդուն եւ նրա անունը դրեց Յիսուս:

2 Երբ Յիսուս ծնուեց Յրեաստանի Բեթղեհեմ քաղաքում, Յերովիէս արքայի օրով, ահա արեւելից մոգեր եկան Երուսաղէմ եւ ասացին. **2** «Ո՞ւր է իրեաների արքան, որ ծնուեց, որովհետեւ նրա աստղը տեսանք արեւելքում եւ եկանք նրան Երկրպագելու»: **3** Եւ երբ Յերովիէս արքան լսեց այս, խռովուեց, նրա հետ՝ եւ Երուսաղէմի ամբողջ ժողովուրդը: **4** Եւ հաւաքելով բոլոր քահանայապետներին ու ժողովրդի օրէնսգէտներին՝ հարցրեց նրանց, թէ ո՞ւր պիտի ծնուի Քրիստոսը: **5** Եւ նրանք ասացին նրան. «Յրեաստանի Բեթղեհեմ քաղաքում, որովհետեւ մարգարեի միջոցով այսպէս է գրուած. **6** «Եւ դու, Բեթղեհեմ, Յուդայի Երկիր, Յուդայի քաղաքների մեջ փոքրագոյնը չես. քեզնից մի իշխան պիտի ելի՛ ինձ համար, որ պիտի հովուի իմ ժողովրդին՝ Խարայէլին»: **7** Վյոն ժամանակ Յերովիէսը գալում կանչեց մոգերին եւ նրանցից սոուզեց աստղի Երեւալու ժամանակը: **8** Եւ նրանց Բեթղեհեմ ուղարկելով՝ ասաց. «Գնացէք ստոյգ իմացէք մանկան մասին եւ երբ գտնէք, տեղեկացրէք ինձ, որպէսզի ես Ել գնամ Երկրպագեմ նրան»: **9** Եւ նրանք երբ թագաւորից լսեցին այս, գնացին: Եւ ահա այն աստղը, որ տեսել էին արեւելքում, առաջնորդեց նրանց, մինչեւ որ եկաւ կանգնեց

այն տեղի վրայ, ուր մանուկն էր: **10** Աստղը տեսնելուն պէս չափազանց ուրախացան: **11** Եւ երբ այն տունը մտան, տեսան մանկանը իր մօր՝ Մարիամի հետ միհասին եւ ընկան ու երկրպագեցին նրան. Եւ բանալով իրենց գանձատուփերը՝ նրան նուլըներ մատուցեցին՝ ոսկի, կնդրուկ եւ զմուռու: **12** Եւ երազի մէջ Աստծուց հրաման առնելով չվերադառնալ Յերովիշի մօտ, այլ ճանապարհով գնացին իրենց երկիրը: **13** Եւ երբ նրանք այնտեղից գնացին, ահա Տիրոց հրեշտակը երազի մէջ երեւաց Յովսէփին ու ասաց. «Վէր կաց, վերցրոն այդ մանկանը եւ նրա մօրը ու փախիր Եգիպտոս. Եւ այստեղ մնաց մինչեւ որ քեզ ասեմ. քանի որ Յերովիշը փնտոռում է այդ մանկանը կորստ»ան մատն»յու համար»: **14** Եւ նա վեր կացաւ, առաւ մանկանն ու նրա մօրը, գիշերով, եւ գնաց Եգիպտոս ու այնտեղ մնաց մինչեւ Յերովիշի մահը, **15** որպէսզի կատարուի մարգարի բերանով Տիրոց կողմից ասուածը, թէ՝ Եգիպտոսից պիտի կանչեմ իմ Որդուն: **16** Վյո ժամանակ, երբ Յերովիշը տեսաւ, որ մոգերից խարուեց, սաստիկ բարկացաւ եւ մարդ ուղարկեց ու կոտորեց այն բոլոր մանուկներին, որ բերդեհմում եւ նրա սահմաններում էին գտնուում եւ երկու տարեկան ու դրանից ցած էին՝ ըստ այն ժամանակի, որն ստուգ»: Եր մոգ»րից: **17** Վյո ժամանակ կատարուեց Երեմիա մարգարի բերանով ասուածը, թէ՝ Ռամայում մի ձայն գումժեց. ողբ ու լաց ու սաստիկ կոծ. **18** Ռաքէլլ լախս էր իր զաւակների վրայ եւ չէր ուղում միխթարուեև, քանի որ նրանք այլեւս չկային: **19** Երբ Յերովիշը վախճանուեց, ահա Տիրոց հրեշտակը երազի մէջ երեւաց Յովսէփին Եգիպտոսում եւ ասաց. **20** «Վէր կաց, վերցրոն այդ մանկանն ու իր մօրը եւ վերադարձիր Խրայէլի երկիրը, որովիտեւ մեռան նրանք, որ այդ մանկան մահն էին ուզում»: **21** Եւ Յովսէփը վեր կացաւ, առաւ մանկանն ու մօրը եւ եկաւ Խրայէլի երկիրը: **22** Իսկ երբ լսեց, թէ Արքեղայոսը թագաւորել է Յրեաստանի վրայ իր հօր՝ Յերովիշի փոխարէն, վախեցաւ այնտեղ գնալ. Եւ երազի մէջ հրաման առնելով՝ գնաց Գալիլիայի կողմերը **23** եւ եկաւ բնակուեց Նազարէթ կոչուող քաղաքում, որպէսզի կատարուի

մարգարէների խօսքը, թէ՝ Նազովրեցի պիտի կոչուվի:

3 Այն օրերին Յովսէփն Ակրտիչը գալիս է բարոգելու Յրեաստանի անապատում եւ ասում. **2** «Ապաշխարեցէք, որովիտեւ երկնքի արքայութիւնը մօտեցել է»: **3** Սա է այն մարդը, որի մասին Եսայի մարգարի բերանով ասուեց. «Անապատում կանչողի ձայնն է, պատրաստեցէք Տիրոց ճանապարհը եւ հարթեցէք նրա շահիները»: **4** Եւ ինքը՝ Յովսէփն Եսը, ուղտի մազից զգեստ ուներ եւ կաշուէ գօտի՝ իր մէջքին, իսկ նրա կերակուրն էր մորեխու ու վայրի մեղը: **5** Վյո ժամանակ նրա մօտ էին գնում բոլոր երուսաղէմացիները, ամբողջ Յրեաստանն ու Յորդանանի շրջակայքի ժողովուրդը, **6** մկրտւում էին նրանից Յորդանան գետում եւ խոստովանում էին իրենց մեղերը: **7** Եւ նա տեսնելով սաղուկեցիներից եւ փարիսեցիներից շատերին, որոնք եկել էին իր մկրտութեանը, ասաց նրանց. «Իժերի ծնունդներ, ով ծեզ ստորեցրեց փախչել վերահաս բարկութիւնից: **8** Վյունետեւ ապաշխարութեան արժանի գործեր կատարեցէք. **9** Եւ մի յաւակնէք ասել դուք ծեզ, թէ՝ Արքահամը մեր հայրն է. ասում եմ ծեզ, որ Աստուած կարող է այս քարերից էլ Արքահամի որդիներ դուրս բերել. **10** որովիտեւ կացինն ահա ծառերի արմատին է դրուած: Ամեն ծառ, որ բարի պտուլ չի տայ, կորում եւ կրակն է գցւում: **11** Ես ծեզ շրով եմ մկրտում ապաշխարութեան համար, բայց ով գալիս է ինձնից յետոյ, ինձնից աւելի հզօր է, եւ ես արժանի չեմ հանելու նրա կօշիկները. նա կը մկրտի ծեզ Սուլբ Յոգով եւ հրով. նա, **12** որի քամիարը իր ծեռքում է, եւ կը մաքրի իր կալք, ցորենը կը հաւաքի իր շտեմարանում եւ յարդը Կ'այրի անշէջ կրակով»: **13** Վյո ժամանակ Յիսուս Գալիլիայից Յորդանան եկաւ, Յովսէփն մօտ՝ նրանից մկրտուելու: **14** Իսկ Յովսէփն ընդիմացաւ նրան ու ասաց. «Ինձ պէտք է, որ քեզնից մկրտուեմ, եւ դու ինձ մօտ ես գալիս»: **15** Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Թո՞յլ տուր հիմա, որովիտեւ այսպէս վայել է, որ մենք կատարենք Աստծու ամեն արդարութիւն»: Եւ ապա նրան թոյլ տուրեց: **16** Եւ երբ Յիսուս

մկրտուեց, իսկոյն ջրից դուրս ելաւ. Եւ ահա երկինքը բացուեց նրան, եւ նա տեսաւ Աստծու Յոզին, որն իշնում էր ինչպէս աղաւնի եւ գալիս էր իր վրայ: 17 Եւ ահա՝ մի ձայն երկնքից, որ ասում էր. «Դա է իմ սիրելի Որդին, որն ունի իմ ամբողջ բարեհաճութիւնը»:

4 Դրանից յետոյ Յիսուս անապատ տարուեց

Յոզուց՝ սատանայից փորձուելու: 2 Եւ քառասուն օր ու քառասուն գիշեր ծով պահեց, ապա քաղց զգաց: 3 Եւ փորձիչը՝ սատանան, մօտենալով նրան՝ ասաց. «Եթէ Աստծու Որդին ես, ասա, որ այս քարերը հաց լինեն»: 4 Նա պատասխանեց եւ ասաց. «Գրուած Է՝ միայն հացով չի ապրի մարդ, այլ՝ այն ամեն խօսքով, որ դուրս է գալիս Աստծու բերանից»: 5 Ապա սատանան նրան տարաւ սուրբ քաղաքը եւ կանգնեցրեց նրան տաճարի աշտարակի վրայ ու ասաց նրան. 6 «Եթէ Աստծու Որդին ես, քեզ այստեղից ցած զցիր, որովհետեւ գրուած Է՝ իր հրեշտակներին պատուիրուած Է քո մասին, եւ ձեռքերի վրայ պիտի վերցնեն քեզ, որպէսզի երբեք քո ոտքը քարին չխփեն»: 7 Յիսուս դարձեալ նրան ասաց. «Գրուած Է՝ քո Տէր Աստծուն պիտի չփորձես»: 8 Սատանան նորից նրան առաւ տարաւ մի շատ բարձր լերան վրայ եւ ցոյց տուեց նրան աշխարհի բոլոր թագաւորութիւններն ու դրանց փառքը եւ նրան ասաց. 9 «Այս բոլորը քեզ կը տամ, եթէ գետին ընկնելով ինձ պաշտես»: 10 Այն ժամանակ Յիսուս նրան ասաց. «Ետեւս զնա, սատանան, որովհետեւ գրուած Է՝ պիտի երկրպագես քո Տէր Աստծուն եւ միայն նրան պիտի պաշտես»: 11 Ապա սատանան նրան թողեց. Եւ ահա հրեշտակներ մօտեցան ու ծառայում էին նրան: 12 Եւ երբ Յիսուս լսեց, թէ Յովհաննէսը բանտարկուել է, մեկնեց զնաց Գալիլիա: 13 Եւ թողնելով Նազարէթը՝ եկաւ բնակուեց Կափառնայումում, ծովեզերքի մօտ, Զարուղոնի եւ Նեփառադիմի սահմաններում, 14 որպէսզի կատարուի Եսայի մարգարէի բերանով ասուած խօսքը. 15 «Երկիր Զարուղոնի եւ երկիր Նեփառադիմի, ճանապարհ ծովի, միւս ափը Յորդանանի, Գալիլիա հեթանոսների, 16 խաւարի մեջ լյու տեսաւ. Եւ լյու ծագեց նրանց վրայ, որ նստում էին մահուան երկրի

եւ ստուերների մեջ»: 17 Դրանից յետոյ Յիսուս սկսեց քարոզել եւ ասել. «Ապաշխարեցք, որովհետեւ երկնքի արքայութիւնը մօտեցել է»: 18 Մինչ Յիսուս Գալիլիայի ծովեզերքով քայլում էր, տեսաւ երկու եղբայրների՝ Միմոնին, որ Պետրոս էր կոչում, եւ նրա եղբայր Անդրեասին. ծովի մեջ ուռկան էին զցում, քանի որ ձկնորսներ էին: 19 Եւ նրանց ասաց. «Իմ յետեկց եկեք, եւ ես ձեզ մարդկանց որտորդներ պիտի դարձնեմ»: 20 Եւ նրանք խկոյն թողնելով ուռկանները՝ գնացին նրա յետեկց: 21 Եւ այնտեղից առաջ զնայով, տեսաւ երկու այլ եղբայրների՝ Զեբեդէոսի որդի Յակոբոսին եւ նրա եղբայր Յովհաննէսին, մինչ նաւակի մեջ էին իրենց հօր՝ Զեբեդէոսի հետ միասին եւ իրենց ուռկանները կարգի էին բերում. Եւ նրանց էլ կանչեց: 22 Նրանք խկոյն թողնելով նաւակը եւ իրենց հօրը՝ գնացին նրայետեկց: 23 Եւ Յիսուս շրջում էր Գալիլիայի բոլոր կողմերը, ուսուցանում էր նրանց ժողովարաններում, քարոզում էր արքայութեան Աւետարանը եւ բժշկում ժողովրդի մեջ երած բոլոր հիւանդութիւններն ու բոլոր ախտերը: 24 Եւ նրա համբաւը տարածուեց ամբողջ Ասորիքում. Եւ նրա մօտ բերեցին բոլոր հիւանդներին, որոնք տառապում էին պէսպէս ցաւերով ու տանջանքներով. Եւ դիւահարների, եւ լրսնոտների, եւ անդամալոյծների. Եւ նրանց բժշկեց: 25 Եւ Գալիլիայից, Դեկապոլիսից, Երուսաղէմից, Յրէաստանից եւ Յորդանանի միւս կողմից բազում ժողովուրդ նրա յետեկց էր զնում. Եւ բժշկեց նրանց:

5 Եւ տեսնելով ժողովրդի բազմութիւնը՝ բարձրացաւ լերան վրայ: Եւ երբ այնտեղ նստեց, նրա մօտ եկան իր աշակերտները. 2 Եւ նա սկսեց նրանց ուսուցանել ու ասել. 3 - Երանիք հոգով աղբատներին, որովհետեւ նրանցն է երկնքի արքայութիւնը: 4 - Երանիք սպալորներին, որովհետեւ նրանք պիտի միշտարուեն: 5 - Երանիք հեզերին, որովհետեւ նրանք երկիրը պիտի ժառանգեն: 6 - Երանիք նրանց, որ քաղցն ու ծարաւն ունեն արդարութեան, որովհետեւ նրանք պիտի յագենան: 7 - Երանիք ողորմածներին, որովհետեւ նրանք ողորմութիւն պիտի գտնեն: 8 - Երանիք նրանց, որ սրտով մաքուր են,

որովհետեւ նրանք Աստծուն պիտի տեսնեն: 9 - Երանի խաղաղարարներին, որովհետեւ նրանք Աստծու որդիներ պիտի կոչուեն: 10 - Երանի նրանց, որ հալածում են արդարութեան համար, որովհետեւ նրանցն են երկնքի արքայութիւնը: 11 - Երանի է ձեզ, երբ ձեզ նախատեն ու հալածն եւ իմ պատճառով ձեր մասին ամեն տեսակ չար խօսք՝ սուտ ասեն: 12 Ցնծացք եւ ուրախացք, որովհետեւ երկնքում ձեր վարձը շատ է, քանի որ այսպէս հալածեցին մարգարեներին, որոնք ձեզնից առաջ են եղել: 13 «Դուք Եք երկրի աղը. սակայն եթէ աղը անհամանայ, ինչնվ այն կ'աղուի. այսուհետեւ ոչ մի բանի պիտանի չի լինի, այլ միայն դուրս կը թափուի եւ մարդկանց ոտքի կոխան կը լինի: 14 Դուք Եք աշխարհի լոյսը. մի քաղաք, որ լերան վրայ է կանգնած, չի կարող թաքնուել: 15 Եւ ճրագ վառելով կաթսայի տակ չեն դնում, այլ՝ աշտանակի վրայ, եւ նա լոյս է տայիս բոլոր նրանց, որ տան մեջ են: 16 Թող աղդպէս փայլի ձեր լոյսը մարդկանց առաջ, որպէսզի տեսնեն ձեր բարի գործերն ու փառաւորեն ձեր Յօրը, որ երկնքում է»: 17 «Մի կարծէք, թէ Օրենքը կամ մարգարեներին ջնջելու եկայ. չեկայ ջնջելու, այլ՝ լրացնելու: 18 Շշմարիտ եմ ասում ձեզ. մինչեւ որ երկնք ու երկիր անցնեն, մի յովտ իսկ, - որ մի նշանախեց է, - Օրենքից եւ մարգարեներից չի անցնի, մինչեւ որ այս բոլորը կատարուի: 19 Ով որ այս պատուիրաններից, փոքրերից անգամ մի բան կը ջնջի եւ մարդկանց աղդպէս կ'ուստուցանի, երկնքի արքայութեան մեջ փոքր պիտի համարուի. իսկ ով կը կատարի եւ կ'ուստուցանի, երկնքի արքայութեան մեջ նա մեծ պիտի համարուի: 20 Բայց ասում եմ ձեզ, որ, եթէ ձեր արդարութիւնը աւելի չլինի, քան օրէնսգէտներինը եւ փարիսեցիներինը, երկնքի արքայութիւնը չէք մտնի: 21 Լսել Եք, թէ ինչ ասուեց նախնիներին. «Մի սպանիր», որովհետեւ, ով որ սպանի, ենթակայ կը լինի դատաստանի: 22 Իսկ ես ձեզ ասում եմ, թէ ամեն մարդ, որ գուր տեղը բարկանում է իր եղրօր վրայ, ենթակայ կը լինի դատաստանի, եւ ով որ իր եղրօրն ասի՞ յիմար, ենթակայ կը լինի ատեանի, եւ ով որ իր եղրօրն ասի՞ ապուշ, ենթակայ կը լինի գեհենի կրակին: (Geenna g1067)

23 Եթէ սեղանի վրայ քո ընծան մատուցելու լինես եւ այնտեղ յիշես, թէ քո եղրայրը քո դէմ մի ոխ ունի, 24 քո ընծան թոն սեղանի առաջ եւ գնան նախ հաշտուիր քո եղրօր հետ եւ ապա նկ քո ընծան մատուցէրի: 25 Եթէ մէկը քեզ հետ խնդիր ունի եւ քեզ դատի է կանչում, մինչ նրա հետ դեռ ճանապարհին ես, եղիր իրաւախոհ կանխաւ. գուցէ նա քեզ դատաւորին յանձնի, եւ դատաւոր՝ դահճին, ու դու բանտ նետուես: 26 Շշմարիտ եմ ասում քեզ, այնտեղից դուրս չես գայ, մինչեւ չվճարես վերջին դահեկանը: 27 Լսել Եք, թէ ինչ ասուեց. «Մի շնանար». 28 իսկ ես ձեզ ասում եմ. ամեն մարդ, որ կնոջ նայում է նրան ցանկանալու համար, արդէն շնացաւ նրա հետ իր սրտում: 29 Եթէ քո աջ աշքը քեզ զայթակեցնում է, հանիր այն եւ դէն զցիր քեզնից. որովհետեւ քեզ համար լաւ է, որ քո անդամներից մէկը կորչի, եւ քո ամրող մարմինը չընկնի գեհեն: (Geenna g1067) 30 Եւ եթէ քո աջ ձեռքը քեզ զայթակեցնում է, կտրիր այն եւ դէն զցիր քեզնից. որովհետեւ քեզ համար լաւ է, որ քո անդամներից մէկը կորչի, եւ քո ամրող մարմինը չընկնի գեհեն: (Geenna g1067) 31 Արդարեւ ասուել է. «Ով որ արձակի իր կնոջը, թող նրան արձակման թուղթը տայ»: 32 Իսկ ես ձեզ ասում եմ. ամեն մարդ, որ իր կնոջն արձակում է առանց պոռնկութեան պատճառի, նայ է, որ նրան շնուրեան է մղում. եւ ով որ արձակուածին է առնում, շնանում է: 33 Լսել Եք դարձեալ, թէ ինչ ասուեց նախնիներին. «Երդմնազանց մի լինիր, այլ արա Տիրոջն այն, ինչ երդուել ես»: 34 Իսկ ես ձեզ ասում եմ ամեններին չերդուել. ոչ երկնքի վրայ, որովհետեւ Աստծու աթօռն է, 35 ոչ երկրի վրայ, որովհետեւ նրա ոտքերին պատուանդան է, եւ ոչ երուսաղէմի վրայ, որովհետեւ մեծ Արքայի քաղաքն է: 36 Եւ քո գլխով էլ չերդուես, որովհետեւ չես կարող մի մազ իսկ սպիտակ կամ սեւ դարձնել: 37 Այլ ձեր խօսքը լինի՞ այս՞ այս, եւ ոչը՞ ոչ. որովհետեւ դրանից աւելին չարից է: 38 Լսել Եք՝ ինչ ասուեց. «Աչքի փոխարէն՝ աչք եւ ատամի փոխարէն՝ ատամ»: 39 Իսկ ես ձեզ ասում եմ. չարին հակառակ չկանգնել, այլ եթէ մէկը քո աջ ծնօտին ապտակ տայ, նրան մինևն էլ դարձրու: 40 Եւ եթէ մէկը կամենայ քեզ բռնադատել եւ քո շապիկն առնել, նրան քո բաճկրնն էլ թող: 41 Եւ

Եթե մեկը քեզ հարկադիրի մի մղոն ճանապարհ անցնել, նրա հետ երկն է գնա: 42 Տուր նրան, ով քեզնից ինսրում է. եւ ով կամնում է քեզնից փոխ առնել, երես մի դարձրու նրանից: 43 Լսել եք արդարեւ, թէ ինչ ասուեց. «Պիտի սիրես ընկերոջ եւ պիտի ատես քո թշնամուն»: 44 Իսկ ես ծեզ ասում եմ. սիրեցք ձեր թշնամիներին, օրինեցք ծեզ անհծողներին, բարութիւն արէք ծեզ ասողներին եւ աղօթեցք նրանց համար, որ չարչարում են ծեզ եւ հալածում, 45 որպէսզի որդիները լինէք ծեր Յօր, որ երկնքում է. բանի որ նա իր արեգակը ծագեցնում է չարերի եւ բարիների վրայ եւ անձրեւ է թափում արդարների եւ մեղաւորների վրայ: 46 Եթե սիրէք միայն նրանց, որոնք ծեզ սիրում են, ծեր վարձն ինչ է. չէ՞ որ մաքսաւորներն էլ նոյնն են անում: 47 Եւ եթե միայն ծեր բարեկամներին ողջոյն տաք, ինչ աւելի բան էք անում. չէ՞ որ մաքսաւորներն ու մեղաւորները նոյնն են անում: 48 Արդ, կատարեալ եղէք դուք, ինչպէս որ ծեր երկնաւոր Յայրն է կատարեալ:

6 «Զգնյշ եղէք, որ ծեր ողորմութիւնը մարդկանց առջեւ չանէք, որպէս թէ այն լինէք ի ցոյց նրանց. այլապէս վարձ չէք ընդունի ծեր Յօրից, որ երկնքում է: 2 Այլ երբ ողորմութիւն անես, փող մի հնչեցրու քո առջեւ, ինչպէս անում են կեղծաւորները ժողովարաններում եւ հրապարակներում, որպէսզի փառաւորուեն մարդկանցից: Եշմարիտ եմ ասում ծեզ, այդ իսկ է նրանց վարձը: 3 Այլ երբ դու ողորմութիւն անես, թող քո ձախ ձեռքը շիմանայ, թէ ինչ է անում քո աջը, 4 որպէսզի քո ողորմութիւնը ծածով լինի, եւ քո Յայրը, որ տեսնում է, ինչ որ ծածով է, կը հատուցի քեզ յայտնապէս: 5 «Եւ երբ աղօթես, շիմն կեղծաւորների նման, որոնք սիրում են ժողովարաններում եւ հրապարակների անկիւններում աղօթքի կանգնել, որպէսզի մարդկանց երեւան. ճշմարիտ եմ ասում ծեզ, այդ իսկ է նրանց վարձը: 6 Այլ դու երբ աղօթես, մտիր քո սենեակը, փակիր քո դրոները եւ ծածով աղօթիր քո Յօրը, եւ քո Յայրը, որ տեսնում է, ինչ որ ծածով է, կը հատուցի քեզ յայտնապէս: 7 Աղօթք անեխս շատախօս մի լինէք ինչպէս հեթանոսները, որովհետեւ նրանք կարծում են, թէ իրենց

շատ խօսքերի պատճառով լսեի կը լինեն: 8 Արդ, նրանց չնմանուէք, որովհետեւ ձեր Յայրը գիտէ, թէ ինչ է ծեզ պէտք, նախքան որ դուք նրանից մի բան ուզէք: 9 Եւ արդ, դուք այսպէս աղօթեցէք». «Յայր մեր, որ երկնքում ես. սուրբ թող լինի քո անունը. 10 քո թագաւորութիւնը թող գայ. քո կամքը թող լինի երկրի վրայ, ինչպէս որ երկնքում է. 11 մեր հանապազօրեայ հացը տոր մեզ այսօր. 12 եւ ներիր մեզ մեր յանցանքները, ինչպէս որ մենք ենք ներում նրանց, որ յանցանք են գործում մեր իեմ. 13 եւ մի տար մեզ փորձութեան, այլ փրկիր մեզ չարից. որովհետեւ քոնն է թագաւորութիւնը եւ զօրութիւնը եւ փառքը յալիտեանս. ամեն: 14 Եթե դուք մարդկանց ներէք իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Յայրն էլ ծեզ կը ների: 15 Իսկ եթե դուք մարդկանց չներէք իրենց յանցանքները, ձեր Յայրն էլ ծեզ չի ների ծեր յանցանքները»: 16 «Երբ ծոմ պահէք, տրտմերես մի լինէք կեղծաւորների նման, որոնք իրենց երեսները այյանդակում են, որպէսզի մարդկանց այնպէս երեւան, թէ ծոմ են պահում. ճշմարիտ եմ ասում ծեզ, այդ իսկ է նրանց վարձը: 17 Այլ երբ դու ծոմ պահես, օծիր քո գլուխը եւ լուա քո երեսը, 18 որպէսզի չերեւաս մարդկանց որպէս ծոմ պահող, այլ քո Յօրը՝ զաղտնաբար. եւ քո Յայրը, որ տեսնում է, ինչ որ ծածով է, կը հատուցի թեզ»: 19 «Գանձեր մի դիզէք ծեզ համար երկրի վրայ, ուր ցեց եւ ժանգ ոչչացնում են, եւ ուր գողեր պատերն են ծակում ու գողանում, 20 այլ գանձեր դիզեցէք ծեզ համար երկնքում, որտեղ ոչ ցեց եւ ոչ ժանգ չեն ոչչացնում, եւ ոչ էլ գողերը պատերն են ծակում ու գողանում. 21 Քանի որ, ուր ծեր գանձերն են, այնտեղ եւ ծեր սրտերը կը լինեն: 22 Մարմնի ճրազը աչքն է. եթե քո աչքը պարզ է, քո ամրող մարմննը լուսաւոր կը լինի: 23 Իսկ եթե քո աչքը պղոտոր է, քո ամբողջ մարմնին խաւար կը լինի: Եւ արդ, եթե քո մէջ եղած լոյսը խաւար է, ապա խաւարը՝ որչափ եւս աւելի»: 24 «Ոչ ոք չի կարող երկու տիրոջ ծառայել. կամ մէկին կ'ատի եւ միւլսին կը սիրի, կամ մէկին կը մէծարի եւ միւլսին կ'արհամարի. չէք կարոյ ծառայել Աստծուն եւ՝ մամնային»: 25 «Դրա համար ասում եմ

ձեզ. ձեր կեանքի համար հոգ մի արեք, թէ ինչ պիտի ուտեք կամ ինչ պիտի խմեք, եւ ոչ ել ձեր մարմնի համար, թէ ինչ պիտի հազնեք. չ՞ որ կեանքը աւելին է, քան կերակուրը, եւ մարմինը՝ քան զգեստը: **26** Նայեցէք երկնքի թռչուններին. ոչ վարում են, ոչ հնձում եւ ոչ ել շտեմարանների մեջ հաւաքում. եւ ձեր երկնաւոր Յայրը կերակրում է նրանց. չ՞ որ դուք աւելին եք, քան նրանք: **27** Եւ արդ, ձեզից ով կարող է հոգս անելով՝ իր հասակի վրայ մեկ կանգուն աւելացնել: **28** Եւ հագուստի համար ինչո՞ւ էք հոգս անում. նայեցէք վայրի շուշանին, ինչպէս է աճում. ոչ ջանք է թափում եւ ոչ հիւսում: **29** Ասում եմ ձեզ, որ Սողոմոնն իսկ, իր ամբողջ փառքի մեջ, չիազնուեց նրանցից մեկի նման: **30** Իսկ եթէ դաշտի միջի խոտին, որ այսօր կայ եւ վաղը հնոց կը նետուի, այդպէս է հազցնում Աստուած, որքան եւս առաւել՝ ձեզ, թերահաւատներ: **31** Վյունիետել հոգ մի արեք ու մի ասեք՝ ինչ պիտի ուտենք կամ ինչ պիտի խմենք կամ ինչ պիտի հազնենք, **32** որովհետել հեթանոսներն են այդ բոլորը որոնում. քանի որ ձեր երկնաւոր Յայրը գիտէ, թէ այդ բոլորը ձեզ պէտք է: **33** Նախ խնդրեցէք Աստծու արքայութիւնը եւ նրա արդարութիւնը, եւ այդ բոլորը Աստուած ձեզ աւելիով կը տայ: **34** Վյունիետել հոգ մի արեք վաղուայ մասին, որովհետել վաղուայ օրը իր մասին կը հոգայ. օրուայ հոգսը բաւ է օրուայ համար»:

7 «Մի դատէք, որ Աստծուց չդատուեք. **2** որովհետել ինչ դատաստանով, որ դատէք, նրանով էք դատուելու. եւ ինչ չափով, որ չափում էք, նրանով պիտի չափուի ձեզ համար: **3** Ինչո՞ւ քո եղրօր աչքի մեջ շիւղ տեսնում ես, իսկ քո աչքի մեջ գերանը չես տեսնում. **4** Կամ ինչպէս քո եղրօրն ասում ես՝ թո՞ր որ հանեմ այդ շիւղը քո աչքից, եւ ահա քո աչքում գերան կայ: **5** Կենդանուր, նախ հանիք քո աչքից այդ գերանը եւ ապա յստակ կը տեսնեմ՝ քո եղրօր աչքից շիւղը հանելու համար: **6** Մի տուէք սրբութիւնը շներին. եւ ձեր մարգարիտները խոզերի առաջ մի զցէք, որպէսզի դրանք ոտքի կոխան չանեն եւ դառնալով ձեզ չպատառուտեն: **7** Խնդրեցէք Աստծուց, եւ նա կը տայ ձեզ, փնտուեցէք եւ կը գտնէք, բախեցէք, եւ կը բացուի ձեր առաջ.

8 որովհետել, ով որ ուզի, ստանում է, ով որ փնտոի, գտնում է, եւ ով որ բախի, նրա առաջ կը բացուի: **9** Զեզնից ով է այն մարդը, որից իր որդին եթէ հաց ուզի, միթէ քար կը տայ նրան. **10** եւ կամ եթէ ձուկ ուզի, միթէ ծծ կը տայ նրան: **11** Արդ, եթէ դուք, որ չար էք, գիտէք ձեր որդիներին բարի պարզեներ տայ, որքան եւս առաւել ձեր Յայրը, որ երկնքում է, բարիքներ կը տայ նրանց, որ նրանից ուզում են»: **12** «Այս ամենը, ինչ կը կամենաք, որ մարդիկ ծեզ անեն, այդպէս եւ դո՞ւք արեք նրանց, որովհետեւ այդ իսկ են Օրենքն ու մարգարեները»: **13** «Մտէք նեղ դրնով. ինչքան լայն է դուռը եւ ընդարձակ՝ ճանապարհը, որ դեպի կողուստ է տանում, եւ բազմաթիւ են նրանք, որ մտնում են դրանով: **14** Ինչքան անձուկ է դուռը եւ նեղ՝ ճանապարհը, որ տանում է դեպի կեանք, եւ սակաւաթիւ են նրանք, որ գտնում են այն»: **15** «Զգոյշ եղէք սուտ մարգարեներից, որոնք մօտենում են ձեզ ոչխարների զգեստներով, բայց ներսից յափշտակող գայլեր են: **16** Իրենց գործերից կը ճանաչէք նրանց. միթէ փշերից խարոր եւ տատասկից բուզ կը բաղնի: **17** Վյապէս, ամեն բարի ծառ բարի պտուղ է տայիս, եւ չար ծառ չար պտուղ է տայիս: **18** Լաւ ծառը չի կարող վատ պտուղ տայ, ոչ էլ վատ ծառը՝ լաւ պտուղ տայ: **19** Ամեն ծառ, որ բարի պտուղ չի տայիս, կտրում եւ կրակն է նետում: **20** Ուրեմն՝ իրենց գործերից կը ճանաչէք նրանց»: **21** «Ոչ ամեն մարդ, որ ինձ «Տէր, Տէր» է ասում, երկնքի արքայութիւն կը մտնի, այ նայ, ով կատարում է կամքը իմ Յօր, որ երկնքում է: **22** Այս օրը շատերն ինձ պիտի ասեն. «Տէր, Տէր», չ՞ որ քո անունով մարգարեացանք եւ քո անունով դեւեր հանեցինք եւ քո անունով բազում գօրաւոր գործեր արեցինք»: **23** Եւ այն ժամանակ ես նրանց պիտի ասեմ. «Ես ձեզ երբեք չեմ ճանաչել, հետոն կացէք ինձանից դուք ամենք, որ անօրէնութիւն էք գործում»: **24** Ով որ լսում է իմ այս խօսքերը եւ կատարում է դրանք, կը նմանուի մի իմաստուն մարդու, որ իր տունը շինեց ժայռի վրայ. **25** անձրեները թափուեցին, եւ գետերը յորդեցին, հողմերը փշեցին եւ զարկեցին այդ տանը, բայց չկործանուեց, որովհետեւ ժայռի վրայ էր հաստատուած: **26** Իսկ ով որ լսում է իմ այս խօսքերը եւ դրանք չի կատարում, կը

նմանուի մի յիմար մարդու, որ իր տունը շինեց աւազի վրայ. 27 անձրեւները թափութեցին, գետերը բարձրացան, հողմերը փշեցին եւ զարկեցին տանը, եւ նա ընկաւ. եւ նրա կործանումը շատ մեծ եղաւ»: 28 Երբ Յիսուս այս բոլոր խօսքերն աւարտեց, ժողովուրդը զարմանում էր նրա վարդապետութեան վրայ. 29 որովհետեւ ուսուցանում էր ինչպէս մեկը, որ հեղինակութիւն ունի եւ ոչ թէ՝ ինչպէս օրէնսգէտները:

8 Երբ Յիսուս իջաւ լեռից, նրա յետեւից շատ ժողովուրդ գնաց: 2 Եւ ահա մի բորոտ մօտենալով՝ նրան երկրապագում էր ու ասում. «Տէր, եթէ կամենաս, կարող ես ինձ մաքրել»: 3 Յիսուս իր ձեռքը երկարեց, դիմացրեց նրան եւ ասաց. «Կամենում եմ, մաքրուիր»: Եւ խկոյն բորոտութիւնը նրանից մաքրուեց: 4 Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Զայն եղիք, ոչ ոքի չասես, այլ գնա՞դու քեզ ցոյց տուր քահանային եւ մատուցիր Մովսէսի հրամայած ընծան՝ նրանց իրեւ վկայութիւն»: 5 Կափառնայում մտնելիս նրան մօտեցաւ մի հարիւրապետ. աղաջում էր նրան 6 եւ ասում. «Տէր, ծառաս տանը անդամալոյց ընկած է եւ չարաչար տանջում է»: 7 Յիսուս նրան ասաց. «Ես կը գամ եւ կը բժշկեմ նրան»: 8 Հարիւրապետը պատասխանեց եւ ասաց. «Տէր, ես արժանի չեմ, որ դու իմ յարկի տակ մտնես. այլ խօսքով ասա, եւ իմ ծառան կը բժշկուի. 9 Քանի որ ես ել իշխանութեան տակ եղող մարդ եմ, ինձ ենթակայ զինուրիներ ունեմ. սրան ասում եմ՝ գնա՞ւ, եւ գնում է, եւ մի ուրիշին, թէ՝ եկ, եւ գալիս է. եւ իմ ծառային, թէ՝ արա այս, եւ անում է»: 10 Երբ Յիսուս այս լսեց, զարմացաւ եւ իր հետ զնացողներին ասաց. «Շշմարիտ եմ ասում ձեզ, Իսրայէլի մէջ իսկ այսպիսի հաւատ չգտայ երբեք: 11 Բայց ասում եմ ձեզ, որ արեւելքից եւ արեւմուտից շատերը պիտի գան ու երկնքի արքայութեան մէջ սեղան պիտի նստեն Աքրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի հետ. 12 Խոկ արքայութեան որդիները պիտի եմեն արտաքին խաւարը. այնտեղ պիտի լինի լաց եւ ատամների կրճտում»: 13 Եւ Յիսուս հարիւրապետին ասաց. «Գնա՞ւ, եւ ինչպէս հաւատացիր, այնպէս թող լինի քեզ»: Եւ այդ նոյն ժամին նրա ծառան

առողջացաւ: 14 Յիսուս Պետրոսի տունը գալով՝ տեսաւ, որ նրա զոքանչը տաքութեան մէջ պառկած էր: 15 Բոնեց նրա ձեռքից, եւ շերմութիւնը նրան թողեց. ոտքի կանգնեց եւ ծառայում էր նրանց: 16 Երբ երեկոյ եղաւ, նրա մօտ բազում դիւահարներ բերեցին, եւ նա խօսքով դեւերին հանեց ու բոլոր հիւանդներին թշկեց, 17 որպեսզի կատարուի Եսայի մարգարի բերանով ասուած խօսքը. «Նա մեր հիւանդութիւնները իր վրայ վերցրեց եւ մեր ցաւերը կրեց»: 18 Յիսուս իր շուրջը բազում ժողովուրդ տեսնելով՝ հրամացեց միսս կողմ գնայ: 19 Եւ մի օրէնսգէտ, մօտենալով, ասաց նրան. «Վարդապետ, ես ել քո յետեւից կը գամ, ուր ել որ գնաս»: 20 Յիսուս նրան ասաց. «Աղոււսները որց ունեն, եւ երկնքի թռչունները՝ բոյն. բայց մարդու Որդին մի տեղ չունի, որ իր գլուխը դնի»: 21 Եւ իր աշակերտներից մէկն ասաց. «Տէր, ինձ թոյլ տուր, որ գնամ նախ իմ հօրը թաղեմ»: 22 Յիսուս նրան ասաց. «Դու իմ յետեւից արի եւ թոյլ տուր, որ մեռնամները թաղեն իրենց մեռնամներին»: 23 Երբ նա նաւակ մտաւ, նրա յետեւից գնացին իր աշակերտները: 24 Եւ ահա ծովի վրայ մեծ փոթորիկ առաջացաւ, այնքան, որ նաւակը ծածկուեց ալիքներից: Խոկ ինքը ննջում էր: 25 Եւ աշակերտները մօտենալով՝ վեր կացրին նրան ու ասացին. «Տէր, փրկիր մեզ, որովհետեւ կորչում ենք»: 26 Նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ էք վախկոտ, թերահաւատներ»: Այն ժամանակ, վեր կենալով, սաստեց հողմերին եւ ծովին, ու մեծ խաղաղութիւն եղաւ: 27 Եւ մարդիկ զարմացան ու ասում էին. «Ինչպիսի մէկն է սա, որ հողմերն ու ծովը հնազանդում են սրան»: 28 Եւ երբ այն կողմ, գերգեսացիների երկիրն անցաւ, նրան պատահեցին գերեզմաններից ելած երկու դիւահար, այնքան սաստիկ կատաղած, որ այդ ճանապարհով որեւէ մէկը չէր կարող անցնել: 29 Եւ ահա նրանք աղաղակեցին ու ասացին. «Ինչ կայ մեր եւ քո միջեւ, Յիսուս, Որդիկ Աստծու, մեզ տարաժամ տանջելին եկար»: 30 Եւ նրանցից քիչ հեռու արօտական խոզերի մի երամակ կար: 31 Եւ դեւերը աշշում էին նրան ու ասում. «Թէ մեզ այստեղից համես, մեզ թոյլ տուր գնալ խոզերի երամակը»: 32 Եւ նա

նրանց ասաց՝ գնացէք: Դեւերը դուրս ելմելով՝ զնացին խոգերի երամակ: Եւ ամբողջ երամակը դարաւանդից դիմեց դեպի ծով, ու ջրերի մէջ սատկեցին: ՅՅ Խոկ խոզարածները փախան եւ քաղաք գնալով՝ պատմեցին ամեն ինչ, նաեւ՝ դիւահարների դէպքը: ՅՅ Եւ ահա ամբողջ քաղաքը Յիսուսին ընդառաջ ելաւ. Երբ նրան տեսան, աղաշեցին, որ իրենց սահմաններից հեռու գնայ:

9 Եւ նաւակ մտնելով՝ Յիսուս անցաւ ծովի միևն կողմք. եւ եկաւ իր քաղաքը: Յ Եւ ահա նրա մօտ բերեցին մի անդամալոյժ, որ պառկած էր մահճի մէջ: Յիսուս նրանց հաւատը տեսնելով՝ ասաց անդամալոյժին. «Քո մեղքերը քեզ ներուած են»: Յ Եւ ահա օրէնսգլւներից ոմանք իրենց մտքում ասացին՝ դա հայիոյում է: Յ Եւ Յիսուս իմանալով նրանց մտածումները՝ նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ դուք ձեր սրտերում չար բան էք խորհում. Յ Ինչն է դիւրին. ասել՝ քեզ ներուած են քո մեղքերը, թէ ասել՝ վեր կաց եւ քայլիր: Յ Արդ, որպէսզի իմանաք, որ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերը ներելու, - ասաց նա այդ ժամանակ անդամալոյժին, - վեր կաց, վերցրու քո մահճը եւ գնայ քո տունը»: Յ Եւ նա վեր կենալով՝ իր տունը գնաց: Յ Երբ ժողովուրդը այս տեսաւ, զարմացաւ. Եւ փառաւորում էր Աստծուն՝ մարդկանց այսպիսի իշխանութիւն տուլողին: Յ Եւ Յիսուս այնտեղով անցնելով՝ տեսաւ Մատթեոս անունով մի մարդու, որ նստել էր մաքսատանը, ու նրան ասաց. «Իմ յետելից արի»: Եւ նա վեր կենալով՝ գնաց նրա յետելից: Յ Եւ երբ Յիսուս նրա տանը սեղան էր նստել, ահա բազմաթիւ մաքսաւորներ ու մեղաւորներ եկան բազմեցին Յիսուսի եւ նրա աշակերտների հետ: Յ Երբ փարիսեցիները այդ տեսան, ասացին նրա աշակերտներին. «Ինչո՞ւ է ձեր վարդապետը մաքսաւորների ու մեղաւորների հետ ուտում»: Յ Խոկ Յիսուս, երբ լսեց, նրանց ասաց. «Առողջներին բժիշկ պէտք չէ, այլ՝ իիւանդներին: Յ Գնացէք, սովորեցէք, թէ ինչ է նշանակում՝ ողորմութիւն եմ կամենում եւ ոչ՝ զոհ. քանզի ես արդարներին կանչելու չեմ եկել, այլ՝ մեղաւորներին: Յ Վյու ժամանակ Յովիաննեսի աշակերտները մօտեցան նրան եւ ասացին. «Ինչո՞ւ մենք եւ

փարիսեցիները յաճախ ծոմ ենք պահում, իսկ քո աշակերտները չեն պահում»: Յ Յիսուս նրանց ասաց. «Միթե կարելի բան է, որ հարսանքաւորները սուզ պահեն, բանի փեսան նրանց հետ է. բայց կը գան օրեր, երբ փեսան նրանցից կը վերցուի, եւ ապա ծոմ կը պահեն: Յ Ոչ ոք չօգտագործուած կտաւի կտորը հնացած ձորձի վրայ չի կարկատի, բանի որ այն իր լրիւ չափով կը պատոի կը հանի զգեստից, եւ պատուածքը աւելի վատ կը լինի: Յ Ոչ Էլ նոր գինին իին տիկերի մէջ են դնում. ապա թէ ոչ տիկերը կը պատոււեն. Եւ գինին դուրս կը թափուի, եւ տիկերը կը փշանան. այլ նոր գինին նոր տիկերի մէջ են լցնում, եւ երկուսն ել պահելում են»: Յ Մինչ Յիսուս նրանց այս բաներն էր ասում, ահա մի իշխանաւոր, մօտենալով, երկրպագեց նրան ու ասաց. «Իմ դուստրը հենց նոր մեռաւ, սակայն գայիր եւ քո ձեռքքը նրա վրայ դնէիր, եւ նա կը կենդանանար»: Յ Յիսուս վեր կացաւ եւ իր աշակերտների հետ միասին գնաց նրա յետելից: Յ Եւ ահա տասներկու տարուց ի վեր արիւնահոսութիւն ունեցող մի կին, յետելից մօտենալով Յիսուսին, դիպաւ նրա զգեստի քղանցքին, Յ քանի որ մտքում ասում էր. «Եթէ միայն դիպաւ նրա զգեստին, կը փրկուեմ»: Յ Խոկ Յիսուս, երբ դարձաւ ու նրան տեսաւ, ասաց. «Քաջալերուիր, դրւատր, քո հաւատը քեզ փրկեց»: Եւ նոյն ժամին կինը թշկուեց: Յ Երբ Յիսուս իշխանաւորի տունը եկաւ եւ տեսաւ փողիարներին ու մեծ ամբոխ, Յ նրանց ասաց. «Յեռոն գնացէք, որովհետեւ այդ աղջիկը ոչ թէ մեռած է, այլ ննջում է»: Յ Եւ նրանք ծաղրում էին նրան: Եւ երբ ամբոխը դուրս ելա, նա ներս մտաւ, քռնեց նրա ձեռքից, եւ աղջիկը վեր կացաւ: Յ Եւ այս լուրը ամբողջ այդ երկրով մէկ տարածուեց: Յ Եւ մինչ Յիսուս անցնում էր այն տեղով, երկու կոյրեր գնացին նրա յետելից. նրանք աղաջակում էին ու ասում. «Ողորմի՛ մեզ, Դաւթի՛ Որդի՛»: Յ Երբ նա տուն եկաւ, կոյրերը մօտեցան նրան: Յիսուս նրանց ասաց. «Ճաւատո՞ւմ էք, որ ես այդ բանը ձեզ կարող եմ անել»: Նրանք ասացին նրան՝ այն, ՏՇ: Յ Վյու ժամանակ դիպաւ նրանց աշերին եւ ասաց. «Ըստ ձեր հաւատի թող լինի ձեզ»: Յ Եւ բացուեցին նրանց աշքերը:

Եւ Յիսուս նրանց խստիւ պատուիրեց եւ ասաց. «Զգոյշ կացէք, ոչ ոք չխմանայ»: 31 Իսկ նրանք ելան եւ նրա համբաւը տարածեցին ամրող այդ երկրում: 32 Եւ երբ նրանք դուրս եկան, ահա նրա մօտ բերեցին մի համր, դիւլահար մարդ: 33 Եւ երբ դեւը դուրս եկաւ, համրը խօսեց. Եւ ժողովուրդը զարմացաւ ու ասաց. «Այսախի բան Խսրայելում երբեք տեսնուած չէ»: 34 Իսկ փարիսեցիներն ասում էին. «Դա դեւերի իշխանի միջոցով է հանում դեւերին»: 35 Եւ Յիսուս շրջում էր բոլոր քաղաքներում եւ գիլերում, ուսուցանում նրանց ժողովարաններում, քարոզում արքայութեան Աւետարանը եւ թժկում էր ժողովորի բոլոր ախտերն ու հիւանդութիւնները: 36 Եւ տեսնելով ժողովորի բազմութիւնը՝ Յիսուս գթաց նրանց, որովհետեւ յոզնած էին եւ ցրուած, ինչպէս ոչխարներ, որոնք հովիր չունեն: 37 Այն ժամանակ իր աշակերտներին ասաց. «Հունձը առատ է, իսկ մշակները՝ սակաւ: 38 Արդ, աղաչեցէք հնձի Տիրոջը, որ մշակներ հանի իր հնձի համար»:

10 Եւ նա իր մօտ կանչելով իր տասներկու աշակերտներին՝ նրանց իշխանութիւն տուեց պիղծ դեւերի վրայ՝ հանելու դրանք եւ թժկելու ամեն ցաւ եւ ամեն հիւանդութիւն: 2 Եւ տասներկու առաքեալների անունները սրանք էին. առաջին՝ Սիմոն՝ Պետրոս կոչուածը, եւ նրա եղբայրը Անդրեաս, 3 Զեբեդիոսի որդի Յակոբոս եւ նրա եղբայրը Յովիաննես, Փիլիպպոս եւ Բարթողոմէոս, Թովմաս եւ Մատթեոս մաքսաւոր, Ալֆեոսի որդի Յակոբոս եւ Ղեթէոս, որ Թադէոս կոչուեց, 4 Սիմոն Կանանացի եւ Յուդա Խսկարիովտացի, որ եւ մատնեց նրան: 5 Նրանց Տասներկուսին Յիսուս ուղարկեց, պատուիրեց նրանց ու ասաց. «Յեթանոսների որեւէ քաղաքը չմտնէք, 6 այլ աւելի շուրտ գնացէք Խսրայէի տան կորած ոչխարների մօտ: 7 Եւ երբ գնաք, քարոզեցէք եւ ասացէք. «Երկնքի արքայութիւնը մօտեցել է»: 8 Հիւանդներին թժկեցէք, բորոտներին մաքրեցէք, դեւերին հանեցէք, ճրի առաք, ճրի ել տուէք: 9 Մի ունեցէք ոչ ոսկի, ոչ արծաթ

եւ ոչ ել պղինձ դրամ՝ ճեր գօտիների մէջ. 10 ոչ պարկ՝ ճանապարհի համար. ոչ երկու զգեստ, ոչ կօշիկներ եւ ոչ ել ցուա. որովհետեւ մշակն արժանի է իր կերակրին: 11 Որ քաղաքը կամ գիւղը մտնէք, հարցրէք, թէ ով է այնտեղ արժանաւորը, եւ այնտեղ մնացէք, մինչեւ որ այդտեղից դուրս եննէք: 12 Եւ երբ այն տունը մտնէք, ողջըն տուէք նրան ու ասացէք. «Ողջըն այս տանը»: 13 Եթէ տունն արժանի է, ճեր ողջոյնը նրա վրա թող իշնի. իսկ եթէ արժանի չէ, ճեր ողջոյնը ծեզ թող վերադառնայ: 14 Եւ եթէ մի քաղաք չընդունի ծեզ եւ չսխ ծեր խօսքերը, այդ քաղաքից դուրս գնայիս՝ ճեր ոտքերից փոշին թօթափեցէք: 15 ճշմարիտ եմ ասում ծեզ, սողոնացիների եւ գոնորացիների երկրի համար աւելի հեշտ պիտի լինի դատաստանի օրը, քան այդ քաղաքի համար»: 16 «Ահա ես ծեզ ուղարկում եմ որպէս ոչխարներ՝ զայլերի մէջ: Վյունինետեւ խորագէտ եղէք օծերի պէս եւ միհամիտ՝ աղանդների նման: 17 Զգուշացէք մարդկանցից, որովհետեւ պիտի մատնեն ծեզ ատեանների եւ պիտի տանջեն ծեզ իրենց ժողովարաններում. 18 ծեզ պիտի տանեն կուսականների ու թագաւորների առաջ իմ պատճառով, որ իմ մասին վկայութիւն տաք նրանց եւ հեթանոսներին: 19 Բայց երբ ծեզ մատնեն, հոգ մի արէք, թէ ինչպէս կամ ինչ պիտի խօսէք, որովհետեւ այդ ժամին ծեզ կը տրուի այն, ինչ պիտի խօսէք. 20 քանի որ ոչ թէ դուք եք, որ պիտի խօսէք, այլ ճեր Յօր Յօդին, որ պիտի խօսի ճեր միջոցով: 21 Եղբայրն իր եղբօրը մահուան պիտի մատնի, եւ հայրը՝ որդուն: Եւ որդիները հայրերի դէմ պիտի ենմեն ու նրանց պիտի սպանեն: 22 Եւ իմ անուան համար բոլորից պիտի ատուէք. իսկ ով մինչեւ վերջ համբերի, նա պիտի փրկուի: 23 Եւ երբ ծեզ հայլածեն այս քաղաքում, կը փախչէք դէպի մէկ ուրիշը. Եւ եթէ ծեզ դրանցից էլ հայլածեն, կը փախչէք դէպի այն միւսը: Ճշմարիտ եմ ասում ծեզ, Խսրայէլի քաղաքները դեռ վերջացրած պիտի չլինէք, նախքան մարդու Որդու գալը: 24 Աշակերտը աւելին չէ, քան վարդապետը, եւ ոչ էլ ծառան՝ քան իր տէրը: 25 Աշակերտին հերիք է, եթէ լինի իր վարդապետի նման, եւ ծառային՝ իր տիրոջ նման. Եթէ տանսիրոջը բէեղգերուդ կոչեցին, որչափ եւս առաւել՝

նրա ընտանիքը: **26** Այսուհետեւ նրանցից չվախենաք, որովհետեւ չկայ ծածուկ բան, որ շայտնուի, եւ գաղտնի բան, որ չիմացուի: **27** Ինչ ձեզ ասում եմ խաւարի մէջ, դուք ասացէք լոյսի մէջ. եւ ինչ լում էք ականջի մէջ փսփսութով, հրապարակեցէք տանիքների վրայից: **28** Եւ մի վախեցէք նրանցից, որ մարմինն են սպանում, բայց հոգին սպանելչեն կարող. այլ դուք առաւել վախեցէք նրանցից, ով կարող է գեհենի մէջ կորստեան մատնել հոգին եւ մարմինը: (*Geenna g1067*) **29** Չե՞ որ երկու ճնդորուկ մէկ դահեկանի է վաճառում, բայց նրանցից մէկն անգամ առանց ձեր հօր գետին չի ընկնում. **30** Եւ ձեր գլխի մազերը բոլորն իսկ հաջուուած են: **31** Վրդ, մի վախեցէք, քանի որ բազում ճնդորուկներից լաւ էք դուք: **32** Ով որ ինձ կը խոստովանի մարդկանց առաջ, ես ել կը խոստովանեմ նրան իմ հօր առաջ, որ երկնքում ե: **33** Եւ ով ինձ կ'ուրանայ մարդկանց առաջ, ես ել նրան կ'ուրանամ իմ հօր առաջ, որ երկնքում ե: **34** «Մի կարծէք, թէ եկայ խաղաղութիւն հաստատելու երկրի վրայ. չեկայ հաստատելու խաղաղութիւն, այլ՝ սուր. **35** Քանի որ եկայ, որ բաժանեմ որդուն իր հօրից, եւ դատեր՝ իր մօրից, եւ հարսին՝ իր կեսուրից: **36** Մարդու թշնամիները իր տնեցիները կը լինեն: **37** Ով իր հօրը եւ կամ մօրը ինձնից աւելի է սիրում, ինձ արժանի չէ. ով իր որդուն կամ դստերը ինձնից աւելի է սիրում, ինձ արժանի չէ: **38** Եւ ով իր խաչը չի վերցնում ու իմ յետեւից չի գալիս, ինձ արժանի չէ: **39** Ով որ իր անձը գտնում է, այն կը կորցնի. եւ ով իր անձը կորցրեց ինձ համար, այն կը գտնի: **40** Ով ձեզ է ընդունում, ինձ է ընդունում, եւ ով ինձ է ընդունում, ընդունում է ինձ ուղարկողին: **41** Ով մարգարեին ընդունում է իբրեւ մարգարեի, մարգարեի վարձ կը ստանայ. ով արդարին ընդունում է իբրեւ արդարի, արդարի վարձ կը ստանայ: **42** Եւ ով այս փոքրիկներից մէկին միայն մի բաժակ սառը ջուր կը տայ խմելու իբրեւ աշակերտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, իր վարձը չախտի կորցնի»:

11 Եւ երբ Յիսուս վերջացրեց իր տասներկու աշակերտներին պատուէր տայլ, այնտեղից գնաց՝ բարոզելու եւ ուսուցանելու շրջակայ բաղաբներում: **2** Իսկ Յովհաննեսը,

երբ բանտում լսեց Զրիստոսի գործերի մասին, ուղարկեց իր աշակերտներին եւ նրանց միջոցով ասաց նրան. **3** «Դո՞ւ ես, որ գալու էիր, թէ ուղիշին սպասենք»: **4** Յիսուս պատախան տուեց նրանց եւ ասաց. «Գնացէք պատմեցէք Յովհաննեսին, ինչ որ դուք լսեցիք եւ տեսաք. **5** Կոյդերը տեսնում են, կաղերը՝ քայլում, բրոտները՝ մաքրում, խուլերը՝ լսում, մեռելները՝ յաշնում, եւ աղքատներին քարոզում է Աւետարանը: **6** Եւ երանի՛ է նրան, ով իմ պատճառով չի գայթակղուում»: **7** Երբ Յովհաննեսի աշակերտները գնացին, Յիսուս սկսեց Ժողովրդին ասել Յովհաննեսի մասին. «Հնչ տեսնելու ելաք անապատում. հողմից շարժուող եղիք: **8** Յապա ինչ տեսնելու ելաք. փափուկ զգեստներով զարդարուած մարդո. ահա նրանք, որ փափուկ բաներ են հագել, թագաւորների պայտաներում են: **9** Ապա ինչ տեսնելու ելաք. մի մարգարէ. այն, ասում եմ ձեզ. առաւել քան մի մարգարէ, **10** որովհետեւ նա է, որի մասին գրուած է. «Ահա ես կ'ուղարկեմ իմ պատզամատրին քո առջեւից, որ քո առաջ քո ճանապարհը պատրաստի»: **11** Ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, կանանցից ծնուածների մէջ Յովհաննես Մկրտչից աւելի մեծը չի ելել. բայց երկնքի արքայութեան մէջ ամենից յետինը նրանց մեծ է: **12** Յովհաննես Մկրտչի օրերից մինչեւ այժմ երկնքի արքայութիւնը բռնադատուում է. եւ հզօններն են յափշտակում այն, **13** քանի որ ամբողջ Օրէնքը եւ մարգարէները մարգարէացան մինչեւ Յովհաննեսը: **14** Եւ եթէ ուզում էք ընդունել Յովհաննեսն է Եղիշան, որ գալու է: **15** Ով լսելու ականջ ունի, թող լիի: **16** Ում նմանեցնեմ այս սերնդին. նման է նա մանուկների, որոնք նստած են հրապարակներում, կանչում են իրենց ընկերներին եւ ասում. **17** Ճեզ համար փող հնչեցրինք, բայց չպարեցիք. Ճեզ համար ողը երգեցինք, բայց դուք լաց ու կոծ չարեցիք: **18** Եկալ Յովհաննեսը. ոչ ուտում եր եւ ոչ խմում. եւ ասացին՝ նրա մէջ դեւ կայ: **19** Եկալ մարդու Որդին. ուտում է եւ խմում. եւ ասում են՝ ահա ուտող եւ խմող մարդ, բարեկամ՝ մաքաւորների եւ մեղաւորների. բայց իմաստութիւնը արդարացուեց իր

որդիների կողմից»: 20 Այն ժամանակ նա սկսեց պարսաւել այն քաղաքները, որոնց մէջ նրա բազում գօրաւոր գործերը տեղի ունեցան, բայց նրանք չապաշխարեցին: 21 «Կայ քեզ, Քորագին, վայ քեզ, Բեթասայիդա. որովհետեւ եթէ Տիւրոսում եւ Սիրոնում տեղի ունեցած լինեին այն գօրաւոր գործերը, որ ձեր մէջ արուեցին, վաղուց արդէն քուրչով եւ մոխրով ապաշխարած կը լինեին: 22 Բայց ասում եմ ձեզ, Տիւրոսի եւ Սիրոնի երկրի համար աւելի տանելի կը լինի դատաստանի օրը, քան ձեզ համար: 23 Եւ դու, Կափառնայինմ, միթէ մինչեւ երկնք պիտի բարձրանա. Իչ, պիտի իշնես մինչեւ դժոխք. որովհետեւ եթէ Սողոմում եղած լինեին այս գօրաւոր գործերը, որ եղան քո մէջ, արդարեւ մինչեւ այսօր նրանք կանգուն կը լինեին: (Hadēs 986) 24 Բայց ասում եմ ձեզ, որ սողոմացիների երկրի համար դատաստանի օրը աւելի տանելի կը լինի, քան քեզ համար»: 25 Այն ժամանակ Յիշուս պատաշխան տուեց եւ ասաց. «Գոհութիւն եմ յայտնում քեզ, Յայր, Տէր երկրի եւ երկրի, որ ծածկեցիր այս քանը իմաստուններից եւ գիտուններից ու յայտնեցիր մանուկներին: 26 Այն, Յայր, քանի որ այսպէս հաճելի եղաւ քեզ: 27 Ամենայն ինչ տրուեց ինձ իմ Յօրից. եւ ոչ ոք չի ճանաչում Որդուն, եթէ ոչ՝ Յայրը. եւ ոչ ոք չի ճանաչում Յօրը, եթէ ոչ՝ Որդին, եւ նա, ում Որդին ուզենայ յայտնել: 28 Եկէք ինձ մօտ, բոլոր յոգնածներդ ու բեռնաւորուածներդ, եւ ես ձեզ կը հանգստացնեմ: 29 Իմ լուծը ձեր վլայ վերցրէք եւ սովորեցրէք ինձնից, որ հեզ եմ եւ սրտով խոնարի. եւ ձեզ համար հանգիստ պիտի գտնէք, 30 որովհետեւ իմ լուծը քաղցր եւ իմ քեռը՝ թեթեւ»:

12 Յիշուս, շաբաթ օրով, անցաւ արտերի միջով. նրա աշակերտները քաղցած եին եւ սկսեցին հասկ պոկել եւ ուտել: 2 Փարիսեցիները երբ այս տեսան, Յիշուսին ասացին. «Ահա քո աշակերտները անում են մի քան, որ շաբաթ օրն անել օրինաւոր չէ»: 3 Եւ նա նրանց ասաց. «Դուք չ՞եք կարդացեք, թէ ինչ արեց Դաւիթը, երբ քաղ զգաց նա եւ նրանք, որ նրա հետ էին: 4 Թէ ինչպէս նտալ Աստծու տունը եւ կերաւ առաջաւորութեան հացը, որն ուտել

օրէնք չէր ոչ նրա եւ ոչ ել նրա հետ եղողների համար, այլ միայն՝ քահանաների համար: 5 Կամ թէ Օրէնքում չ՞եք կարդացել, որ շաբաթ օրերը տաճարում քահանաները պղծում են շաբաթը եւ անմեղ են: 6 Բայց ասում եմ ձեզ, որ այստեղ տաճարից մեծ մէկը կայ: 7 Եւ եթէ իմանայիք, թէ ինչ է՝ ողորմութիւն եմ կամենում եւ ոչ՝ զոհ, ապա դուք անպարտներին չէիք դատապարտի. 8 ուրեմն մարդու Որդին շաբաթ օրուայ տէրն է»: 9 Յիշուս այստեղից մեկներով՝ եկաւ նրանց ժողովարանը: 10 Այնտեղ կար մի մարդ, որի ծեռքը գօսացած էր: Յիշուսին հարցրին ու ասացին. «Շաբաթ օրը թոյլատրելի՞ է բժշկել». որպէսզի նրան ամբաստանեն: 11 Եւ նա ասաց նրանց. «Ո՞վ է ձեզնից այն մարդը, որ մի ոչսար ունենայ, եւ դա շաբաթ օրն ընկնի փոսի մէջ, միթէ չի բռնի ու վեր հանի այն: 12 Իսկ արդ, մարդը ոչսարից որբան եւս առաւել է. ապա ուրեմն, պէտք է շաբաթ օրը բարիք գործել»: 13 Այն ժամանակ մարդուն ասաց՝ ձեռքդ երկարին. եւ նա երկարեց. եւ առողջացաւ գօսացած ձեռքը, ինչպէս միևսը: 14 Իսկ փարիսեցիները դուրս գալով՝ նրա դէմ խորհուրդ արին, թէ ինչպէս կորստեան մատնեն նրան: 15 Երբ Յիշուս այդ իմացաւ, այդտեղից մեկնեց: Նրա յետեւից գնաց շատ ժողովուրդ, եւ նա բոլորին բժշկեց: 16 Եւ խստի պատուիրեց նրանց, որ իր մասին ոչ ոքի քան չասեն, 17 որպէսզի կատարուի այն, ինչ որ ասուեց Եսայի մարգարէի բերանով. 22 Այն ժամանակ նրա մօտ բերուեց կոյր ու համր մի դիւահար, եւ նա բժշկեց նրան, այնպէս որ համրն ու կոյրը խօսում էր ու տեսնում: 23 Ամբողջ ժողովուրդը զարմացաւ եւ ասում էր. «Միթէ սա՞ է Զրիստոսը՝ Դաւթի Որդին»: 24 Բայց երբ փարիսեցիները լսեցին, ասացին. «Նա դեւերին այլ կերպ չի հանում, եթէ ոչ բեեղեցբուլի՝ դեւերի իշխանի միջոցուն»: 25 Երբ Յիշուս նրանց մտածումներն իմացաւ, նրանց ասաց. «Ինքն իր մէջ քաժանուած ամէն թագաւորութիւն աւերտում է, եւ ինքն իր մէջ քաժանուած ամէն քաղաք կամ տուն կանգուն չի մնայ. 26 Եւ եթէ սատանան սատանային հանում է, ուրեմն՝ ինքն իր մէջ քաժանուեց. արդ, նրա թագաւորութիւնը ինչպէս կարող է կանգուն մնալ: 27 Եւ եթէ ես բեեղեցբուլով

Եմ հանում դեւերին, ձեր որդիները ինչո՞վ կը հանեն. դրա համար Ել նրանք կը լինեն ձեր դատաւորները: **28** Իսկ եթէ Աստծու Յոգով եմ հանում դեւերին, ուրեմն Աստծու արքայութիւնը հասել է ձեր վրայ: **29** Կամ՝ ինչպէս կարող է մէկը մտնել հզօր մի մարդու տունը եւ յափշտակել նրա գոյեքը, եթէ նախ չկապի հզօրին եւ ապա նրա տունը կողոպտի: **30** Ով ինձ հետ չէ՝ իմ դէմ է, եւ ով ինձ հետ չի հաւաքում՝ ցրում է»: **31** «Դրա համար ասում եմ ձեզ, ամեն մեղք եւ հայիոյանք կը ներուեն մարդկանց, բայց Յոգու դէմ հայիոյանքը չպիտի ներուի: **32** Եւ ով որ մարդու Որդու դէմ խօսք ասի, նրան պիտի ներուի, բայց ով ասի Սուրբ Յոգու դէմ, նրան չպիտի ներուի ոչ այս աշխարհում եւ ոչ էլ հանդերձեալում: (այօն ց165) **33** Կամ ծառը բարի արէք, եւ նրա պտուղն էլ բարի կը լինի, կամ ծառը չար արէք, եւ նրա պտուղն էլ չար կը լինի. բանի որ իր պտղից է ծառը ճանաչում: **34** Իմերի ծնունդներ, դուք, որ չար եք, ինչպէս կը կարողանաք բարի բաներ խօսել, բանի որ բերանը սրտի լիութիւնից է, որ խօսում է: **35** Բարի մարդը իր սրտի բարի գանձերից հանում է բարի բաներ, իսկ չար մարդը իր սրտի չար գանձերից հանում է չար բաներ: **36** Բայց ասում եմ ձեզ, թէ մարդիկ իրենց խօսած ամեն դատարկ բանի համար դատաստանի օրը հաշիւ պիտի տան, **37** որովհետեւ՝ քո խօսքերով պիտի արդարանաս եւ քո խօսքերով պիտի դատապարտուես»: **38** Վյոն ժամանակ օրէնսգէտներից եւ փարիսէցիներից ոմանք նրան պատասխան տուեցին ու ասացին. «Վարդապետ, քեզնից մի նշան ենք կամնենում տեսնել»: **39** Նա պատասխան տուեց նրանց ու ասաց. «Զար եւ շնացոլ ազգը նշան է փնտում. այլ նշան չի տրուի նրան, բայց միայն Յովնան մարգարէի նշանը. **40** որովհետեւ, ինչպէս Յովնանը երեք օր ու երեք գիշեր կէտի փորի մէջ եր, նոյնպէս եւ մարդու Որդին երկրի ընդերքում՝ երեք օր ու երեք գիշեր: **41** Նիսուեի մարդիկ դատաստանի ժամանակ այս ազգի դէմ պիտի դուրս գան եւ պիտի դատապարտեն նրան, բանի որ նրանք Յովնանի բարողութեամբ ապաշխարեցին. եւ ահաւասիկ այստեղ Յովնանից մեծը կայ: **42** Յարաւի Դշխոն

դատաստանի ժամանակ պիտի դուրս գայ այս ազգի դէմ եւ պիտի դատապարտի նրան, որովհետեւ նա երկրի ծագերից եկաւ լսելու Սողոմոնի իմաստութիւնը. եւ ահա այստեղ Սողոմոնից մեծը կայ»: **43** «Սակայն պիտի ոգին դուրս է ենում մարդուց, շրջում է անջրդի վայրերում, հանգիստ է որոնում եւ չի գտնում: **44** Վյոն ժամանակ ասում է՝ դարձնամ իմ տունը, որտեղից դուրս եկայ. եւ գայիս է ու այն գտնում դատարկ՝ մաքրուած ու կարգի բերուած: **45** Վյոն ժամանակ գնում եւ վերցնում է իր հետ իրենից աւելի չար եօթը այլ ոգիներ եւ մտնում բնակլում է այնտեղ. եւ այդ մարդու վերջը լինում է աւելի վատ, քան առաջ էր. այսպէս պիտի լինի եւ այս չար սերնդին»: **46** Մինչ Յիսուս դեռ խօսքն ուղղում էր բազմութեանը, ահա նրա մայրն ու նրա եղբայրները կանգնած էին դրսում եւ ուզում էին խօսելնրա հետ: **47** Եւ մէկն ասաց նրան. «Ահա քո մայրն ու քո եղբայրները դրսում կանգնած են եւ ուզում են քեզ հետ խօսել»: **48** Նա այդ ասողին պատասխանեց ու ասաց. «Ո՞վ Է իմ մայրը, կամ ովքի՞ն են իմ եղբայրները»: **49** Եւ իր ձեռքը երկարելով դէպի իր աշակերտները՝ ասաց. «Ահա իմ մայրը եւ իմ եղբայրները. **50** որովհետեւ, ով կատարում է կամքը իմ Յօր, որ երկնքում է, նա է ինձ եղբայր եւ բոյր եւ մայր»:

13 Վյոն օրը Յիսուս տնից դուրս գալով՝ նստեց ծովեզերքին: **2** Եւ նրա մօտ շատ ժողովուրդ հաւաքուեց, այնպէս որ նա նաւակ մտաւ ու նստեց. իսկ ամբողջ ժողովուրդը կանգնած էր ծովեզերքին: **3** Եւ նրանց հետ առակներով շատ բաներ եր խօսում եւ ասում. **4** «Ահա մի սերմանացան ելաւ սերմանելու. եւ երբ նա սերմանառում էր, մի մաս սերմ ընկալ ճանապարհի եզերքին, եւ երկնքի թռչունը եկաւ եւ այն կերաւ: **5** Եւ ուրիշ մի մաս ընկալ ապառաժի վրայ, ուր շատ հող չկար. եւ իսկոյն բուսաւ, քանի որ հողը խորութիւն չուներ. **6** Երբ արեւը ծագեց, խանձուեց. եւ քանի որ արմատներ չկային, չորացաւ: **7** Եւ ուրիշ մի մաս ընկալ փշերի մէջ, ու փշերը բարձրացան եւ այն խեղդեցին: **8** Եւ մէկ ուրիշ մաս ընկալ պարարտ հողի վրայ եւ պտուղ տուեց. կար որ մէկին՝ հարիւր. եւ կար որ մէկին՝ վաթսուն. եւ կար որ մէկին՝ երեսուն: **9** Ով լսելու ականջ ունի,

թող լսի»: 10 Եւ աշակերտները մօտենալով՝ նրան սասցին. «Ինչո՞ւ ես առակներով խօսում նրանց հետ»: 11 Նա պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Քանի որ ձեզ է տրուած իմանալ երկնքի արքայութեան խորհուրդները, իսկ նրանց տրուած չէ. 12 որովհետեւ՝ ով ունի, նրան պիտի տրուի եւ պիտի աւելացուի, իսկ ով չունի, նրանից պիտի վերցուի ունեցածն է: 13 Նրանց հետ առակներով եմ խօսում նրա համար, որ նայում են եւ չեն տեսնում, լսում են եւ չեն իմանում ու չեն հասկանում: 14 Եւ նրանց վրայ կատարում է Եսայու մարգարելինը, որ ասում է՝ պիտի լսէք, պիտի լսէք ու պիտի չիմանաք, պիտի նայէք, պիտի նայէք ու պիտի չտեսնէք. 15 որովհետեւ այս ժողովորի սիրու կարծրացաւ, եւ իրենց ականջներով ծանր են լսում. եւ փակեցին իրենց աշքերը, որպեսզի երբեք աշքերով չտեսնեն ու ականջներով չլսեն եւ սրտով չիմանան եւ դարձի զգան, ու ես նրանց չքժկեմ: 16 Բայց երանի է ձեր աշքերին, որ տեսնում են, ու ձեր ականջներին, որ լսում են: 17 Շշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ շատ մարգարեներ ու արդարներ ցանկացան տեսնել, ինչ որ դուք տեսնում եք, բայց չտեսան, եւ լսել՝ ինչ որ դուք լսում եք, բայց չլսեցին»: 18 «Եւ արդ, լսեցք դուք սերմանացանի առակը. 19 ամեն մԵկից, ով լսում է արքայութեան խօսքը եւ չի հասկանում, չարք զայիս է եւ յափշտակում նրա սրտում սերմանուածը. դա այն է, որ ճանապարհի եզերքին սերմանուեց: 20 Եւ որ ապառաժի վրայ սերմանուեց, այն է, որ երբ լսում է խօսքը, իսկոյն ուրախութեամբ էլ ընդունում է այն: 21 Բայց քանի որ ինքն իր մԵջ արմատներ չունի, այլ մի որոշ ժամանակի համար է հաւատում, երբ խօսքի համար ներութիւն եւ հալածանքներ լինեն, իսկոյն սայթաքում ընկնում է: 22 Իսկ որ փշերի մԵչ սերմանուեց, այն է, որ լսում է խօսքը, բայց աշխարհիս հոգսերը եւ հարստութեան պատրանքները խեղում են խօսքը, եւ սա լինում է անպտուդ: (այօն ց165) 23 Իսկ որ յա հողի մԵջ սերմանուեց, այն է, որ երբ լսում է խօսքը եւ հասկանում, պտուղ է տայիս. կայ որ մԵկի դիմաց՝ հարիւր, կայ որ մԵկի դիմաց՝ վաքսուն եւ կայ որ մԵկի դիմաց՝ երեսուն»: 24 Նա մԵկ ուրիշ առակ է նրանց առաջ դրեց ու ասաց. «Երկնքի արքայութիւնը նմանուեց մի մարդու,

որ իր արտի մԵջ բարի սերմ սերմանեց: 25 Եւ երբ մարդիկ քնի մԵջ էին, նրա թշնամին եկաւ եւ ցանած ցորենի վրայ որով ցանեց ու գնաց: 26 Եւ երբ ցորենը բուսաւ ու պտուղ տուեց, ապա երեւաց եւ այն որումը: 27 Տանտիրոջ ծառաները մօտեցան ու ասացին նրան. «ՏԵ՛ր, չԷ՞ որ քո արտի մԵջ դու բարի սերմ սերմանեցիր, ուրեմն որտեղից է այդ որումը»: 28 Եւ տէրն ասաց նրանց. «Թշնամի մարդ է արելայդ»: Ծառաները նրան ասացին. «Կամենո՞ւմ ես, որ գնանք ու քաղենք հանենք այն»: 29 Եւ տէրը նրանց ասաց. «Ո՛չ, մի գուցեց որովմը քաղեկիս, ցորենն էլ նրա հետ արմատախիլ անէք: 30 Թողէք, որ երկուսն էլ միհասին աճեն մինչեւ հունձը, եւ հնձի ժամանակ ես հնձողներին կ'ասեմ նախ այդ որովմը քաղեցէք եւ դրանից խուրձեր կապեցէք այրելու համար, իսկ ցորենը հաւաքեցէք իմ շտեմարանների մԵջ»: 31 Նրանց առաջ նա մԵկ ուրիշ առակ էլ դրեց ու ասաց. «Երկնքի արքայութիւնը նման է մանանեխի հատիկի, որ մի մարդ, առնելով, սերմանեց իր արտի մԵջ: 32 Այն փոքր է, քան բոլոր սերմերը. սակայն երբ աճում է, բոլոր բանջարներից աւելի է մեծանում ու ծառ է լինում, այն աստիճան, որ երկնքի թօչունները գալիս են ու նրա ճիւղերի վրայ հանգստանում»: 33 Նա մԵկ ուրիշ առակ էլ պատմեց նրանց ու ասաց. «Երկնքի արքայութիւնը նման է թթխմորի, որ մի կին, առնելով, դրեց երեք չափ այլրի մԵջ, մինչեւ որ ամբողջը խմորուեց»: 34 Այն բոլորը Յիսուս առակներով պատմեց բազմութեանը եւ առանց առակի ոչինչ չէր ասում նրանց, 35 որպեսզի կատարուի մարգարէի կողմից ասուածը. «Իմ բերանը առակներով պիտի բանամ եւ աշխարհի սկզբից ի վեր ծածկուած բաները պիտի յայտնեմ»: 36 Այն ժամանակ Յիսուս արձակելով ժողովրդին՝ տուն եկաւ. աշակերտները մօտեցան նրան ու ասացին. «Մեկնիր մեզ համար արտի որումների առակը»: 37 Նա պատասխանեց եւ ասաց. «Այն, որ սերմանում է բարի սերմը, մարդու Որդին է, 38 իսկ արտը այս աշխարհն է. բարի սերմը նրանք են, որ արքայութեան որդիներն են, իսկ որումը չարի որդիներն են. 39 Եւ թշնամին, որ այն ցանեց, սատանան է. իսկ հունձը այս աշխարհի վախճանն է, եւ հնձողները

հրեշտակներ են: (այս ց165) 40 Ինչպէս որովմը հաւաքրում է եւ կրակի մէջ այրում, այնպէս կը լինի այս աշխարհի վախճանին: (այս ց165) 41 Մարդու Որդին Կ'ուղարկի իր հրեշտակներին, եւ նրանք կը հաւաքեն նրա արքայութիւնից բոլոր գայթակրութիւնները եւ նրանց, որոնք անօրինութիւն են գործում: 42 Եւ կը գցեն նրանց բոցավառ հնոցի մէջ. այնտեղ կը լինի լաց եւ ատամների կրծում: 43 Այն ժամանակ արդարները երկնքի արքայութեան մէջ կը ծագեն ինչպէս արեգակը: Ով լսելու ականջ ունի, թող լիիք»: 44 «Դարձեա՞ երկնքի արքայութիւնը նման է արտի մէջ թաքցուած գանձի, որ մի մարդ, գտնելով, նորից թաքցնում է. եւ ուրախութիւնից գնում վաճառում է իր ամբողջ ունեցածը եւ այդ արտը գնում է: 45 Դարձեա՞ երկնքի արքայութիւնը նման է մի վաճառականի, որ գեղեցիկ մարգարիտներ էր որոնում. 46 Եւ գտնելով մի թանկարժէք մարգարիտ՝ գնաց վաճառեց իր ամբողջ ունեցածը եւ այդ մարգարիտը գնեց: 47 Դարձեա՞ երկնքի արքայութիւնը նման է ծով նետուած ուռկանի, որ ամէն տեսակ բան է հաւաքել. 48 Երբ լցուել էր, այն ցամաք հանելով եւ նստելով՝ լաւերը մի առ մի հաւաքեցին ամանների մէջ, իսկ անպէտքը դուրս գցեցին: 49 Այնպէս էլ կը լինի այս աշխարհի վախճանին: Հրեշտակները Կ'ելնեն եւ չարերին արդարների միջից կը բաժանեն (այս ց165) 50 ու կը գցեն նրանց բոցավառ հնոցի մէջ. այնտեղ կը լինի լաց եւ ատամների կրծում»: 51 Յիսուս իր աշակերտներին ասաց. «Այս բոլորը իմացամք»: Նրան ասացին՝ այս, ՏՇը: 52 Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Դրա համար երկնքի արքայութեանն աշակերտած ամէն օրէնսգէտ նման է տանուտէր մարդու, որ իր գանձից հանում է նորը եւ հինը»: 53 Երբ Յիսուս այս առակները վերջացրեց, այնտեղից մեկնեց: 54 Եւ գալով իր գաւառը՝ նրանց ուսուցանում էր իրենց ժողովարանում, այնպէս որ նրանք զարմանում ու ասում էին. «Սրան որտեղից են այս իմաստութիւնը եւ գորութեան գործերը: 55 Սա հիւսնի որդին չէ. սրա մայրը չէ, որ Մարիամ է կոչում. եւ սրա եղբայրները՝ Յակոբոս, Յովան, Սիմոն եւ Յուդա: 56 Եւ սրա բոյրերը բոլորը մեզ մօտ չեն. եւ արդ, որտեղից է սրան

այս բոյրը»: 57 Եւ նրանով գայթակղւում էին: Իսկ Յիսուս նրանց ասաց. «Չկայ անարգուած մարգարէ, բայց միայն՝ իր գաւառում եւ իր տանը»: 58 Եւ նրանց անհաւատութեան պատճառով այնտեղ գօրաւոր շատ գործեր չարեց:

14 Այն ժամանակ Յերովդիս չորրորդապետը լսեց Յիսուսի համբաւը եւ իր ծառաներին ասաց. 2 «Նա է Յովհաննէս Մկրտչը. մեռելներից յարութիւն է առեւ, եւ դրա համար նրա միջոցով գօրաւոր գործեր են լինում»: 3 Վըրդարեւ Յերովդիսը ծերբակալել էր Յովհաննէսին, նրան կապել եւ բանտի մէջ էր դրել իր եղբօր՝ Փիլիպպոսի կնոջ՝ Յերովդիայի պատճառով. 4 որովհետեւ Յովհաննէսը նրան ասում էր. «Օրինաւոր չէ, որ դու նրան իբրեւ կին ունենաս»: 5 Եւ կամենում էր նրան սպանել, բայց վախենում էր ժողովրդից, քանի որ նրան որպէս մարգարէ էին ընդունում: 6 Եւ երբ Յերովդիսի ծննդեան տարեղարձը հասաւ, Յերովդիայի դուստրը հրաւիրեալների առաջ պարեց. եւ հաճելի թուաց Յերովդիսին. 7 ուստի եւ՝ նա երդումով խոստացաւ նրան տայ, ինչ ել որ ուզի: 8 Եւ նա, առաջուց յիրատուած լինելով իր մօրից, ասաց. «Տնիր ինձ այստեղ, սկզբտեղի վրայ, Յովհաննէս Մկրտչի գլուխը»: 9 Եւ թագաւորը տիրեց, բայց երդան եւ սեղանակիցների պատճառով հրամայեց նրան տալ այդ: 10 Եւ մարդ ուղարկեց, գլխատել տուեց Յովհաննէսին բանտի մէջ: 11 Եւ նրա գլուխը բերուեց սկզբտեղով ու տրուեց աղջկան: Եւ սա տարաւ այն իր մօրը: 12 Իսկ Յովհաննէսի աշակերտները եկան վերցրին մարմինը եւ թաղեցին. եւ եկան պատմեցին Յիսուսին: 13 Երբ Յիսուս այդ լսեց, այնտեղից նաւակով առանձին գնաց մի ամայի տեղ: Երբ ժողովրդի բազմութիւնը լսեց այս, քաղաքներից հետիւն նրա յետելից գնաց: 14 Եւ երբ նա ցամաք ելաւ, տեսաւ բազում ժողովուրդ, գթաց նրանց եւ բժկեց նրանց հիւսնդերին: 15 Երեկոյեան դէմ, աշակերտները մօտեցան նրան եւ ասացին. «Այս տեղը ամայի է, եւ օրը տարածամել է. արձակիր այդ ժողովրդի բազմութիւնը, որպէսզի գնայ շրջակայ գիւղերը իր համար ուտելիք գնիք»: 16 Եւ Յիսուս ասաց. «Յարկ չկայ, որ նրանք գնան, դուք

նրանց ուտելու բան տուեք»: 17 Եւ նրանք ասացին նրան. «Այստեղ ուրիշ բան չունենք, բացի հինգ նկանակից եւ երկու ձկից»: 18 Եւ նրանց ասաց. «Այստեղ բերեք այդ»: 19 Եւ հրամայեց ժողովրդի բազմութիւնը նստեցնել խոտի վրայ. Եւ վերցնելով հինգ նկանակն ու երկու ձկները՝ նայեց դէպի երկինք, օրինեց, կտրեց եւ նկանակները աշակերտներին տուեց. իսկ աշակերտները՝ ժողովրդին: 20 Բոլորը կերան ու յագեցան: Եւ տասներկու սակառ լիքը կտրուտանքների մնացորդներ վերցրին: 21 Եւ նրանք, որ կերան, մօտ հինգ հազար հոգի էին՝ չհաջուած կանանց եւ երեխաներին: 22 Եւ նա իսկոյն իր աշակերտներին ստիպեց նաւակ մտնել եւ առաջանալ դէպի միւս կողմը, մինչեւ որ ինքը ժողովրդի բազմութիւնն արձակի: 23 Եւ երբ ժողովրդի բազմութիւնն արձակեց, առանձին լեռ բարձրացաւ աղօթելու համար: Եւ երբ երեկոյ եղաւ, այնտեղ էր, մենակ: 24 Նաւակը ցամաքից մղոններով հեռացել էր՝ դէս ու դէն քշուելով ալիքներից, բանի որ բամին դիմացից էր: 25 Եւ գիշերուայ ուշ ժամին Յիսուս Եկալ նրանց մօտ՝ քայլելով ծովի վրայ: 26 Երբ աշակերտները նրան տեսան ծովի վրայ քայլեին, տագնապահար եղան եւ ասացին. «Ինչ-որ ուրուական է». ու արրափից աղաղակեցին: 27 Յիսուս իսկոյն խօսեց նրանց հետ ու ասաց. «Սրտապնդուեցէք, ես եմ, մի վախեցէք»: 28 Պետրոսը նրան պատասխանեց ու ասաց. «Տէ՛ր, եթէ դու ես, հրամայիր ինձ ջրի վրայով քեզ մօտ գալ»: 29 Եւ նա ասաց՝ արի: Եւ Պետրոսը նաւակից իշնելով՝ քայլեց ջրի վրայով ու Եկալ Յիսուսի մօտ: 30 Սակայն տեսնելով ուժգին բամին՝ վախեցաւ: Եւ երբ սկսեց սուզուել, աղաղակեց ու ասաց. «Տէ՛ր, փրկիր ինձ»: 31 Եւ իսկոյն Յիսուս երկարեց իր ձեռքը, քրնեց նրան ու ասաց. «Թերահաւատ, ինչո՞ն երկմտեցիր»: 32 Եւ երբ նրանք նաւակ բարձրացան, բամին հանդարտուեց: 33 Եւ նրանք, որ նաւակի մէջ էին, մօտեցան, երկրապագեցին նրան ու ասացին. «Արդարեւ Աստծու Որդին ես դու»: 34 Եւ կտրել անցնելով՝ ցամաք ելան Գեննեսարէթում: 35 Եւ երբ այդ տեղի մարդիկ նրան ճանաչեցին, մարդ ուղարկեցին ամրոց գաւառով մէկ ու բոլոր հիւանդներին նրա մօտ

բերեցին: 36 Եւ աղաջում էին նրան, որ գրնէ միայն նրա զգեստի բդանցքներին դիպչեն. Եւ նրանք, որ մի անգամ դիպան, բժշկուեցին:

15 Վյու ժամանակ Յիսուսին մօտեցան փարիսեցիներ ու օրէնսգէտներ, որոնք Երուսաղէմից էին, Եւ ասացին. 2 «Ինչո՞ւ քո աշակերտները նախնիների աւանդութիւնն զանց են անում, քանի որ, երբ հաց են ուտում, ձեռքները չեն լրւանում»: 3 Նա պատասխան տուեց Եւ ասաց նրանց. «Իսկ դուք ինչո՞ւ զանց եք անում Աստծու պատուիրանը՝ ձեր աւանդութեան պատճառով. 4 Քանի որ Աստուած ասաց. «Մեծարիր քո հօրը Եւ մօրը». 5 Եւ ով վատարանում է հօրը կամ մօրը, մահուսամբ պիտի պատժուի: 6 Իսկ դուք ասում եք. ով իր հօրը կամ մօրը ասի, թէ՝ այն, ինչ ինձնից օգտուելու ես, Աստծոն ընծայ է, այլևս չի մեծարի իր հօրը կամ իր մօրը. ուրեմն՝ Աստծու խօսքը արհամարհում էք ձեր աւանդութեան պատճառով: 7 Կեղծաւորներ, Եսային յաւ Է մարգարեացել ձեր վրայ Եւ ասել. 8 «Այս ժողովուրդը շրթունքներով է ինձ մեծարում, բայց իրենց սիրտը հեռացած բաժանուած է ինձնից. 9 զուր Են ինձ պաշտում. մարդկանց կողմից պատուիրուած վարդապետութիւններ են ուսուցանում»: 10 Եւ Յիսուս իր մօտ կանչելով ժողովրդին՝ ասաց. «Լսեցէք Եւ ինմացէք. 11 ոչ թէ՝ ինչ որ բերանով է մտնում, այն Է պղծում մարդուն, այլ ինչ որ Ելուում է բերանից՝ այն Է պղծում մարդուն»: 12 Վյու ժամանակ նրա աշակերտները մօտեցան Եւ ասացին նրան. «Գիտե՞ս, որ փարիսեցիները, երբ այդ խօսքը լսեցին, գայթակղուեցին»: 13 Նա պատասխանեց նրանց Եւ ասաց. «Ամեն տունկ, որ իմ երկնաւոր Ճայրը չի տնկե, արմատափիլ պիտի արուի: 14 Թողլէք նրանց. կոյդեր Են, կոյդերի առաջնորդ. երբ կոյդն Է առաջնորդում կոյդին, սիսալում Է, Եւ երկում Ել փոսն Են ընկնում»: 15 Պետրոսը պատասխան տուեց նրան Եւ ասաց. «Այս առակը բացատրիր մեզ»: 16 Յիսուս ասաց. «Դեռևս դուք Եւ անհակացող եք. 17 չէք իմանում, թէ ամեն ինչ, որ բերան Է մտնում, որովայն Է գնում Եւ դուրս Է ելնում: 18 Իսկ ինչ ելնում Է բերանից, սրտից Է զայիս, Եւ այն Է մարդուն պղծում, 19 քանի որ սրտից Է, որ ելնում Են չար խորհուրդներ, սպանութիւններ,

շնութիւններ, պոռնկութիւններ, գողութիւններ, սուտ վկայութիւններ, հայիոյանքներ: 20 Այս բոլորն են, որ պղծում են մարդուն. իսկ անլուայ ձեռքերով ուտելը մարդուն չի պղծում»: 21 Յիսուս այդտեղից ենելով՝ գնաց Տիւրոսի եւ Սիրինի կողմերը: 22 Եւ ահա, այդ շրջաններից եկած քանանացի մի կին աղաղակում էր ու ասում. «Ուղրմիր ինձ, Տէ՛ր, Դաւթի Որդի, աղջկս չարաչար դիւահարլում Ե»: 23 Բայց նա նրան պատասխան չտուեց, եւ նրա աշակերտները մօտենալով՝ աղաչում էին նրան ու ասում. «Վրձակիր նրան, որովհետեւ մեր յետելից աղաղակում Ե»: 24 Նա պատասխան տուեց եւ ասաց. «Այլ տեղ չեմ ուղարկուած, եթէ ոչ Խարայէի տան կորուսեալ ոչխարների մօտ»: 25 Իսկ կինը մօտենալով՝ երկրպագում էր նրան ու ասում. «Տէ՛ր, օգնիր ինձ»: 26 Նա պատասխանեց նրան եւ ասաց. «Լաւ չէ մանուկների հացն առնել ու շներին զցել»: 27 Եւ նա ասաց. «Այն, Տէ՛ր, որովհետեւ շներն ել կերակրում են իրենց տիրոջ սեղանից ընկած փշրամքներով»: 28 Այն ժամանակ նրան պատասխանեց եւ ասաց. «Ո՛վ կին, մեծ է քո հաւատք, թող թեզ լինի՝ ինչպէս որ կամենում ես»: Եւ նրա դուստրը նոյն ժամին թժկուեց: 29 Եւ Յիսուս մեկնելով՝ այդտեղից՝ եկաւ Գալիլիայի ծովեցերք եւ, լեռը բարձրանալով, նստեց այնտեղ: 30 Նրան մօտեցաւ բազում ժողովուրդ. նրանց մէջ կային կաղեր, կոյրեր, համրեր, հաշմուածներ եւ ուրիշ շատեր: Սրանց թերին զցեցին նրա ոստքերի առջեւ, եւ նա նրանց թժկեց. 31 այսպէս որ, ժողովուրդը զարմանում էր՝ տեսնելով, որ համրերը խօսում են, կաղերը՝ քայլում, հաշմանդամները՝ թժկուում, կոյրերը՝ տեսնում. Եւ փառք էին տալիս Խարայէի Աստծուն: 32 Եւ Յիսուս իր մօտ կանչելով՝ աշակերտներին՝ ասաց. «Խսդում եմ այս ժողովորդին, որովհետեւ ահա երեք օր է, որ ինձ մօտ են եւ բան չունեն, որ ուտեն. Եւ նրանց չեմ կամենում սոված արձակել՝ գուցե ճանապարհին ուժասպառ լինեն»: 33 Աշակերտները նրան ասացին. «Իսկ այժմ, այս ամայութեան մէջ որտեղից է մեզ այնչափ հաց՝ այսքան ժողովուրդ կշտացնելու համար»: 34 Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Քանի՞ն նկանակ ունէք»: Եւ նրանք ասացին՝ եօթը, եւ մի քանի ծովւ:

35 Եւ նա հրամայեց ժողովրդին, որ նստեն գետնի վրայ: 36 Եւ վերցնելով եօթը նկանակն ու ձկները՝ գրիւթիւն յայտնեց Աստծուն եւ կտրեց ու տուեց աշակերտներին, եւ նրանք ել՝ ժողովրդին: 37 Բոլորը կերան ու յագեցան. Եւ եօթը լիքը զամբիւղ կտրուտանքների մնացորդներ վերցրին: 38 Եւ նրանք, որ կերան, մօտ չորս հազար հոգի էին՝ չհաշուած կանանց ու երեխաներին: 39 Երբ նա ժողովրդի բազմութիւնը արձակեց, նաևակ բարձրացաւ ու եկաւ Մագդաղիայի սահմանները:

16 **Փարիսեցիներն ու սաղուկեցիները** մօտեցան ու փորձելով՝ նրանից ուզում էին, որ ցոյց տայ իրենց երկնային մի նշան: 3 Իսկ նա պատասխան տուեց եւ ասաց նրանց. 4 «Զար եւ շնացող մի սերունդ նշան է ուզում, եւ սակայն նրան նշան չպիտի տրուի, բացի Յովնան մարգարէի նշանից»: Եւ նրանց թողեց ու զնաց: 5 Աշակերտներն ել գնացին ծովի այն կողմը, բայց մոռացան հաց վերցնել: 6 Յիսուս նրանց ասաց. «Տեսէք, զգոյն եղէք սաղուկեցիների եւ փարիսեցիների խմորից»: 7 Աշակերտները իրենց մէջ խորհում էին ու ասում. «Որովհետեւ հաց չենք վերցրելք»: 8 Յիսուս այդ իմացաւ ու ասաց. «Ձերահաւատներ, ինչո՞ւ եք ձեր մտքում խորհում, թէ հաց չլունէք: 9 Դեռեւս չէք իմանում եւ չէք յիշում իինզ նկանակը, որ կերակրեց իինզ հազարին. Եւ քանի՞ն սակառ վերցրիք. 10 ոչ ել եօթը նկանակը՝ չորս հազարին. Եւ քանի՞ն սակառ վերցրիք: 11 Արդ, ինչպէս չէք իմանում, թէ հացի համար չէ, որ ձեզ ասացի՝ զգոյն լինել փարիսեցիների եւ սաղուկեցիների խմորից»: 12 Այն ժամանակ իմացան, թէ չէք ասել, որ զգուշանան խմորից, այլ՝ փարիսեցիների եւ սաղուկեցիների ուսուցումից: 13 Եւ Յիսուս Փիլիպպեան Կեսարիայի կողմերը զնալով՝ հարցրեց աշակերտներին ու ասաց. «Մարդիկ իմ մասին ինչ են ասում, ո՞վ է մարդու Որդին»: 14 Եւ նրանք ասացին. «Մէկը, թէ՝ Յովիհաննես Մկրտիչը, եւ ուրիշներ՝ Եղիան, իսկ ումանք, թէ՝ Երեմիան, կամ մարգարէներից մէկը»: 15 Յիսուս նրանց ասաց. «Իսկ դուք իմ մասին ինչ եք ասում, ո՞վ եմ ես»: 16 Սիմոն Պետրոսը պատասխանեց ու ասաց. «Դու

ես Քրիստոսը՝ կենդանի Աստծու Որդին»:
17 Յիսուս պատասխանեց եւ նրան ասաց. «Երանի է քեզ, Սիմոն, Յովաննի որդի, որովհետեւ մարմինը եւ արինը չէ, որ յայտնեց քեզ, այլ՝ իմ Հայրը, որ երկնքում է: 18 Եւ ես քեզ ասում եմ, որ դու վեմ ես, եւ այդ վեմի վրայ պիտի շինեմ իմ եկեղեցին, ու դժոխքի դրները այն չպիտի յաղթահարեն: (Hadēs g86) 19 Եւ քեզ պիտի տամ երկնքի արքայութեան բանախները, եւ ինչ որ մի անգամ կապես երկրի վրայ, կապուած պիտի լինի երկնքում: Եւ ինչ որ արձակես երկրի վրայ, արձակուած պիտի լինի երկնքում»: 20 Այն ժամանակ խստի պատուիրեց աշակերտներին, որ ոչ ոքի չասեն, թէ ինքն է Քրիստոսը: 21 Դրանից յետոյ Յիսուս սկսեց յստակօրէն յայտնել աշակերտներին, թէ պէտք է, որ ինքը Երուսաղէմ գնայ, բազում չարչարանքներ կրի եւ անարգուի քահանայապետներից, օրէնսգէտներից, ժողովրդի ծերերից, սպանուի եւ երրորդ օրը յարութիւն առնի: 22 Եւ Պետրոսը նրան մի կողմ տաներով՝ սկսեց վիճել նրա հետ ու ասել. «Քան լիցի քեզ, Տէր, այդ քեզ չի պատահի»: 23 Եւ նա դառնալով Պետրոսին՝ ասաց. «Ետք զնա, սատանայ, դու գայթակղութիւն ես ինձ համար. որովհետեւ քո խորհուրդը Աստծունը չէ, այլ՝ մարդկանցը»: 24 Այն ժամանակ Յիսուս իր աշակերտներին ասաց. «Եթէ մէկը կամենում է հետեւել ինձ, թող ուրանայ իր անձը, վերցնի իր խաչը եւ գայ իմ յետեւից. 25 որովհետեւ ով կամենայ իր անձը փրկել, այն կը կորցնի. Եւ ով ինձ համար իր անձը կորցնի, կը գտնի այն: 26 Ինչ օգուտ կ'ունենայ մարդ, եթէ այս ամբողջ աշխարհը շահի, բայց իր անձը կործանի: Կա՞մ մարդ իր անձի փոխարէն ինչ փրկանք պիտի տայ. 27 քանի որ մարդու Որդին գալու է իր Յօր փառքով՝ իր հրեշտակների հետ միասին. Եւ այն ժամանակ իւրաքանչիւրին կը հատուցի ըստ իր գործերի: 28 Շշմարիտ եմ ասում ծեզ, որ այստեղ գտնուողների մէջ կան ումանք, որոնք մահը չեն ճաշակի, մինչեւ որ չտեսնեն մարդու Որդուն՝ եկած իր արքայութեամբ»:

17 Եւ վեց օր յետոյ Յիսուս իր հետ վերցրեց Պետրոսին, Յակոբոսին եւ նրա եղբօրք՝ Յովիաննեսին եւ նրանց հանեց, առանձին, մի բարձր լեռ 2 եւ նրանց առաջ

պայծառակերպուեց. Եւ նրա դէմքը փայլեց ինչպէս արեգակը. Եւ նրա զգեստները դարձան սպիտակ ինչպէս լրյութ: 3 Եւ ահա նրանց երեւացին Մովսէսն ու Եղիան, որ խօսում էին նրա հետ: 4 Պետրոսը պատասխան տուեց եւ ասաց Յիսուսին. «Տէր, լաւ է, որ մենք այստեղ ենք. երէ կամենաս, երէ բաղաւարներ շինենք, մէկը՝ քեզ համար, մէկը՝ Մովսէսի, մէկն էլ՝ Եղիայի»: 5 Եւ մինչ նա դեռ խօսում էր, ահա մի լրւալոր ամպ նրանց վրայ հովանի եղաւ. ամպից մի ծայն եկաւ ու ասաց. «Դա է իմ սիրելի Որդին, որին հաւանեցի, դրան լսեցէք»: 6 Երբ աշակերտները այս լսեցին, իրենց երեսի վրայ ընկան եւ սաստիկ վախեցան: 7 Եւ Յիսուս, մօտենալով, դիպաւ նրանց ու ասաց. «Ուտքի եկէք եւ մի վախեցէք»: 8 Նրանք աշքները բարձրացրին եւ Յիսուսից բացի ոչ ոքի չտեսան: 9 Եւ մինչ լեռից իջնում էին, Յիսուս նրանց պատուիրեց ու ասաց. «Վյշ տեսիլքը մարդու չասէք, մինչեւ որ մարդու Որդին մերեւներից յարութիւն առնի»: 10 Աշակերտները նրան հարցրին եւ ասացին. «Յապա ինչո՞ւ օրէնսգէտներն ասում են, թէ նախ Եղիան պիտի գայ»: 11 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Եղիան կը գայ եւ կը վերահաստատի ամեն ինչ. 12 բայց ծեզ ասում եմ, որ Եղիան արդին խկ եկել է. բայց նրան չճանաչեցին, այլ, ինչ որ կամեցան, արեցին նրան. նոյնպէս եւ մարդու Որդին նրանց ձեռքով չարչարուելու է»: 13 Այն ժամանակ աշակերտները հասկացան, թէ Յովիաննես Մկրտչի մասին էր ասել իրենց: 14 Երբ ժողովրդի մէջ եկան, մի մարդ մօտեցաւ, ծնկի եկաւ եւ ասաց. 15 «Տէր, ողորմիր իմ որդուն, որովհետեւ լրւանոտութիւնից է տառապում եւ չարաչար տանջուում է. շատ անգամ կրակի մէջ է ընկնում եւ երբեմ՝ ջրի մէջ: 16 Նրան քո աշակերտների մօտ տարայ, եւ չկարողացան բժշկել»: 17 Յիսուս պատասխան տուեց ու ասաց. «Ով անհաւատ եւ մոլորուած սերունդ, մինչեւ երբ ծեզ հետ պիտի լինեմ, մինչեւ երբ ծեզ պիտի հանդուրժեմ. նրան ինձ մօտ քեզ»: 18 Եւ Յիսուս նրան սաստեց, դեւ նրանից դուրս եկաւ, եւ մանուկը հենց այդ րոպէից բժշկուեց: 19 Այն ժամանակ աշակերտները, առանձին, մօտեցան եւ Յիսուսին ասացին. «Մենք ինչո՞ւ այն հանել չկարողացանք»: 20 Եւ Յիսուս

նրանց ասաց. «Ձեր թերահաւատութեան պատճառով. ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, եթէ մանանեխի հատիկի չափ հաւատ ունենաք, այս լերանը կ'ասէք՝ տեղափոխութիր այստեղից այնտեղ, եւ կը տեղափոխուի. եւ որեւէ բան ձեզ համար անհնարին չի լինի: 21 Բայց այս տեսակ դեւր այլ կերպ դուրս չի ենում, եթէ ոչ աղօթքով ու ծովապահութեամբ»: 22 Եւ մինչ նրանք Գայլիլայում դեռ շրջում էին, Յիսուս իր աշակերտներին ասաց. «Մարդու Որդին մատսնուելու է մարդկանց ձեռքը, 23 ու նրան պիտի սպանեն, եւ նա երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնի»: Եւ նրանք շատ տիրեցին: 24 Երբ նրանք Կափառնայում եկան, երկրամեան տուրքը պահանջողները մօտեցան Պետրոսին եւ ասացին. «Ձեր վարդապետը երկրորամեանը չի տալիս»: Եւ Պետրոսն ասաց՝ այս: 25 Եւ երբ տուն մտան, Յիսուս կանխեց նրան ու ասաց. «Քեզ ինչպէս է թուում, Սիմոն. ազգերի թագաւորները հարկերը կամ տուրքը ումբից են առնում, իրենց որդիներից, թէ՞ օտարներից»: 26 Եւ երբ ասաց՝ օտարներից, Յիսուս նրան ասաց. «Ապա ուրեմն որդիներն ազատ են: 27 Բայց որպէսզի նրանց զգայթակղեցնենք, գնա ծով ու կարթ զգիր, եւ առաջին ծուլը, որ դուրս կ'ենի, վերցրու ու բաց նրա թերանը եւ մի արծաթ դրամ կը գտնես. այն ան եւ իմ ու քո տեղ նրանց կը տաս»:

18 Այն օրը աշակերտները մօտեցան Յիսուսին եւ ասացին. «Մեզնից ովք է մեծ երկնքի արքայութեան մէջ»: 2 Եւ Յիսուս իր մօտ կանչեց մի մանուկ, կանգնեցրեց նրան նրանց մէջ 3 ու ասաց. «Ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, եթէ շդանաք ու չինէք մանուկների պէս, երկնքի արքայութիւնը չէք մտնի: 4 Ալր, ով իր անձը խոնարիեցնում է ինչպէս այս մանուկը, երկնքի արքայութեան մէջ նա է մեծ: 5 Եւ ով որ իմ ասունով մի այսպիսի մանուկ ընդունելու լինի, ինձ կ'ընդունի: 6 Եւ ով որ ինձ հաւատացող այս փոքրիկներից մէկին գայթակղեցնի, նրա համար լաւ կը լինի, որ նրա պարանոցից էշի երկանաբար կախուի, եւ նա սուզուի ծովի խորքը: 7 Վայ աշխարհին՝ գայթակղութիւնների պատճառով. գայթակղութիւններ պէտք է որ գան, բայց վայ այն մարդուն, որի միջոցով կը

գայ գայթակղութիւնը: 8 Եթէ քո ձեռքը կամ ոտքը թեզ գայթակղեցնում է, կտրիր այն եւ դէն զցիր թեզնից. լաւ է, որ դու մէկ ձեռքով կամ կաղ մտնես կեանք, բան երկու ձեռք ու երկու ոտք ունենաս եւ յաւիտենական կրակի մէջ ընկնես: (αἰσθίος γ166) 9 Եւ եթէ քո աչքն է գայթակղեցնում թեզ, հանիր այն եւ դէն զցիր թեզնից. լաւ է, որ դու միհականի մտնես կեանք, բան երկու աչք ունենաս եւ ընկնես գեհենի կրակը: (Geenna g1067) 10 Զգիյ եղէք, որ այս փոքրիկներից մէկին չարհամարհէք. ասում եմ ձեզ, որ երկնքում նրանց հրեշտակները մշտապէս տեսնում են երեսն իմ Յօր, որ երկնքում է. 11 որովհետեւ մարդու Որդին եկալ փրկելու կորածը»: 12 «Ձեզ ինչպէս է թուում. եթէ մի մարդ հարկը ոչխար ունենայ, եւ նրանցից մէկը մոլորուի, իննասունինը ոչխարը լերան վրայ չի թողնի ու գնայ որոնելու մոլորուածին: 13 Եւ եթէ պատահի, որ այն գտնի, ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, թէ նրա վրայ աւելի կ'ուրախանայ, բան իննասունինի վրայ, որ մոլորուած չեն: 14 Այսպէս՝ իմ երկնաւոր Յօր կամքը չէ, որ այս փոքրիկներից մէկը կորչի»: 15 «Եթէ եղբայրու քո դէմ մեղանչի, գնա յանդիմանիր նրան, երբ դու եւ նա մենակ էք. եթէ թեզ լիսի, քո եղբօրը շահեցիր: 16 Իսկ եթէ թեզ չլիսի, ան թեզ հետ մէկին եւ կամ երկուսին, որպէսզի երկու կամ երեք վկաների թերանով հաստատուի ամեն ինչ: 17 Իսկ եթէ նրանց Ել չլիսի, կ'ասես հաւատացեաների ժողովում. իսկ եթէ նրանց Ել չլիսի, թող նա թեզ համար լինի ինչպէս հեթանոսը եւ մաքսաւորը: 18 Ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, ինչ որ կապէք երկրի վրայ, կապուած պիտի լինի երկնքում: Եւ ինչ որ արծակէք երկրի վրայ, թող արծակուած լինի երկնքում: 19 Դարձեալ ձեզ ասում եմ. եթէ ձեզնից երկուսը միհաբանուեն երկրի վրայ որեւէ խնդրանիր համար, ինչ Ել որ խնդրեն, կը կատարուի նրանց համար իմ Յօր կողմից, որ երկնքում է. 20 որովհետեւ ուր երկու կամ երեք հոգի հաւաքուած լինեն իմ անունով, այնտեղ եմ ես, նրանց մէջ»: 21 Այն ժամանակ Պետրոսը մօտեցալ նրան ու ասաց. «Տէր, բանի անզամ, եթէ եղբայրու իմ դէմ մեղանչի, պէտք է ներեմ նրան. մինչեւ եօթն անզամ»: 22 Յիսուս նրան ասաց.

«Թեզ չեմ ասում, թէ՝ մինչեւ եօթն անգամ, այլ՝ մինչեւ եօթանասուն անգամ եօթը»: 23 «Այսպէս, երկնքի արքայութիւնը նմանւում է մի թագաւորի, որ կամեցաւ ծառաների հետ իր հաշիւները կարգադրել: 24 Եւ երբ սկսեց հաշիւն ընդունել, նրա մօտ թերուեց տասը հազար քանքարի մի պարտապան: 25 Եւ քանի որ նա վճարելու բան չուներ, նրա տէրը հրամայեց վաճառել նրան եւ նրա կնոջն ու որդիներին եւ այն ամէնը, ինչ նա ուներ, եւ պարտքը հատուցել: 26 Եւ ծառան գետին ընկնելով՝ երկրպագում էր նրան եւ ասում. «Յամբերո՞ն եղիր իմ հանդէպ, եւ բոլոր կը վճարեմ քեզ»: 27 Վյդ ծառայի տէրը, գթալով, արձակեց նրան եւ պարտքը նրան շնորհեց: 28 Իսկ ծառան դուրս ենելով՝ գտաւ իր ծառայակիցներից մէկին, որ իրեն հարիւր դահեկան պարտք էր: Եւ նրան բռնելով՝ խեղդում էր ու ասում. «Վճարիր ինձ, ինչ որ պարտք ես»: 29 Իսկ ծառայակիցը, ընկնելով նրա ոտքերը, աղաչում էր նրան եւ ասում. «Յամբերո՞ն եղիր իմ հանդէպ, եւ կը վճարեմ քեզ»: 30 Իսկ սա չէր կամենում. գնաց նրան բանտ նետել տուեց, մինչեւ որ պարտքը վճարէ: 31 Նրա ծառայակիցները, երբ տեսան եղածը, շատ տրտմեցին եւ եկան ու իրենց տիրոջը պատմեցին այն ամէնը, ինչ եղիր էր: 32 Վյն ժամանակ տէրը կանչեց նրան եւ ասաց. «Չար ծառայ, քո ամբողջ պարտքը քեզ շնորհեցի նրա համար, որ աղաչեցիր ինձ. 33 իսկ պէտք չէր, որ դու ել գթայիր քո ծառայակիցին, ինչպէս ես ել քեզ գթացի»: 34 Եւ նրա տէրը բարկանալով՝ նրան յանձնեց դահիճներին, մինչեւ որ հատուցէր բոլոր պարտքերը: 35 Նոյնը պիտի անի ձեզ եւ իմ Յայր, որ երկնքում է, եթէ ձեզանից իւրաքանչիւրը սրտանց չների իր եղրօրը՝ նրա յանցանքները»:

19 Եւ երբ Յիսուս աւարտեց այս խօսքերը, Գայիիայից տեղափոխուեց եւ եկաւ Յրէաստանի սահմանները, Յորդանանի միլս կողմը: 2 Եւ նրա յետեւից բազում ժողովուրդ գնաց, եւ այնտեղ նրանց բժկեց: 3 Եւ փարիսեցները, մօտենալով նրան, փորձեցին եւ ասացին. «Օրինաւո՞ր է, որ մէկն իր կնոջը արձակի ամէն մի յանցանքի պատճառով»: 4 Նա պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Դուք չէք կարդացել, թէ նա, ով սկզբից ստեղծեց,

արու եւ եզ արեց նրանց եւ ասաց. 5 դրա համար տղամարդը պիտի թողնի հօրը եւ մօրը ու պիտի գնայ իր կնոջ յետեւից. Եւ երկուսը մէկ մարմին պիտի լինեն: 6 Ապա ուրեմն՝ ոչ թէ երկու, այլ մէկ մարմին են: Արդ, ինչ որ Աստուած միացրեց, մարդը թող չքածանի»: 7 Նրան ասացին. «Իսկ Մովսէսը ինչո՞ւ մեզ պատուիրեց ապահարզանի թուղթ տալ ու արձակել»: 8 Յիսուս նրանց ասաց. «Մովսէսը ձեր խստարտութեան պատճառով ձեզ թոյլ տուեց արձակել ձեր կանանց, բայց սկզբից այդպէս չի եղել: 9 Սակայն ասում եմ ձեզ, թէ ով իր կնոջն արձակում է, եւ դա պոռնկութեան պատճառով չէ, եւ ուրիշին է առնում, շնանում է. շնանում է եւ նա, ով արձակուածին է առնում»: 10 Իր աշակերտները նրան ասացին. «Եթէ այդպիսին է պարագան մարդու եւ կնոջ համար, լաւ է չամուսնանալ»: 11 Եւ նա նրանց ասաց. «Բոլորն ընդունակ չեն այդ բանին, այլ՝ նրանք, որոնց տրուած է. 12 որովհետեւ կան ներքինիներ, որոնք իրենց մօր որովանից այդպէս են ծնուել. կան ներքինիներ եւ, որոնք մարդկանց կողմից են ներքինի դարձել. ներքինիներ ել կան, որոնք երկնքի արքայութեան համար իրենք իրենց ներքինիներ են դարձր»լ. ով կարող է տան»լ«թող տանի»: 13 Վյն ժամանակ նրա մօտ մանուկներ բերուեցին, որ նրանց վրայ ձեռք դնի ու աղօթք անի. իսկ նրա աշակերտները սաստում եին բերողներին: 14 Յիսուս ասաց. «Թրյու տուէք այդ մանուկներին եւ մի արգելէք, որ նրանք ինձ մօտ գան, որովհետեւ երկնք արքայութիւնը այդպիսիներինն է»: 15 Եւ նրանց վրայ ձեռք դրեց ու այդտեղից գնաց: 16 Եւ ահա մէկը մօտենալով նրան՝ ասաց. «Բարի վարդապետ, ինչ բարիք գործեմ, որ յալիտենական կեանքն ունենամ»: (αιδοῖος ց166) 17 Եւ նա նրան ասաց. «Ինչո՞ւ ես ինձ բարու մասին հարցում. մէկ է բարին. Եթէ կամենում ես յալիտենական կեանքը մտնել, պահիր պատուիրանները»: 18 Նա ասաց. «Որի՞նք»: Յիսուս նրան ասաց. «Մի սպանիրը, մի շնանարը, մի գողանարը, սուտ մի վկայիրը, 19 քո հօրն ու մօրը մեծարիրը եւ քո ընկերոջը քո անձի պէս պիտի սիրեալը»: 20 Երիտասարդը նրան ասաց. «Վյդ բոլորը

իմ մանկութիւնից ի վեր պահել եմ. արդ, Ել ինչ բանով պակաս եմ դեռ»: 21 Յիսուս նրան ասաց. «Եթէ կամենում ես կատարեալ լինել, գնա վաճառքիր քո ունեցուածքը ու տուր աղքատներին. եւ երկնքում գանձեր կ'ունենաս. եւ դու արի իմ յետելից»: 22 Երբ երիտասարդը այս խօսքը լսեց, տրտմած գնաց. որովհետեւ շատ հարստութիւն ուներ: 23 Յիսուս աշակերտներին ասաց. «Ճշմարիտ ես ասում ծեզ, որ հարուստը դժուարութեամբ կը մտնի երկնքի արքայութիւնը: 24 Դարձեալ ասում եմ ծեզ՝ աւելի հեշտ է, որ պարանը ասեղի ծակով մտնի, քան թէ հարուստը՝ Աստծու արքայութիւնը»: 25 Երբ աշակերտները այս լսեցին, շատ զարմացան ու ասացին. «Խսկ նվ կը կարողանայ փրկուել»: 26 Յիսուս նրանց նայեց եւ ասաց. «Մարդկանց համար այդ անկարեի է, քայ Աստծու համար ամեն ինչ կարելի է»: 27 Այն ժամանակ Պետրոսը պատասխան տուեց ու ասաց նրան. «Ահաւասիկ, մենք թողեցինք ամեն քան եւ եկանք քո յետելից. արդ, մենք ինչ կ'ունենանք»: 28 Յիսուս նրանց ասաց. «Ճշմարիտ եմ ասում ծեզ, թէ դուք, որ եկաք իմ յետելից, երկրորդ գալստեան, երբ որ մարդու Որդին իր փառքի աթոռին կը նստի, դուք Ել կը նստէք տասներկու աթոռների վրայ՝ դատելու հսրայելի տասներկու ցեղերին: 29 Եւ ամեն ոք, որ թողել է տուն կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ մայր, կամ կին, կամ որդիներ, կամ ազարակներ՝ իմ անուան համար, հարիւրապատիկ պիտի ստանայ եւ յալիտեսական կեանքը պիտի ժառանգի: (αιόνιος γ166) 30 Շատ առաջիններ վերջին պիտի լինեն, եւ վերջիններ՝ առաջին»:

20 «Երկնքի արքայութիւնը ննան է մի տանուտերի, որ առաւոտեան ելալ իր այգու համար մշակներ վարձելու: 2 Եւ մշակների օրավարձը մԵկ դահեկան սակարկելով՝ նրանց ուղարկեց իր այգին: 3 Եւ առաւոտեան ժամը իննի մօտ դուրս ենելով՝ տեսաւ ուրիշների, որ պարապ կանգնել էին հրապարակում: 4 Նրանց Էլ ասաց. «Դնւր Ել գնացէք իմ այգին, եւ ինչ որ արժան է, կը տամ ծեզ»: 5 Նրանք եւս զնացին: Եւ դարձեալ դուրս ենելով կեսօրին ու կեսօրից յետոյ ժամը

երեքի մօտ՝ նոյն ձեւով արեց: 6 Եւ ժամը իհնզի մօտ դուրս ենելով՝ գտաւ ուրիշների, որ պարապ կանգնել էին. նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ էք այստեղ ամբողջ օրը պարապ կանգնելք»: 7 Նրան ասացին. «Որովհետեւ մեզ ոչ ոք չվարձեց»: Նրանց ասաց. «Դնւր Ել գնացէք այգին, եւ ինչ որ արժան է, կը ստանաքք»: 8 Եւ երբ երեկոյ եղաւ, այգու տէրը իր գործավարին ասաց. «Կամչիր մշակներին եւ տուր նրանց վարձը՝ սկսած վերջիններից մինչեւ առաջինները»: 9 Երբ եկան ժամը իհնզի մօտ վարձուածները, իւրաքանչիւրը մԵկ դահեկան ստացան: 10 Երբ առան, տրտնջում էին տանտիրոջից ու ասում. 11 «Դրանք՝ այդ վերջինները, մԵկ ժամ գործ արեցին, իսկ դու դրանց հաւասար արեցիր մեզ, որ տարանք օրուայ ծանրութիւնը եւ տօրթ»: 12 Նա պատասխանեց նրանցից մԵկին եւ ասաց. «Ընկեր, քեզ չեմ զրկում. չՔ որ ինձ հետ մԵկ դահեկանի սակարկեցիր. 14 ստացիր քոնք եւ գնա. այս վերջիններին կամենում եմ տալ որքան եւ քեզ. 15 միթէ իրաւունք չունեմ իմ ունեցածի հետ վարուելու, ինչպէս կամենում եմ: Կամ թէ՝ նախանձնիւմ ես, որ ես առատածեօն եմ»: 16 Այսպէս, վերջինները առաջին պիտի լինեն, եւ առաջինները՝ վերջին. որովհետեւ բազում են կանչուածները, քայ սակաւ են ընտրեալները»: 17 Երբ Յիսուս Երուսաղէմ էր բարձրանում, Տամներկուսին առանձին իր հետ վերցրեց եւ ճանապարհին ասաց նրանց. 18 «Ահաւասիկ Երուսաղէմ ենք բարձրանում, եւ մարդու Որդին պիտի մատնուի բահանայապետերին ու օրէնսգէտներին. եւ նրան մահուան պիտի դատապարտեն 19 ու նրան հեթանուններին պիտի մատնեն՝ ծաղրուելու, ծեծուելու եւ խաչը հանուելու համար, սակայն նա երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնի»: 20 Այն ժամանակ նրան մօտեցաւ Զեբեղէոսի որդիների մայրը՝ իր որդիների հետ միասին. նա երկրպագում էր ու նրանից մի բան ուզում: 21 Եւ նա նրան ասաց. «Ինչ ես ուզում»: Կինն ասաց նրան. «Ասս, որ սրանք՝ իմ այս երկու որդիները, նստեն քո արքայութեան մԵջ, մԵկը՝ քո աջ

կողմում եւ միւսը՝ ձախ կողմում»: 22 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց. «Չեք իմանում՝ ինչ էք խնդրում. կարո՞ն էք խմել այն բաժակը, որը ես խմելու եմ. կամ՝ մկրտուել այն մկրտութեամբ, որով ես մկրտուելու եմ»: Նրան ասացին՝ կարող ենք: 23 Յիսուս նրանց ասաց. «Իմ բաժակը կը խմեր, եւ այն մկրտութեամբ, որով ես մկրտում եմ, կը մկրտուեք, բայց նստեցնել իմ աջ եւ ձախ կողմերում՝ ես չեք, որ կը տամ, այլ այդ նրանց համար է, որոնց տրուած է իմ Յօրից»: 24 Եւ տասը աշակերտները, այս լսելով, բարկացան երկու եղբայրների վրայ: 25 Յիսուս նրանց իր մօտ կանչեց ու ասաց. «Գիտէք, որ ազգերի իշխանաւորները տիրում են ազգերի վրայ, եւ մեծամեծները իշխում են նրանց վրայ: 26 Զեր մէջ եւս չպետք է այդպէս լինի. այլ ձեզնից ով կը կամենայ մեծ լինել, ձեր ծառան պիտի լինի. 27 Եւ ձեզնից ով կը կամենայ առաջին լինել, ձեր ծառան պիտի լինի. 28 Ինչպէս որ մարդու Որդին չեկալ ծառայութիւն ընդունելու, այլ ծառայելու եւ իր անձը տալու որպէս փրկանք շատերի փոխարևն»: 29 Եւ երբ նրանք Երիքովից դուրս եին գալիս, Յիսուսի յետեւից բազում ժողովուրդ գնաց: 30 Եւ ահա երկու կոյրեր նստած եին ճանապարհի եգերքին: Երբ լսեցին, թէ Յիսուս անցնում է, աղաղակեցին ու ասացին. «Ողորմիր մեզ, Յիսուս, Դաւթի Որդի»: 31 Եւ ամբոխը յանդիմանեց նրանց, որ լրեն: Իսկ նրանք առաւել եւս աղաղակում եին ու ասում. «Ողորմիր մեզ, Տէր, Դաւթի Որդի»: 32 Յիսուս տեղում կանգ առաւ, կանչեց նրանց եւ ասաց. «Ինչ էք կամենում, որ ձեզ անեմ»: 33 Նրան ասացին. «Որ մեր աշքերը բացուեն, Տէր»: 34 Եւ գթալով՝ Յիսուս դիպաւ նրանց աշքերին, եւ նրանք իսկոյն տեսան ու գնացին նրա յետեւից:

21 Երբ Երուսաղեմին մօտեցան եւ եկան Բերփագէ, Զիթենեաց լերան մօտ, այն ժամանակ Յիսուս իր աշակերտներից երկուսին ուղարկեց ու նրանց ասաց. 2 «Գնացէք այդ գիւղը, որ ձեր դիմացն է, եւ այնտեղ կը գտնէք կապուած մի էշ եւ նրա հետ՝ մի բուռակ. արձակեցէք բերէք ինձ: 3 Եւ եթէ մէկը ձեզ բան ասի, կ'ասէք, որ Տիրոջ պէտք են. եւ նա իսկոյն դրանք կ'ուղարկի»: 4 Բայց այս բոլորը եղաւ, որպէսզի կատարուի մարգարէի

խօսքը, որ ասում է. 5 «Ասացէք Սիոնի դստերը, ահա դէպի թեզ է գալիս քո թագաւորը՝ հեզ եւ նստած էշի ու էշի բուռակի վրայ»: 6 Աշակերտները գնացին եւ արեցին, ինչպէս Յիսուս իրենց հրամայել էր. 7 եւ էշն ու բուռակը բերեցին, նրանց վրայ զգեստներ զցեցին. եւ նա նստեց դրանց վրայ: 8 Եւ բազում ժողովուրդ իրենց զգեստները փոեցին ճանապարհի վրայ, իսկ ուրիշներ ծատերից ճիւղեր էին կտրում ու սփռում ճանապարհի վրայ: 9 Առաջից եւ յետեւից գնացող ժողովորդի բազմութիւնը աղաղակում էր ու ասում. «Օրինութիւնն Դաւթի Որդուն, օրինեալ է նա, որ գալիս է Տիրոջ անունով, օրինութիւնն՝ բարձունքներում»: 10 Եւ երբ նա մտաւ Երուսաղեմ, ամբողջ քաղաքը դղրդաց, եւ ասում էին՝ նվ է սա: 11 Իսկ ժողովորդի բազմութիւնն ասում էր. «Սա Յիսուս մարգարէն է, որ Գալիլիայի Նազարէթ քաղաքից է»: 12 Եւ Յիսուս մտաւ տաճար ու դուրս հանեց բոլոր նրանց, որ տաճարի մէջ վաճառում ու գնումներ էին անում. նա շուր տուեց լրմայափոխների սեղաններն ու աղանեփաճառների աթոռները: 13 Եւ նրանց ասաց. «Գրուած է՝ իմ տունը աղօթքի տուն պիտի կոչուի, իսկ դուք աւազակների որց էք արել այդ»: 14 Տաճարի մէջ կոյրեր եւ կաղեր Յիսուսին մօտեցան, եւ նա բժշկեց նրանց: 15 Երբ քահանայապետներն ու օրէնսգէտները տեսան այն սքանչելիքները, որ նա արեց, եւ մանուկներին, որ տաճարի մէջ աղաղակում էին ու ասում՝ օրինութիւնն Դաւթի Որդուն, բարկացան. 16 Եւ ասացին նրան. «Լսո՞ւ ես՝ դրանք ինչ են ասում»: Յիսուս նրանց ասաց. «Այն, դուք չէք կարողացել, թէ՝ երեխաների ու ծծկերների բերանով օրինութիւն կատարեցիք»: 17 Եւ նրանց թողնելով՝ ելալ քաղաքից դուրս, դէպի Բերանիա. եւ այնտեղ գիշերեց: 18 Եւ արաւոտեան երբ քաղաք վերադարձաւ, բայց զգաց: 19 Եւ ճանապարհի վրայ մի թգենի տեսնելով՝ եկալ դէպի այն եւ նրա վրա ոչինչ չգտաւ, այլ միայն՝ տերեւ: Եւ թգենուն ասաց. «Այսուհետեւ բեզմից յախտեան պտուղ թող չլինի»: Եւ նոյն պահին թգենին չորացաւ: (ան ց165) 20 Երբ աշակերտները այս տեսան, զարմացան ու ասացին. «Ինչպէս թգենին

իսկոյն չորացաւ»: 21 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Եշմարիտ եմ ասում ձեզ, եթէ հաւատ ունենաք եւ չերկարեք, ոչ միայն կ'անեք այդ թզենուն պատահածը, այլ թեկուց եւ այդ լերանն ասէք՝ եկիր ու ծովս ընկիր, այն կը կատարուի: 22 Եւ ամէն ինչ, որ ուզէք աղօթքի մէջ հաւատով, կը ստանաբ»: 23 Եւ երբ տաճար եկաւ, մինչ ուսուցանում էր, նրան մօտեցան քահանայապետները, ժողովրդի ծերերը եւ ասացին. «Քնչ իշխանութեամբ ես այդ անում, եւ ով տուեց թեզ այդ իշխանութիւնը»: 24 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Ես ել ձեզ մի քան հարցնեմ. եթէ ինձ ասէք, ես ել ձեզ կ'ասեմ, թէ ինչ իշխանութեամբ եմ այս անում: 25 Յովիաննեսի մկրտութիւնը որտեղից էր՝ երկնքից, թէ՝ մարդկանցից»: Նրանք իրար մէջ խորհուրդ էին անում ու ասում. «Եթէ ասենք՝ երկնքից, մեզ կ'ասի՝ իսկ ինչո՞ւ չհաւատացիք նրան. 26 իսկ եթէ ասենք՝ մարդկանցից, ժողովրդից վախենում ենք, որովհետեւ բոլորն ել Յովիաննեսին որպէս մարգարէ են ընդունում»: 27 Պատասխանեցին Յիսուսին ու ասացին՝ չգիտենք: Նա ել նրանց ասաց. «Ես ել ձեզ չեմ ասի, թէ ինչ իշխանութեամբ եմ այս անում»: 28 «Բայց ինչպէս է ձեզ թռում. մի մարդ երկու որդի ունէր: Առաջինին մօտենալով՝ նա ասաց. «Որդեակ, զնայ այսօր աշխատիր այգում»: 29 Սա պատասխանեց ու ասաց. «Գնում եմ, տէր». ու չգնաց: 30 Մօտեցաւ միւսին ել եւ նոյնն ասաց: Սա պատասխանեց ու ասաց. «Չեմ ուզում»: Բայց յետոյ զղջաց եւ զնաց այգին: 31 Արդ, երկուսից մի կատարեց հօր կամքը»: Նրանք ասացին՝ վերջինը: Յիսուս նրանց ասաց. «Եշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ մաքսաւրդներ ու պոռնիկներ ձեզնից առաջ պիտի հասնեն արքայութիւն, 32 որովհետեւ Յովիաննեսը արդարութեան ճանապարհով եկաւ, եւ նրան չհաւատացիք. իսկ մաքսաւրդներ ու պոռնիկներ հաւատացին նրան. եւ դուք այդ տեսաք եւ յետոյ էլ զղջացիք, որ նրան հաւատայիք»: 33 «Լսեցէք մի այլ առակ. մի տանուտեր կար, որ այգի տնկեց եւ այն ցանկապատեց ու նրա մէջ հնաձան փորեց եւ աշտարակ շինեց. ապա այն վարձու տուեց մշակներին եւ զնաց հեռու երկիր: 34 Երբ պտղի ժամանակը մօտեցաւ, իր ծառաներին

ուղարկեց այն մշակների մօտ, որպէսզի բերքից իր բաժինը առնեն: 35 Իսկ մշակները նրա ծառաներին բռնելով՝ մէկին տանչեցին, մէկին սպանեցին, մէկին քարկոծեցին: 36 Դարձեալ ուրիշ ծառաներ ուղարկեց՝ թուով աւելի, քան առաջինները: Եւ սրանց ել նոյնն արեցին: 37 Յետոյ նրանց մօտ ուղարկեց իր որդուն ու ասաց՝ թերեւս իմ այս որդուց ամացեն: 38 Իսկ մշակները, երբ տեսան որդուն, իրենց մտքում ասացին՝ սա է ժառանգը, եկէք սպանենք սրան եւ սրա ժառանգութիւնը մենք սեփականացնենք: 39 Եւ նրան բռնեցին հանեցին այգուց դուրս եւ սպանեցին: 40 Արդ, երբ այգու տէրը գայ, այդ մշակներին ինչ կ'անի»: 41 Նրանք ասացին նրան. «Զարերին չարաչար կ'ոչնչացնի եւ այգին կը տայ այլ մշակների, որոնք նրան կը տան պտղուղներն իրենց ժամանակին»: 42 Յիսուս նրանց ասաց. «Սուլրք Գրքերում երբեւից չք կարդացել՝ այն վեմը, որ կառուցողները անարգեցին, նա է, որ եղաւ անկիւնաբար. Տիրոջից եղաւ այս, եւ մեր աշքին սրանչեիլ: 43 Դրա համար ասում եմ ձեզ, որ ձեզնից կը վերցուի Աստծու արքայութիւնը եւ կը տրուի այն ազգին, որ պտղաբեր կը դարձնի այն: 44 Եւ ով այս վեմի վրայ ընկնի, կը փշրուի, եւ ում վրայ այն ընկնի, նրան կը ճզմի»: 45 Երբ քահանայապետները եւ օրէնսգետներ ու փարիսեցիներ նրա առակները լսեցին, ինացան, որ իրենց համար ասաց: 46 Եւ ուզում էին նրան բռնել, բայց վախեցան ժողովրդից, քանի որ իբրեւ մարգարէ էին ընդունում նրան:

22 Յիսուս դարձեալ պատասխանեց եւ առակներով ասաց նրանց. 2 «Երկընքի արքայութիւնը նմանուեց մի թագաւորի, որ իր որդու համար հարսանիթ արեց: 3 Եւ ուղարկեց իր ծառաներին՝ հրամիրուածներին հարսանիթի կանչելու. ու նրանք չուզեցին գալ: 4 Դարձեալ ուրիշ ծառաներ ուղարկեց՝ ասելով. «Հրամիրուածներին ասացէք՝ ահա իմ ճաշկերոյթը պատրաստեցի. իմ զուարակները եւ իմ պարարտ անասունները մորթուած են, ու ամէն ինչ պատրաստ է, եկէք հարսանիթի»: 5 Սակայն նրանք, բանի տեղ չինելով, զնացին՝ մէկն իր ազգարակը, մէկն իր առեւտրին. 6 Ուրիշներ ել բռնեցին նրա ծառաներին, անպատուեցին ու սպանեցին:

7 Իսկ թագաւորը երբ լսեց, բարկացաւ եւ իր զօրքն ուղարկեց ու ընաջնջեց սպանողներին եւ այրեց նրանց քաղաքը: 8 Ապա իր ծառաներին ասաց. «Հարսանիքը պատրաստ է, բայց հրավիրուածները արժանի չեն: 9 Արդ, զնացէք հրապարակները եւ ում որ գտնէք, կանչեցէք հարսանիքի»: 10 Եւ ծառաները ճանապարհների վրայ ենելով՝ հաւաքեցին բոլոր նրանց, ում գտան՝ եւ շարերին, եւ բարիներին. Եւ հարսանիքը լցուեց հրավիրուածներով: 11 Եւ երբ թագաւորը ներս մտաւ հրավիրուածներին նայելու, այնտեղ տեսաւ մի մարդու, որ հարսանիքի զգեստ չեր հագել, ու նրան ասաց. 12 «Ընկեր, որ հարսանիքի զգեստ չունեիր, ինչպես այստեղ մտար»: Եւ նա պապանձուեց: 13 Այն ժամանակ թագաւորը ծառաներին ասաց. «Կապեցէք դրա ոտքերն ու ձեռքերը եւ դուրս հանեցէք դրան, արտաքին խաւարը. այնտեղ կը լինի լաց եւ ատամների կրծոտում. 14 որովհետեւ կանչուածները բազում են, իսկ ընտրեալները՝ սակա»: 15 Այն ժամանակ փարիսեցիները գնացին խորհուրդ արեցին նրա մասին, թէ ինչպես խօսքերով նրան որոգայթ լարեն: 16 Եւ նրա մօս ուղարկեցին իրենց աշակերտներից ոմանց՝ հերովիտսականների հետ միասին եւ ասացին. «Վարդապետ, գիտենք, որ ճշմարտախոս ես եւ Աստծու ճանապարհը ճշմարտութեամբ ես ուսուցանում. Եւ ոչ մեկից չես քաշում ու ոչ մի մարդու աշառութիւն չ»ս անում: 17 Արդ, ասա մեզ, ինչպես է թեզ թուում. պէտք է հարկ տալ կայսրին, թէ՞ ոչ»: 18 Յիսուս հասկացաւ նրանց խորամանկութիւնն ու ասաց. «Ինչո՞ւ էք ինձ փորձում, կեղծաւորներ, 19 ինձ հարկի դահեկան ցոյց տուէք»: Եւ նրանք մի դահեկան թերեցին: 20 Եւ նա ասաց նրանց. «Այս պատկերը կամ գիրը ումն է»: 21 Նրանք ասացին՝ կայսրինը: Այն ժամանակ նրանց ասաց. «Գնացէք, տուէք կայսրինը՝ կայսեր եւ Աստծունը՝ Աստծուն»: 22 Երբ այս լսեցին, զարմացան եւ թողեցին նրան ու գնացին: 23 Նոյն օրը նրան մօտեցան սարուկեցիները, որոնք ասում էին, թէ յարութիւն չկայ. հարց տուեցին նրան ու ասացին. 24 «Վարդապետ, Մովսէսն ասաց, որ՝ եթէ մեկն անժառանգ մեռնի, նրա եղբայրը նրա կնոջը պիտի առնի եւ

իր եղբօրը զաւակ հասցնի: 25 Մեզ մօտ եօթը եղբայրներ կային. առաջինը կին առաւ ու ապա մեռաւ. Եւ որովհետեւ զաւակ չուներ, կնոշն իր եղբօրը թողեց: 26 Նոյնպէս եւ երկրորդը, մինչեւ եօթներորդը: 27 Բոլորից յետոյ կինն էլ մեռաւ: 28 Արդ, յարութեան ժամանակ եօթից ում կին կը լինի նա, քանի որ բոլորն էլ նրան իբրեւ կին ունեցան»: 29 Յիսուս պատափանեց նրանց ու ասաց. «Մովսէրուածներ, ոչ Գրքերն էք հասկանում եւ ոչ էլ Աստծու զօրութիւնը. 30 որովհետեւ յարութեան ժամանակ ոչ կին են առնում եւ ոչ էլ մարդու զնում, այլ կը լինեն՝ ինչպէս հրեշտակները երկնքում: 31 Բայց մեռելների յարութեան մասին չէք կարդացել Աստծուց ձեզ ասուածը. 32 Ես եմ Աքրահամի Աստուածը, Խսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը. Եւ Աստուած՝ մեռելների Աստուածը չէ, այլ՝ կենդանիների»: 33 Երբ ժողովուրդը այս լսեց, զարմացաւ նրա ուսուցման վրայ: 34 Իսկ փարիսեցիները երբ լսեցին, թէ նա պապանձեցրեց սարուկեցիներին, ի մի հաւաքուեցին. 35 Եւ նրանցից մեկը նրան փորձելով՝ հարցրեց ու ասաց. 36 «Վարդապետ, Օրենքի մէջ ո՞ր պատուիրանն է մեծ»: 37 Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Պիտի սիրես քո Տէր Աստծուն քո ամբողջ սրտով, քո ամբողջ հոգով ու քո ամբողջ մտքով: 38 Այս է մեծը եւ առաջին պատուիրանը. 39 Եւ երկրորդը սրա նման է. պիտի սիրես քո ընկերոջը, ինչպէս քո անձը: 40 Այս երկու պատուիրաններից են կախուած ամբողջ Օրենքը եւ մարգարէները»: 41 Եւ երբ փարիսեցիները հաւաքուեցին, Յիսուս նրանց հարցրեց ու ասաց. 42 «Ի՞չ կարծիք ունեք Քրիստոսի մասին, ո՞ւմ որդին է»: Նրան ասացին՝ Դաւթի: 43 Յիսուս նրանց ասաց. «Իսկ Դաւթին ինչպես նրան Սուրբ Յովով կոչում է Տէր եւ ասում է. 44 «Տէրն իմ տիրոջն ասաց՝ նստիր իմ աջ կողմում, մինչեւ որ քո թշնամիներին դնեմ քո ոտքերի տակ իբրեւ պատուանդան»: 45 Իսկ եթէ Դաւթիթ նրան Տէր է կոչում, ինչպես նրա որդին կը լինի»: 46 Եւ ոչ ոք նրան մի բար պատափան չկարողացաւ տալ: Եւ այդ օրուանից ոչ քէր համարձակում նրան մի որեւէ բան հարցնել:

23

Եւ իր աշակերտներին ու ասաց. «Մովսէսի
այթոնի վրայ նստեցին օրենսգետներն ու
փարիսեցիները. 3 ամեն ինչ, որ նրանք ծեզ
ասեն, արէք եւ պահեցէք, բայց մի արէք ըստ
նրանց գործերի, քանի որ ասում են, բայց չեն
անում: 4 Ծանր ու դժուարակիր բեռներ են
կապում եւ դնում մարդկանց ուսերի վրայ,
բայց իրենց մատով անգամ չեն կամենում
շարժել դրանք: 5 Եւ իրենց բոլոր գործերն
անում են՝ ի ցոյց մարդկանց. լայնացնում են
իրենց գրապանակները եւ երկարացնում
են իրենց զգեստների ծոպերը: 6 Սիրում են
ընթրիքների ժամանակ պատույ տեղերը,
ժողովարաններում՝ նախապատի աթոռները
եւ իրապարակներում ողջոյններ առնել 7 ու
մարդկանցից կոչուել՝ ուարքի, որ նշանակում է
ուսուցիչ: 8 Բայց դուք որեւէ մէկին ուսուցիչ մի
կոչէք, որովհետեւ ձեր ուսուցիչը մէկ է, եւ դուք
բոլորդ եղբայրներ եք: 9 Եւ երկրի վրայ ոչ մէկին
ծեզ հայր մի կոչէք, որովհետեւ մէկ է ձեր Յայրը,
որ երկնքում է: 10 Եւ ուսուցիչներ չկոչուեք,
որովհետեւ Քրիստոս է ձեր ուսուցիչը: 11 Եւ
ծեզնից մեծը ձեր սպասաւոր պիտի լինի: 12 Ով
իր անձը բարձրացնում է, կը խոնարիու. եւ ով
խոնարիեցնում է իր անձը, կը բարձրանայ: 13
Վայ ձեզ կեղծաւորներիդ՝ օրենսգետներիդ եւ
փարիսեցիներիդ, որ երկնքի արքայութիւնը
փակում էք մարդկանց առաջ. դուք չէք մտնում
եւ մտնողներին էլ թոյլ չէք տալիս, որ մտնեն:
15 Վայ ձեզ կեղծաւորներիդ՝ օրենսգետներիդ
եւ փարիսեցիներիդ, որ շրջում էք ծովի ու
ցամաքի վրայ՝ անգամ մէկին նորահաւատ
դարձնելու համար, եւ երբ նա այդպիսին է
դառնում, նրան ծեզանից կրկնակի անգամ
աւելի գեհենի որդի էք դարձնում: (*Geenna g1067*) 16
Վայ ձեզ, կոյր առաջնորդներ, որ ասում էք՝ ով
որ երդուի տաճարի վրայ, այդ երդումը ոչինչ
չի նշանակում. բայց ով որ երդուի տաճարի
մէջ եղած ոսկու վրայ, պարտաւորում է այն
կատարել: 17 Յիմարներ եւ կոյրեր, ինչն է
մեծ՝ ոսկին, թէ տաճարը, որ սրբացնում է
ոսկին: 18 Եւ՝ ով որ երդուի սեղանի վրայ,
այդ երդումը ոչինչ չի նշանակում. բայց ով
որ երդուի նրա վրայ գտնուող ընծայի վրայ,
պարտաւորում է այն կատարել: 19 Յիմարներ

Եւ կոյրեք, ինչն է մեծ՝ ընծան, թէ սեղանը, որ սրբագրուում է ընծան: 20 Իսկ արդ, ով որ երդուեց սեղանի վրայ, երդուած կը լինի նրա վրայ եւ այն ամենի վրայ, որ սեղանի վրա է: 21 Եւ ով երդուեց տաճարի վրայ, երդուած կը լինի նրա եւ նրա մէջ բնակուող Աստծու վրայ: 22 Եւ ով երդուեց երկնքի վրայ, երդուած կը լինի Աստծու աթոռի եւ նրա վրայ նստողի վրայ: 23 Վայ ձեզ կեղծաւորների՞՝ օրենսգէտներիդ եւ փարիսեցիների, որ տախս եք անանուխի եւ սամիթի ու չանանի տասանորդը, բայց թողել եք օրենքի ամենից կարեւորները՝ արդարադատութիւնը, ողորմութիւնը եւ հաւատը. հարկ էք այս անել եւ այն չթողնյա: 24 Կոյր առաջնորդներ, որ մժուկները քամում եք եւ ուղտերը կուլ եք տախս: 25 Վայ ձեզ կեղծաւորների՞՝ օրենսգէտներիդ եւ փարիսեցիների, որ բաժակի ու պնակի դուրսը մաքրում եք, մինչ ներսից նրանք լի են ձեր գորութեամբ եւ անժուժկարւթեամբ: 26 Կոյր փարիսեցի, նախ մաքրիր բաժակի եւ պնակի ներսը, որպեսզի դրանց դուրսն էլ մաքրու լինի: 27 Վայ ձեզ կեղծաւորների՞՝ օրենսգէտներիդ եւ փարիսեցիների, որ նման եք սպիտակեցրած գերեզմանների, որոնք դրսից գեղեցիկ են երեւում, մինչ ներսից լի են մեռեների ոսկորներով եւ ամենայն ապականութեամբ: 28 Նոյնպէս եւ դուք, դրսից մարդկանց արդար եք երեւում, մինչ ներսից լի եք կեղծաւորութեամբ եւ անօրէնութեամբ: 29 Վայ ձեզ կեղծաւորների՞՝ օրենսգէտներիդ եւ փարիսեցիների, որ մարզարէների շիրիմներն եք շինում եւ արդարների գերեզմաններն եք զարդարում ու ասում եք. 30 «Եթէ մենք մեր հայրերի օրօք լինէինք, մարզարէների սպանութեանը մասնակից չէինք լինի»: 31 Ապա ուրեմն դուք ինքներդ ձեր մասին վկայում եք, թէ որդիներն եք նրանց, որոնք կոտորում են մարզարէներին: 32 Ուրեմն դուք եւ լրացրէք ձեր հայրերի արածք»: 33 «Օձեր, իմերի ծնունդներ, ինչպէս պիտի փախսէք գեհենի դատապարտութիւնից: (Geenna g1067) 34 Դորա համար ահա ես ձեզ մօտ ուղարկում եմ մարզարէներ, իմաստուններ ու օրենսգէտներ. նրանցից ոմանց դուք պիտի սպանէք և խաչը պիտի հանէք. նրանցից ոմանց էլ պիտի

տանջէք ձեր ժողովարաններում ու քաղաքից քաղաք պիտի հայածէք, **35** որպէսզի ձեր վրայ ընկնի մեղքը երկրի վրայ թափուած ամեն արդար արեան՝ արդար Աբէյի արիւնից մինչեւ արիւնը Բարաքիայի որդի Զաքարիայի, որին սպանեցիք տաճարի եւ գոհասեղանի միջեւ: **36** Ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, այս բոլորը պիտի գայ այս սերնդի վրայ»: **37** «Երուսաղէն, Երուսաղէն, որ կոտորում էիր մարգարէններին եւ քարկոծում էիր քեզ մօտ ուղարկուածներին. քանի անգամ կամեցայ հաւաքել քո մանուկներին, ինչպէս հաւան է հաւաքում իր ձագերին թեւերի տակ, բայց չկամեցաք: **38** Վհա ձեր տունը աւերակ կը թողնուի ձեզ. **39** բայց ձեզ ասում եմ, որ այսուհետեւ ինձ այլեւս չէք տեսնի, մինչեւ որ ասէք՝ օրինեալ է նա, որ զայխս է Տիրոց անունվ»:

24 Յիսուս տաճարից դուրս ելած՝ գնում էր. եւ աշակերտները մօտեցան՝ նրան ցոյց տալու տաճարի շինութիւնները: **2** Եւ նա պատասխանեց ու նրանց ասաց. «Տեսնո՞ւմ էք այդ ամենը. ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, այսուեղ չպիտի մնայ քար քարի վրայ, որ չքանդուիք: **3** Եւ մինչ դեռ նստած էր Զիթենեաց լերան վրայ, աշակերտները առանձին մօտեցան նրան ու ասացին. «Ասա մեզ, այդ ե՞րբ կը լինի, եւ կամ քո գալստեան ու այս աշխարհի վախճանի նշանն ինչ կը լինի»: (այօն ց165) **4** Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Զգոյն եղէք, գուցէ մէկը ձեզ խարի. **5** որովհետեւ շատերը կը զան իմ անունով ու կ'ասեն, թէ՛ ես եմ Քրիստոսը. եւ շատերին կը մոլորեցնեն: **6** Լւելու էք պատերազմների ծայներ եւ պատերազմների լուրեր. զգոյն եղէք, չխորվուէք, որովհետեւ պէտք է, որ այդ ամենը լինի, բայց դա դեռ վախճանը չէ: **7** Ազգ ազգի դեմ պիտի ելնի, եւ թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դեմ, եւ պիտի լինեն սով, համաճարակ ու տեղ-տեղ երկրաշարժներ: **8** Սակայն այս ամենը սկիզբն է երկանց: **9** Այս ժամանակ ձեզ նեղութեան պիտի մատնեն եւ պիտի սպանեն ձեզ. եւ իմ անուան պատճառով բոլոր ազգերի կողմից ատելի պիտի լինէք: **10** Եւ այն ժամանակ շատերը պիտի գայթակղուեն եւ միմեանց պիտի մատնեն ու միմեանց պիտի ատեն: **11** Եւ բազում

սուտ մարգարէներ պիտի ելնեն ու շատերին պիտի մոլորեցնեն: **12** Եւ անօրինութեան շատանալուց՝ շատերի սէրը պիտի ցամաքի: **13** Բայց ով մինչեւ վերջ համբերեց, նա պիտի փրկուի: **14** Եւ արքայութեան այս Աւետարանը պիտի քարոզուի ամբողջ աշխարհում՝ ի վկայութիւն բոլոր հեթանոսների. եւ ապա պիտի գայ վախճանը»: **15** «Արդ, երբ տեսնէք սարսափեյի սրբազնութիւնը, - որի մասին ասուած է Դանիէլ մարգարէի միջոցով, - որ հաստատուած է սուրբ վայրում (ով ընթերցում է, թող հասկանայ), **16** այն ժամանակ, ովքեր Յրեաստանում կը լինեն, թող փախչեն լեռները. **17** Եւ ով տանիքի վրայ կը լինի, իր տնից բան վերցնելու համար թող ցած չիջնի. **18** Եւ ով հանդում կը լինի, իր վերնազգեստը վերցնելու համար թող յետ չդառնայ: **19** Բայց վայ այդ օրերին յηիններին ու ստնտուններին: **20** Ալօթեցէք, որ ձեր փախուստը չինի ձնրանը եւ ոչ էլ շաբաթ օրը. **21** Որովհետեւ այդ ժամանակ մեծ նեղութիւն պիտի լինի, որպիսին չի եղել աշխարհի արարչագործութեան սկզբից մինչեւ այժմ եւ այլեւս չի լինի: **22** Եւ եթէ այդ օրերը չկարճեցուին, ոչ մի մարմին չէր ազատուի. բայց ընտրեալների պատճառով այդ օրերը պիտի կարճեցուեն: **23** Այս ժամանակ եթէ մեկը ձեզ ասի՝ ահա Քրիստոսը այստեղ է կամ այնտեղ, չհաւատաք նրան. **24** Որովհետեւ սուտ քրիստոներ եւ սուտ մարգարէներ պիտի ելնեն եւ մեծամեծ նշաններ ու զարմանալի գործեր պիտի ցոյց տան՝ Աստծու ընտրեալներին անգամ մոլորեցնելու աստիճան, եթէ հնար լինի: **25** Վհա ձեզ առաջուց ասացի: **26** Ապա եթէ ձեզ ասեն՝ ահա անապատի մէջ է, չելնէք, կամ թէ՝ ահա մառանում է, չհաւատաք. **27** Որովհետեւ ինչպէս փայլակը, որ ենում է արեւելքից եւ երեւում է մինչեւ արեւմուտք, մարդու Որդու գալուստը այնպէս կը լինի: **28** Ուր որ դիակն է, այստեղ կը հաւաքուեն արծիւնները»: **29** «Այդ օրերի նեղութիւնից անմիջապէս յետոյ, արեգակը պիտի խաւարի, եւ լուսինը իր լոյսը չպիտի տայ, եւ աստերը երկնքից պիտի ընկնեն, ու երկնքի գօրութիւններ պիտի շարժուեն: **30** Եւ ապա երկնքի վրայ մարդու Որդու նշանը պիտի երեւայ, ու այդ ժամանակ երկրի բոլոր ազգերը լացուկոծ պիտի անեն

Եւ պիտի տեսնեն մարդու Որդուն, որ զայխ է երկնքի ամպերի վրայով՝ զօրութեամբ եւ բազում փառքով: **31** Եւ նա պիտի ուղարկի իր հրեշտակներին մեծ շեփորով, ու պիտի հաւաքեն նրա ընտրեալներին չորս կողմերից՝ երկնքի ծագերից մինչեւ միւս ծագերը»: **32** «Թզեննոց սովորեցէք առակը. որովհետեւ, երբ նրա ոստերը կակղեն, եւ տերեւը ցցուի, կ'իմանաք, որ ամառը մօտ է: **33** Նոյնպէս եւ դուք՝ երբ այս բոլորը տեսնեք, ինացէք, թէ մօտ է Նա, դրների առաջ: **34** Ծշմարիտ եւ ասում ձեզ, որ այս սերունդը չպիտի անցնի, մինչեւ որ այս ամենը կատարուի: **35** Երկինք եւ երկիր պիտի անցնեն, բայց իմ խօսքերը չպիտի անցնեն»: **36** «Բայց այդ օրուայ եւ ժամուայ մասին ոչ ոք չգիտէ. ոչ երկնքի հրեշտակները եւ ոչ Էլ Որդին, այլ՝ միայն Յայրը: **37** Եւ ինչպէս Նոյի օրերն էին, այնպէս պիտի լինի մարդու Որդու գալստեանը. **38** Որովհետեւ, ինչպէս որ ջրհեղեղից առաջ եղած օրերն էին, - երբ ուսում էին եւ խմում, կին էին առնում ու մարդու էին գնում, մինչեւ այն օրը, երբ Նոյը տապանը մտաւ, **39** ու նրանք բան չիմացան մինչեւ որ ջրհեղեղը եկաւ ու վերցրեց տարաւ բոլորին, - այնպէս պիտի լինի մարդու Որդու գալստեանն էլ: **40** Այն ժամանակ, եթէ դաշտի մէջ երկու հոգի լինեն, մէկը պիտի վերցուի, եւ միւսը պիտի թողնուի: **41** Եւ եթէ երկու կին աղան մի երկանքի վրայ, մէկը պիտի վերցուի, եւ միւսը պիտի թողնուի: **42** Արթոնն կացէք, որովհետեւ չգիտէք, թէ որ ժամին կը զայ ձեր Տէրը: **43** Այս իմացէք. եթէ տանստերը գիտնար, թէ որ ժամին գոր կը զայ, կը հսկէր եւ չէր թողնի, որ իր տունը ծակեն: **44** Դրա համար դուք Ել պատրաստ եղէք, որովհետեւ այն ժամին, երբ չէք սպասում, մարդու Որդին կը զայ»: **45** «Իսկ ո՞վ է այն հաւատարիմ եւ իմաստուն ծառան, որին իր տէրը իր ծառաների վրայ կարգեց՝ իր ժամին կերակուր տալու համար նրանց: **46** Երանք է այն ծառային, որին տէրը, գալով, կը գտնի այդպէս արած: **47** Ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ նրան կը կարգի իր ամբողջ ունեցուածքի վրայ: **48** Իսկ եթէ չար ծառան իր մտքում ասի՝ իմ տէրը ուշանում է զայ, **49** եւ սկսի իր ծառայակիցներին հարուածել եւ հարբեցողների հետ ուտի եւ խմի, **50** եւ այդ

ծառայի տէրը զայ այն օրը, երբ չէր սպասում, եւ այն ժամին, երբ չէր իմանում, **51** նրան կը սպանի եւ կեղծաւորների վախճանին կ'արժանացնի. այնտեղ կը լինի լաց ու ատամների կրծտում»:

25 «Այն ժամանակ երկնքի արթայութիւնը պիտի նմաննեցուի տասը կոյսերի, որոնք իրենց լապտերներն առած՝ փեսային եւ հարսին դիմաւորելու ելան: **2** Նրանցից հինգը յիմար էին, իսկ հինգը՝ իմաստուն: **3** Ծիմարները լապտերներն առան, բայց իրենց հետ պահեստի ձեզ չվերցրին: **4** Իսկ իմաստունները իրենց լապտերների հետ միասին ամաններով ձեր վերցրին: **5** Եւ երբ փեսան ուշացաւ, ամենքն էլ նիրհեցին եւ քուն մտան: **6** Եւ կեսգիշերին ձայն լսուեց՝ ահա փեսան զայխ է, նրան դիմաւորելն ելէք: **7** Այն ժամանակ բոլոր կոյսերը վեր կացան եւ իրենց լապտերները կարգի բերեցին: **8** Ծիմարները իմաստուններին ասացին. «Զեր այդ իւղից տուէք մեզ, որովհետեւ ահա մեր լապտերները հանգում են»: **9** Իմաստունները պատասխան տուեցին եւ ասացին. «Գուցէ թէ մեզ եւ թէ ձեզ շրաւականացնի, ուստի գնացէք վաճառողների մօտ եւ ձեզ համար գնեցէք»: **10** Երբ նրանք գնացին, որ գնեն, փեսան եկաւ, եւ ովքեր պատրաստ էին, նրա հետ հարսանիքի սրահը մտան, ու դուռը փակուեց: **11** Ցետոյ եկան միւս կոյսերն էլ ու ասացին. «Տէր, տէր, բայց արա»: **12** Նա պատասխան տուեց ու ասաց. «Ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ ձեզ չեմ ճանաչում»: **13** Արթոնն կացէք, որովհետեւ չգիտէք ոչ օրը եւ ոչ Էլ ժամը»: **14** «Նոյնպէս, մի մարդ, հեռու երկիր գնայխ, կանչեց իր ծառաներին եւ իր ունեցուածքը նրանց տուեց. **15** Մէկին տուեց հինգ քանքար, միւսին՝ երկու եւ մի ուրիշն՝ մէկ. իւրաքանչիւրին ըստ իր կարողութեան. եւ զնաց: **16** Ով հինգն առաւ, իսկոյն զնաց, դրանով գործ արեց եւ հինգ եւս շահեց: **17** Նոյնպէս նա Ել, որ երկուսն առաւ, երկու եւս շահեց: **18** Իսկ ով մէկն առաւ, զնաց հողը փորեց եւ իր տիրոց դրամը թաքցրեց: **19** Շատ ժամանակ անց, այն ծառաների տէրը եկաւ եւ նրանց հետ հաշիւ տեսաւ: **20** Ով հինգ քանքար էր առել, մօտենայով՝ հինգ քանքար եւս տուեց ու ասաց. «Տէր, հինգ քանքար տուիր

ինձ. արդ, ահաւասիկ վրան իինգ քանքար եւս շահեցի»: 21 Իր տէրը նրան ասաց. «Ապրէս, բարի եւ հաւատարիմ ծառայ, որովհետեւ այդ քչի մէջ հաւատարիմ եղար, շատի վրայ կը կարգեմ թեզ. մտիր քո տիրոց ուրախութեան մէջ»: 22 Ով երկու քանքարն էր առել, նա էլ մօտեցաւ ու ասաց. «Տէ՛ր, ինձ երկու քանքար տուիր, ահաւասիկ երկու այլ քանքար եւս, որ դրանց վրայ շահեցի»: 23 Իր տէրը նրան ասաց. «Ապրէս, բարի եւ հաւատարիմ ծառայ, որովհետեւ այդ քչի մէջ հաւատարիմ եղար, շատի վրայ կը կարգեմ թեզ. մտիր քո տիրոց ուրախութեան մէջ»: 24 Մօտեցաւ նաեւ նա, որ մէկ քանքար էր առել, ու ասաց. «Տէ՛ր, գիտէի, որ դու մի խիստ մարդ ես, հնձում ես, ինչ որ չես սերմանել, եւ հաւաքում ես այնտեղից, ուր չես ցանել. 25 Վախեցայ. գնացի եւ թաքցրի քո այս քանքարը հողի մէջ: Արդ, ահաւասիկ, քոնը՝ թեզ»: 26 Տէ՛ր պատասխան տուեց եւ ասաց նրան. «Չար եւ ծոյլ ծառայ, գիտէիր, որ հնձում եմ, ուր չեմ սերմանել, եւ հաւաքում այնտեղից, ուր չեմ ցանել. 27 Դու պէտք է իմ այդ դրամը լրւմայափոխների մօտ դնէիր, եւ ես, գալով, տոկոսով միասին պահանջէի այն, ինչ որ իմն է: 28 Արդ, դրամից առէք այդ քանքարը եւ տուէք նրան, ով տասը քանքար ունի. 29 Քանի որ՝ ով ունի, նրան պիտի տրուի եւ ունեցածը պիտի աւելացուի, իսկ ով չունի, նրանից ունեցածն էլ պիտի վերցուի: 30 Իսկ այդ անպիտան ծառային հանեցէք դուրս, արտաքին խաւարը. այնտեղ կը լինի լաց եւ ատամների կրճտում»: 31 «Արդ, երբ որ մարդու Որդին գայ իր փառքով եւ բոլոր հրեշտակները՝ իր հետ, այն ժամանակ նա պիտի նստի իր փառքի գահի վրայ, 32 ու նրա առաջ պիտի հաւաքուեն բոլոր ազգերը, եւ նա նրանց միմեանցից պիտի զատի, ինչպէս մի հովիւր, որ զատում է ոչխարները այծերից: 33 Եւ ոչխարները իր աջին պիտի կանգնեցնի, իսկ այծերը՝ ծախին: 34 Այն ժամանակ թագաւորը պիտի ասի նրանց, որ իր աջին են. «Եկէք, իմ Յօր օրինեալներ, ժառանգեցէք աշխարիի սկզբից ձեզ համար պատրաստուած արբայութիւնը. 35 որովհետեւ քաղցած էի, եւ ինձ ուտելիք տուիք, ծարաւ էի, եւ ինձ ջուր տուիք՝ խմելու. օտար էի, եւ ինձ ձեր մէջ առար, 36 մերկ էի, եւ ինձ հազցրիք, հիւանդ էի, եւ ինձ տեսնելու

եկաք, բանտում էի, եւ ինձ այցի եկաք»: 37 Այն ժամանակ արդարները պիտի պատասխանեն նրան ու ասեն. «Տէ՛ր, նրի տեսանք քեզ քաղցած ու կերակրեցինք, կամ՝ ծարաւ եւ ջուր տուեցինք. 38 Նրի տեսանք քեզ օտար եւ մեր մէջ առանք, կամ՝ մերկ եւ հազցրինք. 39 Նրի տեսանք քեզ հիւանդ կամ բանտի մէջ ու եկանք քեզ այցի»: 40 Թագաւորը պիտի պատասխանի ու ասի նրանց. «Եշմարիտ եմ ասում ձեզ, քանի որ իմ այս փոքր եղբայրներից մէկին արեցիք այդ՝ ինձ համար արեցիք»: 41 Այն ժամանակ նա պիտի ասի նրանց, որ իր ձախին են. «Անիծեալներ, գնացէք ինձնից յալիտենական կրակը, որ պատրաստուած է սատանայի եւ իր հրեշտակների համար. (այօնιος ց166) 42 որովհետեւ քաղցած էի, եւ ինձ ուտելիք չտուիք, ծարաւ էի, եւ ինձ ջուր չտուիք, 43 օտար էի, եւ ինձ ձեր մէջ չառար, մերկ էի, եւ ինձ չհազցրիք, հիւանդ էի ու բանտի մէջ, եւ ինձ տեսնելու չեկաք»: 44 Այն ժամանակ նրանք ել պիտի պատասխանեն ու ասեն. «Տէ՛ր, նրի տեսանք քեզ քաղցած, կամ ծարաւ, կամ օտար, կամ մերկ, կամ հիւանդ, կամ բանտի մէջ ու քեզ չծառայեցինք»: 45 Այն ժամանակ պիտի պատասխանի նրանց ու ասի. «Եշմարիտ եմ ասում ձեզ, որովհետեւ այս փոքրերից մէկին այդ չարեցիք, ինձ համար էլ չարեցիք»: 46 Եւ նրանք պիտի գնան դէպի յալիտենական տանջանք, իսկ արդարները՝ յալիտենական կեանք»: (այօնιος ց166)

26 Երբ Յիսուս այս բոլոր խօսքերը վերջացրեց, իր աշակերտներին ասաց. 2 «Գիտէք, որ երկու օր յետոյ զատիկ է, եւ մարդու Որդին պիտի մատնուի խաչը ենելու համար»: 3 Այն ժամանակ քահանայապետները եւ օրէնսգէտներն ու ժողովրդի ծերերը հաւաքուեցին Կայիափա անունով քահանայապետի ողակինը 4 եւ խորհուրդ արեցին, որպէսզի նենգութեամբ բռնեն Յիսուսին ու սպանեն: 5 Բայց ասում էին. «Ո՞չ այս տօնին, որպէսզի ժողովրդի մէջ խօսվութիւն չլինի»: 6 Երբ Յիսուս եկաւ Բեթանիա, բորոտ Սիմոնի տունը, 7 նրան մօտեցաւ մի կին, որ մի շիշ թանկարժեք իւղ ունէր, եւ թափեց այն նրա գլխին, մինչ նա սեղան էր նստել: 8 Երբ աշակերտներն այս

տեսան, բարկացան ու ասացին. «Ինչի համար է անուշահոտ իւղի այդ վատնումը, զ քանի որ կարելի էր մեծ գնով վաճառել այդ եւ տալ աղքատներին»: 10 Յիսուս իմացաւ ու նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ էք նեղութիւն տալիս այդ կնոջը. նա իմ հանդԵավ մի բարի գործ կատարեց. 11 աղքատներին ամեն ժամ ձեզ հետ ունԵք, բայց ինձ միշտ ձեզ հետ չէք ունենայ: 12 Իմ մարմնի վրայ այդ իւղը թափելով՝ նա իմ թաղուելը կանխանշեց: 13 Բայց ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ ամբողջ աշխարհում, ուր Ել այս Աւետարանը քարոզուի, պիտի պատմուի դրա յիշատակին, նաեւ ինչ որ դա արեց: 14 Վյու ժամանակ Տասներկուսից մԵկը՝ Յուդա Իսկարիովտացի կոչուածը, զնաց քահանյապետների մօտ ու ասաց. 15 «Ինչ կը կամենաք ինձ տայ, որ ես նրան ձեզ մատնեմ»: Եւ նրանք երեսուն արծաթ դրամ խոստացան նրան: 16 Դրանից յետոյ նա առիթ էր որոնում, որ նրան մատնի նրանց: 17 Եւ Բաղարջակերաց տօնի առաջին օրը աշակերտները մօտեցան Յիսուսին եւ ասացին. «Ո՞ւր ես կամենում՝ պատրաստենք քեզ համար զատկական ընթրիքը, որ ուտես»: 18 Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «ԳնացՔ քաղաք այսինչ անձի մօտ եւ նրան ասացՔ. «Կարդապետն ասում Է՝ իմ ժամանակը մօտեցել Է, քեզ մօտ եմ անելու զատիկը իմ աշակերտների հետ միասին»: 19 Եւ աշակերտները արեցին, ինչպէս Յիսուս իրենց հրամայեց, ու պատրաստեցին զատկական ընթրիքը: 20 Եւ երբ երեկոյ եղաւ, տասներկու աշակերտների հետ սեղան էր նստել: 21 Եւ մինչ նրանք դեռ ուտում էին, նա ասաց. «Եշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ ձեզանից մԵկն ինձ մատնելու Ե»: 22 Եւ նրանք իմաստ տիրեցին. նրանցից իւրաքանչիւրն սկսեց ասել նրան. «Միթե Ես եմ, ՏԵ՛ք»: 23 Նա պատասխան տուեց ու ասաց. «Ով իր ձեռքն ինձ հետ պնակի մԵջ մտցրեց, նա Ե ինձ մատնելու: 24 Մարդու Որդին կը գնայ այս աշխարհից, ինչպէս նրա մասին գորուած Է, բայց վայ այն մարդուն, ում ձեռքով կը մատնուի մարդու Որդին: Աւելի լաւ կը լինԵր նրա համար, եթե այդ մարդը ծնուած չլինԵր»: 25 Յուդան, որ մատնելու էր նրան, պատասխանեց ու ասաց. «Միթե Ես եմ, Վարդապետ»: Նրան ասաց՝ որև ասացիր: 26 Եւ մինչ նրանք դեռ ուտում էին,

Յիսուս իաց վերցրեց, օրինեց ու կտրեց Եւ տուեց աշակերտներին ու ասաց. «ԱռԵք, կերԵք, այս Ե իմ մարմինը»: 27 Եւ բաժակ վերցնԵլով՝ գոհութիւն յայտնեց, տուեց նրանց ու ասաց. 28 «ԽսմեցՔ դրանից բոլոր, որովհետեւ այդ Ե նոր ուխտի իմ արինը, որ թափուում Է շատերի համար՝ իրենց մԵղքերի թողութեան համար: 29 Բայց ասում եմ ձեզ, այսուհետեւ ես այլեւս որթատունկի բերքից չեմ խմի մինչեւ այն օրը, երբ ձեզ հետ կը խմեմ նորդ իմ Յօր արքայութեան մԵջ»: 30 Եւ օրիներգեցին ու ելան Զիթենեա լեռը: 31 Վյու ժամանակ Յիսուս նրանց ասաց. «Դուք ամենքդ այս գիշեր իմ պատճառով գայթակղուելու էք. որովհետեւ գորուած Է, թէ՝ հովուին պիտի հարուածեմ, եւ հօտի ոչխարները պիտի ցրուեն: 32 Եւ իմ յարութիւն առնելուց յետոյ, ձեզնից առաջ պիտի զնամ Գայիիհա»: 33 Պետրոսը պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Թժպէտ եւ ամենքը քո պատճառով գայթակղուեն, սակայն ես չեմ գայթակղուի»: 34 Յիսուս նրան ասաց. «Եշմարիտ եմ ասում քեզ, որ այս գիշեր, դեռ աքաղաղը չկանչած, երեք անգամ ինձ պիտի ուրանաս»: 35 Պետրոսը նրան ասաց. «Ձեք քեզ հետ մերնել իսկ ինձ համի, քեզ չեմ ուրանայ»: Նոյնն ասացին բոլոր աշակերտներն ել: 36 Վյու ժամանակ Յիսուս նրանց հետ եկաւ մի տեղ, որի անունը Գեթսեմանի էր, եւ նրանց ասաց. «ՆստեցՔ այդտեղ, մինչեւ որ զնամ աղօթեմ»: 37 Եւ իր հետ վերցնելով Պետրոսին եւ Զերեղեոսի երկու որդիներին՝ սկսեց տրտմել եւ տագնապել: 38 Վյու ժամանակ նրանց ասաց. «Հոգիս տիսուր Է մահու չափ. այստեղ մնացՔ եւ ինձ հետ հոկեցՔ»: 39 Եւ մի փոքր առաջ զնալով՝ ընկաւ իր երեսի վրայ, աղօթեց ու ասաց. «Հայր իմ, եթե կարելի Է, այս բաժակը թող ինձնից հեռու անցնի, բայց ոչ՝ ինչպէս ես եմ կամենում, այլ՝ ինչպէս դու»: 40 Նա եկաւ աշակերտների մօտ եւ նրանց քնի մԵջ գոտաւ ու Պետրոսին ասաց. «Վյոպէն, չկարողացածք մԵկ ժամ արթուն մնալ ինձ հետ: 41 Արթուն մնացՔ եւ աղօթք արԵք, որպէսզի փորձութեան մԵջ չընկնԵք. հոգիս յօժար Է, բայց մարմինս՝ տկար»: 42 Դարձեայ, երկրորդ անգամ, Յիսուս զնաց աղօթքի կանգնեց ու ասաց. «Հայր իմ, եթե կարելի չէ, որ այս բաժակը

ինձնից հեռու անցնի, ապա այն կը խմեմ. քո կամքը թող լինի»: 43 Եւ զայրվ՝ դարձեալ նրանց քնի մէշ գտաւ, որովհետեւ նրանց աչքերը ծանրացել էին: 44 Թողեց նրանց ու երրորդ անգամ գնաց աղօթքի կանգնեց. Եւ դարձեալ նոյն խօսքն ասաց: 45 Այն ժամանակ եկաւ աշակերտների մօտ ու նրանց ասաց. «Նշեցք այսուհետեւ ու հանգստացէք, քանի որ ահա ժամը հասել է, Եւ մարդու Որդին մեղալորների ձեռքն է մատնում:» 46 Վեր կացէք գնանք այստեղից. որովհետեւ ահա հասաւ նա, ով ինձ մատնելու է»: 47 Եւ մինչ նա դեռ այսպէս խօսում էր, ահա Ցուղան՝ Տասներկուուց մէկը, եկաւ. ու նրա հետ՝ քահանայապետների Եւ ժողովրդի ծերերի կողմից բազում ամբոխ՝ սրբով ու մահակներով: 48 Եւ նա, որ նրան մատնելու էր, նրանց նշան էր տուել ու ասել. «Ում հետ ես համբուրուեմ, նայ Ե, նրան կը բռնէք»: 49 Եւ սա իսկոյն մօտենալով Յիսուսին՝ ասաց. «Ուղըն, Վարդապետ». ու նրա հետ համբուրուեց: 50 Իսկ Յիսուս նրան ասաց. «Ընկեր, սրմ համար դու եկար»: Այն ժամանակ, մօտենալով, ձեռք բարձրացրին Յիսուսի վրայ ու նրան բռնեցին: 51 Եւ ահա Յիսուսի հետ գտնուողներից մէկը ձեռքը երկարեց Եւ իր սուրբ հանեց ու հարուածեց քահանայապետի ծառային Եւ նրա ականջը կտրեց պոկեց: 52 Այն ժամանակ Յիսուս նրան ասաց. «Քո սուրբ ետ դիր իր տեղը, որովհետեւ, ովքեր սուր են վերցնում, սրով կ'ընկնեն:» 53 Եւ կամ կարծում ես, թէ չեմ կարող իմ Յօրն աղածել, որ նա հիմա ինձ համար այստեղ հասցնի հրեշտակների աւելի քան տասներկու գնդեր: 54 Ել ինչպէս պիտի կատարուեին Սուրբ Գրեքրում գրուածները, թէ՝ այսպէս պէտք է լինի»: 55 Այն ժամանակ Յիսուս ամբոխին ասաց. «Սրերով Եւ մահակներով իմ դէմ Էր եկել՝ բռնելու ինձ իրերւ մի աւազակի: Միշտ ձեզ մօտ, տաճարում նստում Եի Եւ ուսուցանում, ու ինձ չքոնեցիք.» 56 Բայց այս բոլորը եղաւ, որպէսզի մարգարէների Գրուածները կատարուեն»: Այն ժամանակ աշակերտները բոլորն Ել թողեցին նրան ու փախան: 57 Իսկ նրանք բռնելով Յիսուսին՝ տարան Կայիշափա քահանայապետի մօտ, ուր օրէնսգէտներն ու ծերերը հաւաքուել էին: 58 Եւ «Պետրոսը

հեռուից նրան հետեւելով՝ գնաց մինչեւ քահանայապետի գալիքը Եւ ներս մտնելով՝ սպասաւորների հետ նստեց՝ տեսնելու համար վախճանը: 59 Իսկ քահանայապետներն ու ամբողջ ատեանը Յիսուսի մասին սուլտ վկայութիւն էին փնտում, որպէսզի նրան սպանեն, 60 բայց ներկայացող բազում սուլտ վկաների մէջ չէին գտնում այն: Յետոյ առաջ եկան երկու սուլտ վկաներ. 61 ասացին. «Սա ասում էր՝ Աստծու տաճարը կարող եմ քանդել Եւ երեք օրում շինել»: 62 Եւ քահանայապետը վեր կենալով՝ նրան ասաց. «Պատասխան չեմ տալիս, քո մասին ինչ ամբաստանութիւն են անում դրանք»: 63 Եւ Յիսուս լուր էր մնում: Քահանայապետը խօսեց Եւ նրան ասաց. «Երդուեցնում եմ քեզ կենդանի Աստուծով, որ մեզ ասես, թէ դո՞ւ ես Զրիստոս՝ Աստծու Որդին»: 64 Յիսուս նրան ասաց. «Դու ասացիր: Բայց ասում եմ ծեզ. այսուհետեւ մարդու Որդուն կը տեսներ նստած ամենազօր Աստծու աջ կողմում Եւ եկած երկնի ամպերի վրայով»: 65 Այն ժամանակ քահանայապետը պատուեց իր զգեստներն ու ասաց. «Յայիոյեց, Ել ինչի՞ են պէտք մեզ վկաներ. ահա հիմա լսեցիք նրա հայիոյանքը:» 66 Ի՞նչ է ձեր կամքը»: Նրանք պատասխանեցին ու ասացին՝ մահապարտ Ե: 67 Այն ժամանակ թքեցին նրա երեսին, բռունցքով հարուածեցին նրան, Եւ ոմանք Ել ապտակեցին նրան ու ասացին. 68 «Մարգարէացիր մեզ, դո՞ւ, Զրիստոն, ով է, որ քեզ հարուածեց»: 69 Իսկ Պետրոսը նստած էր դուրս՝ գալթում. մի աղախին մօտեցաւ նրան ու ասաց. «Դու ի կամք կատարած կայիշափա Յիսուսի հետ էիր»: 70 Նա ուրացաւ բոլորի առաջ ու ասաց. «Զգիտեմ՝ դու ինչ ես խօսում»: 71 Եւ երբ նա գալթից դուրս ելաւ, նրան տեսաւ մի այլ կին Եւ այնտեղ կանգնածներին ասաց. «Սա Ել Յիսուս Նազուվեցու հետ էր»: 72 Եւ դարձեալ նա երդումով ուրացաւ, թէ՝ այդ մարդուն չեմ ճանաչում: 73 Եւ մի քիչ յետոյ այնտեղ գտնուողները, մօտենալով, Պետրոսին ասացին. «Իրօք, դու Ել նրանցից ես, քանի որ քո խօսուածքն Ել քեզ յայտնի է անում»: 74 Այն ժամանակ նա սկսեց նզովք կարդալ ու երդուել, թէ՝ այդ մարդուն չեմ ճանաչում: Եւ իսկոյն աքաղաղը կանչեց: 75 Եւ «Պետրոսը

յիշեց Յիսուսի խօսքը, որ նա ասել էր, թէ՝ դեռ աքաղաղը չկանչած՝ երեք անգամ ինձ պիտի ուրանաս: Եւ դուրս ենելով՝ դաշնապէս լաց եղաւ:

27 Երբ առաւօտ եղաւ, բոլոր քահանայապետները եւ ժողովրդի ծերերը խորհուրդ արեցին Յիսուսի դէմ նրան սպանելու համար: **2** Նրան կապեցին, առան զնացին եւ յանձնեցին պոնտացի Պիղատոս կուսակալի ծեռքը: **3** Այն ժամանակ Յուդան, որ Յիսուսին մատնել էր, տեսնելով, որ Յիսուս դատապարտուեց, զոջաց, արծաթ դրամները վերադարձրեց քահանայապետներին եւ ժողովրդի ծերերին ու ասաց. **4** «Մեղանչեցի: Իսկ նրանք ասացին. «Մեր հոգը չէ, դո՞ւ գիտես»: **5** Եւ արծաթ դրամները նետեց տաճարի մէջ եւ հեռացաւ ու գնաց ինքն իրեն կախեց: **6** Իսկ քահանայապետները արծաթ դրամները վերցնելով՝ ասացին. «Օրինաւոր չէ դրանք ընդունել տաճարի գանձանակի մէջ, քանի որ արեան գին են»: **7** Եւ խորհուրդ անելով՝ դրանով զնեցին բրուտի ազարակը՝ որպէս գերեզման օտարների համար: **8** Այդ պատճառով այդ ազարակը կոչուել է Արեան ազարակ՝ մինչեւ այսօր: **9** Այն ժամանակ կատարուեց, ինչ ասուել էր Երեմիա մարգարէի բերանով. «Եւ առան Երեսուն կտոր արծարը՝ վաճառուածի գինը, որ նշանակուել էր խրայէլացիներից, **10** եւ այն տուեցին բրուտի ազարակի համար, ինչպէս Տէրը ինձ հրամայել էր»: **11** Եւ Յիսուս կանգնեց կուսակալի առաջ. կուսակալը հարցրեց նրան ու ասաց. «Դո՞ւ ես հրեաների թագաւորը»: Եւ Յիսուս ասաց. «Դո՞ւ ես ասում»: **12** Իսկ երբ նա ամբաստանւում էր քահանայապետների ու ծերերի կողմից, ոչինչ չպատասխանեց: **13** Այն ժամանակ Պիղատոսը նրան ասաց. «Չես լսում, ինչքան դրանք քո դէմ են վկայում»: **14** Եւ նրան չպատասխանեց եւ ոչ մի քան, այնպէս որ կուսակալը շատ զարմացաւ: **15** Սակայն կուսակալը սովորութիւն ուներ տօնի առիթով ժողովրդի համար արձակել մի քանտարկեալ, ում նրանք կամենային: **16** Այն ժամանակ ունեին մի նշանաւոր քանտարկեալ, որի անունը Յեսու Քարաբբա էր: **17** Երբ

հաւաքուեցին, Պիղատոսը նրանց ասաց. «Այս երկուսից որին էք ուզում, որ ձեզ համար արձակեմ. Յեսու Քարաբբային, թէ՛ Յիսուսին՝ Քրիստոս կոչուածին». **18** Քանի որ Պիղատոսը գիտէր, որ նախանձից մատնել էին նրան: **19** Եւ մինչ նա ատեան էր նստում, իր կինը նրան լուր ուղարկեց ու ասաց. «Քո եւ այդ արդարի միջեւ ոչինչ չկայ, որովհետեւ այսօր երազումս նրա պատճառով գլխով շատ քաներ անցան»: **20** Իսկ քահանայապետներն ու ծերերը համոզեցին ժողովրդին, որ Քարաբբային ուզեն եւ Յիսուսին կորստեան մատնեն: **21** Կուսակալը պատասխան տուեց ու ասաց նրանց. «Այս երկուսից որին էք ուզում, որ ձեզ համար արձակեմ»: **22** Եւ նրանք ասացին՝ Քարաբբային: «Պիղատոսը նրանց ասացին՝ Քրիստոս կոչուածին»: **23** Ամենքը ասացին՝ թող խաչուի: Եւ նա ասաց. «Բնչ չար քան արեց»: Եւ նրանք առաւել եւս աղաղակում էին ու ասում՝ թող խաչուի: **24** Եւ Պիղատոսը տեսնելով, թէ ոչինչ չի օգնում, այլ էլ աւելի խորվութիւն է լինում, ջուր վերցնելով՝ լուաց ծեռերը ժողովրդի առաջ ու ասաց. «Այդ արդարի արիւնից ես անմասն եմ. դո՞ւ գիտէք»: **25** Ամրոդ ժողովուրդը պատասխանեց ու ասաց. «Դրա արիւնը՝ մեր վրայ եւ մեր որդիների վրայ»: **26** Այն ժամանակ Պիղատոսը նրանց համար արձակեց Քարաբբային եւ Յիսուսին գանձակոծ տալով՝ տուեց նրանց ծեռքը, որ խաչուի: **27** Այն ժամանակ կուսակալի գինուորները Յիսուսին վերցրին տարան ապարանք եւ ամբողջ գունդը նրա գլխին հաւաքեցին: **28** Մերկացրին նրան եւ նրա վրայ կարմիր վերնազգեստ զցեցին: **29** Եւ փշերից պսակ պատրաստելով՝ դրեցին նրա գլխին եւ մի եղեգ՝ նրա աջ ձեռքին. նրա առաջ ծնկի գալով՝ ծաղրում էին ու ասում. «Ողջնն, հրեաների թագաւոր»: **30** Եւ թքելով նրա վրայ՝ եղեգն առնում էին ու խփում նրա գլխին: **31** Եւ երբ նրան ծաղրուծանակի ենթարկեցին, նրա վրայից հանեցին քղամիդը ու նրան հազցրին իր զգեստը. Եւ տարան նրան խաչը հանելու: **32** Եւ դուրս ենելով՝ գտան կիրենացի մի մարդ՝ Սիմոն անունով, ու նրան ստիպեցին, որ նա խաչը կրի: **33** Եւ հասնելով Գողգոթա կոչուած տեղը, որ

Նշանակում է կառավինատեղի, **34** Յիսուսին լեի խառնած գինի տուեցին խմելու, եւ երբ համտեսեց, չկամեցաւ խմել: **35** Եւ նրան խաչը հանելով՝ բաժանեցին նրա զգեստները՝ վիճակ գցելով, որպեսզի կատարուի այն խօսքը, որ ասուեց մարգարեի կողմից. «Ի՞մ զգեստները բաժանեցին իրենց մէջ եւ իմ պատմուճանի վրայ վիճակ էին զցում»: **36** Ու նստած՝ նրան պահանում էին: **37** Եւ նրա գլխի վերեւը դրեցին նրա յանցապարտութեան գիրը, թէ՝ սա է Յիսուսը՝ իրեաների թագաւորը: **38** Միեւնոյն ժամանակ նրա հետ խաչը հանեցին երկու աւազակներ՝ մէկը նրա աշից, եւ միւսը՝ ձախից: **39** Եւ մօտով անցնողները հայիոյում էին նրան, շարժում էին գլուխներն ու ասում. **40** «Վահ, դու որ քանդում էիր տաճարը եւ երեք օրից այն շինում, փրկիր քեզ. եթէ Աստծու Որդի ես, իջիր այդ խաչից»: **41** Նոյնպէս եւ քահանայապետները, օրէնսգէտներով ու ծերերով հանդերձ, ծաղրում էին նրան ու ասում. **42** «Ուրիշներին փրկեց, ինքն իրեն չի կարողանում փրկել. եթէ Խարայէի թագաւոր է, հիմա թող այդ խաչից իջնի. եւ դրան կը հաւատանք: **43** Եթէ դա յոյսը դրել էր Աստծու վրայ, թող նա այժմ դրան փրկի, եթէ ուզում է դրան. քանի որ ասաց, թէ՝ Աստծու Որդի եմ»: **44** Նրա հետ խաչուած աւազակներն ել էին նոյն ծեւով նախատում նրան: **45** Եւ կէսօրին ամբողջ երկրի վրայ խաւար եղաւ մինչեւ ժամը երեքը: **46** Ժամը երեքի մօտ Յիսուս բարձր ձայնով գոչեց ու ասաց. «Ելք, Ելք, լմմա սարաթրամի», այսինքն՝ Աստուած իմ, Աստուած իմ, ինչո՞ւ թողեցիր ինձ: **47** Այնտեղ կանգնածներից ոմանք, երբ լսեցին, ասացին. «Դա Եղիային է կանչում»: **48** Եւ նրանցից մէկը խկոյն վագեց, բացախով թարախուած սպունգ վերցրեց եւ մի եղէզի վրայ անցկացնելով՝ տուեց նրան, որ խմի: **49** Իսկ ուրիշներ ասում էին. «Թո՞ղ, տեսնենք, թէ Եղիան կը գայ, որ դրան փրկի»: **50** Եւ Յիսուս դարձեալ բարձր ձայնով աղաղակեց եւ հոգին աւանդեց: **51** Եւ ահա տաճարի վարագոյրը վերեւից մինչեւ ներքեւ երկուսի պատռուեց, եւ երկիրը շարժուեց, եւ ժայռեր ճեղքուեցին, **52** եւ գերեզմանները բացուեցին, եւ ննջեցեալ սրբերի բազում մարմիններ յարութիւն առան

53 ու նրա յարութիւնից յետոյ գերեզմաններից ելնելով մտան սուրբ քաղաքը եւ շատերին երեւացին: **54** Իսկ հարիւրապետը եւ նրանք, որ իր հետ Յիսուսին պահպանում էին, երբ տեսան երկրաշարժը եւ պատահածները, սաստիկ վախեցան ու ասացին. «Արդարեւ, Աստծու Որդի էր սա»: **55** Այնտեղ շատ կանայք կային, որոնք կանգնած հեռուուից նայում էին եւ որոնք Գալիլիայից եկել էին Յիսուսի յետեւից՝ նրան ծառայելու համար. **56** Նրանց մէջ էին Մարիամ Մագդալենացին, Յակոբի եւ Յովսէի մայր Մարիամը եւ Զեբեդէոսի որդիների մայրը: **57** Երբ Երեկոյ եղաւ, եկաւ Յովսէփի անունով արիմարիացի մի մեծահարուստ մարդ, որ Յիսուսին աշակերտել էր: **58** Սա Պիղատոսի մօտ գնալով՝ Յիսուսի մարմինը խնդրեց: Այն ժամանակ Պիղատոսը հրամայեց, որ մարմինը տրուի: **59** Եւ Յովսէփը, մարմինն առնելով, պատեց մաքուր կտաւով **60** եւ դրեց նոր գերեզմանի մէջ, որ փորել էր տուել ժայռի մէջ: Եւ մի մեծ քար, որպէս կափարիչ, գերեզմանի դրան առաջ գլորեց ու գնաց: **61** Այնտեղ էր Մարիամ Մագդալենացին եւ միւս Մարիամը. նրանք նստած էին գերեզմանի դիմաց: **62** Եւ հետեւեալ օրը, որ ուրբաթի յաջորդ օրն է, քահանայապետներն ու փարիսեցիները հաւաքուեցին Պիղատոսի մօտ ու ասացին. **63** «Տէր, յիշեցինք, թէ այն մոլորեցնողը, քանի կենդանի էր, ասում էր, թէ՝ երեք օրից յարութիւն պիտի առնեմ: **64** Արդ, հրամայիր, որ մինչեւ երեք օր գերեզմանի ապահովութեանը հոգ տարուի. գուցէ աշակերտները գիշերով գան եւ գողանան նրան ու ժողովրդին ասեն, թէ՝ մեռեններից յարութիւն առաւ. եւ վերջին մոլորութիւնը աւելի վատ լինի, քան առաջինը»: **65** Պիղատոսը նրանց ասաց. «Զինուորներ ունեք. գնացէք ապահովութեանը հոգ տարեք, ինչպէս որ գիտեք»: **66** Եւ նրանք գնացին գերեզմանի ապահովութեանը հոգ տանելու եւ վեմը կնքեցին՝ զինուորներ նշանակելով:

28 Ծաբաթ օրուայ երեկոյեան, երբ կիրակին լրսանում էր, Մարիամ Մագդալենացին եւ միւս Մարիամը եկան գերեզմանը տեսնելու: **2** Եւ ահա մեծ երկրաշարժ եղաւ, որովհետեւ Տիրոց հրեշտակը երկնքից իշնելով՝ մօտեցաւ,

դրնից վեմք մի կողմ գլորեց ու նստեց նրա վրայ: Յ Նրա տեսքը փայլակի նման էր, ու նրա զգեստը՝ սպիտակ, ինչպէս ձիւնը: 4 Նրա ահից պահապանները խօռվուեցին եւ մեռելների պէս եղան: 5 Հրեշտակը խօսեց ու կանանց ասաց. «Դուք մի վախեցէք, գիտեմ, որ վնտոռում եք Յիսուսին, որ խաչուեց. 6 այստեղ չէ նա, քանի որ յարութիւն առաւ, ինչպէս ինքն ասել էր. Եկէք, տեսէք այն տեղը, ուր պառկած էր: 7 Եւ խկոյն գնացէք, ասացէք նրա աշակերտներին, թէ յարութիւն առաւ. Եւ ահա նա ձեզնից առաջ գնում է Գալիլիա. այնտեղ նրան կը տեսնէք: Ահա ասացի ձեզ»: 8 Եւ խկոյն, ահով եւ մեծ ուրախութեամբ, գերեզմանից դուրս ելնելով՝ վագեցին աշակերտներին պատմելու: 9 Եւ յանկարծ Յիսուս նրանց դիմացը ելաւ ու ասաց՝ ողջին ձեզ. Եւ նրանք մօտենալով՝ նրա ոտքերին փարուեցին ու երկրպագեցին նրան: 10 Այն ժամանակ Յիսուս նրանց ասաց. «Մի վախեցէք. գնացէք ասացէք իմ եղբայրներին, որ գնան Գալիլիա եւ այնտեղ ինձ տեսնեն»: 11 Երբ նրանք գնացին, ահա զինուորներից ոմանք քաղաք եկան ու քահանայապետներին պատմեցին այն բոլորը, ինչ որ պատահել էր: 12 Եւ նրանք ծերերի հետ միասին հաւաքուելով՝ խորհուրդ արեցին, շատ դրամ տուեցին զինուորներին ու ասացին. 13 «Կ'ասէք, թէ նրա աշակերտները, գիշերով գալով, գողացան նրան, մինչ մենք քնի մէջ էինք: 14 Եւ եթէ այդ լուրջ կուսակալին հասնի, մենք նրան կը գոհացնենք եւ ձեզ հոգսից կ'ազատենք»: 15 Եւ նրանք դրամն առնելով՝ արեցին այնպէս, ինչպէս որ իրենց սովորեցրել էին: Եւ այս գրոյցը տարածուած է հրեաների մէջ մինչեւ այսօր: 16 Իսկ տասնմէկ աշակերտները գնացին Գալիլիա, այն լեռը, ուր Յիսուս իրենց հետ ժամադրուել էր: 17 Երբ նրան տեսան, երկրպագեցին նրան, իսկ ոմանք երկմտեցին: 18 Եւ Յիսուս մօտենալով՝ խօսեց նրանց հետ ու ասաց. «Ինձ է տրուած ամէն իշխանութիւն երկնքում եւ երկրի վրայ. ինչպէս Յայրը ինձ ուղարկեց, ես ել ձեզ եմ ուղարկում: 19 Գնացէք ուրեմն աշակերտ դարձո՞ք բոլոր ազգերին, նրանց մկրտեցէք Յօր եւ Որդու եւ Սուրբ Յոգու անունով: 20 Ուսուցանեցէք նրանց պահել այն բոլորը, ինչ որ ձեզ պատուիրեցի: Եւ ահա ես

ձեզ հետ եմ բոլոր օրերում՝ մինչեւ աշխարհի վախճանը»: (այօն ց165)

ՄԱՐԿՈՍ

1 Յիսուս Քրիստոսի՝ Աստծու Որդու Ալետարանի սկիզբը: 2 Ինչպէս որ գրուած է մարգարեների գրքերում. «Ահաւասիկ ես ուղարկում եմ իմ պատգամաւորին քո առաջից, որ կը պատրաստի քո ճանապարհը քո առաջ»: 3 Անապատում կանչողի ձայնն է. «Դատրաստեցէք Տիրոջ ճանապարհը եւ հարթեցէք նրա շալիղները»: 4 Յովիաննեսը մկրտում էր անապատում եւ քարոզում ապաշխարութեան մկրտութիւն՝ մեղքերի թողութեան համար: 5 Ամբողջ Հրեաստանը եւ բոլոր երուսաղեմացիները գնում էին նրա մօտ եւ մկրտում նրանից Յորդանան գետում խոստովանելով իրենց մեղքերը: 6 Եւ Յովիաննեսը հագել էր ուղտի մազից զգեստ եւ մեջքին՝ կաշում գոտի. Եւ նրա կերակուրն էր մորեխս եւ վայրի մեղը: 7 Նա քարոզում էր եւ ասում. «Իմ յետելից կը գայ ինձնից աւելի հզօր, որի առաջ արժանի չեմ խոնարհուելու նրա կօշիկների կապերն արձակելու համար: 8 Ես ձեզ մկրտեցի ջրով, իսկ նա ձեզ կը մկրտի Սուլքը Հոգով»: 9 Այն օրերին Յիսուս եկալ Գայիիայի Նազարեթ քաղաքից եւ Յովիաննեսից մկրտուեց Յորդանանում: 10 Եւ նոյն ժամին, երբ ջրից դուրս էր գալիս, տեսալ երկինքը՝ պատռուած, եւ Աստծու Հոգին, որպէս աղաւնի, որ իշնում էր իր վրայ: 11 Երկնքից մի ձայն եկալ, որն ասում էր. «Դու ես իմ սիրելի Որդին, որ ունես իմ ամբողջ քարեհաճութիւնը»: 12 Եւ անմիջապէս Հոգին նրան հանեց տարաւ դէպի անապատ: 13 Եւ նա այնտեղ էր քառասուն օր՝ փորձուելով սատանայից: Եւ նա գազանների հետ էր, իսկ իրեշտակները ծառայում էին նրան: 14 Յովիաննեսի բանտարկուելուց յետոյ Յիսուս Գայիիա եկալ. քարոզում էր Աստծու Ալետարանը եւ ասում. 15 «Ժամանակը հասել է, եւ մօտեցել է Աստծու արքայութիւնը. ապաշխարեցէք եւ հաւատացէք Ալետարանին»: 16 Երբ նա անցնում էր Գայիիայի ծովեզրով, տեսալ Սիմոնին եւ նրա եղբայր Անդրեասին, որոնք ուղարկած էին դովին էին գցել, որովհետեւ ձկնորսներ էին: 17 Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Իմ յետելից եկէք, եւ ես ձեզ կը դարձնեմ

մարդկանց որսորդներ»: 18 Եւ իսկոյն ուղղանները թողնելով՝ գնացին նրա հետ: 19 Այստեղից մի քիչ առաջ գնալով՝ տեսալ Զերեղեոսի որդի Յակոբոսին եւ նրա եղբայր Յովիաննեսին, սրանց էլ տեսալ իրենց նաւակի մէջ, մինչ ուղղաններն էին կարգի թերում: 20 Եւ կանչեց նրանց. Եւ նրանք իսկոյն նաւակի մէջ թողնելով իրենց հօրը՝ Զերեղեոսին, վարձկան ձկնորսների հետ միասին, գնացին նրա յետելից: 21 Եւ մտան Կափառնայում: Եւ Յիսուս նոյն շաբաթ օրն իսկ ժողովարան մտնելով՝ ուսուցանում էր նրանց: 22 Եւ նրանք զարմանում էին նրա քարոզութեան վրայ, որովհետեւ նրանց ուսուցանում էր իշխանութեամբ եւ ոչ՝ ինչպէս օրենսգետները: 23 Վրդ, նրանց ժողովարանում մի մարդ կար՝ պիղծ ոգուց բռնուած, որն աղաղակեց եւ ասաց. 24 «Ձո՞յլ տուր, ինչ ես ուղում մեզնից, Յիսուս Նազովուցի. մեզ կորստեան մատնելու եկար. գիտենք թեզ, թէ ով ես դու, Աստծու Սուլքը ես»: 25 Յիսուս սաստեց նրան ու ասաց. «Զայնդ կտրին եւ դրւս ել դրանից»: 26 Եւ պիղծ ոգին սաստիկ ցնցեց դիւսահարին եւ քարձրածայն աղաղակելով՝ դուրս ելաւ նրանից: 27 Եւ ամենքը զարմացան, այնպէս որ հարցնում էին իրար եւ ասում. «Այս ինչ նոր վարդապետութիւն է, որ իշխանութեամբ պիղծ ոգիներին ել է սաստում, եւ նրանք հնազանդում են նրան»: 28 Եւ նրա համբաւը տարածուեց Գայիիայի ջրուր կողմերում: 29 Եւ ժողովարանից դուրս եկնելով, անմիջապէս եկալ Սիմոնի եւ Անդրեասի տունը՝ Յակոբոսի եւ Յովիաննեսի հետ: 30 Սիմոնի գոքանչը տաքութեան մէջ պառկած էր. իսկոյն սասցին նրա մասին Յիսուսին: 31 Եւ նա մօտենալով՝ նրա ձեռքը բռնեց եւ նրան ոտքի կանգնեցրեց. Եւ տենդը նրան թողեց. Եւ նա ծառայում էր նրանց: 32 Երբ Երեկոյ եղաւ, արեւի մայր մտնելու ժամանակ, նրա մօտ էին թերում բռնոր հիւանդներին եւ դիւսահարներին: 33 Եւ ամբողջ քաղաքը հաւաքուել էր դոների առաջ: 34 Եւ նա տեսակ-տեսակ հիւանդութիւններից քաղում հիւանդներ թժկեց եւ քաղում դեւեր հանեց. Եւ թոյլ չէր տալիս դեւերին խօսել, որովհետեւ գիտեին նրան, որ Քրիստոս է: 35 Եւ առաւօտեան մօտ, լոյսը բացուելուց

առաջ, վեր կացաւ եւ ելաւ գնաց ամայի մի տեղ ու այնտեղ աղօրում էր: **36** Նրա յետեւից նրան փնտռելու գնաց Սիմոնը եւ նրանք, որ նրա հետ էին: **37** Եւ երբ գտան նրան, ասացին. «Ամենքը փնտռում են քեզ»: **38** Եւ նրանց ասաց. «Եկէք գնանք այլ մօտակայ գիւղաքաղաքներ եւս, որպէսզի այնտեղ ել քարոզեմ, որովհետեւ հենց դրա համար եմ եկել»: **39** Եւ ամբողջ Գայիշայում նրանց ժողովարաններում քարոզում եւ դեւեր էր հանում: **40** Նրա մօտ եկաւ մի բորոտ. նա ծնկի եկած աղաչում էր եւ ասում. «Տէր, եթէ կամենաս, կարող ես ինձ մաքրել»: **41** Իսկ Յիսուս զրալով՝ ծեռքը երկարեց, դիպաւ նրան եւ ասաց. «Կամենում եմ, մաքրումիր»: **42** Եւ երբ նրան այս ասաց, բորոտութիւնը նրանից խսկոյն գնաց, եւ նա մաքրուեց: **43** Եւ Յիսուս խսկոյն դուրս հանեց նրան եւ խստի պատուիրեց. **44** «Զգիշ եղիր, ոչ ոքի բան չասես, այլ գնաց, քեզ քահանային ցնց տուր եւ մաքրուելու համար ընծայ տուր այն, ինչ հրամայել էր Մովսէսը նրանց համար իբրեւ վկայութիւն»: **45** Բայց նա դուրս գնալով՝ սկսեց եռանդուն կերպով քարոզել եւ լուրը տարածել այն աստիճան, որ Յիսուս չէր կարողանում այլևս յայտնապես քաղաք մտնել, այլ դուրսը, ամայի տեղերում էր մնում. եւ բոլոր կողմերից ժողովուրդը նրա մօտ էր գալիս:

2 Մի բանի օր յետոյ, երբ նա դարձեալ Կափառնայում մտաւ, լուր տարածուեց, թէ տանն է. **2** Եւ շատեր հաւաքուեցին, այնպէս որ այլեւս տեղ չմնաց, ոչ իսկ դրան առջեւ: Եւ նրանց քարոզում էր Աստծու խօսքը: **3** Եւ եկան նրա մօտ՝ բերելով մի անդամալոյծի, որին տանում էին չորս հոգով: **4** Եւ երբ ամբոխի պատճառով Յիսուսին չկարողացան մօտենալ քանդեցին երիկը այն տան, ուր գտնւում էր նա. եւ բացելով առաստաղը, իշեցրին այն մահիճը, որի մէջ էր անդամալոյծը: **5** Եւ Յիսուս, տեսնելով նրանց հաւատոյ, անդամալոյծին ասաց. «Որդեակ, քո մեղքերը քեզ ներուած են»: **6** Օրենսգէտներից մի քանիսը, որ նստած էին այնտեղ, իրենց մտքում խորհում էին. **7** «Այս ինչ է խօսում, սա հայիոյում է. ովք կարող է մեղքերին թողովթիւն տալ, եթէ ոչ՝ միայն

Աստուած»: **8** Եւ Յիսուս իր հոգում իմացաւ, որ այնպէս են խորհում իրենց մտքում. ուստի ասաց. «Ինչո՞ւ ձեր մտքում այդ էք խորհում. **9** Ո՞րն է աւելի դիւրին. անդամալոյծին ասե՞լ՝ քո մեղքերը քեզ ներուած են, թէ ասե՞լ՝ վեր կաց, ան մահիճը եւ գնա քո տունը: **10** Բայց որպէսզի իմասնաք, որ մարդու Որդին երկրի վրայ իշխանութիւն ունի ներելու մեղքերը, - ասաց նա անդամալոյծին, - **11** քեզ եմ ասում, վեր կաց, ան մահիճը եւ գնա քո տունը»: **12** Եւ վեր կացաւ ու անմիջապես վերցնելով մահիճը՝ բոլորի առաջ դրւու ելաւ, այնպէս որ ամենքը զարմացան եւ փառք էին տայիս Աստծոն ու ասում. «Այսպիսի բան երբեք չենք տեսել»: **13** Եւ նա դարձեալ ծովեզերք գնաց. եւ ամբողջ ժողովուրդը նրա մօտ էր գալիս, եւ նա ուսուցանում էր նրանց: **14** Եւ մինչ նա անցնում էր, տեսաւ Ալփեոսի որդի Ղելիին, որ մաքսատանը նստած գործի վրայ էր, ու նրան ասաց՝ արի իմ յետեւից: Եւ Ղելին վեր կացաւ գնաց նրա յետեւից: **15** Եւ երբ Յիսուս նրա տանը սեղան նստեց, բազում մաքսատորներ եւ մեղաւորներ էլ Յիսուսի ու նրա աշակերտների հետ սեղան նստեցին, որովհետեւ շատերն էին նրա յետեւից գնում: **16** Իսկ օրենսգէտներն ու փարիսեցիները երբ տեսան, որ նա մաքսաւորների եւ մեղաւորների հետ է ուտում, նրա աշակերտներին ասացին. «Ինչո՞ւ էք մեղաւորների ու մաքսաւորների հետ ուտում եւ խմում»: **17** Երբ Յիսուս լսեց, նրանց ասաց. «Առօղջներին թիշկ պէտք չէ, այլ՝ իիւանդներին. եւ ես չեմ եկել արդարներին կանչելու, այլ՝ մեղաւորներին»: **18** Յովիաննեսի աշակերտները եւ փարիսեցիները ծով էին պահում. եկան եւ նրան ասացին. «Ինչո՞ւ Յովիաննեսի աշակերտները եւ փարիսեցիները ծով են պահում, իսկ քո աշակերտները չեն պահում»: **19** Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Միթե Կարելի՞ է, որ հարսանքաւորները ծով պահեն, երբ փեսան նրանց հետ է. այնքան ժամանակ, որ փեսան իրենց հետ է, պէտք չէ, որ ծով պահեն: **20** Բայց կը գան օրեր, երբ փեսան նրանցից կը վերցուի, եւ ապա այն օրը նրանք էլ ծով կը պահեն: **21** Նոր, չօգուագրծուած կտակի կտորը ոչ ոք հնացած զգեստի վրայ չի կարկատի, ապա թէ ոչ նոր

կտորը ամբողջութեամբ իին զգեստից կը պոկուի, եւ պատռուածքը աւելի վատ կը լինի: **22** Եւ ոչ ոք իին տիկերի մէջ նոր գինի չի լցնի, ապա թէ ոչ նոր գինին կը պայթեցնի տիկերը, գինին կը թափուի, եւ տիկերը կը փշանան: Վյլ նոր գինին նոր տիկերի մէջ պէտք լցուի: **23** Մի շաբաթ օրով նա անցնում էր ցորենի արտերի միջով: Եւ նրա աշակերտները գնալու ժամանակ սկսեցին հասկ պոկել եւ ուտել: **24** Եւ փարիսեցիները նրան ասացին. «Տէս, քո աշակերտները շաբաթ օրով ինչ են անում, մի բան, որ օրինաւոր չէ»: **25** Յիսուս նրանց ասաց. «Դուք երբեւից չըք կարդացել, թէ ինչ արեց Դաւիթը, երբ կարիք ունեցաւ եւ քաղց զգաց ինքը եւ նրանք, որ իր հետ էին. **26** թէ ինչպէս Արիաթար քահանայապետի օրով մտաւ Աստծու տունը եւ կերաւ առաջաւորութեան հացը՝ տալով նաեւ նրանց, որ իր հետ էին. մի բան, որ, քացի քահանաներից, ուրիշների համար օրինաւոր չէր ուտել»: **27** Եւ ասաց նրանց. «Շաբաթ օրը մարդու համար է, եւ ոչ թէ մարդը՝ շաբաթ օրուաւ համար. **28** ապա ուրեմն՝ մարդու Որդին տէրն է եւ շաբաթ օրուայ:

3 Եւ նա նորից ժողովարան մտաւ. այնտեղ

կար մի մարդ, որի ձեռքը չորացած էր: **2** Եւ նրան ուշադրութեամբ դիտում էին՝ տեսնելու, թէ շաբաթ օրով նրան կը բժշկի, որպէսզի ամբաստամեն նրան: **3** Եւ Յիսուս ասաց այն մարդուն, որի ձեռքը չորացած էր. «Վեր կաց, մէշտեն արի»: **4** Ապա ասաց նրանց. «Շաբաթ օրով ինչ բան է օրինաւոր անել. բարի գրիծ գործել, թէ՞ չարիք անել. մի հոգի ազատել, թէ՞ կորստեան մատնել»: Եւ նրանք լրեցին: **5** Եւ Յիսուս, ցատուով լցուած, նայելով նրանց եւ տրտմելով նրանց սրտի կուրութեան համար, ասաց մարդուն. «Երկարիք ձեռքդ»: Եւ նա երկարեց, ու նրա ձեռքը առողջացաւ: **6** Փարիսեցիները հերովիշսականների հետ խւկոյն դուրս ելան եւ խորհուրդ էին անում նրա դէմ, թէ ինչպէս նրան կորստեան մատնեն: **7** Իսկ Յիսուս իր աշակերտների հետ միասին գնաց ծովեգերը: Եւ Գալիլայից բազում ժողովուրդ էր գնում նրա յետեւից. **8** նաեւ Յրեաստանից, Երուսաղէմից, Յորդանանի միլս կողմից, ինչպէս նաեւ Տիրոսի եւ Սիդոնի

շրջակայթից բազում ժողովուրդ, երբ լսում էր, թէ նա ինչքան բան է անում, զայիս էր նրա մօտ: **9** Եւ նա իր աշակերտներին ասաց, որ իր համար մի նաւակ պատրաստ լինի ամբոխի պատճառով, որպէսզի իրեն չնեղեն: **10** Քանի որ շատերին բժշկեց, ուստի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ ունեցող մարդիկ զայիս էին, խօնաւում նրա շուրջը, որպէսզի դիացեն նրան: **11** Եւ պիղծ ոգիները, երբ տեսնում էին նրան, ընկնում էին նրա առաջ, աղաղակում էին ու ասում. **12** «Դու Աստծու Որդի ես»: Իսկ նա խստի պատուիրում էր նրանց, որ իր ինքնուրիւնը չայտնեն: **13** Յիսուս լեռը բարձրացաւ եւ իր մօտ կանչեց նրանց, որոնց ինքը կամեցաւ. Եւ նրանք գնացին նրա մօտ: **14** Նա նշանակեց Տասներկուսին, որ իր շուրջը լինեն, եւ նրանց բարոգելու ուղարկի, **15** ու նրանք իշխանութիւն ունենան ցաւեր բուժելու եւ դեներ հանելու: **16** Եւ Սիմոնի անունը Պետրոս դրեց **17** Եւ Զերեղեռոսի որդոլ՝ Յակոբոսի ու նրա երօրը՝ Յովիաննեսի անունները դրեց Բաներեգես, որ նշանակում է՝ Որոտման որդիներ: **18** Նաեւ՝ Անդրեասին եւ Փիլիպոսին եւ Բարյոնորմետոսին եւ մաքսաւոր Մատթեոսին եւ Թովմասին եւ Ավետիք որդի Յակոբոսին եւ Թադէոսին եւ Սիմոն Կանանցուն **19** Եւ Յուղա Խոկարիովտացուն, որը եւ նրան մատնեց: **20** Նրանք տուն վերադարձան. Եւ ժողովուրդը նորից եկաւ նրանց հետ, այնպէս որ նրանք հաց ուտելու անգամ ժամանակ չունեցան: **21** Եւ երբ Յիսուսի խրայինները լսեցին, եկան եկան նրան բռնելու, որովհետեւ կարծում էին, թէ իսելքը կորցրել է: **22** Իսկ Երուսաղէմից հջած օրէնսգէտներն ասում էին, թէ որա մէջ ԲԵՆԳԵՔԲՐՈՒ կայ, եւ դեւերի իշխանի ձեռքով է հանում դեւերին: **23** Եւ նա իր մօտ կանչելով նրանց՝ առակներով էր խօսում նրանց հետ. «Ինչպէս կարող է սատանան սատանային դուրս հանել»: **24** Եւ արդ, եթէ մի թագաւորութիւն ինքն իր մէջ բաժանուի, այդ տունը չի կարող կանգուն մնալ: **25** Եւ եթէ մի տուն ինքն իր մէջ բաժանուի, այդ տունը չի կարող կանգուն մնալ: **26** Եւ եթէ սատանան ինքն իր դէմ դուրս գայ եւ բաժանուած լինի, չի կարող կանգուն մնալ, այլ նրա վախճանը հասել է: **27** Ոչ ոք չի

կարող հզօրի տունը մտնելով՝ նրա ունեցածը կողոպտել, եթեն նախչկապոտի հզօրին. Եւ ապա միայն կը կողոպտի նրա տունը: 28 Շշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ մարդկանց որդիներին, որքան ել հայիոյեն, ամէն մեղք եւ հայիոյանք կը ներուի. 29 բայց ով որ հայիոյի Սուլը Յոգուն, յալիտեանս թողութիւն չի ունենայ, այլ նա յանցապարտ պիտի մնայ յալիտեանկան մեղրովք: (այօն ց165, այօնօս ց166) 30 Այսպէս խօսեց, որովհետեւ ասում էին՝ նրա մէջ պիտի դեւ կայ: 31 Եկան նրա եղբայրներն ու մայրը եւ դրասում կանգնած՝ մարդ ուղարկեցին ու կանչեցին նրան: 32 Եւ այնտեղ ժողովուրդը նստել էր նրա շուրջը: Եւ երբ ասացին նրան՝ ահաւասիկ քո մայրն ու քո եղբայրները դրասում են եւ քեզ են ուզում, 33 նրանց պատասխանեց եւ ասաց. «Ո՞վ է իմ մայրը կամ՝ իմ եղբայրները»: 34 Ապա նայեց իր շուրջը, իր աշակերտներին, որոնք նստած էին, եւ ասաց. «Ահաւասիկ իմ մայրը եւ իմ եղբայրները. 35 որովհետեւ, ով Աստծու կամքն է կատարում, նայ է իմ եղբայրը եւ քոյրը եւ մայրը»:

4 Նորից նա սկսեց ուսուցանել ծովեզերքի մօտ, եւ նրա շուրջը խօնուեց բազում ժողովուրդ, այնպէս որ նա մտաւ ու նստեց մի նաւակի մէջ, ծովի վրայ, մինչ ամրող ժողովուրդը ծովեզերքին շուրջանակի քրնել էր ցանարք: 2 Եւ նա առանձներով նրանց շատ բան էր ուսուցանում եւ նրանց ասում իր քարոզութեան մէջ. 3 «Լսեցք, ահաւասիկ մի սերմանող սերմաներու ելաւ: 4 Եւ պատահեց, որ սերմաներու ժամանակ սերմի մի մասն ընկաւ ճանապարհի եզերքը, եւ թշունները եկան ու կերան այն: 5 Ուրիշ մի մաս ընկաւ ապառաժի վրայ, որտեղ շատ հող չկար. Եւ շուտով բուսաւ, որովհետեւ հողը խորը չէր. 6 բայց երբ արեւը ծագեց, խանձուեց. Եւ քանի որ արմատներ չուներ, չորացաւ: 7 Մի ուրիշ մաս ընկաւ փշերի մէջ. փշերը բարձրացան եւ խեղդեցին այն, եւ պտուղ չտուեց: 8 Իսկ մի ուրիշ մաս էլ ընկաւ լաւ հողի վրայ, բուսներով աճեց ու պտուղ տուեց. մէկի դիմաց՝ երեսուն, մէկի դիմաց՝ վախտուն եւ մէկի դիմաց՝ հարիւրք: 9 Եւ ասում էր. «Ով որ լսելու ականջ ունի, թող լսի»: 10 Եւ երբ առանձին մնաց,

նրա շուրջը եղողները, աշակերտների հետ միասին, հարցրին նրան այս առակի մասին: 11 Եւ նրանց ասաց. «Զեզ է տրուած իմանալ Աստծու արքայութեան խորհուրդները, բայց նրանց համար, որ ձեզնից դուրս են, ամէն ինչ առակներով կը լինի, 12 որպէսզի նայելով հանդերձ չտեսնեն եւ լսելով հանդերձ չիմանան, որ մի գործ էրբեւէ դարձի զան, եւ իրենց ներուիք: 13 Եւ ասաց նրանց. «Կյ առակը չէք հասկանում, ապա ինչպէս պիտի հասկանաք բոլոր առակները: 14 Նա, որ սերմանում է, Աստծու խօսքն է սերմանում: 15 ճանապարհի եզերքին սերմանուածները այն մարդիկ են, որոնք լսում են խօսքը, եւ սատանան զայխ է եւ դուրս է հանում նրանց սրտերի մէջ սերմանուած խօսքը: 16 Ապառաժի վրայ սերմանուածները այն մարդիկ են, որ, երբ լսում են խօսքը, իսկոյն ուրախութեամբ ընդունում են այն, 17 եւ որովհետեւ իրենց մէջ արմատներ չունեն, այլ մի որոշ ժամանակի համար են, երբ խօսքի պատճառով նեղութիւն կամ հալածանք է վրայ հասնում, իսկոյն զայխակրլում են: 18 Իսկ նրանք, որ սերմանուեցին փշերի մէջ, այն մարդիկ են, որ լսում են խօսքը, 19 սակայն այս աշխարհի հոգսերը եւ հարստութեան պատրանքները ներխուժում եւ խեղդում են խօսքը, եւ այն անպտուղ է լինում: (այօն ց165) 20 Եւ լաւ հոդի մէջ սերմանուածները այն մարդիկ են, որ լսում են խօսքը եւ ընդունում ու պտույ են տախի. մէկի դիմաց՝ երեսուն, մէկի դիմաց՝ վախտուն եւ մէկի դիմաց՝ հարիւրք: 21 Եւ նրանց ասաց. «Միթե ծրագը բերլում է, որ կաթսայի կամ մահճի տամի դրուի: Չէ որ աշտանակի վրայ է դրուում: 22 Արդ, ծածուկ բան չկայ, որ շայտնուի, եւ զադունի բան չի եղեւ, որ ի յայտ չգայ: 23 Թէ մէկը լսելու ականջ ունի, թող լսի»: 24 Եւ նրանց ասաց. «Զգոյշ եղէք, թէ ինչ էք լսում, եւ ինչ որ լսում էք, աւելին կը տրուի ձեզ. ինչ չափով, որ չափում էք, նոյնով Աստուած պիտի չափի ձեզ համար: 25 Ով որ ունի, նրան պիտի տրուի. իսկ ով որ չունի, նրանից պիտի վերցուի, ինչ էլ որ նա ունի»: 26 Եւ ասում էր. «Այսպէս է Աստծու արքայութիւնը, որպէս թէ մի մարդ հոդի մէջ սերմեր ցանի. 27 Եւ նա ննջի թէ վեր կենայ, գիշեր եւ ցերեկ, սերմերը կը բուսնեն ու կ'աճեն, 28 եւ նա չի իմանայ,

թէ հողը ինքն իրենից բերք է տալիս. նախ՝ խոտք, ապա՝ հասկը եւ ապա՝ ատոք ցորենը հասկի մէջ: 29 Սակայն երբ սերմը իր պտուղը տայ, իսկոյն մանգաղ է ուղարկում, որովհետեւ հնձի ժամանակը հասել է»: 30 Եւ ասում էր. «Ի՞չի նմանեցնենք Աստծու արքայութիւնը կամ ինչ օրինակով ներկայացնենք այն. 31 նման է մանանեխի հատիկին, որը, երբ սերմանուում է հոդի մէջ, աւելի մանր է լինում, քան երկրի վրայ եղող բոլոր սերմերը. 32 իսկ երբ սերմանուի, բուսնում եւ լինում է աւելի մեծ, քան ամեն տունկ, եւ արձակում է մեծ ճիւղեր, այնքան, որ երկնքի թռչունները նրա հովանու տակ կարող են բնակուել»: 33 Եւ այնպիսի առակներով էր նրանց ասում խօսքը, որ կարողանային հասկանալ: 34 Եւ առանց առակի նրանց հետ ոչինչ չէր խօսում, քայց իր աշակերտների համար առանձին ամեն ինչ մեզնում էր: 35 Այդ նոյն օրը, երեկոյեան դէմ, աշակերտներին ասաց. «Եկէք անցնենք ծովի միւս կողմը»: 36 Թողնելով ժողովրդին՝ նրան իրենց հետ տարան նաւակով, ինչպէս նաեւ՝ միւս նաւակները, որ նրա հետ էին: 37 Եւ մեծ հոդմամրդիկ բարձրացաւ ու ալիքները նաւակի մէջ էր թափում, այնպէս որ նաւակը գրեթէ լցուում էր: 38 Իսկ ինքը նաւախելի կողմը բարձի վրայ ննջում էր. նրան արթնացրին եւ ասացին. «Վարդապէտ, քեզ համար բնաւ հոգ չէ, որ ահա մենք կորչում ենք»: 39 Եւ նա, արթնանալով, սաստեց հոդմին եւ ասաց ծովին. «Դադարիք, լրիք»: Եւ հոդմը դադարեց, ու մեծ խաղաղութիւն եղաւ: 40 Եւ նրանց ասաց. «Ի՞նչո՞ւ այդպէս վախսկու էք. դեռևս հաւատ չունե՞ք»: 41 Եւ նրանք սաստիկ վախեցան եւ միմեանց ասում էին. «Ո՞վ է արդեօք սա, որ թէ հոդմը, թէ ծովը հնազանդում են սրան»:

5 Եւ Յիսուս եկաւ ծովի հանդիպակաց կողմը, գերգեսացիների երկիրը: 2 Եւ երբ նա նաւակից դուրս ելաւ, գերեզմաններից նրա դէմն ելաւ մի մարդ, որին բռնել էր մի պիղծ ոգի, 3 եւ որի բնակութեան տեղն իսկ գերեզմանների մէջ էր: Եւ ոչ ոք նրան շղթաներով անգամ չէր կարող կապել, 4 որովհետեւ շատ անգամ ոտնակապերով եւ շղթաներով կապուած էր, քայց շղթաները փշրել էր ու ոտնակապերը՝ ջարդել: Ոչ ոք նրան

չէր կարողանում զսպել, 5 որովհետեւ միշտ, գիշեր ու ցերեկ, գերեզմաններում եւ լեռներում, աղաղակում էր եւ ինքն իրեն քարերով ծեծում: 6 Երբ նա Յիսուսին հեռուից տեսաւ, առաջ վազեց ու երկրպագեց նրան. 7 բարձրածայն աղաղակեց եւ ասաց. «Բնչ ես ուզում ինձնից, Յիսուս, բարձրեալ Աստծոն Որդի: Երդուցնում եմ քեզ Աստուծով, ինձ մի տանջիր». 8 քանի որ Յիսուս նրան ասում էր. «Պիրծ ոգի, դուրս ելիք այդ մարդուց»: 9 Եւ նրան հարցրեց. «Անունը ինչ է»: Եւ նա ասաց նրան. «Իմ անունը Լեզեռն է, քանի որ բազում ենք»: 10 Իսկ պիղծ ոգիները սաստիկ աղաչում էին նրան, որ այդ շրջանից դուրս չուղարկի իրենց: 11 Եւ այնտեղ, լերան լանջին, խոզերի մի մեծ երամակ կար, որ արածում էր: 12 Բոլոր դեւերը աղաչեցին նրան եւ ասացին. «Մեզ խոզերի մէջ ուղարկիր, որ մտնենք նրանց մէջ»: 13 Եւ նա հրամայեց նրանց: Երբ պիղծ ոգիները դուրս ելան, մտան խոզերի մէջ, եւ երամակը, թուով մօտ երկու հազար, դարաւանդից դիմեց դէախ ծովը. Եւ խերորուցին ծովում: 14 Խոզարածները փախան եւ քաղաքում ու ազարակներում պատմեցին. Եւ մարդիկ դուրս ելան տեսնելու, թէ ինչ էր կատարուել: 15 Եկան Յիսուսի մօտ եւ տեսան դիւահարին, որ նստել էր՝ հագուստ եւ զգաստացած, նրան, որ լեզեռն ուներ. Եւ զարհուրեցին: 16 Եւ ովքեր որ տեսել էին, պատմեցին նրանց, թէ ինչ պատահեց այսահարին եւ ինչ՝ խոզերին: 17 Եւ սկսեցին աղաչել Յիսուսին, որ հեռանայ իրենց սահմաններից: 18 Եւ երբ նաւակ մտաւ, դիւահարը նրան աղաչում էր, որ նրա հետ լինի: 19 Քայց Յիսուս նրան թոյլ չտուեց, այլ ասաց. «Գնա՞ք տունը հարազատներից մօտ եւ պատմին նրանց այն ամենը, ինչ Տէրը քեզ արեց եւ թէ ինչպէս խղճաց քեզ»: 20 Եւ նա գնաց ու սկսեց տարածել Դեկապոլսում, ինչ որ Յիսուս իր համար արել էր: Եւ ամենքը զարմանում էին: 21 Եւ երբ Յիսուս նաւակով նորից ծովի միւս կողմն անցաւ, նրա մօտ հաւաքուեց բազում ժողովուրդ: Եւ ինքը ծովեզրին էր: 22 Ահա եկաւ ժողովրդապետներից մէկը, որի անունը Յայրոս էր. Եւ երբ տեսաւ նրան, նրա ոտքերն ընկաւ. 23 սաստիկ աղաչում էր նրան ու ասում, որ իր դուստրը մահամերձ է, եւ որ նա գայ ու

նրա վրայ իր ծեռքը դնի, որպէսզի առողջանայ եւ ապրի: 24 Եւ Յիսուս գնաց նրա հետ. նրա յետեւից գնում էր նաեւ բազում ժողովուրդ եւ նեղում էր նրան: 25 Եւ մի կին կար, որ տասներկու տարուց ի վեր արինահոսութիւն ունէր: 26 Նա շատ էր տառապել բազմաթիւ բժիշկների ծեռքից եւ իր ամբողջ ունեցուածքը ծախսել էր, բայց որեւէ օգուտ չէր գտել, այլ ն աւելի վատացել էր: 27 Նա երբ լսեց Յիսուսի մասին, եկաւ ամբոխի մէջ նրա յետեւից եւ ծեռքը դիպցրեց նրա զգեստին, 28 որովհետեւ մտքում խորհում էր. «Եթէ միայն դիպէն նրա զգեստներին, կը բժշկուեմ»: 29 Եւ իսկոյն նրա արեան աղբիւրը չորացաւ, եւ իր մարմնի մէջ զգաց, որ տանջանքներից բժշկուեց: 30 Եւ Յիսուս իսկոյն ինքն իր մէջ իմանալով իրենից դուրս ելած գօրութիւնը, դարձաւ դէպի ամբոխը եւ ասաց. «Ո՞վ դիպաւ իմ զգեստներին»: 31 Եւ աշակերտները նրան ասացին. «Տեսնում ես, որ ամբոխը նեղում է քեզ, եւ ասում ես, թէ՝ նվ դիպաւ իմ զգեստներին»: 32 Եւ նա շուրջն էր նայում՝ տեսնելու, թէ նվ այդ արեց: 33 Եւ այդ կինը, զարիւրած ու դողալով նրա համար, որ գաղտնի էր արել, - որովհետեւ գիտէր, թէ ինչ կատարուեց իր հետ, - եկաւ ընկաւ նրա առաջ եւ ամեն ինչ ստուգութեամբ ասաց: 34 Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Դնաւար, քո հաւատը քեզ փրկեց, զնայ խաղաղութեամբ եւ քո տանջանքներից բժշկուած եղիր»: 35 Մինչ Յիսուս այս բանն էր խօսում, ժողովրդապետի տնից ունանք եկան եւ ասացին. «Քո դուստրը մեռաւ, Է ինչ ես նեղութիւն տալիս Վարդապետին»: 36 Իսկ Յիսուս, երբ լսեց ասուած խօսքը, ժողովրդապետին ասաց. «Մի վախեցիր, այլ միայն հաւատա»: 37 Եւ ոչ ոքի թոյլ չշուրջ իր հետ գնալ, այլ միայն՝ Պետրոսին, Յակոբոսին եւ նրա երերորդ՝ Յովհաննէսին: 38 Յիսուս ժողովրդապետի տունը եկաւ եւ տեսաւ մի մեծ ամբոխ, լացուկոծ անողներ եւ աղմուկ-աղայակ: 39 Ապա ներս մտնելով՝ նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ էր խօսովուած ու լաց էր իինում. մանուկը մեռած չէ, այլ ննջում է»: 40 Սակայն նրանք ծաղրում էին նրան: Իսկ նա, ամենքին դուրս հանելով, վերցրեց իր հետ մանկան հօրն ու մօրը եւ նրանց, որ իր հետ էին, եւ մտաւ այստեղ, ուր պարկած էր մանուկը: 41 Եւ բռնելով

մանկան ծեռքից՝ ասաց նրան՝ Տալիթա, կրնմի, որ նշանակում է՝ աղջիկ, դու, քեզ եմ ասում, վեր կաց: 42 Եւ աղջիկը իսկոյն վեր կացաւ ու քայլում էր, բանի որ մօտ տասներկու տարեկան էր: Եւ ամենքը մեծապէս զարմացան: 43 Իսկ նա նրանց խստի պատուիրեց, որ ոչ ոք այդ բանը շիմանայ. ու ասաց, որ նրան ուտելու բան տան:

6 Եւ այնտեղից եկաւ եկաւ իր գաւառը. եւ իր

աշակերտները գնում էին նրա յետեւից: 2 Երբ շաբաթ օր եղաւ, սկսեց ժողովարանում ուսուցանել. եւ շատերը, երբ լսում էին նրան, զարմանում էին նրա վարդապետութեան վրայ եւ ասում. «Այս բաները որտեղից են սրան, կամ ինչ է այս իմաստութիւնը, որ տրուած է սրան, որ սրա ծեռքով այսպիսի օրուառո գործեր կատարուեն: 3 Սա հիւսնի տղան եւ Մարիամի որդին չէ միթե, Յակոբոսի եւ Յովսէի ու Յուղայի եւ Սիմոնի եղայրը. եւ սրա բյուրերը այստեղ մեզ մօտ չեն»: Եւ նրանով գայթակղում էին: 4 Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Մարգարէն յարգուած անձ է, բայց ոչ իր գաւառում, իր ազգատոհմի եւ իր տան մէջ»: 5 Եւ չէր կարողանում այնտեղ որեւէ գօրաւոր գործ կատարել, այլ թիշ թուով հիւսների վրայ ծեռք դնելով՝ նրանց բժշկում էր: 6 Եւ նա զարմանում էր նրանց անհաւատութեան վրայ: 7 Եւ շրջում էր շրջակայ գիւղերում եւ ուսուցանում: 8 Նա իր մօտ կանչեց Տասներկուակին եւ սկսեց ուղարկել նրանց երկու-երկու ու պիղծ ողիների վրայ նրանց իշխանութիւն տուեց: 9 Նրանց պատուիրեց, որ ճանապարհի համար գաւազանից բացի այլ բան չվերցնեն. ոչ պարկ, ոչ հաց, ոչ դրամ գոտիների մէջ, 10 այլ հագնեն հողաթափներ. եւ ասաց. «Ալելորդ պարեգօտ մի՛ վերցրէք»: 11 Եւ ասում էր նրանց. «Ինչ տուն որ մտնէք, այնտեղ օթեւանեցէք, մինչեւ որ այնտեղից եմնէք: 12 Եւ ուր որ ծեզ չեն ընրունի ու ծեզ չեն լիի, երբ որ այնտեղից եննէք, ծեզ ուտքերի փոշին թափ տուէք՝ իբրեւ նրանց դէմ վկայութիւն»: 13 Եւ նրանք եկան ու քարոզում էին, որպէսզի մարդիկ ապաշխարեն: 14 Եւ բազում դեւէր էին հանում, բազում հիւսների օծում էին իւղով ու նրանց բժշկում: 15 Եւ Յերովիիս արքան լսեց այս բաները, որովհետեւ Յիսուսի անունը յայտնի էր դարձել. եւ նա ասաց. «Յովհաննէս

Մկրտիչը յարութիւն է առել մեռելներից, եւ դրա համար զօրութիւններ են գործուում նրա միջոցով»: 16 Ուրիշներ ասում էին, թէ՛ Եղիան է. իսկ միւսները, թէ՛ մարգարէ է կամ թէ՛ մարգարէների նման մէկը: 17 Երբ Յերովդէսը այս լսեց, ասաց. «Յովիաննէսը, որի գլուխը կտրեցի ես, սա նա է. մեռելներից յարութիւն է առելք: 18 Արդարեւ, ինքը՝ Յերովդէսն էր մարդ ուղարկել, ձերբակալել Յովիաննէսին, կապել նրան ու բանտարկել՝ իր եղբօր՝ Փիլիպպոսի կոտը՝ Յերովդիայի պատճառով, քանի որ Յերովդէսը նրան իրեն կին էր դարձրեւ, 19 եւ քանի որ Յովիաննէսը Յերովդէսին ասում էր. «Քո եղբօր կնոջը քեզ կին առնելը օրինաւոր չէ»: 20 Եւ Յերովդիան ոխ էր պահել նրա դէմ ու ուզում էր նրան սպանել տալ, բայց չէր կարողանում, 21 որովհետեւ Յերովդէսը վախենում էր Յովիաննէսից, քանի որ նրան գիտէր որպէս արդար եւ սուրբ մարդու, եւ նրան հովանաւորում էր ու նրան անսալով՝ շատ բաներ էր անում եւ քայլորդքամբ լսում էր նրան: 22 Սակայն մի յարմար օր եկաւ, երբ Յերովդէսը իր ծննդեան տարեղարձի ընթրիքն էր տախս իր նախարարներին, Գալիխայի մեծամեծներին եւ հազարապետներին: 23 Եւ երբ Յերովդիայի դուստրը ներս մտաւ եւ սկսեց պարել, դուր եկաւ Յերովդէսին եւ սեղանակիցներին. թագաւորը աղջկան ասաց. «Ուզգիր ինձնից, ինչ որ կամենում ես, եւ քեզ կը տամ»: 24 Եւ երդուեց նրան շատ անզամ, թէ՛ դու ինձնից ինչ էլ որ ուզես, կը տամ քեզ, մինչեւ իսկ իմ թագաւորութեան կէսը: 25 Աղջիկը դուրս գնալով իր մօրն ասաց՝ ինչ ուզեմ: Եւ սա ասաց՝ Յովիաննէս Մկրտիչ գլուխը: 26 Եւ աղջիկը շտապով վերստին մտնելով թագաւորի մօս՝ ասաց. «Ուզում եմ, որ իհմա ինձ տաս սկուտեղի վրայ Յովիաննէս Մկրտչի գլուխը»: 27 Եւ թագաւորը սաստիկ տրտմեց, բայց իր երդումների եւ հրաւիրեանների պատճառով չուցեց նրան մերժել: 28 Եւ թագաւորը իսկոյն դահիճ ուղարկեց ու իրամայեց քերել Յովիաննէսի գլուխը: Եւ սա զնաց զլիատեց նրան բանտում 29 ու նրա գլուխը սկուտեղով բերեց եւ տուեց աղջկան, եւ աղջիկը տարաւ տուեց իր մօրը: 30 Երբ Յովիաննէսի աշակերտները լսեցին, եկան

վերցրին մարմինը եւ դրեցին գերեզմանի մէջ: 31 Առաքեայները հաւաքուեցին Յիսուսի մօս ու նրան պատմեցին այն ամենը, ինչ որ արել էին եւ ուսուցանել: 32 Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Եկէք դուք առանձին մի ամայի տեղ ու մի քի հանգստացէք»: որովհետեւ եկող-զնացոյները շատ էին. եւ հաց ուտելու անզամ ժամանակ չունեին: 33 Եւ նաւակով գնացին մի ամայի տեղ՝ առանձին: 34 Սակայն մարդիկ տեսան նրանց, որ գնում էին, եւ շատերը ճանաչեցին նրանց ու բոլոր քաղաքներից հետիոտն, խուռներամ այնտեղ վազեցին եւ մօտեցան նրանց: 35 Եւ նա նաւակից դուրս եկնելով՝ մեծ ամրոխ տեսաւ ու գթաց նրանց, որովհետեւ նման էին ոչխարների, որոնք հովիլ չունեն. եւ սկսեց նրանց ուսուցանել շատ բաներ: 36 Երբ շատ ժամեր անցան, աշակերտները, մօտենալով, ասացին. «Սա ամայի տեղ է, մինչ օրը դեռ չի վերջացել, 37 արծակիր այս ժողովրդին, որպէսզի գնան շրջակայքի ազարակներում եւ գիտերում իրենց համար ուտելիք գնեն, որովհետեւ այստեղ ուտելու բան չունեն»: 38 Նա պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Դուք նրանց ուտելիք տուլեք»: Ասացին նրան. «Գնանք գնենք երկու հարիւր դահեկանի հաց եւ նրանց տանք ուտելու»: 39 Ասաց նրանց. «Քանի՞ նկանակ ունեք, գնացէք տեսէք»: Երբ իմացան, նրան ասացին. «Ճին նկանակ եւ երկու ձուկ»: 40 Եւ նա հրամայեց խումբ-խումբ նստեցնել նրանց դալար խոտի վրայ: 41 Եւ դաս-դաս նստեցին, տեղ-տեղ՝ հարիւր, տեղ-տեղ՝ յիսուն: 42 Եւ նա վերցնելով հինգ նկանակը եւ երկու ձկները՝ նայեց դեպի երկինք, օրինեց, մանրեց նկանակները եւ տուեց աշակերտներին, որպէսզի դնեն նրանց առաջ: Եւ երկու ձկներն էլ բաժանեց բոլորին: 43 Կերան եւ յագեցան 44 եւ տասներկու սակառ լիքը կտորտանքները վերցրին, ինչպէս նաեւ՝ ձկներից: 45 Եւ նրանք որ կերան, մօս իհնա հազար հոգի էին: 46 Իսկոյն եւեթ Յիսուս շտապեցրեց աշակերտներին, որ նաւակ մտնեն եւ իրենից առաջ զնան հանդիպակաց կողմը՝ դեպի Բեթսայիդա, մինչեւ ինքը ժողովրդին արծակէր: 47 Եւ բաժանուելով նրանցից՝ լեռ բարձրացաւ աղօթք անելու: 48 Երբ երեկոյ եղաւ, նաւակը ծովի մէջտեղում էր, իսկ ինքը՝

ցամաքի վրայ: 49 Եւ տեսաւ նրանց, որ հողմակոծ էին լինում թիավարելիս, որովհետեւ քամին նրանց հակառակ կողմից էր գիշերուայ ուշ ժամին նա զայխ էր նրանց մօտ՝ ծովի վրայ բայլերով, եւ ուզում էր նրանցից առաջ անցնել զնալ: 50 Երբ նրանք տեսան, որ քայլում է ծովի վրայ, կարծեցին, թէ մի ուրուական է, եւ աղաղակ բարձրացրին, 51 որովհետեւ ամենքը տեսան նրան եւ խոռվուեցին: Եւ նա խկոյն խօսեց նրանց հետ ու ասաց. «Քաջակերուեցէք, ես եմ, մի վախեցէք»: 52 Եւ նա նաւակ բարձրացաւ նրանց մօտ, եւ քամին դադարեց: Եւ նրանք առաւել եւս ապել էին իրենց մտքում ու սաստիկ զարմանում էին, 53 քանի որ մտքները թթացած լինելով չէին հասկացել նաեւ այն, ինչ վերաբերում էր հացի բազմացմանը: 54 Երբ դիմացի կողմն անցան, Գեննեսարէթի ցամաքը ելան: 55 Եւ երբ նաւակից դուրս ելան, տեղի մարդիկ խկոյն եւեթ նրան ճանաչեցին: 56 Եւ ամբողջ գաւառում այս ու այն կողմ վազելով՝ սկսեցին մահիմներով հիւանդներ բերել այնտեղ, ուր լսում էին, թէ նա գտնուում է: Եւ ուր որ մտնում էր՝ գիտեր, քաղաքներ թէ ազարակներ, հրապարակներում դնում էին ախտերով տառապողներին եւ աղաչում նրան, որ գոնեւ իր զգեստի քղանցքներին դիպչեն: Եւ ովքեր մի անգամ դիպան, բժշկուեցին:

7 Եւ նրա մօտ հաւաքուեցին փարիսեցիներն ու օրէնսգէտներից ոմանք, որոնք եկել էին Երուսաղէմից: 2 Նրանք տեսնելով, որ նրա աշակերտներից ոմանք անմաքուր ձեռքերով, այսինքն՝ անլուայ հաց էին ուտում, բամբասեցին, 3 որովհետեւ փարիսեցիները եւ բոլոր հրեաները, եթէ ձեռքները մի լաւ չլուանան, հաց չեն ուտում, քանի որ հների աւանդութիւնը պահում են: 4 Նաեւ՝ շուկայից տուն մտնելով՝ եթէ նախ չլուացուեն, չեն ուտում: Եւ ուրիշ շատ բաներ ել կան, որ աւանդաբար պահում են, ինչպէ՛ բաժակների, սափորների, պյունձեւ ամանների ու մահիմների լուացումներ: 5 Ահա ինչու փարիսեցիները եւ օրէնսգէտները հարց տուեցին նրան. «Ինչո՞ւ քո աշակերտները նախնիների աւանդութեան համաձայն չեն շարժում, այլ

անմաքուր ձեռքերով են հաց ուտում»: 6 Նա պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Եսային լաւ մարզարէացաւ ձեր՝ կեղծաւորների մասին՝ ասելով. «Վյո ժողովուրողը ինձ շրթներնվ է մեծարում, բայց նրանց սրտերը ինձնից հեռու են. 7 ի գուր են ինձ պաշտում. ուսուցանում են վարդապէտութիւններ, որ մարդկանց պատուիրածներն են»: 8 Աստծու պատուիրանը թողած՝ մարդկանց աւանդութիւնն էք պահում»: 9 Ապա աւելացրեց. «Աստծու պատուիրանը լաւ էք անարգում, որպէսզի ձեր աւանդութիւնը հաստատեք. 10 որովհետեւ Մովսէսն ասում է. «Պատուիր քո հօրն ու մօրը. եւ ով որ չարախօսի իր հօր կամ մօր մասին, մահուամբ թող պատժուի»: 11 Իսկ դուք ասում էք. «Եթէ մեկը հօրը կամ մօրն ասի. 'Ինչ ինձնից պիտի օգտուես, Կորբան Ե', (այսինքն՝ Աստծուն տալու ընծայ), 12 դրանով իսկ այլեւս թոյլչէք տալիս, որ նա իր հօր կամ մօր համար որեւէ բան անի, 13 եւ այդպէս անարգում էք Աստծու խօսքը նոյն աւանդութեամբ, որ դուք փոխանցում էք միմեանց: Եւ սրա նման ուրիշ շատ բաներ եք անում»: 14 Եւ նա ամբողջ ժողովրդին իր մօտ կանչելով՝ սասց նրանց. «Ամենքդ ինձ լսեցէք եւ իմացէք. 15 չկայ որեւէ բան, որ մարդու մէջ դրսից մտնելով կարողանայ նրան պղծել այլ այն, ինչ ելնում է նրանից, այն է, որ պղծում է մարդուն: 16 Ով ականջներ ունի լսելու, թող լսի»: 17 Եւ երբ ամբոխից բաժանուելով տուն մտաւ, աշակերտները այդ առակի մասին նրան հարցրին: 18 Եւ նրանց ասաց. «Դո՞ւ Ել այդպէս անմիտ էք, չէք իմանում, թէ ամեն բան, որ դրսից մարդու մէջ է մտնում, չի կարող նրան պղծել, 19 որովհետեւ ոչ թէ նրա սիրտն է մտնում, այլ՝ որովայնը եւ դուրս է ելնում ու մաքրում բոլոր կերածները»: 20 Եւ ասում էր. «Ինչ որ մարդուց դուրս է զայխ, այն է, որ պղծում է մարդուն, 21 որովհետեւ ներսից, մարդկանց սրտից են ելնում չար խորհուրդները՝ շնուրթիւն, պոռնկութիւն, 22 գողութիւն, սպանութիւն, ազակութիւն, չարութիւն, նենգութիւն, գիջութիւն, չար նախանձ, հայիոյանք, ամբարտաւանութիւն, անզգամութիւն: 23 Վյո բոլոր չարիքները ներսից են ելնում եւ պղծում մարդուն»: 24 Եւ

այնտեղից վեր կացաւ եկաւ Տիւրոսի ու Սիդրնի սահմանները. եւ մի տուն մտնելով՝ չէր ուզում, որ որեւէ մեկն իմանայ իր այնտեղ լինելը, սակայն չկարողացաւ թաքնուած մնալ: 25 Նրա մասին լսեց մի կին, որի դրւատրը տառապում էր պիղծ ոգուց. սա եկաւ ընկալ նրա ոտքերը: 26 Այս կինը հեթանոս էր, փինկի-ասորի ազգից. աղաչում էր նրան, որ իր աղջկանից դեւը հանի: 27 Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Թոյլ տուր, որ նախ մանուկները կշտանան, քանի որ լաւ չէ մանուկների հացը առնել եւ շների առաջ գցել»: 28 Կինը պատասխանեց եւ ասաց. «Տէր, շներն էլ մանուկների սեղանի փշրանքներից են կերակրում»: 29 Եւ նա ասաց նրան. «Վյո խօսքիդ համար գնա, դեւը քո աղջկանից դուրս ելաւ»: 30 Կինը գնաց իր տունը եւ դեւին ելած գտաւ, իսկ աղջկան՝ պառկած մահճի վրայ: 31 Եւ դարձեալ դուրս ենելով Տիւրոսի եւ Սիդրնի սահմաններից, եկաւ Գալիլիայի ծովեզրը, Հեկապոլիս սահմաններից ներս: 32 Նրա առաջ բերեցին մի խոլ ու համր մարդ եւ աղաչեցին, որ իր ծեռքը դիմ նրա վրայ: 33 Եւ Յիսուս նրան ամբոխից մի կողմ տանելով՝ իր մասները դրեց նրա ականջների մէջ եւ այնտեղ թքեց. ապա քռնեց նրա լեզուից. 34 դէպի երկինք նայեց, հոգոց հանեց եւ ասաց՝ Եփփաթա, որ նշանակում է՝ բացուէր: 35 Եւ խկոյն նրա լսողութիւնը բացուէց, եւ լեզուի կապանքներն ընկան, եւ խօսում էր ուղիդ: 36 Եւ նա նրանց պատուիրեց, որ ոչ ոքի չասեն. բայց ինչքան էլ նա պատուիրում էր նրանց, նրանք էլ աւելի էին տարածում: 37 Եւ աւելի ու աւելի էին զարմանում եւ ասում. «Սա ամէն ինչ լաւ արեց, որովհետեւ խոլերին լսել է տախս եւ համբերին՝ խօսել»:

8 Վյո օրերին ժողովուրդը դարձեալ շատ էր, եւ ուտելու բան չունէին: Յիսուս կանչեց իր աշակերտներին եւ ասաց նրանց. 2 «Սիրտս ցաւում է այս ժողովորի համար, որովհետեւ արդէն երեք օր է, որ ինձ մօտ են. եւ բան չունեն, որ ուտեն: 3 Եթէ նրանց իրենց տներն արձակեմ քաղցած, ճանապարհին ուշագնաց կը լինեն, որովհետեւ նրանցից ոմանք հեռուներից են եկել»: 4 Աշակերտները նրան պատասխաննեցին եւ ասացին. «Որտեղից

կարող ես նրանց հացով կշտացնել այս ամայի վայրում»: 5 Եւ նա հարցրեց նրանց. «Քանի՞ նկանակ հաց ունէք»: Եւ նրանք ասացին՝ եօթը: 6 Եւ նա հրամայեց ժողովորին նստել գետնի վրայ. Եւ վերցնելով եօթը նկանակները՝ գոհութիւն յայտնեց Աստծուն, կտրեց եւ տուեց աշակերտներին, որ դնեն ժողովորի առաջ. Եւ նրանք հացը ժողովորի առաջ դրեցին: 7 Եւ քիչ թուով ձկներ էլ ունեին. Եւ նա այդ եւս օրինեց ու հրամայեց նրանց առաջ դնել: 8 Կերան եւ կշտացան եւ եօթը զամբիւլ աւելացած կտրտանքներ վերցրին: 9 Եւ նրանք, որ կերան, մօտ չորս հազար հոգի էին. Եւ նրանց արձակեց: 10 Եւ խկոյն աշակերտների հետ նաւակ մտնելով՝ եկաւ Դայմանունայի կողմերը: 11 Եկան փարիսեցիները եւ սկսեցին վիճել նրա հետ եւ նրան փորձելով՝ երկնքից նշան էին ուզում նրանից: 12 Եւ նա իր հոգում զայրացաւ եւ ասաց. «Ինչո՞ւ է այս սերունդը նշան չի տրուի»: 13 Ժողեց նրանց, նորից նաւակ մտաւ եւ գնաց ծովի միևս կողմը: 14 Եւ աշակերտները մոռացան հաց վերցնել. սակայն միայն մէկ նկանակ ունէին իրենց նաւակի մէջ: 15 Եւ նա պատուիրեց նրանց ու ասաց. «Զգոյշ Եղէք փարիսեցիների խմորից եւ հերովիշսականների խմորից»: 16 Իսկ նրանք իրենց մէջ խորհում էին եւ ասում հաց չունենք: 17 Յիսուս իմացաւ նրանց խորհուրդը եւ նրանց ասաց. «Մերահաւատներ, ինչո՞ւ էք ձեր սրտերում խորհում, թէ հաց չունէք. դեռ չէք հասկամում եւ չէք յիշում. ապշուրմիւնն է ձեր մտքերը պատել: 18 Աչքեր ունէք եւ չէք տեսնում, ականջներ ունէք եւ չէք լսում եւ դեռ չէք հասկանում ու չէք յիշում. 19 Երբ իինգ նկանակը բաժանեցի իինգ հազար հոգու, կտրտանքներով լի քանի սակառ վերցրիք»: Եւ նրան պատասխաննեցին՝ տասներկու: 20 «Եւ երբ եօթը նկանակը չորս հազար հոգու բաժանեցի, կտրտանքների քանի զամբիւլ լիքը վերցրիք»: Եւ նրանք պատասխաննեցին՝ եօթը: 21 Եւ նա նրանց ասաց. «Ապա ուրեմն ինչպէս չէք հասկանում»: 22 Եկան Բեթսայիդա. Եւ նրա առաջ բերեցին մի կոյրի ու աղաչում էին, որ դիաչի նրան: 23 Եւ նա քռնելով կոյրի ձեռքից՝ գիւղից դուրս հանեց. նրա աչքերը

թքով թրջեց Եւ ձեռքը նրա վրայ դրեց. Եւ հարցնում էր կոյրին, թէ բան տեսնո՞ւմ է: **24** Նա բացեց աչքերը Եւ ասաց. «Տեսնում եմ մարդկանց, որ շրջում են ինչպէս ծառեր»: **25** Նա կրկին ձեռքերը դրեց նրա աչքերի վրայ. կոյրը իր աչքերը բացեց Եւ տեսնում էր. թժկուեց Եւ ամէն ինչյատակ տեսնում էր: **26** Նրան իր տունն արձակեց Եւ ասաց. «Գիւլ մի՛ մտիր, այլ զնա՞ք տունը, իսկ երբ գիւլ մտնես, գիւղում ոչ որի չասես»: **27** Եւ Յիսուս իր աշակերտների հետ միասին ելաւ զնաց Փիլիպպեան Կեսարիայի գիւղերը. Եւ ճանապարհին աշակերտներին հարցնում էր Եւ ասում. «Մարդիկ Բնչ են ասում իմ մասին՝ ո՞վ եմ ես»: **28** Նրանք պատասխան տուեցին Եւ ասացին. «Յովիաննես Մկրտիչը, Եւ ոմանք՝ Եղիան, իսկ ուրիշներ՝ մարգարեներից մէկը»: **29** Նրանց ասաց. «Խսկ դուք Բնչ Եք ասում իմ մասին՝ ո՞վ եմ ես»: **Պետրոսը պատասխան տուեց Եւ ասաց նրան. «Դու Քրիստոսն ես»: **30** Եւ նա խստի պատուիրեց նրանց, որ իր մասին մարդու բան չասեն: **31** Եւ սկսեց ուսուցանել աշակերտներին, թէ մարդու Որդին պէտք է բազում չարչարանքներ կրի, անարգուի երեցներից ու քահանայապետներից Եւ օրէնսգէտներից, մեռնի Եւ երրորդ օրը յարութիւն առնի: **32** Եւ այս խօսքը ասաց բացայայտօրէն. Եւ **Պետրոսը նրան մի կողմ տանելով՝ սկսեց յանդիմանել նրան:** **33** Խսկ նա դարձաւ տեսաւ աշակերտներին, սաստեց **Պետրոսին ու ասաց.** «Ետքնա զնա, սատանայ, որովհետեւ դու Աստծոն բաները չես խորհում, այլ՝ մարդկանցը»: **34** Եւ նա իր մօտ կանչելով ժողովրդին, աշակերտների հետ միասին, սասց նրանց. «Եթէ մէկը կամենում է գալ իմ յետելից, թող ուրանայ իր անձը, թող վերցնի իր խաչը Եւ զայ իմ յետելից, **35** որովհետեւ ով կամենում է ազատել իր անձը, այն պիտի կորցնի. իսկ ով կորցնի իր անձը Ալետարանի համար, պիտի ազատի այն: **36** Ինչ օգուտ է մարդուն, եթէ ամբող աշխարհը շահի, բայց իր անձը կորցնի. **37** որովհետեւ մարդ Բնչ ունի տալու իր անձի փոխարէն: **38** Ով որ ամօթ համարի ինձ Եւ իմ խօսքերը այս չնացող Եւ մեղաւոր ազգի մէջ, մարդու Որդին Եւ նրան պիտի ամաչեցնի, երբ զայ վատքովս իր Հօր Եւ սուլիք հեշտավաների»:**

9 Եւ նրանց ասաց. «Ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, թէ նրանցից, որ այստեղ Են, կան ոմանք, որոնք մահ չպիտի ճաշակեն, մինչեւ որ տեսնեն Աստծու արքայութիւնը՝ զօրութեամբ Եկած»: **2** Վեց օր յետոյ Յիսուս իր հետ վերցրեց **Պետրոսին, Յակոբոսին Եւ Յովիաննեսին ու առանձին նրանց հանեց մի բարձր լերան վրայ Եւ նրանց առաջ պայծառակերպուեց:** **3** Եւ նրա զգեստները փայլուն, խիստ սպիտակ դարձան, այնպէս որ երկրի վրայ ոչ մի լուացք անող չի կարող այդքան սպիտակեցնել: **4** Եւ նրանց երեւաց Եղիան՝ **Մովսէսի հետ մէկտեղ,** ու նրանք խօսում էին Յիսուսի հետ: **5** **Պետրոսը Յիսուսին ասաց.** «Ուարքի, լաւ Ե, որ մենք այստեղ լինենք Եւ երեք տաղաւարներ շինենք, մէկը՝ քեզ, մէկը՝ Մովսէսի Եւ մէկն Ե՝ Եղիայի համար»: **6** Սակայն չզիտէր, թէ ինչ Էր խօսում, որովհետեւ զարիուրած էին: **7** Եւ մի ամպ նրանց վրայ հովանի Եղաւ. ամպից մի ծայն Եկաւ, որ ասում էր. «Դա Ե իմ սիրելի Որդին, դրան լսեցէր»: **8** Եւ յանկարծակի այս ու այն կողմ նայերով՝ այնու ոչ մի տեղ ոչ որի չտեսան, այլ միայն Յիսուսին՝ իրենց հետ: **9** Եւ մինչ լեռնից իշնում էին, նա պատուիրեց նրանց, որ իրենց տեսածը մարդու չպատմեն, մինչեւ որ մարդու Որդին մեռեներից յարութիւն առնի: **10** Նրանք այս խօսքը իրենց մտքում պահում էին Եւ միմեանց հարցնում էին, թէ ինչ է մեռեներից յարութիւն առնելը: **11** Ազա հարցրին նրան ու ասացին. «Այն Բնչ Ե, որ օրէնսգէտներն ասում են, թէ նախ Եղիան պէտք է զայ»: **12** Նա պատասխանեց նրանց Եւ ասաց. «Եղիան նախ պիտի զայ Եւ ամէն բան կարգի պիտի դիվի. իսկ ինչո՞ւ մարդու Որդու մասին գրուած Ե, որ շատ չարչարանքներ պիտի կրի ու անարգուի: **13** Բայց ես ասում եմ ձեզ, որ Եղիան Եկաւ, Եւ նրան արեցին, ինչ որ կամեցան, ինչպէս որ գրուած Ե նրա մասին»: **14** Եւ աշակերտների մօտ գալով՝ նրանց շուրջը տեսաւ մեծ բազմութիւն Եւ օրէնսգէտներ, որոնք վիճում էին նրանց հետ: **15** Եւ իսկոյն ամբողջ ժողովուրդը, երբ տեսաւ նրան, զարմացաւ Եւ, ընդառաջ վագելով, ողջոյն Էր տալիս նրան: **16** Յիսուս աշակերտներին հարցրեց. «Ինչի մասին Եիք վիճում նրանց հետ»: **17** Ժողովուրդի միջից մէկը պատասխանեց Եւ ասաց. «Վարդապետ,

բեզ մօտ բերեցի որդուս, որին մի համբ չար ոգի բռնել է. 18 Եւ ուր պատահում է, նրան գետին է զարկում. փրփրում է, ատամներն է կրծտացնում եւ ապա չորանում մնում է: Քո աշակերտներին ասացի, որ հանեն, բայց չկարողացան հանել այն»: 19 Նա պատախանեց նրանց եւ ասաց. «Ով անհաւատ սերունդ, մինչեւ երբ ձեզ հետ պիտի լինեմ, մինչեւ երբ ձեզ պիտի հանդուրժեն. բերէք նրան ինձ մօտ»: 20 Եւ նրան բերեցին իր մօտ: Երբ չար ոգին նրան տեսաւ, իսկոյն ուժգին ցնցեց տղային, որը, գետին ընկվերկ թաւալում էր ու փրփրում: 21 Յիսուս հարցրեց նրա հօրը եւ ասաց. «Ինչքան ժամանակ է անցել այն օրուանից, ինչ այդ նրան պատահել է»: Եւ նա ասաց. «Մանկութիւնից: 22 Շատ անգամ չար ոգին կրակի եւ ջրի մեջ է նետում նրան, որ կործանի. արդ, եթէ մի կերպ կարող ես, օգնիր մեզ, Տէր, գթալով մեզ»: 23 Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Ասացիր՝ եթէ կարող ես. ամեն ինչ հնարաւոր է նրա համար, ով հաւատում է»: 24 Երեխսայի հայրը իսկոյն աղաղակեց եւ ասաց. «Հաւատում եմ, օգնիր իմ անհաւատութեանը»: 25 Երբ Յիսուս տեսաւ, որ ժողովուրդը իրար փրայ է հաւաքրում, սաստեց պիտի ոգուն եւ ասաց. «Դու, համր եւ խուզ ոգի, ես հրամայում եմ բեզ, դուրս ելիր նրանից եւ այլեւս չմտնես դրա մեջ»: 26 Եւ չար ոգին ճշաց, ուժգին ցնցեց նրան ու դուրս ելաւ. Եւ պատանին մեռելի պէս եղաւ, այն աստիճան, որ շատերը ասացին, թէ մեռաւ: 27 Յիսուս քռնեց նրա ծեռքից, բարձրացրեց նրան, եւ նա ոտքի կանգնեց: 28 Եւ երբ Յիսուս տուն մտաւ, աշակերտները, առանձին, հարցրին նրան. «Ինչո՞ւ մենք չկարողացանք հանել դրան»: 29 Եւ նա նրանց ասաց. «Այդ տեսակը ուրիշ բանով չի ենի, եթէ ոչ ծոմապահութեամբ ու այօթքով»: 30 Այստեղից ենելով՝ նրանք անցնում էին Գայլիխայի միջով, եւ Յիսուս չէր կամենում, որ որեւէ մեկն իմանայ, 31 քանի որ իր աշակերտներին ուսուցանում էր եւ նրանց ասում. «Մարդու Որդին մատնուերու է մարդկանց ծեռքը, նրանք պիտի սպանեն նրան. Եւ երբ նա սպանուի, երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնի»: 32 Բայց նրանք չէին հասկանում այդ խօսքը եւ վախենում էին նրան հարցնել:

33 Եկաւ Կափառնայում եւ, երբ տուն մտաւ, աշակերտներին հարցրեց. «Ճանապարհին իրար հետ ինչի՞ն մասին էիք վիճում»: 34 Եւ նրանք լուր էին մնում, որովհետեւ ճանապարհին իրար հետ վիճում էին, թէ ով է մեծը: 35 Եւ երբ նստեց, կանչեց Տասներկուսին ու նրանց ասաց. «Եթէ մեկն ուզում է առաջին լինել, բոլորից վերջինը եւ բոլորի սպասաւորը պիտի լինի»: 36 Եւ մի մասով վերցնելով՝ կանգնեցրեց նրանց մեջ եւ նրան իր գիրկն առնելով՝ նրանց ասաց. 37 «Ով այսպիսի մանուկներից մեկին ընդունում է իմ անունով, ինձ է ընդունում, եւ ով ինձ է ընդունում, ոչ թէ ինձ է ընդունում, այլ նրան, ով ինձ ուղարկեց»: 38 Յովիաննեսը պատախանեց եւ ասաց. «Վարդապետ, տեսանք մԵկին, որը քո անունով դեմեր էր հանում, բայց մեզ հետ չէր շրջում, եւ արգելեցինք նրան»: 39 Եւ նա ասաց. «Վրգելք մի եղէք նրան, որովհետեւ չկայ մԵկը, որ իմ անունով զօրաւոր գործեր անի ու կարողանայ ինձ հայինել. 40 քանզի ով մեզ հակառակ չէ, նա մեր կողմն է: 41 Եւ ով որ ձեզ մի բաժակ ջուր խմեցնի յանուն այն քանի, որ դուք Քրիստոսին էք, Զշմարիտ եմ ասում ձեզ, իր վարձը չպիտի կորցնի»: 42 «Եւ ով որ ինձ հաւատացող այս փոքրիկներից մԵկին գայթակղեցնի, նրա համար աւելի լաւ կը լիներ, եթէ նրա պարանոցից կախուած լիներ էիլ մի երկանաբար, եւ ծով գցուեր: 43 Եւ եթէ քեզ գայթակղեցնում է քո ձեռքը, կտրիր դԷն զցիր քեզնից, որովհետեւ քեզ համար աւելի լաւ է խեղուած մտնելյալիտենսական կեանքը, քան թէ երկու ձեռք ունենալ ու զնալ գեհեն, անշէջ կրակի մեջ: (Geenna g1067) 45 Եւ եթէ քո ոտքն է գայթակղեցնում քեզ, կտրիր, քեզնից դԷն զցիր այն. լաւ է, որ դու կաղ մտնես յալիտենսական կեանքը, քան թէ երկու ոտք ունենաս ու գեհեն ընկնես: (Geenna g1067) 47 Եւ եթէ քո աչքն է գայթակղեցնում քեզ, բաշիր հանիր այն. լաւ է, որ դու մԵկ աչքով մտնես Աստծու արքայութիւնը, քան թէ երկու աչք ունենաս ու ընկնես գեհեն, (Geenna g1067) 48 ուր նրանց որդը չի մեռնում, եւ կրակը չի հանգչում, 49 որովհետեւ ամեն ինչ կրակով պիտի աղուի: 50 Աղջ լաւ քան է. բայց եթէ աղը անհամանայ, ինչո՞վ պիտի

համեմուի. արդ, դուք ձեր մէջ ունեցեք աղը եւ իրար հետ խաղաղութեամբ ապրեցեք»:

10 Յիսուս այնտեղից վեր կացաւ եկաւ

Հրեաստանի սահմանները, Յորդանանի միևնուն կողմը եւ ժողովուրդը դարձեալ գնում խօնւում էր նրա շուրջը, եւ նա, ինչպէս սովոր էր, նորից ուսուցանում էր նրանց: 2 Իսկ փարիսեցիները մօտեցան եւ նրան փորձելով հարց տուին ու ասացին. «Օրինաւ՞ր է, որ մարդ իր կնոշն արձակի»: 3 Նա պատասխան տուեց նրանց եւ ասաց. «Մովսէսը ձեզ ինչ պատուիրեց»: 4 Եւ նրանք ասացին. «Մովսէսը հրաման տուեց արձակելու թուղթ գրել եւ արձակել»: 5 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Ձեր խստասրտութեան պատճառով գրեց այդ պատուիրանը, 6 մինչդեռ արարչագրութեան սկզբից Աստուած արու եւ եգ ստեղծեց նրանց»: 7 Եւ ասաց. «Դրա համար տղամարդը պիտի թողնի իր հօրն ու մօրը եւ պիտի գնայ իր կնոշ յետելից»: 8 Եւ երկուսը մի մարմին պիտի լինեն, եւ այլեւս երկու չեն, այլ՝ մէկ մարմին: 9 Արդ, ինչ որ Աստուած միացրեց, մարդը թող չբաժանի»: 10 Եւ աշակերտները տան մէջ դարձեալ նոյնը հարցրին նրան: 11 Եւ նրանց ասաց. «Եթե մի մարդ արձակի իր կնոջը եւ ուրիշին առնի, շնուրին արած կը լինի: 12 Եւ մի կին եթե թողնի իր ամուսնուն եւ ուրիշ մարդու կին լինի, շնուրին արած կը լինի»: 13 Եւ նրան մանուկներ եին բերում, որպէսզի ձեռքը դնի նրանց վրայ: Իսկ աշակերտները յանդիմանում եին նրանց, ովքեր բերում էին: 14 Երբ Յիսուս այս տեսաւ, բարկանալով սաստեց նրանց եւ ասաց. «Թոյն տուեք այդ մանուկներին զալ ինձ մօտ եւ արգելք մի եղէք նրանց, որովհետեւ Աստծու արքայութիւնը այդպիսիներին է: 15 Շշմարիտ եմ ասում ձեզ, ով Աստծու արքայութիւնը չընդունի որպէս մանուկ, նրա մէջ չի մտնելու»: 16 Եւ նա վերցնելով նրանց իր գիրկը՝ նրանց վրայ ձեռքը դրեց եւ օրինեց նրանց: 17 Երբ նա այնտեղից ճանապարհ ընկաւ, ահա մեծահարուստ մէկը առաջ վագելով ծնկի հօաւ, հարցրեց նրան ու ասաց. «Քարի Վարդապետ, ինչ պէտք է անեմ, որ յալիտենական կեանքը ժառանգեմ»: (այօն ց166) 18 Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Ինչո՞ւ

ես ինձ բարի կոչում. բարի չէ ոչ ոք, այլ միայն՝ Աստուած: 19 Պատուիրանները գիտես. միշնանար, միշ սպանիր, միշ գրդանար, սուլտ միշ վկայիրապատուիր քո հօրն ու մօրը»: 20 Նա պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Վարդապետ, այդ բոլորը իմ մանկութիւնից ի վեր արել եմ. արդ, ինչ եմ պակաս թողել»: 21 Եւ Յիսուս նրան նայելով՝ սիրեց նրան եւ ասաց. «Քեզ մէկ քան է պակասում. եթէ կամենում ես կատարեալ լինել, գնա վաճառիր ինչ որ ունես ու աղբատներին տուր եւ երկնքում գանձեր կ'ունենաս. եւ վերցրոն խաչ եւ արի իմ յետելից»: 22 Եւ մարդը այդ խօսքի վրայ խոժողուած՝ գնաց տրտում, որովհետեւ շատ հարուստ էր: 23 Եւ Յիսուս այս կողմ, այն կողմ նայելով՝ ասաց իր աշակերտներին. «Ինչքան դժուարին է Աստծու արքայութիւնը մտնել նրանց համար, որ հարստութիւնը ունեն»: 24 Եւ աշակերտները զարմացած էին նրա խօսքերի վրայ. իսկ Յիսուս դարձեալ պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Զաւակներս, ինչքան դժուար է Աստծու արքայութիւնը նոնել նրանց համար, որ իրենց յոյսը դրել են հարստութեան վրայ: 25 Աւելի հեշտ է, որ պարանը ասենի ծակից անցնի, քան թէ մի մեծահարուստ Աստծու արքայութիւնը մտնի»: 26 Եւ աշակերտները առաւել եւս եին զարմանում ու միմեանց ասում. «Ազա ուրեմն ովկ կարող է փրկուել»: 27 Նայելով նրանց՝ Յիսուս ասաց. «Մարդկանց համար այդ անհնար է, բայց ոչ Աստծու համար»: 28 Պետրոսն սկսեց նրան ասել. «Ահաւասիկ մենք թողել ենք ամեն քան եւ եկել ենք քո յետելից»: 29 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց. «Ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, չկայ մէկը, որ թողած լինի տուն, կամ եղբարներ, կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ մայր, կամ որդիներ, կամ ազարակներ ինձ համար կամ Աւետարանի համար եւ այժմ, 30 այս ժամանակի մէջ հարիւրապատիկը չստանայ՝ տներ եւ եղբայրներ եւ քոյրեր եւ մայրեր եւ որդիներ եւ ազարակներ՝ հալածանքներ կրելով հանդերձ, եւ այն աշխարհում, որ զալու է՝ յալիտենական կեանքը: (այօն ց165, այօնios ց166) 31 Սակայն շատեր, որ առաջին են, պիտի լինեն վերջին, իսկ վերջիներ՝ առաջին»: 32 Եւ Երուսաղեմ ենիւրու ճանապարհի վրայ էին. Յիսուս աշակերտներից

աւելի առաջ էր գնում. իսկ նրանք, որ նրա յետեւից էին գնում, զարմացած էին ու վախենում էին: Եւ նա նորից վերցնելով Տասներկուսին՝ առանձին, սկսեց ասել նրանց, թէ ինչ բաներ պիտի պատահեն իրեն: ՅՅ «Ահա ենում ենք Երուսաղեմ. եւ մարդու Որդին պիտի մատուի քահանայապետներին ու օրենսգետներին, եւ նրան մահուան պիտի դատապարտեն ու հեթանոսներին պիտի յանձնեն. ՅՅ նրան պիտի ծաղրեն. նրան պիտի ծեծեն ու նրա վրայ պիտի թքեն. եւ պիտի սպանեն. եւ երրորդ օրը նա յարութիւն պիտի առնի»: ՅՅ Չերեղեսուի որդիները՝ Յակոբոսը եւ Յովհաննեսը, գնացին նրա մօտ եւ ասացին նրան. «Կարդապէտ, ինչ որ քեզնից պիտի խնդրեք, կամնում ենք, որ անես մեզ համար»: ՅՅ Եւ նա նրանց ասաց. «Ի՞նչ էք կամենում ինձնից, որ անեմ ձեզ համար»: ՅՅ Եւ նրանք ասացին նրան. «Ծնորի արա մեզ, որ նստենք մեկս՝ քո աշում եւ միլս՝ ձախում, քո փառքի մէջ»: ՅՅ Յիսուս պատասխանեց նրան եւ ասաց. «Չեք իմանում, թէ ինչ էք խնդրում. կարո՞ն էք խմել այն բաժակը, որ ես խմելու եմ, կամ մկրտուել այն մկրտութեամբ, որով ես մկրտուելու եմ»: ՅՅ Եւ նրանք ասացին նրան. «Կարող ենք»: Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Այն բաժակը, որ ես խմելու եմ, կը խմել եմ, այն մկրտութիւնը, որով ես մկրտուելու եմ, նրանով կը մկրտուեք, ՅՅ բայց իմ աշում եւ ձախում նստեցնելը ես չէ, որ պիտի տամ, այլ տրուելու է նրանց, որոնց համար պատրաստուած է»: ՅՅ Այդ լսելով՝ տասը առաքեալները սկսեցին բարկանալ Յակոբոսի եւ Յովհաննեսի վրայ: ՅՅ Յիսուս նրանց իր մօտ կանչեց եւ ասաց. «Գիտեք, որ հեթանոսների մէջ իշխանաւորներ համարուածները տիրում են նրանց. եւ նրանց մեծամեծներն իշխում են նրանց վրայ. ՅՅ ձեր մէջ այդպէս չպէտք է լինի. այլ ձեզնից ով կամենայ մեծ լինել, թող լինի ձեր սպասաւորը. ՅՅ եւ ձեզնից ով կամենայ առաջին լինել, բոլորին ծառայ թող լինի. ՅՅ որովհետեւ մարդու Որդին էլ չեկալ ծառայութիւն ընդունելու, այլ՝ ծառայելու եւ տալու իր անձը որպէս փրկանք շատերի փոխարեն»: ՅՅ Եւ եկան Երիքով: Եւ մինչ նա Երիքովից դուրս էր գալիս իր աշակերտներով եւ բազում ժողովրդով, Տիմոթի որդին՝ կոյր

Բարտիմէոսը, նստել մուրում էր ճանապարհի եզրին: ՅՅ Երբ լսեց, թէ անցնողը Յիսուս Նազովրեցին է, սկսեց աղաղակել եւ ասել. «Դաւթի Որդի, Յիսուս, ողորմիր ինձ»: ՅՅ Եւ շատերը նրան սաստում էին, որ լրի, իսկ նա առաւել եւս աղաղակում էր. «Դաւթի Որդի, ողորմիր ինձ»: ՅՅ Յիսուս կանգնեց եւ հրամայեց, որ նրան կանչեն: Կոյրին կանչեցին եւ նրան ասացին. «Քաջալերուիր, վեր կաց, կանչում է քեզ»: ՅՅ Եւ նա, ոին գցելով իր զգեստները, վեր կացաւ եկալ Յիսուսի մօտ: ՅՅ Յիսուս նրան ասաց. «Ի՞նչ ես ուզում, որ քեզ անեմ»: Կոյրը նրան ասաց. «Վարդապէտ, աչքերս թող բացուեն»: ՅՅ Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Գնայ, քո հաւատը քեզ փրկեց»: Եւ իսկոյն նրա աչքերը բացուեցին, եւ ճանապարհին գնում էր նրա յետեւից:

11 Երբ մօտեցան Երուսաղէմին, Բեթփագէին եւ Բեթանիային, Զիթենեաց լերան մօտ, նա ուղարկեց աշակերտներից Երկուսին եւ նրանց ասաց. ՅՅ «Դուք գնացք այդ գիւղը, որ ձեր միմացն է. եւ հենց որ այնտեղ մտնեք, կը գտնեք մի կապուած աւանակ, որի վրայ ոչ մի մարդ արարած չի նստել. արծակեցք այն եւ բերէք: ՅՅ Երեւ մէկը ձեզ ասի. «Այդ աւանակը ինչնի էք արծակում», կ'ասէք. «Տիրոջը պէտք է». Եւ նա իսկոյն դրան այստեղ կ'ուղարկի»: ՅՅ Գնացին եւ գտան աւանակը՝ կապուած դրան մօտ, դրում, փողոցի մէջ, եւ այն արծակեցին: ՅՅ Եւ այնտեղ կանգնածներից ոմանք ասացին նրանց. «Ի՞նչ էք անում, ինչնի էք այդ աւանակն արծակում»: ՅՅ Եւ նրանք նրանց ասացին, ինչպէս Յիսուս ասել էր. ու նրանց թոյլ տուին: ՅՅ Աւանակը բերեցին Յիսուսի մօտ. եւ դրա վրայ զգեստներ գցեցին, եւ Յիսուս նստեց դրա վրայ: ՅՅ Եւ շատեր իրենց զգեստները փոռում էին ճանապարհին. եւ ուրիշներ ծառերից ճիւղեր էին կտրում ու զցում ճանապարհի վրայ: ՅՅ Եւ նրանք, որ առաջից ու յետեւից էին գնում, աղաղակում էին եւ ասում. «Ովսաննայ Բարձրեալին, օրինեալ լինի նա, որ գալիս է Տիրոջ անունով. ՅՅ օրինեալ լինի մեր հօր՝ Դաւթի թագաւորութիւնը, որ գալիս է: Խաղաղութիւն՝ երկնքում եւ փառք՝ բարձունքներում»: ՅՅ Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ, գնաց տաճար ու նայեց իր շուրջը,

ամէն ինչի վրայ. Եւ որովհետեւ երեկոյի ժամ էր, բարձրացաւ Բեթանիա՝ Տասներկուսի հետ միասին: 12 Յաջորդ օրը, մինչ Բեթանիայից դուրս էին գալիս, Յիսուս քաղցած էր: 13 Եւ հեռուից մի տերեւայից թգենի տեսնելով՝ եկաւ, որ թերեւս նրա վրայ մի բան գտնի. Եւ երբ նրան մօտեցաւ, ոչինչ չգտաւ, այլ միայն՝ տերեւ, որովհետեւ տակաւին թզի ժամանակը չէր: 14 Յիսուս խօսքը թգենուն ուղղեց եւ ասաց. «Էլքեզնից ոչ ոք պատուի չուտի յաւիտեան»: Եւ նրա աշակերտները լսում էին: (ածն ց16) 15 Եկան Երուսաղեմ. Եւ Յիսուս տաճար մտնելով՝ սկսեց դուրս հանել տաճարում գտնուող վաճառողներին ու գնորդներին Եւ լումայափոխների սեղանները ցրեց ու աղաւնեվաճանների աթոռները շուր տուեց. 16 Եւ չէր թողնում, որ որեւէ մեկը տաճարի միջով նոյնիսկ որեւէ բան անցկացնի: 17 Եւ ուսուցանում էր նրանց ու ասում. «Գրուած է՝ իմ տունը բոլոր ազգերի համար աղօթքի տուն է կոչուելու, իսկ դուք այն դարձել էք աւազակների որչեր»: 18 Քահանայապետներն ու օրէնսգետները լսեցին այս Եւ մի միջոց էին փնտռում, թէ ինչպէս կորստեան մատնեն նրան, բայց վախենում էին նրանից, որովհետեւ ամբողջ ժողովուրդը զարմացած էր նրա ուսուցման վրայ: 19 Երբ երեկոյ եղաւ, քաղաքից դուրս ելան: 20 Յաջորդ օրը, առաւոտեան, մինչ նոյն ճանապարհից էին անցնում, թզենին արմատից չորացած տեսան: 21 Պետրոսը յիշեց Եւ ասաց նրան. «Ռաբբի, ահաւասիկ թզնին, որին անիծեցիր, չորացել է»: 22 Յիսուս պատասխանեց Եւ ասաց նրան. «Եթէ Աստծու հանդեպ հաւատ ունենաք, 23 ճշմարիտ Եւ ասում ձեզ, ով որ այս լերանն ասի՞ ել Եւ ծովն ընկիր, Եւ իր սրտում չկասկածի, այլ հաւատայ, թէ ինչ որ ասում է, կը լինի, նա ինչ էլ ասի, կը կատարուի: 24 Դրա համար ասում եմ ձեզ. ամէն ինչ, որ աղօթք անելով իսնդրէք Եւ հաւատաք, թէ կը ստանաք, կը տրուի ձեզ: 25 Եւ երբ աղօթքի կանգնեք, թէ մեկի հեմ մի բան ունեք, ներեցէք, որպէսզի ձեր Յայրն էլ, որ երկնքում է, ների ձեզ ձեր յանցանքները»: 27 Դարձեալ Երուսաղեմ եկան. Եւ մինչ նա այնտեղ, տաճարում շրջում էր, նրա մօտ եկան քահանայապետները, օրէնսգետները Եւ ծերերը 28 ու ասացին նրան.

«Ի՞նչ իշխանութեամբ ես դու այդ անում, Եւ ո՞վ տուեց թեզ այդ իշխանութիւնը»: 29 Յիսուս պատասխան տուեց Եւ ասաց նրան. «Ես Եւ ձեզ մի բան հարցնեմ, պատասխանեցէք ինձ, Եւ ես ձեզ կ'ասեմ, թէ ինչ իշխանութեամբ եմ այս անում: 30 Ցովիաննեսի մկրտութիւնը Երկնքից էր, թէ՞ մարդկանցից. պատասխանեցէք ինձ»: 31 Նրանք իրար միշեւ խորհում էին ու ասում. «Եթէ ասենք՝ Երկնքից, մեզ կ'ասի՞ իսկ ինչո՞ւ նրան չհաւատացիք. 32 իսկ եթէ ասենք՝ մարդկանցից, ժողովրդից ենք վախենում». որովհետեւ բոլորը գիտեին, թէ Ցովիաննեսը մարգարէ էր: 33 Պատասխան տուեցին Եւ Յիսուսին ասացին՝ չգիտենք. Եւ Յիսուս նրանց պատասխանեց ու ասաց. «Ես Էլ ձեզ չեմ ասի, թէ ինչ իշխանութեամբ եմ այս անում»:

12 Եւ սկսեց նրանց հետ առակներով խօսել Եւ ասել. «Մի մարդ այգի տնկեց Եւ նրա շուրջը ցանկապատ քաշեց, հնձանի փոս փորեց Եւ աշտարակ շինեց. ու այն յանձնեց մշակներին Եւ զնաց ուրիշ երկիր: 2 Երբ ժամանակը հասաւ, մշակների մօտ մի ծառայ ուղարկեց, որ այդ մշակներից Վերցնի այգու պատղից: 3 Եւ մշակները նրան բռնելով՝ ծեծեցին ու ծեռնունայն արձակեցին: 4 Դարձեալ նա մի ուրիշ ծառայ ուղարկեց, Եւ նրա Էլ գլխին հարուածեցին Եւ անարգելով արձակեցին: 5 Եւ վերստին մէկ ուրիշին ուղարկեց. սրան Էլ՝ սպանեցին. Եւ ուրիշ շատերին ուղարկեց. ունանց ծեծում էին, ոմանց՝ սպանում: 6 Դեռեւս նա մի սիրելի որդի ուներ. վերջում նրան ուղարկեց նրանց մօտ՝ ասելով. «Թերեւս իմ այս որդուց ամաշեն»: 7 Իսկ մշակները երբ տեսան, որ նա զայս է, իրար ասացին. «Ժառանգը սա է, եկէք սպանենք սրան, Եւ ժառանգութիւնը մերը թող լինի»: 8 Եւ բռնելով նրան՝ սպանեցին ու հանեցին զցեցին այգուց դուրս: 9 Արդ, այգու տէրը ինչ կ'անի. կը զայ Եւ կը սպանի մշակներին ու այգին ուրիշների ձեռքը կը յանձնի: 10 Դուք չէք կարդացել Գրքի այն խօսքը, թէ՝ «Այն քարը, որ կառուցողները անարգեցին, նա եղաւ անկիւնաքար»: 11 Տիրոց կողմից եղաւ այս, Եւ մեր աչքին սքանչելի է»: 12 Եւ նրանք միջոց էին փնտռում՝ նրան ձերբակալելու, բայց ժողովրդից վախեցան,

որովհետեւ հասկացան,թէ նա առակը իրենց մասին ասաց: Եւ թողեցին նրան ու գնացին: 13 Եւ նրա մօտ ուղարկեցին փարիսեցիներից եւ հերովդիսականներից ոմանց, որպէսզի նրան խօսքով որսան: 14 Եւ նրանք եկան ու նենգութեամբ հարց էին տախս եւ ասում. «Վարդապետ, գիտենք, որ դու ճշմարտասէր ես եւ չես քաջում ոչ ոքից, որովհետեւ մարդկանց աշառութիւն չես անում, այլ ճշմարտութեամբ Աստծու ճանապարհն ես ուսուցանում. արդ, ասա մեզ, օրինաւոր է հարկ տալ կայսրին, թէ ոչ տանք, թէ չտանք»: 15 Յիսոս իմացաւ նրանց կեղծաւորութիւնը եւ ասաց. «Ինչո՞ւ էք ինձ փորձում, կեղծաւորներ. ինձ մի դահեկան բերեք, որ տեսնեմ»: 16 Եւ նրանք բերեցին: Եւ նրանց ասաց. «Ո՞ւմն է այս պատկերը կամ գիրք: Եւ նրանք ասացին նրան՝ կայսրինը: 17 Յիսոս պատասխան տուեց եւ ասաց նրանց. «Գնաց՛ք, տուլ՛ք կայսրին՝ կայսեր եւ Աստծուն՝ Աստծուն»: Եւ զարմացան նրա վրայ: 18 Նրա մօտ եկան սաղուկեցիները, որոնք ասում են, թէ՝ յարութիւն չկայ. հարց էին տախս եւ ասում. 19 «Վարդապետ, Մովսէսը մեզ համար գրել է. «Եթե մէկի եղբայրը մեռնի եւ կին թողնի, բայց որդի չքողնի, թող նրա եղբայրը առնի նրա կնոշը եւ իր եղբօր համար զաւակ հասցնի»: 20 Արդ, մեզ մօտ եօթը եղբայրներ կային. առաջինը կին առաւ եւ մեռաւ ու զաւակ չքողեց. 21 Եւ երկրորդը նոյն կնոշն առաւ ու մեռաւ. Եւ նա Էլ զաւակ չքողեց: Նոյն ձեւով նաեւ երրորդը առաւ նոյն կնոշը: 22 Եւ եօթն Էլ զաւակ չքողեցին. ամենքից յետոյ մեռաւ նաեւ կինը: 23 Արդ, յարութեան ժամանակ, երբ յարութիւն առնեն, նրանցից ում կինը կը լինի. քանի որ եօթն Էլ նրան կին առան:»: 24 Յիսոս պատասխան տուեց եւ ասաց նրանց. «Յէնց դրա համար չէ, որ մոլորուած էք. քանի որ չգիտեք Գրերը եւ ոչ Էլ՝ Աստծու զօրութիւնը. 25 որովհետեւ, երբ մեռելներից յարութիւն առնեն, ոչ տղամարդիկ կին կ'առնեն եւ ոչ Էլ կանայք մարդու կը գնան, այլ կը լինեն հրեշտակների նման, որ երկնքում են: 26 Իսկ գալով մեռելներին, թէ յարութիւն են առնում, դուք չէք կարդացել Մովսէսի գրքում, մորենու դրուագում, թէ ինչպէս Աստուած ասաց նրան. «Ես եմ, - ասում Է, - Աբրահամի Աստուածը,

իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը»: 27 Իսկ Աստուած մեռելների Աստուածը չէ, այլ՝ ողջերի. ուստի, դուք խիստ մոլորուած էք»: 28 Օրէնսգէտներից մէկը, մօտենալով, լուլ էր նրանց, մինչ վիճում էին. երբ նա տեսաւ, թէ Յիսուս նրանց պատասխանը լաւ տուեց, հարցրեց նրան եւ ասաց. «Ո՞ր պատուիրանն է առաջինը»: 29 Եւ Յիսուս ասաց նրան. «Ամենից առաջինն է՝ «Լսիր, Խսրայէլ, մեր Տէր Աստուածը միակ Տէրն է. 30 Եւ դու պիտի սիրես քո Տէր Աստծուն քո ամբողջ սրտով, քո ամբողջ հոգով, քո ամբողջ մտքով եւ քո ամբողջ զօրութեամբ». սայ է առաջին պատուիրանը: 31 Եւ երկրորդը նման է սրան. «Դու պիտի սիրես քո ընկերոջը քո անձի պէս». չկայ ուրիշ պատուիրան աւելի մեծ, քան սրանք»: 32 Եւ օրէնսգէտը նրան ասաց. «Լաւ է, Վարդապետ, ճշմարտութեամբ ասացիր, թէ Աստուած մէկ է, եւ բայց նրանից, ուրիշ Աստուած չկայ. 33 Եւ նրան ամբողջ սրտով, ամբողջ զօրութեամբ, ամբողջ մտքով սիրելը, ինչպէս եւ ընկերոջն իր անձի պէս սիրելը առաւել է, քան որշակէցները եւ զոհերը»: 34 Եւ Յիսուս տեսնելով, թէ նա իմաստութեամբ պատասխան տուեց, նրան ասաց. «Յէնու չես Աստծու արքայութիւնից»: Եւ այլեւս ոչ չէր համարձակում նրան քան հարցնել: 35 Մինչ Յիսուս ուսուցանում էր տաճարում, հարց տուեց ժողովրդին ու ասաց. «Ինչպէս են ասում օրէնսգէտները, թէ Քրիստոս Դաւիթի Որդի Է, 36 մինչ Դաւիթն ինքը Սուլը Հոգով ասում Է. «Տէրն իմ Տիրոջն ասաց. նստիր իմ աջում, մինչեւ որ քո թշնամիներին քո ուտքերի համար պատուանդան դնեմ»: 37 Արդ, եթէ Դաւիթն ինքն իսկ նրան Տէր Է կոչում, ինչպէս նրա Որդին կը լինի»: Եւ շատ ժողովուրդ նրան լսում էր սիրով: 38 Եւ սովորեցնելով՝ նա իր ուսուցման ընթացքում ասում էր. «Զգոյշ եղէք այդ օրէնսգէտներից, որ ուզում են աչքի զարնող զգեստներով ման զայ, հրապարակներում յարգանքի ողջոյններ որոնել, 39 ժողովարաններում առաջին աթոռները եւ ընթրիքների ժամանակ՝ պատույ տեղերը: 40 Նրանք ուստում են այրիների տները, ցուցադրաբար երկարացնում են աղօթքներդ, որպէսզի աւելի խիստ դատաստան ընդունեն»: 41 Յիսուս

կանգնած եր գանձանակի դիմաց. դիտում էր,թէ ինչպէս ժողովուրդը պիհնձ դրամ է զցում գանձանակի մէջ: Եւ շատ մէծահարուստներ շատ քան զցեցին: 42 Մի այրի կին եկաւ եւ երկու լումայ զցեց, որ մի գրոշ է: 43 Եւ Յիսուս իր մօտ կանչելով իր աշակերտներին՝ նրանց ասաց. «Ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ այդ չքաւոր այրին աւելի շատ զցեց, քան գանձանակի մէջ միւս բոլոր դրամ զցողները, 44 քանի որ ամէնքը իրենց աւելորդից զցեցին, իսկ նա, իր չքաւորութիւնից, զցեց ամէն ինչ, որ ունէր՝ իր ամբողջ ապրուստը»:

13 Եր նա տաճարից դուրս եր գալիս, իր աշակերտներից մէկը նրան ասաց. «Վարդապետն, տես ինչպիսի քարեր են սրանք, եւ ինչպիսի շինուածք»: 2 Յիսուս նրան պատասխան տուեց եւ ասաց. «Տեսն՞ւմ ես այդ բոլոր շինութիւնները. Ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ դրանց քարը քարի վրայ չպիտի թողնուի, որ չքանդուի»: 3 Եւ մինչ նստած եր նա Զիթենեաց լերան վրայ, տաճարի դիմաց, Պետրոսն ու Յակոբոսը եւ Յովիաննեսն ու Անդրեասը, առանձին, հարցրին նրան. 4 «Ասա մեզ, երբ պիտի լինի այդ, եւ ինչ կը լինի նշանը, երբ կատարուելու լինի այդ բոլորը»: 5 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Չգրյ կացէք, ոչ ոք ձեզ չխարի, 6 որովհետեւ շատեր պիտի գան իմ անոնով եւ պիտի ասեն՝ ես եմ Քրիստոսը, եւ շատերին պիտի մոլորեցնեն: 7 Սակայն երբ լսէք պատերազմների ձայներ կամ պատերազմների լուրեր, չխովուրէք, որովհետեւ այդ պէտք է որ լինի, քայց դեռ աշխարիի վախճանը չէ: 8 Ազգ ազգի դէմ պիտի ենի եւ թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ, եւ տեղ-տեղ երկրաշարժներ պիտի լինեն, սով եւ համաճարակ ու խովութիւններ. քայց այդ բոլոր սկիզբն է երկանց: 9 Եւ դեռ ձեզ է պիտի մատնեն ատեանների, եւ ժողովարանների մէջ պիտի տանջուեք. եւ ինձ համար կուսականների ու թագաւորների առաջ պիտի կանգնէք՝ ի վկայութիւն նրանց: 10 Բայց նախ պէտք է, որ Աւետարանը քարոզուի բոլոր հեթանոսների մէջ: 11 Եւ երբ ձեզ տանեն յանձնելու, առաջուց հոգ մի արեք եւ մի մտածեք, թէ ինչ պիտի խօսէք, այլ, ինչ որ ձեզ տրուի այդ նոյն ժամին, այն խօսեցէք, որովհետեւ դուք չե, որ պիտի

խօսէք, այլ՝ Սուլրը Յոգին: 12 Եղբայրն իր եղբօրը մահուան պիտի մատնի, եւ հայրը՝ որդուն. եւ որդիները հայրերի դէմ պիտի ենին ու պիտի սպանեն նրանց: 13 Եւ իմ անուան համար բոլորից պիտի ատուեք. քայց ով որ մինչեւ վերջ համբերի, նա կը փրկուի»: 14 «Եւ երբ տեսնէք սարսափելի պղծութիւնը՝ տեղ գտած այնտեղ, ուր չպէտք է լինէր (ով կարդում է, թող իմանայ), այն ժամանակ նրանք, որ Յրեաստանում են, լեռները թող փախչեն. 15 Եւ ով տանիի վրայ է, թող չիջնի եւ տուն չմտնի՝ այնտեղից բան վերցնելու. 16 Եւ ով արտի մէջ է, թող ետ չդառնայ՝ իր զգեստները վերցնելու: 17 Բայց վայ յիշներին եւ ստնտուններին այն օրերին: 18 Աղօթեցէք, որ ձմեռ ժամանակ չլինի դա: 19 Այդ օրերը պիտի լինեն օրեր այնպիսի նեղութիւնների, որոնց նմանը չի եղել երբեք արարչագործութեան սկզբից մինչեւ այժմ եւ չի էլ լինի: 20 Եւ եթէ Աստուած այդ օրերը իր ընտրեանների համար չկարճէր, ոչ մի մարդ չէր ազատուի. քայց նա իր ընտրեանների պատճառով, - որոնց ընտրեց, - կարճեց այդ օրերը: 21 Այն ժամանակ եթէ մէկը ձեզ ասի, թէ՝ «Ահա այստեղ է Քրիստոսը կամ այնտեղ», չհաւատաք. 22 որովհետեւ սուլ քրիստոսներ եւ սուլ մարգարեներ պիտի ենին եւ նշաններ ու զարմանալի գործեր պիտի ցոյց տան՝ մոլորեցնելու նպատակով, եթէ հնար լինի, նոյնիսկ ընտրեաններին: 23 Բայց դուք գգրյ եղեք. ահա առաջուց ձեզ ամէն ինչ ասացի»: 24 «Բայց այդ օրերին, այդ նեղութիւնից յետոյ, արեգակը պիտի խաւարի, եւ լուսինը իր լոյսը չպիտի տայ: 25 Եւ աստղերը երկնքից վայր պիտի թափուեն, եւ երկնքում գօրութիւնները պիտի շարժուեն: 26 Եւ այն ժամանակ պիտի տեսնեն մարդու Որդուն՝ եկած ամպերի վրայով՝ գօրութեամբ եւ բազում փառքով: 27 Եւ այն ժամանակ պիտի ուղարկի իր հրեշտակներին ու պիտի հաւաքի իր ընտրեաններին չորս կողմերից, երկրի ծագերից մինչեւ երկնքի ծագերը»: 28 «Բայց դուք այդ թօննուց սովորեցէք առաջը. հենց որ նրա ոստերը կակիեն, եւ նրա վրա տերեւ դուրս գայ, իմանում էք, որ ամառը մօտ է. 29 նոյնպէս եւ դուք. երբ այս բոլորը կատարուած տեսնէք, իմացէք, որ նա մօտ է,

դրների առջեւ: **Յ** Եշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ չի անցնի այս սերունդը, մինչեւ որ այս բոլորը կատարուեն: **Յ** Երկինք ու երկիր կ'անցնեն, բայց իմ խօսքերը չեն անցնի»: **Յ** «Սակայն այդ օրուայ եւ ժամի մասին ոչ ոք չգիտէ. ոչ հրեշտակները երկնքում եւ ոչ Է՛ Որդին, այլ միայն՝ Հայրը: **Յ** Զօնյշ եղէք, հսկեցք ու աղօթեցէք, քանի որ չգիտէք, թէ Երբ է ժամանակը. **Յ** ինչպէս հեռու երկիր զնացած մի մարդ, որ կը թողնի իր տունը եւ իր ծառաներին իշխանութիւն կը տայ եւ իւրաքանչիւրին՝ իր գործը, եւ դրանպանին կը պատուիրի, որ արթուն լինի: **Յ** Արդ, արթոն կացէք, որովհետեւ չգիտէք, թէ տանտերը նրբ կը գայ՝ երեկոյեան, թէ կեսգիշերին, աքլորականչին, թէ առաւտուեան դէմ: **Յ** Գուցէ յանկարծակի գալրվ՝ ձեզ քնի մէջ գտնի: **Յ** Բայց ինչ որ ձեզ եմ ասում, ամենքին եմ ասում՝ արթոն կացէք»:

14 Եւ երկու օր յետոյ զատիկ էր ու Բաղարջակերաց տօնը. քահանայապետները եւ օրէնսգէտները հնար Եին որոնում, թէ ինչպէս նրան նենգութեամբ քոներով սպանեն: **Յ** Բայց ասում Եին. «Ո՛ այս տօնին, որպէսզի ժողովրդի մէջ խոռվութիւն չլինի»: **Յ** Եւ մինչ նա Բեթանիայում էր, բրուտ Սիմոնի տանը սեղան նստած, եկաւ մի կին, որ հետն ուներ նարդոսի ազնիւ, մեծարժէք իւրի մի շիշ. Եւ շիշը կոտրելով՝ իւրը թափեց Յիսուսի գլխին: **Յ** Աշակերտները զայրացան եւ ասացին. «Այդ իւրը ինչո՞ւ այսպէս պիտի կորչէր. **Յ** Կարելի էր այդ անուշահոտ իւրը վաճառել աւելի քան երեք հարիւր դահեկանի եւ տայ աղքատներին»: Եւ խիստ զայրանում Եին կնոջ վրայ: **Յ** Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Ժոնյլ տուէք դրան. ինչո՞ւ էք նեղութիւն տախս, որովհետեւ նա ինձ համար մի բարի գործ արեց: **Յ** Ամէն ժամ աղքատներին ձեզ հետ ուներ եւ երբ ուղենաք, կարող էք նրանց բարիք անե: Բայց ինձ ամէն ժամ ձեզ հետ չունեք: **Յ** Դա, ինչ որ կարող էր, արեց. առաջուց խնկաւետեց իմ մարմինը ի նշան պատանքուելու: **Յ** Եշմարիտ եմ ասում ձեզ, ուր Էլ քարոզուի այս Անտարանը ամբողջ աշխարհում, ինչ որ նա արեց, այդ եւս պիտի պատմուի նրա յիշատակի համար»: **Յ** Եւ Յուրա Խսկարիովտացին՝ Տասներկուսից մէկը, գնաց քահանայապետների մօտ, որ

Յիսուսին մատնի նրանց: **Յ** Երբ նրանք լսեցին, ուրախացան եւ խոստացան նրան դրամ տալ. Եւ նա առիթ էր փնտռում, թէ ինչպէս յարմար ժամանակ մատնի նրան: **Յ** Եւ Բաղարջակերաց տօնի առաջին օրը, երբ զատիկի գառն էին մորթում, աշակերտները նրան ասացին. «Ո՛ւր ես ուղում գնանք պատրաստենք, որ զատկական ընթրիքն ուտես: **Յ** Եւ նա աշակերտներից երկուսին ուղարկեց ու նրանց ասաց. «Գնացէք այն քաղաքը եւ երբ այն քաղաքը մտնէք, կը պատահի ձեզ մի մարդ, որ ուսին ջրի սափոր ունի. գնացէք նրա յետեւից: **Յ** Եւ նա որ տունը որ մտնի, տանտիրոջը կ'ասէք. «Վարդապետն ասում Է՛ ուր Է այն իշեւանը, ուր իմ աշակերտների հետ զատկական ընթրիքը պիտի ուտեմ»: **Յ** Եւ նա ձեզ ցոյց կը տայ զարդարուած մի վերնատուն. այնտեղ պատրաստեցէք մեզ համար»: **Յ** Եւ նրա աշակերտները գնացին պատրաստելու. եկան այն քաղաքը եւ գտան՝ ինչպէս որ նա իրենց ասել էր. ու զատկական ընթրիքը պատրաստեցին: **Յ** Երբ երեկոյ եղաւ, նա եկա Տասներկուսի հետ միասին: **Յ** Եւ երբ սեղան նստեցին ու դեռ ուտում էին, Յիսուս ասաց. «Եշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ ձեզանից մէկը մատնելու է ինձ. նա, որ ինձ հետ իսկ ուտում է»: **Յ** Եւ նրանք սկսեցին տրտմել ու ասել մէկը միասի յետեւից՝ միթէ նս եմ. Եւ միւսը՝ թէ՝ միթէ նս եմ: **Յ** Նա պատասխան տուեց եւ ասաց. «Տասներկուսից մէկը, որ ձեռքը ինձ հետ մտցրեց պնակի մէջ: **Յ** Ճիշտ է, մարդու Որդին կը գնայ այս աշխարհից, ինչպէս որ նրա մասին գրուած է. Բայց վայ այն մարդուն, որի ձեռքով մարդու Որդին կը մատնուի. լաւ կը լինէր նրան, եթէ այդ մարդը ծնուած անզամ չլինէր»: **Յ** Եւ մինչ դեռ ուտում էին, Յիսուս հաց վերցնելով՝ օրինեց եւ կտրեց, տուեց նրանց ու ասաց. «Անէք, այս է իմ մարմինը»: **Յ** Եւ բաժակը վերցներով՝ գոհութիւն յայտնեց, տուեց նրանց, եւ բոլորն էլ նրանից խմեցին: **Յ** Եւ Յիսուս ասաց նրանց. «Այս է Նոր Ուխտի իմ արիւնը, որ կը թափուի շատերի համար: **Յ** Եշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ այլևս որթատունկի բերքից չեմ խմելու մինչեւ այն օրը, երբ կը խմեմ նոր գինին Աստծու արքայութեան մէջ»: **Յ** Եւ գոհութիւն

մատուցելուց յետոյ Ելան Զիթենեաց լեռը: 27 Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Այս գիշեր ամենքդ գայթակղուելու էք իմ պատճառով, որովհետեւ գրուած է. «Պիտի հարուածեմ հովուին, եւ ոչխարները պիտի ցրուեն»: 28 Բայց իմ յարութիւնից յետոյ ձեզնից առաջ Գայլիա պիտի գնամ»: 29 Պետրոսը պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Թէկուզ բոլորն էլ գայթակղուեն, բայց ես չեմ գայթակղուի»: 30 Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Եշմարիտ եմ ասում քեզ, որ դու այս գիշեր իսկ, դեռ աքաղաղը չկանչած, երեք անգամ պիտի ուրանաս ինձ»: 31 Իսկ Պետրոսն առաւել եւս պնդում էր ու ասում. «Թէ քեզ հետ մեռնել իսկ հարկ լինի, քեզ չեմ ուրանայ»: Եւ ամենքն էլ նոյնն էին ասում: 32 Եկան այն տեղը, որը Գեթենմանի էր կոչում: Եւ նա աշակերտներին ասաց. «Նստեցք այստեղ, մինչեւ ես աղօթեմ»: 33 Եւ նա իր հետ վերցրեց Պետրոսին, Յակոբոսին և Յովհաննեսին եւ սկսեց տիխոել ու տագնապել: 34 Վյոն ժամանակ նրանց ասաց. «Տիսուր է հոգիս մեռնելու աստիճան. մնացք այստեղ եւ արթոնն կացեք»: 35 Եւ փորդ-ինչ առաջ գնալով՝ երեսի վրայ ընկալ գետին. եւ աղօթում էր, որ, եթե կարելի է, այդ ժամը իրենից հեռանայ: 36 Եւ ասում էր. «Աքրա, Յայր, ամեն ինչ քեզ կարելի է. այս բաժակը ինձնից հեռացրո՛ւ, բայց ոչ թէ ինչպես ես եմ կամենում, այլ՝ ինչպես դու ես կամենում»: 37 Եւ Յիսուս եկաւ ու նրանց քնած գտաւ. Եւ Պետրոսին ասաց. «Սիմոն, ննջո՞ւմ ես. չկարողացա՞ր մեկ ժամ արթուն մնալ: 38 Ազրոնն կացեք եւ աղօթեցք, որպեսզի փորձութեան մէջ չընկնէք: Յոզին յօժար է, բայց մարմինը՝ տկար»: 39 Եւ նորից գնաց, աղօթքի կանգնեց ու նոյն բաներն ասաց: 40 Կրկին անգամ դարձաւ այնտեղ եւ նրանց քնի մէջ գտաւ. որովհետեւ նրանց աշքերը ծանրացել էին, եւ չէին իմանում, թէ ինչ պատասխան տան նրան: 41 Երրորդ անգամ եկաւ եւ նրանց ասաց. «Քնեցք այսուհետեւ եւ հանգստացք, քանի որ վախճանը հասել եկաւ ժամը, եւ ահա մարդու Որդին մատնում է մեղաւորների ձեռքը: 42 Օ՞ն, վեր կացեք գնանք, որովհետեւ ահա մօտեցաւ նա, ով ինձ մատնելու է»: 43 Եւ մինչ նա դեռ խօսում էր այս բաները, եկաւ Յուդա Իսկարիովտացին՝

Տասներկուսից մէկը, եւ իր հետ՝ սրերով, մահակներով զինուած ամբոխ՝ ուղարկուած քահանայապետների, օրենսգէտների ու ծերերի կողմից: 44 Մատնիչը նրանց նշան էր տուել ասելով՝ ում հետ ես համբուրուեմ, նայ Ե, բռնեցք նրան եւ տարեք զգուշութեամբ: 45 Եւ մօտենապով նրան՝ յիսկոյն ասաց. «Ուարքի, Ուարքի». Եւ համբուրեց նրան: 46 Եւ նրանք ձեռք դրեցին նրա վրայ ու բռնեցին: 47 Ապա նրա շուրջը գտնուուղներից մէկը սուլը քաշեց եւ զարկեց քահանայապետի ծառային ու նրա ականջը կտրեց: 48 Յիսուս դարձաւ եւ ասաց նրանց. «Սրերով եւ մահակներով դուրս էք եկել ինձ բռնելու որպես աւազակի: 49 Ես միշտ ձեզ մօտ էի եւ ուսուցանում էի տաճարում. Եւ ինձ չքրնեցիք. բայց այս եղաւ, որպեսզի մարզարեների Գրուածքները կատարուեն»: 50 Վյոն ժամանակ աշակերտները բոլորն էլ լքեցին նրան եւ փախսան: 51 Եւ մի երիտասարդ գնում էր նրա յետեւից՝ իր մերկ մարմնի վրայ մի սաւան գցած: Երիտասարդները նրան բռնեցին, 52 եւ նա բողնելով հագի կտորը՝ մերկ փախսա նրանցից: 53 Եւ Յիսուսին տարան Կայիափա քահանայապետի մօտ. Եւ նրա հետ հաւաքուած էին բոլոր քահանայապետները, օրենսգէտներն ու ծերերը: 54 Իսկ Պետրոսը հեռուից նրա յետեւից գնաց մինչեւ ներս, քահանայապետի գաւիթը: Եւ նստած էր սպասաւորների մօտ ու տաքանում էր կրակի բոցի աջքեւ: 55 Իսկ քահանայապետներն ու ամբողջ ատեանը մի որեւէ վկայութիւն էին փնտռում Յիսուսի դեմ, որպեսզի նրան սպանեն, բայց չէին գտնում. 56 Քանի որ նրա դեմ շատեր սուտ վկայութիւն էին տայիս, բայց վկայութիւնները իրար նման չէին: 57 Ումանք վեր կենալով՝ սուտ էին վկայում նրա դեմ ու ասում. 58 «Մենք լսեցինք դրանից, երբ ասում էր. «Ես կը քանդեմ այս ձեռակերտ տաճարը եւ երեք օրում կը շինեմ մէկ ուրիշը՝ անձեռակերտ»: 59 Բայց եւ այնպէս նրանց վկայութիւնը նոյնանման չէր: 60 Ապա քահանայապետը կանգնելով մէջտեղում Յիսուսին հարց տուեց ու ասաց. «Ոչինչ չեմ պատասխանում. այդ ինչեր են վկայում դրանք քո դեմ»: 61 Եւ նա միայն լուր էր մնում ու պատասխան չէր տայիս: Քահանայապետը

կրկին անգամ հարցրեց նրան ու ասաց. «Դու ես Քրիստոսը՝ օրինեալ Աստծու Որդին»: 62 Յիշուս պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Դու ասացիր, թե ես եմ. բայց պիտի տեսնեք մարդու Որդուն՝ ամենազօր Աստծու աջ կողմում նստած եւ երկնքի ամպերի վրայով եկած»: 63 Եւ քահանայապետը իսկոյն պատուեց իր պատմուճանը եւ ասաց. «Էլ ինչ պէտք են մեզ վկաներ: 64 Ահա ամենքդ դրա բերանից լսեցիք հայոյութիւնը. ճեզ ինչպէս է թուլմ»: Եւ ամենքը դատապարտեցին նրան, թէ մահապարտ է: 65 Եւ ոմանք սկսեցին թքել նրա երեխին, շորով գլուխը ծածկել բռունցքով խփել ու ասել. «Մարգարեացիր մեզ, Քրիստոնդ, այն ո՞վ է, որ քեզ խփեց»: Եւ սպասաւորները ապահում էին նրան: 66 Եւ մինչ Պետրոսը դեռ ներքեւում, գալթում էր, քահանայապետի մի աղախինը եկաւ եւ տեսաւ նրան տարանալիս: 67 Նայեց նրան ու ասաց. «Դու Էլ Յիշուս Նազովուեցու հետ էիր»: 68 Նա ուրացաւ եւ ասաց. «Չեմ ճանաչում նրան եւ չգիտեմ՝ ինչ ես ասում դու»: Եւ երբ նա դրսի գալիքը ելա, աքաղաղը կանչեց: 69 Աղախինը նորից տեսաւ նրան եւ սկսեց իր շուրջը գտնուողներին ասել. «Սա Էլ նրանցից է»: 70 Եւ Պետրոսը դարձեալ ուրացաւ: Փոքր-ինչ յետոյ, նորից, նրանք, որ շուրջը կանգնել էին, ասացին Պետրոսին. «Իրօք, դու Էլ նրանցից ես, քանի որ գալիքացի ես, եւ քո խօսուածքն էլ նման է»: 71 Եւ նա սկսեց նզովք կարդալ, երդուել եւ ասել. «Չեմ ճանաչում այն մարդուն, որի մասին դուք խօսում եք»: 72 Եւ հենց նոյն ժամին աքաղաղը երկրորդ անգամ կանչեց: Եւ Պետրոսը յիշեց այն խօսքը, որ Յիշուս ասել էր իրեն, թէ՝ «Աքաղաղը դեռ երկու անգամ չկանչած՝ դու երեք անգամ ինձ պիտի ուրանաս». Եւ սկսեց լալ:

15 Եւ իսկոյն, վաղ առաւօտեան, ծերերի եւ օրէնսգէտների հետ միասին, քահանայապետները եւ ամբողջ ատեանը խորհուրդ անելով՝ կապեցին Յիշուսին եւ տարան յանձնեցին Պիտառոսին: 2 Պիտառոսը հարցրեց նրան եւ ասաց. «Դու ես իրեաների թագաւոր»: Յիշուս պատասխան տուեց նրան եւ ասաց. «Դու ասում ես»: 3 Եւ քահանայապետները նրան

շատ էին ամբաստանում, բայց նա ոչինչ չէր պատասխանում: 4 Իսկ Պիտառոսը դարձեալ հարցրեց նրան. «Ոչ մի պատասխան չեմ տայիս. տես, ինչքան են քեզ ամբաստանում»: 5 Եւ Յիշուս, այնուհետեւ, ել ոչինչ չպատասխանեց, այնպէս որ Պիտառոսը շատ զարմացաւ: 6 Սակայն տօնի առիթով Պիտառոսը նրանց համար արձակում էր մի կալանաւոր, ում որ նրանք ուզում էին: 7 Եւ Բարաբբա անունով մեկը կար՝ բանտարկուած այն խոռվարաների հետ, որոնք խոռվութեան ժամանակ մի մարդ էին սպանել: 8 Ամբոխն սկսեց բարձր ձայնով աղաղակել եւ պահանջել, որ, ինչպէս ստորոտիւն էր անել, Բարաբբային արձակի: 9 Պիտառոսը պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Ուզո՞ւմ էք, որ իրեաների արքային արձակեմ ճեզ համար»: 10 Քանի որ նա գիտէր, թէ նախանձից մատնեցին նրան քահանայապետները, 11 որոնք եւ ամբոխն համոզեցին, որ Բարաբբային արձակի իրենց համար: 12 Պիտառոսը դարձեալ խօսք առաւ եւ ասաց նրանց. «Իսկ ինչ էք ուզում, որ անեմ իրեաների արքային»: 13 Եւ նրանք, քահանայապետներից դրոււած, դարձեալ աղաղակեցին. «Խաչը հանիր դրան»: 14 Պիտառոսը նրանց ասաց. «Ինչ չար քան է արել նա»: Եւ նրանք առաւել եւս աղաղակում էին ու ասում. «Խաչը հանիր դրան»: 15 Իսկ Պիտառոսը, որովհետեւ ուզեց ամբոխն գոհացնել, նրանց համար Բարաբբային արձակեց: Իսկ Յիշուսին ծեծել տալով՝ նրանց ձեռքը յանձնեց, որպէսզի խաչը հանուի: 16 Եւ զինուորները նրան ներսի գալիքը տարան, ուր պալատի քակն էր. մեկտեղ կանչեցին ամբողջ գունդը, 17 եւ նրան հագցրին կարմիր քղամիդ եւ ծիրանի ու նրա զիսին փշերից պատրաստուած պսակ դրեցին 18 եւ սկսեցին նրան ողջոյն տալ ու ասել. «Ուզո՞յն քեզ, իրեաների թագաւորդ»: 19 Եւ եղեգով հարուածում էին նրա զիսին, թքում էին երեխին ու ծնկի գալով՝ երկրպագում էին նրան: 20 Եւ նրան ծաղրուծանակի ենթարկելուց յետոյ, քղամիդն ու ծիրանին հանեցին եւ նրան իր զգեստները հագցրին ու դուրս տարան, որ խաչը հանեն նրան: 21 Եւ ստիպեցին Սիմոն Կիւրենացուն՝ Ալեքսանդրի եւ Ռուփոսի հօրը,

որը ազարակից էր զայս ու այդ տեղով էր անցնում, որ Յիսուսի խաչափայտը կրի: 22 Եւ նրան տարան Գողգոթա, մի տեղ, որ թարգմանում է կառափնատեղի: 23 Չմուռսով խառնուած գինի տուին նրան, բայց նա չվերցրեց: 24 Եւ նրան խաչը հանեցին: Եւ նրա հագուստները բաժանեցին՝ նրանց վրայ վիճակ զցելով, թէ ով ինչ պիտի Վերցնի: 25 Առաւոտեան ժամը ինն էր, երբ նրան խաչեցին: 26 Եւ կար նրա դատապարտութեան մասին գրութիւն՝ գրուած այսպէս. «Հրեաների թագաւորն է»: 27 Եւ նրա հետ խաչեցին երկու աւագակներ, մէկը՝ նրա աջում եւ միւսը՝ ձախում: 28 Եւ կատարուեց գրուածը, թէ՝ «Անօրէնների հետ դասուեց»: 29 Եւ ովքեր անցնում էին, հայիում էին նրան, շարժում իրենց գլուխները եւ ասում. «Կահ, որ քանդում էիր տաճարը եւ երեք օրում շինում, 30 ազատիր ինքդ քեզ եւ իշիր այդ խաչից»: 31 Նոյնպէս եւ քահանայապետները, իրենք իրենց մէջ, օրէնսգետների հետ միասին, ծաղր էին անում ու ասում. «Ուրիշներին ազատեց, ինքն իրեն չի կարողանում ազատել: 32 Այդ Քրիստոսը՝ Խրայէլի այդ թագաւորը, թող այժմ իշնի խաչից, որպէսզի տեսնենք եւ հաւատանք դրան»: Եւ նրա հետ խաչուածներն ել նախատում էին նրան: 33 Երբ կեսօր եղաւ, խաւար պատեց ամբողջ երկիրը, մինչեւ ժամը երեքը: 34 Եւ ժամը երեքին Յիսուս բարձրածայն աղաղակեց եւ ասաց. «Ելք, Ելք, լանա սաբաթանի», որ թարգմանում է՝ Աստուած իմ, Աստուած իմ, ինչն թողեցիր ինձ: 35 Եւ նրանցից ոմանք, որ նրա շուրջն էին կանգնել, երբ լսեցին այդ, ասացին. «Եղային է կանչում»: 36 Եւ մէկը առաջ վազելով՝ սպոնզը թաթախեց քացախի մէջ, անցկացրեց եղէզի ծայրին, տուեց նրան, որ խմի, ու ասաց. «Թողէք տեսնենք, արդեօք Եղիան կը զայ նրան իշեցնելու»: 37 Եւ Յիսուս բարձր ձայն արձակեց ու հոգին աւանդեց: 38 Եւ տաճարի վարագոյրը վերեւից մինչեւ ներքեւ երկուսի պատռուեց: 39 Եւ այնտեղ կանգնած հարիւրապետը տեսնելով, թէ ինչպէս նա աղաղակեց եւ հոգին աւանդեց, ասաց. «Իրօք այս մարդը Աստու Որդի էր»: 40 Կային եւ կանայք, որոնք դիտում էին հետուից: Նրանց մէջ էին Մարիամ Մագդաղենացին, Կրտսեր

Յակոբոսի եւ Յովանի մայրը՝ Մարիամը, ինչպէս եւ Սաղոմէն, 41 որոնք, երբ Յիսուս Գալիլիայում էր, նրա յետեւից էին գնում եւ ծառայում նրան. Կային նաեւ շատ այլ կանայք, որոնք նրա հետ Երուսաղէմ էին ելիք: 42 Եւ երբ երեկոյ եղաւ, - քանի որ ուրբաթ էր, եւ շաբաթամուտն էր սկսում, - 43 արիմաթիացի Յովանի որ մի պարկէշտ մարդ էր ու հրեաների ժողովի անդամ եւ որ ինքն էլ Աստծու արքայութեանն էր սպասում, համարձակուեց մտնել Պիղատոսի մօտ եւ ուղեց Յիսուսի մարմինը: 44 Եւ Պիղատոսը զարմացաւ, որ Յիսուս այդչափ շուտ էր մեռել, եւ իր մօտ կանչելով հարիւրապետին՝ հարցրեց նրան ու ասաց. «Իրօք այդչափ շնուտ մեռաւ»: 45 Երբ այդ ստուգեց հարիւրապետից, մարմինը շնորհեց Յովանի: 46 Եւ Յովանի կտաւ գնեց ու նրան իշեցնելով՝ պատեց այդ կտաւով ու դրեց մի գերեզմանի մէջ, որ փորուած էր ժայռի մէջ: Եւ մի քար գլորեց գերեզմանի դրան առաջ: 47 Իսկ Մարիամ Մագդաղենացին եւ Յակոբոսի ու Յովանի մայր Մարիամը տեսան այն տեղը, ուր նա դրուեց:

16 Եւ երբ շաբաթն անցաւ, Մարիամ Մագդաղենացին, Յակոբոսի մայր Մարիամը եւ Սաղոմէն գնացին խնկի պատրաստութիւն տեսան, որպէսզի գան եւ օծն նրա մարմինը: 2 Եւ կիրակի օրը, առաւոտեան, արեւածագին եկան գերեզման: 3 Եւ ասում էին միմեանց. «Քարը գերեզմանի դրանից մեզ համար ո՞վ պիտի գլորի»: 4 Եւ նայեցին ու տեսան, որ գերեզմանից քարը գլորուած էր. Եւ այն շատ մեծ էր: 5 Եւ ներս, գերեզման մտնելով՝ տեսան մի երիտասարդի, որ նստած էր աջ կողմը՝ սպիտակ պատուճան հազար. Եւ զարիւրեցին: 6 Եւ նա ասաց նրան. «Մի վախեցէք, դուք Յիսուսին էք փնտռում՝ խաչուած Նազովեցուն. նա յարութիւն առաւ, այստեղ չէ: Ահաւասիկ այն տեղը, ուր նրան դրել էին: 7 Բայց գնացէք ասացէք նրա աշակերտներին եւ Պետրոսին, թէ՝ ահա նա ձեզնից առաջ գնում է Գալիլիա. այնտեղ կը տեսնել նրան, ինչպէս ձեզ ասել էր»: 8 Եւ երբ այս լսեցին, ելան ու փախան գերեզմանից, քանի որ սարսափահար էին եղել. եւ ոչ ոքի

բան շասացին, որովհետեւ վախենում էին:

9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include
Mark 16:9-20.) Կիրակի առաւօտեան յարութիւն

առած լինելով՝ Յիսուս նախ երեւաց Մարիամ Մագդաղենացուն, որից եօթը դեւ էր հանել: 10 Եւ սա զնաց ու պատմեց նրանց, որ Յիսուսի հետ էին եւ դեռեւս սգում ու լաց էին լինում:

11 Երբ նրանք լսեցին, թէ նա կենդանի է եւ երեւացել է Մարիամին, չհաւատացին: 12 Յետոյ Յիսուս այլ կերպարանքով երեւաց նրանց, որոնք հանդ էին զնում: 13 Սրանք Էլ եկան ու պատմեցին ուրիշների. բայց նրանք Էլ չհաւատացին: 14 Յետոյ, մինչ Տասնմեկը սեղան էին նստել Յիսուս նրանց երեւաց եւ յանդիմանեց նրանց իրենց անհաւատութեան եւ խստասրտութեան համար, որովհետեւ չէին հաւատացել նրանց, որոնց ինքը երեւացել էր՝ մեռեներից յարութիւն առած: 15 Եւ նրանց ասաց. «Գնացք ամբողջ աշխարհով մեկ եւ քարոզեցք Աւետարանը բոլոր մարդկանց:

16 Ով հաւատայ եւ մկրտուի, պիտի փրկուի, եւ ով չհաւատայ, պիտի դատապարտուի: 17 Սրանք են նշանները, որոնք պիտի ուղեկցեն նրանց, որոնք հաւատում են. իմ անունով դեւեր պիտի հանեն, լեզուներ պիտի խօսեն,

18 իրենց ձեռքերին օձեր պիտի բռնեն, եւ եթե մահացու թոյն խմեն, դա նրանց չպիտի վնասի. հիւանդների վրայ ձեռք պիտի դնեն եւ բժշկեն»:

19 Եւ ինքը Տեր Յիսուս, նրանց հետ խօսելուց յետոյ, դեպի երկինք վերացաւ եւ նստեց Յօր աջ կողմը: 20 Խակ նրանք ելան ու քարոզեցին Աւետարանը ամբողջ աշխարհում՝ Տիրոջ գործակցութեամբ. եւ իրենց ուղեկցող բոլոր նշաններով հաստատում էին խօսքը:

ՂՈՒԿԱՍ

1 Քանի որ շատերը ձեռնարկեցին շարադրել մեզանում կատարուած դեպքերի պատմութիւնը, **2** ինչպէս մեզ աւանդեցին նրանք, որ սկզբից խօսքի ականատեսներն ու սպասաւորները եղան, **3** ես էլ, որ սկզբից ստուգութեամբ հետամուտ էի եղել ամեն բանի, կամեցայ կարգով քեզ գրել, ով գերազանցդ թեոփիլէ, **4** որպէսզի ճանաչես ճշմարտութիւնն այն խօսքերի, որոնց աշակերտեցիր: **5** Յրեաստանի Յերովիլս թագաւորի օրով, Արիայի քահանայական ընտանիքից Զաքարիա անունով մի քահանայ կար, որի կինը Ահարոնի դստրերից էր. նրա անունը Եղիսաբեթ էր: **6** Ել երկուսն էլ Աստծու առաջ արդար էին ու անարատ կերպով ընթանում էին Տիրոջ բոլոր պատուիրանների եւ օրէնքների ճանապարհով: **7** Նրանք որդի չունեին, որովհետեւ Եղիսաբեթը ամուլ էր, եւ երկուսն էլ իրենց առաջացած տարիքում էին: **8** Ել մինչ Զաքարիան Աստծու առջեւ իր քահանայական պաշտօնն էր կատարում, իր կարգի օրերը հասած լինելով՝ **9** ըստ քահանայութեան օրէնքի նրան վիճակուեց մտնել Տիրոջ տաճարը եւ խնկարկել: **10** Ել խնկարկութեան ժամին ժողովրդի ամբողջ քաղմութիւնը դրսում աղօթքի էր կանգնած: **11** Ել Տիրոջ իրեշտակը երեւաց նրան՝ խնկերի սեղանի աջ կողմում կանգնած: **12** Երբ Զաքարիան նրան տեսաւ, խօսվուեց, եւ վախ ընկաւ նրա մէջ: **13** Տիրոջ իրեշտակը նրան ասաց. «Մի վախեցիր, Զաքարիա, որովհետեւ քո աղօթքը լսելի եղաւ. քո կինը՝ Եղիսաբեթը, մի որդի կը ծնի քեզ, եւ նրա անունը Յովիաննես կը դնես: **14** Նա քեզ համար ուրախութիւն եւ ցնծութիւն կը լինի, եւ շատերը կ'ուրախանան իր ծննդով, **15** որովհետեւ նա Տիրոջ առաջ մեծ կը լինի, գինի եւ օդի չի խմի եւ մօր որովայնից սկսած Սուլը Յովով կը լցուի **16** եւ Խարայէլի որդիներից շատերին կը դարձնի դէպի իրենց Տէր Աստուածը: **17** Նա Եղիսայի հոգով եւ գօրութեամբ պիտի գնայ նրա առաջից, որպէսզի հայրերի սրտերը որդիներին դարձնի ու ամիսազանդներին արդարների իմաստութեանը՝ Տիրոջ համար

պատրաստ մի ժողովուրդ կազմելու»: **18** Եւ Զաքարիան ասաց իրեշտակին. «Ես ինչ կերպ կ'իմանամ այդ, քանի որ ես ծեր եմ, եւ կինս ել առաջացած տարիքում է»: **19** Յրեշտակը նրան պատասխաննեց եւ ասաց. «Ես Գարբիէլն եմ, որ կանգնում եմ Աստծու առաջ. ես ուղարկուեցի խօսելու քեզ հետ եւ այդ բանը քեզ աւետելու: **20** Ել ահա, դու համր կը լինես եւ չես կարողանայ խօսել մինչեւ այն օրը, երբ այդ կատարուի, քանի որ դու չհաւատացիր իմ խօսքերին, որ կ'իրականան իրենց ժամանակին»: **21** Իսկ ժողովուրդը սպասում էր Զաքարիային. զարմանում էին, որ տաճարում նա ուշանում է: **22** Երբ նա դուրս եկաւ, չըր կարողանում խօսել նրանց հետ: Եւ նրանք իմացան, թէ տաճարում տեսիլք էր տեսել, եւ նա նշանացի էր խօսում նրանց հետ ու մնում էր պապանձուած: **23** Երբ պաշտամունքի իր օրերը լրացան, գնաց իր տունը: **24** Վյոյ օրերից յետոյ նրա կինը՝ Եղիսաբեթը յոհացաւ: Յինգ ամիս նա թաքցնում էր ինքն իրեն եւ ասում. **25** «Այս ինչ բան արեց Տէրը ինձ իմ այս օրերին, երբ նայեց ինձ վրայ՝ վերացնելով իմ նախատինքը մարդկանց միջից»: **26** Վեցերորդ ամսին Գարբիէլ իրեշտակը Աստծու կողմից ուղարկուեց Գալիլիայի մի քաղաքը, որի անունը Նազարեթ էր, **27** մի կոյսի մօտ, որ նշանուած էր Յովսէփ անունով մի մարդու հետ՝ Դաւթի տնից: Եւ այդ կոյսի անունը Մարիամ էր: **28** Ել իրեշտակը, գալով նրա մօտ, ասաց. «Ուրախացիր, ով շնորհընկալ, Տէրը քեզ հետ է»: **29** Իսկ նա այս խօսքերի վրայ խօսվուեց եւ մտքում խորհում էր, թէ ինչ բան էր այս ողջոյնը: **30** Ել իրեշտակը նրան ասաց. «Մի վախեցիր, Մարիամ, որովհետեւ Աստծուց դու շնորհ գտար: **31** Ել ահա դու կը յոհանաս եւ կը ծնես մի որդի ու նրա անունը Յիսուս կը դնես: **32** Նա մեծ կը լինի եւ Բարձրեալի որդի կը կոչուի: Ել Տէր Աստուած նրան կը տայ նրա հօր՝ Դաւթի աթոռը, **33** եւ նա յալիտեան կը թագաւորի Յակոբի տան վրայ, ու նրա թագաւորութիւնը վախճան չի ունենայ»: (այս ց165) **34** Իսկ Մարիամը իրեշտակին ասաց. «Ինչպէս այդ կը պատահի ինձ, քանի որ ես տղամարդ չեմ ճանաչում»: **35** Յրեշտակը պատասխաննեց եւ նրան ասաց. «Սուլը Յովին

կը գայ քո վրայ, եւ Բարձրեալի զօրութիւնը հովանի կը լինի քեզ, որովհետեւ նա, որ քեզնից է ծնուելու, սուրբ է եւ Աստծու որդի կը կոչուի: **36** Եւ ահա քո ազգական Եղիսաբեթը. նա եւս յոի է իր ծերութեան մէջ, եւ այս՝ յոհութեան վեցերորդ ամիսն է նրա, որ ամուլ էր կոչուած. **37** որովհետեւ Աստծու համար անկարելի բան չկայ»: **38** Եւ Մարիամն ասաց. «Ահաւասիկ ես մնում եմ Տիրոջ աղախինը, թող քո խօսրի համաձայն լինի ինձ»: Եւ հրեշտակը հեռացաւ նրանից: **39** Այդ օրերին Մարիամը վեր կացաւ եւ շտապով գնաց Յուլյայի լեռնային շրջանի քաղաքներից մէկը, **40** մտաւ Զաքարիայի տունը ու Եղիսաբեթին ողջոյն տուեց: **41** Եւ երբ Եղիսաբեթը Մարիամի ողջոյնը լսեց, մանուկը խաղաց նրա որովայնում, եւ Եղիսաբեթը լցուեց Սուրբ Յոգով **42** եւ բարձր ձայնով աղաղակեց ու ասաց. «Օրինեալ ես դու կանանց մէջ, եւ օրինեալ է քո որովայնի պտուլը: **43** Որտեղից ինձ այս ուրախութիւնը, որ իմ Տիրոջ մայրը ինձ մօս գայ. **44** որովհետեւ ահաւասիկ, երբ քո ողջոյնի ձայնը հասաւ իմ ականջին, մանուկը ցնծալով խաղաց իմ որովայնում: **45** Եւ երանի նրան, որ կը հաւատայ, թէ Տիրոջ կողմից իրեն ասուածները կը կատարուեն»: **46** Եւ Մարիամն ասաց. **56** Մարիամը գրեթ երեք ամիս մնաց Եղիսաբեթի մօտ եւ դարձաւ իր տունը: **57** Եղիսաբեթի ծննդաբեկլու ժամանակը լրացաւ, եւ նա մի որդի ծնեց. **58** Եւ նրա շուրջը գտնուողներն ու նրա ազգատոհմը լսեցին, որ Տէրն իր մեծ ողորմութիւնը ցոյց տուեց նրա հանդեպ, եւ ուրախանում էին նրա հետ: **59** Եւ ութերորդ օրը Եկան մանկանը թվաստելու. եւ նրան իր հօր անունով Զաքարիա էին կոչում: **60** Բայց նրա մայրը պատասխանեց եւ ասաց. «Ո՛չ, այլ Յովիաննես պէտք է կոչուի»: **61** Նրան ասացին. «Սակայն քո ազգատոհմի մէջ չկայ մէկը, որի անունը Յովիաննես լինի»: **62** Նշանացի ակնարկեցին նրա հօրը, թէ ինչ կը կամենայ նրան կոչել: **63** Իսկ նա մի տախտակ ուզեց եւ վրան գրեց. «Դրա անունը Յովիաննես է»: Եւ բոլորը զարմացան: **64** Եւ իսկոյն նրա բերանը բացուեց ու նրա լեզուն՝ նոյնպէս. եւ խօսում էր ու օրինում Աստծուն: **65** Եւ ահ ընկաւ բոլորի մէջ, որ լսեցին այս, եւ նրանց մէջ, որ բնակւում

էին նրանց շուրջը: Եւ Յրեաստանի ամբողջ լեռնակողմում այս բոլոր բաները պատմում էին: **66** Եւ բոլոր լսողները պահում էին իրենց սրտում այս ամենը եւ ասում էին. «Արդեօք ինչ կը լինի այս մանուկը»: Եւ Տիրոջ ծեռքը նրա հետ էր: **67** Զաքարիան՝ նրա հայրը, Սուրբ Յոգով լցուեց, մարգարեացաւ եւ ասաց. **80** Եւ մանուկը աճում ու զօրանում էր հոգով եւ մնում էր ամայի տեղերում՝ մինչեւ Խրայելում նրա երեւալու օրը:

2 Այն օրերին Օգոստոս կայսեր կողմից հրաման ելաւ՝ ամբողջ երկրում մարդահամար անելու համար: **2** Այս առաջին մարդահամարը տեղի ունեցաւ, երբ Կիւրենիոսը կուսակալ էր Ասորիքում: **3** Եւ բոլոր գնում էին արձանագրուելու մարդահամարի՝ իւրաքանչիւրն իր քաղաքում: **4** Յովսեփին ել Դաւթի տնից եւ ազգատոհմից լինելով՝ Գալիխայի Նազարեթ քաղաքից ելաւ գնաց դեպի Յրեաստան՝ Դաւթի քաղաքը, որը Բեթղեհեմ է կոչում, **5** մարդահամարի մէջ արձանագրուելու Մարիամի հետ, որ նրա նշանուած էր եւ յոի էր: **6** Եւ երբ նրանք այնտեղ հասան, նրա ծննդաբեկլու օրերը լրացան, **7** եւ նա ծնեց իր անդրանիկ որդուն, խանձարուիր մէջ փաթաթեց նրան ու դրեց մսուրի մէջ, որովհետեւ իշեւանում նրանց համար տեղ չկար: **8** Եւ այդ շրջանում բացօթեայ բնակուող հովիւներ կային, որոնք իրենց հօտերի գիշերային պահպանութիւնն էին անում: **9** Եւ Տիրոջ հրեշտակը երեւաց նրանց, Տիրոջ փառքը ծագեց նրանց շուրջը, ու նրանք սաստիկ վախեցան: **10** Եւ հրեշտակը ասաց նրանց. «Մի վախեցէք, որովհետեւ ահա ձեզ մեծ ուրախութիւն եմ աւետում, որը ամբողջ ժողովրդինը կը լինի. **11** որովհետեւ այսօր Դաւթի քաղաքում ձեզ համար ծնուեց մի Փրկիչ, որ օծեալ Տէրն է: **12** Եւ սա ձեզ համար նշան կը լինի. խանձարուորվ փաթաթած եւ մսուրի մէջ դրուած մի մանուկ կը գտնէք»: **13** Եւ յանկարծակի այդ հրեշտակի հետ երեւաց երկնային զօրքերի մի բազմութիւն, որ օրինում էր Աստծուն ու ասում. **14** «Փայռ Աստծուն՝ բարձունքներում, եւ երկրի վրայ խաղաղութիւն եւ հաճութիւն՝ մարդկանց մէջ»:

15 Եւ երբ հրեշտակները նրանցից հեռանալով երկինք բարձրացան, հովիլներն ասացին միմեանց: «Եկէք զնանք մինչեւ Քեթղեհեմ եւ տեսնենք,թէ ինչ բան է այս եղածը, որ Տէրը մեզ ցոյց տուեց»: 16 Եւ նրանք շտապով եկան ու գտան Մարիամին ու Յովանէփին եւ նսուրի մէջ դրուած մանկանը: 17 Եւ ճանաչեցին նրան այն խօսքից, որ իրենց ասուել էր մանկան մասին: 18 Եւ բոլոր լսողները զարմանում էին այն բաների վրայ, որ հովիլները ասացին իրենց: 19 Իսկ Մարիամը այս բոլոր ասուածները պահում էր իր մէջ եւ իր սրտում խորհում: 20 Եւ հովիլները վերադարձան. փառաւորում եւ օրինում էին Աստծուն այն ամենի համար, որ լսեցին ու տեսան, ինչպէս իրենց պատուել էր: 21 Եւ երբ ութ օրերը լրացան, եւ նա թվասուեց, նրա անունը Յիսուս դրուեց, ինչպէս հրեշտակի կողմից կոչուել էր, երբ դեռ չէր յηացուել մօր որովայնում: 22 Երբոր նրանց սրբազնութեան օրերը լրացան, Մովսէսի Օրէնքի համաձայն՝ նրան Երուսաղէմ տարան՝ Տիրոջը ներկայացնելու համար, 23 ինչպէս գրուած էր Տիրոջ Օրէնքում. «Ամեն արու զաւակ, որ արգանդ է բացում, Տիրոջ համար սուրբ պիտի կոչուի»: 24 Եւ Տիրոջ Օրէնքում ասուածի համաձայն՝ ընծայ պէտք է տալ մի զոյգ տատրակ կամ աղանու երկու ձագ: 25 Արդ, Երուսաղէմում Սիմէոն անունով մի մարդ կար, եւ այդ մարդը արդար ու աստուածավախ էր եւ ակնկալում էր Խսրայէի միխթարութիւնը. եւ Սուրբ Յոդին էր նրա մէջ: 26 Եւ Սուրբ Յոդուց հրամայուած էր իրեն մահ չտեսնել, մինչեւ որ տեսներ Տիրոջ Օծեալին: 27 Նա Յոդով առաջնորդուած՝ եկաւ տաճարը, եւ երբ ծնողները բերին Յիսուս մանկանը՝ նրա վրայ կատարելու ինչ որ օրէնքի սովորութեան համաձայն էր, 28 Սիմէոնը նրան իր գիրկն առաւ, օրինեց Աստծուն եւ ասաց. 33 Եւ նրա հայրն ու մայրը զարմացած էին այն խօսքերի համար, որ ասում էին նրա մասին: 34 Սիմէոնը նրանց օրինեց եւ ասաց նրա մօրը՝ Մարիամին. «Ահա սա նա է, որ պատճառ է դառնալու Խսրայէի մէջ շատերի անկման ու բարձրացման եւ նշան՝ հակառակութեան»: 35 Իսկ քո հոգու միջով էլ սուր պիտի անցնի, որպէսզի բազում

սրտերի խորհուրդներ յայտնի դառնան»: 36 Եւ այնտեղ կար մի մարզպարեւուի՝ Աննա անունով՝ Փանուէլի դուստրը, Ասերի ազգատոհմից. սա տարիքով շատ առաջացած էր եւ ամուսնու հետ միայն եօթը տարի էր ապրել՝ սկսած իր կուսութիւնից: 37 Նա մօտ ուղարկում տարեկան մի այրի էր, որ չէր հեռանում տաճարից, այլ ծոնապահութեամբ եւ աղօթքով գիշեր-ցերեկ ծառայում էր Աստծուն: 38 Սա եւս նոյն ժամին վեր կացաւ եկաւ, գրիութիւն էր մատուցում Տիրոջը եւ խօսում էր մանկան մասին բոլոր նրանց հետ, որոնք Երուսաղէմի փրկութեանն էին սպասում: 39 Եւ երբ ամեն ինչ կատարեցին Տիրոջ Օրէնքի համաձայն, վերադարձան Գայլիա, իրենց բաղաքը՝ Նազարէթ: 40 Եւ մանուկը աճում ու գօրանում էր՝ յի հմաստութեամբ. եւ Աստծու շնորհները նրա վրայ էին: 41 Արդ, նրա ծնողները ամեն տարի, Զատկի տօնին, Երուսաղէմ էին գնում: 42 Եւ երբ նա տասներկու տարեկան եղաւ, տօնի սովորութեան համաձայն՝ Երուսաղէմ ելան: 43 Եւ երբ տօնական օրերը լրացան, ու նրանք վերադարձան, մանուկ Յիսուսը մնաց Երուսաղէմում, եւ նրա ծնողները այդ չիմացան: 44 Կարծում էին, թէ նա իրենց ուղեկիցների հետ է. մի օրուայ չափ ճանապարհ եկան եւ նրան փնտուեցին ազգականների ու ծանօթների մէջ: 45 Ու երբ չգտան, Երուսաղէմ վերադարձան՝ նրան փնտուելու համար: 46 Եւ երեք օր յետոյ նրան գտան տաճարում. Վարդապետների հետ նստած՝ նա լսում էր նրանց եւ հարցեր էր տախիս: 47 Եւ բոլորը, որ նրան լսում էին, զարմանում էին նրա հմաստութեան եւ պատասխանների վրայ: 48 Երբ ծնողները նրան տեսան, հիացան. իսկ մայրը նրան ասաց. «Որդիք, այս ինչ արեցիր դու մեզ. ահաւասիկ հայրդ ու ես տագնապած քեզ էինք ինչ փնտուում»: 49 Եւ նա պատասխանեց նրանց. «Ինչո՞ւ էիք ինձ փնտուում, չգիտէիք, թէ ես Յօրս տանը պէտք է լինեմ»: 50 Բայց նրանք չհասկացան այն խօսքը, որ նա իրենց ասաց: 51 Եւ Յիսուս նրանց հետ իջալ ու Նազարէթ գնաց. եւ նա հնազանդ էր նրանց: Եւ նրա մայրը այս բոլոր բաները պահում էր իր սրտում: 52 Իսկ Յիսուս զարգանում էր իմաստութեամբ, հասակով եւ շնորհով Աստծու ու մարդկանց առջեւ:

3 Տիբերիոս կայսեր իշխանութեան տասնինգետրորդ տարում, եթի Պոնտացի Պիդատոսը կուսակալ էր Յրեաստանի, եւ Յերովդիսը՝ չորրորդապետ Գայիիայի, եւ նրա եղբայր Փիլիպոսը՝ չորրորդապետ Իտուրացիների ու Տրաքոնացիների աշխարհի, Լիւսանիասը՝ չորրորդապետ Արիենեի, և եւ Աննայի ու Կայիափայի քահանայապետութեան օրով, Աստծու խօսքը լսելի եղալ Չաքարիայի որդի Յովիաննեսին անապատում: Յ Եւ նա եկալ Յորդանանի կողմը ապաշխարութեան մկրտութիւն քարոզելու՝ մեղքերի թողութեան համար, 4 ինչպէս գրուած է Եսայի մարգարեի պատգամների գրքում. 7 Եւ այն ժողովրդին, որ եկել էր իրենից մկրտուելու, ասում էր. «Իժերի ծնունդներ, ով ձեզ սովորեցրեց փախչել բարկութիւնից, որ գալու է: 8 Վյուլիետել ապաշխարութեան արժանի պտուլներ տուլէք եւ միշ սկսէք ասել, թէ Արքահամին ունենք իբրեւ հայր. այս ասեմ ձեզ, որ Աստուած կարող է այս բարերից անգամ դրւս բերել Արքահամի որդիներ: 9 Բայց ահաւասիկ կացինը ծառերի արմատի վրայ է. ամեն ծառ, որ բարի պտուղ չի տալիս, կտրուում եւ կրակն է նետուում»: 10 Ժողովուրդը նրան հարցնում էր եւ ասում. «Քսկ արդ, ինչ պիտի անենք»: 11 Նա պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Ով որ երկու զգեստ ունի, մեկը թող տայ նրան, որ չունի, եւ ով որ ուտելիք ունի, նոյն ձեւով թող անի»: 12 Մաքսաւրներն եւ եկան մկրտուելու եւ հարցրին նրան. «Վարդապետ, մենք ինչ ամենք»: 13 Նա ասաց նրանց. «Ձեզ հրամայուածներից աւելին միշ վերցրեք»: 14 Զինուրները նոյնպէս հարցնում էին նրան. «Քսկ մենք ինչ անենք»: Նա ասաց նրանց. «Ոչ ոքի միշ նեղէք, ոչ ոքի միշ գրապարտէք, ձեր ռոճիկը թող ձեզ բաւարար լինի»: 15 Ժողովուրդը սպասման մէջ էր, եւ բոլորն իրենց սրտում Յովիաննեսի մասին հարց էին տալիս, թէ՝ միթէ սամ է Քրիստոսը: 16 Նա պատասխանեց բոլորին ու ասաց. «Ես ձեզ մկրտում եմ ջրով, բայց զայխ է ինձնից աւելի գօրաւորը, որի կօշիկները հանելու արժանի չեմ ես. նա ձեզ կը մկրտի Սուլը Յոգով եւ հրով. 17 նրա քամիարը իր ձեռքում է՝ մաքրելու իր կալլ հաւաքելու ցորենը իր շտեմարանում, իսկ

յարդը կ'այրի անշէջ կրակով»: 18 Նա շատ ուրիշ միխթարիչ խօսքերով բարի լուրն էր աւետում ժողովրդին: 19 Բայց Յերովդին չորրորդապետը, յանդիմանուած լինելով Յովիաննեսի կողմից, իր եղբօր կնոջ՝ Յերովդիայի պատճառով եւ այն բոլոր չարիքների համար, որ Յերովդէսը գործել էր, 20 այդ բոլորի վրայ աւելացրեց եւ այն, որ Յովիաննեսին բանտարկեց: 21 Եւ ամբողջ ժողովրդի մկրտուելուց յետոյ, Յիսուս եւս մկրտուեց ու երբ աղօթքի կանգնեց, Երկինքը բացուեց, 22 եւ Սուլը Յոգին մարմնաւոր տեսքով, որպէս աղաւնի իջալ նրա վրայ. Եւ Երկնքից ձայն եկաւ, որ ասում էր. «Դո՛ ես իմ սիրելի Որդին, որ ունես իմ ամբողջ բարեհաճութիւնը»: 23 Եւ ինքը Յիսուս շուրջ Երեսուն տարեկան էր, երբ սկսեց իր գործունեութիւնը: Եւ, ինչպէս կարծում էին, որդին էր Յովսէփի, եւ սա՝ Յակոբի, եւ սա՝ Յեղիի, եւ սա՝ Մատաթէի, 24 եւ սա՝ Ղելիի, եւ սա՝ Մեղրիի, եւ սա՝ Յաննէի, եւ սա՝ Յովսէփի, 25 եւ սա՝ Մատթէի, եւ սա՝ Ամոսի, եւ սա՝ Նաւումի, եւ սա՝ Էսդիի, եւ սա՝ Նանգէի, 26 եւ սա՝ Մաթի, եւ սա՝ Մատաթէի, եւ սա՝ Սեմէիի, եւ սա՝ Յոսէքէի, եւ սա՝ Յոդայի, 27 եւ սա՝ Յովնանէի, եւ սա՝ Ռէսայի, եւ սա՝ Չորորաքէի, եւ սա՝ Սաղաթէիլի, եւ սա՝ Ներիի, 28 եւ սա՝ Մեղրիի, եւ սա՝ Աղդէի, եւ սա՝ Կոսամի, եւ սա՝ Ելմողադի, եւ սա՝ Երէի, 29 եւ սա՝ Յեսուի, եւ սա՝ Եղիազարի, եւ սա՝ Յորամի, եւ սա՝ Մատթէի, եւ սա՝ Ղելիի, 30 եւ սա՝ Սիմէոնի, եւ սա՝ Յուդայի, եւ սա՝ Յովսէփի, եւ սա՝ Յովնամի, եւ սա՝ Եղիակիմի, 31 եւ սա՝ Մելլէի, եւ սա՝ Մեննէի, եւ սա՝ Մատտաթայի, եւ սա՝ Նարանի, եւ սա՝ Դաւթի, 32 եւ սա՝ Յեսսէի, եւ սա՝ Օքէի, եւ սա՝ Բոնսի, եւ սա՝ Սաղմանի, եւ սա՝ Նասասոնի, 33 եւ սա՝ Ամինադարի, եւ սա՝ Արամի, եւ սա՝ Աղմէի, եւ սա՝ Առնէի, եւ սա՝ Եսրոնի, եւ սա՝ Փարէսի, եւ սա՝ Յուդայի, 34 եւ սա՝ Յակոբի, եւ սա՝ Խասակի, եւ սա, Աքրահամի, եւ սա՝ Թարայի, եւ սա՝ Նաքորի, 35 եւ սա՝ Սերուզի, եւ սա՝ Ռազաւի, եւ սա՝ Փաղեկի, եւ սա՝ Եբերի, եւ սա՝ Սաղայի, 36 եւ սա՝ Կայնանի, եւ սա՝ Արփաբսադի, եւ սա՝ Սէմի, եւ սա՝ Նոյի, եւ սա՝ Ղամէի, 37 եւ սա՝ Մաթուսադայի, եւ սա՝ Ենորի, եւ սա՝ Յարենի, եւ սա՝ Մաղարայէի, եւ

սա՝ Կայնանի, ՅԵ Եւ սա՝ Ենոսի, Եւ սա՝ ՍԵթի, Եւ սա՝ Ալդամի, Եւ սա՝ Աստծու:

4 Եւ Յիսուս Սուրբ Յոգով լի Վերադարձաւ

Յորդանանից. Եւ Յոգով անապատ առաջնորդուեց ՅՈՒ Քառասուն օր փորձուեց սատանայից: Չկերա Եւ չխմեց այն օրերին. Եւ երբ քառասուն օրերը լրացան, քաղց զգաց: ՅԵ Սատանան նրան ասաց. «Եթէ Աստծու Որդի Ես, այդ քարին ասայ, որ հաց լինի»: 5 ՅԵ Սատանան տանելով նրան մի բարձր լեռ, մի վայրկեանում նրան ցոյց տուեց աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները: 6 Եւ Սատանան նրան ասաց. «Քեզ կը տամ այս ամբողջ իշխանութիւնը Եւ սրանց փառքը, որովհետեւ ինձ Է տրուած, Եւ ում որ կամենամ, կը տամ այն: 7 Արդ, եթէ դու իմ առաջ ընկած երկրպագես, բոլոր քոնք կը լինի»: 8 Յիսուս պատախանեց նրան Եւ ասաց. «Գրուած Է. «Քո ՏԵՇ Աստծուն պիտի երկրպագես Եւ նրան միայն պիտի պաշտես»: 9 Եւ տարաւ նրան Երուսաղեմ, կանգնեցրեց տաճարի աշտարակի վրայ ու ասաց նրան. «Եթէ Աստծու Որդի Ես, քեզ այստեղից ցած զցիր, 10 որովհետեւ գրուած Է. «Իր հրեշտակներին պատուիրուած Է քո մասին, որ քեզ պահեն. 11 Եւ իրենց ձեռքերի վրայ կը բռնեն քեզ, որ քո ոտքը երբեք քարին չխփեն»: 12 Յիսուս պատախանեց նրան Եւ ասաց. «Ասուած Է. «Քո ՏԵՇ Աստծուն պիտի չփորձես»: 13 Եւ Սատանան կատարած լինելով բոլոր փորձութիւնները՝ նրանից միառժամանակ հեռու մնաց: 14 Եւ Յիսուս Յոգով գորութեամբ Վերադարձաւ Գալիլիա, ու գաւառի բոլոր կողմերում նրա համբաւը տարածուեց: 15 Եւ նա ուսուցանում էր նրանց ժողովարաններում փառաւորուելով բոլորից: 16 Եւ եկաւ Նազարեթ, ուր նա սնուել մեծացել էր. Եւ ըստ իր սովորութեան՝ շարաթ օրը ժողովարան մտաւ: 17 Եւ նրան տուին Եսայի մարգարեի գիրքը. Եւ նա վեր կացաւ ընթերցելու. Եւ երբ գիրքը բացեց, գտաւ այն տեղը, ուր գրուած էր. 18 «Տիրոջ Յոգին իմ վրայ Է, դրա համար իսկ օծեց ինձ, ինձ ուղարկեց աղքատներին

աւետարանելու, սրտով բեկեալներին բժշկելու, 19 գերիներին ազատում քարոզելու Եւ կոյրերին՝ տեսողութիւն, կեղեքուածներին ազատ արձակելու, Տիրոջ ընդունելի տարին հոչակելու»: 20 Եւ փակելով գիրքը՝ տուեց պաշտօնեային ու նստեց. Եւ ժողովարանում գտնուողների բոլորի աչքերը նրա վրայ էին սեւեռուած: 21 Ակսեց ասել նրանց. «Այսօր այս գրուածքները կատարուեցին, երբ լսում էիր ձեր ականչներով»: 22 Եւ բոլորը վկայում էին ու զարմանում նրա բերանից ելած ջնորհայի խօսքերի վրայ ու ասում. «Սա Յովսէփի որդին չէ»: 23 Եւ նա ասաց նրանց. «Անշուշտ, ինձ այս առաջնորդը կատարուեցին, երբ լսում էիր պարագները պատասխանեց նրան Եւ ասաց. «Գրուած Է. «Բժիշկ, բժշկի ինքդ քեզ»: Այն ամենը, ինչ արել Ես Կափառայումում, որչափ որ լսեցինք, արա Եւ այստեղ, քո գաւառում»: 24 Եւ նա ասաց. «Եղմարիտ Եմ ասում ձեզ, որ մարգարեն ընդունելի չէ իր քաղաքում: 25 Արդարեւ, ասում եմ ձեզ, որ Եղիայի օրով Խարայելում բազում այրիներ կային, երբ երկինքը փակուեց երեք տարի ու վեց ամիս, Եւ ամրոջ երկրի վրայ մեծ սով եղաւ: 26 Սակայն նրանցից ոչ մեկի մօտ Եղիան չուղարկուեց, այլ միայն՝ մի այրի կնոշ՝ սիդոնացիների Սարեփիթա քաղաքում: 27 Նաեւ՝ Խարայելում Եղիսէ մարգարեի օրով բազում բորոտներ կային, Եւ սակայն նրանցից ոչ մեկը չմաքրուեց, այլ միայն՝ ՆԵԵՄԱՆ ասորին»: 28 Երբ այս լսեցին, ժողովարանում բոլորը լցուեցին բարկութեամբ. 29 Եւ վեր կենալով՝ նրան քաղաքից դուրս հանեցին ու տարամ մինչեւ դարաւանդ այն լերան, որի վրայ շինուած էր իրենց քաղաքը, որպէսզի նրան գահավէծ անեն: 30 Իսկ նա, անցնելով նրանց միջով, գնաց: 31 Եւ իջաւ Գալիլիայի Կափառայում քաղաքը ու շաբաթ օրերը ուսուցանում էր նրանց: 32 Նրա ուսուցման վրայ զարմանում էին, որովհետեւ նրա խօսքը լի էր հեղինակութեամբ: 33 Եւ ժողովարանում մի մարդ կար, որին բռնել էր մի պիղծ դեւի չար ոգին. սա բարձր ձայնով աղաղակեց Եւ ասաց. 34 «Թե՞նի տուր մեզ, Յիսուս Նազովեցի, ի՞նչ Ես ուզում մեզնից. մեզ կորստեան մատնելով եկար. գիտենք, թե ով Ես, Աստծու Սուրբն Ես դու»: 35 Յիսուս սաստեց նրան Եւ ասաց. «Պապանձուիկր Եւ դուրս եկիր դրանից»:

Դեւք մէջտեղում գետին զարկեց նրան եւ դուրս ելաւ նրանից ու որեւէ վնաս չտուեց նրան: **36** Եւ բոլորին զարմանք պատեց. իրար հետ խօսում էին ու ասում. «Ինչ խօսք է այս, որ իշխանութեամբ եւ զօրութեամբ սաստում է պիտօ ոփիներին, եւ դրանք դուրս են գալիս»: **37** Եւ նրա հոչակը տարածում էր գաւառի շրջակայքի բոլոր տեղերում: **38** Եւ նա ժողովարամից դուրս գալով՝ մտաւ Սիմոնի տունը: **39** Սիմոնի զոքանչը բարձր շերմութեան մէջ տառապում էր: Նրա համար Յիսուսին աղաջեցին: **40** Նա կանգնեց նրա մօտ, սաստեց շերմին, եւ շերմը թողեց նրան: Յիւանոյը անմիջապէս ոտքի ելաւ եւ սպասարկում էր նրանց: **41** Եւ երբ արեւը մայր էր մտնում, բոլոր նրանք, որոնք պէսպէս ցաւերով իիւանդներ ունեին, նրա մօտ էին բերում նրանց. Եւ նա նրանցից իւրաքանչիւրի վրայ ձեռք էր դնում ու նրանց բժշկում: **42** Շատերի միջից դեւեր էլ էին ելում, աղաղակում եւ ասում. «Դու ես Աստծու Որդին»: Եւ նա սաստում էր ու թոյլ չէր տալիս նրանց խօսել, որովհետեւ գիտէին, թէ նա Քրիստոսն է: **43** Եւ երբ օրը լրւացաւ, նա ելաւ զնաց մի ամայի տեղ, իսկ ժողովուրդը փնտում էր նրան. Եկան մինչեւ նրա մօտ եւ չէին թողնում նրան, որ հեռանայ իրենցից: **44** Եւ նա նրանց ասաց. «Աստծու արքայութիւնը ես ուրիշ քաղաքների էլ պիտի աւետարանեմ, որովհետեւ դրա համար իսկ ուղարկուեցի»: Եւ նա քարոզում էր գալիխացիների ժողովարամներում:

5 Եւ մինչ ժողովուրդը խօնում էր նրա շուրջը՝ լսելու Աստծու խօսքը, նա կանգնած էր գեննեսարեթի ծովակի ափին: **2** Եւ տեսաւ երկու նաւակներ, որ կանգնած էին ծովակի եզերքին. Եւ ձկնորսները դրանց միջից դուրս եկած՝ ուրկաներն էին լրւանում: **3** Նա մտաւ նաւակներից մէկի մէջ, որ Սիմոնին էր, եւ խնդրեց նրան, որ ցամաքից փոքրինչ հեռացնի այն. նստեց ու նաւակի միջից ուսուցանում էր ժողովորդին: **4** Եւ երբ դադարեց խօսելուց, ասաց Սիմոնին. «Քշիր տար դէպի խորերը, եւ ձեր ուրկանները զցեցէք որսալու համար»: **5** Սիմոնը պատասխանեց եւ նրան ասաց. «Վարդապետ, ամբողջ այս գիշեր չարչարուեցինք եւ ոչինչ չքանեցինք, բայց քո

խօսքի համար ուրկանները կը գցենք»: **6** Երբ այդ արեցին, մեծ քանակութեամբ ձկներ բռնեցին, այն աստիճան, որ նրանց ուրկանները պատռում էին: **7** Նրանք նշան էին անում միւս նաւակի մէջ եղող իրենց որսակիցներին, որ գան իրենց օգնեն: Եւ նրանք եկան, եւ երկու նաւակներն եւ լցուեցին սուզուելու աստիճան: **8** Երբ Սիմոն Պետրոսն այս տեսաւ, Յիսուսի ծնկներին ընկա եւ ասաց. «Ինձնից հեռո՞ւ գնա, Տէ՛ր, որովհետեւ ես մեղաւոր մարդ եմ». **9** Քանի որ Վախը պատել էր նրան եւ բոլորին, որ նրա հետ էին, իրենց բռնած ձկների քանակի պատճառով. Խնոյնպէս եւ՝ Զերեղեռով որդիներին՝ Յակոբոսին եւ Յովհաննէսին, որոնք Սիմոնի որսակիցներն էին. Եւ Յիսուս Սիմոնին ասաց. «Մի վախեցիր, այսուհետեւ դու մարդկանց պիտի որսաս կեանքի համար»: **10** Եւ նաւակը ցամաք հանելով՝ թողեցին ամէն ինչ ու նրան հետեւեցին: **11** Եւ երբ նա հասաւ քաղաքներից մէկը, բորոտութեամբ պատած մի մարդ, Յիսուսին տեսնելով, երեսի վրայ ընկած՝ աղաչեց նրան եւ ասաց. «Տէ՛ր, եթէ կամենաս, կարո՞ն ես ինձ մաքրել»: **12** Նա մեկնեց իր ձեռքը, դիպաւ նրան եւ ասաց. «Կամենում եմ, մաքրուիր»: Եւ իսկոյն բորոտութիւնը զնաց նրանից: **13** Յիսուս պատուիրեց նրան ոչ ոքի չասել, այլ՝ «Գնայ, - ասաց, - դու քեզ ցոյց տուր քահանային եւ ընծայ տուր քո մաքրուելու համար, ինչպէս որ հրամայել էր Մովսէսը՝ ի վկայութիւն նրանց»: **14** Եւ նրա համբաւը աւելի ու աւելի էր տարածում. Եւ բազում ժողովուրդ էր հաւաքում լսելու նրան ու իրենց հիւանդութիւնից բժշկուելու: **15** Իսկ նա խոյս էր տալիս դէպի ամայի տեղեր եւ աղօթքի էր կանգնում: **16** Մի օր ի հնքն ուսուցանում էր, իսկ փարիսեցիներն ու օրէնքի վարդապետները, որոնք հաւաքուել էին Գալիլիայի եւ Յրեաստանի բոլոր քաղաքներից ու Երուսաղեմից, նստած էին. Եւ Տիրոջ զօրութիւնը նրա հետ էր ու նրա միջոցով բժշկում էր: **17** Եւ ահա մարդիկ մահիճով մի մարդ բերեցին, որ անդամալոյծ էր, եւ ուզում էին նրան ներս մտցնել ու դնել նրա առաջ: **18** Եւ երբ ամբոխի պատճառով նրան ներս մտցնելու միջոց չգտան, բարձրացան տանիք եւ կտուրի բացուածքից նրան վար

կախեցին ու մահիճով հանդերձ իջեցրին մէժտեղ, Յիսուսի առաջ: **20** Տեսնելով նրանց հաւատը՝ Յիսուս ասաց նրան. «Ո՞վ մարդ, թող քո մեղքերը քեզ ներուեն»: **21** Օրէնսգէտներն ու փարիսեցիները սկսեցին խորիել եւ ասացին. «Ո՞վ է սա, որ հյայիշանքներ է ասում. ով կարող է ներել մեղքերը, եթե ոչ՝ Աստուած միայն»: **22** Յիսուս, գիտենալով նրանց մտածումները, պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Քնչ էք մտմտում ծեր սրտերում. **23** Ո՞րն է աւելի հեշտ, ասել՝ քեզ ներուած լինեն քո մեղքերը, թէ ասել՝ վեր կաց եւ քայիր: **24** Բայց որպեսզի իմանաք, թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերը ներելու (ասաց անդամալոյթին)՝ քեզ են ասում, վեր կաց, վերցրն քո մահիճը եւ զնա քո տունը»: **25** Եւ իսկոյն բռորդի առաջ վեր կենալով՝ իր վրայ առաւ այն, ինչի վրայ ինքը պառկել էր, զնաց իր տունը եւ փառաւորում էր Աստուն: **26** Բոլորին զարմանք պատեց, եւ փառաւորում էին Աստուն: Անով լցուեցին եւ ասում էին. «Վյոր արտասովոր բաներ տեսանք»: **27** Դրանից յետոյ, որւրս ելաւ այնտեղից եւ տեսաւ մի մաքսաւորի, որի անունը Ղելի էր, եւ որը մաքսաւանը նստած գործի վրայ էր: Յիսուս նրան ասաց. «Իմ յետեւից արի»: **28** Եւ նա թռղնելով ամեն ինչ, վեր կացաւ զնաց նրա յետեւից: **29** Եւ Ղելին իր տան մէջ նրան մեծ ընդունելութիւն տուեց, եւ մէծ թռուվ մաքսաւորներ եւ ուրիշներ նրանց հետ սեղան էին նստել: **30** Փարիսեցիները եւ օրէնսգէտները տրանջում էին Յիսուսի դեմ իր աշակերտների մօտ ու ասում. «Ինչո՞ւ էք մաքսաւորների եւ մեղաւորների հետ ուտում եւ խմում»: **31** Յիսուս պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Ալոռջներին քժիշկներ պէտք չեն, այլ՝ հիւանդներին: **32** Ես չեմ եկել արդարներին կանչելու, այլ՝ մեղաւորներին՝ ապաշխարութեան»: **33** Եւ նրանցից ոմանք ասացին նրան. «Ինչո՞ւ Յովիանների, ինչպէս եւ փարիսեցիների աշակերտները ծով են պահում յաճախ եւ աղօթք անում, իսկ քո աշակերտները ուտում են ու խմում»: **34** Եւ նա ասաց նրանց. «Միթէ կարո՞ն էք հարսանքաւորներին հրամայել, որ ծով պահեն, որքան ժամանակ որ փեսան նրանց հետ է: **35** Կը գան օրեր, երբ որ փեսան նրանցից կը վերցուի, ապա այդ օրերին

ծով կը պահեն»: **36** Եւ նրանց մի առակ էլ ասաց. «Ոչ ոք հնացած ձորձի վրայ նոր զգեստից կտոր չի դնի, ապա թէ ոչ՝ եւ նորը կը պատուի, եւ նոր զգեստից վերցրած կտորը չի յարմարուի ինի հետ: **37** Եւ ոչ նոր գինին իին տիկերի մէջ չի լցնի, ապա թէ ոչ՝ նոր գինին իին տիկերը կը պայթեցնի. գինին կը թափուի, եւ տիկերը կը փշանան: **38** Այլ՝ նոր գինին նոր տիկերի մէջ պէտք է լցուի, եւ երկուսն էլ կը պահուեն: **39** Եւ ոչ ոք, երբ իինը խմի, նորը կ'ուզենայ, որովհետեւ կ'ասի, թէ՝ իինը աւելի լաւն է»:

6 Առաջին ամսուայ երկրորդ շաբաթ օրը, երբ նա անցնում էր արտերի միջով, նրա աշակերտները հասկ էին պոկում, շփում իրենց ափի մէջ եւ ուտում: **2** Եւ փարիսեցիներից ոմանք ասացին նրանց. «Ինչո՞ւ էք անում այն, ինչ օրինաւոր չէ անել շաբաթ օրով»: **3** Յիսուս նրանց պատասխանեց եւ ասաց. «Դուք չեք կարդացել, թէ ինչ արեց Դաւիթը, երբ քայց զգաց ինքը եւ նրանք, որ նրա հետ էին. **4** թէ ինչպէս նա մտաւ Աստուն տունը, կերաւ առաջաւորութեան հացը եւ տուեց նրանց, որ իր հետ էին. մինչդեռ, բացի քահանայապետներից, ոչ ոքի չէր թոյլատրուած ուտել այն»: **5** Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Մարդու Որդին նաեւ շաբաթ օրուայ տէրն է»: **6** Եւ մի ուրիշ շաբաթ օր նա մտաւ ժողովարան եւ ուսուցանում էր. եւ այնտեղ կար մի մարդ, որի աջ ձեռքը չորացած էր: **7** Օրէնսգէտներն ու փարիսեցիները հետեւում էին՝ տեսնելու, թէ արդեօր շաբաթ օրը կը բժկի. որպէսզի նրան ամբաստանելու համար բան գտնեն: **8** Եւ նա գիտէր նրանց մտածումները: Չորացած ձեռքով մարդուն ասաց. «Վեր կաց, մէջտեղ արի»: Նա վեր կացաւ կանգնեց: **9** Յիսուս նրանց ասաց. «Ես ձեզ մի բան հարցնեմ. շաբաթ օրը ինչ բան է օրինաւոր անել՝ բարի գործ անել, թէ՝ չար գործ, մի հոգի փրկել, թէ կորստեան մատնել»: **10** Եւ իր շուրջը բոլորի վրայ զայրագին նայելով՝ ասաց նրան. «Ձեռքդ երկարիր». եւ նա երկարեց, եւ նրա չորացած ձեռքը առողջացաւ միւսի նման: **11** Նրանք լցուեցին կատաղութեամբ եւ միմեանց հետ խօսում էին, թէ ինչ անեն Յիսուսին: **12** Եւ այդ օրերին Յիսուս լեռ

բարձրացաւ աղօթելու եւ ամբողջ գիշերն անցկացրեց Աստծուն աղօթելով: **13** Եւ երբ լոյսը բացուեց, կանչեց իր աշակերտներին եւ ընտրեց նրանցից տասներկուսին, որոնց եւ առաքեալներ անուանեց. **14** Սիմոնին, որին էլ Պետրոս կոչեց, եւ Անդրեասին՝ նրա եղրօրը, Յակոբոսին, Յովհաննեսին, **15** Փիլիպոսին, Բարթողոմէոսին, Մատթեոսին, Թովմասին, Ալփեոսի որդի Յակոբոսին, Սիմոնին՝ Նախանձայոյզ կոչուածին, **16** Յակոբի որդի Յուդային եւ Խակարիովտացի Յուդային, որը եւ մատնիչ եղաւ: **17** Եւ նրանց հետ միասին իշաւ մի տափարակ տեղ, ուր նրա աշակերտների խումբը եւ ամբողջ Յրեաստանից ու Երուսաղեմից եւ այն կողմերից եւ Տիլրոսի ու Սիդոնի ծովեզրից **18** շատ մեծ բազմութիւն եկել էր լսելու նրան եւ բժշկուելու իրենց հիւանդութիւններից: Եւ պիհծ ոգիներից տառապողները բժշկում էին: **19** Եւ ամբողջ ժողովուրդն ուզում էր նրան դիպել, որովհետեւ նրանից մեծ գօրութիւն էր դրւս գալիս եւ բժշկում բոլորին: **20** Եւ Յիսուս աշքերը բարձրացրեց իր աշակերտների վրայ ու ասաց. Երանի հոգով աղքատներիդ, որովհետեւ Աստծու արքայութիւնը ձերն է: **21** Երանին նրանց, որ քաղցած են այժմ, որովհետեւ պիտի յագենան: Երանի նրանց, որ այժմ լալիս են, որովհետեւ պիտի ծիծաղեն: **22** Երանի է ձեզ, երբ որ մարդիկ ձեզ ատեն եւ երբ որ ձեզ մերժեն եւ նախատեն ու մարդու Որդու պատճառով ձեր մասին չար անուն հանեն: **23** Ուրախացէք այդ օրը եւ ցնծացէք, որովհետեւ ձեր վարձը մեծ է երկնքում. նրանց հայրերը նոյն ձեւով էին վարում մարգարէների հանդեպ: **24** Բայց վայ ձեզ՝ հարուստներիդ, որովհետեւ դուք ձեր միխթարութիւնը ստացել էք: **25** Վայ ձեզ, որ այժմ յագեցած էք, որովհետեւ քաղցած պիտի մնաք: Վայ ձեզ, որ այժմ ծիծաղում էք, որովհետեւ պիտի սգաք ու պիտի լաք: **26** Վայ ձեզ, երբ որ բոլոր մարդիկ լաւ խօսեն ձեր մասին, որովհետեւ նրանց հայրերը սուտ մարգարէներին այդպէս էին անում: **27** «Բայց ասում եմ ձեզ, դուք, որ լսում էք իսկ. սիրեցէք ձեր թշնամիներին, ձեզ ատողներին բարութիւն արէք. **28** օրինեցէք ձեզ անիծողներին, ձեզ նեղողների համար աղօթեցէք: **29** Ով խփում է

քո ծնօտին, նրան միևսն էլ մօտեցրու. Եւ ով որ քեզնից քո բաճկոնը բռնի է վերցնում, նրան մի արգելիք, որ վերցնի շապիկը էլ: **30** Ամէն մարդու, որ քեզնից ուզում է, տոնւր, եւ ինչ որ մէկը քեզնից վերցնի, ետ մի պահանջիր: **31** Եւ ինչպէս կամենում էք, որ անեն ձեզ մարդիկ, այնպէս արէք եւ դուք նրանց: **32** Եւ եթէ դուք ձեզ սիրողներին սիրէք, ո՞րն է ձեր արած շնորհը, որովհետեւ մեղաւորներն եւ սիրում իրենց սիրողներին: **33** Եւ եթէ ձեր բարերարներին բարութիւն անէք, ո՞րն է ձեր արած շնորհը, որովհետեւ մեղաւորներն եւ նոյնն են անում: **34** Եւ եթէ փոխ էք տախս նրանց, որոնցից յետ առնելու ակնկալութիւն ունէք, ո՞րն է ձեր արած շնորհը, որովհետեւ մեղաւորներն եւ նոյն տախս մեղաւորներին, որպէսզի նոյն չափով յետ առնեն: **35** Բայց դուք սիրեցէք ձեր թշնամիներին եւ բարութիւն արէք ձեզ ատողներին ու փոխ տուէք նրան, ումից յետ առնելու ակնկալութիւն չունէք: Եւ ձեր վարձը շատ կը լինի, եւ դուք Բարձրեալի որդիները կը լինէք, որովհետեւ նա բարեհած է չարերի եւ ապերախտների հանդեպ: **36** Գթասիրտ եղէք, ինչպէս որ ձեր Յայրը գթասիրտ է: **37** «Մի դատէք, որ Աստծուց չդատուէք, մի դատապարտէք, եւ չպիտի դատապարտուէք, ներեցէք, եւ ներում պիտի գտնէք Աստծուց, **38** տուէք, եւ պիտի տրուի ձեզ. ձեր գոգը պիտի լցնեն առան չափով՝ թաթաղուն, շարժուն, գեղուն. այն չափով, որով չափում էք, նոյն չափով պիտի չափուի ձեզ համար»: **39** Նրանց մի առակ էլ ասաց. «Միթէ կարո՞ն է կոյրը կոյրին առաջնորդել. չէ՞ որ երկուսն էլ փոսր կ'ընկնեն: **40** Աշակերտը մեծ չէ, քան իր վարդապետը. ամէն կատարեալ աշակերտ իր վարդապետի պէս կը լինի: **41** Ինչո՞ւ քո եղրօր աչքի միջի շիւղը տեսնում ես, իսկ քո աչքի միջի գերանը չես նշմարում: **42** Եւ կամ՝ ինչպէս կարող ես եղբօրդ ասել՝ Եղբայր, թող որ քո աչքից այդ շիւղը հանեմ, իսկ դու քո աչքի միջի գերանը չես տեսնում: Կեղծաւոր, նախ քո աչքից գերանը հանիք եւ ապա լաւ կը տեսնես՝ քո եղրօր աչքից շիւղը հանելու համար»: **43** «Որովհետեւ չկայ բարի ծառ, որ չար պտուղ տայ. Եւ դարձեալ՝ չկայ չար ծառ, որ բարի պտուղ տայ. **44** որովհետեւ իւրաքանչիւր ծառ իր պտուղից

ճանաչլում: Փշերից թուզ չեն քաղում եւ ոչ ել մորենուց՝ խաղող: **45** Բարի մարդը իր սրտի բարի գանձերից բարին է բխեցնում, իսկ չար մարդը՝ չարն է բխեցնում. որովհետեւ սրտի աւելցուկից է, որ խօսում է նրա բերանը»: **46** «Ինչո՞ւ ինձ «Տէր, Տէր» էք կոչում, իսկ ինչ ասում եմ՝ չէք անում: **47** Ամէն մարդ, որ ինձ է գայլս եւ լսում է իմ խօսքերն ու կատարում դրանք, ձեզ ցոյց տամ, թէ ում է նման: **48** Նման է տուն շինող այն մարդուն, որ հողը փորեց ու խորացրեց եւ հիմքը դրեց ժայռի վրայ. Եւ երբ հեղեղ բարձրացա, գետը զարկեց տանը եւ չկարողացա շարժել այն, որովհետեւ նրա հիմքը ժայռի վրայ էր հաստատուած: **49** Իսկ ով իմ խօսքերը լսում է եւ չի կատարում, նման է այն մարդուն, որ հողի վրայ առանց հիմքի տուն է շինում. գետը զարկեց, եւ այն խալոյն փուլ եկաւ, եւ այդ տան կործանումը մեծ եղաւ»:

7 Եւ երբ Յիսուս վերջացրեց իր բոլոր խօսքերը, եւ ժողովուրդը նրան լսեց, Կափառնայում մտաւ: **2** Այնտեղ մի հարիւրապէտի ծառայ, որ շատ սիրելի էր նրա համար, ծանր հիւանդացել էր եւ մեռնելու մօտ էր: **3** Երբ լսեց Յիսուսի մասին, հրեաներից աւագներին ուղարկեց, որ աղաչեն նրան, որպէսզի գայ եւ բժշկի իր ծառային: **4** Եւ նրանք Յիսուսի մօտ գալով՝ թախանձագին աղաչում էին նրան եւ ասում. «Արժանի է նա, որին այս շնորհը պիտի անես, **5** որովհետեւ նա սիրում է մեր ազգը եւ ժողովարանը նա շինեց մեզ համար»: **6** Յիսուս գնաց նրանց հետ. Երբ տնից շատ հեռու չէր, հարիւրապէտը նրա մօտ բարեկամներ ուղարկեց՝ ասելով. «Տէր, նեղութիւն մի կրիր, որովհետեւ արժանի չեմ, որ իմ յարկի տակ մտնես. **7** Որա համար Ել ինձ արժանի չխամարեցի թեզ մօտ գալու. այլ խօսրով ասա, եւ իմ ծառան կը բժշկուի. **8** որովհետեւ ինքս Ել իշխանութեան ենթակայ մարդ եմ, իմ ձեռքի տակ զինուորներ ունեմ. սրան ասում եմ գնա, եւ գնում է, իսկ միւսին, թէ՝ արի, եւ զայլս է, եւ իմ ծառային, թէ՝ արա այս բանը, եւ նա անում է»: **9** Եւ երբ Յիսուս այս լսեց, զարմացա. դարձաւ ժողովրդին, որ հետեւում էր իրեն, եւ ասաց. «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ Խորայէլի մէջ անզամ այսափ հաւատ չգտայ»: **10** Պատզամաւորները տուն

վերադարձան եւ հիւանդ ծառային գտան բժշկուած: **11** Յետեւեալ օրը Յիսուս գնում էր մի քաղաք, որ Նային էր կոչում. նրա հետ էին գնում նաեւ իր աշակերտները եւ բազում ժողովուրդ: **12** Երբ քաղաքի դարպասին մօտեցաւ, ահա դուրս էր բերում մի մեռել, միակ որդին իր մօր, որ մի այրի կին էր. Եւ քաղաքից բազում ժողովուրդ նրա հետ էր: **13** Երբ Տէրը կնոշը տեսաւ, խոճաց նրան եւ ասաց. «Մի լար»: **14** Մօտենալր՝ դագաղին դիպաւ: Դագաղը տանողները կանգ առան: Եւ նա ասաց. «Թեզ եմ ասում, ով պատանի, վեր կաց»: **15** Մեռելը վեր կացաւ, նստեց եւ սկսեց խօսել: Եւ Յիսուս նրան մօրը տուեց: **16** Եւ ահը պատեց բոլորին. փառաւրում էին Աստծուն եւ ասում. «Մի մեծ մարգարէ է յայտնուել մեր մէջ», եւ՝ «Աստուած այցելութիւն է տուել իր ժողովրդին բարութեամբ»: **17** Եւ նրա մասին այս գրոյցը տարածուեց ամբողջ Յրեաստանում եւ երկրի բոլոր կողմերում: **18** Եւ Յովիաննեսին այս բոլորի մասին պատմեցին իր աշակերտները: **19** Եւ Յովիաննեսն իր աշակերտներից մի երկուսին իր մօտ կանչեց ու նրանց ուղարկեց Տիրոջ մօտ՝ ասերլ. «Դո՞ւ ես, որ զայլ էիր, թէ ուրիշին սպասենք»: **20** Եւ այդ մարդիկ զայլվ նրա մօտ՝ ասացին. «Յովիաննես Սկրտիչը մեզ ուղարկեց թեզ մօտ եւ ասում է. «Դո՞ւ ես, որ զայլ էիր, թէ ուրիշին սպասենք»: **21** Եւ նոյն ժամին նա շատերին բժշկեց հիւանդութիւններից, ցաւերի հարուածներից, չար ոգիներից եւ բազմաթիւ կոյերի տեսողութիւն շնորհեց: **22** Նա պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Գնացէք պատմեցք Յովիաննեսին, ինչ որ դուք տեսաք եւ լսեցիք. որ կոյերը տեսնում են, կաղերը՝ քայլում, բորոտները մաքրում են, խուլերը՝ լսում, մեռելները յարութիւն են առնում, աղքատները Բարի լուրն են լսում. **23** Եւ երանի նրան, որ իմ պատճառով չի գայթակողուի»: **24** Եւ երբ Յովիաննեսի պատգամաւորները գնացին, նա սկսեց ժողովրդին խօսել Յովիաննեսի մասին. «Քնչ տեսնելու համար դուրս եկաք անապատ. քամուց շարժուող մի եղէք: **25** Յապա ինչ տեսնելու համար դուրս եկաք. փափուկ զգեստներով զարդարուած մի մարդ. ահաւասիկ նրանք, որ փառաւոր

զգեստներով են եւ փափուկ կենցաղով են ապրում, արքունիքներում են լինում: **26** Հապա ինչ տեսնելու համար դուրս եկաք. մի մարգարէ. այն, ասում եմ ձեզ, առաւել քան մի մարգարէ. **27** որովհետեւ Յովիաննեսը նա է, որի մասին գրուած է. «Ահա քո առաջից ուղարկում եմ իմ պատգամաւորին, որպեսզի քո առաջ քո ճանապարհը պատրաստի»: **28** Եշմարիտ եմ ասում ձեզ, կանանցից ծնուածների մէջ չկայ աւելի մեծ մարգարէ, քան Յովիաննեսը. բայց Աստծու արքայութեան մէջ ամենափրեր աւելի մեծ է, քան թէ նա»: **29** Եւ երբ ամբողջ ժողովուրդը լսեց, նոյնպէս եւ մաքսաւորները, ընդունեցին Աստծու արդարութիւնը՝ մկրտուելով Յովիաննեսի մկրտութեամբ: **30** Իսկ փարիսեցիները եւ օրինականները իրենց հոգիներում Աստծու խորհուրդն անարգեցին նրանով, որ Յովիաննեսից չմկրտուեցին: **31** «Վրդ, ո՞ւ նմանեցնեմ այս սերնդի մարդկանց, եւ ո՞ւ են նման: **32** Նրանք նման են մանուկների, որոնք նստում են հրապարակներում, ձայն են տալիս միմեանց եւ ասում. «Փող զարկեցինք ձեզ համար, եւ չպարեցիք. ողբ ասացինք, եւ դուք լաց չեղաք»: **33** Եկաւ Յովիաննես Մկրտիչը, չը ուտում եւ չը խմում. եւ դուք ասացիք՝ նրա մէջ դեւ կայ: **34** Եկաւ մարդու Որդին. ուտում է եւ խմում. եւ դուք ասում էք. «Ահա ուտող եւ խմող մի մարդ, մաքսաւորների եւ մեղաւորների բարեկամ»: **35** Եւ իմաստութիւնը արդարացուեց իր որդիներից»: **36** Փարիսեցիներից մէկը աղաչում էր նրան, որ իր հետ ճաշ ուտի. եւ նա մտնելով փարիսեցու տունը՝ սեղան նստեց: **37** Եւ քաղաքում մի մեղաւոր կին կար. Երբ նա իմացաւ, որ փարիսեցու տանը սեղան է նստել, մի շիշ ազնիւ իւղ բերելով, **38** կանգնեց Յիսուսի յետեւ, նրա ոտքերի մօտ. եւ լաց էր լինում ու սկսեց արտասուրքներով թրչել նրա ոտքերը եւ իր գլխի մազերով սրբում էր. համբուրում էր նրա ոտքերը եւ այդ իւղով օծում: **39** Իսկ փարիսեցին, որ նրան հրաւիրել էր, տեսնելով այդ, իր մտքում ասում էր. «Եթէ սա մարգարէ լինէր, ապա Կ'իմանար, թէ ով կամ ինչպիսի մի կին է մօտենում իրեն, որովհետեւ նա մեղաւոր է»: **40** Յիսուս պատասխանեց նրան եւ

ասաց. «Սիմրն, քեզ ասելու քան ունեմ»: Եւ սա ասաց. «Ասա, Վարդապէնտ»: Եւ Յիսուս ասաց. **41** «Մի փոխատու երկու պարտապաններ ուներ. մէկը հինգ հարիւր դահեկան պարտք ուներ, իսկ միւսը՝ յիսուն: **42** Եւ քանի որ նրանք հատուցելու ոչնչ չունեին, երկուսին էլ պարտքը շնորհեց. հիմա ասա, ո՞վ աւելի շատ կը սիրի նրան»: **43** Սիմոնն ասաց. «Ինձ այնպէս է թում, թէ նա՞մ ում աւելի շատը շնորհուեց»: Եւ Յիսուս ասաց նրան. «Ուղիյ դատեցիր»: **44** Եւ դաշնալով կնոշ կողմը՝ Սիմոնին ասաց. «Տեսնում ես այս կնոշը. մտայ քո տունը, ոտքերիս համար ջուր չտուիր, իսկ սա իր արտասուրքներով թրցեց իմ ոտքերը եւ իր մազերով սրբեց: **45** Դու ինձ մի համբոյր եւ չտուիր, սակայն սա ահա տուն մտնելուց ի վեր չի դադարում ոտքերս համբուրելուց: **46** Դու իւղով իմ գլուխը չօծեցիր, սա անուշ իւղով ոտքերս օծեց: **47** Դրա համար քեզ ասում եմ. իր անհամար մեղքերը կը ներուեն սրան, որովհետեւ ուժգին սիրեց. քանզի ում շատ է ներում, շատ է սիրում, եւ ում սակալ՝ սակալ»: **48** Եւ ասաց այն կնոշը. «Քո մեղքերը քեզ ներուած են»: **49** Եւ նրանք, որ նրա հետ սեղան էին նստել, սկսեցին ասել իրենց մտքում. «Ո՞վ է սա, որ մեղքերին թողութիւն է տալիս»: **50** Եւ նա ասաց այդ կնոշը. «Քո հաւատը քեզ փրկեց, գնայ խաղաղութեամբ»:

8 Դրանից յետոյ Յիսուս շրջում էր քաղաքներում եւ գիլտերում, քարոզում էր եւ աւետարանում Աստծու արքայութիւնը: Եւ նրա հետ էին Տասներկուսը և եւ մի քանի կանայք, որոնք թժկուել էին չար ոգիներից ու հիւանդութիւններից. Մարիամը, որ կոչում էր Մագդաղենացի, եւ որից եօթը դեւ էր դուրս եկել, Յովիաննան՝ Յերովիսի Վերակացուի՝ Քոււզայի կինը, եւ Շուշանն ու շատ ուրիշներ, որոնք իրենց ունեցուածքից մատակարարում էին նրան: **4** Երբ շատ ժողովուրդ եւ քաղմաթիւ քաղաքներից նրա մօտ եկածներ հաւաքուեցին, առակով նրանց ասաց. **5** «Մի սերմնացան ելաւ սերմեր ցանելու: Եւ երբ նա սերմանում էր, մի մաս սերմ ընկալ ճանապարհ եղերքը եւ ոսնակոյի եղաւ, եւ երկնքի թռչունները այն կերան: **6** Եւ ուրիշ

մի մաս ընկաւ ապառաժի վրայ. Երբ բուսաւ, չորացաւ՝ յոնաւութիւն շինելու պատճառով: 7 Եւ ուրիշ մի մաս ընկաւ փշերի մէջ. Եւ փշերը նրա հետ բումնելով՝ այն խեղդեցին: 8 Եւ ուրիշ մի մաս ընկաւ լաւ ու պարարտ հողի վրայ եւ, բուսնելով, հարիւրապատիկ պտուղ տուեց: Երբ այս խօսեց, ասաց. «Ով որ լսելու ականջ ունի, թող լիի»: 9 Աշակերտները նրան հարցնում են, թէ այդ առայն ինչ է նշանակում: 10 Եւ նա ասաց. «Ձեզ տրուած է գիտենալ Աստծու արքայութեան խորհուրդները, իսկ ուրիշներին՝ առակներով, որպեսզի նայեն, բայց չտեսնեն, լսեն, բայց չինանան: 11 Իսկ առակը այս է նշանակում. սերմը Աստծու խօսքն է: 12 Որոնք որ ճանապարհի եզերքին են, այդ նրանք են, որ լսում են, եւ ապա սատանան գայխ հանում է խօսքը նրանց սրտից, որպեսզի չհաւատան եւ չփրկուեն: 13 Եւ որոնք որ ապառաժի վրայ են, այդ նրանք են, որ, երբ լսեն, խնդրութեամբ են ընդունում խօսքը, բայց արմատ չեն քանում. սրանք միառժամանակ հաւատում են, իսկ փորձութեան ժամանակ՝ հեռանում: 14 Իսկ այն, որ փշերի մէջ ընկաւ, այդ նրանք են, որ, երբ լսում են խօսքը, աշխարհի հոգսերով, հարստութեամբ եւ զուարծութեամբ զբաղուած լինելով՝ խեղդում ու անպտուղ են լինում: 15 Իսկ այն, որ պարարտ հողի վրայ է, նրանք են, որ բարի եւ զուարժագին սրտով լսելով խօսքը՝ ընդունում են այն եւ յարատեւելով պտուղ են տախս»: 16 «Ո՞չ ոք ճրագ չի վարի եւ կաթսայի տակ չի թաքցնի կամ մահի տակ չի դնի, այլ կը դիմ աշտանակի վրայ, որպեսզի, ովքեր մտնեն, լոյսը տեսնեն: 17 Ծածուկ ոչինչ չկայ, որ չյայտնուի, ոչ ել զարտնի բան, որ չինացուի եւ ի յայտ չկայ: 18 Այսուհետեւ զգոյշ եղեք, թէ ինչպես էք դուք լսում. որովհետեւ ով որ ունի, նրան կը տրուի, իսկ ով որ չունի, եւ այն, ինչ որ նա կարծում է, թէ ունի, կը վերցուի նրանից»: 19 Նրա մօտ եկան իր մայրն ու եղբայրները եւ չեխն կարողանում նրան մօտենալ բազմութեան պատճառով: 20 Իմաց տուին նրան եւ ասացին. «Քո մայրը եւ քո եղբայրները դրսում կանգնել են եւ ուզում են քեզ տեսնելք»: 21 Եւ նրանց ասաց. «Իմ մայրը եւ եղբայրները սրանք են, որ Աստծու խօսքը լսում են եւ կատարում»: 22 Մի

օր ինքը նաւակ նստեց իր աշակերտների հետ եւ նրանց ասաց. «Եկէք ծովակի միւս կողմն անցնենք»: Եւ գնացին: 23 Մինչ նաւարկում էին, նա բուն մտաւ: Եւ ծովակի վրա քամու մի մրրիկ իշաւ. ծովը ուռչում էր, նաւակը ջրով լցնում. Եւ նրանք տագնապի Էին մատնուել: 24 Սօտեցան արքնացրին նրան եւ ասացին. «Վարդապետ, Վարդապետ, ահա կորչում ենք»: Եւ նա վեր կենալով՝ սաստեց քամուն ու աղմկայոյ կոհակներին, եւ նրանք հանդարտութեցին, եւ խաղաղութեան տիրեց: 25 Եւ նրանց ասաց. «Ո՞ւր է ծեր հաւատք»: Եւ նրանք սարսափած՝ զարմացան եւ ասում էին միմեանց. «Ո՞վ է արդեօք սա, որ հողմերին ու ջրերին անգամ հրաման է տախս, եւ դրանք հնազանդում են սրան»: 26 Ապա նաւարկեցին իշան գերգեսացիների երկիրը, որը Գայիշայի հանդիպակաց կողմն է: 27 Եւ երբ նա ցամաք ելաւ, նրան պատահեց քաղաքից մի մարդ, որի մէջ դեւեր կային. նա երկար ժամանակ հագուստ չէր հագել եւ ոչ էլ տան մէջ էր բնակուել, այլ՝ գերեզմանների: 28 Եւ տեսնելով Յիսուսին՝ աղաղակեց, ընկաւ նրա առաջ եւ բարձր ծայնով ասաց. «Ինչ ես ուզում ինձնից, Յիսուս, բարձրեալ Աստծու Որդի, աղաջում եմ քեզ, ինձ մի՛ տանջիր». 29 որովհետեւ Յիսուս հրաման էր տախս պիղծ ոգուն, որ դուրս գայ այդ մարդուց, քանի որ շատ անգամ տիրացել էր նրան, եւ նա կապւում էր նշանակ պարագաների մէջ, բայց կոտրում էր կապանքները եւ դեւից քշում էր անբնակ վայրեր: 30 Յիսուս հարցրեց նրան եւ ասաց. «Անունդ ինչ է»: Եւ նա ասաց. «Լեզեն», որովհետեւ նրա մէջ շատ դեւեր էին մտել. 31 աղաջում էին նրան, որ հրաման չտայ իրենց, որ անդունդ գնան: (Abyssos σι2) 32 Եւ այնտեղ մեծ թուով խոզերի մի երամակ կար, որ արածում էր լերան վրայ: Աղաջեցին նրան, որ հրաման տայ իրենց՝ գնալ մտնել նրանց մէջ: Եւ նա թոյլատրեց նրանց, 33 եւ դեւերը դուրս եկան այդ մարդուց ու մտան խոզերի մէջ. Եւ երամակը գահաւանդից դիմեց դեպի ծովակ ու խեղդուց: 34 Երբ խոզարածները տեսան պատահածները, փախան եւ պատմեցին քաղաքում ու ազարակներում: 35 Եւ երբ մարդիկ դուրս եկան կատարուածները

տեսնելու եւ եկան Յիսուսի մօտ ու գտան այն մարդուն, որից դեւերը եղել էին, - որը հազնուած եւ զգաստացած՝ նստած էր Յիսուսի ոտքերի մօտ, - վախեցան: **36** Նրանք, որ ականատես էին եղել, պատմեցին նրանց, թէ ինչպէս փրկուեց դիւահարը: **37** Եւ գերգեսացիների երկրի շրջակայրում գտնուող ամբողջ բնակչութիւնը աղաջում էր Յիսուսին՝ հեռու գնալ իրենց սահմանմերից, որովհետեւ մեծ վախով տագնապում էին: Եւ նա նաւակ նստելով՝ վերադարձաւ: **38** Այն մարդը, որից դեւերը դրւու էին եկել, աղաջում էր նրան, որ ինչքը նրա հետ շրջի: Բայց Յիսուս արձակեց նրան եւ ասաց. **39** «Վերադարձիր քո տունը եւ պատմիր, ինչ որ Աստուած արեց քեզ համար»: Նա գնաց քաղաք եւ տարածում էր այն, ինչ Յիսուս արեց իրեն: **40** Եւ երբ Յիսուս վերադարձաւ ծովի միւս կողմը, ժողովուրդը նրան լաւ ընդունեց, որովհետեւ ամենքը նրան սպասում էին: **41** Եւ ահա եկաւ մի մարդ, որի անունը Յայրոս էր, եւ որը ժողովրդապետ էր: Յիսուսի ոտքերն ընկնելով՝ նա աղաջում էր նրան, որ իր տունը մտնի, **42** որովհետեւ նա մօտ տասներկու տարեկան մի միհամօրիկ դուստր ուներ, որ մահամերձ էր: Եւ երբ Յիսուս գնում էր, ժողովուրդը նրան նեղում էր: **43** Եւ մի կին, որ տասներկու տարուց ի վեր արիւնահոսութիւն ուներ եւ հնար չէր եղել նրան որեւէ մէկից բժշկուել, **44** յետևից մօտեցաւ եւ դիպաւ նրա զգեստի քանացքին, եւ նոյն ժամին նրա արիւնահոսութիւնը դադարեց: **45** Եւ Յիսուս ասաց. «Ո՞վ էր, որ ինձ դիպաւ»: Եւ երբ բոլորը ուրանում էին, Պետրոսը եւ նրա հետ եղողմերը ասացին. «Վարդապետ, ժողովուրդն է, որ սեղմում ու նեղում է քեզ»: **46** Եւ Յիսուս ասաց. «ՄԵկն ինձ դիպաւ, որովհետեւ զգացի, որ ինձնից զօրութիւն դրւու եկաւ»: **47** Երբ կինը տեսաւ, որ այդ ծածուկ չմնաց նրանից, դողարով եկաւ եւ ընկաւ նրա առաջ ու ամբողջ ժողովրդի առջև պատմեց, թէ ինչ բանի համար դիպաւ նրան եւ թէ ինչպէս իսկոյն բժշկուեց: **48** Եւ նա ասաց. «Քաջալերուկր, դմւստր, քո հաւատը փրկեց քեզ, գնա խաղաղութեամբ»: **49** Եւ մինչ նա խօսում էր, ժողովրդապետի տնից մէկն եկաւ եւ Յայրոսին ասաց. «Աղջիկ մեռաւ, յոգնութիւն մի պատճառիր դրան»: **50**

Իսկ երբ Յիսուս լսեց, նրան պատասխանեց եւ ասաց. «Մի Վախեցիր, միայն հաւատա, եւ նա կ'ապրի»: **51** Եւ նրա տունը մտնելով՝ ո որի չթողեց ներս մտնել, բացի Պետրոսից, Յակոբոսից, Յովիաննէսից եւ երեխայի հօրից ու մօրից: **52** Ամենքը լախս եւ ողրում էին նրա վրայ: Եւ նա ասաց. «Լաց մի եղէք, որովհետեւ մեռած չէ, այլ ննջում է»: **53** Իսկ նրանք ծաղրում էին նրան, որովհետեւ գիտէին, որ մեռած էր: **54** Եւ ամենքին դուրս հանելով՝ բռնեց նրա ձեռքից, գոչեց եւ ասաց. «Վեր կաց, կանզնիր, ով մանուկ»: **55** Եւ նրա հոգին վերադարձաւ, եւ մանուկը իսկոյն կանգնեց: Եւ Յիսուս հրամացեց, որ նրան ուտելու բան տան: **56** Եւ նրա ծնողները զարմացած մնացին, իսկ նա պատուիրեց, որ ոչ ոքի չասեն, ինչ որ եղել էր:

9 Եւ նա կանչելով տասներկու առաքեաներին՝ նրանց գօրուկիւն եւ իշխանութիւն տուեց բոլոր դեւերի վրայ, նաեւ՝ բժշկելու հիւանդութիւնները: **2** Եւ ուղարկեց նրանց քարոզելու Աստուծոյ արքայութիւնը եւ բժշկելու ախտերով վարակուածներին: **3** Եւ ասաց նրանց. «Ճանապարհի համար ոչինչ մի վերցրէք. ոչ զաւազան եւ ոչ մախադ, ոչ հաց եւ ոչ արծաթ դրամ. երկու հագուստ մի ունեցէք. **4** որ տունն էլ մտնէք, այնտեղ գիշերեցէք եւ ապա այնտեղից գնացէք: **5** Եւ նրանք, որ ձեզ չեն ընդունի, որպէս վկայութիւն նրանց դէմ՝ ձեր ոտքերի փոշին թօրափեցէք, երբ այդ քաղաքից դրւու ելնէք»: **6** Եւ նրանք ելան եւ շրջում էին քաղաքներում ու գիւղերում, աւետարանում էին եւ բժշկում ամեն տեղ: **7** Յերովդիս չորրորդապետը լսեց այս բոլոր գործերը եւ զարմանում էր ոմանց ասածի վրայ, թէ՝ Եղիան յայտնուեց, եւ ուրիշների՝ թէ՝ նախկին մարգարեներից մէկը յարութիւն է առել: **8** Յերովդիսն ասաց. «Յովիաննէսին ես զիսատեցի, իսկ սա ովէ է, որի մասին այսպիսի բաներ եմ լսում»: Եւ ուզում էր նրան տեսնել: **10** Առաքեալները վերադարձան եւ Յիսուսին պատմեցին այն ամենը, ինչ որ արեցին. եւ նա նրանց հետն առնելով՝ քաշուեց առանձնացաւ ամայի մի տեղ, մօտակայքը մի քաղաքի, որ Բեթսայիդա էր կոչւում: **11** Եւ երբ

Ժողովուրդը իմացաւ, գնաց նրա յետելից. Եւ նա ընդունելով նրանց՝ խօսում էր նրանց հետ Աստծու արքայութեան մասին. Եւ որոնք որ բժշկուելու կարիք ունեին, բժշկում էր նրանց: 12 Եւ օրն սկսեց տարածամել: Տասներկուսը մօտեցան եւ նրան ասացին. «Արձակիր այս ժողովորին, որպեսզի գնան շրջակայ գիւղերը եւ ազարակները, հանգստանան եւ կերակուր գտնեն, որովհետեւ այստեղ ամայի վայրում ենք»: 13 Նա ասաց նրանց. «Դնիք տուեք նրանց ուտելու բան»: Եւ նրանք ասացին. «Մենք հինգ նկանակից եւ երկու ծկից աւելին չունենք, եթե չգնանք եւ այս ժողովորի համար բաւարար ուտելիք չգնենք». 14 Որովհետեւ շուրջ հինգ հազար մարդ կար: Նա աշակերտներին ասաց. «Նստեցրէք դրանց խումբ-խումբ, յիսուն-յիսուն»: 15 Եւ այդպէս արեցին ու ամենքին նստեցրին: 16 Եւ նա վերցնելով հինգ նկանակը եւ երկու ծուկը՝ նայեց դէպի երկինք, օրինեց, կտրեց եւ աշակերտներին տուեց, որպեսզի ժողովորի առաջ դնեն: 17 Ամենքը կերան եւ յագեցան. իսկ կտրուտանքները վերցրին՝ տասներկու սակառ լիբը: 18 Եւ երբ նա առանձին աղօթքի էր կանգնել, նրա հետ էին նաեւ իր աշակերտները: Նրանց հարցրեց եւ ասաց. «Ժողովուրդը իմ մասին ինչ է ասում. ո՞վ եմ»: 19 Եւ նրանք պատասխանեցին եւ ասացին. «Յովիաննես Մկրտիչը. Եւ ոմանք, թէ՛ Եղիան, իսկ ուրիշներ, թէ՛ նախնիներից մի մարգարէ յարութիւն է առել»: 20 Ասաց նրանց. «Դնիք իմ մասին ինչ էք ասում. ո՞վ եմ»: «Պետրոսը պատասխանեց եւ ասաց. «Աստծու Քրիստոսը»: 21 Նա սաստեց նրանց եւ պատուիրեց ոչ ոքի չասել այդ: 22 Ապա ասաց. «Մարդու Որդին պէտք է շատ չաշշարուի եւ անարգուի քահանայապետներից եւ ծերերից ու օրենսգէտներից. Եւ սպանուի ու երրորդ օրը յարութիւն առնի»: 23 Եւ ամենքին ասում էր. «Եթե մէկը կամենում է իմ յետելից գայ, թող ուրանայ իր անձը եւ իր խաչը մշտապէս վերցնի եւ գայ իմ յետելից. 24 Որովհետեւ, ով որ կամենայ իր անձը փրկել, այն պիտի կորցնի, իսկ ով որ իր անձը ինձ համար կորցնի, այն պիտի փրկի: 25 Ինչ օգուտ է մարդուն, եթե աշխարհը շահի, բայց իր անձը կորցնի ու տուժի. 26 Որովհետեւ, ով որ ինձ եւ իմ

խօսքերը ամօթ կը համարի, նրան մարդու Որդին Ել ամօթահար պիտի անի, երբ զայ իր եւ Յօր եւ սուրբ հրեշտակների վահքով: 27 Բայց, արդարեւ, ասում եմ ձեզ, թէ այստեղ գտնուողների մէջ կան ոմանք, որոնք մահ չպիտի ճաշակեն, մինչեւ որ չտեսնեն Աստծու արքայութիւնը»: 28 Եւ այս խօսքերից մօտ ութ օր յետոյ, իր հետ վերցնելով Պետրոսին, Յակոբոսին եւ Յովիաննեսին, նա լեռ ելա աղօթքի կանգնելու: 29 Եւ երբ աղօթքի էր կանգնած, նրա երեսի տեսքը այլակերպուեց, նրա զգեստը փոխուեց եւ կայլուն-պիտակ դարձաւ: 30 Եւ ահա երկու մարդիկ խօսում էին նրա հետ: Նրանք Մովսէսն ու Եղիան էին, 31 որոնք վաօքով երեւալով՝ խօսում էին նրա վախճանի մասին, որ տեղի պիտի ունենար Երուսաղէմում: 32 Իսկ Պետրոսը եւ նրա հետ գտնուողները քնի ծանրութեան տակ՝ արթնացան ու տեսան նրա փառքը եւ երկու մարդկանց, որոնք նրա մօտ կանգնած էին: 33 Եւ երբ դրանք նրանից հեռանում էին, Պետրոսը Յիսուսին ասաց. «Վարդապէտ, լաւ է, որ մենք այստեղ ենք. Երեք տաղաւար շինենք, մէկը՝ թեզ, մէկը՝ Մովսէսի եւ մէկը՝ Եղիայի համար»: Եւ չէր իմանում, թէ ինչ էր խօսում: 34 Եւ երբ այս ասում էր, մի ամպ եկաւ ու նրանց վրայ հովանի եղաւ. Եւ երբ նրանք ամպի տակ ընկան, վախեցան: 35 Ամպից մի ձայն եկաւ, որ ասում էր. «Դա է իմ ընտրեալ Որդին, լսեցք դրան»: 36 Եւ մինչ խօսքի ձայնը դեռ գայիս էր, Յիսուս միայնակ գտնուեց. Եւ նրանք լսեցին ու այդ օրերին ոչ ոքի չպատմեցին իրենց տեսածներից եւ ոչ մի բան: 37 Յաջորդ օրը, երբ նրանք իջնում էին լեռնից, Յիսուսին ընդառաջ գնաց մի մեծ բազմութիւն: 38 Եւ ահա ժար ոգին դէսուլին է զարնում նրա մէջ եւ յանկարծ գոշում է. Եւ նրան սաստիկ ցնցում է, թաւալեցնում, փրփրեցնում եւ, խորտակելով նրան, հազիր է հեռանում նրանից: 40 Ես քո աշակերտներին աղաշեցի, որ հանեն չար ոգուն, բայց նրանք չկարողացան»: 41 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց. «Ո՞վ անհաւատ եւ մոլորուած սերունդ,

մինչեւ Երբ ծեզ հետ պիտի լինեմ եւ ծեզ հանդուրժեմ. բեր այստեղ քո որդուն»: 42 Եւ մինչդեռ նա մօտենում էր, դեւք գետին խփեց նրան ու ցնցեց: 43 Յիսուս սաստեց պիղծ ոգուն, բժշկեց մանկանը եւ տուեց նրան նրա հօրը: 44 Եւ ամենքը զարմանում էին Աստծու մեծագործութիւնների վրայ: Եւ մինչդեռ բոլորը զարմանում էին այն ամենի վրայ, որ նա կատարում էր, նա իր աշակերտներին ասաց. «Չեր ականջների մէջ պահեցք դուք այս խօսքերը. որ մարդու Որդին մատնուելու է մարդկանց ձեռքը»: 45 Սակայն նրանք չէին ըմբռնում այս խօսքը, եւ դա ծածկուած էր նրանցից, որ չիմանան. եւ վախենում էին այդ խօսքի մասին հարց տալ նրան: 46 Աշակերտների մէջ մի վեճ առաջ եկաւ, թէ արդեօք իրենցից ոչ է մեծ: 47 Երբ Յիսուս իմացաւ նրանց սրտի խորհուրդները, վերցրեց մի մանուկ, կանգնեցրեց նրանց մէջ իր մօտ 48 եւ ասաց նրանց. «Ով որ այս մանկանը ընդունի իմ անունով, ինձ է ընդունում. իսկ ով որ ինձ ընրունի, ընրունում է ինձ ուղարկողին. որովհետեւ, ով որ ձեր մէջ փոքրագոյնն է, նա է մեծ»: 49 Յովիաննեսը պատասխանեց եւ ասաց. «Վարդապետ, տեսանք մէկին, որ քո անունով դեւեր էր հանում, եւ արգելեցինք նրան, որովհետեւ մեզ հետ չի շրջում»: 50 Յիսուս ասաց նրանց. «Մի արգելեք նրան, որովհետեւ, ով որ ձեր թշնամին չէ, ձեր կողմն է»: 51 Եւ երբ աշխարհից նրա վերանալու օրերը լրանում էին, հաստատապէս որոշեց գնալ Երուսաղեմ: 52 Եւ իրենից առաջ պատգամաւրներ ուղարկեց, որոնք, երբ գնացին, մտան սամարացիների մի գիւղ՝ նրա համար պատրաստութիւն տեսնելու: 53 Բայց սրանք չընդունեցին նրան, որովհետեւ նա ուղեւորում էր դեպի Երուսաղեմ: 54 Երբ նրա աշակերտները Յովիանոսը եւ Յովիաննեսը, այդ տեսան, ասացին. «Տէ՛ր, կամենիւմ ես, որ ասենք, եւ երկնքից կրակ իշնի ու բնաշինչ անի նրանց»: 55 Նա դարձաւ սաստեց նրանց եւ ասաց. «Չգիտէք ինչ հոգուց էք դուք. 56 որովհետեւ մարդու Որդին չեկաւ մարդկանց հոգիները կորստեան մատնելու, այլ՝ փրկելու»: Եւ մի ուրիշ գիւղ գնացին: 57 Եւ մինչդեռ նրանք գնում էին, ճամապարհի վրայ մէկը նրան

ասաց. «Կը գամ քո յետեւից, ինչ տեղ էլ գնաս»:

58 Յիսուս նրան ասաց. «Ալոււսները որդեր ունեն, եւ երկնքի թօչունները՝ հանգստանալու տեղ, բայց մարդու Որդին գլուխը դնելու տեղ չունի»: 59 Մի ուրիշի էլ ասաց. «Արի իմ յետեւից»: Եւ սա ասաց. «Տէ՛ր, հրաման տուր ինձ՝ գնալ նախ թաղելի իմ հօրը»: 60 Յիսուս նրան ասաց. «Թողոյ որ մեռածները թաղեն իրենց մեռելներին, իսկ որու գնայ քարոզիր Աստծու արքայութիւնը»: 61 Մէկ ուրիշն էլ ասաց. «Քո յետեւից կը գամ, Տէ՛ր, բայց նախ թայի տուր ինձ, որ հրամեց տամ իմ տանը»: 62 Յիսուս նրան ասաց. «Ո՞չ ոք իր ձեռքը մաճի վրայ կը դնի եւ ապա յետ կը նայի, եթէ յարմար է Աստծու արքայութեանը»:

10 Վյոնուհետեւ Տէրը նշանակեց ուրիշ եօթանասուներկու հոգի եւս եւ նրանց իրենից առաջ երկու-երկու ուղարկեց այն բոլոր քաղաքներն ու վայրերը, ուր ինքը գնալու էր: 2 Եւ նրանց ասաց. «Հունձն առատ է, իսկ մշակները՝ սակաւ: Արդ, խնդրեցէք հնձի տիրոջը, որ մշակներ ուղարկի իր հնձի համար: 3 Գնացէք, ահա ուղարկում եմ ձեզ իբրև գառներ գայերի մէջ: 4 Մի վերցրէք ոչ բակ, ոչ մախաղ, ոչ կօշիկներ եւ ճանապարհին ոչ ոքի ողջոյն մի տուլէք: 5 Որ տունը մտնէք, նախ ասացէք. «Խաղաղութիւն այս տանը». 6 եթէ այստեղ կայ խաղաղասէր մարդ, ձեր խաղաղութիւնը նրա վրայ կը հանգչի. ապա թէ ոչ՝ ձեզ կը վերադառնայ: 7 Նոյն տանը գիշերեցէք, կերէք եւ խմեցէք նրանց ունեցածից, որովհետեւ մշակը արժանի է իր վարձին. տնից տուն մի տեղափոխուլէք: 8 Որ քաղաքը որ մտնէք եւ ձեզ ընդունեն, կերէք, ինչ որ ձեր առաջ դնեն: 9 Եւ բժշկեցէք դրա մէջ եղած հիւանդներին եւ նրանց ասացէք. «Մօտեցել է ձեզ Աստծու արքայութիւնը»: 10 Իսկ որ քաղաքը որ մտնէք եւ ձեզ չընդունեն, երբ դուրս գաք նրա հրապարակները, ասացէք. 11 «Չեր քաղաքից մեր ուտքերին կպած փոշին անգամ թօթափում ենք ձեր վրայ. բայց իմացէք, որ մօտեցել է Աստծու արքայութիւնը»: 12 Ասում եմ ձեզ, որ սոդոմայեցիների համար դատաստանի օրը աւելի տանելի պիտի լինի, քան այն քաղաքի համար»: 13 «Կայ քեզ, Ջորագին, վայ քեզ, Բեթապայիդա, որովհետեւ եթէ Տիւրոսում եւ

Սիրոնում եղած լինէին այն զօրաւոր գործերը, որ կատարուեցին ձեր մէջ, արդարեւ վայուց խև քուրծերի մէջ ու մոխրի վրայ նստած՝ ապաշխարած կը լինէին: **14** Բայց Տիւրոսի եւ Սիրոնի համար, դատաստանի ժամանակ, աւելի տանելի կը լինի, քան ձեզ համար: **15** Եւ դու, Կափառնայում, որ մինչեւ երկինք ես բարձրացել պիտի իշեն մինչեւ դժոխք: (Hadēs g86) **16** Ով որ ձեզ լսում է, ինձ է լսում, եւ ով որ ձեզ է մերժում, ինձ է մերժում, եւ ով որ ինձ է մերժում, ինձ ուղարկողին է մերժում, եւ ով որ ինձ է լսում, լսում է նրան, ով ինձ ուղարկեց»: **17** Եօթանասուներկուսը վերադարձան խնդրվեամբ եւ ասացին. «Տէր, դէւերն էլ են մեզ հնազանդում քո անունով»: **18** Եւ նրանց ասաց. «Տեսնում էի սաստանային երկնքից ընկնելիս, ինչպէս փայլակը: **19** Ահա ձեզ իշխանութիւն տուի կոխելու օձերի, կարիճների եւ թշնամու ամբողջ զօրութեան վրայ: Եւ ձեզ բոլորովին չեն վնասելու: **20** Բայց մի ուրախացէք այն բանի համար, որ դէւերը ձեզ հնազանդում են, այլ ուրախացէք, որ ձեր անունները գրուած են երկնքում»: **21** Նոյն ժամին Յիսուս ցնծաց Սուրբ Յօնով եւ ասաց. «Գոհութիւն քեզ, Յայր, Տէր երկնքի եւ երկրի, որ ծածկեցիր այս բանը իմաստուններից ու գիտուններից եւ յայտնեցիր մանուկներին. այն, Յայր, որովհետեւ այսպէս հաճելի եղաւ քեզ: **22** Ամէն ինչ ինձ տրուեց իմ Յօրից. Եւ ոչ ոք չզիտէ, թէ ո՞վ է Որդին, եթէ ո՞չ Յայրը, եւ թէ՝ ո՞վ է Յայրը, եթէ ո՞չ Որդին եւ նա, ում կը կամենայ Որդին յայտնել»: **23** Եւ դառնալով աշակերտներին՝ առանձին ասաց. «Երանի՞ այն աշքերին, որ կը տեսնեն այն, ինչ դուք տեսնում եք: **24** Ասում եմ ձեզ, որ բազում մարգարեներ եւ թագաւորներ կամեցան տեսնել այն, ինչ դուք տեսնում եք, բայց չտեսան, եւ լսել՝ ինչ դուք լսում եք, բայց չլսեցին»: **25** Եւ ահա օրինականներից մէկը վեր կացաւ, փորձում էր նրան եւ ասում. «Կարդապնտ, ինչ պէտք է անեմ, որ յախտենական կեանքը ժառանգեմ»: (αιδονιος g166) **26** Եւ նա նրան ասաց. «Օրէնքում ինչ է գրուած, ինչպէս ես ընթերցում»: **27** Սա պատասխանեց եւ ասաց. «Պիտի սիրես քո Տէր Աստծուն քո ամբողջ սրտով եւ քո ամբողջ հոգով եւ քո ամբողջ զօրութեամբ

եւ քո ամբողջ մտքով. Եւ պիտի սիրես քո ընկերոջը, ինչպէս քո անձը»: **28** Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Ենթ պատասխան տուեցիր, այդ արա եւ կը փորկուես»: **29** Եւ նա կամենալով ինքն իրեն արդարացնել, ասաց Յիսուսին. «Իսկ ո՞վ է իմ ընկերը»: **30** Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց. «Մի մարդ Երուսալէմից Երիքով էր իշնում եւ ընկաւ աւազակների ձեռքը, որոնք նրան մերկացրին, վիրաւորեցին եւ կիսամեռ թողեցին ու գնացին: **31** Պատահեց, որ մի քահանայ նոյն ճանապարհով իշնի. նրան տեսաւ եւ թողեց անցաւ. **32** Նոյնպէս եւ մի դեւտացի նոյն տեղով անցնելիս, տեսաւ եւ թողեց անցաւ: **33** Մի սամարացի, որ ճանապարհորդում էր, եկաւ նոյն տեղով նրա մօտ եւ տեսնելով նրան՝ գթաց: **34** Եւ մօտենալով՝ կապեց նրա վերքերը, վրան ձեթ ու գինի ածեց եւ դնելով նրան իր գրաստի վրայ՝ տարաւ մի իշեւան եւ ինամեց նրան: **35** Եւ յաջորդ օրը, երբ դուրս էր գալիս անտեղից, իշեւանատիրոջ երկու դահեկան հանեց տուեց եւ ասաց. «Խնամիր նրան եւ ինչ որ ծախսես դրա վրայ, իմ միւս անզամ գալուն կը հատուցեմ քեզ»: **36** Վրդ, ըստ քեզ, այդ երեքից ո՞րը մերձաւորի պէս վերաբերուեց նրան, ով աւազակների ձեռքն էր ընկել: **37** Եւ սա ասաց. «Նա, ով նրան բարիք արեց»: Յիսուս նրան ասաց. «Գնա՞ եւ դու նոյն ձեւով արա»: **38** Եւ մինչ նրանք գալիս եին, Յիսուս մտաւ մի գիլտ, եւ Մարթա անունով մի կին նրան ընդունեց իր տան մէջ: **39** Եւ սա մի քոյր ունէր, որի անունը Մարիամ էր, որ եկաւ նստեց Տիրոջ ոտքերի առաջ եւ լսում էր նրա խօսքերը: **40** Իսկ Մարթան, որ գրադուած էր տնային շատ գործերով, եկաւ կանգնեց նրա մօտ եւ ասաց. «Տէր, քեզ փոյթ չէ, որ քոյրս ինձ մենակ է թողել ծառայութեան գործի մէջ. արդ, ասա՞ դրան, որ օգնի ինձ»: **41** Յիսուս պատասխանեց ու ասաց. «Մարթա, Մարթա, դու հոգս ես անում եւ շատ բաներով ես զբաղուած, **42** բայց այստեղ քիչ բան է պէտք. Մարիամը ընտրել է լաւ մասը, որ նրանից չպիտի վերցուի»:

11 Եւ եղաւ որ Յիսուս մի տեղ աղօթքի եր կանգնած. Եւ երբ վերջացրեց, նրա աշակերտներից մէկն ասաց նրան. «Տէր, մեզ աղօթել սովորեցրու, ինչպէս Յովհաննէսը

սովորեցրեց իր աշակերտներին»: 2 Նա նրանց ասաց. «Եթի աղօթքի կանգնէք, ասացէք. 5 Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Զեզնից ով է, որ բարեկամ ունենայ, գնայ նրա մօտ կեսփերին եւ ասի նրան. բարեկամ, ինձ երեք նկանակ փոխ տուր, 6 որովհետեւ իմ բարեկամը ճանապարհից եկաւ ինձ մօտ, եւ ես նրա առաջ դնելու ոչինչ չունեմ: 7 Իսկ նա ներսից պատաժամի եւ ասի. «Ինձ ներութիւն միշտուր, որովհետեւ դրները փակուած են, եւ երեխաներս ինձ հետ անկողնում են, չեմ կարող վեր կենալ եւ քեզ հաց տալք»: 8 Ասում եմ ձեզ, եթէ բարեկամութեան համար Էլ վեր չկենայ եւ հաց չտայ նրան, նրա թախանձանքի պատճառով վեր կենալով կը տայ նրան, ինչ որ պետք է: 9 Եւ ես ասում եմ ձեզ. յինդրեցէք, եւ Աստծուց կը տրուի ձեզ, փնտռեցէք, եւ կը գտնէք, բախեցէք, եւ կը բացուի ձեզ համար, 10 որովհետեւ, ով որ յինդրում է, առնում է, ով որ փնտռում է, գտնում է, եւ ով որ բախում է, բացում է նրա առաջ: 11 Զեզնից ով է այն հայրը, որի որդին եթէ ձուկ ուզի, միթէ ձկան փոխարեն ծծ կը տայ նրան. 12 Եւ կամ ձու ուզի, միթէ կարին կը տայ նրան: 13 Իսկ եթէ դուք, որ չար էք, գիտէք բարի պարզեւներ տալ ձեր որդիներին, որչափ եւս արաւել ձեր երկնաւոր նայոր բարիքներ կը տայ նրանց, որոնք ուզում են իրենից»: 14 Եւ Յիսուս մի համար դեւ էր հանում. եւ երբ դեւը ելաւ, համրդ խօսեց. եւ ամբողջ ժողովուրդը զարմացաւ: 15 Եւ նրանցից ոմանք ասացին. «Դա դեւերին հանում է դեւերի իշխան ԲԵԼՂԵՔՐՈՒՂԻ միջոցով»: 16 Իսկ ուրիշներ փորձում էին նրան եւ երկնից նշան էին ուզում նրանից: 17 Իսկ նա իմանալով նրանց մտածումներ՝ ասաց նրանց. «Ինքն իր մեջ բաժանուած ամեն թագաւորութիւն աւերտում է, եւ ինքն իր մեջ բաժանուած ամեն տուն՝ կործանուում: 18 Արդ, եթէ սատանան Էլ ինքն իր մեջ բաժանուեց, նրա թագաւորութիւնը ինչպէս կարող է կանգուն մնալ. որովհետեւ իմ մասին ասում էք, թէ՝ «Դա դեւերին հանում է դեւերի իշխան ԲԵԼՂԵՔՐՈՒՂԻ միջոցով»: 19 Եթէ ես դեւերին հանում եմ ԲԵԼՂԵՔՐՈՒՂԻ միջոցով, ձեր հետեւորդները ինչնի՞ պիտի հանեն. դրա համար նրանք պիտի լինեն ձեր դատաւորները: 20 Իսկ եթէ Աստծու մատով եմ հանում դեւերին,

ապա Աստծու արքայութիւնը հասել է ձեր վրայ: 21 Երբոր զինուած հզօր մի մարդ պահպանում է իր տունը, նրա ինչքը պահանով է: 22 Բայց եթէ նրանից աւելի հզօրը գայ նրա վրա եւ յաղթի նրան, նրանից կը հանի այն գԵնքերը, որոնց վրայ յոյս էր դրեւ, եւ նրա աւարը կը բաժանի: 23 Ով ինձ հետ չէ, հակառակ է ինձ, եւ ով ինձ հետ չի հաւաքում, ցրում է: 24 «Եթի պիտի դեւը եխում է մարդուց, շրջում է անջրդի տեղերում, հանգիստ է փնտռում. եւ երբ չի գտնում, ասում է՝ «Վերադառնամ իմ տունը, որտեղից ելայ»: 25 Եւ զայիս է ու գտնում այն՝ մաքրուած եւ կարգի բերուած: 26 Այն ժամանակ գնում եւ վերցնում է իրենից աւելի չար եօթը այլ դեւեր եւ մտնում, բնակլում է այնտեղ. եւ այն մարդու վերջին վիճակը լինում է աւելի վատ, քան նախկինը: 27 Եւ մինչդեռ Յիսուս այս բանն Էր խօսում, ժողովուի միջից մի կին ծայն բարձրացրեց եւ ասաց. «Երանի՛ է այն կնոջը, որ յηացաւ եւ դիեցրեց քեզ»: 28 Եւ նա ասաց. «Մանաւանդ երանի՛ նրանց, որ լսում են Աստծու խօսքը եւ կը պահեն»: 29 Եւ երբ ժողովուրդը նրա շուրջը խռնուեց, սկսեց ասել. «Վյս սերունդը չար սերունդ է. նշան է ուզում, եւ նրան երկնիքից այլ նշան չի տրուի, բացի Յովնանի նշանից. 30 որովհետեւ, ինչպէս Յովնանը նշան եղաւ նինուեացիների համար, նոյնպէս մարդու Որդին նշան կը լինի այս սերնդի համար: 31 Յարաւի ոշխոն դատաստանի ժամանակ վեր պիտի կենայ այս սերնդի մարդկանց հետ եւ պիտի դատապարտի նրանց, որովհետեւ նա երկրի ծագերից եկաւ լսելով Սորոմնիի իմաստութիւնը. եւ ահա Սորոմոնից մեծը կայ այստեղ: 32 Նինուեի մարդիկ դատաստանի ժամանակ վեր պիտի կենան այս սերնդի հետ եւ պիտի դատապարտեն նրան, որովհետեւ Յովնանի բարոզութեան վրայ ապաշխարեցին. եւ ահա Յովնանից մեծը կայ այստեղ»: 33 «Ոչ ոք ճրագ վառելով ծածուկ տեղ չի դնի, այլ կը դնի աշտանակի վրայ, որպէսզի մտնողը լոյս տեսնի: 34 Մարմնի ճրագը աչքն է. երբ աչքը առողջ է, ամբողջ մարմինը լուսաւոր կը լինի, իսկ երբ աչքը պղտոր է, մարմինն էլ խաւար կը լինի: 35 Արդ, զգոյն եղիոր, գուցէ այն լոյսը, որ քո մեջ է, խաւար լինի: 36 Եթէ քո ամբողջ մարմինը լուսաւոր է, եւ նրա

մԵզ խաւարի մաս չկայ, ամեն ինչ այնպէս լուսաւոր կը լինի, ինչպէս երբ ճրագր իր շողերով լուսաւորի քեզք: **37** Եւ մինչդեռ նա խօսում էր այս բաները, մի փարիսեցի աղաջում էր նրան, որ իր մօտ ճաշի: Եւ նա մտնելով՝ սեղան նստեց: **38** Երբ փարիսեցին տեսաւ, զարմացաւ, որովհետեւ Յիսուս ճաշից առաջ չլուացուեց: **39** Տերը նրան ասաց. «Այժմ դուք՝ փարիսեցիներդ, բաժակի եւ պնակի արտաքինն էք մաքրում, իսկ ձեր ներքինը լի է յափշտակութեամբ եւ չարութեամբ: **40** Անմիտներ, չը որ նա, ով արտաքինը ստեղծեց, նաեւ ներքինը ստեղծեց: **41** Բայց տեսէք, թէ ինչն է իսկապէս արժան. ողորմութիւն տուեք, եւ ահա ձեր ամեն ինչը մաքուր կը լինի: **42** Բայց վայ ձեզ՝ փարիսեցիներիդ, որ տասանորդ էք տալիս անանուխի, փեգենայի եւ ամեն տեսակ բանջարեղինի, բայց զանց էք անում Աստծու արդարութիւնն ու սէրը. այս բաները պէտք էր անել, բայց միւսները զանց չանել: **43** Վայ ձեզ՝ փարիսեցիներիդ, որ ժողովարաններում բարձր գահերն էք սիրում եւ հրապարակներում՝ առաջին ողջոյնները ստանալ: **44** Վայ ձեզ, որ անյատ գերեզմանների պէս էք. մարդիկ քայլում են նրանց վրայով եւ չգիտեն»: **45** Օրէնսգէտներից մէկը պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Կարդապէտ, այդ բաներն ասելով՝ մեզ էլ ես նախատում»: **46** Եւ նա ասաց. «Վայ ձեզ եւս, օրէնսգէտներ, որ մարդկանց դժուարակիր բերներ էք բարձում, բայց դուք ինքներդ մէկ մատով իսկ բերներինչը դիաչում: **47** Վայ ձեզ, որ մարգարեներին շիրմներ էք շինում, իսկ ձեր հայրերը նրանց սպանեցին: **48** Դրանով իսկ դուք վկայում էք, թէ կամակից էք ձեր հայրերի գրքերին, որովհետեւ նրանք կոտրեցին մարգարեներին, իսկ դուք նրանց գերեզմաններ էք շինում: **49** Դրա համար Աստծու իմաստութիւնն ասաց. նրանց մԵզ մարգարեներ եւ առաքեալներ կ'ուլարկեմ, եւ նրանցից ոմանց պիտի սպանեն եւ հալածեն, **50** որպէսզի այդ սերնդից պահանջուի արիւնը բոլոր մարգարեների՝ թափուած աշխարհի սկզբից՝ **51** Աբէլի արիւնից մինչեւ արիւնը Զաքարիայի, որը կորստեան մատնուեց խորանի եւ տաճարի միջեւ. այն, ասում եմ ձեզ, պիտի պահանջուի այդ սերնդից: **52** Վայ ձեզ՝

օրէնսգէտներիդ, որ թաքցնում էք գիտութեան բանախները. դուք չէք մտնում եւ մտնողներին էլ արգելում էք»: **53** Եւ երբ այս բոլորը նրանց ասաց ամբողջ ժողովրդի առաջ, ամօթահար եղան. եւ օրէնսգէտներն ու փարիսեցիները սկսեցին խիստ չարանալ եւ բանավէճի բռնուել նրա հետ՝ շատ բաների համար: **54** Եւ սպասում էին նրա բերանից ինչ-ինչ խօսքեր որսալ, որպէսզի չարախօսեն նրա մասին:

12 Մինչ Յիսուսի շուրջը բիւրաւոր ժողովուրդ հաւաքուեց՝ իրար կոխուտելու աստիճան, նա սկսեց նախ իր աշակերտներին ասել. «Նախ դուք ձեզ զգոյշ պահեցեք փարիսեցիների խմորից, որ կեղծաւորութիւնն է, 2 որովհետեւ չկայ ծածուկ բան, որ չայսուուի, եւ գաղտնի բան, որ չիմացուի, 3 քանի որ, ինչ որ խաւարի մԵզ ասէք, լսէլի պիտի լինի լոյսի մԵզ. Եւ ինչ որ շտեմարաններում փափսաք ականչների մԵզ, պիտի քարոզուի տանիքների վրայ: **4** Բայց ասում եմ ձեզ՝ իմ սիրելիներին, մի՛ զարհուրէք նրանցից, որ մարմինն են սպանում եւ դրանից յետոյ աւելի բան անել չեն կարող, **5** այլ ցոյց կը տամ ձեզ, թէ ումից պէտք է վախենաք: Վախեցէք նրանից, ով սպանելուց յետոյ գեհեն նետելու իշխանութիւն ունի: Վյո՞ն, ասում եմ ձեզ, վախեցէք նրանից: (*Geenna 6:10-6:13*) **6** ՉՔ որ հինգ ճնճուկը երկու դահեկանի է վաճառուում, եւ նրանցից ոչ մէկը Աստծու առաջ մոռացուածչէ: **7** Նոյնիսկ ձեր գլխի բոլոր մազերը հաշուուած են. մի՛ վախեցէք, որովհետեւ դուք շատ աւելի յարգի եք, բան ճնճուկները»: **8** «Ասում եմ ձեզ, ով որ մարդկանց առաջ խոստովանի ինձ, մարդու Որդին ել նրան կը խոստովանի Աստծու իրեշտակների առաջ: **9** Իսկ ով որ մարդկանց առաջ ինձ կ'ուրանայ, Աստծու իրեշտակների առաջ պիտի ուրացուի: **10** Եւ ով որ մարդու Որդիու դէմ բան ասի, նրան պիտի ներուի, բայց ով որ Սուրբ Յոգուն հայիոյի, նրան չպիտի ներուի: **11** Իսկ երբ ձեզ տանեն ժողովարանների, կառավարիչների եւ իշխանաւորների առաջ, մի՛ մտահոգուրէք, թէ ինչպէս կամ ինչ պատասխան պիտի տաք եւ կամ ինչ պիտի ասէք, **12** որովհետեւ Սուրբ Յոգին նոյն ժամին կը սովորեցնի ձեզ, թէ ինչ պէտք է խօսել: **13** Ժողովրդի միջից մէկը նրան ասաց. «Կարդապէտ, ասա եղբօրս, որ

ժառանգութիւնը ինձ հետ բաժանի»: 14 Եւ նա նրան ասաց. «Ով մարդ, ինձ ով դատաւոր կամ բաժանարար կարգեց ձեր վրայ»: 15 Ազա ժողովրդին ասաց. «Տեսէք, որ զգոյշ լինէք ամեն տեսակ ազահութիւնից, որովհետեւ մարդու կեանքը իր կուտակած հարստութեան մէջ չէ»: 16 Եւ նրանց մի առակ պատմեց ու ասաց. «Մի մեծահարուստի արտերը առատ բերը տուեցին. 17 Եւ նա խորհեց իր մտրում ու ասաց. «Տեսնեմ ինչ կարող եմ անել, քանի որ բերքս կուտակելու տեղ չկայ: 18 Գիտեմ, - ասաց նա, - թէ ինչ պէտք է անեմ. կը քանդեմ իմ շտեմարանները եւ աւելի մեծերը կը շինեմ ու այնտեղ կը հաւաքեմ ցորենը եւ իմ ամբողջ բարիքները. 19 ու ինքս ինձ կ'ասեմ՝ ով մարդ, շատ տարիների համար ամբարուած բազում բարիքներ ունես, հանգիստ արա, կ'եր, խմիր եւ ուրախ եղիր»: 20 Աստուած նրան ասաց. «Անմիտ, հենց այս գիշեր հոգիդ քեզնից պահանջելու են, իսկ ինչ որ պատրաստել ես, ո՞ւմն է լինելու»: 21 Նոյնպէս են նաեւ նա, ով իր անձի համար գանձ կը հաւաքի եւ Աստուծով չի հարստանայ»: 22 Եւ իր աշակերտներին ասաց. «Դրա համար ել ասում եմ ձեզ. հոգ մի արեք ձեր հոգու համար, թէ ինչ էք ուտելու, ոչ ել մարմնի համար, թէ ինչ էք հազմելու, 23 որովհետեւ հոգին առաւել է, քան կերակուրը, եւ մարմինը՝ քան հագուստը: 24 Նայեցէք ագրաներին, որոնք ոչ սերմանում են եւ ոչ հնձում, որոնք ոչ շտեմարաններ ունեն եւ ոչ ել ամբարներ, քայց Աստուած կերակրում է նրանց. որբան եւս առաւել ձեզ, որ շատ աւելի յարգի էք, քան թօջունները: 25 Ձեզնից ով, հոգս անելով, կը կարողանայ իր հասակի վրայ մէկ կանգուն աւելացնե: 26 Արդ, եթէ փոքր բանի մէջ անկարող էք, այլ բաների համար ինչո՞ւ էք հոգս անում: 27 Նայեցէք շուշանին՝ ինչպէս է աճում. ոչ աշխատում եւ ոչ հիւսում: Ասում եմ ձեզ՝ Սողոմոնն իսկ իր ամբողջ փառքի մէջ նրանցից մէկի նման չհագնուեց: 28 Իսկ եթէ խոտը, որ այսօր քաց դաշտի մէջ է, իսկ վաղը հնոց է նետուելու, Աստուած այդպէս է հազցնում, որչափ եւս առաւել ձեզ պիտի հազցնի, թերահաւատներ: 29 Եւ դուք մի մտահոգուեք, թէ ինչ էք ուտելու կամ ինչ էք խմելու, եւ մի մտատանջուեք, 30 որովհետեւ

այդ ամենը աշխարհի հեթանոսներն են, որ փնտուում են: Իսկ ձեր Յայրը զիտէ, որ այդ ամենը պէտք է ձեզ: 31 Վյլ դուք հետամնւտ եղէք Աստծու արքայութեանը, եւ այդ ամենը աւելիով կը տրուի ձեզ»: 32 «Մի վախեցիր, փոքրիկ հօտ, որովհետեւ ձեր Յայրը հաճեց տալ ձեզ արքայութիւնը: 33 Վաճառեցէք ձեր ինչքերը եւ ողորմութիւն տուէք. եւ ձեզ համար շինեցէք չինացող քսակներ եւ անհատնում գանձեր երկնքում, ուր ոչ գողն է մօտենում, եւ ոչ ցեցը՝ փշացնում. 34 որովհետեւ, ուր որ ձեր գանձն է, այնտեղ եւ ձեր սրտերը կը լինեն»: 35 «Ձոր ձեր գօտիները մէջքներիդ պնդուած լինեն, եւ ճրագներդ՝ վառուած: 36 Եւ դուք նմանուեցէք այն ծառաներին, որոնք սպասում են իրենց տիրոջը, թէ երբ կը վերադառնա հարսանիքից, որպէսզի, երբ գայ եւ բախի դուռը, իսկոյն քաց անեն: 37 Երանի այն ծառաներին, որոնց արթուն կը գտնի տէրը, երբ գայ: Շշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ նա գօտի կը կապի մէջքին, սեղան կը նստեցնի նրանց եւ կ'անցնի նրանց սպասարկելու: 38 Եւ եթէ տէրը գայ կեսգիշերին եւ կամ աւելի ուշ ու գտնի նրանց այդպէս, երանելի են այդ ծառաները: 39 Բայց այն ել իմացէք, որ եթէ տանտէրը գիտենար, թէ որ ժամին գտո կը գայ, թոյլ չէր տայ, որ իր տունը կտրեն: 40 Դուք ել պատրաստ եղէք, որովհետեւ այն ժամին, երբ չէք սպասի, կը գայ մարդու Որդին»: 41 Պետրոսն ասաց. «Տէր, մեզ համար ասացիր այդ առակը, թէ բոլորի համար»: 42 Եւ Տէրն ասաց. «Ով է այն հաւատարիմ եւ իմաստուն տնտեսը, որին իր տէրը իր ծառաների վրայ վերակացու կարգեց՝ ժամանակին կերակուր տարու համար: 43 Երանի է այն ծառային, որին իր տէրը, երբ որ գայ, այդպէս արած կը գտնի: 44 Արդարեւ, ասում եմ ձեզ, որ նրան իր բոլոր ինչքերի վրայ վերակացու կը կարգի: 45 Իսկ եթէ այդ ծառան իր սրտում ասի՝ «Իմ տէրը ուշանում է գալ», եւ սկսի ծնծել ծառաներին եւ աղախիններին, ուտեև, իմել եւ հարբե, 46 այդ ծառայի տէրը կը գայ այն օրը, երբ նա չէր սպասում, եւ այն ժամին, որ չէր իմանում. նրան մէջքից երկու կտոր կ'անի եւ նրա բաժինը անհաւատների հետ կը դնի: 47 Իսկ այն ծառան, որ գիտէ իր տիրոջ կամքը, քայց նրա կամքի

համաձայն չի պատրաստի, շատ ծեծ կ'ուտի: 48 Եւ այն ծառան, որ չզիտէ իր տիրոջ կամքը եւ ծեծի արժանի գործ է կատարում, թիշ ծեծ կ'ուտի: նրան, ում շատ է տրուած, նրանից շատ էլ կ'ուզուի, եւ ում շատ է վստահուած, նրանից աւելին կը պահանջնեն»: 49 «Երկրի վրայ կրակ զցելու եկայ. եւ ինչքան եմ կամենում, որ արդեն իսկ բորբոքուած լինի: 50 Եւ մի մկրտուլթիւն ունեմ մկրտուելու եւ ինչպէս եմ շտապում, որ կատարուի: 51 Կարծում էք, թէ երկրին խաղաղութիւն տպու եկայ. ոչ, ասում եմ ծեզ, այլ՝ բաժանում. 52 որովհետեւ մէկ տան մէջ այսուհետեւ հինգ հոգի իրարից բաժանուած պիտի լինեն. երեքը՝ երկուսի դէմ, եւ երկուսը՝ երեքի: 53 Հայրը պիտի բաժանուի որդու դէմ, եւ որդին՝ Յօր, մայրը՝ աղջկայ դէմ, եւ աղջիկը՝ մօր, կեսուրը՝ հարսի դէմ, եւ հարսը՝ իր կեսոջ»: 54 Ժողովրդին ել ասաց. «Երբ տեսնէք, որ արեւմուտքից ամապ է ելնում, իսկոյն կ'ասէք, թէ՝ անձրեւ կը գայ: Վյդպէս ել լինում է: 55 Եւ երբ հարաւի քամին փշի, կ'ասէք, թէ՝ խորշակ կը լինի: Եւ այդպէս ել լինում է: 56 Կեղծաւորներ, երկնքի եւ երկրի երեւոյթները քննել գիտէք, իսկ այս ներկայ ժամանակը ինչպէս չէք քննում: 57 Ինչո՞ւ դուք անձնապէս արժանին չէք ընտրում: 58 Երբ քո թշնամու հետ զնաս իշխանի մօտ, ճանապարհին հաշիլ մաքրիր, որ նրանից ազատուես, որովհետեւ գուցէ նա քեզ քարշ տայ դատաւորի մօտ, եւ դատաւորը քեզ քանտապահի ծեռքը յանձնի, եւ քանտապահն էլ՝ քանտ նետի: 59 Ասում եմ քեզ, այնտեղից դուրս չես գայ, մինչեւ որ չվճարես վերջին գրոշը»:

13 Վյդ նոյն ժամանակ ոմանք եկան եւ պատմեցին նրան այն գալիխացիների մասին, որոնց արիւնը Պիդատոսը խառնեց իրենց զոհերի արեան հետ: 2 Նա պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Կարծում էք, թէ այն գալիխացիները, որոնք այդպիսի պատահարների ենթարկուեցին, աւելի մեղաւոր էին քան բոլոր գալիխացիները: 3 Ո՛չ, ասում եմ ծեզ, սակայն, եթէ չապաշխարէք, ամենք էլ նոյնպէս պիտի կորչէք: 4 Կամ նրանք՝ այն տասնութ մարդիկ, որոնց վրայ Սիլովամում աշտարակը փուլ եկաւ եւ սպանեց նրանց, կարծում էք, թէ աւելի մեղապարտ

էին, քան Երուսաղէմում բնակուող բոլոր մարդիկ: 5 Ո՛չ, սառւմ եմ ծեզ, սակայն եթէ չապաշխարէք, ամենք էլ նոյնպէս պիտի կորչէք»: 6 Պատմեց եւ այս առակը. «Մի մարդ իր այգում մի թզենի էր տնկել, եւ երբ պտղի ժամանակը հասաւ, նա եկալ նրա վրա պտու վնստոելու ու չգտաւ: 7 Այզեգործին ասաց. «Ահա երեք տարի է, որ գայիս եմ այդ թզենու վրա պտուղ վնստոելու եւ չեմ գտնում. արդ, կտրիր այդ. ինչո՞ւ է հոյն զբաղեցնում»: 8 Այզեգործը պատասխանեց եւ ասաց. «Տէր իմ, նրան այս տարի էլ թոյն, մինչեւ որ նրա շուրջը փորեմ եւ աղդ զցեմ. 9 գուցէ թէ պտուղ տայ. ապա թէ ոչ՝ մի տարուց յետոյ կը կտրես այդ»: 10 Եւ մի շաբաթ օր Յիսուս մի ժողովարանում ուսուցանում էր: 11 Եւ ահա այստեղ կար մի կին, որին չար դեւր տասնութ տարի բռնած էր պահում. եւ կուչ էր եկած ու ամենեւին վեր նայել չէր կարողանում: 12 Եւ Յիսուս նրան տեսնելով՝ կանչեց իր մօտ եւ ասաց. «Ով կին, թշկուած ես քո հիւանդութիւնից»: 13 Եւ ծեռքը որեց նրա վրայ, ու նոյն ժամին հիւանդը ուղղուեց եւ Աստծուն փառք էր տալիս: 14 Ժողովրդապետը բարկացաւ, թէ ինչո՞ւ Յիսուս շաբաթ օրով բռուժեց. եւ ասաց ժողովրդին. «Վեց օր կայ, երբ արժան է գործել, այդ օրերին եկէք բռուժուեցէք եւ ոչ թէ շաբաթ օրը»: 15 Տէրը նրան պատասխանեց եւ ասաց. «Կեղծաւորներ, ձեզնից իւրաքանչիւր ոք շաբաթ օրով իր եզր կամ Եշր մսուրից չի արձակում եւ չի տանում ջուր տալու: 16 Իսկ սա Աքրահամի դրստրն էր, որին սատանան ահա տասնութ տարի է, ինչ կապել էր, - արժանի չէր միթէ շաբաթ օրով արձակել նրան կապանքներից»: 17 Եւ երբ այս ասաց, ամաշեցին նրանք, որոնք հակառակում էին նրան. իսկ ամբողջ ժողովուրդը ուրախանում էր այն բոլոր փառաւոր գործերի համար, որ կատարում էին Յիսուսի կողմից: 18 Եւ ասաց. «Ինչի՞ նման է Աստծու արքայութիւնը, եւ ինչի՞ նմանեցնեմ այն: 19 Նման է մանանեխի հատիկին, որ մի մարդ վերցրեց եւ նետեց իր պարտէզը: Սա աճեց եւ ծառ եղաւ, եւ երկնքի թշունները ապրում էին նրա ճիւերի վրայ»: 20 Եւ դարձեալ ասաց. «Ինչի՞ նմանեցնեմ Աստծու արքայութիւնը. 21 նման է այն խմորին, որ մի

կին, վերցնելով, խառնեց երեք գրիւ այլիւրի մէջ, մինչեւ որ ամբողջը խսորուեց»: 22 Եւ Յիսուս շրջում էր քաղաքներով ու գիլերով եւ ուսուցանում էր: Երբ ճանապարհ էր ընկեր դէպի Երուսաղէմ, 23 մէկը նրան ասաց. «Տէր, սակաւաթի՞ են նրանք, որ փրկուելու են»: 24 Եւ նա նրանց ասաց. «Զանացք մտնել նեղ դրնով. ասում եմ ձեզ, որ շատերը կ'ուզենան մտնել, բայց չեն կարողանայ: 25 Այն բանից յետոյ, երբ տանտերը մտնի եւ դուռը փակի, դուք, դրսում կանգնած, կը սկսէք դուռը բախել եւ ասել. «Տէր, տէր, բայց մեզ համար». իսկ նա պատասխանելով կ'ասի ձեզ. «Չգիտեմ, թէ որտեղից էք»: 26 Այն ժամանակ կը սկսէք ասել. «Մենք քո առաջ կերանք եւ խմեցինք, եւ դու հրապարակներում ուսուցանեցիր»: 27 Եւ տանտերը կ'ասի. «Ասում եմ՝ ձեզ զգիտեմ, թէ որտեղից էք. հեռացք ինձնից դուք՝ բոլոր անիրաւ մշակներդ»: 28 Այնտեղ կը լինի լաց եւ ատաների կրծտում, երբ տեսնէք Աբրահամին, Իսահակին, Յակոբին եւ բոլոր մարգարեներին Աստծու արքայութեան մէջ, իսկ ձեզ՝ դուքս հանուած: 29 Եւ կը զան մարդիկ արեւելքից եւ արեւմուտքից, հիւսիսից եւ հարաւից ու կը բազմեն Աստծու արքայութեան մէջ: 30 Եւ ահա վերջիններ կան, որ առաջին կը լինեն, եւ առաջիններ՝ որ կը լինեն վերջին»: 31 Նոյն օրը մի քանի փարիսեցիներ մօտեցան եւ ասացին նրան. «Վեր կաց, զնա այստեղից, որովհետեւ Յերովիին ուզում է քեզ սպանել»: 32 Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Գնացք ասացք այս աղուեսին, թէ ահա դեւեր եմ հանում, բուժումներ եմ կատարում այսօր եւ վաղը, իսկ Երրորդ օրը գործ կ'աւարտեմ: 33 Բայց պէտք է այսօր, վաղը եւ միւս օրը գնալ. որովհետեւ մարգարեն պէտք չէ, որ Երուսաղէմից դուքս կորստեան մատնուի»: 34 «Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ կոտորում էիր մարգարեներին եւ քարկոծում էիր քեզ մօտ ուղարկուածներին. քանի՛ քանի՛ անգամ կամեցայ հաւաքել քո որդիներին, ինչպէս հաւը իր ծագերին՝ թեւերի տակ, բայց դու չկամեցար: 35 Ահա ձեր տունը ձեզ պիտի թողնուի աւերակ. բայց ասում եմ ձեզ, որ ինձ այլեւս չէք տեսնի, մինչեւ որ չասէք՝ «Օրինեալ է նա, որ գալիս է Տիրոց անունով»:

14 Երբ մի շաբաթ օր նա մտաւ փարիսեցիների իշխանաւորներից մէկի տունը հաց ուտելու, նրանք դիտում էին նրան: 2 Եւ ահա այնտեղ, նրա առաջ շրջողով հիւսն մի մարդ կար: 3 Յիսուս պատասխանեց օրենսգետներին ու փարիսեցիներին եւ ասաց. «Ճարաթ օրով թշկելը օրինաւո՞ր է, թէ՞ ոչ»: 4 Նրանք լուս մնացին: Յիսուս նրան բռնելով՝ բուժեց եւ արձակեց: 5 Եւ նրանց ասաց. «Ձեզնից ում եզր կամ Եշր ընկնի շրհորի մէջ, նա իսկոյն այն չի հանի շաբաթ օրով»: 6 Եւ այդ մասին նրան պատասխան տալ չկարողացան: 7 Յրաւիրուածներին էլ մի առակ ասաց՝ տեսնելով, թէ ինչպէս նրանք պատույ տեղերն էին ընտրում: 8 Նրանց ասաց. «Երբ մէկը քեզ հարսանիքի կամ հրաւերքի կանչի, առաջին տեղը մի նստիր, գուցէ քեզնից աւելի պատուական մէկը նրա կողմից կանչուած լինի: 9 Եւ քեզ ու նրան կանչողը զայ ու քեզ ասի՝ «Սրան տեղ տուր»: Եւ ապա սկսես ամօրով վերջին տեղը գրաւել: 10 Այլ, երբ հրաւիրուես, զնա բազմից վերջին տեղը, որպէսզի, երբ քեզ կանչողը զայ եւ քեզ ասի՝ «Բարեկամ, աւելի վեր մօտեցիր», այն ժամանակ քո սեղանակիցների առաջ դու փառաւորուես. 11 որովհետեւ նա, ով ինքն իրեն բարձրացնում է, պիտի խոնարիուի, եւ նա, ով ինքն իրեն խոնարիեցնում է, պիտի բարձրանայ»: 12 Իրեն հրաւիրողին էլ ասաց. «Երբ ճաշ կամ ընթրիք ես տախս, մի կանչիր ոչ քո բարեկամներին, ոչ քո եղբայրներին, ոչ քո ազգակամներին եւ ոչ էլ քո հարուստ հարեւաններին, որպէսզի նրանք էլ փոխարէնը քեզ չիրաւիրեն, եւ քեզ հասուցում լինի: 13 Այլ, երբ ընդունելույին անես, կանչիր աղքատներին, խեղանդամներին, կաղերին ու կոյրերին 14 եւ երանելի կը լինես, որովհետեւ փոխարէնը քեզ հասուցելու ոչինչ չունեն: Եւ դրա փոխարէն քեզ կը լինես, որովհետեւ յարութեան օրը»: 15 Երբ սեղանակիցներից մէկը այս լսեց, ասաց նրան. «Երանի՛ նրան, ով ճաշ կ'ուտի Աստծու արքայութեան մէջ»: 16 Եւ Յիսուս ասաց. «Մի մարդ ընթրիք սարքեց եւ հրաւիրեց շատերին: 17 Եւ ընթրիքի ժամին իր ծառային ուղարկեց՝ կանչելու հրաւիրուածներին, թէ՝ «Եկէք, որովհետեւ

ահա ամեն ինչ պատրաստ է»: 18 Եւ ամենքը մԵկ-մԵկ սկսեցին հրաժարուելու: Առաջինն ասաց. «Ազարակ գնեցի եւ պէտք է, որ գնամ տեսնեմ. ինդրում եմ քեզ, ինձ հրաժարուած համարի»: 19 Եւ միւսն ասաց. «Հինգ լուծ եզներ գնեցի. գնում եմ դրանք փորձելու. ինդրում եմ քեզ, ինձ հրաժարուած համարի»: 20 Իսկ միւսն ասաց. «Կին եմ առել դրա համար Էլ չեմ կարող գալ»: 21 Եւ ծառան եկաւ ու իր տիրոշը պատմեց այս: Վյշ ժամանակ, բարկանալով, տանտերն իր ծառային ասաց. «Խսկոյն դրւը եկ բաղաքի հրապարակներն ու փողոցները եւ աղբատներին, խեղանդամներին, կաղերին ու կոյրերին բեր մտցրո՞ւ այստեղ»: 22 Եւ ծառան ասաց. «Տէր, ինչ հրամայեցիր կատարուեց եւ Ելի տեղ կայ»: 23 Եւ տէրը ծառային ասաց. «Դուրս եկ ճանապարհներն ու ցանկապատների առաջ եւ մարդկանց այստեղ մտցրո՞ւ, որպէսզի տունս լցուի»: 24 Ասում եմ ձեզ, որ այդ հրալիրուածներից ոչ ոք իմ ընթրիքից չի ճաշակի»: 25 Եւ նրա հետ շատ ժողովուրդ էր գնում. նա դարձաւ եւ ասաց նրանց. 26 «Եթէ մԵկը ինձ մօտ գայ եւ չնախընտրի ինձ իր հօրից ու մօրից, կնոշից ու որդիներից, եղբայրներից ու քոյրերից, նոյնիսկ իր անձից անգամ, չի կարող իմ աշակերտը լինել»: 27 որովհետեւ, ով որ չվերցնի իր խաչը եւ իմ յետեւից չգայ, չի կարող իմ աշակերտը լինել: 28 Ձեզնից ով, եթէ կամենայ աշտարակ շինեն, նախ նստելով չի հաշուի իր ծախսերը, թէ աւարտելու համար բաւական դրամ ունի, 29 որպէսզի, գուցէ, երբ իմմը զնի եւ չկարողանայ աւարտել, բոլոր նրանք, որ տեսնեն, չկսեն նրան ծաղրել 30 եւ ասել, թէ՝ «Վյո մարդու սկսեց կառուցել եւ չկարողացաւ աւարտել»: 31 Կամ ո՞ր թագաւորը, եթէ զնայ պատերազմելու մի այլ թագաւորի դԵմ, նախ չի նստի եւ խորիի, թէ տասը հազարով կը կարողանա՞յ դիմադրել նրան, որ իր վրայ քսան հազարով է զայիս: 32 Ապա թէ ոչ, մինչ սա դեռ հեռու է, պատգամաւորութիւն ուղարկելով՝ խաղաղութիւն կը խնդրի: 33 Արդ, այսպէս Ել՝ ձեզնից ով որ իր ամբողջ ունեցուածքից չհրաժարուի, չի կարող իմ աշակերտը լինել»: 34 «Վաղ լաւ բան է, բայց եթէ առն Էլ անհամանայ, ինչնի՞ այն պիտի համեմուի: 35 Ո՛չ հոդի համար

Ե պիտանի եւ ո՛չ Էլ՝ պարարտանիւթի, այլ՝ դուրս թափելու: Ով որ ականջ ունի լսելու, թող լսի»:

15 Եւ բոլոր մաքսաւորներն ու մեղաւորները նրա մօտն Էին, որպէսզի լսեն նրան: 2 Փարիսեցիներն ու օրենսգետները տրտնջում էին եւ ասում. «Ինչ՞ի Է սա ընդունում մեղաւորներին եւ ուտում նրանց հետ»: 3 Յիսուս նրանց այս առակն ասաց. 4 «Ձեզնից ո՞վ է այն մարդը, որ, երբ հարիւր ոչխար ունենայ եւ կորցնի նրանցից մԵկը, արօտավայրում չի թողնի իննսուլնինին եւ չի գնայ կորածի յետեւից, մինչեւ որ այն գտնի: 5 Եւ երբ այն գտնի, կը դնի այն իր ուսերի վրայ խնդրուեամբ 6 եւ կը զնայ տուն, կը կանչի բարեկամներին եւ հարեւաններին ու նրանց կ'ասի. ուրախացէք ինձ հետ, որովհետեւ գտայ իմ կորած ոչխարը: 7 Ասում եմ ձեզ, որ այսպէս ուրախութիւն կը լինի երկնքում մի մեղաւորի համար, որն ապաշխարում է, քան իննսուլնինը արդարների համար, որոնց ապաշխարութիւն պէտք չէ: 8 Կամ՝ ո՞վ է այն կինը, որ, երբ տասը դրամ ունենայ եւ մի դրամ կորցնի, ճրագ չի վածի եւ չի ավի տունը փութով ու չի փնտոի, մինչեւ որ գտնի: 9 Եւ երբ գտնի, կը կանչի բարեկամներին եւ հարեւաններին ու կ'ասի. «Ուրախացէք ինձ հետ, որովհետեւ գտայ իմ կորցրած դրամը»: 10 Ասում եմ ձեզ, Աստծո հրեշտակների առաջ այսպէս ուրախութիւն կը լինի մԵկ մեղաւորի համար, որն ապաշխարում է: 11 Եւ ասաց. «Մի մարդ երկու որդի ուներ. 12 Նրանցից կրտսերը հօրն ասաց. «Յայր, տոնը քո ունեցուածքից ինձ ընկնող բաժինը»: Եւ նա ունեցուածքը բաժանեց նրանց: 13 Քիչ օրեր յետոյ, կրտսեր որդին, փողի վերածելով ամեն ինչ, զնաց հեռու աշխարի եւ այնտեղ վատնեց իր ունեցուածքը, որովհետեւ անառակ կեանքով էր ապրում: 14 Եւ երբ ամեն ինչ սպատեց, այդ երկրում սաստիկ սովեղա, եւ նա սկսեց չքալոր դարնայ: 15 Գնաց դիմեց այդ երկրի քաղաքացիներից մԵկին, եւ սա ուղարկեց նրան իր ագարակը՝ խոցեր արածեցնելու: 16 Եւ նա ցանկանում էր իր որովայնը լցնել եղջերենու պտղով, որ խոզերն էին ուտում, բայց ոչ ոք այդ նրան չէր տախիս: 17 Ապա խելքի եկաւ եւ ասաց. «Քանի՞ վարձու աշխատաւորներ կան իմ հօր տանը, որ առատ

հաց ունեն, եւ ես այստեղ սովամահ կորչում եմ: 18 Վեր կենամ զնամ իմ հօր մօտ եւ նրան ասեմ. հայր, մեղանչեցի երկնքի դեմ ու քո առաջ 19 եւ այլեւս արժանի չեմ քո որդին կոչուելու, ինձ վերցրոն իբրեւ քո աշխատաւորներից մԵկը»: 20 Եւ վեր կացաւ եկաւ իր հօր մօտ. եւ մինչ դեռ հեռու էր, հայրը տեսաւ նրան եւ գթաց. վեր կացաւ եւ վազեց նրան ընդառաջ, ընկաւ նրա պարանոցով եւ համբուրեց նրան: 21 Եւ որդին ասաց նրան. «Յայր, մեղանչեցի երկնքի դեմ եւ քո առաջ, այլեւս արժանի չեմ քո որդին կոչուելու»: 22 Յայրը իր ծառաներին ասաց. «Անմիջապէս հանեցէք նրա նախկին պատմուճանը եւ հազգրէք նրան, մատանին նրա մատը դրէք եւ նրա ոտքերին՝ կօշիկներ. 23 բերէք պարարտ եզր, մորթեցէք, ուտենք եւ ուրախ լինենք, 24 որովհետեւ իմ այս որդին մեռած էր եւ կենդանացաւ, կորած էր եւ գտնուեց». Եւ սկսեցին ուրախանապ: 25 Իսկ նրա աւագ որդին ազգարակում էր. Եւ մինչ զայիս էր եւ տանը մօտեցաւ, լսեց երգերի եւ պարերի ձայնը. 26 Եւ իր մօտ կանչերվ ծառաներից մԵկին՝ հարցրեց, թէ այդ ինչ է: 27 Եւ սա նրան ասաց. «Չո երբայրը եկել է, եւ քո հայրը մորթեց պարարտ եզր, որովհետեւ ողջ առողջ ընդունեց նրան»: 28 Նա բարկացաւ եւ չէր ուզում ներս մտնել. իսկ հայրը դուրս ենելով՝ աղաչում էր նրան: 29 Որդին պատասխանեց եւ ասաց հօրը. «Այս քանի տարի է, որ ծառայում եմ քեզ եւ երբեք քո հրամանները զանց չեմ արել. ինձ երբեք մի ուշ չտուիր, որ բարեկամներիս հետ ուրախութիւն անէի: 30 Երբ եկաւ քո այդ որդին, որը քո ունեցուածքը կերաւ պողոնիկների հետ, պարարտ եզր նրա համար մորթեցիր»: 31 Յայրը նրան ասաց. «Որդեակ, որու միշտ ինձ հետ ես, եւ ամեն ինչ, որ իմն է, քոնն է. 32 Բայց պէտք էր ուրախ լինել եւ ցնծալ, որովհետեւ քո այս եղբայրը մեռած էր եւ կենդանացաւ, կորած էր եւ գտնուեց»:

16 Եւ Ցիոնու իր աշակերտներին ասաց. «Մի մեծահարուստ մարդ կար, որ մի տնտես ուներ. եւ նրա մասին ամբաստանութիւն եղաւ, որպէս թէ վատնում է իր տիրոջ ունեցուածքը: 2 Տերը կանչեց նրան եւ ասաց. «Այս ինչ եմ լսում քո մասին. տոնը քո տնտեսութեան հաշիւթ, որովհետեւ այլեւս տնտես լինել չես

կարող»: 3 Տնտեսը իր մտքում ասաց. «Ի՞չ պէտք է անեմ, քանի որ իմ տերը տնտեսութիւնս ինձնից վերցնում է. հոդի վրայ աշխատել չեմ կարող, մուրալ ամաչում եմ: 4 Գիտեմ, թէ ինչ պիտի անեմ, որպէսզի, երբ տնտեսութիւնից հեռացուեմ, ընդունեն ինձ իրենց աներք»: 5 Եւ իր տիրոջ պարտապաններից հւրաբանչիւրին մեկ առ մեկ իր մօտ կանչելով՝ առաջնին ասում է՝ «Իմ տիրոջը ինչքան պարտք ունես»: 6 Եւ սա ասում է՝ «Յարիւր տակառիկ ձեթ»: Եւ տնտեսը նրան ասում է՝ «Ա՛ն քո մուրիակը եւ նստիր ու անմիջապէս գրիր՝ յիսուն»: 7 Ապա դարձեալ միւսին ասում է՝ «Դու ինչքան պարտք ունես». Եւ սա ասաց՝ «Յինգ հարիւր պարկ ցորեն»: Տնտեսը նրան ասաց՝ «Ա՛ն քո մուրիակը եւ նստիր ու գրիր՝ չորս հարիւր»: 8 Եւ տէրը գովեց անիրաւ տնտեսին, որովհետեւ հնարամտութեամբ գործեց, քանի որ այս աշխարհի որդիները աւելի հնարամիտ են, քան լոյսի որդիները իրենց սերնդի մԵջ»: (այօն ց165) 9 «Եւ ես ձեզ ասում եմ. անիրաւ մամոնայից ձեզ հանար բարեկամներ արէք, որպէսզի, երբ այն պակասի, յաւիտենական յարկերի տակ ընդունեն ձեզ: (այօնios ց166) 10 Քիչ բանի մԵջ հաւատարիմ շատի մԵջ էլ հաւատարիմ է. իսկ քչի մԵջ անիրաւը, շատի մԵջ էլ անիրաւ է: 11 Արդ, եթէ անիրաւ մամոնայի մԵջ հաւատարիմ չեղաք, ձեզ ով կը վստահի ճշմարիտը: 12 Եւ եթէ օտարինը եղող բանի մԵջ հաւատարիմ չեղաք, ձերը ով կը տայ ձեզ: 13 Ոչ մի ծառայ երկու տիրոջ ծառայել չի կարող. որովհետեւ, եթէ մԵկին ատի, միւսին կը սիրի. կամ եթէ մԵկին մեծարի, միւսին էլ կ'արհամարիի: Չէք կարող եւ Աստծուն ծառայել, եւ մամոնային»: 14 Երբ փարիսեցիները լսում էին այս բոլորը, նրան պահարակում էին, քանի որ արծաթասէր էին: 15 Եւ նրանց ասաց. «Դուք էք, որ մարդկանց առաջ ձեզ արդար էք ձեւացնում, սակայն Աստծուած ձեր սրտերը գիտէ. որովհետեւ այն, որ մարդկանց առաջ բարձր է, Աստծու առաջ զարդելի է: 16 Օրէնքն ու մարգարէները մինչեւ Ցովիաննեսն էին. այնուհետեւ աւետարանուում է Աստծու արքայութիւնը, եւ ամեն ոք քոնի է ուզում ձեռք բերել այն: 17 Աւելի հեշտ է, որ երկինք ու երկիր անցնեն, քան թէ օրէնքից մեկ նշանախեց ընկնի: 18 Ով որ իր կնոշն արձակում

Ե ԵԼ ՄԻ ՈՒՐԻԺԻՆ ԱԹՆՈՒՄ, ՉՆԱՆՈՒՄ Ե. ԽՍԿ ՈՎ
ՈՐ ԱՐՋԱԿՈՒԱԾԻՆ Ե ԱԹՆՈՒՄ, ՉՆԱՆՈՒՄ Ե»: 19
«ՄԻ ՄԵծահարուստ մարդ կար, որ թեհեղ ու
ծիրանի էր հագնում ԵԼ ամեն օր առատապէս
ուրախութիւն էր անում: 20 ԵԼ Ղազարոս
անունով մի աղքատ մարդ ընկած էր նրա դրան
առաջ՝ վերերով ծածկուած: 21 ԵԼ ցանկանում
էր լցնել իր որովայնը այն փշրանքներով, որոնք
թափում էին մեծահարուստի սեղանից: ԵԼ
դեռ շներն էլ զայխ էին ու լիզում նրա վերերը:
22 Երբ աղքատը մեռաւ, հրեշտակները նրան
տարան Աբրահամի գոգք. մեծահարուստն
էլ մեռաւ ԵԼ թաղուեց: 23 ԵԼ դժոխքում,
մինչ սա տանջանքների մէջ էր, բարձրացրեց
իր աչքերը, հեռուից տեսաւ Աբրահամին ԵԼ
Ղազարոսին Էլ՝ նրա գրկում հանգստացած:
(Hadēs 9:86) 24 ԵԼ նա աղաղակեց ու ասաց.
«Ճայր Աբրահամ, ողորմիր ինձ ԵԼ ուղարկիր
Ղազարոսին, որ իր մատի ծայրը թրջի ջրով
ԵԼ զովացնի լեզուս, որովիետեւ այս տապից
պապակում եմ»: 25 ԵԼ Աբրահամը նրան
ասաց. «Որդեսկ, յիշիր, որ որև ստացար քո
բարիքները այստեղ, քո կեանքի ընթացքում,
խսկ Ղազարոս Էլ՝ չաշշարանքները. այժմ
սա այստեղ միխթարուում է, խսկ դու այդտեղ
պապակում ես: 26 ԵԼ այս բոլորից բացի,
մեծ վիհ կայ մեր ԵԼ ձեր միջեւ. Եթէ ուզենան
այստեղից ձեզ մօտ անցնել, չեն կարողանայ. ոչ
Էլ այդտեղից մէկը կարող է մեզ մօտ անցնել»:
27 Մեծահարուստն ասաց. «Արդ, աղաչում եմ
թեզ, հայր, որ Ղազարոսին ուղարկես իմ հօր
տունը, - 28 որտեղ ես հինգ եղբայրներ ունեմ, -
որպէսզի նրանց վկայութիւն տայ, որ նրանք
Էլ չգան տանջանքների այս վայրը»: 29 ԵԼ
Աբրահամն ասաց. «Նրանք ունեն Մովսէս ԵԼ
մարգարեներ, թող նրանց լսեն»: 30 ԵԼ նա ասաց.
«Ո՛չ, հայր Աբրահամ. բայց Եթէ մեռեներից
մէկը նրանց մօտ գնայ, նրանք կ'ապաշխարեն»:
31 ԵԼ Աբրահամը նրան ասաց. «Եթէ Մովսէսին
ԵԼ մարգարեներին չեն լսում, մեռեներից մէկն
Էլ Եթէ յարութիւն առնի, չպիտի համոզուեն»:

17 Յիսուս ասաց նաեւ իր աշակերտներին.
«Անկարեյի Ե, որ զայթակղութիւն չգայ,
բայց վայ նրան, որի ձեռքով կը զայ: 2 Նրա
համար լաւ կը լինէր, Եթէ իր պարանոցից

երկանաբար վեմ կախուեր, ԵԼ նա ծովը
գցուեր, քան թէ այս փոքրիկներից մէկին
զայթակղեցնէր: 3 Զգոյշ եղէք ձեր անձերի
համար»: 4 «Եթէ քո եղբայրը մեղանչի, սաստիր
նրան. ԵԼ Եթէ զոշայ, ներիր նրան: 5 ԵԼ
Եթէ եօթն անգամ մեղանչի քո դէմ ԵԼ եօթն
անգամ դառնայ քեզ ԵԼ ասի՝ զոշում եմ,
ներիր նրան»: 6 ԵԼ առաքեալները Տիրոջն
ասացին. «Աւելյացրու մեր հաւատը»: 7 ԵԼ
Տէրն ասաց. «Եթէ մանանեխի հատիկի չափ
հաւատ ունենաք ԵԼ այս թթենուն ասէք՝
«Արմատախիկ եղիր ԵԼ տնկուիր ծովի մէջ»,
նա խսկ կը հնազանդուի ձեզ»: 8 «Խսկ ձեզնից
ովկ, որ հողագործ կամ հովիւ ծառայ ունի,
Երբ սա ազգարակից տուն մտնի, նրան կ'ասի
խսկոյն՝ «Անցիր սեղան նստիր». 9 այլ նրան
չի ասի՝ «Պատրիաստիր, ինչ ընթերլու եմ,
ԵԼ զօտի կապած՝ ծառայիր ինձ, մինչեւ որ
ուտեմ ԵԼ խմել, ԵԼ ապա կ'ուտես ԵԼ կը
խմես դու»: 10 Միթե տէրը շնորհապարտ կը
լինի այդ ծառային, որ իր բոլոր հրամանները
կատարեց: 11 Նոյնպէս ԵԼ որուք, Երբ կատարէք
այն բոլորը, որ ձեզ հրամայուած է, ասացէք, թէ՝
«Անպիտան ծառաներ ենք. ինչ որ պարտաւոր
Էինք անել, այն արեցինք»: 12 ԵԼ մինչ նա
դէպի Երուսաղեմ էր զնում, անցնում էր
Սամարիայի ԵԼ Գալիլիայի միջով: 13 ԵԼ
Երբ մի գիւղ էր մտնում, նրան հանդիպեցին
տար բորոտներ, որոնք հեռու կանգնեցին, 14
բարձրացրին իրենց ճայնը ԵԼ ասացին. «Յիսուս
վարդապէտ, ողորմիր մեզ»: 15 ԵԼ Երբ նրանց
տեսաւ, ասաց նրանց. «Գնացէք դուք ձեզ
քահանաներին ցոյց տուէք»: Երբ գնում էին,
նոյն ժամին մաքրուեցին: 16 Նրանցից մէկը,
Երբ տեսաւ, թէ թժկուեց, վերադարձաւ ԵԼ
բարձր ճայնով փառաւորում էր Աստծուն. 17
Երեսի վրայ ընկաւ Յիսուսի ոտքերի առաջ
ԵԼ շնորհակալութիւն էր յայտնում նրան. ԵԼ
ինքը սամարացի էր: 18 Յիսուս պատասխանեց
ԵԼ ասաց. «Սրանք տասն Էլ չմաքրուեցին.
Խսկ արդ, իննը ուր են, 19 որ չվերադարձան՝
փառք տայլու համար Աստծուն, բացի միայն
այս օտարազգի մարդուց»: 20 ԵԼ ասաց նրան.
«Վեր կաց գնա, որովիետեւ քո հաւատը
թեզ փրկեց»: 21 Երբ փարիսեցիների կողմից
հարց տրուեց, թէ Երբ պիտի զայ Աստծու

արքայութիւնը, նա պատասխանեց եւ ասաց. «Աստծու արքայութիւնը դրսից տեսանելի կերպով չի գալիս, 22 եւ չեն ասի,թէ՝ ահաւասիկ այստեղ է կամ այնտեղ, որովհետեւ ահա Աստծու արքայութիւնը ներսում, ծեր մէջ է»: 23 Իսկ իր աշակերտներին ասաց. «Կը գան օրեր, երբ դուք կ'ուզենար մարդու Որդու օրերից մէկը տեսնել, եւ չէք տեսնի: 24 Եւ եթէ ձեզ ասեն, թէ՝ «Ահաւասիկ այստեղ է կամ այնտեղ», մի շտապէք գնալու, 25 որովհետեւ, ինչպէս որ փայլակը երկնքի ներքեւից փայլատակելով՝ երկնքի երեսը լուսաւորում է, այնպէս ել կը լինի մարդու Որդին՝ իր օրում: 26 Բայց նախ նա պէտք է շատ չարչարուի եւ մերժուի այս սերնից: 27 Եւ ինչպէս եղաւ Նոյի օրով, այնպէս կը լինի եւ մարդու Որդու օրով: 28 Ուտում էին, խմում, կին էին առնում եւ մարդու էին գնում, մինչեւ այն օրը, երբ Նոյը տապան մտաւ, եւ ջրհեղեղը եկաւ ու բոլորին կորստեան մատնեց: 29 Նոյնպէս, ինչպէս Ղովտի օրով էլ եղաւ. ուտում էին, խմում, առնում էին ու վաճառում, տնկում էին, շինում: 30 Եւ այն օրը, երբ Ղովտը Սոդոմից դուրս ելաւ, երկնքից կրակ եւ ծծումբ տեղաց ու բոլորին կորստեան մատնեց: 31 Նոյն ձեռով է լինելու այն օրն է, երբ մարդու Որդին է յայտնուելու: 32 Վյոն օրը, ով որ տանիքում է, եւ իր կարասին՝ տանը, թող չիջնի առնելու այն. եւ ով որ հանդում է, նոյնպէս թող յետ չդառնայ: 33 Ցիշեցք Ղովտի կնոջը: 34 Ով որ ուզի իր անձը փրկել, պիտի կորցնի այն, իսկ ով որ կորցնի իր անձը, պիտի փրկի այն: 35 Ասում եմ ձեզ, այն գիշերը, եթէ երկու հոգի լինեն մի մահին մէջ, մէկը պիտի վերցուի, իսկ միւսը՝ թողնուի: 36 Եւ եթէ երկու կին միասին աղայիս լինեն, մէկը պիտի վերցուի, իսկ միւսը՝ թողնուի: Եւ եթէ հանդում երկու հոգի լինեն, մէկը պիտի վերցուի, իսկ միւսը՝ թողնուի»: 37 Պատասխան տուին եւ ասացին նրան. «Ուրտե՞ղ, Տէք»: Եւ նա ասաց նրան. «Ուր որ մարմինն է, այնտեղ ել կը հաւաքուեն արծիւները»:

18 Մի առակ էլ ասաց նրանց այն մասին, թէ նրանք ամէն ժամ պէտք է աղօթեն ու չծանծրանան: 2 Ասաց. «Մի քաղաքում մի դատաւոր կար. Աստծուց չէր վախենում եւ մարդկանցից չէր ամաչում: 3 Եւ նոյն քաղաքում

մի այրի կար, որ գալիս էր նրա մօտ եւ ասում. «Իմ ոստիխ դէմ իմ դատը տես»: 4 Եւ դատաւորը երկար ժամանակ չէր ուզում. դրանից յետոյ իր մտքում ասաց. «Ձեւ Աստծուց չեմ վախենում եւ մարդկանցից չեմ ամաչում, 5 բայց այն բանի համար, որ այրի կինը ինձ յոգնեցնում է, նրա դատը տեսնեմ, որպէսզի անընդհատ չգայ եւ ինձ չանհանզստացնի»: 6 Եւ Տէրն ասաց. «Լսեցք, թէ ինչ էր ասում անիրաւ դատաւորը: 7 Իսկ Աստուած արդարութիւն չի անի իր այն ծառաներին, որոնք գիշեր եւ ցերեկ աղաղակում են. եւ նրանց հանդեպ միայն համբերատամք կը լինի: 8 Այն, ասում եմ ձեզ, նրանց իսկոյն արդարութիւն կ'անի. իսկ երբ մարդու Որդին գայ, արդեօք երկրի վրայ հաւատ կը գտնի»: 9 Վյո առակն էլ ասաց ումանց, որոնք իրենք իրենցով պարծենում եին, թէ արդար են, եւ արհամարհում եին ուրիշ շատերին: 10 «Երկու մարդ տաճար ելան աղօթքի կանգնելու. մէկը՝ փարիսեցի, միւսը՝ մաքսաւոր: 11 Փարիսեցին կանգնած էր մեկուսի եւ, ինքն իրեն, այս աղօթքն էր ասում. «Աստուած իմ, շնորհակալ եմ քեզնից, որ ես նման չեմ ուրիշ մարդկանց, ինչպէս յափշտակողները, անիրաներն ու շնացողները, եւ կամ ինչպէս այս մաքսաւորը. 12 այլ շաբաթը երկու անգամ ծոմ եմ պահում եւ տասանորդ եմ տալիս իմ ամբողջ եկամտից»: 13 Իսկ մաքսաւորը կանգնած էր մեկուսի եւ չէր իսկ կամենում իր աշքերը երկինք բարձրացնել այլ ծեծում էր կուրծքը եւ ասում. «Աստուած, մերին ինձ՝ մեղաւորիս»: 14 Ասում եմ ձեզ, սա իջաւ իր տունը արդարացած, ոչ թէ միւսը. որովհետեւ, ով որ բարձրացնում է իր անձը, կը խոնարիսի, եւ ով որ խոնարիեցնում է իր անձը, կը բարձրացուի»: 15 Մանուկներին էլ մօտեցնում էին նրան, որպէսզի նրանց դիպչի. երբ աշակերտները այդ տեսան, սաստեցին բերողներին: 16 Իսկ Յիսուս կանչելով մանուկներին իր մօտ՝ ասաց. «Ձեր տուեք այդ մանուկներին, որ ինձ մօտ գան, եւ մի արգելեք նրանց, որովհետեւ այդպիսիներին է Աստծու արքայութիւնը: 17 ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ով որ Աստծու արքայութիւնը չնորուի ինչպէս մի մանուկ, այնտեղ չի մտնի»: 18 Մի իշխանաւոր նրան հարցրեց եւ ասաց.

«Բարի Վարդապետ, ինչ պիտի անեմ, որ յախտենական կեանքը ժառանգեմ»: (այօնios g166) 19 Յիսուս նրան ասաց. «Ի՞նչո՞ւ ինձ բարի ես կոչում. ոչ ոք բարի չէ, այլ միայն՝ Աստուած: 20 Պատուիրանները գիտես՝ մի շնացիր, մի սպանիր, մի գողացիր, սուլտ մի վկայիր, մեծարիր քո հօրը եւ մօրը»: 21 Եւ նա ասաց. «Այդ բոլորը պահել եմ իմ մանկութիւնից»: 22 Երբ Յիսուս այս լսեց, ասաց նրան. «Դեռ մի քան պակաս է քեզ. ինչ որ ունես, վաճառիր եւ տուր աղքատներին եւ երկնքում գանձեր կ'ունենաս, եւ արի իմ յետեւից»: 23 Երբ նա այս լսեց, տրտմեց, որովհետեւ չափազանց հարուստ էր: 24 Երբ Յիսուս նրան տեսաւ տրտմած, ասաց. «Ինչքան դժուարութեամբ Աստծու արքայութիւնը կը մտնեն նրանք, որոնք հարստութիւն ունեն: 25 Աւելի հեշտ է, որ պարանք ասեղի ծակից անցնի, քան թէ մի մեծահարուստ Աստծու արքայութիւնը մտնի»: 26 Եւ նրանք, որ լսեցին, ասացին. «Իսկ ո՞վ կարող է փրկուել»: 27 Եւ նա ասաց. «Ինչ որ անհնար է մարդկանց համար, Աստծու համար հնարաւոր է»: 28 Եւ Պետրոսն ասաց. «Վիա մենք մեր ամեն ինչը թողեցինք եւ եկանք քո յետեւից»: 29 Եւ Յիսուս ասաց նրանց. «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, չկայ մԵզը, որ թողած լինի տունը, կամ ծնողներին, կամ եղբայրներին, կամ կնոջը, կամ զաւակներին՝ Աստծու արքայութեան համար, 30 Եւ այս ներկայ ժամանակում բազմապատիկ չստանայ ու յախտենական կեանքը չժառանգի այն աշխարհում, որ գալու է»: (այօն g165, այօնios g166) 31 Եւ Տասներկուսին, առանձին, մի կողմ տանելով՝ նրանց ասաց. «Ահաւասիկ ենում ենք դԵպի Երուսաղեմ, եւ մարգարեների միջոցով մարդու Որդու մասին բոլոր գրուածները պիտի կատարուեն. 32 որովհետեւ նա պիտի մատնուի հեթանոսներին եւ պիտի ծաղորւի. 33 Նրան պիտի ծաղկեն ու սպանեն, եւ երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնի»: 34 Եւ առաքեաները այս բոլորից ոչինչ շիմացան, այլ խօսքը նրանցից ծածկուած էր, եւ ասուածները չեին ըմբռնում: 35 Եւ երբ նա մօտենում էր Երիքովն, ճանապարհի վրայ նստել էր մի կոյր մուրացկան: 36 Երբ սա լսեց, որ ժողովուրդը անցնում է, հարցրեց, թէ՝ այդ ինչ է: 37 Եւ նրան պատմեցին, թէ անցնում է

Յիսուս Նագովուեցին: 38 Նա աղաղակեց եւ ասաց. «Յիսուս, Դաւթի Որդի, ողորմիր ինձ»: 39 Եւ արջեւից գնացողները սաստեցին նրան, որ լրի: Իսկ նա առաւել եւս աղաղակում էր. «Դաւթի Որդի, ողորմիր ինձ»: 40 Յիսուս տեղում կանգնեց եւ հրամայեց իր մօտ քերել նրան. Եւ երբ կոյրը մօտեցաւ, նրան հարցրեց եւ ասաց. 41 «Ի՞նչ ես կամենում դու, որ ես քեզ համար անեմ»: Եւ սա ասաց. «Որ բացուեն աչքերս, եւ տեսնեմ, Տέ՛ր»: 42 Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Նայիր. քո հաւատը քեզ փրկեց»: 43 Եւ իսկոյն կոյրը տեսաւ. գնում էր Յիսուսի յետեւից եւ փառք էր տայիս Աստծուն: Եւ ամբողջ ժողովուրդը տեսնելով այս՝ Աստծուն գոհովարդին էր տայիս:

19 Եւ Յիսուս մտել էր Երիքով ու շրջում էր: 2 Եւ ահա մի մարդ, Զակրեոս անունով, որ մաքսապետ էր ու մեծահարուստ, 3 ուզում էր տեսնել, թէ ով է Յիսուս, բայց բազմութեան պատճառով չէր կարողանում, որովհետեւ կարճահասակ էր: 4 Եւ առաջ վազերով՝ բարձրացաւ ժանտարգենու վրայ, որպէսզի տեսնի նրան, որովհետեւ նա հԵնց այդտեղով էր անցնելու: 5 Երբ այդ տեղը եկաւ, Յիսուս վեր նայեց եւ ասաց. «Զակրենա, շտապիր իշիր այդտեղից, որովհետեւ այսօր պէտք է, որ ես քո տանը գիշերեմ»: 6 Զակրեոսը շտապեց իշաւ եւ նրան ընդունեց ուրախութեամբ: 7 Երբ ամենքը այս տեսան, տրտնջում էին եւ ասում, թէ մեղաւոր մարդու մօտ մտալ գիշերելու: 8 Իսկ Զակրեոսը եկաւ կանգնեց եւ ասաց Տիրոջը. «ՏԵ՛ր, ահա իմ ինչքերի կէսը կը տամ աղքատներին, եւ եթէ որեւէ մԵկին գրկել եմ, քառապատիկ կը հատուցեմ»: 9 Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Այսօր այս տան համար փրկութիւն եղաւ, քանի որ սա եւս Վբրահամի որդի է, 10 որովհետեւ մարդու Որդին եկաւ փնտուելու եւ փրկելու կորածին»: 11 Եւ մինչ նրանք լսում էին այս, Յիսուս մի առակ էլ աւելացրեց նրա համար, որ ինքը մօտենում էր Երուսաղեմին, եւ նրանք կարծում էին, թէ Աստծու արքայութիւնը շուտով յայտնուելու է: 12 Նա ասաց. «Մի ազնուական մարդ գնաց իեռու աշխարհ՝ իր թագաւորութիւնը ստանալու եւ վերադառնալու համար: 13 Եւ կանչելով իր ծառաներին՝ նրանց տասը

մնաս տուեց եւ ասաց. «Շահարկեցէք դրանք, մինչեւ որ գամ»: **14** Բայց նրա համաքաղաքացիները ատում էին նրան. պատգամաւորներ ուղարկեցին նրա յետեւից եւ ասացին. «Մենք չենք կամենում, որ դա մեր վրայ թագաւորի»: **15** Եւ ազնուականը վերադարձաւ՝ իր թագաւորութիւնն ստացած, եւ կանչեց այն ծառաներին, որոնց տուել էր դրամը, որպեսզի իմանայ, թէ ով ինչ էր շահել: **16** Եկալ առաջինը եւ ասաց. «Տէր, քո մէկ մնասը տասը մնաս բերեց»: **17** Եւ տէրը նրան ասաց. «Ազնիւ եւ բարի ծառայ, քանի որ այդ փոքր բանի մէջ հաւատարիմ եղար, իշխանութիւն ունեցիր տասը քաղաքների վրայ»: **18** Եկալ երկրորդը եւ ասաց. «Քո մէկ մնասը իինզ մնաս բերեց»: **19** Տէրը նրան ասաց. «Դու Ե՝ իինզ քաղաքների վրայ»: **20** Միւսն Ել եկալ եւ ասաց. «Տէր, ահա քո մնասը, որ թաշկինակի մէջ ծրարած պահում էի. **21** Վախենում էի քեզնից, որովհետեւ խիստ մարդ ես. վերցնում ես, ինչ որ չես դրել, եւ հնծում ես, ինչ որ չես սերմանել»: **22** Եւ տէրը նրան ասաց. «Հենց քո բերանով քեզ պիտի դատեմ, անհաւատարին ծառայ. գիտէիր, որ ես մի խիստ մարդ եմ, վերցնում եմ, ինչ որ չեմ դրել եւ հնծում եմ ուր չեմ սերմանել: **23** Յապա ինչո՞ւ իմ դրամը լումայափոխներին չտուիր, որպեսզի ես, զալով, տոկոսներով միասին պահանջէի այն»: **24** Եւ սպասաւորներին ասաց. «Վերցրէք դրանից մէկ մնասը եւ տարէք տուէք նրան, ով տասը մնաս ունի»: **25** Եւ ծառաները ասացին նրան. «Տէր, արդէն նա տասը մնաս ունի»: **26** - Ասում եմ ձեզ, թէ՝ «Ով որ ունի, նրան պիտի տրուի, իսկ նրանից, որ չունի, պիտի վերցուի եւ այն, ինչ որ ունի: **27** Բայց իմ այն թշնամիներին, որոնք չեն կամենում, որ ես թագաւորեմ իրենց վրայ, բերէք այստեղ եւ սպանեցէք իմ առաջ»: **28** Եւ երբ այս ասաց, առաջ զնաց՝ Երուսաղէմ ենելու համար: **29** Եւ երբ մօտեցաւ Բեթվագէին եւ Բեթանիային, այն լերան մօտ, որ կոչում է Զիթենեաց, ուղարկեց իր աշակերտներից երկուսին **30** եւ ասաց. «Գնացէք այն գիւղը, որ մեր դիմացն է. երբ այնտեղ մտնէք, կը գտնէք կապուած մի աւանակ, որի վրայ ոչ մի մարդ երբեք չի նստել. արծակեցէք այն եւ բերէք: **31** Եւ եթէ մէկը ձեզ հարցնի, թէ ինչու

էք արծակում, նրան այսպէս ասացէք. «Իր տիրոջը պէտք է»: **32** Երբ զնացին նրանք, որ ուղարկուել էին, գտան այնպէս, ինչպէս ասել էր նրանց. աւանակը կար: **33** Եւ մինչ աւանակն արծակում էին, նրա տէրերը ասացին նրանց. «Աւանակն ինչո՞ւ էք արծակում»: **34** Եւ աշակերտները ասացին. «Իր տիրոջը պէտք է»: **35** Եւ այն բերին Յիսուսի մօտ. զգեստներ գցեցին նրա վրայ եւ Յիսուսին նատեցրին: **36** Եւ մինչ նա առաջանում էր, մարդիկ իրենց զգեստները փոռում էին ճանապարհի վրայ: **37** Եւ երբ նա մօտեցաւ Զիթենեաց լերան զարիվայրին, աշակերտների ամբողջ բազմութիւնը ուրախութեամբ եւ բարձրածայն սկսեց օրինել Աստծուն՝ կատարուած բոլոր գօրութիւնների համար, որ տեսան: **38** Եւ ասում էին. «Օրինեալ է այդ թագաւորը, որ գալիս է Տիրոց անունով. խաղաղութիւն երկնքում եւ փառք բարձունքներում»: **39** Իսկ փարիսեցիներից ոմանք ամբոխի միջից ասացին նրան. «Վարդապետ, սաստիք քո աշակերտներին»: **40** Նա պատասխանեց եւ ասաց. «Ասում եմ ձեզ, որ եթէ դրանք լրեն Ել, այդ բարերը կ'աղաղակեն»: **41** Եւ երբ մօտեցաւ, տեսներլով քաղաքը՝ լաց եղաւ նրա վրայ եւ ասաց. **42** «Գոնէ այս օրերին գիտենայիր դու քո խաղաղութիւնը. բայց այժմ ծածկուեց քո տեսողութիւնից. **43** Որովհետեւ օրեր պիտի զան վրադ, երբ թշնամիներդ քո շուրջը պատնէշ պիտի կանգնեն եւ պիտի պաշարեն քեզ, պիտի նեղեն քեզ բոլոր կողմերից **44** ու իիմնայատակ պիտի ամեն քեզ եւ սպանեն քո մէջ քո որդիներին. եւ բարը բարի վրայ բնաւ չափտի թողնեն, բանի որ քո այցելութեան ժամանակը շնանաշեցիր»: **45** Եւ տաճար մտնելով՝ սկսեց դուրս հանել աղաւնեվաճառներին ու գնողներին եւ լումայափոխների սեղանները ցրեց **46** ու ասաց նրանց. «Գրուած Է՝ «Իմ տունը պէտք է աղօթիք տուն լինի», իսկ դուք աւազակների որջերի էք վերածել այր»: **47** Եւ նա ամեն օր նրանց ուսուցանում էր տաճարում, իսկ բահանայապետները, օրէնսգէտները եւ ժողովրդի գիշաւորները հնար էին փնտռում նրան կորստեան մատնելու, **48** բայց չեն գտնում, թէ ինչ անեն, որովհետեւ ամբողջ ժողովուրդը, նրանով տարուած, լսում էր նրան:

20 Եւ այն օրերից մեկում, մինչ տաճարում ուսուցանում էր ժողովրդին եւ աւետարանում, վրայ հասան քահանայապետներն ու օրէնսգետները՝ ծերերով հանդերձ, 2 եւ ասացին նրան. «Ասա՞ մեզ, ինչ իշխանութեամբ ես դու անում այդ, կամ ո՞վ է, որ քեզ տուեց այդ իշխանութիւնը»: 3 Յիսուս պատասխան տուեց նրանց եւ ասաց. «Ես Էլ ձեզ մի քան հարցնեմ, եւ դուք ինձ ասացք. 4 Ցովհաննեսի մկրտութիւնը երկնքից էր, թէ՝ մարդկանցից»: 5 Եւ նրանք իրենց մտքում խորհեցին եւ ասացին. 6 «Եթէ ասենք՝ երկնքից էր, կ'ասի՝ իսկ ինչո՞ւ չհաւատացիք նրան. եւ եթէ ասենք՝ մարդկանցից, ամբողջ ժողովուրդը մեզ կը քարկոծի, որովհետեւ իրենց մտքում Ցովհաննեսի մասին հաստատ համոզում կայ, թէ նա մարզարէ Ե»: 7 Եւ պատասխան տուեցին, թէ զգիտեն որտեղից Ե: 8 Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Ես Էլ ձեզ չեմ ասի, թէ ինչ իշխանութեամբ եմ անում այս»: 9 Եւ սկսեց ժողովրդին ասել այս առակը. «Մի մարդ այգի տնկեց եւ այն յանձնեց մշակներին, իսկ ինքը երկար ժամանակով ճանապարհորդութեան գնաց: 10 Եւ յարմար ժամանակին մշակների մօտ մի ծառայ ուղարկեց, որպեսզի այգու պտղից իր քամինը տան նրան. իսկ մշակները ծեծեցին նրան ու ծեռնունայն արձակեցին: 11 Տերը դարձեալ մեկ ուրիշ ծառայ եւս ուղարկեց. նրանք սրան եւս ծեծեցին, անարգեցին եւ ծեռնունայն ճամբու դրին: 12 Ապա ուղարկեց նաեւ մի երրորդի. նրանք սրան էլ վիրաւորեցին եւ այգուց դուրս հանեցին: 13 Այգու տերն ասաց. «Ինչ անեմ. ուղարկեմ իմ սիրելի որդուն, թերեւս նրանից կը պատկառեն»: 14 Երբ մշակները նրան տեսան, իրար հետ խորհուրդ արին եւ ասացին. «Սա է ժառանգը, սպանենք սրան, որպեսզի ժառանգութիւնը մերը լինի»: 15 Եւ նրան այգուց դուրս հանեցին ու սպանեցին: Վրդ, այգու տերը նրանց ինչ կ'անի: 16 Չ՛ որ կը գայ ու կորստեան կը մատնի այդ մշակներին եւ այգին ուրիշներին կը տայ»: 17 Երբ այս լսեցին, ասացին. «Քան լիցի»: Եւ Յիսուս նրանց նայելով՝ ասաց. «Խև ինչ է այն, որ գրուած է, թէ՝ «Այն վեմը, որ անարգեցին շինողները, նաև է, որ անկիւնաքար եղաւ»: 18 Ով որ այս վեմին քախուի, կը խորտակուի, եւ

ում վրայ որ այն ընկնի, կը ճզմի նրան»: 19 Եւ օրէնսգետներն ու քահանայապետները նոյն պահին ուզում էին նրա վրայ ձեռք դնեն, բայց ժողովրդից վախեցան, որովհետեւ հասկացան, թէ այն առակը իրենց մասին ասաց: 20 Եւ ապա յարմար առիթի սպասեցին եւ ուղարկեցին խարեբաներ, որոնք իրենք իրենց, կեղծաւորութեամբ, արդար էին ձեւացնում, որպեսզի նրան խօսքերով բռնեն՝ մատնելով համար պետութեան եւ իշխանութեան կուսակալին: 21 Յարցրին նրան եւ ասացին. «Վարդապետ, գիտենք, որ ճիշտ ես խօսում ու ուսուցանում եւ աշառութիւն չես անում, այլ ճշմարտութեամբ Աստծու ճանապարհն ես սովորեցնում: 22 Օրինաւանը Է մեզ համար կայսրին հարկ տայ, թէ՝ ոչ»: 23 Եւ նկատելով նրանց խորամանկութիւնը՝ ասաց նրանց. 24 «Ցոյց տուեք ինձ դահեկանը»: Եւ նրանք ցոյց տուին: 25 Եւ նա ասաց. «Ո՞ւմ պատկերը եւ գիրը ունի դա»: «Պատասխանեցին եւ ասացին՝ կայսրինը: Եւ նա նրանց ասաց. «Արդ, զնացք տուեք կայսրինը՝ կայսեր, իսկ Աստծունը՝ Աստծուն»: 26 Եւ չկարողացան նրան խօսքերով բռնել ժողովրդի առաջ ու զարմանալով նրա պատասխանի վրայ՝ լրեցին: 27 Սաղուկեցիներից ոմանք, որոնք հակառակում էին, թէ յարութիւն չկայ, մօտենալով հարցրին նրան եւ ասացին. 28 «Վարդապետ, Մովսէսը մեզ համար գրել է. «Եթէ մԵկի եղբայրը, որը կին ունի, մեռնի, եւ նա անժառանգ լինի, թող նրա եղբայրը առնի այդ կնոջը եւ իր եղբօր համար զաւակ հասցնի»: 29 Արդ, եօթը եղբայրներ կային. առաջինը կին առաւ եւ անժառանգ մեռաւ: 30 Նրան առաւ նաեւ երկրորդը. եւ նա Էլ անժառանգ մեռաւ: 31 Նրան առաւ նաեւ երրորդը. եւ նոյն ծեւով՝ եօթն Էլ... Եւ ժառանգներ չթողեցին: 32 Մեռաւ եւ կինը: 33 Արդ, յարութեան ժամանակ նրանցից ում կինը կը լինի, որովհետեւ եօթն Էլ նրան կին առան: 34 Յիսուս պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Այս աշխարհի որդիները կին են առնում եւ մարդու են գնում. (այս ց165) 35 իսկ նրանք, որոնք արժանի կը լինեն այն աշխարհին հասնելով եւ մեռեներից յարութիւն առնելու, ոչ կին են առնում եւ ոչ էլ մարդու են գնում, (այս ց165) 36 բանի որ

այլեւս մեռնել անգամ չեն կարող, որովհետեւ հրեշտակների նման են եւ Աստծու որդիներ, քանի որ յարութեան որդիներ են: **37** Իսկ թէ մեռելները յարութիւն են առնում, Մովսէսն ել այդ գոլշակեց մորենու օրինակի մէջ, ինչպէս որ ասում է Տիրոջ մասին՝ «Աստուած Աբրահամի, Աստուած Իսահակի եւ Աստուած Յակոբի»: **38** Իսկ Աստուած մեռելների Աստուածը չէ, այլ՝ ողջերի, որովհետեւ բոլորը նրա համար կենդանի են»: **39** Օրենսգետներից ոմանք նրան պատասխանեցին եւ ասացին. «Վարդապէտ, լալ ասացիր»: **40** Եւ այլեւս ոչ ոք չէր համարձակում նրան որեւէ քան հարցնել: **41** Յիսուս նրանց էլ ասաց. «Քրիստոսի համար ինչպէս են ասում, թէ Դաւթի որդին է. **42** քանի որ Դաւթին ինքը Սաղմոսների գրքում ասում է. «Տերն ասաց իմ Տիրոջը՝ նստիր իմ աջ կողմում, **43** մինչեւ որ քո թշնամիներին ոտքերիդ պատուանդան դնեմ»: **44** Իսկ արդ, եթէ Դաւթիթ նրան Տէր է կոչում, Նա ինչպէս նրա որդին կը լինի»: **45** Եւ մինչ ամբողջ ժողովուրդը լսում էր, ասաց իր աշակերտներին. **46** «Զգոլշացք օրենսգետներից, որոնք ուզում են պատմուաններով շրջել եւ պիրում են ողջոյններ ընդունել հրապարակներում ու առաջին աթոռները գրաւել ժողովարաններում եւ պատույ տեղերը նստել ընթրիքների ժամանակ, **47** որոնք իւրացնում են այրիների տները եւ ձեւականօրէն երկարում են իրենց աղօթքները: Նրանք աւելի խիստ դատավճիռ պիտի ստանան»:

21 Եւ Յիսուս նայեց ու տեսաւ մեծահարուստներին, որոնք տաճարի գանձանակի մէջ իրենց նուերներն էին գցում: **2** Տեսաւ եւ մի աղքատ այրի կնոջ, որ երկու լուսայ զցեց այնտեղ: **3** Եւ ասաց. «Եշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ այդ աղքատ այրին աւելի զցեց, քան բոլորը: **4** Նրանք ամէնքը իրենց կուտակածներից զցեցին Աստծուն տրուած նուերների մէջ, իսկ նա իր կարօտութեան մէջ իր ունեցած ամբողջ ապրուստը զցեց»: **5** Եւ երբ ոմանք տաճարի մասին ասում էին, թէ զեղեցիկ քարերով եւ աշտարակներով է զարդարուած, նա ասաց. **6** «Այդ բոլորը, որ տեսնում էք, պիտի զան օրեր, երբ այնտեղ չպիտի թողնուի քար քարի վրայ, որ չքանդուի»:

7 Յարցրին նրան եւ ասացին. «Վարդապէտ, երբ կը լինի այդ, եւ ինչ կը լինի նշանը, երբ այդ պատահելու լինի»: **8** Եւ նա ասաց. «Զգոյշ կացէք, չխարուէք. որովհետեւ շատերը պիտի զան իմ անունով եւ պիտի ասեն թէ՝ ես եմ Քրիստոսը, եւ թէ՝ ժամանակը մօտեցաւ. նրանց յետեւից զգնաք: **9** Եւ երբ լսէք պատերազմների եւ խորվութիւնների մասին, չզարհուրէք. որովհետեւ պիտիք է, որ նախ այդ քաները պատահեն. բայց աշխարհի վախճանը շուտով չի լինելու»: **10** Այն ժամանակ ասաց նրանց. «Ազգ ազգի դէմ պիտի ենի, եւ թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ. **11** Եւ մեծ երկրաշարժներ ու տարբեր տեղերում սովու ժանտախտ պիտի լինեն. պիտի լինեն արհաւիրքներ եւ մեծամեծ նշաններ երկնքից: **12** Բայց այս բոլորից առաջ ձեր վրայ ձեռք պիտի դնեն եւ պիտի հալածեն, ժողովարանների ու բանտերի պիտի մատնեն ձեզ եւ կուսականների ու թագաւորների առաջ պիտի տանեն ձեզ իմ անուան համար: **13** Եւ ձեզ համար այդ պիտի լինի առիթ վկայութեան: **14** Ալո, ձեր մտքում դրէք սա. նախօրօք մի՛ մտահոգուէք պատասխան տալու համար, **15** որովհետեւ ես ձեզ կը տամ բերան եւ իմաստութիւն, որին չեն կարողանայ հակառակել կամ պատասխան տալ ձեր բոլոր հակառակորդները: **16** Դուք պիտի մատնուէք եւ ծնողներից, եւ եղայրներից, եւ ազգականներից, եւ բարեկամներից, ու ձեզնից ոմանց պիտի սպանեն: **17** Եւ պիտի ատուէք բոլորից իմ անուան համար: **18** Բայց ձեր գիմից մի մազ անգամ չպիտի կորչի: **19** Եւ ձեր համբերութեամբ պիտի շահէք ձեր հոգիները»: **20** «Բայց երբ տեսնէք երուսաղէմը՝ շրջապատուած զօրքերով, այն ժամանակ իմացէք, որ նրա աւերումը մօտ է: **21** Այն ժամանակ նրանք, որ Յրեաստանում են, թող փախչեն լեռները, եւ նրանք, որ երուսաղէմի մէջ են, թող խոյս տան, իսկ նրանք, որ գաւառներում են, թող քաղաք չմտնեն, **22** որովհետեւ դրանք վրէժիսնորութեան օրեր են, որպէսզի կատարուեն բոլոր գրուածները: **23** Բայց այն օրերին վայ է յիշներին եւ ստնտուներին, որովհետեւ մեծ տագնաապ պիտի լինի երկրի վրայ եւ բարկութիւն՝ այս ժողովրդի հանդեպ: **24** Նրանք սրի

պիտի քաշուեն, գերի պիտի տարուեն բոլոր հեթանոսներից. Եւ Երուսաղէմը ոտքի կոխան պիտի լինի ազգերից, մինչեւ որ լրանան հեթանոսների ժամանակները»: 25 «Եւ նշաններ պիտի լինեն արեգակի, լրւնի եւ աստղերի վրայ: Եւ երկրի վրայ պիտի լինի հեթանոսների տագնաա՝ ծովի եւ խռովութեան նման ահեղ ձայնի պատճառով, 26 աշխարհի վրայ գալիք պատահարների վախից եւ նախազգացումից մարդիկ պիտի մեռնեն, որովհետեւ երկնքի գօրութիւնները պիտի շարժուեն: 27 Եւ այն ժամանակ պիտի տեսնեն մարդու Որդուն եկած՝ ամպերի վրայ, գօրութեամբ եւ մեծ փառքով: 28 Եւ երբ սկսուի այս բանը լինել վեր կացէք եւ ձեր գլուխները բարձրացրէք, որովհետեւ մօտ է ձեր փրկութիւնը»: 29 Եւ նրանց ասաց մի առակ. «Նայեցէք թգենուն եւ ամեն մի ծառի. 30 Երբ իրենց բողոքը ցոյց են տալիս, տեսնում էք այն ու դրանից իմանում էք, որ մօտ է ամառը: 31 Նոյնպէս եւ դուք, երբ տեսնէք այս բոլորը կատարուած, իմացէք, որ Աստծու արբայութիւնը մօտ է: 32 ճշմարիտ են ասում ծեզ, որ այս սերունդը չափուի անցնի, մինչեւ որ այս բոլորը կատարուի: 33 Երկինքը եւ երկիրը կ'անցնեն, բայց իմ խօսքերը չեն անցնի: 34 «Զգոյն եղէք ինքներդ ծեզնից. գուցէ ձեր սրտերը ծանրանան զեխութեամբ եւ հարբեցողութեամբ ու աշխարհիկ հոգսերով. Եւ յանկարծակի հասնի ձեր վրայ այն օրը. 35 որովհետեւ այդ օրը որոգայթի նման պիտի հասնի այն ամենքի վրայ, որոնք բնակլում են երկրագնդի ամբողջ երեսին: 36 Արթոնն կացէք այսուհետեւ, ամեն ժամ աղջոք արէք, որպէսզի կարողանաք զերծ մնալ այն ամենից, որ լինելու է, եւ արժանի լինէք կանգնելու մարդու Որդու առաջ»: 37 Եւ ցերեկը ուսուցանում էր տաճարի մէջ, իսկ գիշերները ենում էր, մնում այն լերան վրայ, որը կոչուում էր Զիթենեաց: 38 Եւ ամբողջ ժողովուրդ առաւտոները Վաղ շտապում էր նրան մօտ՝ տաճարում նրան լսելու համար:

22 Մօտեցաւ Բաղարջակերաց տօնը, որը կոչում էր Պասեր: 2 Իսկ քահանայապետներն ու օրէնսգէտները հնար էին փնտռում, թէ ինչպէս սպանեն նրան, բայց վախենում էին ժողովրդից: 3 Ապա

սատանան մտաւ Իսկարիովտացի կոչուած Յուդայի մէջ, որ Տասներկուուսի թլում էր: 4 Սա գնաց բանակցեց քահանայապետների, օրէնսգէտների եւ ժողովրդի իշխանաւորների հետ, որ Ցիսուսին նրանց մատնի: 5 Նրանք ուրախացան եւ խոստացան նրան արծաթ տայ: 6 Եւ նա յանձն առաւ ու պատեհ առջի էր փնտռում նրան մատնելու նրանց՝ ամբոխից մեկուսի: 7 Եկաւ Բաղարջակերաց օրը, երբ օրէնք էր մորթել Պասերը: 8 Եւ նա ուղարկեց Պետրոսին եւ Ցովիաննեսին ու ասաց. «Գնացէք, պատրաստեցէք մեզ համար Պասերի ընթրիքը, որ ուտենք»: 9 Եւ նրանք ասացին. «Ո՞ւր ես ուզում, որ պատրաստենք»: 10 Եւ նրանց ասաց. «Ահա, երբ քաղաք մտնէք, ճեզ կը հանդիպի մի մարդ՝ ջրի սափորը բարձած. գնացէք նրա յետեւից այն տունը, ուր նա կը մտնի: 11 Եւ կ'ասէք տանտիրոջը. «Կարդապեար թեզ ասում է՝ ո՞ւր է այն իհլրասրահը, որտեղ աշակերտներիս հետ պիտի ուտեմ Պասերի ընթրիքը»: 12 Եւ նա ճեզ ցոյց կը տայ զարդարուած մի մեծ վերնատուն, եւ այնտեղ կը պատրաստէք»: 13 Եւ աշակերտները գնացին գտան, ինչպէս որ իրենց ասել էր. Եւ պատրաստեցին Պասերը: 14 Եւ երբ ժամը հասաւ, սեղան նստեց, եւ տասներկու առաքեալներն ել՝ իր հետ: 15 Եւ նրանց ասաց. «Յոյժ ցանկացայ այս Պասերի ընթրիքը ուտել ճեզ հետ, քանի դեռ չեմ չարչարուել: 16 Բայց ասում եմ ճեզ, թէ այլեւս չեմ ուտելու սրանից, մինչեւ որ Պասերը կատարուի Աստծու արբայութեան մէջ»: 17 Եւ, բաժակը վերցնելով, գոհութիւն յայտնեց Աստծուն եւ ասաց. «Առէք այս եւ բաժանեցէք ձեր մէջ. 18 ասում եմ ճեզ, թէ այսուհետեւ որթատունկի բերքից չեմ խմելու, մինչեւ որ գայ Աստծու արբայութիւնը»: 19 Եւ հաց վերցնելով՝ գոհութիւն յայտնեց Աստծուն, կտրեց, տուեց նրանց եւ ասաց. «Այս է իմ մարմինը, որ շատերի համար է տրուած. այս արէք իմ յիշատակի համար»: 20 Նոյնպէս եւ բաժակը վերցրեց ընթրիքից յետոյ եւ ասաց. «Այս բաժակը նոր Ուխտ է իմ արիւնով՝ ճեզ համար թափուած: 21 Բայց ահաւասիկ իմ մատնիչի ճեռքը ինձ հետ այս սեղանի վրայ է: 22 Եւ մարդու Որդին աշխարհից կը գնայ ըստ սահմանուածի, բայց

վայ այն մարդուն, ում ձեռքով կը մատնուի»: 23 Եւ նրանք սկսեցին հարցնել իրար մէջ, թէ իրենցից ովք է, որ այդ անելու է: 24 Եւ նրանց մէջ հակածառութիւն առաջացաւ, թէ իրենցից ովք պիտի մեծ համարուի: 25 Եւ նա նրանց ասաց. «Ազգերի թագաւորները տիրում են իրենց ժողովութիւնների վրայ, եւ նրանք, որ իշխում են նրանց վրայ, բարերարներ են կոչում: 26 Բայց դուք այդպէս չինեք, այ՝ ով որ մեծ է ձեր մէջ, թող լինի ինչպէս կրտսերը, իսկ առաջնորդը՝ ինչպէս սպասաւորը: 27 Ո՞վ է մեծ, սեղան նստո՞ղ, թէ սպասաւորը: Չէ՞ որ՝ սեղան նստողը: Բայց ես ձեր մէջ եմ իրեւ սպասաւոր»: 28 «Եւ դուք էք, որ իմ փորձութիւնների մէջ ինձ հետ էիք մնում մինչեւ այժմ: 29 Եւ ես խոստանում եմ ձեզ, - ինչպէս եւ իմ Հայրը ինձ խոստացաւ տալու արքայութիւնը, - 30 որ ուտեք եւ խմեք իմ սեղանից իմ արքայութեան մէջ եւ նստեք տասներկու գահերի վրայ՝ դատելու Խրայելի տասներկու ցեղերը»: 31 Եւ Տէրն ասաց. «Սիմն, Սիմն, ահա սատանան ուզէց ձեզ ցորենի նման մաղել: 32 Բայց ես աղօթեցի քեզ համար, որպէսզի քո հաւատար չպակասի, եւ դու, երբ վերադառնա ինձ, հաստատես քո եղրայրներին»: 33 Եւ Պետրոսն ասաց. «Տէր, պատրաստ եմ քեզ հետ զնալ եւ քանտ, եւ դեպի մահ»: 34 Եւ նա նրան ասաց. «Ասում եմ քեզ, Պետրոս, այսօր դեռ աքաղաղը կանչած չպիտի լինի, մինչեւ որ դու երեք անգամ ուրանաս՝ ասելով, թէ ինձ չես ճանաչում»: 35 Եւ նրանց ասաց. «Երբ ուղարկեցի ձեզ առանց քսակի, մահսաղի եւ կօշիկների, միթէ որեւէ քանի կարօտ մնացիք»: 36 Եւ նրանք ասացին՝ եւ ոչ մի քանի: Ապա ասաց. «Խսկ այժմ՝ ով որ քսակ ունի, թող վերցնի այն, նոյնպէս եւ՝ մահսաղ. իսկ ով որ չունի, թող վաճառի իր վերաբերուն եւ իր համար սուր զնի: 37 Բայց ասում եմ ձեզ, այս եւս, որ գրուած է, պետք է, որ կատարուի իմ վրայ, թէ՝ «Անօրէնների հետ դասուեց». որովհետեւ, ինչ որ ինձ համար է գրուած, կատարուելու վրայ է»: 38 Եւ նրանք ասացին. «Տէր, ահաւասիկ այստեղ երկու սուր կայ»: Եւ նրանց ասաց. «Բաւական են»: 39 Եւ Յիսուս ըստ իր սովորութեան ելաւ զնաց Զիթենեաց լեռը. նրա յետեւից զնացին եւ աշակերտները:

40 Երբ տեղ հասաւ, ասաց նրանց. «Աղօթքի կանգնեցէք, որ փորձութեան մէջ չնկնէք»: 41 Եւ ինքը հեռացաւ նրանցից մօտ մի քարոնկեց, ծնրադրեց, աղօթում էր եւ ասում. 42 «Հայր, եթէ կամենում ես, այս բաժակը ինձնից հեռացրոն, բայց ոչ թէ իմ կամքը, այլ քոնը թող լինի»: 43 Եւ նրան երկնքից երեւաց մի հրեշտակ եւ ուժ էր տախս նրան. նա տագնապի մէջ էր եւ ամբողջ հոգով էր աղօթում: 44 « Եւ նրանից քրտինքը հոսում էր արեան կաթիլների նման՝ շիրշիր գետին թափուելով: 45 Եւ վեր կենալով աղօթքից՝ եկաւ աշակերտների մօտ, նրանց քնած գուալ տրտութիւնից 46 Եւ նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ էք քնել. վեր կացէք, աղօթեցէք, որպէսզի փորձութեան մէջ չընկնէք»: 47 Եւ մինչ նա դեռ խօսում էր, ահա երեւաց մի ամբոխ. եւ նա, որ Յուլիա էր կոչում, Տասներկուսից մէկը, առաջնորդում էր նրանց. երբ Յուլյան մօտեցաւ Յիսուսին, համբուրեց նրան, որովհետեւ այն նշանն էր տուել նրանց, թէ՝ «Ում հետ ես համբուրուեմ, նայ Ե, նրան քոնեցէք»: 48 Յիսուս նրան ասաց. «Յուլյա, համբուրելի՞վ ես մատնում մարդու Որդուն»: 49 Երբ նրա շուրջը գտնուողները տեսան եղածը, նրան ասացին. «Տէր, սրով նրանց հարուսածնեք»: 50 Եւ աշակերտներից մէկը հարուածեց քահանայապետի ծառային եւ կտրեց դէն զցեց նրա աջ ականջը: 51 Յիսուս պատախանեց եւ ասաց. «Թոյլ տուեք, բայ է եղածը»: Եւ դիպչելով ականջին՝ այն քժկեց: 52 Եւ իր վրայ եկած քահանայապետներին, տաճարի իշխանաւորներին եւ ծերերին ասաց. «Ինչպէս աւազակի՞ վրայ էք գալիս սրերով ու մահակներով. 53 միշտ ձեզ հետ էի տաճարում, եւ դուք ինձ վրայ ձեռք չերկարեցիք. սական այս է ձեր ժամը եւ խաւարի իշխանութեան գօրութիւնը»: 54 Եւ բռնելով նրան՝ տարան եւ մտցրին քահանայապետի տունը. իսկ Պետրոսը հեռուից գնում էր նրա յետեւից: 55 Երբ գաւթի մէջ կրակ վառեցին եւ նստեցին շուրջը, Պետրոսն էլ նստեց նրանց մէջ: 56 Մի աղախին տեսաւ նրան կրակի լոյսի մօտ նստած, հայեացքը սեւեռեց նրան եւ ասաց. «Սա Ել էր նրանցից, որ նրա հետ էին» 57 իսկ Պետրոսն ուրացաւ ու ասաց. «Ես նրան չեմ ճանաչում, ով կին»: 58 Եւ քիչ յետոյ մէկ ուրիշը

տեսաւ նրան եւ ասաց. «Դո՞ւ Ել նրանցից ես»: Պետրոսն ասաց. «Ո՞վ մարդ, ես նրանցից չեմ»: 59 Եւ երբ մի ժամ Ել անցաւ, մեկ ուրիշը վիճում էր եւ ասում. «Ենշտ որ սա Ել նրա հետ էր, որովհետեւ գալիխացի է»: 60 Պետրոսն ասաց. «Ո՞վ մարդ, զգիտեմ այդ ինչ ես խօսում»: Եւ նոյն պահին, մինչ նա այս ասում էր, աքաղաղը կանչեց: 61 Տերը դարձաւ եւ նայեց Պետրոսին. Եւ Պետրոսը յիշեց Տիրոց խօսքը, որ ասել էր իրեն. «Դեռ աքաղաղը չկանչած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս, թէ ինձ չես ճանաչում»: 62 Եւ Պետրոսը դուրս ենթերով՝ դառնօրին լաց եղաւ: 63 Եւ այն մարդիկ, որ նրան պահպանում էին, ծիծաղում էին նրա վրայ եւ խփում, 64 ծածկում էին նրա երեսը եւ տանջում, հարցում էին նրան եւ ասում. «Մարգարեացիր՝ ո՞վ է, որ քեզ խփեց»: 65 Եւ հայիոյերով՝ ուրիշ շատ բաներ ել էին ասում նրա երեսին: 66 Եւ երբ լոյսը բացուեց, հաւաքուեց ժողովրդի ծերակոյտը՝ քահանայապետներ եւ օրենսգետներ, եւ Յիսուսին բաշեցին բերին իրենց ատեանի առաջ եւ ասացին. «Եթե դու ես Քրիստոսը, ասսա մեզ»: 67 Նրանց ասաց. «Եթե ձեզ ասեմ իսկ, չէք հաւատոյ: 68 Եւ եթե ես ձեզ հարցնեմ, ինձ պատասխան չէք տայ կամ չէք արձակի ինձ: 69 Բայց սրանցի յետոյ մարդու Որդին պիտի նստի Աստծու զօրութեան աջին»: 70 Եւ ամենքը միասին ասացին. «Ուրեմն դու Աստծու Որդին ես»: Եւ նա նրանց ասաց. «Դուք ասում էք, թէ ես եմ»: 71 Եւ նրանք ասացին. «Ել ինչ վկայութիւն է պետք մեզ, որովհետեւ մենք ինքներս լսեցինք նրա բերանից»:

23 Եւ նրանց ամբողջ բազմութիւնը, վեր կենալով, նրան տարաւ Պիղատոսի մօտ: 2 Եւ սկսեցին ամբաստանել նրան եւ ասել. «Գտանք սրան, որ մոլորեցնում էր մեր ազգը, արգելում էր կայսրին հարկեր տալ եւ ինքն իր մասին ասում էր, թէ՝ Քրիստոսն է, թագաւոր»: 3 Իսկ Պիղատոսը հարցրեց նրան եւ ասաց. «Հրեաների թագաւորը դո՞ւ ես»: Նա պատասխանեց նրան եւ ասաց. «Դու ասացիր»: 4 Պիղատոսը քահանայապետներին եւ ժողովրդին ասաց. «Այս մարդու մեջ ես որեւէ յանցանք չեմ գտնում»: 5 Իսկ նրանք պնդում էին եւ ասում, թէ ըմբոստութեան է մորս ժողովրդին, քարոզում է ամբողջ

Հրեաստանում՝ Գալիխայից սկսած մինչեւ այստեղ: 6 Իսկ Պիղատոսը, երբ լսեց Գալիխայի մասին, հարցրեց, թէ այդ մարդը գալիխացի է: 7 Եւ երբ իմացաւ, թէ Յերովդիսի իշխանութիւնից է, յանձնեց, որ նրան տանեն Յերովդիսի մօտ, որովհետեւ այդ օրերին նա էլ Երուսաղեմում էր: 8 Եւ երբ Յերովդիսը տեսաւ Յիսուսին, շատ ուրախացաւ, որովհետեւ երկար ժամանակից ի վեր ցանկանում էր նրան տեսնել, քանի որ յաճախ լսում էր նրա մասին եւ ակնկալութիւն ուներ նրա ձեռքով կատարուած որեւէ նշան տեսնել: 9 Յերովդիսը նրան հարցաքննեց շատ խօսքերով, իսկ Յիսուս նրան ոչ մի պատասխան չտուեց: 10 Քահանայապետներն ու օրենսգետները վեր էին կենում եւ նրան բուռն կերպով ամբաստանում: 11 Յերոդիսն էլ, իր զօրականներով հանդերձ, արհամարհեց նրան եւ ծիծաղերով նրա վրայ՝ սպիտակ զգեստներ հազցնել տուեց նրան ու վերստին յանձնեց, որ տանեն նրան Պիղատոսի մօտ: 12 Եւ Պիղատոսն ու Յերովդիսը այդ օրերին բարեկամներ եղան, որովհետեւ առաջ իրար թշնամիներ էին: 13 Պիղատոսը կանչեց քահանայապետներին, իշխանաւորներին եւ ժողովրդին ու ասաց. 14 «Այս մարդուն բերեցիք ներկայացրիք ինձ, որպէս ժողովրդին մոլորեցնողի. Եւ ահաւասիկ ձեր առաջ դատաքննութիւն արեցի եւ այս մարդու մեջ չգտայ մեկն այն յանցանքներից, որոնցով դուք ամբաստանում եք նրան: 15 Եւ ոչ ել՝ Յերովդիսը, որի մօտ հրամայեցի, որ Յիսուսին տանեն: 16 Արդ, նա մահուան արժանի ոչինչ չի արել, նրան գանահարել կը տամ եւ կ'արձակեմ» 17 (որովհետեւ հարկաւոր էր իրաքանչիւր տօնի առթիւ մի բանտարկեալ արձակել նրանց համար): 18 Եւ նրանք ամբողջ բազմութեամբ աղաղակում էին եւ ասում. «Նրան վերացրն եւ արձակիր մեզ համար Բարաբային» 19 (որը քաղաքում պատահած մի խօսութեան եւ սպանութեան համար բանտարկուել էր): 20 Պիղատոսը նորից սկսեց խօսել, որովհետեւ կամենում էր Յիսուսին արձակել: 21 Եւ նրանք կրկին աղաղակում էին ու ասում. «Խամչը հանդիր նրան»: 22 Եւ նա երրորդ անգամ ասաց նրանց. «Ի՞նչ չար բան է արել սա. նրա վրայ մահուան արժանի որեւէ

յանցանք չգտայ. սրան գանահարել կը տամ եւ կ'արձակեմ»: 23 Իսկ նրանք բարձրածայն ստիպում եին եւ ուզում, որ նրան խաչը հանի: Եւ նրանց ու քահանայապետների ձայները աւելի ուժեղանում եին: 24 Եւ Պիդատոսը հաւանութիւն տուեց, որ նրանց պահանջը կատարուի: 25 Նա արձակեց Բարաբրային, որը խոռվութեան եւ սպանութեան համար բանտ էր նետուած, եւ որին էլ հենց ուզում եին. իսկ Յիսուսին յանձնեց նրանց կամքին: 26 Երբ նրան առան զնացին, բռնեցին Սիմոն Կիւրենացի անունով մէկին, որը հանդից էր գալիս. նրա վրայ դրեցին խաչը, որ այն քերի Յիսուսի յետեւից: 27 Եւ նրա յետեւից գնում էր ժողովրդի մի մեծ բազմութիւն եւ կանայք, որոնք կոծում եին ու ողբում նրան: 28 Յիսուս դարձաւ եւ ասաց նրանց. «Երուսաղէմի դուստրեր, ինձ վրայ լաց մի եղէք, այլ լաց եղէք ձեր եւ ձեր որդիների վրայ, 29 որովհետեւ օրեր պիտի գան, երբ մարդիկ պիտի ասեն՝ «Երանի չքեր կանանց եւ նրանց, որոնք բնաւ չծնեցին եւ չդիեցրին»: 30 Այն ժամանակ մարդիկ պիտի սկսեն ասել լեռներին, թէ՝ ընկէք մեր վրայ, եւ բլուրներին, թէ՝ ծածկեցէք մեզ, 31 որովհետեւ, երբ դալար փայտին այսպէս անեն, չորին ինչ կը պատահի»: 32 Ուրիշ երկու չարագործներ էլ բերեցին՝ նրա հետ սպանելու համար: 33 Երբ հասան Գագաթ կոչուած տեղը, այնտեղ նրան խաչը հանեցին. եւ չարագործներին էլ՝ մէկին աջ կողմը, միւսին ձախ կողմը՝ խաչեցին: 34 Եւ Յիսուս ասաց. «Հայր, ներին դրանց, որովհետեւ չփառեն, թէ ինչ են անում»: Եւ նրա զգեստները բաժանելու համար վիճակ գեցիցն: 35 Իսկ ժողովուրդը դիտում էր. իշխանաւորները նրանց հետ միասին ծաղրում եին նրան եւ ասում. «Ուրիշներին ազատեց, թողինքն իրեն էլ ազատի, եթէ դա է Քրիստոսը՝ Աստծու ընտրեալ Որդին»: 36 Չինուորներն էլ ծաղրում եին նրան. առաջ էին գալիս, քացախ էին մատուցում նրան եւ ասում. 37 «Եթէ դու ես իրեաների թագաւորը, փրկիր ինքո՞ք»: 38 Եւ նրա խաչի վրայ մի գրութիւն կար՝ գրուած յունարեն, լատիներեն եւ երայերեն գրերով, թէ՝ սա է իրեաների արքան: 39 Իսկ կախուած չարագործներից մէկը հայիոյում էր նրան եւ ասում. «Դու չես Քրիստոսը. փրկիր ինքո՞ք եւ մեզ»: 40 Նրա

ընկերը նրան սաստելով՝ պատասխան տուեց եւ ասաց. «Աստծուց չես վախենում, դու, որ նոյն պատիճն ես կրում: 41 Եւ մենք իրաւացիօրէն արժանի հատուցումն ենք ստանում այն գործերի համար, որ կատարեցինք, իսկ սա որեւէ վատ բան չի արել»: 42 Եւ ասաց Յիսուսին. «Յիշիր ինձ, Տէր, երբ գաս քո թագաւորութեամբ»: 43 Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Եշմարիտ եմ ասում քեզ, այսօր ինձ հետ դրախտում կը լինես»: 44 Եւ համարեա կեսօր էր. եւ խաւար եղաւ ամբողջ երկրի վրայ մինչեւ ժամը երեքը. արեգակը խաւարեց: 45 Եւ տաճարի վարագոյրը մէջտեղից պատուեց: 46 Եւ Յիսուս բարձրածայն աղաղակեց եւ ասաց. «Հայր, քո ձեռքն եմ աւանդում իմ հոգին»: Երբ այս ասաց, հոգին աւանդեց: 47 Եւ հարիւրապետը, տեսնելով ինչ որ պատահեց, փառաւորեց Աստծուն եւ ասաց. «Իսկապէս այս մարդը արդար էր»: 48 Եւ ամբողջ ժողովուրդը, որ եկել էր ու դիտում էր այս տեսարանն ու կատարուածը, ծեծում էր կուրծքը եւ վերադառնում: 49 Նրա բոլոր ծանօթներն էլ կանգնել եին հեռուում. եւ կանայք, որոնք Գալիխայից նրա յետեւից եին եկել, տեսնում եին այս բաները: 50 Եւ ահա Յովսէփ անունով մի մարդ կար իրեաների Արիմաթէ քաղաքից: Նա իրեաների խորհրդի անդամ էր, բարեգործ եւ արդար մի մարդ 51 (սա չէր միաբանել նրանց մտադրութիւններին ու գործերին): Եւ ինքն էլ էր սպասում Աստծու թագաւորութեամբ: 52 Սա Պիդատոսի մօտ գալով՝ ուզեց Յիսուսի մարմնը: 53 Եւ նրան խաչից իշեցնելով՝ փաթաթեց պատանքով ու դրեց վիմափոր գերեզմանի մէջ, որտեղ բնաւ ոչ ոք չէր դրուած: 54 Եւ օրը ուրբաթ էր, ու լուսանում էր շաբաթը: 55 Եւ Յովսէփի յետեւից գնում էին կանայք, որոնք Գալիխայից եին եկել Յիսուսի հետ. նրանք տեսան գերեզմանը, եւ թէ ինչպէս նրա մարմինը այնտեղ դրուեց: 56 Վերադարձան, իններ եւ իւղեր պատրաստեցին ու շաբաթ օրը, օրէնքի համաձայն, հանգիստ արեցին:

24 Բայց կիրակի օրը, առաւօտեան շատ վաղ, կանայք գերեզման եկան՝ բերելով իրենց պատրաստած խնկերը. նրանց հետ ու ուրիշ կանայք: 2 Եւ բարը գերեզմանից գլորած գտան

3 ու ներս մտնելով՝ Տեր Յիսուսի մարմինը չգտան: 4 Եւ մինչ նրանք զարմացած էին այդ բանի վրայ, ահա լուսաւոր զգեստներով երկու մարդիկ հասան նրանց մօտ: 5 Եւ երբ կանայք զարհուրեցին ու իրենց երեսը գետին խոնարհեցրին, մարդիկ ասացին. «Ի՞նչն ողջին մեռեների մէջ էք փնտում: 6 Այստեղ չէ, այլ՝ յարեաւ: Յիշեցէք՝ ինչպէս խօսեց նա ձեզ հետ, երբ Գալիլիայում էր. 7 ասում էր, թէ պէտք է, որ մարդու Որդին մեղաւոր մարդկանց ձեռքը մատնուի, խաչուի եւ երրորդ օրը յարութիւն առնի»: 8 Եւ նրանք յիշեցին նրա խօսքերը: 9 Եւ վերադարձան ու պատմեցին այս ամենը Տասնմէկին եւ բոլոր միւսներին: 10 Եւ Մարիամ Մագդաղենացին, Յովիաննան, Յակոբի մայր Մարիամը եւ նրանց հետ ուրիշ կանայք էին, որ այս բաները պատմեցին առաքեալներին: 11 Բայց նրանց խօսքերը բարբաջանք թուացին աշակերտներին, եւ չէին հաւատում նրանց: 12 Սակայն Պետրոսը վեր կացաւ եւ վազեց դեպի գերեզման, նայեց ու տեսաւ, որ կտաները միայն կային: Եւ գնաց՝ մորում զարմացած, թէ ինչ էր եղել: 13 Եւ ահա նոյն օրը աշակերտներից երկուսը գնում էին մի գիւղ, որի անունը Էմմաւուս էր, եւ որը Երուսաղէմից հեռու էր մօտ տասնմէկ կիլոմետր: 14 Եւ նրանք միմեանց հետ խօսում էին կատարուած բոլոր անցուդարձերի մասին: 15 Եւ մինչ նրանք խօսում էին ու վիճում, ինքը՝ Յիսուս մօտեցաւ ու գնում էր նրանց հետ: 16 Բայց նրանց աչքերը բռնուած էին, որպէսզի նրան շնանաշն: 17 Եւ նրանց ասաց. «Վյդ ինչ բամեր են, որոնց համար քայլելիս վիճում էք միմեանց հետ եւ տրտմած էք»: 18 Նրանցից մէկը, որի անունը Կոհեռպաս էր, ասաց նրան. «Երուսաղէմում միայն դո՛ւ ես, որ չես իմացել, թէ ինչեր կատարուեցին այնտեղ այս օրերին»: 19 Եւ նրանց ասաց՝ ինչ: Եւ նրանք ասացին Յիսուս Նազովրեցու մասին, որ եղաւ մարգարէ մարդ, հզօր՝ գործերով եւ խօսքերով, Աստծու եւ ամբողջ ժողովրդի առաջ, 20 եւ թէ ինչպէս մեր քահանայապետները եւ իշխանաւորները նրան մատնեցին մահուան դատաստանի ու խաչը հանեցին նրան: 21 Մենք ակնկալում էինք, թէ նա է, որ փրկելու է հարաւը. սակայն, այս բոլորով հանդերձ, այս երրորդ օրն է, որ այդ բաները կատարուեցին:

22 Այլ նաեւ մեզ զարմացրին մեր միջից մի քանի կանայք, որոնք վաղ առաւօտեան գերեզման էին գնացել 23 եւ նրա մարմինը չէին գտել. նրանք եկան եւ ասացին, թէ նաեւ մի տեսիլ էլ էին տեսել իրեշտակների, որոնք ասում էին նրա մասին, թէ կենդանի է: 24 Ազա մեզնից ումանք էլ գերեզման գնացին եւ գտան այնպէս, ինչպէս կանայք ասել էին: Բայց նրան չտեսան: 25 Եւ նա ասաց նրանց. «Ո՞վ անմիտ եւ թուլասիրտ մարդիկ, որ մժուարանում էք հաւատալ այն ամենին, որ ասացին մարգարէները: 26 Չք որ Քրիստոս պէտք է նոյն այդ չարչարանքները կրէր եւ այնպէս մտնէր իր փառքի մէջ»: 27 Եւ սկսած Մովսէսից ու բոլոր մարգարէներից՝ մեկնում էր նրանց այն բոլորը, ինչ գրուած է իր մասին բոլոր Գրքերում: 28 Երբ մօտեցան այն գիւղին, ուր գնում էին, Յիսուս պատճառ բռնեց, թէ ինքը գնալու է աւելի հեռու տեղ: 29 Իսկ նրանք շատ ստիպեցին նրան ու ասացին. «Մեզ մօտ գիշերիք, որովհետեւ երեկոյ է, եւ օրը տարածամել է»: Եւ նա ներս մտաւ՝ նրանց հետ այնտեղ գիշերելու: 30 Եւ երբ նա սեղան նստեց նրանց հետ, հաց վերցնելով՝ օրինեց, կտրեց այն եւ տուեց նրանց: 31 Եւ նրանց աշքերը բացուեցին ու ճանաչեցին նրան, իսկ ինքը նրանց աշքին աներենոյց եղաւ: 32 Եւ նրանք ասացին միմեանց. «Մեր սրտերն էլ միթէ չէին ճմլում մեր մէջ, մինչ նա ճանապարհին խօսում էր մեզ հետ. եւ ինչպէս էր մեզ բացատրում Գրքերը»: 33 Ազա անմիջապէս վեր կացան ու Երուսաղէմ վերադարձան եւ հաւաքուած գտան Տասնմէկին եւ նրանց հետ եղածներին, 34 որոնք ասում էին, թէ՝ «Խսկապէս յարեաւ Տերը եւ երեւաց Միմնին»: 35 Իսկ երկուսը պատմեցին այն, ինչ պատահել էր ճանապարհին, եւ թէ ինչպէս Յիսուս իրեն ճանաչել էր տուել նրանց՝ հաց կտրելու ժամանակ: 36 Մինչ դեռեւս նրանք այս էին խօսում, Յիսուս ինքը եկաւ կանգնեց նրանց մէջ եւ ասաց. «Խսաղաղութիւն ձեզ, ես եմ, մի վախեցէք»: 37 Իսկ նրանք զարհուրած վախենում եւ կարծում էին, թէ մի ոգի են տեսնում: 38 Եւ նրանց ասաց. «Ինչն էք իշխանաւոր, եւ ինչն էն եր սրտերում կասկածներ են ծագում. 39 տեսէք իմ ձեռքերն ու ոտքերը, որովհետեւ նոյն ինքն ես եմ. շօշափեցէք ինձ եւ

տեսէք, որովհետեւ ոգին մարմին եւ ոսկորներ չունի. ինչպէս տեսնում էք, **40** ես ունեմ»: **41** Եւ այս ասելով՝ ցյոյ տուեց նրանց իր ձեռքերն ու ոտքերը: **42** Եւ մինչ դեռեւս ուրախութիւնից չեին հաւատում եւ զարմացած էին, ասաց նրանց. «Այստեղ ուտելու բան ունէք»: **43** Եւ նրանք տուին նրան խորոված ծկան մի կտոր եւ մեղրախորհիսիւ: **44** Եւ նա առաւ կերաւ նրանց առաջ, իսկ մնացածները տուեց նրանց ու ասաց. **45** «Մրանք այն խօսքերն են, որ խօսեցի ձեզ հետ, մինչ ձեզ հետ էի, թէ՝ պէտք է կատարուեն այն ամէնը, որ գրուած են իմ մասին Մովսէսի օրէնքում, մարգարէների մէջ եւ սաղմոսներում»: **46** Այն ժամանակ բացեց նրանց մտքերը, որ հասկանան Գրքերը: **47** Եւ ասաց նրանց. «Այսպէս պէտք է չարչարուեր Քրիստոս, յարութիւն առներ մեռելներից երրորդ օրը, **48** եւ քարոզուեր նրա անունով ապաշխարութիւն եւ մեղքերի թողութիւն բոլոր ազգերի մէջ՝ Երուսաղէմից սկսած: **49** Եւ այս բաների վկաներ էք դուք: **50** Եւ ահա ես ուղարկում եմ Ձեզ իմ Յօր խոստումը, իսկ որւք նստեցէք Երուսաղէմ քաղաքում, մինչեւ որ Երկնքից զօրութեամբ զգեստաւորուէք»: **51** Ապա նրանց տարաւ հանեց մինչեւ Բեթանիա եւ, բարձրացնելով իր ձեռքերը, օրինեց նրանց: **52** Եւ մինչ նա օրինում էր նրանց, բաժանուեց նրանցից եւ դէպի Երկինք էր Վերանում: **53** Իսկ նրանք Երկրպագեցին Յիսուսին եւ մեծ ուրախութեամբ Վերադան Երուսաղէմ: Եւ միշտ տաճարում էին, գովաբանում եւ օրինաբանում էին Աստծուն:

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

1 Սկզբից էր Բանը, եւ Բանը Աստծու մօտ էր, եւ Բանը Աստուած էր: **2** Նա սկզբից Աստծու մօտ էր: **3** Ամեն ինչ նրանով եղաւ. եւ առանց նրան չեղաւ ոչինչ, որ եղել է: **4** Կեանքը նրանով էր: Եւ այդ կեանքը մարդկանց համար լոյս էր: **5** Եւ լոյսը խաւարի մեջ լուսաւորում է, եւ խաւարը նրան չնուածեց: **6** Կար մի մարդ՝ Աստծուց ուղարկուած. նրա անունը՝ Յովհաննէս: **7** Սա եկաւ որպէս վկայ, որպէսզի վկայի լոյսի մասին, որ բոլոր նրա միջոցով հաւատան: **8** Ինքը լոյսը չէր, այլ եկել էր, որ վկայի լոյսի մասին: **9** Վյո լոյսն էր ճշմարիտ լոյսը, որ լուսաւորում է ամեն մարդու, որ գալու է աշխարի: **10** Նա աշխարիի մեջ էր, եւ աշխարիը նրանով եղաւ, սակայն աշխարիը նրան չճանաչեց: **11** Իւրայինների մօտ եկաւ, բայց իւրայինները նրան ջնդունեցին: **12** Իսկ ովեր նրան ջնդունեցին, նրանց իշխանութիւն տուեց լինելու Աստծու որդիներ, նրանց, որոնք իր անուանը կը հաւատան: **13** Նրանք ոչ արիննից, ոչ մարմնի կամբից եւ ոչ էլ մարդու կամբից, այլ Աստծուց ծնուեցին: **14** Եւ Բանը մարմին եղաւ ու բնակուեց մեր մեջ, եւ տեսանք նրա փառքը, նման այն փառքի, որ Յայրն է տալիս Միածնին՝ լի շնորհով ու ճշմարտութեամբ: **15** Յովհաննէսը վկայում էր նրա մասին, աղաղակում եւ ասում. «Սա է, որի մասին ասացի: Նա, որ իմ յետելից էր գալու, ինձնից մեծ եղաւ, որովհետեւ ինձնից առաջ կար»: **16** Մենք բոլոր նրա լրիւութիւնից ստացանք շնորի՝ շնորիի փոխարէն. **17** որովհետեւ օրէնքը Մովսէսի միջոցով տրուեց, իսկ շնորիը եւ ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի միջոցով եղաւ: **18** Աստծուն ոչ ոք երբեք չի տեսել բացի միայն միածնին Որդուց, որ Յօր ծոցում է. նա յայտնեց Նրան: **19** Եւ Յովհաննէսի վկայութիւնը այս է. երբ հրեաները Երուսաղէմից քահանաներ ու դեւտացիներ ուղարկեցին նրա մօտ, որպէսզի հարցնեն նրան՝ դու ով ես, **20** նա խոստովանեց առանց վարաններու. խոստովանեց, թէ՝ եւ Քրիստոսը չեմ: **21** Ու նրան հարցրին՝ իսկ դու ով ես, Եղիան ես: Եւ նա ասաց՝ ոչ, չեմ: Իսկ դու մարգարէն ես: Նա պատասխանեց՝ ոչ: **22** Իսկ

ասա՞ մեզ՝ դու ով ես, որպէսզի պատասխան տանենք նրանց, որոնք մեզ ուղարկեցին. ինչ ես ասում քո մասին: **23** Նա ասաց. «Ես անապատում կանչողի ձայնն եմ, հարթեցէք Տիրոց ճանապարհը, ինչպէս ասաց Եսայի մարգարէն»: **24** Եւ եկողները փարիսեցիների կողմից էին: **25** Նրանք հարցրին նրան ու ասացին. «Խսկ դու ինչո՞ւ ես մկրտում, եթէ դու չես Քրիստոսը, ոչ էլ Եղիան եւ ոչ էլ մարգարէն»: **26** Յովհաննէսը պատասխան տուեց նրանց ու ասաց. «Ես ձեզ մկրտում եմ ջրով. ձեր մէջ կայ մէկը, որին դուք չէք ճնանաչում, **27** որ գալու է իմ յետելից, եւ որի կօշիկների կապերը արձակելու արժանի չեմ ես»: **28** Այս Բանը պատահեց Բեթարիայում, Յորդանանի միւս կողմում, ուր գտնում էր Յովհաննէսը եւ մկրտում: **29** Յետեւեալ օրը նա տեսալ Յիսուսին, որ գալիս էր դեպի իրեն, ու ասաց. «Ահա Գառն Աստուծոյ, որ վերացնում է աշխարիի մեղքը: **30** Սա՞ է նա, որի մասին ես ասում էի՝ իմ յետելից գալիս է մէկը, որ ինձնից մեծ եղաւ, որովհետեւ ինձնից առաջ կար: **31** Եւ ես չէի ճանաչում նրան, բայց որպէսզի յայտնի ինի Խրայէին, դրա համար ես եկայ ջրով մկրտելու»: **32** Յովհաննէսը վկայեց եւ ասաց. «Տեսայ Յոզին, որ իշնում էր Երկնիքը որպէս աղաւանի եւ հանգչում նրա վրայ: **33** Եւ ես չէի ճանաչում նրան. սակայն նա, ով ինձ ուղարկեց ջրով մկրտելու, նա ինձ ասաց. «Ում վրայ տեսնես, որ Յոզին իշնում էր Երկնիքը որպէս աղաւանի եւ հանգչում նրա վրայ: **34** Եւ ես տեսայ ու վկայեցի, թէ սա՞ է Աստծու Որդին»: **35** Յետեւեալ օրը դարձեալ այստեղ կանգնած էր Յովհաննէսը. նաեւ՝ իր աշակերտներից Երկուուր: **36** Եւ նայելով Յիսուսին, որ անցնում գնում էր, ասաց. «Լիհաւասկի Քրիստոս՝ Գառն Աստուծոյ»: **37** Երկու աշակերտները նրանից լսեցին, ինչ որ խօսեց, եւ գնացին Յիսուսի յետելից: **38** Երբ Յիսուս յետ դարձաւ եւ տեսալ նրանց, որ գալիս էին իր յետելից, ասաց նրանց. «Ի՞նչ էք ուղում»: Նրանք ասացին նրան. «Ռաբբի (որ թարգմանում է՝ Պարողապետ), ո՞ւր է քո օթեւանք»: **39** Նա նրանց ասաց. «Եկէք եւ տեսէք»: Եկան եւ տեսան, թէ որտեղ էր նրա օթեւանք. եւ այն օրը նրա մօտ գիշերեցին, որովհետեւ մօտ ժամը չորսն էր: **40** Սիմոն Պետրոսի եղբայր Անդրեասը մէկն էր այն

Երկուսից, որոնք լսեցին Յովհաննեսի ասածը եւ զնացին Յիսուսի յետելից: **41** Սա նախ գտնում է իր Եղբայր Սիմոնին ու նրան ասում է. «Գտանք Մեսիային» (որ թարգմանւում է՝ Քրիստոս): **42** Սա նրան տարաւ Յիսուսի մօտ: Նայերվ նրան՝ Յիսուս ասաց. «Դու Յովհաննի որդի Սիմոնն ես. դու պիտի կոչուես Կեփաս» (որ թարգմանւում է՝ «Պետրոս»): **43** Յաջորդ օրը Յիսուս որոշեց Գալիլիա մեկնել. գտաւ Փիլիպպոսին ու նրան ասաց. «Արքի իմ յետելից»: **44** Եւ Փիլիպպոսը Բերասայիայից էր, Անդրեասի եւ Պետրոսի քաղաքից: **45** Փիլիպպոսը գտնում է Նաթանայելին ու նրան ասում. «Ում մասին որ Մովսեսը օրենքի մեջ եւ մարգարեները գրել են, գտանք նրան՝ Յիսուսին՝ Յովհեփի որդուն, Նազարետ քաղաքից»: **46** Նաթանայելը նրան ասաց. «Խսկ կարելի՞ է, որ Նազարեթից մի որեւիցել լաւ բան դուրս գայ»: Փիլիպպոսը նրան ասաց. «Արք եւ տես»: **47** Երբ Յիսուս տեսաւ Նաթանայելին, որ իր մօտ էր գալիս, ասաց նրա մասին. «Ահա խսկական մի խրայելացի, որի մեջ նենգութիւն չկայ»: **48** Նաթանայելը նրան ասաց. «Որտեղից ես ինձ ճանաչում»: Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Փիլիպպոսը դեռ քեզ չկանչած, երբ թզենու տակ էիր, տեսայ քեզ»: **49** Նաթանայելը պատասխան տուեց նրան ու ասաց. «Ռաբբի, դու ես Աստծու Որդին, դու ես Խրայելի թագաւոր»: **50** Յիսուս պատասխան տուեց նրան ու ասաց. «Նրա համար ես հաւատում, որ քեզ ասացի, թէ՝ թզենու տակ տեսայ քեզ. դրանից շատ աւելի մեծ բաներ պիտի տեսնես»: **51** Եւ ասաց նրան. «Եշմարիտ, եշմարիտ եմ ասում ձեզ, պիտի տեսներ Երկինքը բացուած եւ Աստծու հեթշտակվներին՝ քարձրանալիս եւ իշնելիս մարդու Որդու վրայ»:

2 Գալիլիա հասնելու երրորդ օրը Կանա քաղաքում հարսանիք կար: Եւ Յիսուսի մայրը այնտեղ էր: **2** Հարսանիքի հրաւիրուեցին նաեւ Յիսուս եւ իր աշակերտները: **3** Եւ երբ գինին պակասեց, մայրը Յիսուսին ասաց. «Գինի չունեն»: **4** Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Ինչ ես ուզում ինձնից, ով կին, իմ ժամանակը դեռ չի հասել»: **5** Նրա մայրը սպասաւորներին ասաց. «Ինչ որ ձեզ ասի, արք»: **6** Վյնտեղ կային քարե վեց թակոյկներ՝ հրեաների

սովորութեան համաձայն մաքրուելու համար. նրանցից իւրաքանչիւրը շուրջ հարիւր լիտր տարողութիւն ուներ: **7** Յիսուս նրանց ասաց. «Լցրէք այդ թակոյկները ջրով»: Եւ լցրին բերներան: **8** Եւ ասաց նրանց. «Ճիմա վերցրէք եւ տարէք սեղանապետին»: Եւ նրանք տարան: **9** Եւ երբ սեղանապետը ճաշակեց գինի դարձած ջուրը ու չէր իմանում, թէ որտեղից է (բայց սպասաւորները, որոնք ջուր լցրին, գիտէին), **10** խօսեց վենայի հետ ու ասաց. «Ամեն մարդ նախ ընտիր գինին է մատուցում, եւ երբ հարբած են, այս ժամանակ՝ վատը: Խսկ դու ընտիր գինին մինչեւ հինա պահել ես»: **11** Յիսուս այս առաջին նշանն արեց Գալիլիայի Կանա քաղաքում որպէս սկիզբը նշանների եւ յայտնեց իր վառքը, ու նրա աշակերտները հաւատացին նրան: **12** Մրանից յետոյ Յիսուս Կափառնայում իջաւ իր մօր եւ իր Եղբայրների հետ. եւ այնտեղ մնաց միայն մի քանի օր: **13** Հրեաների զատիկը մօտ էր, եւ Յիսուս Երուսաղեմ ելաւ: **14** Եւ տաճարի մեջ գտաւ նրանց, որ վաճառում էին արջաներ, ոչխարներ, ոչխարներ եւ աղաւնիներ, ինչպես նաեւ՝ լումայափոխներ, որ նստած էին: **15** Եւ չուլանից խարազան շինեց ու բոլորին տաճարից դուրս հանեց. նաեւ՝ ոչխարներն ու արջաները. իսկ լումայափոխների պղնձադրամները ցիր ու ցան արեց եւ նրանց սեղանները շուր տուեց: **16** Խսկ աղաւնի վաճառողներին ասաց. «Դրանք այստեղից վերցրէք եւ իմ Յօր Տունը Վաճառատան մի վերածէք»: **17** Նրա աշակերտները յետոյ յիշեցին, որ գործած է. «Քո Տան Նկատմամբ իմ նախանձախնդրութիւնը ինձ պիտի ուտիի»: **18** Հրեաները նրան ասացին. «Բնչ նշան ցոյց կը տաս մեզ, թէ իրաւոնք ունես այդ բանն անելու»: **19** Պատասխաննեց նրանց Յիսուս եւ ասաց. «Քանդեցէք այդ տաճարը, եւ երեք օրուայ ընթացքում այն կը վերականգնեմ»: **20** Հրեաները նրան ասացին. «Քառաւունվեց տարում շինուեց այս տաճարը, իսկ դու երեք օրում այն վերականգնում ես»: **21** Բայց նա իր մարմնի տաճարի մասին էր խօսում: **22** Խսկ երբ մեռեներից յարութիւն առաւ, նրա աշակերտները յիշեցին, թէ այդ է, որ ասել էր. եւ հաւատացին Գրքին ու այն խօսքին, որ Յիսուս ասել էր: **23** Եւ երբ Յիսուս

զատկի տօնին Երուսաղեմում էր գտնւում, շատեր հաւատացին նրան, քանի որ տեսնում էին այն նշանները, որ կատարում էր: **24** Բայց Յիսուս անձամբ վստահութիւն չուներ նրանց նկատմամբ, որովհետեւ ինքն ամենքին ճանաչում էր **25** եւ կարիք չկար, որ որեւէ մէկը վկայէր մարդու մասին, քանի որ ինքն արդէն գիտէր, թէ ինչ կար մարդու հոգու մէջ:

3 Եւ փարիսեցիների մէջ Նիկոդեմոս անունով մի մարդ կար, որ հրեաների իշխանաւոր էր: **2** Սա զիշերով եկաւ նրա մօտ ու նրան ասաց. «Ուարքի, զիտենք, որ Աստծոց ես եկել որպես վարդապետ, որովհետեւ ոչ ոք չի կարող կատարել այն նշանները, որ դու ես անում, եթէ Աստուած նրա հետ չլինի»: **3** Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում քեզ, եթէ մէկը վերատին չծնուի, չի կարող Աստծու արքայութիւնը մտնել: **4** Նիկոդեմոսը նրան ասաց. «Ինչպէս կարող է ծնուել մի մարդ, որ ծեր է. միշտ կարելի է իր մօր որովայնը կրկին անգամ մտնել ու ծնուել»: **5** Յիսուս պատասխան տուեց եւ ասաց. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում քեզ, եթէ մէկը ջրից ու Յոգուց չծնուի, չի կարող Աստծու արքայութիւնը մտնել. **6** Որովհետեւ մարմնից ծնուածք մարմին է, իսկ Յոգուց ծնուածք՝ հոգի: **7** Դու միշտ զարմացիր, որ քեզ ասացի՝ պէտք է ծեզ վերատին ծնուել. **8** Որովհետեւ քամին ուր ուզում է՝ փշում է, եւ նրա ձայնը լսում ես, բայց չգիտես որտեղից է զայիս կամ ուր է գնում. այսպէս է եւ ամեն ոք, որ Յոգուց է ծնուածք»: **9** Նիկոդեմոսը հարցրեց նրան. «Վյո ինչպէս կարող է լինել»: **10** Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Դու ես Խրայելի փարիապետ եւ այդ չգիտե՞ս: **11** Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում քեզ, իսուում ենք, ինչ որ գիտենք, եւ վկայում ենք, ինչ որ տեսել ենք, եւ մեր վկայութիւնը չէր ընդունում: **12** Իսկ արդ, եթէ Երկրաւոր բաներ ասացի ծեզ, եւ չէք հաւատում, ապա ինչպէս պիտի հաւատաք, եթէ Երկնաւոր բաներ ասեմ: **13** Արդ, ոչ ոք Երկինք չի եկե, եթէ ոչ նա, որ իշաւ Երկնքից՝ մարդու Որդին, որ Երկնքից էր: **14** Եւ ինչպէս որ Մովսէսը անապատում բարձրացրեց օձը, այնպէս էլ մարդու Որդին պէտք է բարձրանայ, **15** որպեսզի, ով նրան հաւատում է, յալիտենական կեանքն ընդունի.

(αἰσōιος §166) **16** Քանի որ Աստուած այնքան սիրեց աշխարհը, որ մինչեւ իսկ իր միածին Որդուն տուեց, որպեսզի, ով նրան հաւատում է, չկորչի, այլ ընդունի յալիտենական կեանքը.

(αἰσōιος §166) **17** Որովհետեւ Աստուած իր Որդուն չուղարկեց աշխարհ, որ դատապարտի աշխարհը, այլ՝ որպեսզի աշխարհը նրանով փրկուի: **18** Ով նրան հաւատում է, չպիտի դատապարտուի, եւ ով նրան չի հաւատում, արդէն իսկ դատապարտուած է, քանի որ Աստծու միածին Որդու անուանը չիաւատաց: **19** Եւ դատաստանը այսպէս իսկ է. որ լոյսը եկաւ աշխարհ, սակայն մարդիկ խաւարն աւելի սիրեցին, քան լոյսը, որովհետեւ իրենց գործերը չար էին. **20** Որովհետեւ, ով չարիք է գործում, ատում է լոյսը եւ չի զայիս դէպի լոյսը, որպեսզի նրա գործերը իր երեսովը չտան: **21** Իսկ ով կատարում է այն, ինչ ճշմարիտ է, զայիս է դէպի լոյսը, որպեսզի նրա գործերը յայտնի լինեն, թէ Աստուծով կատարուեցին»: **22** Այնուհետեւ Յիսուս եւ իր աշակերտները Յրեաստանի Երկիրը եկան, եւ նա այնտեղ շրջում էր նրանց հետ ու մկրտում: **23** Յովիաննեսն էլ մկրտում էր Այենտում, Երուսաղեմի մօտ, որովհետեւ այնտեղ շատ ջրեր կային, եւ մարդիկ զայիս ու մկրտում էին, **24** քանի դեռ Յովիաննեսին չէին բանտարկել: **25** Եւ Յովիաննեսի աշակերտների ու մի հրեայի միջեւ մաքրութեան մասին մի հարց ծագեց: **26** Նրանք եկան Յովիաննեսի մօտ եւ նրան ասացին. «Ուարքի, նա, որ Յորդանանի միւս կողմում քեզ հետ էր, եւ որի մասին դու վկայեցիր, ահաւասիկ նա մկրտում է, եւ ամենքը զայիս են նրա մօտ»: **27** Յովիաննեսը պատասխանեց եւ ասաց. «Մարդն իրենից որեւէ բան անել չի կարող, եթէ նրան ի վերուստ՝ Երկնքից այդ տրուած չէ: **28** Դուք ինքներդ էք վկայում ինձ, որ ծեզ ասացի. ես Քրիստոսը չեմ, այլ ուղարկուած եմ նրա առաջից: **29** Ով հարս ունի, նա է փեսան. իսկ փեսայի բարեկամը, որ կանգնած լսում է նրան, մեծապէս ուրախանում է փեսայի ձայնի համար. արդ, այս ուրախութիւնը, որ իմն է, կատարեալ է: **30** Պէտք է, որ նա մեծանայ, իսկ ես՝ նուազեմ»: **31** «Նա, որ ի վերուստ է զայիս, վեր է ամենքից. նա, որ այս Երկրից է, Երկրաւոր է եւ Երկրաւոր բաների

մասին է խօսում: 32 Նա, որ երկնքից է գալիս, վկայում է, ինչ որ տեսել ու լսել է, սակայն նրա վկայութիւնը ոչ չի ընդունում: 33 Ով ընդունում է նրա վկայութիւնը, հաստատած կը լինի, որ Աստուած ճշմարիտ է, 34 քանի որ նա, ում Աստուած ուղարկեց, Աստծու խօսքերն է խօսում. որովհետեւ Աստուած Յոզին տայիս է առանց չափի: 35 Յայրը սիրում է Որդուն եւ ամեն ինչ տուել է նրա ծեռքը: 36 Ով հաւատում է Որդուն, ընդունում է յալիտենական կեանքը, իսկ ով չի հնազանդում Որդուն, կեանք չի տեսնի, այլ նրա վրա կը մնայ Աստծու բարկութիւնը»: (այօն ց166)

4 Եթր Յիսուս իմացաւ, որ փարիսեցիները լսել են, թէ ինքն աւելի շատ աշակերտներ է դարձնում եւ մկրտում, քան Յովիաննեսը 2 (թէպէտեւ ոչ թէ Յիսուս ինքն էր մկրտում, այլ՝ նրա աշակերտները), Յոզիեց Յրեաստան երկիրը եւ վերստին եկաւ Գալիլիա: 4 Եւ անհրաժեշտ էր, որ նա անցնէր Սամարիայով: 5 Նա գալիս է Սամարիայի մի քաղաքը, որի անունն էր Սիլիքար, մօտիկ այն գիւղին, որ Յակոբը տուել էր իր որդուն՝ Յովսէփին: 6 Եւ այնտեղ Յակոբի աղքիւրը կար: Եւ Յիսուս ճանապարհից յոցնած նստեց աղքիւրի մօտ. Կեսօր էր: 7 Սամարիայից մի կին է գալիս ջուր հանելու. Յիսուս նրան ասում է. 8 «Ինձ խմելու ջուր տուր» (քանի որ նրա աշակերտները գնացել էին քաղաք, որպէսզի ուտելիք գնեն): 9 Սամարացի կինը նրան ասում է. «Դու, որ հրեայ ես, ինչպէս ինձնից՝ սամարացի կոտիցից, խմելու ջուր ես ուզում» (որովհետեւ հրեաները սամարացիների հետ երթեք շփում չեն ունենում): 10 Յիսուս նրան պատասխանեց եւ ասաց. «Եթէ դու գիտենայիր Աստծու պարգևները, եւ թէ ով է, որ քեզ ասում է՝ «Ինձ խմելու ջուր տուր», գուցէ ինքն արդարեւ նրանից կ'ուզէիր, եւ նա քեզ կենդանի ջուր կը տար»: 11 Կինը նրան ասաց. «Տէ՛ր, սակայն դու դոյլ իսկ չունես, եւ այս ջրիորդ խորն է. ուրեմն դու որտեղից կ'ունենաս կենդանի ջուր: 12 Միթէ դու աւելի մնջ մէկն ես, քան մեր հայրը Յակոբը, որ այս ջրիորդ մեզ տուել է եւ ինքն ել խմել է սրանից. նաեւ՝ իր որդիներն ու իր հոռերը»: 13 Յիսուս նրան պատասխանեց եւ ասաց. «Ով որ այս ջրից խմի, նորից կը

ծարաւի, 14 բայց ով որ խմի այն ջրից, որ ես եմ տալու նրան, յալիտեան չպիտի ծարաւի: Իսկ այն ջուրը, որ ես նրան տալու եմ, նրա մէջ կը լինի բխող ջրի աղքիւր յալիտենական կեանքի համար»: (այօն ց165, այօն ց166) 15 Կինը ասաց նրան. «Տէ՛ր, տուր ինձ այլ ջուրը, որպէսզի ծարաւեմ եւ այստեղ չգամ ջուր հանելու»: 16 Յիսուս նրան ասաց. «Գնայ, ամուսնուր կանչիր եւ արի այստեղ»: 17 Կինը պատասխան տուեց նրան եւ ասաց. «Ամուսին չունեմ»: Յիսուս նրան ասաց. «Լավ ասացիր, թէ՝ ամուսին չունեմ, 18 որովհետեւ իինք մարդ ես փոխել եւ ում հետ, որ այժմ ապրում ես, քո ամուսինը չէ. այդ ճիշտ ասացիր»: 19 Կինը նրան ասաց. «Տէ՛ր, ինձ թրում է, թէ դու մարգարէ ես: 20 Մեր հայրերը այս լերան վրայ երկրպագութիւն արեցին, իսկ դուք ասում էք, թէ միայն Երուսաղէմն է այն տեղը, ուր արժան է երկրպագեր»: 21 Յիսուս նրան ասաց. «Ով կին, հաւատած ինձ, որ կը գայ ժամանակը, երբ ոչ այս լերան վրայ եւ ոչ ել Երուսաղէմում կ'երկրպագեն Յօրը: 22 Դուք երկրպագում էք նրան, ում չփսնէք, իսկ մենք երկրպագում ենք նրան, ում գիտենք, որովհետեւ փրկութիւնը հրեաներից է: 23 Բայց կը գայ ժամանակը, եւ արդէն իսկ եկել է, երբ ճշմարիտ երկրպագուները կ'երկրպագեն Յօրը հոգով եւ ճշմարտութեամբ, քանի որ Յայրն էլ իրեն այդպիսի երկրպագուներ է ուզում: 24 Յոզի է Աստուած, եւ նրա երկրպագուները պէտք է հոգով եւ ճշմարտութեամբ երկրպագեն»: 25 Կինը ասաց նրան. «Գիտեմ, որ Մեսիան՝ Քրիստոս կօչուածը, կը գայ. Երբ նա գայ, մեզ ամեն ինչ կը պատմի»: 26 Յիսուս նրան ասաց. «Այդ ես եմ, որ խօսում եմ քեզ հետ»: 27 Եւ այդ խօսքի վրա նրա աշակերտները եկան եւ զարմանում էին, որ նա խօսում էր այդ կնոց հետ, բայց նրանցից ոչ ոք չասաց, թէ՝ ինչ ես ուզում կամ ինչ ես խօսում նրա հետ: 28 Կինը թողեց իր սափորը եւ քաղաք գնաց ու ասաց մարդկանց. 29 «Եկէք տեսէք մի մարդու, որ ինձ ասաց այն բոլորը, ինչ արել եմ. արդեօք նաև է Քրիստոսը»: 30 Նրանք եկան քաղաքից եւ զալիս էին նրա մօտ: 31 Եւ մինչ նրանք դեռ չին եկել, աշակերտներն աղաչում էին նրան ու ասում. «Ռարբի, հաց կեր»: 32 Նա ասաց նրանց. «Ես ունեմ ուտելու կերպկուր, որ դուք

չգիտեք»: 33 Աշակերտները իրար մէջ ասում եին՝ արդեօք մէկը դրան ուտելու բան է բերել: 34 Յիսուս նրանց ասաց. «Իմ կերակուրն այն է, որ կամքը կատարեմ նրա, ով ինձ ուղարկել է, եւ կատարեմ նրա գործը: 35 Չէ՞ որ դուք եք ասում, թէ չորս ամիս եւս կայ, որ հունձը գայ. ահա ես ձեզ ասում եմ. բարձրացրէք ձեր աշքերը եւ տեսէք արտերը, որ սպիտակել են եւ հասել ինձի համար: 36 Եւ ով ինձում է, վարձ է ստանում ու յախտենական կեանքի համար պտուլ է կուտակում, որպեսզի սերմանողն ու ինձողը հաւասարապէս ցնծան: (աժոնու ց166) 37 Չես սրանով է ճշմարիտ այն խօսքը, թէ՝ այլ է սերմանողը եւ այլ՝ ինձողը: 38 Ես ուղարկեցի ձեզ ինձելու այն, որի վրայ աշխատանք չէիր թափել. ուրիշներ աշխատանք թափեցին, իսկ դուք նրանց վաստակի մէջ մտաք»: 39 Եւ սամարացիների այդ բաղաքից շատեր հաւատացին նրան այն կնոջ խօսքի համար, որ վկայեց, թէ՝ ինձ ասաց այն բոլորը, ինչ ես արել իմ: 40 Իսկ երբ սամարացիները նրա մօտ եկան, աղաչում էին, որ իրենց մօտ մնայ. Եւ նա այնտեղ մնաց երկու օր: 41 Ուրիշ շատեր եւ նրան հաւատացին՝ իր խօսքի համար. 42 Եւ կնոջն ասում էին. «Վյունետել քո խօսքերի համար չէ, որ հաւատում ենք, որովհետեւ մենք ինքներս լսեցինք նրանից եւ գիտենք, թէ նա է ճշմարտապէս Փրկիչն աշխարհի»: 43 Եւ երկու օր յետոյ նա ելաւ այնտեղից եւ գնաց Գալիլիա. 44 Քանի որ Յիսուս ինքն իսկ վկայել էր, թէ մարգարեն իր գաւառում պատիւ չունի: 45 Սակայն, երբ նա Գալիլիա եկաւ, գալիլիացիները նրան ընդունեցին, որովհետեւ նրանք եւս տեսել էին այն բոլոր նշանները, որ նա արեց Երուսաղեմում տօնի ժամանակ, քանի որ նրանք էլ էին եկել տօնին: 46 Յիսուս դարձեալ եկաւ Գալիլիայի Կանա բաղաքը, ուր ջուրը գիտու էր վերածել: Պալատական մի պաշտօնատար կար, որի որդին հիւանդ էր Կափառնայումում: 47 Երբ նա լսեց, թէ Յիսուս Յրեաստանից Գալիլիա է եկեւ, եկաւ նրա մօտ եւ աղաչում էր, որ Կափառնայում իշխնի ու իր որդուն բժշկի, քանի որ մերձիմահ էր: 48 Յիսուս նրան ասաց. «Եթէ նշաններ եւ զարմանայի գործեր չտեսնէք, չէք հաւատում»: 49 Պաշտօնատարը նրան ասաց. «Տէ՛ր, իշխն,

քանի դեռ իմ որդին չի մեռել»: 50 Յիսուս նրան ասաց. «Գնայ, քո որդին կենդանի է»: Եւ մարդը հաւատաց Յիսուսի ասած խօսքին ու գնաց: 51 Եւ մինչեռ նա իշնում էր, նրա ծառաները ընդառաջ ելան նրան, աւետիս տուեցին եւ ասացին, թէ նրանց կենդանի է: 52 Նա հարցրեց նրանց, թէ ո՞ր ժամին ապաքինուեց: Նրան ասացին. «Եթէկ, յետմիջօրէի ժամը մէկին ջերմը նրան թողեց»: 53 Յայրը գիտակցեց, որ այդ ժամին էր, երբ Յիսուս նրան ասաց՝ քո որդին կենդանի է: Եւ հաւատաց ինքը, ու իր ամրոջ ընտանիքը: 54 Այս հարձեալ երկրորդ նշանն է, որ արեց Յիսուս՝ Յրեաստանից Գալիլիա գալուց յետոյ:

5 Դիանից յետոյ հրեաների տօնն էր, եւ Յիսուս Երուսաղեմ եկաւ: 2 Եւ Երուսաղեմում, Ոչխարների աւազանի մօտ մի տեղ կար, որ երրայերեն անուանում էր Բերեհեզդա՝ հինգ սրահներով, 3 որոնց մէջ պառկած էր մի մեծ բազմութիւն հիւանդների, կոյրերի, կաղերի եւ գօսացածների, որոնք սպասում էին ջրերի խառնուելուն: 4 Եւ Տիրոց հրեշտակը ժամանակ առ ժամանակ իշնում էր աւազանը եւ ջրերը խառնում. Եւ ով ջրերի խառնուելու ժամանակ առաջինն էր իշնում, բժշկում էր՝ հիւանդութիւնից նշան անզամ չպահելով: 5 Այնտեղ կար մի մարդ, որ երեսունութ տարուց ի վեր հիւանդ էր: 6 Երբ Յիսուս տեսաւ, որ նա պառկած ընկած է, եւ իմացաւ, որ դա շատ ժամանակից ի վեր էր, նրան ասաց. «Կամենո՞ւմ ես առողջ լինել»: 7 Հիւանդը պատասխանեց նրան. «Տէ՛ր, ոչ չունեմ, որ, երբ ջրերը խառնուեն, ինձ աւազանի մէջ իշեցնի. Եւ մինչ ես դանդաղում եմ, մէկ ուրիշն ինձնից աւելի առաջ է իշնում»: 8 Յիսուս նրան ասաց. «Վեր կաց, վերցրոն քո մահիճը եւ գնայ»: 9 Եւ մարդը առողջացաւ, վեր կացաւ, վերցրեց իր մահիճը եւ ման էր գալիս. Եւ այն օրը շաբաթ էր: 10 Յրեաները բժշկուած մարդուն ասացին. «Շաբաթ օր է եւ օրինաւոր չէ, որ վերցնս մահիճը»: 11 Նա նրանց ասաց. «Նա, որ ինձ բժշկեց, նա ինձ ասաց՝ վերցրոն քո մահիճը եւ գնայ»: 12 Նրան հարցրին ու ասացին. «Ո՞վ է այն մարդը, որ քեզ ասաց՝ վերցրոն քո մահիճը եւ շրջիր»: 13 Իսկ բժշկուածը չէր իմանում, թէ ով է նա, որովհետեւ Յիսուս

այդտեղից ամբոխի պատճառով հեռացել էր: **14** Այնուհետեւ Յիսուս նրան գտաւ տաճարում ու ասաց նրան. «Ահաւասիկ առողջացար, այլեւս մի մեղանչիր, որպեսզի մի աւելի չար քան չպատահի թեզ»: **15** Մարդը գնաց եւ հրեաներին պատմեց, թե՛ Յիսուս էր, որ ինձ բժշկեց: **16** Եւ հրեաները Յիսուսին հայածում էին նրա համար, որ շարաթ օրով էր անում այդ բաները: **17** Սակայն Յիսուս պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Իմ Յայրը մինչեւ այժմ գործում է, ուրեմն ես եւս գործում եմ»: **18** Դրա համար հրեաները առաւել եւս ուզում էին նրան սպանել, որովհետեւ ոչ միայն չէր պահում շարաթը, այլ նաև Աստծուն կոչում էր իր Յայրը եւ իր անձը Աստծուն հաւասար էր դասում: **19** Յիսուս ասաց նրանց. «Եշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, մարդու Որդին ինքն իրենից ոչինչ չի կարող անել, այլ անում է այն, ինչ տեսնում է, թե՛ Յայրը կատարում է, որովհետեւ ինչ որ Յայրն է անում, նոյնը նրա նման եւ Որդին է գործում, **20** քանի որ Յայրը սիրում է Որդուն, եւ այն ամէնը, ինչ ինքն է անում, ցոյց է տախի նրան. Եւ նրան ցոյց կը տայ սրանից շատ աւելի մեծ գործեր, որոնց վրայ դուք կը զարմանաք. **21** որովհետեւ, ինչպես որ Յայրը յարութիւն է տախի մեռելմերին եւ կենդանացնում է, նոյնպես եւ Որդին կենդանացնում է՝ ուս կամենայ: **22** Սակայն Յայրը ոչ մէկին չի դատում, այլ ամէն դատաստան տուել է իր Որդուն, **23** որպեսզի ամենքը պատուեն Որդուն, ինչպես պատում են Յօրը: Ով Որդուն չի պատում, չի պատում եւ Յօրը՝ նրան առաքողին: **24** Եշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ, ով իմ խօսքը լսում է ու հաւատում է նրան, ով ինձ առաքեց, ընդունում է յալիտենական կեանքը եւ չի դատապարտում, այլ մահուանից կեանք անցաւ: (*αιστος γ166*) **25** Եշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ կը գայ ժամանակ, եւ արդէն իսկ եկել է, երբ մեռելները կը լսեն Աստծու Որդու ձայնը, եւ նրանք, որ կը լսեն, կ'ապրեն, **26** որովհետեւ, ինչպես Յայրն ինքն իր մէջ կեանք ունի եւ կեանք է տախի, նոյնպես եւ Որդուն տուեց ինքն իր մէջ կեանք ունենայ եւ տայ: **27** Եւ նրան իշխանութիւն տուեց դատաստան անելու, քանի որ մարդու Որդի է. **28** դրա վրայ ինչո՞ւ էր զարմանում, որովհետեւ

կը գայ ժամանակ, երբ բոլոր նրանք, որ գերեզմաններում են, կը լսեն նրա ձայնը **29** եւ դուրս կը գան. ովքեր բարի գործեր են արել՝ կեանքի յարութեան համար, իսկ ովքեր չար գործեր են արել՝ դատաստանի յարութեան համար: **30** Ես ինքս ինձնից ոչինչ անել չեմ կարող, այլ, ինչպես լսում եմ Յօրից՝ դատում եմ, եւ իմ դատաստանը արդար է, որովհետեւ ոչ թէ իմ կամքն եմ որոնում, այլ նրա կամքը, ով ինձ առաքեց»: **31** «Եթէ ես եմ վկայում իմ մասին, իմ վկայութիւնը հաւասար չէ: **32** Ուրիշն է, որ վկայում է իմ մասին. եւ դուք գիտէք, որ հաւասար է այն վկայութիւնը, որ նա վկայեց իմ մասին: **33** Յովիաննեսի մօտ դուք մարդ ուղարկեցիք, եւ նա վկայեց ճշմարտութիւնը: **34** Բայց ես մարդկանցից չէ, որ վկայութիւն եմ առնում, այլ այս ասում եմ, որ դուք փրկուէք: **35** Յովիաննեսն էր ճրազը, որ վառուած էր եւ լրյա էր տախիս, եւ դուք կամեցաք միառժամանակ ցնծալ նրա լրյուվ: **36** Բայց ես աւելի մեծ վկայութիւն ունեմ, քան Յովիաննեսինը. այն գրդեղը, որ Յայրն ինձ տուեց, որ կատարեմ, այդ նոյն գործերն իսկ, որ անում եմ, վկայում են իմ մասին, թէ Յայրն է ուղարկել ինձ: **37** Եւ Յայրը, որ ինձ ուղարկեց, նա է վկայել իմ մասին. դուք ոչ նրա ձայնն եք երբեւէ լսել եւ ոչ էլ նրա երեսն էք տեսել: **38** Եւ ոչ էլ նրա խօսքն ունեք ծեր մէջ բնակուած, որովհետեւ, ուս նա ուղարկեց, դուք նրան չէք հաւատում: **39** Քննեցք Գրքերը, քանի որ կարծում եք, թէ նրանցովյալիտենական կեանք կ'ունենաք: Բայց այդ Գրքերն իսկ վկայում են իմ մասին, որովհետեւ դուք կարծում եք, թէ յալիտենական կեանք ունէք: (*αιστος γ166*) **40** Եւ դուք չէք կամենում դեպի ինձ գայ, որպեսզի կեանք ունենաք: **41** Ես մարդկանցից փառք չեմ առնում: **42** Բայց գիտեմ ձեզ, որ Աստծու հանդեւ սէր չունեք ծեր մէջ: **43** Ես եկայ իմ Յօր անունով, եւ ինձ չէք ընդունում: Եթէ ուրիշ մէկը գայ իր անունով, նրան կ'ընդունէք: **44** Դուք ինչպես կարող էք հաւատայ, քանի որ իրարից էք փառք առնում եւ չէք որոնում այն փառքը, որ միակ Աստծուց է գալիս: **45** Մի կարծէք, որ ես Յօր մօտ ձեզ պիտի ամբաստանեմ. կայ մէկը, որ որպես ամբաստանող կը կանգնի ծեր հէմ՝ Մովսէսը, որի վրայ դուք յոյս էք դրել. **46**

որովհետեւ, եթէ դուք հաւատայիք Մովսէսին, կը հաւատայիք այդ դեպքում ուրեմն եւ ինձ, քանի որ նա հենց իմ մասին է գրել. 47 իսկ եթէ նրա գրածներին չէք հաւատում, իմ խօսքերին ինչպէս պիտի հաւատաք»:

6 Վյունիետեւ Յիսուս Գալիլայի՝ Տիբերական ծովի հանդիպակաց կողմն անցաւ. 2 Եւ նրա յետեւից բազում ժողովուրդ էր գնում, որովհետեւ տեսնում էին այն նշանները, որ նա կատարում էր հիւանդների վրայ: 3 Յիսուս լեռ բարձրացաւ եւ նստեց այնտեղ իր աշակերտների հետ: 4 Եւ մօտ էր զատիկը՝ հրեաների տօնը: 5 Յիսուս իր աչքերը վեր բարձրացրեց եւ տեսաւ, որ բազում ժողովուրդ է գալիս իր մօտ: Փիլիպպոսին ասաց. «Որտեղից հաց պիտի գնենք, որ դրանք ուտեն»: 6 Վյու ասում էր՝ նրան փորձելու համար, բայց ինքը գիտէր, թէ ինչ էր աներև: 7 Փիլիպպոսը նրան պատասխանեց. «Երկու հարիւր դահեկանի հաց դրանց չի բաւարարի, թէկուզ եւ իւրաքանչիւր ոք մի կտոր վերցնի»: 8 Նրա աշակերտներից մէկը՝ Անդրեասը, Սիմոն Պետրոսի եղբայրը, ասաց նրան. 9 «Վյունի մի պատանի կայ, որ իինգ գարեհաց ունի եւ երկու ծոլկ. բայց այդքան ինչ է այսչափ մարդկանց համար»: 10 Յիսուս ասաց. «Նատերք մարդկանց»: Վյունի առատ խոտ կար: Եւ շուրջ իինգ հազար մարդիկ նստեցին: 11 Եւ Յիսուս հացն առաւ ու գրիութիւն յայտնեց Աստծուն եւ բաշխեց նստածներին: Նոյն ծեւով եւ ձկներից՝ որչափ որ կամեցան: 12 Եւ երբ կշտացան, աշակերտներին ասաց. «Հաւաքեցք այդ մնացած կտորները, որպէսզի ոչ մի բան չկորչի»: 13 Հաւաքեցին եւ լցրին տասներկու սակար այն իինգ գարեհացի կտորտանքով, որ ավելացել էր ուտողներից: 14 Իսկ մարդիկ, երբ տեսան այն նշանները, որ նա արեց, ասացին. «Սա՛ է ճշմարիտ մարդարէն, որ աշխարի էր գալու»: 15 Երբ Յիսուս իմացաւ, որ գալու են իրեն բռնել տանելու, որպէսզի իրեն թագաւոր անեն, դարձեալ միայնակ դէպի լեռը գնաց: 16 Եւ երբ երեկոյ եղաւ, նրա աշակերտները ծովեզերք իջան: 17 Եւ նաւակ նստեցով՝ գալիս էին դէպի ծովի միւս կողմը, դէպի Կափառնայում: Եւ երբ մուրան ընկաւ,

Յիսուս դեռ իրենց մօտ չէր եկել. 18 Եւ ծովը հողմի ուժգին փշելուց փոթորկում էր: 19 Երբ շուրջ իինց կամ վեց կիլոմետր թիավարելուց յետոյ տեսան Յիսուսին, որ բայլում էր ծովի վրայով եւ նաւակին մօտեցել էր, սաստիկ վախեցան: 20 Եւ նա ասաց նրան. «Ես եմ, մի վախեցեք»: 21 Եւ ուզում էին նրան նաւակի մէջ առնել եւ նաւակը շուտով հասաւ այն տեղը, ուր գնում էին: 22 Յաջորդ օրը, ժողովուրդը, որ մնացել էր ծովի այն կողմը, տեսաւ, որ այնտեղ այլ նաւակ չկայ, բացի միայն մէկից, որի մէջ մտել էին Յիսուսի աշակերտները, իսկ Յիսուս իր աշակերտների հետ նաւակ չէր մտել, այլ միայն իր աշակերտներն էին գնաց»: 23 Սակայն Տիբերիայից ուրիշ նաւակներ էլ գալիս էին մօտ այն տեղին, ուր հացն էին կերել: 24 Ուրեմն, երբ ժողովուրդը տեսաւ, որ Յիսուս այդտեղ չէ եւ ոչ էլ՝ նրա աշակերտները, նաւակներ նստեցին եւ եկան Կափառնայում՝ Յիսուսին փնտուելու: 25 Եւ երբ նրան գտան ծովի միւս կողմում, ասացին նրան. «Շաբքի, նրբ եկար այստեղոյ»: 26 Յիսուս պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, դուք ինձ փնտուում էք ոչ թէ նրա համար, որ նշաններ տեսաք, այլ որովհետեւ կերաք այն հացից եւ կշտացաք: 27 Գյացէք աշխատեցէք ոչ թէ կորստեան ենթակայ կերակրի համար, այլ այն կերակրի, որը մնում է յակտենական կեանքի համար, եւ որը մարդու Որդին կը տայ ձեզ, քանի որ նրան իր կնիքով հաստատել է Յայրը՝ Աստուած»: (αἰσθίος γ166) 28 Նրան ասացին. «Ինչ անենք, որ Աստծու ուզած գործերը գործենք»: 29 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Աստծու ուզած գործը այս է. որ հաւատաք նրան, ուզ նա ուղարկեց»: 30 Նրան ասացին. «Ինչ նշան կ'անես, որ տեսնենք եւ հաւատանք, ինչ գործ կը գործես: 31 Մեր հայրերը անապատում մանանան կերան, ինչպէս որ գրուած է. «Երկնքից նրանց հաց տուեց ուտելու»: 32 Յիսուս նրանց ասաց. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, Մովսէսը չէ, որ ձեզ երկնքից հաց տուեց, այլ իմ Յայրն է, որ տախիս է ձեզ ճշմարիտ հացը երկնքից: 33 որովհետեւ Աստծուց է այն հացը, որ իջնում է երկնքից եւ կեանք է տախիս աշխարհին»: 34 Նրան ասացին. «Տէր, ամեն ժամ տոնր մեզ այդ

հացը»: Յ Յիսուս նրանց ասաց. «Ես եմ կենաց հացը. ով դեպի ինձ գայ, քաղց չի գայ, եւ ով ինձ հաւատայ, երբեք չի ծարալի: Յ Բայց ես ձեզ ասել եմ, թէ ինձ տեսաք եւ չէք հաւատում: Յ Բոլոր նրանք, ում Յայրն ինձ տալիս է, կը գան ինձ մօտ, եւ ով որ ինձ մօտ կը գայ, դուրս չեմ անի: Յ Որովհետեւ ես երկնքից իջաց ոչ թէ իմ կամքը կատարելու համար, այլ՝ կամքը նրա, ով ինձ ուղարկեց: Յ Այս է կամքը իմ Յօր, որ ինձ ուղարկեց. բոլոր նրանք, ում Յայրն ինձ տուել է, նրանցից ոչ մէկին չկորցնեմ, այլ վերջին օրը յարութիւն առնել տամ նրանց: Յ Այս է իմ Յօր կամքը. ամէն ոք, ով տեսնի Որդուն եւ հաւատայ նրան, ունենայ յախտենական կեանք. եւ ես նրան Վերջին օրը յարութիւն առնել տամ»: (աթոն g166) Յ Յրեանները տրտնջում էին նրանից, որովհետեւ ասել էր՝ Ես եմ երկնքից իջած հացը: Յ Եւ ասում էին. «Սա Յիսուսը չէ՝ Յովսէփի որդին, որի հօրն ու մօրը մննք ճանաչում ենք: Իսկ արդ, ինչպէս է ասում ես երկնքից իջայ»: Յ Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Մի քրթմնջէք իրար մէջ. Յ ոչ չի կարող գալ դեպի ինձ, եթէ նրան չծգի Յայրը, որ ինձ ուղարկեց, եւ ես նրան Վերջին օրը յարութիւն առնել կը տամ: Յ Մարգարեների գրեթում գրուած է. «Եւ ամէնքը Աստծուց ուսած կը լինեն»: Ամէն ոք, որ լսում է Յօրից եւ ուսանում է, գայիս է դեպի ինձ: Յ Ասկայն ոչ ոք Յօրը չի տեսե, այլ միայն նա, որ Աստծուց է, նա է տեսե Յօրը: Յ Շշմարիտ, Շշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ, ով հաւատում է, ունենում է յախտենական կեանքը: (աթոն g166) Յ Ես եմ կենաց հացը: Յ Ձեր հայրերը անապատում մանանան կերան, սակայն մեռան: Յ Այս է երկնքից իջած հացը, որպէսզի, ով որ սրանից ուտի, չմեռնի: Յ Ես եմ կենանի հացը, որ երկնքից է իջած. թէ մէկն այս հացից ուտի, յախտենապէս կ'ապրի. եւ այն հացը, որ ես կը տամ, իմ մարմինն է, որը ես կը տամ, որպէսզի աշխարհը կեանք ունենայ»: (աթոն g166) Յ Յրեանները իրար հետ բուռն կերպով վիճում եին եւ ասում. «Սա ինչպէս կարող է իր մարմինը մեզ տալ՝ ուտելու»: Յ Յիսուս նրանց ասաց. «Շշմարիտ, Շշմարիտ եմ ասում ձեզ, եթէ չուտէք մարդու Որդու մարմինը եւ չըմպէք նրա արիւնը, մեր մէջ կեանք չէք ունենայ: Յ Ով ուտում է իմ մարմինը եւ ըմպում իմ արիւնը,

յախտենական կեանք ունի. եւ ես նրան Վերջին օրը յարութիւն առնել պիտի տամ, (աթոն g166) Յ քանի որ իմ մարմինը ճշմարիտ կերակուր է, եւ իմ արիւնը՝ ճշմարիտ ըմպէլիք: Յ Ով ուտում է իմ մարմինը եւ ըմպում իմ արիւնը, կը բնակուր իմ մէջ, եւ ես՝ նրա մէջ: Յ Ինչպէս Յայրը, որ ինձ ուղարկեց, ապրում է, ես ել ապրում եմ Յօր միջոցով. եւ ով ուտում է ինձ, նա ել կ'ապրի իմ միջոցով: Յ Այս է հացը, որ երկնքից է իջած. ոչ այնպէս, ինչպէս մանանան, որը ձեր հայրերը կերան եւ մեռան. ով այս հացն ուտում է, կ'ապրի յախտենան»: (աթոն g165) Յ Նա այս բաներն ասաց Կափառնայումի մէջ ժողովարանում ուսուցանեիս: Յ Եւ աշակերտներից շատերը, երբ լսեցին, ասացին. «Խիստ է այդ խօսքը. ով կարող է այն լսել»: Յ Յիսուս երբ ինքն իրենից իմացաւ, որ իր աշակերտները դրա համար տրտնջում են, նրանց ասաց. «Վզդ գայթակղեցնո՞ւմ է. Յ իսկ արդ, եթէ տեսնեք մարդու Որդուն բարձրանալիս այնտեղ, ուր առաջ Էր...»: Յ Յ Հոգին է կենդանարար. մարմինը ոչ մի բան չի կարող անել: Այն խօսքը, որ ես ձեզ ասացի, հոգի է եւ կեանք: Յ Բայց ձեր մէջ կան ոմանք, որ չեն հաւատում»: Քանի որ Յիսուս սկզբից գիտէր, թէ ովքեր են նրանք, որ չեն հաւատում, եւ ով է նա, որ մատնելու է իրեն, ասաց. Յ Դրա համար ձեզ ասացի, թէ ոչ չի կարող գալ ինձ մօտ, եթէ այդ իմ Յօրից տրուած չէ նրան»: Յ Դրա Վրայ՝ նրա աշակերտներից շատերը յետ քաշուեցին եւ այլեւս նրա հետ չէին շրջում: Յ Յիսուս տասներկու աշակերտներին ասաց. «Միթէ դո՞ւք էլ ուղում էք գնալ»: Յ Սիմոն Պետրոսը նրան պատասխանեց. «Տէր, ում մօտ պիտի գնանք: Դու յախտենական կեանքի խօսքեր ունես: (աթոն g166) Յ Եւ մենք հաւատացինք եւ ճանաչեցինք, որ դու ես Քրիստոսը՝ Աստծու Որդին»: Յ Յիսուս նրանց պատասխանեց. «Չէ որ ես եմ ընտրել ձեզ՝ Տասներկուսիդ. եւ ձեզանից մէկը սատանայ է»: Յ Նա խօսում էր Իսկարիովտացու՝ Սիմոնի որդի Յուղայի մասին, որպիտեւ հենց նա էր մատնելու նրան. եւ Տասներկուսից մէկն էր:

Յ Դրանից յետոյ Յիսուս շրջում էր Գայլիխայում, քանի որ չէր կամենում Յրեաստանում շրջեւ, որովհետեւ հրեայ

առաջնորդները ուզում էին սպանել նրան: 2 Յրեաների Տաղաւարահարաց տօնը մօտ էր: 3 Եւ նրա եղբայրներն ասացին նրան. «Այստեղից անցիր գնա Յրեաստան, որպէսզի քո աշակերտներն ել տեսնեն այն գործերը, որ դու անում ես. 4 որովհետեւ չկա մէկը, որ թաքուն գործի եւ դեռ ուզենայ իրեն համարձակ ներկայացնել. Եթէ այդ գործերն անում ես, ուրեմն յայտնիք քեզ աշխարհին». 5 քանի որ եղբայրներն իսկ դեռևս չէին հաւատացել նրան: 6 Յիսուս նրանց ասաց. «Իմ ժամանակը դեռ չի հասել, բայց ձեր ժամանակը միշտ պատրաստ է: 7 Աշխարհը չի կարող ձեզ ատել, բայց ինձ ասում է, որովհետեւ ես վկայում եմ աշխարհի մասին, թէ մարդկանց գործերը չար են: 8 Դուք գնացք այդ տօնին, ես այդ տօնին չեմ գնում, որովհետեւ իմ ժամանակը դեռ չի լրացել»: 9 Երբ այս ասաց, ինքը մնաց այնտեղ, Գալիլիայում: 10 Երբ նրա եղբայրները գնացին, ապա ինքն էլ գնաց տօնին, բայց ոչ յայտնապես, այլ՝ թաքուն: 11 Իսկ հրեաները նրան փնտռում էին այդ տօնի ժամանակ եւ ասում էին՝ ո՞ւ ե նա: 12 Եւ ժողովրդի բազմութեան մէջ նրա մասին քրթմնշիւն կար. ոմանք ասում էին՝ լաւն է, ուրիշներ ասում էին՝ չէ, ընդհակառակը, ժողովրդին մոլորեցնում է: 13 Եւ հրեայ առաջնորդների վախի պատճառով ոչ ոք նրա մասին համարձակ չէր խօսում: 14 Տօնակատարութեան կեսին Յիսուս տաճար ելաւ եւ ուսուցանում էր: 15 Յրեաները զարմանում էին ու ասում. «Սա ինչպէս գիտէ Գրուածքները, քանի որ բնաւ չի ստվորել»: 16 Յիսուս նրանց պատասխան տուեց ու ասաց. «Իմ ուսուցումն իմը չէ, այլ՝ նրանը, ով ինձ ուղարկեց: 17 Եթէ մէկը ուզում է նրա կամքը կատարել, կ'իմանայ այս ուսուցման մասին, թէ Աստծուց է արդեօք, թէ ես ինքս ինձնից եմ խօսում: 18 Ով ինքն իրենից է խօսում, իր համար է փառք փնտռում, իսկ ով փնտռում է նրա փառքը, ով իրեն ուղարկել է, նա ճշմարիտ է, եւ նրա մէջ սուտ բան չկայ: 19 Օրենքը ձեզ Մովսէսը չտուեց, բայց ձեզնից ոչ ոք Օրենքը չի կատարում: 20 Ինչո՞ւ էք ուզում ինձ սպանելք: Ժողովուրդը պատասխան տուեց ու ասաց. «Քո մէջ դեռ կայ, ո՞վ է ուզում քեզ սպանելք: 21 Յիսուս պատասխան

տուեց նրանց ու ասաց. «Մի գործ արեցի, եւ ամէնքի զարմացել եք: 22 Մովսէսը դրա համար ձեզ տուեց թլիփատուղթինը (թէեւ այդ ոչ թէ Մովսէսից էր, այլ՝ հայրերից): 23 Եւ շաբաթ օրով մարդ եք թլիփատում: Իսկ արդ, եթէ մարդը շաբաթ օրով թլիփատում է, որպէսզի Մովսէսի Օրենքը չխախտուի, իմ վրայ էք բարկացած, որ շաբաթ օրով մի ամբողջ մարդ բժիշկեցի: 24 Աշքներիդ երեւացածի պէս մի դատէք, այլ ուղիղ դատաստան արէք»: 25 Երուսաղէմացիներից ունանք ասում էին. «Սա չէ նա, որին ուզում էին սպանել: 26 Իսկ ահաւասիկ բացայայտօրէն խօսում է, եւ դրան չեն ասում. գուցէ արդարեւ իշխանաւորներն ել ճանաչեցին, թէ սա է Քրիստոսը: 27 Բայց մենք սրան գիտենք, թէ որտեղից է. իսկ Քրիստոս երբ որ գայ, ոչ ոք չի գիտենայ, թէ որտեղից է»: 28 Յիսուս աղաղակեց տաճարի մէջ, ուսուցանում էր եւ ասում. «Եւ ինձ գիտէք, եւ գիտէք որտեղից եմ. ինքս ինձ չեմ եկել, այլ ճշմարիտ է նա, ով ինձ ուղարկեց. նա, որին դուք չգիտէք: 29 Ես գիտեմ նրան, որովհետեւ նրանից իսկ եմ, եւ նա ուղարկեց ինձ»: 30 Ուզում էին նրան բռնել, բայց ոչ ոք նրա վրայ ձեռք չդրեց, որովհետեւ նրա ժամանակը դեռ չէր հասել: 31 Սակայն բազմութեան միշտից շատերը հաւատացին նրան եւ ասում էին. «Երբ Քրիստոսը գայ, միթէ աւելի նշաններ պիտի անի, բան սա է անում»: 32 Եւ փարիսեցիները նրա մասին ժողովրդի մէջ եղած քրթմնշիւնները լսեցին. Եւ քահանայապետներն ու փարիսեցիները սպասաւորներ ուղարկեցին, որպէսզի բռնեն նրան: 33 Յիսուս ասաց. «Մի փոքր ժամանակ էլ ձեզ հետ եմ եւ ապա գնում եմ նրա մօտ, ով ինձ ուղարկեց: 34 Ինձ կը փնտռէք եւ չէք գտնի, եւ ուր ես եմ գնում, դուք չէք կարող գայ»: 35 Յրեայ առաջնորդներն իրար ասում էին. «Իսկ դա ո՞ւ պիտի գնայ, որ մենք դրան չգտնենք. միթէ հեթանոսների մէջ ցրուած հրեաների մօտ պիտի գնայ եւ հեթանոսներին պիտի ուսուցանի: 36 Ի՞նչ է այն խօսքը, որ նա ասաց՝ կը փնտռէք ինձ եւ չէք գտնի, եւ ուր ես եմ գնում, դուք չէք կարող գայ»: 37 Մեծ տօնի վերջին օրը Յիսուս կանգնած էր եւ աղաղակում էր՝ ասելով. «Եթէ մէկը ծարաւ է,

թողինձ մօտ գայ եւ խմի: **38** Ով ինձ հաւատում է, - ինչպէս Գիրքն է ասում, - նրա ներսից կենդանի ջրերի գետեր ափից բխեն»: **39** Նա այս ասում էր Հոգու մասին, որին ընդունելու էին իրեն հաւատացողները. քանի որ Հոգին դեռևս չկար, որովհետեւ Յիսուս դեռ փառաւորուած չէր: **40** Ժողովրդից ոմանք, երբ լուս էին այս խօսքերը, ասում էին՝ սա է ճշմարիտ մարգարեն: **41** ուրիշներն ասում էին՝ սա է Քրիստոսը. իսկ դեռ ուրիշներ ասում էին՝ միթե Քրիստոս Գայլիհայից է գալու: **42** չե՞ որ Գիրքն ասում է, թե Քրիստոս գալու է Դաւիթի սերնդից եւ Բեթղեհեմ գիւղից, որտեղից Դաւիթն էր: **43** Եւ ժողովրդի մէջ նրա պատճառով պառակում եղաւ: **44** Եւ նրանցից ոմանք ուզեցին բռնել նրան, բայց ոչ ոք նրա վրայ ձեռք չդրեց: **45** Իսկ սպասաւորները վերադարձան քահանայապետների եւ փարիսեցիների մօտ. եւ սրանք նրանց ասացին. «Ինչո՞ն նրան այստեղ չքերեցիք»: **46** Սպասաւորները պատասխանեցին ու ասացին. «Ոչ մի մարդ երբեք այնպէս չի խօսե, ինչպէս այն մարդը»: **47** Փարիսեցիները ասացին. «Միթե դո՞ւք ել եք մոլորուեք: **48** Միթե իշխանաւորներից կամ փարիսեցիներից որեւէ մէկը հաւատաց նրան, **49** բացի այն խաժամուծ ամբոխից, որ օրենք չգիտէ եւ նզովեալ է»: **50** Նիկոդեմոսը, որ նախապէս գիշերով եկել էր նրա մօտ եւ նրանցից մէկն էր, նրանց ասաց. **51** «Միթե մեր օրենքը դատապարտում է մարդուն, եթէ նախ նրանց լսած եւ կամ իմացած չլինի, թէ ինչ է գործել նա»: **52** Նրան պատասխանեցին ու ասացին. «Միթե դո՞ւ էլ Գայլիհայից ես. քննիր ու տես, որ Գայլիհայից մարգարէ դուրս չի գալիս»: **53** Ապա ամեն ոք իր տունը գնաց:

8 Իսկ Յիսուս գնաց Զիթենեաց լեռը: **2** Առաւոտեան նորից տաճար եկաւ ամբողջ ժողովուրդը գալիս էր նրա մօտ, եւ ինքն ուսուցանում էր նրանց: **3** Օրենսգէտներն ու փարիսեցիները բերեցին շնութեան մէջ բռնուած մի կին եւ նրան մէշտեղ կանգնեցնելով՝ ասացին Յիսուսին. **4** «Յանցանքի մէջ բռնուած այս կինըյայտնապէս շնացել է, **5** իսկ Օրենքում Մովսէսը մեզ պատուիրել է այսպիսիներին քարկոծել. արդ,

դու դրա մասին ինչ ես ասում»: **6** Նրանք այս ասում էին՝ նրան փորձելու համար, որպէսզի նրան ամբաստանելու պատճառ ունենան: Իսկ Յիսուս, ցած նայելով, մատով գետնի վրայ գրում էր: **7** Իսկ երբ նրան ստիպեցին հարցնելով, վեր նայեց ու նրանց ասաց. «Զեր միջից անմնջոր նախ թող քար օցի դրա վրայ»: **8** Եւ դարձեալ ցած նայելով՝ գետնի վրայ գրում էր: **9** Եւ այս լսելով՝ մէկ առ մէկ ելնում գնում էին՝ տարիքաւորներից մինչեւ փոքրերը: Եւ Յիսուս միայն մնաց ու կինը՝ կանգնած նրա առաջ: **10** Յիսուս նրան ասաց. «Ո՞վ կին, մըր են. քեզ ոչ ոք չդատապարտեց»: **11** Եւ սա ասաց՝ ոչ, Տէք: Եւ Յիսուս ասաց. «Ես ել քեզ չեմ դատապարտում. գնա, այսուհետեւ միշտ մեղանչիր»: **12** Յիսուս դարձեալ խօսեց ժողովրդի հետ ու ասաց. «Ես եմ աշխարհի լոյսը. ով իմ յետելից է գալիս, խաւարի միջով չի բայի, այլ կ'ընդունի կենաց լոյսը»: **13** Փարիսեցիները նրան ասացին. «Դու քո անձի մասին ես վկայում, եւ քո վկայութիւնը հաւաստի չէ»: **14** Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Թե՛պէտ ես վկայում եմ իմ անձի մասին, իմ վկայութիւնը ճշմարիտ է, որովհետեւ գիտեմ, թէ որտեղից եկայ եւ ուր եմ գնում: Բայց դուք չզիտեք՝ որտեղից եմ զայիս կամ ուր եմ գնում: **15** Դուք ըստ մարմնի եք դատում, ես ոչ ոքի չեմ դատում. **16** թէկուզ եւ մէկին դատեմ ել իմ դատաստանը ճշմարիտ է, որովհետեւ մենակ չեմ, այլ՝ ես եմ եւ ինձ հետ ենաեւ իմ Յայրը, որ ինձ ուղարկեց: **17** Եւ ձեր օրենքում իսկ գրուած է, թէ երկու մարդու վկայութիւնը ճշմարիտ է: **18** Ես նա եմ, որ վկայում եմ իմ մասին, եւ վկայում է իմ մասին Յայրը, որ ինձ ուղարկեց»: **19** Նրան ասացին. «Ո՞ւր է քո Յայրը»: Յիսուս պատասխան տուեց եւ ասաց նրանց. «Ո՞չ ինձ էք ճանաչում եւ ոչ ել իմ Յօրը. եթէ ինձ ճանաչէիք, թերեւս իմ Յօրն ել կը ճանաչէիք»: **20** Յիսուս այս խօսքը խօսեց գանձատանը, երբ ուսուցանում էր տաճարում. սակայն ոչ ոք նրան չքոնեց, որովհետեւ նրա ժամը դեռ չէր հասել: **21** Յիսուս դարձեալ նրան ասաց. «Ես գնում եմ, եւ դուք ինձ կը փնտուէք եւ ձեր մեղքերի մէջ կը մեռնէք, քանի որ, ուր ես եմ գնում, դուք չէք կարող գալք»: **22** Յիսուս ասացին. «Միթե անձնասպանութեան կը ոփիմ, քանի որ ասում է, թէ՝ ուր ես եմ գնում, դուք չէք

կարող գալ»: 23 Եւ նրանց ասաց. «Դուք այս ներքեւից եք, իսկ ես՝ այս վերեւից. դուք այս աշխարհից եք, ես այս աշխարհից չեմ: 24 Բայց ասացի ձեզ, որ ձեր մեղքերի մէջ կը մեռնէք. արդարեւ, եթէ չհաւատաք, որ ես եմ, կը մեռնէք ձեր մեղքերի մէջ»: 25 Նրան ասացին՝ ով ես դու: Յիսուս նրանց ասաց. «Նա, որ սկզբից եւեր յիսուսը էք ձեզ հետ: 26 Շատ բաներ ունեմ ձեր մասին յիսուսը եւ դատելու: Բայց նա, ով ինձ ուղարկեց, ծշմարիտ է. եւ ես, ինչ որ լսել եմ նրանից, այն եմ յիսուսը աշխարհում»: 27 Եւ նրանք չիմացան, թէ Յօր մասին էր ասում իրենց: 28 Յիսուս նրանց ասաց. «Երբ մարդու Որդուն բարձրացնէք, այն ժամանակ պիտի իմանաք, թէ ես եմ. եւ ես ինքս ինձնից ոչինչ չեմ անում, այլ՝ ինչպէս իմ Յայրն ինձ սովորեցրեց, այն եմ յիսուսը: 29 Եւ ով ինձ ուղարկեց, ինձ հետ է. ինձ միայնակ չթողեց, որովհետեւ ես միշտ անում եմ, ինչ որ նրան է հաճելի»: 30 Երբ այս բաները յիսուսը, շատերը հաւատացին նրան: 31 Եւ Յիսուս հաւատացեալ հրեաներին ասաց. «Եթէ դուք իմ ուսուցմանը հաւատարիմ մնաք, իմ ծշմարիտ աշակերտները կը լինէք: 32 Եւ կը ճանաչէք ծշմարտութիւնը, եւ ծշմարտութիւնը ձեզ կ'ազատի»: 33 Նրան պատասխանեցին ու ասացին. «Աբրահամի որդիներ ենք եւ երբեք ոչ ոքի չենք ծառայել. ինչպէս ես ասում, թէ՝ ազատ կը լինէք»: 34 Յիսուս պատասխանեց նրանց. «Ծշմարիտ, ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, թէ ամեն ոք, որ մեղք է գործում, մեղքին ծառայ է: 35 Եւ ծառան յալիտեան տան մէջ չի մնում, իսկ որդին յալիտեան մնում է: (այօն ց165) 36 Իսկ արդ, եթէ Որդին ձեզ ազատի, ծշմարտապէս ազատ կը լինէք: 37 Գիտեմ, որ Աբրահամի որդիներ եք, բայց ուզում եք ինձ սպանել, որովհետեւ իմ յիսուքը տեղ չունի ձեր մէջ: 38 Ես յիսուսը եմ այն, ինչ տեսայ իմ Յօր մօտ, իսկ դուք անում էք, ինչ ձեր հօրից եք լսել»: 39 Նրան պատասխանեցին ու ասացին. «Մեր հայրը Աբրահամն է»: Յիսուս նրանց ասաց. «Եթէ Աբրահամի որդիներ լինէիք, Աբրահամի գործերը կը գործէիք: 40 Իսկ այժմ ուզում եք սպանել մի մարդու՝ ինձ, որ ձեզ ասացի ծշմարտութիւնը, որը լսել եմ իմ Յօրից. այդպիսի բան Աբրահամը չարեց. 41 դուք ձեր հօր գործերն եք անում»: Նրան ասացին. «Մենք պոռնկութիւնից չենք ծնուել.

մեր Յայրը մէկ է՝ Աստուած»: 42 Յիսուս նրանց ասաց. «Եթէ Աստուած ձեր Յայրը լինէր, ինձ իրապէս կը սփրէիք, որովհետեւ ես Աստծուց ելայ ու եկայ. եւ ոչ թէ ինքս ինձ եկայ, այլ նայ ուղարկեց ինձ: 43 Ինչո՞ւ դուք իմ խօսածը չէք հասկանում. որովհետեւ իմ խօսքը չէք կարող լսել: 44 Դուք հօր կողմից սատանայի գալակներ եք, եւ ձեր հօր ցանկութիւններն եք ուզում կատարել, թէեւ նա ի սկզբանէ մարդասպան էր եւ ծշմարտութեան մէջ չմնաց, որովհետեւ նրա մէջ ծշմարտութիւն չկար: Երբ որ նա սուս յիսպի, ինքն իրենից է յիսուսը, քանի որ նա սուս է » և ստի հայր: 45 Իսկ ես, որ ծշմարտութիւնն եմ ասում, ինձ չէք հաւատում: 46 Ձեզնից ով կը յանդիմանի ինձ մեղքի համար. եթէ ծշմարիտ եմ ասում ձեզ, ինձ ինչո՞ւ չէք հաւատում: 47 Ով Աստծուց է, Աստծու յիսուքերն է լսում, իսկ դուք չէք լսում նրա համար, որ Աստծուց չէք»: 48 Յրեաները պատասխանեցին եւ ասացին նրան. «Մենք լաւ չենք ասում, թէ՝ սամարացի ես դու, եւ քո մէջ դեւ կայ»: 49 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց. «Իմ մէջ դեւ չկայ, այլ պատում եմ իմ Յօրը, իսկ դուք անարգում եք ինձ: 50 Ես իմ փառքը չեմ փնտռում. կայ մէկը, որ այն փնտռում է եւ դատում: 51 Ծշմարիտ, ծշմարիտ եմ ասում ձեզ. եթէ մէկը իմ յիսուքը պահի, մահ չի տեսնի յալիտեան»: (այօն ց165) 52 Յրեաները նրան ասացին. «Այժմ իմացանք, որ քո մէջ դեւ կայ: Աբրահամը մեռաւ, նաեւ՝ մարգարեները, իսկ դու ասում ես, թէ՝ ով իմ յիսուքը պահի, յալիտեան մահ չի ճաշակի: (այօն ց165) 53 Միթէ դու ալեյի մէծ ես, քան մեր հայրը՝ Աբրահամը, որ մեռաւ. մեռան եւ մարգարեները. արդ, դու քեզ ու լու տեղ ես դնում: 54 Յիսուս պատասխանեց. «Եթէ ես փառաւորեմ իմ անձը, իմ փառքը ոչինչ է. Յայրն է, որ ինձ փառաւորում է, եւ որի մասին դուք ասում եք, թէ՝ մեր Աստուածն է. 55 ու չէք ճանաչում նրան: Բայց ես ճանաչում եմ նրան. եւ եթէ ասեմ, թէ նրան չեմ ճանաչում, ձեզ նման ստախոս կը լինեմ. բայց ես ճանաչում եմ նրան եւ նրա յիսուքը պահում եմ: 56 Աբրահամը՝ ձեր հայրը, ցանկացաւ իմ աշխարհ գալու օրը տեսնել տեսաւ եւ ուրախացաւ»: 57 Յրեաները նրան ասացին. «Դեռ յիսուն տարեկան չկաս դու եւ Աբրահամին ես տեսել»: 58 Յիսուս

նրանց ասաց. «Եշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ես եմ, նախքան Աբրահամի լինելը»: **59** Նրանք քարեր վերցրին, որ գցեն նրա վրայ, բայց Յիսուս խոյս տուեց եւ տաճարից ելաւ գնաց:

9 Եւ մինչ անցնում էր, ի ծնէ կոյր մի մարդու տեսաւ. **2** իր աշակերտները հարցրին նրան եւ ասացին. «Ուարքի, մեղքը ո՞ւմն է, որ կոյր է ծնուել, սրանն է, թէ հօրն ու մօրը»: **3** Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛չ դրա մեղքն է եւ ոչ էլ իր հօր ու մօր, այլ՝ որպեսզի դրա վրայ Աստծու գործերը յայտնի լինեն: **4** Եւ քանի դեռ ցերեկ է, ես պետք է կատարեմ գործերը նրա, ով ինձ ուղարկեց. կը գայ գիշերը, երբ ոչ ոք չի կարող գործել: **5** Քանի դեռ աշխարհում եմ, աշխարհի լոյսն եմ»: **6** Երբ այս ասաց, թքեց գետնին եւ թքով կաւ շինեց, եւ կաւը ծեփեց կոյրի աշքերի վրայ ու ասաց նրան. **7** «Գնայ լուացուիր Սիլովամի աւազանի մէջ» (որ թարգմանւում է՝ առաքուած): Գնաց լուացուեց, եկաւ եւ տեսնում էր: **8** Իսկ հարեւանները եւ նրանք, որ նախապէս տեսել էին նրան, որ մոլորացիկ էր, ասում էին. «Սա չէր, որ նստում էր եւ մոլում»: **9** Ոմանք ասում էին՝ նա է. ուրիշներ ասում էին՝ ոչ, բայց նման է նրան: Իսկ ինքն ասում էր՝ ես եմ: **10** Նրան ասացին. «Իսկ ինչպէս բացուեցին քո աշքերը»: **11** Նա պատասխանեց. «Մի մարդ, որին ասում են՝ Յիսուսն է, կաւ շինեց եւ ծեփեց իմ աշքերը եւ ինձ ասաց. «Գնայ Սիլովամ եւ լուացուիր»: Գնացի, լուացուեցի եւ տեսնում եմ»: **12** Նրան ասացին՝ ո՞ւր ե՞ն ասաց՝ չգիտեմ: **13** Նրան, որ մի ժամանակ կոյր էր, բերին փարիսեցիների մօտ **14** (օրը շաբաթ էր, երբ Յիսուս կաւ շինեց եւ կոյրի աշքերը բացեց): **15** Փարիսեցիներն էլ կրկին հարցրին նրան. «Ինչպէս ես տեսնում»: Եւ նա նրանց ասաց. «Կաւ դրեց աշքերիս վրայ, եւ լուացուեցի ու տեսնում եմ»: **16** Փարիսեցիներից ոմանք ասացին. «Այդ մարդը Աստծուց չէ, քանի որ շաբաթ օրը չի պահում»: Ոմանք ասում էին. «Իսկ մերաւոր մի մարդ ինչպէս կարող է այսպիսի նշաններ կատարել»: Եւ նրանց մեջ պառակտում կար: **17** Դարձեալ կոյրին ասացին. «Դո՞ւ ինչ ես ասում նրա մասին, քանի որ նա քո աշքերը բացեց»: Եւ նա ասաց՝ մարգարէ

է: **18** Եւ իրեաները չեին հաւատում, թէ նա կոյր էր, եւ բացուեց, մինչեւ որ կանչեցին աշքերը բացուածի ծնողներին, **19** հարցրին նրանց ու ասացին. «Սա՞ է ձեր որդին, որի մասին ասում էիք, թէ՝ կոյր ծնուեց. իսկ այժմ ինչպէս է, որ տեսնում է»: **20** Նրա ծնողները պատասխանեցին եւ ասացին. «Գիտենք, որ սա մեր որդին է, եւ որ կոյր ծնուեց. **21** Բայց թէ այժմ ինչպէս է, որ տեսնում է, չգիտենք, կամ թէ՝ ով բացեց դրա աշքերը, մենք չգիտենք. հենց իրեն հարցրեք. ինքն արդէն չափահաս է. իր մասին ինքը թող խօսի»: **22** Նրա ծնողները այսպէս ասացին, որովհետեւ հրեաներից վախենում էին, քանի որ հրեաները երդուել էին, որ, եթէ մեկը նրան Քրիստոս խոստովանի, հեռացուի ժողովարանից: **23** Դրա համար է, որ նրա ծնողներն ասացին. «Ինքն արդէն չափահաս է, հենց իրեն հարցրեք»: **24** Նորից կրկին անզամ կանչեցին այդ մարդուն, որ կոյր էր, եւ նրան ասացին. «Աստծուն փառք տուր. մենք գիտենք, որ այն մարդը մեղաւոր է»: **25** Իսկ նա ասաց. «Թէ մեղաւոր է, ես չգիտեմ, բայց այն գիտեմ, որ կոյր էի եւ հիմա տեսնում եմ»: **26** Դարձեալ ասացին նրան. «Ուզ ինչ արեց, քո աշքերը ինչպէս բացեց»: **27** Նրանց պատասխանեց. «Նոր ձեզ ասացի, եւ չեթ լսում, ինչո՞ւ եք ուզում նորից լսել. միշտ դո՞ւք էլ եք կամենում նրան աշակերտել»: **28** Նրանք նախատում էին նրան ու ասում. «Դո՞ւ եղիր նրան աշակերտ. մենք Մովսէսի աշակերտներն ենք: **29** Մենք գիտենք, որ Աստուած Մովսէսի հետ խօսեց. իսկ սրան չգիտենք, թէ որտեղից է»: **30** Մարդը պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Զարմանալին ել այն է, որ դուք չգիտեք, թէ նա որտեղից է, եւ սական իմ աշքերը բացեց: **31** Գիտենք, որ Աստուած մեղաւորներին չի լսում, բայց եթէ մեկը աստուածապաշտ է եւ նրա կամքը կատարում է, նրան լսում է: **32** Աշխարհի սկզբից ոչ ոք չի լսել, թէ մեկը ի ծնէ կոյր ծնուած կոյրի աշքերը բացած լինի: (այս **g165**) **33** Եթէ այդ մարդը Աստծուց չլիներ, որեւէ բան անել չէր կարող»: **34** Պատասխանեցին եւ ասացին նրան. «Ամբողջովին մեղիքի մեջ ես ծնուած եւ դու մեր գլխին վարդապետ ես դարձել»: Եւ նրան դուրս հանեցին: **35** Յիսուս լսեց, թէ նրան դուրս են հանել. եւ

Երբ նրան գտաւ, ասաց. «Դու Աստծու Որդուն հաւատո՞ւմ ես»: **36** Նա պատասխան տուեց եւ ասաց. «Տքը, ով է, որ նրան հաւատամ»: **37** Յիսուս նրան ասաց. «Եւ տեսար նրան, եւ նա է, ով խօսում է քեզ հետ»: **38** Ու նա ասաց. «Դաւատում եմ, Տք»: Եւ երկրպագեց նրան: **39** Եւ Յիսուս ասաց. «Դատաստանի համար եկայ այս աշխարհը, որպեսզի, ովքեր չեն տեսնում, տեսնեն, եւ ովքեր տեսնում են, կուրանան»: **40** Փարիսեցիներից ոմանք, որ Յիսուսի հետ էին, այդ լսեցին ու նրան ասացին. «Միթե մենք էլ կոյր ենք»: **41** Յիսուս նրանց ասաց. «Եթե կոյր լինեիք, դուք մեղք չէիք ունենայ, բայց հիմա ասում եք, թէ՝ տեսնում ենք. եւ ձեր մեղքը ձեր մէջ հաստատ է մնում»:

10 «Եշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ով ոչխարների փարախը դրնով չի մտնում, այլ ուրիշ տեղով է բարձրանում, նա գող է եւ աւազակ. **2** իսկ ով դրնով է մտնում, հովիւ է ոչխարների: **3** Դունապանը նրա համար բացում է դուռը, եւ ոչխարները լսում են նրա ձայնը. նա իր ոչխարներին անուններով է կանչում եւ նրանց դուրս է հանում: **4** Եւ երբ իր բոլոր ոչխարներին հանի, նրանց առջեւից է գնում, եւ ոչխարները հետեւում են նրան, որովհետեւ ճանաչում են նրա ձայնը: **5** Օտարի յետեւից չեն գնայ, այլ կը փախչեն նրանից, որովհետեւ չեն ճանաչում օտարների ձայնը»: **6** Յիսուս նրանց այս առակն ասաց, իսկ նրանք չեն իմանում, թէ ինչ էր այն, որ նա իրենց ասում էր: **7** Դարձեալ Յիսուս նրանց ասաց. «Եշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ ես եմ ոչխարների դուռը: **8** Բոլոր նրանք, որ ինձնից առաջ եկան, գողեր եին ու աւազակներ, ուստի ոչխարները նրանց չլսեցին: **9** Ես եմ դուռը. եթե մէկը իմ միջով մտնի, կը փրկուի. կը մտնի ու կ'ելսի եւ ճարակելու բան կը գտնի: **10** Գոյզ գալիս է միայն, որպեսզի գողանայ, սպանի եւ կորստեան մատնի. ես եկայ, որպեսզի կեանք ունենան եւ՝ առաւել եւս ունենան: **11** Ես եմ լաւ հովիւր. լաւ հովիւր իր կեանքն է տախս ոչխարների համար: **12** Իսկ վարձկանը, որ հովիւ չէ, եւ ոչխարներն ել իրենք չեն, երբ տեսնում ե, որ գայլը գալիս է, թողում է ոչխարներին եւ փախչում է: Եւ գայլը յափշտակում է նրանց ու ցրում է. **13** բանի որ վարձկան է, եւ ոչխարների համար

հոգ չի անում: **14** Ես եմ լաւ հովիւր. եւ ճանաչում եմ իմ ոչխարներին ու ճանաչում նրանցից: **15** Ինչպէս Յայրը ինձ ճանաչում է, ես ել ճանաչում եմ Յօրը. եւ իմ կեանքը կը տամ իմ ոչխարների համար: **16** Ես ունեմ նաեւ այլ ոչխարներ, որոնք այս փարախից չեն. նրանց եւս պէտք է այստեղ թերեմ. եւ իմ ձայնը պիտի լսեն. եւ պիտի լինի մի հօտ եւ մի հովիւ: **17** Նրա համար է իմ Յայրն ինձ սիրում, որ ես իմ կեանքն եմ տալիս, որպեսզի վերատին այն առնեմ: **18** Այն ինձնից ոչ ոք չի վերցնի, այլ ես ինքս եմ այն տալիս. իշխանութիւն ունեմ վերատին այն տալու եւ իշխանութիւն ունեմ վերատին այն առնելու. այս պատուերը իմ Յօրից ստացայ»: **19** Այս խօսքերի պատճառով հրեաների մէջ դարձեալ պառակտում եղաւ: **20** Եւ նրանցից շատերն ասում էին. «Նրա մէջ դեւ կայ եւ մոլեզնում է. ինչո՞ւ էք նրան լսում»: **21** Ոմանք էլ ասում էին. «Սրանք դիւահիարի խօսքեր չեն, միթե դեւ կարո՞ն է կոյրի աչքերը բանալ»: **22** Այն ժամանակ Երուսաղէմում տաճարի Նաևակատիքի տօն էր, եւ ծմեռ էր: **23** Եւ Յիսուս շրջում էր տաճարի մէջ, Սողոմոնի սրահում: **24** Յրեաները նրա շուրջը հաւաքուեցին ու ասացին. «Մինչեւ ներ մեր հոգին պիտի հանես. եթէ դու ես Քրիստոսը, համարձակ ասա մեզ»: **25** Յիսուս պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Ձեզ ասացի, եւ ինձ չէք հաւատում. այն գործերը, որ ես անում եմ իմ Յօր անունով, դրանք վկայում են իմ մասին: **26** Բայց դուք չէք հաւատում, որովհետեւ իմ ոչխարներից չէք. **27** Իմ ոչխարներն իմ ձայնը լսում են, եւ ես ճանաչում եմ նրանց. եւ նրանք գալու են իմ յետեւից. **28** Եւ ես նրանց կը տամ յալիտենական կեանք. եւ նրանք չեն կորչի յալիտեան. եւ ոչ ոք նրանց իմ ձեռքից չի յափշտակի: (αἰσθ g165, αἰσθος g166) **29** Իմ Յայրը, որ նրանց ինձ տուեց, ամենքից մեծ է. եւ իմ Յօր ձեռքից ոչ ոք չի կարող ոչինչ յափշտակել: **30** Ես եւ իմ Յայրը մի ենք: **31** Յրեաները բարեր վերցրին, որ նրանց բարկոծեն: **32** Յիսուս պատասխանեց նրանց. «Բազում բարի գործեր ցոյց տուի ձեզ իմ Յօրից. դրանցից ո՞ր գործի համար էք ինձ բարկոծում»: **33** Յրեաները նրան պատասխանեցին. «Քեզ բարի գործի համար չենք բարկոծում, այլ հայիոյութեան համար եւ նրա համար, որ դու

մարդ ես, բայց ինքով քեզ Աստծու տեղ ես դնում»: 34 Յիսուս նրանց պատասխանեց. «Ձեր օրէնքում չե՞մ, որ գրուած ե՞մ. «Ես ասացի, թէ աստուածներ եք»: 35 Իսկ եթէ աստուածներ ե կոչում նրանց, որոնց ուղղուած եր Աստծու խօսքը (եւ հնարաւոր չե՞մ, որ Գիրքը ջնջուի), 36 ուրեմն՝ ում Հայրը սրբացրեց եւ աշխարհ ուղարկեց, դուք ասում եք, թէ՝ հայիոյում ես, նրա համար, որ ասացի, թէ՝ Աստծու Որդի եմ: 37 Եթէ իմ Յօր գրոթերը չեմ անում, ինձ մի՛ հաւատացեք: 38 Իսկ եթէ անում եմ, թէ ինձ էլ չէք հաւատում, գործերին հաւատացէք, որպէսզի իմանաք եւ ճանաչէք, որ Հայրը իմ մեջ է, եւ ես՝ Յօր մեջ»: 39 Դարձեալ ուզում եին նրան բռնել, բայց նա նրանց ձեռքից դուրս պրծաւ: 40 Եւ վերստին գնաց Յորդանանի միւս կողմը, այնտեղ, ուր Յովիհաննեսն էր նախապէս գտնւում եւ մկրտում. եւ այնտեղ էր մնում: 41 Շատեր նրա մօտ եկան եւ ասում եին. «Յովիհաննեսը որեւէ նշան չարեց, բայց այն ամենը, որ Յովիհաննեսն ասել էր նրա մասին, ճշմարիտ էր»: 42 Եւ այնտեղ շատերը հաւատացին նրան:

11 Եւ մի հիւանդ կար, Ղազարոս անունով,

Բեթանիայից՝ Մարիամի եւ նրա քոյր Մարթայի գիւղից: 2 Սա այն Մարիամն էր, որ իւղով օծեց Տիրոջը եւ իր մազերով սրբեց նրա ուրբերը: Եւ սրա երայր Ղազարոսը հիւանդ էր: 3 Սրա քոյրերը նրա մօտ մարդ ուղարկեցին եւ ասացին. «Տէ՛ր, ահաւասիկ նա, ում դու սիրում եր, հիւանդացել ե՞ս»: 4 Երբ Յիսուս լսեց, ասաց. «Վյոհ հիւանդութիւնը մահաբեր չե՞մ, այլ Աստծու փառքի համար ե՞մ, որպէսզի դրանով Աստծու Որդին փառաւորուի»: 5 Յիսուս սիրում էր Մարիամին, նրա քրոջը՝ Մարթային, եւ Ղազարոսին: 6 Լսելուց յետոյ, թէ Ղազարոսը հիւանդացել է, նա տակաւին երկու օր մնաց այնտեղ, ուր գտնւում էր: 7 Ապա դրանից յետոյ իր աշակերտներին ասաց. «Եկէք վերստին գնանք Հրեաստան»: 8 Աշակերտները նրան ասացին. «Ռարրի, հրեաները դեռ նոր էին ուզում քեզ քարկոծել, եւ նորից այնտեղ ես գնում»: 9 Յիսուս պատասխանեց. «Ցերեկը տասներկու ժամ չունի. Եթէ մէկը ցերեկն է քայլում, չի սայթաքում, որովհետեւ այս

աշխարհի լոյսը տեսնում է, 10 իսկ եթէ մէկը գիշերն է քայլում, սայթաքում է, որովհետեւ հետոր լոյս չունի»: 11 Այս բաներն ասելուց յետոյ նորից ասաց նրանց. «Մէր բարեկամ Ղազարոսը ննչել է, սակայն ես գնում եմ, որ նրան արթնացնեմ»: 12 Աշակերտները նրան ասացին. «Տէ՛ր, եթէ ննչել է, ապա կ'առողջանայ»: 13 Բայց Յիսուս նրա մահուան մասին էր ասում, մինչդեռ նրանց այնպէս թուաց, թէ նա քնով ննչելու մասին է խօսում: 14 Այն ժամանակ Յիսուս նրանց յայտնապէս ասաց. «Ղազարոսը մեռաւ. 15 բայց ես ուրախ եմ ձեզ համար, որ այնտեղ չէի. որպէսզի դուք ինձ հաւատաք: Արդ, եկէք գնանք նրա մօտ»: 16 Թովմանը, որ Երկուորեակ էր կոչում, աշակերտակիցներին ասաց. «Եկէք մենք ել գնանք, որ նրա հետ մեռնենք»: 17 Յիսուս եկաւ, նրան գտաւ չորս օրից ի վեր գերեզմանի մեջ: 18 Եւ Բեթանիան Երուսաղէմի մօտ էր շուրջ երեք կիլոմետր: 19 Հրեաներից շատերը եկել էին Մարթայի եւ Մարիամի մօտ, որպէսզի նրանց միխթարեն իրենց եղրօր մահուան համար: 20 Երբ Մարթան լսեց, որ Յիսուս գալիս է, նրան ընդառաջ գնաց. իսկ Մարիամը տանը նստած էր: 21 Մարթան Յիսուսին ասաց. «Տէ՛ր, եթէ դու այստեղ եղած լինեիր, իմ եղբայրը մեռած չէր լինի. 22 բայց իմնա ել գիտեմ, թէ ինչ ել որ Աստծուց ուզես, Աստծուած քեզ կը տայ»: 23 Յիսուս նրան ասաց. «Քո եղբայրը յարութիւն կ'առնի»: 24 Մարթան նրան ասաց. «Գիտեմ, որ յարութեան ժամանակ վերջին օրը յարութիւն կ'առնի»: 25 Յիսուս նրան ասաց. «Ես իսկ եմ յարութիւն եւ կեանք. ով հաւատում է ինձ, թէպէտ եւ մեռնի, կ'ապրի. 26 Եւ ով կենդանի է ու ինձ հաւատում է, յալիտեան չի մեռնի: Հաւատում ես այս բանին»: (այօն 9:165) 27 Նա ասաց նրան. «Վյոհ, Տէ՛ր, ես հաւատում եմ, որ դու ես Թրիստոպ՝ Աստծու Որդին, որ աշխարհ Եփր գալու»: 28 Եւ այս ասելուց յետոյ, գնաց գաղտնաբար կանչեց իր քրոջը՝ Մարիամին եւ ասաց. «Վարդապետն է եկել եւ քեզ է կանչում»: 29 Երբ նա լսեց, իսկոյն վեր կացաւ եւ եկաւ նրա մօտ: 30 Յիսուս դեռ գիտ չէր հասել, այլ դեռեւս այն տեղում էր, ուր Մարթան նրան ընդառաջ էր եկել: 31 Իսկ այն հրեաները, որ նրա հետ տանն էին եւ նրան միխթարում էին, երբ տեսան

Մարիամին, որ վեր կացաւ իսկոյն ու գնաց, իրենք եւս նրա յետելից գնացին. կարծում էին, թէ գերեզման է գնում, որ այնտեղ լաց լինի: **32** Իսկ Մարիամը, երբ եկաւ այնտեղ, ուր Յիսուս կանգնած էր, ու տեսաւ նրան, ընկաւ նրա ուտքերն ու ասաց. «Տէ՛ր, եթէ այստեղ եղած լինէիր, իմ եղբայրը մեռած չէր լինի»: **33** Երբ Յիսուս տեսաւ, որ նա լախս է, եւ նրա հետ եղող հրեաներն էլ լախս են, սաստիկ խոռվուեց իր հոգում եւ ասաց. **34** «Ո՞ւր դրիփ նրան»: Նրան ասացին. «Տէ՛ր, արի եւ տես»: **35** Եւ Յիսուս արտասուեց: **36** Յրեաներն ասացին. «Տեսէ՛ր ինչքան էր սիրում նրան»: **37** Նրանցից ոմանք ասում էին. «Սա, որ կոյրի աշքերը բացեց, չէր կարող նաեւ այնպէս անել, որ սա չմեռնէր»: **38** Յիսուս, դարձեալ խոռվուելով ինքն իր մէջ, եկաւ գերեզմանը: Սա մի քարայր էր, որի վրայ մի քար էր դրուած: **39** Եւ Յիսուս ասաց. «Այդ քարը մի կողմ դրէք»: Մարթան՝ մեռածի քոյրը, նրան ասաց. «Տէ՛ր, իման արդէն նեխած կը լինի, քանի որ չորս օրուայ է»: **40** Յիսուս նրան ասաց. «Քեզ չասացի. եթէ հաւատաս, կը տեսնես Աստծու փառքը»: **41** Երբ քարը վերցրին, Յիսուս աշքերը վեր բարձրացրեց ու ասաց. «Հայր, գիհութիւն եմ տալիս քեզ, որ ինձ լսեցիր. **42** Եւ ես գիտէի, որ ամեն ժամ լսում ես ինձ, բայց այս անում եմ շուրջս կանգնած այս ժողովրդի համար, որպէսզի հաւատան, որ դոնի ինձ ուղարկեցիր»: **43** Երբ այս ասաց, բարձր ծայնով աղաղակեց եւ ասաց. «Ղազարնս, վեր կաց, դմւրս արի»: **44** Եւ մեռելք ելաւ՝ կապուած ուտքերով, ձեռքերը երիզով ամրացուած եւ երեսը վարշամակով պատած: Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Արձակեցէք դրան եւ թողէք, որ գնայ»: **45** Յրեաներից շատերը, որոնք եկել էին Մարիամենց մօտ, երբ տեսան, ինչ որ Յիսուս արեց, հաւատացին նրան: **46** Իսկ նրանցից ոմանք գնացին փարիսեցիների մօտ եւ պատմեցին նրանց, ինչ որ Յիսուս արեց: **47** Քահանայապետներն ու փարիսեցիները ատեսան գումարեցին եւ ասացին. «Ի՞նչ անենք, քանի որ այդ մարդը բազում նշաններ է անում»: **48** Եթէ նրան այնպէս թողնենք, ամենքը կը հաւատան նրան, եւ հրոմեացիները կը գան ու կը վերացնեն մեր ազգն ու մեր սրբավայրը»: **49** Նրանցից մէկը՝ Կայիափա անունով, որ

այդ տարուայ քահանայապետն էր, նրանց ասաց. **50** «Դուք ոչինչ զփիտք, ոչ իսկ խորիել էք, թէ մեզ համար աւելի լաւ է, որ մէկ մարդ մեռնի ժողովրդի համար, քան թէ ամրող ազգը կորչի»: **51** Այս բանը նա ինքն իրենից չասաց, այլ քանի որ այդ տարուայ քահանայապետն էր, մարգարեածաւ, որ Յիսուս մեռնելու էր ազգի համար: **52** Եւ ոչ միայն ազգի համար, այլ՝ որպէսզի նաեւ Աստծու ցրուած որդիներին ի մի հաւաքի: **53** Ազա այն օրուանից խորիուրդ արեցին, որ նրան սպանեն: **54** Եւ Յիսուս այնուհետեւ այլեւս համարձակ չէր շրջում հրեաների մէջ, այլ այնտեղից գնաց մի շրջան, որ մօտ էր անապատին. գնաց մի քաղաք, որի անունն էր Եփրայիմ, եւ իր աշակերտների հետ այդտեղ էր մոնւմ: **55** Եւ հրեաների զատիկը մօտ էր. եւ այդ գաւառից շատերը Երուսաղեմ բարձրացան զատկից առաջ, որպէսզի իրենք իրենց մաքրեն: **56** Յիսուսին փնտռում էին. եւ մինչ տաճարի մէջ էին, միմեանց ասում էին. «Ի՞նչպէս է ձեզ թուում, արդեօք այս տօնին չի գայ»: **57** Քահանայապետներն ու փարիսեցիները հրահանգել էին, որ, եթէ մէկն իմանայ, թէ նա որտեղ է, յայտնի, որպէսզի նրան Ճարակալ»:

12 Իսկ Յիսուս զատկից վեց օր առաջ եկաւ Բեթանիա, ուր ապրում էր մեռած Ղազարոսը, որին մեռելներից վեր էր կացրել: **2** Եւ այնտեղ նրան ընթրիք տուին. սպասարկում էր Մարթան, իսկ Ղազարոսը նրա հետ սեղան նստածներից մէկն էր: **3** Իսկ Մարիամը մի լիտր ազնիւ նարդոսի թանկարժեք լիլ վերցնելով՝ օծեց Յիսուսի ոտքերը. եւ իր մազերով էլ սրբում էր նրա ոտքերը. եւ տունը լցուեց իւղի բուրմունքով: **4** Աշակերտներից մէկը՝ Ցուլա Խակարիովտացին, որ մատնելու էր նրան, ասաց. **5** «Ի՞նչո՞ւ այդ իւղը չվաճառուեց երեք հարիւր արծար դահեկանի եւ չսրուեց աղքատներին»: **6** Նա այս ասաց ոչ թէ նրա համար, որ աղքատների համար էր հոգում, այլ որովհետեւ գող էր եւ գանձարկող ինքն էր պահում, եւ ինչ որ այնտեղ դրում էր, ինքն էր վերցնում: **7** Յիսուս ասաց նրան. «Թոյլ տուէք նրան, որպէսզի իմ թաղման օրուայ համար պահի այդ: **8** Աղքատներին ամեն ժամ ձեզ հետ ունեք: Ինձ միշտ ձեզ հետ

շունեք»: 9 Երբ հրեաներից բազում ժողովուրդ իմացաւ, որ նա այնտեղ է, եկաւ. ոչ միայն Յիսուսի պատճառով, այլ՝ որպեսզի տեսնի նաեւ Ղազարոսին, որին մեռելներից վեր էր կացրել: 10 Քահանայապետները խորհուրդ արեցին, որ Ղազարոսին էլ սպանեն, 11 քանի որ շատերը հեռանում էին հրեաներից եւ հաւատում էին Յիսուսին: 12 Յաջորդ օրը, ժողովոյի բազմութիւնը, որ զատկի տօնին էր եկեւ, երբ լեց, թէ Յիսուս Երուսաղեմ է գալիս, 13 արմաւենիների ճիւղեր վերցրեց եւ Յիսուսին ընդառաջ ելաւ: Աղաղակում էին ու ասում. «Ովսաննա, օրինեալ լինես դու, որ գալիս ես Տիրոց անունով, ովք բազաւոր ԽսրայԵլի»: 14 Եւ Յիսուս մի էշ գտնելով, նստեց նրա վրայ, ինչպէս որ գրուած է. 15 «Մի վախեցիր, ովք դուստրդ Սիոնի, ահա քո թագաւորը գալիս է՝ նստած մի էշի քուռակի վրայ»: 16 Եւ նրա աշակերտները սկզբում այն չհասկացան, բայց երբ Յիսուս փառաւորուեց, այն ժամանակ յիշեցին, թէ այդ նրա մասին էր գրուած, եւ իրենք այդ էին արել նրան: 17 Իսկ ժողովուրդը, որ նրա հետ էր, վկայում էր, որ Ղազարոսին հենց գերեզմանից կանչեց եւ նրան մեռելներից կենդանացրեց: 18 Եւ դուք համար էլ նրան ընդառաջ ելաւ ժողովուրդը, որովհետեւ լսել էին, որ այդ նշաններն էր արել: 19 Իսկ փարիսեցիները միմեանց ասում էին. «Տեսնում եք, որ ոչ մի օգուտ չէք ստանում. ահաւասիկ ամբողջ աշխարհը նրա յետեւից գնաց»: 20 Այնտեղ կային նաեւ որոշ թուլով հեթանոսներ՝ նրանց մեջ, որ Երուսաղեմ էին եկեւ, որպեսզի տօնի ժամանակ երկրագուրիւն անեն: 21 Նրանք մօտեցան Փիլիպպոսին, որ Գալիլյայի Բեթայիդա քաղաքից էր. աղաչում էին նրան ու ասում. «Տէ՛ր, ուզում ենք Յիսուսին տեսնելք: 22 Փիլիպպոսը եկաւ եւ Անդրեասին ասաց: Անդրեասը եւ Փիլիպպոսն էլ Յիսուսին ասացին: 23 Եւ Յիսուս նրանց պատասխանեց ու ասաց. «Հասաւ ժամը, որ փառաւորուի մարդու Որդին: 24 Եշմարիտ, Եշմարիտ եմ ասում ձեզ. եթէ ցորենի հատիկը հողի մեջ ընկնելով չմեռնի, միայն հատիկն ինքը կը մնայ, իսկ եթէ մեռնի, բազում արդիւնք կը տայ: 25 Ով սիրում է իր անձը, կը կորցնի այն, իսկ ով այս աշխարհում իր անձն ատում է, այն կը պահի

յաւիտենական կեանքի համար: (ածնios g166) 26 Եթէ մէկն ինձ ծառայի, իմ յետեւից կը գայ. եւ ուր ես եմ, այնտեղ կը լինի եւ իմ ծառան. Եթէ մէկը ինձ ծառայի, նրան կը պատուի իմ Յայրը: 27 Բայց այժմ հոգիս խորովուած է. եւ ինչ ասեմ. Յայր, փրկիր ինձ այս ժամից: Բայց ես հենց այս բանի համար եմ եկել այս ժամին: 28 Յայր, փառաւորիր քո անունը»: Երկնքից մի ձայն եկաւ. «Ե՛լ փառաւորեցի, եւ դարձեալ պիտի փառաւորեմ»: 29 Եւ ժողովուրդը, որ կանգնած էր ու լսում էր, ասում էր, թէ՝ որոտմունք է լինում: Ունանք էլ ասացին. «Նրա հետ մի հրեշտակ խօսեց»: 30 Յիսուս պատասխանեց ու ասաց. «Վս ձայնը ինձ համար չէ, որ եկաւ, այլ՝ ձեզ համար: 31 Յիմայ է այս աշխարհի դատատանը, իման է, որ այս աշխարհի իշխանը դուրս կը նետուի: 32 Եւ երբ ես բարձրանամ երկրից, ամենքին դեպի ինձ կը ձգեմ»: 33 Վս ասում էր նշելու համար, թէ ինչ մահով էր մեռելու: 34 Ժողովուրդը նրան պատասխանեց. «Օրէնքից մենք լսել ենք, թէ Քրիստոս յախտեան կը մնայ, իսկ դու ինչպէս ես ասում, թէ մարդու Որդին պէտք է բարձրանայ. ովք է այդ մարդու Որդին»: (ածնios g165) 35 Յիսուս նրանց ասաց. «Մի փոքր ժամանակ եւս լրյար ձեզ հետ է. քայլեցիք, քանի դեռ լրյան ունեք, որպեսզի խաւարը ձեզ չկլանի, քանի որ, ովք քայլում է խաւարի մեջ, չի հմանում, թէ ուր է գնում: 36 Քանի դեռ լրյար ձեզ հետ ունեք, խաւարացիք լրյան, որպեսզի լրյասի որդիներ լինեք»: Յիսուս այս խօսեց եւ գնաց նրանցից թաքնուեց: 37 Թեպէտ եւ նա այնքան նշաններ էր արել նրանց առաջ, նրանք չէին հաւատում նրան, 38 որպեսզի կատարուէր Եսայի մարգարէի խօսքը, որ ասաց. «Տէ՛ր, ովք հաւատաց մեր տուած լրտին, եւ Տիրոց բազուկը ում յայտնուեց»: 39 Չէին կարողանում հաւատալ եւ այն քանի համար, որ Եսային վերատին ասում է. 40 «Նրանց աշքերը կուրացրեց եւ նրանց սրտերը կարծրացրեց, որպեսզի աշքերով չտեսնեն ու սրտերով չիմանան եւ դարձի չգան, ու ես նրանց չքծկեմ»: 41 Եսային այս ասաց, որովհետեւ տեսաւ նրա փառքը եւ խօսեց նրա մասին: 42 Բայց մինչեւ անզամ հրեայ իշխանաւորներից շատեր հաւատացին

նրան, բայց փարիսեցիների պատճառով չեխն յայտնում, որպեսզի ժողովարանից դուրս չհանուեն. **43** քանի որ մարդկանցից տրուած փառքը աւելի սիրեցին, քան Աստծուց տրուած փառքը: **44** Յիսուս աղաղակում էր ու ասում. «Ով ինձ է հաւատում, ինձ չէ, որ հաւատում է, այլ նրան, ով ինձ ուղարկեց: **45** Եւ ով ինձ է տեսնում, տեսնում է նրան, ով ինձ ուղարկեց: **46** Ես որպես լոյս եկայ աշխարհ, որպեսզի ամեն ոք, որ ինձ հաւատում է, յաւարում չմնայ: **47** Եւ եթե մէկը լսի իմ խօսքերը եւ չպահի դրանք, ես նրան չեմ դատապարտի, քանի որ չեկայ, որ աշխարհը դատապարտեմ, այլ՝ որպեսզի փրկեմ աշխարհը: **48** Ով անարգում է ինձ եւ իմ խօսքերը չի ընդունում, կայ մէկը, որ նրան դատում է. այն խօսքը, որ ես խօսեցի, դա պիտի դատապարտի նրան Վերջին օրը. **49** որովհետեւ ես ինքս ինձնից չխօսեցի, այլ Յայրը, որ ինձ ուղարկեց, նայ ինձ պատուիրեց, թէ ինչ պիտի ասեմ եւ ինչ պիտի խօսեմ: **50** Եւ գիտեմ, որ այս պատուիրանը յալիտենական կեանք է: Արդ, ինչ որ ես եմ խօսում, այնպէս եմ խօսում, ինչպէս Յայրն ինձ ասաց»: (αισηνος ց166)

13 Չատկի տօնից առաջ Յիսուս իմացաւ, որ հասել է իր ժամը, որպեսզի այս աշխարհից Զօր մօտ փոխադրուի. սիրեց իւրայիններին, որ այս աշխարհում են, խապա սիրեց նրանց: **2** Եւ ընթրիթի ժամանակ, երբ սատանան արուեն խկ Սիմոնի որդի Խսկարիովստացի Յուլյայի սրտի մէջ դրել էր, որ մատնի նրան, **3** Յիսուս իմացաւ, որ Յայրը ամեն քան իր ծեռքն եր յանձնել, եւ որ ինքը Աստծուց էր եկել եւ Աստծու մօտ էր գնում: **4** Նա վեր կացաւ ընթրիթի սեղանից, մի կողմ դրեց զգեստները եւ մի սրբի վերցնելով՝ մէջքին կապեց: **5** Եւ ապա ջուր Վերցնելով՝ ածեց կոնքի մէջ եւ սկսեց իր աշակերտների ոտքերը լուսանալ եւ սրբել մէջքին կապած սրբիչով: **6** Մօտեցաւ Սիմոն Պետրոսին, եւ սա ասաց նրան. «Տէ՛ր, դո՞ւ ես իմ ոտքերը լուսանում»: **7** Յիսուս պատասխանեց նրան ու ասաց. «Ինչ որ ես անում եմ, որ իմանա չես իմանում, բայց յետոյ կ'իմանաս»: **8** Պետրոսը նրան ասաց. «Դմ ոտքերը յալիտեան չես լուսան»: Յիսուս պատասխանեց. «Եթե քեզ չլուանամ, ինձ հետ մաս չունես»: (αιση-

ց165) **9** Սիմոն Պետրոսն ասաց նրան. «Տէ՛ր, ոչ թէ միայն իմ ոտքերը, այլեւ իմ ձեռքերն ու գլուխն էլ լուս»: **10** Յիսուս նրան ասաց. «Լուացուածին ուրիշ բան պէտք չէ, բայց միայն ոտքերը լուսանալ, քանի որ ամբողջութեամբ մաքուր է. եւ դուք մաքուր էք, բայց ոչ բոլորդ»: **11** Քանի որ նա գիտեր նրան, ով իրեն մատնելու էր, դրա համար ասաց. «Բոլորդ չէ, որ մաքուր էք»: **12** Եւ երբ նրանց ոտքերը լուսաց, վերցրեց իր զգեստները եւ դարձեալ սեղան նստեց ու ասաց նրանց. «Գիտէ՛ր, թէ այդ ինչ արեցի ձեզ: **13** Դուք ինձ Վարդապետ եւ Տէ՛ր էք կյուլմ. եւ լաւ էք անում, քանի որ իսկապէս եմ. **14** իսկ արդ, եթե ես՝ Տէ՛րս եւ Վարդապետս, լուսացի ձեր ոտքերը, դուք էլ պարտաւոր էք միմեանց ոտքերը լուսանալ. **15** որովհետեւ մի օրինակ տուի ձեզ, որ, ինչպէս ես ձեզ արեցի, դուք էլ նոյն ձեւով անեք: **16** ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ծառան աւելի մեծ չէ, քան իր տէրը, եւ ոչ էլ ուղարկուածը՝ աւելի մեծ, քան նա, ով նրան ուղարկեց: **17** Եթե այս բաները գիտէ՛ր, առաւել երանելի էք, եթե դրանք կատարէք: **18** Ձեր բոլորի համար չէ, որ ասում եմ, որովհետեւ ես գիտեմ նրանց, որոնց ընտրել եմ, այլ որպեսզի կատարուի գրուածը, թէ՝ ով ինձ հետ հաց էր ուտում, իմ դէմ դարձաւ. **19** հենց այժմուանից ասում եմ ձեզ, քանի դեռ չի եղել, որպեսզի, երբ որ լինի, հաւատաք, որ ես եմ: **20** ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ով որ ընդունի նրան, ում ես կ'ուղարկեմ, ինձ է ընդունում, եւ ով ինձ է ընդունում, ընդունում է նրան, ով ինձ ուղարկեց»: **21** Երբ Յիսուս այս բաներն ասաց, խօսովուեց իր հոգում, վկայեց ու ասաց. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ ձեզնից մէկն ինձ մատնելու է»: **22** Աշակերտներն իրար էին նայում տարակուսելով, թէ ում մասին է ասում: **23** Եւ աշակերտներից մէկը, որին Յիսուս սիրում էր, նստել էր նրա մօտ: **24** Սիմոն Պետրոսը սրան ակնարկ արեց՝ հարցնելով, թէ այդ ում մասին է ասում: **25** Եւ սա Յիսուսի կրծքովն ընկաւ ու ասաց նրան. «Տէ՛ր, ով ե՞ս»: **26** Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց. «Նա է, որի համար ես այս պատառը կը թաթախեմ եւ կը տամ իրեն»: Եւ թաթախելով պատառը՝ տախս է Խսկարիովստացի Յուլյային: **27** Եւ երբ նա պատառն առաւ, սատանան մտաւ նրա

մԵՇ: Յիսուս նրան ասաց. «Յիմա ինչ որ անելու ես, իսկոյն արա»: 28 Եւ սեղանակիցներից ոչ ոք չիմացաւ, թէ նա ինչի համար այդ նրան ասաց. 29 որովհետեւ ոմանք կարծում էին, թէ, քանի որ Յուլան էր գանձանակը պահում, Յիսուս նրան ասաց. «Գնիր, ինչ որ մեզ տօնի ժամանակ պէտք է» եւ կամ որ մի բան տայ աղքատներին: 30 Իսկ նա պատառը վերցնելով՝ իսկոյն դուրս ելաւ: Եւ գիշեր էր... 31 Եւ երբ նա դուրս ելաւ, Յիսուս ասաց. «Այժմ մարդու Որդին փառաւորուեց, եւ Աստուած փառաւորուեց նրանով, 32 քանի որ, եթէ Աստուած փառաւորուեց նրանով, Աստուած էլ նրան կը փառաւորի իրենով. Եւ իսկոյն կը փառաւորի նրան: 33 Որդեակներս, մի քիչ ժամանակ դեռ ձեզ հետ եմ. ինձ պիտի փնտռէք, եւ ինչպէս ասացի իրեաներին՝ ուր ես եմ գնում, դուք չէք կարող գայ, - այժմ այդ ձեզ ել եմ ասում: 34 Նոր պատուիրան եմ տալիս ձեզ, որ սիրեք միմեանց, ինչպէս ես ձեզ սիրեցի, դուք ել միմեանց սիրեցեք: 35 Եթէ դուք միմեանց սիրեք, դրանով բոլորը պիտի իմանան, որ որևէ իմ աշակերտներն եք»: 36 Սիմոն Պետրոսը նրան ասաց. «ՏՇՇ, ո՞ւ ես գնում»: Յիսուս պատասխանեց. «Ուր ես եմ գնում, դու այժմ իմ յետելից չես կարող գայ, բայց յետոյ կը գաս իմ յետելից»: 37 Պետրոսը նրան ասաց. «ՏՇՇ, ինչո՞ւ այժմ չեմ կարող քո յետելից գալ. այժմուանից իսկ իմ կեանքը քեզ համար կը տամ»: 38 Յիսուս պատասխանեց. «Հնձ համար կեանքդ կը տաս. ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում քեզ, աքաղաղը դեռ կանչած չի լինի, երբ դու երեք անգամ ինձ ուրացած կը լինես»:

14 Ապա Յիսուս ասաց իր աշակերտներին. «Ժողոյ ձեր սրտերը չխոռվուեն. հաւատացք Աստծուն, հաւատացք եւ ինձ: 2 Իմ Յօր տան մԵՇ բազում օթեւաններ կան. թէ չէ ես ձեզ կ'ասէի, թէ գնում եմ ձեզ համար ել տեղ պատրաստելու. 3 Եւ եթէ գնամ եւ ձեզ համար էլ տեղ պատրաստեմ, դարձեալ կը գամ եւ ձեզ կը վերցնեմ ինձ մօս, որպէսզի, ուր ես լինեմ, դուք եւս այնտեղ լինէք: 4 Եւ թէ ուր եմ գնում, այդ գիտեք, գիտեք եւ ճանապարհը»: 5 Թովմած նրան ասաց. «ՏՇՇ, զգիտենք՝ ուր ես գնում, ուրեմն ինչպէս կարող ենք գիտենալ ճանապարհը»: 6 Յիսուս նրանց ասաց. «Ես եմ

ճանապարհը եւ ճշմարտութիւնը եւ Կեանքը: Ոչ ոք չի գայ Յօր մօս, եթէ ոչ՝ ինձանով: 7 Եթէ ինձ ճանաչչիք, ապա կը ճանաչչիք եւ իմ Յօրը. այսուհետեւ կը ճանաչչիք նրան. Եւ տեսել էք նրան»: 8 Փիլիպպոսն ասաց նրան. «ՏՇՇ, Յօրը մեզ ցնյ տուր, եւ այդ բաւական է մեզ»: 9 Յիսուս նրան ասաց. «Այսքան ժամանակ ձեզ հետ եմ, Փիլիպպոսն, եւ ինձ ճանաչեցիր. ով ինձ տեսաւ, տեսաւ Յօրը. իսկ դու ինչպէս ես ասում, թէ՝ Յօրը մեզ ցնյ տուր: 10 Չե՞ս հաւատում, որ ես Յօր մԵՇ եմ, եւ Յայրը՝ իմ մԵՇ: Այս խօսքերը, որ ես ասում եմ ձեզ, ինքս ինձնից չեմ խօսում, այլ Յայրը, որ բնակում է իմ մԵՇ, նա է անում գործերը: 11 Յաւատացք ինձ, որ ես Յօր մԵՇ եմ, եւ Յայրը՝ իմ մԵՇ. եթէ ոչ՝ գոնէ գործերի համար հաւատացք ինձ: 12 ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, թէ ով հաւատում է ինձ, ինքն էլ կ'անի այն գործերը, որ ես եմ անում. Եւ դրանցից աւելի մեծերը կ'անի, որովհետեւ ես գնում եմ Յօր մօս: 13 Եւ ինչ որ ուզէք իմ անունով, այն կ'անեմ, որպէսզի Յայրը փառաւորուի Որդու միջոցով»: 15 «Եթէ ինձ սիրում եք, կը պահէք իմ պատուիրանները. 16 Եւ ես պիտի աղաչեմ Յօրը, եւ նա մի այլ Միհիթարիչ պիտի տայ ձեզ, որպէսզի յալիտեան ձեզ հետ բնակուի. (այսօ ց165) 17 ճշմարտութեան Յոզին, որին այս աշխարհը չի կարող ընդունել, որովհետեւ նրան չի տեսնում եւ նրան չի ճանաչում, բայց դուք ճանաչում եք նրան, որովհետեւ ձեզ մօս պիտի բնակուի եւ ձեր մԵՇ պիտի լինի: 18 Չեզ որք չեմ թողնի, կը գամ ձեզ մօս: 19 Մի փոքր ժամանակ եւս, եւ այս աշխարհը ինձ չի տեսնի, բայց դուք ինձ կը տեսնէք, որովհետեւ ես կենդանի եմ, եւ դուք կենդանի եք լինելու: 20 Այս օրը դուք պիտի իմանաք, որ ես իմ Յօր մԵՇ եմ, եւ դուք՝ իմ մԵՇ. ու ես՝ ձեր մԵՇ: 21 Ու իմ պատուիրաններն ընդունում եւ դրանք պահում են, նա է, որ ինձ սիրում ե. Եւ ով ինձ սիրում է, պիտի սիրուի իմ Յօրից. Ես էլ նրան պիտի սիրեմ եւ ինձ պիտի յայտնեմ նրան»: 22 Յուղան (ոչ Խսկարիովտացին) ասաց նրան. «ՏՇՇ, ինչպէս եղաւ, որ քեզ պիտի յայտնես մեզ եւ ոչ թէ աշխարհին»: 23 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Եթէ մԵԿը սիրում է ինձ, իմ խօսքը կը պահի, եւ իմ Յայրը

նրան կը սիրի. Եւ մենք նրա մօտ կը գանք ու նրա մօտ կ'օթեալնենք: 24 Եւ ով ինձ չի սիրում, իմ խօսքերը չի պահում. Եւ իմ խօսքը, որ լսում եք, իմը չէ, այլ՝ Յօրը, որ ինձ ուղարկեց: 25 Այս բաները ասացի ծեզ, մինչ ծեզ հետ եմ: 26 Իսկ Միսիթարիշը՝ Սուլը Յոգին, որին Յայրը կ'ուղարկի իմ անունով, նա ծեզ ամեն բան կ'ուսուցանի եւ ծեզ կը յիշեցնի այն ամենը, ինչ ես ասացի ծեզ: 27 «Խաղաղութիւն եմ թողնում ծեզ, իմ խաղաղութիւնն եմ տալիս ծեզ. ծեզ չեմ տալիս այնպէս, ինչպէս այս աշխարհն է տալիս. ծեր սրտերը թող չխռովուեն, եւ չվախենաք: 28 Լսեցիք, որ ծեզ ասացի, թէ՛ գնում եմ եւ կը գամ ծեզ մօտ. Եթէ ինձ սիրեիք, ապա դուք ուրախ պիտի լինեիք, որ ես Յօր մօտ եմ գնում, որովհետեւ իմ Յայրը մեծ է, քան ես: 29 Եւ իհմա ասացի ծեզ, երբ դեռ չի եղել, որպէսզի, երբ լինի, հաւատաք: 30 Այլեւս երկար չեմ խօսի ծեզ հետ. գալիս է աշխարհի իշխանը եւ իմ վրայ ոչ մի իշխանութիւն չունի: 31 Իսկ որպէսզի աշխարհը գիտենայ, որ ես սիրում եմ Յօրը, այնպէս եմ անում, ինչպէս որ Յայրը պատուիրեց ինձ. դեմ, վեր կացէք գնանք այստեղից»:

15 «Ես եմ ճշմարիտ որթատունկը, եւ իմ Յայրը

Մշակն է: 2 Ամեն ճիւլ, որ իմ վրայ է եւ պտուղ չի տալիս, նա կտրում է այն. Եւ այն ամենը, որ պտուղ է տալիս, Էտում է, որպէսզի առաւել եւս պտղաբեր լինի: 3 Դուք արդեն իսկ մաքուր եք այն խօսքի համար, որ ծեզ ասացի: 4 Մնացէք իմ մէջ, եւ ես՝ ծեր մէջ. ինչպէս ճիւլը, որ ինքն իրեն չի կարող պտուղ տաե, Եթէ որթատունկի վրայ հաստատուած չլինի, նոյնպէս եւ դուք՝ Եթէ իմ վրայ հաստատուած չլինէք: 5 Ես եմ որթատունկը, իսկ դուք՝ ճիւլերը: Ով բնակում է իմ մէջ, եւ ես՝ նրա մէջ, նա շատ պտուղ է տալիս, որովհետեւ առանց ինձ ոչինչ անել չէք կարող: 6 Եթէ մէկը իմ վրայ հաստատուած չէ, նա ճիւլի նման դուրս կը նետուի եւ կը չորանայ, եւ այն կը հաւաքեն ու կրակը կը նետեն, եւ կ'այրովի: 7 Եթէ իմ մէջ մնաք, եւ իմ խօսքերն էլ մնան ծեր մէջ, ինչ որ ուղենաք, իննդրեցէք Աստծուց, եւ ծեզ կը տրուի: 8 Իմ Յայրը փառաւորուած կը լինի նրանով, որ դուք շատ պտուղ տաք եւ իմ աշակերտները լինէք: 9 Ինչպէս իմ Յայրն ինձ սիրեց, ես

Ել ծեզ սիրեցի. իմ սիրոյ մէջ հաստատուն մնացէք: 10 Եթէ իմ պատուիրանները պահէք, կը մնաք իմ սիրոյ մէջ, ինչպէս ես իմ Յօր պատուիրանները պահեցի եւ մնում եմ նրա սիրոյ մէջ: 11 Այս բաները ծեզ ասացի, որպէսզի իմ ուրախութիւնը ձեր մէջ լինի, եւ ձեր ուրախութիւնը լիակատար լինի: 12 Այս է իմ պատուէրը. որ սիրեք միմեանց, ինչպէս որ ես սիրեցի ծեզ: 13 Աւելի մեծ սէր ոչ ոք չունի, քան այն, որ մէկն իր կեանքը տայ իր բարեկամների համար: 14 Դուք իմ բարեկամներն եք, Եթէ անէք այն, ինչ ես ծեզ պատուիրում եմ: 15 Այլեւս ծեզ ծառաներ չեմ կոչում, որովհետեւ ծառան չգիտէ, թէ տէրն ինչ է անում. այլ ծեզ բարեկամներ կոչեցի, որովհետեւ այն բոլորը, ինչ իմ Յօրից լսեցի, յայտնեցի ծեզ: 16 Ոչ թէ դուք ինձ ընտրեցիք, այլ ես ծեզ ընտրեցի եւ ծեզ կարգեցի, որ դուք գնաք եւ պտղաբեր լինէք, եւ ձեր պտղուղը մնայ, եւ ինչ էլ որ իմ անունով Յօրիցս խնդրէք, ծեզ տայ: 17 Այս եմ ծեզ պատուիրում. որ սիրեք միմեանց: 18 «Եթէ աշխարհը ծեզ ասում է, ինացէք, որ նախ ինձ է ատել: 19 Եթէ այս աշխարհից լինէիք, աշխարհն արդէն, որպէս իրենը, ծեզ սիրած կը լինէր. բայց որովհետեւ այս աշխարհից չէք, այլ ես ծեզ ընտրեցի աշխարհից, դրա համար աշխարհը ծեզ ասում է: 20 Յիշեցէք այն խօսքը, որ ես ծեզ ասացի, թէ՛ ծառան մեծ չէ, քան իր տէրը. Եթէ ինձ հայածեցին, ապա ծեզ էլ կը հալածեն. Եթէ իմ խօսքը պահեցին, ապա ծերն էլ կը պահեն: 21 Բայց նոյն բաները ծեզ պիտի անեն իմ անուան համար, որովհետեւ չեն ճանաչում նրան, ով ինձ ուղարկել է: 22 Եթէ ես եկած եւ նրանց հետ խօսած չլինէի, նրանք որեւէ մեղք ունեցած չէին լինի. բայց իհմա իրենց մեղքի համար ոչ մի արդարացում չկայ: 23 Ով ինձ է ատում, ատում է եւ իմ Յօրը. 24 Եթէ ես նրանց մէջ արած չլինէի այն գործերը, որ ուրիշ ոչ չարեց, նրանք որեւէ մեղք չէին ունենայ. բայց այժմ տեսան գործերը եւ ատեցին թէ ինձ, թէ իմ Յօրը: 25 Եւ այդ նրա համար, որ կատարուի նրանց օրէնքում գործած այն խօսքը, թէ՛ առանց պատճառի ինձ ատեցին: 26 Բայց երբ գայ Միսիթարիշը, որին ես ծեզ կ'ուղարկեմ Յօրից, ճշմարտութեան Յոգին, որ ելնում է Յօրից, նայ կը վկայի իմ մասին. 27 կը

վկայեք եւ դուք, որովհետեւ սկզբից ինձ հետ եք»:

16 «Այս բաները ասացի ձեզ, որպեսզի գայթակղութիւնից յետ մնաք: 2 Իրենց ժողովարաններից դուքս պիտի հանեն ձեզ. մինչեւ իսկ ժամանակը կը գայ, երբ, ով ձեզ սպանի, պիտի համարի, թէ Աստծուն պաշտամունք է մատուցում: 3 Եւ այդ բանը պիտի անեն ձեզ եւ, որովհետեւ շճանաչեցին ոչ Յօրը եւ ոչ Ել ինձ: 4 Սակայն այս բաները ձեզ ասացի, որպեսզի երբ ժամանակը գայ, յիշէք, որ ես ձեզ ասել եմ: Այս բաները սկզբից ձեզ չասացի, քանի որ ձեզ հետ եի»: 5 «Բայց այժմ ես գնում եմ ինձ ուղարկողի մօտ, եւ ձեզնից ոչ ոք ինձ չի հարցնում, թէ՝ ո՞ւր ես գնում: 6 Բայց որովհետեւ ձեզ այս բաներն ասացի, տրտութիւնը լցրեց ձեր սրտերը: 7 Բայց ես ճշմարիտն եմ ասում ձեզ. լաւ է ձեզ համար, որ ես գնամ. որովհետեւ, եթէ ես չգնամ, Միփրարիշը ձեզ մօտ չի գայ. իսկ եթէ գնամ, նրան կ'ուղարկեմ ձեզ մօտ: 8 Եւ նա զալով՝ պիտի ապացուցի աշխարհին, որ նա սիսակ է մեղքի եւ արդարութեան հարցում եւ դատաստանի հարցում: 9 Մեղքի հարցում որովհետեւ ինձ չեն հաւատում. 10 արդարութեան հարցում որովհետեւ իմ Յօր մօտ եմ գնում, եւ այլես ինձ չեք տեսնի. 11 դատաստանի հարցում որովհետեւ այս աշխարհի իշխանը դատապարտուած է: 12 Դեռ շատ բաներ ունեմ ձեզ ասելու, բայց այժմ չեք կարող տանել: 13 Երբ որ գայ նա՝ ճշմարտութեան Յոզին, ամենայն ճշմարտութեամբ կ'առաջնորդի ձեզ. որովհետեւ ոչ թէ ինքն իրենից կը խօսի, այլ ինչ լիի, այն կը խօսի. եւ զալիք բաների մասին կը պատմի ձեզ: 14 Նա ինձ պիտի փառաւորի, որովհետեւ ինչ որ առնում է ինձանից, կը յայտնի ձեզ: 15 Ամեն ինչ որ Յայրն ունի, իմն է. դրա համար ձեզ ասացի, թէ ինչ որ առնում է ինձանից, կը յայտնի ձեզ»: 16 «Մի փոքր ժամանակ, եւ այլես ինձ չեք տեսնի. եւ ապա մի քիչ եւս՝ եւ ինձ նորից կը տեսնէք. եւ ես գնում եմ Յօր մօտ»: 17 Աշակերտներից ոմանք միմեանց ասում էին. «Ի՞նչ է այս, որ մեզ ասում է, թէ՝ մի քիչ եւս, եւ ինձ չեք տեսնի. եւ դարձեալ, թէ՝ մի քիչ եւս, եւ ինձ կը տեսնէք եւ թէ՝ ես

գնում եմ իմ Յօր մօտ»: 18 Եւ ասում էին. «Ի՞նչ է այն «մի քիչ եւս» -ը. չենք հասկանում, թէ ինչ է խօսում»: 19 Յիսուս իմացաւ, որ ուզում են իրեն հարց տալ, եւ նրանց ասաց. «Դրա՞ համար Եփ միմեանց հարցնում, որ ասացի, թէ՝ մի փոքր ժամանակ, եւ ինձ չեք տեսնի. եւ դարձեալ՝ մի քիչ եւս, եւ կը տեսնէք ինձ: 20 Ծշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ դուք պիտի լաք եւ պիտի ողբաք, իսկ աշխարհը ուրախ պիտի լինի. դուք պիտի տրտմէք, բայց ձեր տրտմութիւնը ուրախութեան պիտի փոխուի: 21 Երբ կինը ծննդարերում է, նրա համար տրտմութիւն է, որովհետեւ նրա ժամը հասած է. բայց երբ մանկանը ծնի, այլեւս չի յիշում նեղութիւնը՝ ուրախութեան պատճառով, որ աշխարհում մի մարդ ծնուեց: 22 Դուք Էլ այժմ տրտմութիւն ունէք, բայց ես դարձեալ ձեզ պիտի տեսնեմ, ու ձեր սրտերը ուրախ պիտի լինեն. եւ ձեր ուրախութիւնը ոչ ոք ձեզնից չափանի խիլ: 23 Եւ այն օրը ինձ ոչինչ չափանի հարցնէք: Ծշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ, ինչ իմ անունով իմ Յօրից ուզէք, պիտի տայ ձեզ: 24 Մինչեւ հիմա իմ անունով ոչինչ չխնդրեցիք. խնդրեցէք եւ պիտի ստանաք, որպեսզի ձեր ուրախութիւնը լիակատար լինի»: 25 «Այս բաները առակներով ասացի ձեզ. պիտի գայ ժամանակ, երբ այլեւս առակներով չափանի խօսեմ ձեզ հետ, այլ յայտնապես Յօր մասին պիտի պատմեմ ձեզ: 26 Այն օրը իմ անունով պիտի խնդրեք. եւ ձեզ չեմ ասում, թէ՝ ես պիտի աղաշեմ Յօրը ձեզ համար, 27 քանի որ Յայրը ինքն իսկ սիրում է ձեզ. որովհետեւ դուք վիրեցիք ինձ եւ հաւատացիք, որ ես Աստծուց ելայ: 28 Ելայ Յօրից եւ եկայ աշխարհ. դարձեալ թողնում եմ աշխարհը եւ գնում Յօր մօտ»: 29 Աշակերտները նրան ասացին. «Ահա հիմա բացայացտ ես խօսում եւ ոչ մի առակ չես ասում: 30 Յիմա գիտենք, որ ամեն ինչ զիտես, եւ պետք չկայ, որ մէկը քեզ քան հարցնի. դրա համար հաւատում ենք, որ Աստծուց ելար»: 31 Յիսուս պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Վյժմ հաւատո՞ւմ էք. 32 ահա պիտի գայ ժամանակ եւ արդէն իսկ եկել է, երբ պիտի ցրուէք իւրաքանչիւրդ իր տեղը, եւ ինձ միայնակ պիտի թողնէք. սակայն ես միայնակ չեմ, որովհետեւ Յայրն ինձ հետ է: 33 Այս բաները ասացի ձեզ, որպեսզի ինձնով խաղաղութիւն

ունենաք: Այստեղ, աշխարհում նեղութիւն պիտի ունենաք, սակայն քաջալերուեցէք, որովհետեւ ես յաղթեցի աշխարհին»:

17 Յիսուս երբ այս քաները խօսեց, աչքերը երկինք քաջալերուեց եւ ասաց. «Յայր, հասել է ժամը, փառաւորիք քո Որդուն, որպեսզի քո Որդին ել քեզ փառաւորի. 2 ինչպէս որ նրան իշխանութիւն տուեցիր բոլոր մարդկանց վրայ, որպեսզի յաւիտենական կեանք տայ այն ամենքին, որ նրան տուեցիր: (αισθιος ց166) 3 Յաւիտենական կեանքը այս է, որ ճանաչեն քեզ միակ ծշմարիտ Աստուած, նաև Յիսուս Քրիստոսին, որ դու ուղարկեցիր: (αισθιος ց166) 4 Ես քեզ փառաւորեցի երկրի վրայ. լրացրի այն գործը, որն ինձ տուիր, որ անեմ. 5 եւ դու այժմ փառաւորիք ինձ, Յայր, քեզ մօտ եղող այն փառքով, որ ունեի քեզ մօտ՝ նախքան աշխարհի լինելը: 6 Քո անունը յայտնեցի այն մարդկանց, որոնց ինձ տուեցիր աշխարհից. Նրանք քոնն եին, եւ ինձ տուեցիր նրանց, ու նրանք քո խօսքը պահեցին: 7 Յիմա իմացան, որ այն ամենը, ինչ ինձ տուիր, ես նրանց տուեցի. 8 եւ նրանք ընդունեցին ու ծշմարտութեամբ ճանաչեցին, որ ես քո մօտից ելայ. եւ նրանք հաւատացին, որ դու ուղարկեցիր ինձ: 9 Վրդ, ես նրանց համար եմ աղաչում. ես չեմ աղաչում աշխարհի համար, այլ՝ նրանց համար, որոնց դրւ ինձ տուեցիր, որովհետեւ նրանք քոնն են: 10 Եւ ինչ որ իմն է, բոլորը քոնն է, եւ ինչ որ քոնն է, այն իմն է, ու ես նրանց մեջ փառաւորուած եմ: 11 Եւ ես այեւս աշխարհի մեջ չեմ, իսկ նրանք աշխարհի մեջ են. եւ ես դեպի քեզ եմ գալիս: Սուրբ Յայր, պահիք նրանց քո անունով, որով ինձ տուեցիր, որպեսզի լինեն մի, ինչպէս մենք էլ մի ենք: 12 Մինչ աշխարհում նրանց հետ էի, ես պահում էի նրանց քո անունով, որով ինձ տուեցիր. եւ ես պահեցի. ու նրանցից ոչ ոք չկորա, բացի կորստեան դատապարտուած մարդուց, որպեսզի գրուածը կատարուի: 13 Բայց հիմա քեզ մօտ եմ գալիս եւ այս քաները խօսում եմ աշխարհում, որպեսզի նրանք իրենց մեջ իմ լիակատար ուրախութիւնն ունենան: 14 Ես նրանց տուի քո խօսքը, եւ աշխարհը նրանց ատեց, որովհետեւ նրանք աշխարհից չեն, ինչպէս ես ել աշխարհից չեմ: 15 Այս աղաչում եմ ոչ թէ նրա համար, որ նրանց

վերացնես աշխարհից, այլ որպեսզի նրանց պահես չարից: 16 Նրանք այս աշխարհից չեն, ինչպէս ես ել աշխարհից չեմ: 17 Սրբացրու նրանց քո ծշմարտութեամբ, որովհետեւ քո խօսքը ծշմարտութիւն է: 18 Ինչպէս դու ինձ ուղարկեցիր աշխարհ, ես ել նրանց ուղարկեցի աշխարհ: 19 Եւ ես ինձ սրբացնում եմ նրանց համար, որպեսզի նրանք էլ սրբացուեն ծշմարտութեամբ: 20 Սակայն միայն նրանց համար չէ, որ աղաչում եմ, այլև նրանց խօսքի միջոցով բոլոր ինձ հաւատացողների համար, 21 որպեսզի ամենքը մի լինեն. ինչպէս դու, Յայր, իմ մեջ, եւ ես՝ քո մեջ, որպեսզի նրանք էլ մեր մեջ լինեն, եւ որպեսզի աշխարհն էլ հաւատայ, թէ դու ուղարկեցիր ինձ: 22 Եւ ես տուեցի նրանց այն փառքը, որ դու ինձ տուեցիր, որպեսզի մի լինեն, ինչպէս եւ մենք մի ենք: 23 Ես՝ նրանց մեջ, եւ դու՝ իմ մեջ, որպեսզի կատարեալ լինեն միութեան մեջ: Եւ աշխարհը գիտենայ, որ դու ուղարկեցիր ինձ. եւ ես սիրեցի նրանց, ինչպէս դու ինձ սիրեցիր: 24 Յայր, ում որ ինձ տուիր, կամենում եմ, որ, ուր ես եմ, նրանք էլ ինձ հետ լինեն, որպեսզի տեսնեն իմ փառքը, որ դու ինձ տուեցիր, բանի որ ինձ սիրեցիր՝ նախքան աշխարհի լինելը: 25 Վրդար Յայր, թէեւ աշխարհը քեզ չճանաչեց, բայց ես քեզ ճանաչեցի, եւ իմացան նրանք, որ դու ես ինձ ուղարկել: 26 Եւ ճանաչեցրի նրանց քո անունը ու պիտի ճանաչեցնեմ, որպեսզի այն սերը, որով ինձ սիրեցիր, նրանց մեջ լինի, եւ ես՝ նրանց մեջ»:

18 Երբ Յիսուս այսպէս խօսեց, աշակերտներով հանդերձ ելաւ գնաց Կեդրոնի ծորի միւս կողմը. այնտեղ մի պարտեզ կար, ուր մտան ինքը եւ իր աշակերտները: 2 Յուղան էլ, որ նրան մատնելու էր, գիտեր այն տեղը, որովհետեւ Յիսուս ու իր աշակերտները շատ անգամ այնտեղ հաւաքուել էին: 3 Եւ Յուղան իր հետ վերցներվ գունդը եւ պահակներ՝ ուղարկուած քահանայապետներից ու փարիսեցներից, այնտեղ եկաւ ջահերով, լապտերներով ու զենքերով: 4 Իսկ Յիսուս իր վրայ եկող այս ամենը տեսնելով՝ դուրս ելաւ ու նրանց ասաց. «Ո՞ւ եք վինտոռում»: 5 Նրան պատապիանեցին՝ Յիսուս Նազովեցուն: Յիսուս նրանց ասաց՝

ես եմ: Նրանց հետ եր եւ Յուլդան, որ մատնում եր նրան: 6 Երբ Յիսուս ասաց՝ ես եմ, յետ-յետ զնացին եւ գետին ընկան: 7 Դարձեալ նրանց հարցորեց՝ ո՞ւմ եք փնտռում: Նրանք ասացին՝ Յիսուս Նազովեցուն: 8 Յիսուս նրանց պատասխանեց. «Ձեզ ասացի, թէ՛ ես եմ. արդ, եթե ինձ եք փնտռում, նրանց թոյլ տուլք զնալ». 9 որպէսզի կատարուի խօսքը, որ ասել եր, թէ՛ նրանց, որոնց ինձ տուլցիր, նրանցից եւ ոչ մէկին չկորցրի: 10 Իսկ Սիմոն Պետրոսը, որովհետեւ սուր ուներ, քաշեց այն եւ զարկեց քահանայապետի ծառային ու նրա աջ ականջը կտրեց: Եւ այն ծառայի անունը Մաթթու էր: 11 Յիսուս Պետրոսին ասաց. «Այդ սուրդ նորից իր պատեանի մէջ դիր. այն բաժակը, որ Յայրն է ինձ տուել, չպիտի խմեմ»: 12 Իսկ գունդը, հազարապետը եւ հրեաների պահակները քոնցին Յիսուսին եւ կապեցին: 13 Եւ նախ նրան տարան Աննայի մօտ, որը Կայիհավայի՝ այդ տարուայ քահանայապետի աներն էր: 14 Սա այն Կայիհավան էր, որ հրեաներին խրատ տուեց, թէ աւելի լաւ է, որ ժողովրդի համար մէկ մարդ մեռնի: 15 Եւ Յիսուսի յետեւից գնում էին Սիմոն Պետրոսը եւ միևն աշակերտը: Եւ քանի որ այդ աշակերտը քահանայապետին ծանօթ էր, Յիսուսի հետ մտաւ քահանայապետի տան գալիքը: 16 Իսկ Պետրոսը կանգնել էր դրան մօտ, դուրսը: Միևն աշակերտը, որ ծանօթ էր քահանայապետին, դուրս ելաւ, դրնապանին ասաց եւ Պետրոսին ներս մտցրեց: 17 Այն աղջիկը, որ դրնապանն էր, Պետրոսին ասաց. «Միթե դու ել այդ մարդու աշակերտներից ես»: Եւ նա ասաց՝ ոչ, չեմ: 18 Այնտեղ կային ծառաներ եւ պահակներ, որոնք խարոյկ էին արել եւ տաքանում էին, քանի որ ցուրտ էր: Պետրոսն էլ նրանց հետ կանգնել էր ու տաքանում էր: 19 Իսկ քահանայապետը հարց տուեց Յիսուսին նրա աշակերտների եւ վարդապետութեան մասին: 20 Յիսուս նրան պատասխանեց. «Ես բացայստ ասացի բոլորին. ես միշտ ուսուցանել եմ ժողովարանում եւ տաճարի մէջ, ուր հաւաքւում էին բոլոր հրեաները. եւ ծածուկ ոչինչ չեմ խօսել: 21 Ինձ ինչո՞ւ ես հարցուիրդ անում. հարցուիրդ արա նրանց, ովքեր լսել են, թէ ես նրանց հետ ինչ եմ խօսել. ահա, նրանք գիտեն, թէ ինչ եմ

ասել»: 22 Երբ նա այս ասաց, այնտեղ կանգնած պահակներից մէկը մի պատակ տուլց Յիսուսին ու ասաց. «Այդպէս ես պատասխան տայիս քահանայապետին»: 23 Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Եթե վատ խօսեցի, վկայիր վատի մասին, իսկ եթե լաւ՝ ինձ ինչո՞ւ ես խփում»: 24 Եւ Աննան նրան կապած ուղարկեց Կայիհավա քահանայապետի մօտ: 25 Եւ Սիմոն Պետրոսը այնտեղ կանգնած էր ու տաքանում էր. նրան ասացին. «Միթե դու ել նրա աշակերտներից ես»: Նա ուրացաւ եւ ասաց՝ ոչ, չեմ: 26 Եւ քահանայապետի ծառաներից մէկը՝ նրա ազգականը, որի ականջը Պետրոսը կտրել էր, ասաց. «ՉԷ որ ես ինքս տեսայ թեզ նրա հետ պարտեզում»: 27 Պետրոսը դարձեալ ուրացաւ. Եւ իսկոյն մի աքաղաղ կանչեց: 28 Կայիհավայի տնից Յիսուսին տարան կուսակալի ապարանքը: Այգարաց էր: Բայց նրանք ապարանք չմտան, որպէսզի չպղծուեն եւ որպէսզի զատկական ընթրիքը կարողանան ուտել: 29 Ուստի Պիղատոսն ինքը դուրս ելաւ նրանց մօտ եւ ասաց. «Վստ մարդու մասին ինչ ամբաստանութիւն էր ներկայացնում»: 30 Նրան պատասխանեցին եւ ասացին. «Եթե այս մարդը չարագործ չլինէր, ապա նրան քո ձեռքը չլինք մատնի»: 31 Պիղատոսը նրանց ասաց. «Դուք վերցրէք նրան եւ ձեր օրէնքի համաձայն նրան դատեցէք»: Յրեաները նրան ասացին. «Մեզ համար որեւէ մէկին սպանել օրինաւոր չէ»: 32 (որպէսզի կատարուի Յիսուսի այն խօսքը, որ նա ասաց՝ նշելով, թէ ինչ մահով էր իմքը մեռնելու): 33 Պիղատոսը դարձեալ ապարանք մտաւ, կանչեց Յիսուսին եւ ասաց նրան. «Դո՞ւ ես հրեաների թագաւորը»: 34 Յիսուս պատասխանեց. «Դու քեզնից ես այդ ասում, թէ ուրիշներ իմ մասին թեզ ասացին»: 35 Պիղատոսը պատասխանեց. «Միթե ես ել հրեայ եմ. քո ազգը եւ քահանայապետները մատնեցին թեզ իմ ձեռքը. դու ինչ ես արել»: 36 Յիսուս պատասխանեց. «Իմ թագաւորութիւնը այս աշխարհից չէ. եթե իմ թագաւորութիւնը այս աշխարհից լինէր, իմ հետեւորդները կը մարտնչէին արդեն, որպէսզի հրեաների ձեռքը չմատնուեմ. բայց, արդ, իմ թագաւորութիւնը այստեղից չէ»: 37 Պիղատոսը նրան ասաց. «Թէ որ այդպէս ե, ուրեմն դու թագաւոր ես»:

Յիսուս նրան պատասխանեց. «Դու ես ասում, որ թագաւոր եմ, բայց ես դրա համար իսկ ծնուել եմ եւ դրա համար իսկ եկել եմ աշխարհ, որպեսզի ճշմարտութեան համար վկայեմ: Ամէն մարդ, որ ճշմարտութիւնից եւ իմ ձայնը լսում է»: **38** Պիղատոսը նրան ասաց. «Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը»: Երբ այս ասաց, դարձեալ դուրս ելաւ, հրեաների մօտ, ու ասաց նրանց. «Ես նրա մէջ ոչ մի յանցանք չեմ գտնում: **39** Բայց դուք սովորութիւն ունեք, որ զատկին ձեզ համար մի բանտարկեալ արձակեմ. արդ, ուզո՞ւմ եք, որ ձեզ համար արձակեմ հրեաների թագաւորին»: **40** Բոլորը աղաղակեցին եւ ասացին՝ ոչ դրան, այլ՝ Բարաբբային: Եւ այն Բարաբբան աւազակ եր:

19 Այն ժամանակ Պիղատոսը հրամայեց Յիսուսին վերցնել եւ նրան զանակոծել: **2** Իսկ զինուորները փշէ պսակ շինելով՝ դրեցին նրա գլխին ու նրան ծիրանի զգեստ հազցրին: **3** Եւ զայխ էին նրա մօտ ու ասում՝ ողջն, հրեաների արքայ: Եւ նրան ապտակում էին: **4** Պիղատոսը դարձեալ դուրս ելաւ ու ասաց նրանց. «Ահա նրան դուրս, ձեզ մօտ եմ բերում, որպեսզի իմանաք, թէ ես նրա մէջ որեւէ յանցանք չեմ գտնում»: **5** Յիսուս դուրս ելաւ, եւ փշէ պսակ ուներ եւ ծիրանի զգեստ: Եւ նրանց ասաց. «Ահա ձեր մարդը՝ ձեզ»: **6** Երբ քահանայապետներն ու պահակները նրան տեսան, աղաղակ բարձրացրին եւ ասացին. «Խաչը հանիր, խաչը հանիր դրան»: Պիղատոսը նրանց ասաց. «Կնկը առէք նրան ձեր մէջ եւ ինքներդ խաչը հանեցեք, քանի որ ես դրա մէջ որեւէ յանցանք չեմ գտնում»: **7** Յրեաները նրան պատասխանեցին. «Մենք օրէնք ունենք, եւ ըստ մեր օրէնքի պէտք է նա մեռնի, որովհետեւ իրեն Աստծու Որդի դարձեց»: **8** Երբ Պիղատոսը այս խօսքերը լսեց, աւելի եւս վախեցաւ: **9** Դարձեալ, մի անգամ եւս մտաւ ապարանքը եւ Յիսուսին ասաց՝ որտեղից ես դու: Եւ Յիսուս նրան պատասխան չոտուեց: **10** Պիղատոսը նրան ասաց. «Ինձ հետ չես խօսում, չզիտեն, որ իշխանութիւն ունեմ թեզ խաչը հանելու. Եւ իշխանութիւն ունեմ թեզ ազատ արձակելու»: **11** Յիսուս պատասխանեց. «Դու իմ վրայ ոչ մի իշխանութիւն եւ չէիր ունենայ, եթէ թեզ

ի վերուստ տրուած չլիներ. դրա համար Եւ ով ինձ քո ձեռքը մատնեց, նրա մեղքը աւելի մեծ է»: **12** Սրանից յետոյ Պիղատոսը ուզում էր նրան ազատ արձակել: Իսկ հրեաները աղաղակում էին ու ասում. **13** «Եթէ դրան արձակես, կյայրին բարեկամ չես: Ամենայն ոք, որ ինքն իրեն թագաւոր է կոչում, հակառակ է կայսեր»: **14** Իսկ երբ Պիղատոսը այս խօսքերը լսեց, Յիսուսին դուրս բերեց, նստեց բեմի վրայ, այն տեղը, որ Զարայատակ էր կոչում, իսկ երբայերէն՝ Կապաթա: **15** Զատկի նախօրէն էր, եւ կեսօրուայ մօտ էր: Եւ նա հրեաներին ասաց. «Ահա ձեր թագաւորը՝ ձեզ»: **16** Իսկ նրանք աղաղակում էին. «Վերացրու մեր միջից, վերացրու մեր միջից եւ խաչը հանիր նրան»: Պիղատոսը նրանց ասաց. «Ես ձեր թագաւորին խաչը հանեմ»: Քահանայապետները պատասխանեցին. «Չունենք մենք այլ թագաւոր, բացի կյայրից»: **17** Այն ժամանակ Յիսուսին յանձնեց նրանց ձեռքը, որպէսզի խաչը հանուի: **18** Եւ նրանք առան Յիսուսին եւ տարան: Եւ խաչափայտը նա ինքն էր վերցրել եւ բարձրացնում էր այն տեղը, որի անունն էր Գագաթ, իսկ երբայերէն կոչում էր Գողգոթա, **19** որտեղ եւ խաչը հանեցին նրան ու նրա հետ երկու ուրիշների՝ այս եւ այն կողմից, իսկ մէջտեղում՝ Յիսուսին: **20** Պիղատոսը մի տախտակ էլ գրեց եւ դրեց խաչի վրայ. եւ գրուած էր. «Յիսուս Նազովորեցի՝ հրեաների թագաւոր»: **21** Այդ տախտակը հրեաներից շատերը կարդացին, որովհետեւ այն տեղը, ուր Յիսուս խաչուեց, քաղաքին մօտ էր (եւ գրուած էր երբայերէն, լատիներէն եւ յունարէն): **22** Յրեաների քահանայապետները Պիղատոսին ասացին. «Մի գրիք՝ հրեաների թագաւոր, այլ՝ ինչ նա ասաց՝ թագաւոր եմ հրեաների»: **23** Պիղատոսը պատասխանեց. «Ինչ գրեցի, գրեցի»: **24** Իսկ զինուորները, երբ Յիսուսին խաչը հանեցին, վերցրին նրա զգեստները եւ չորս մաս արեցին. իւրաքանչիւր զինուորի՝ մեկ մաս: Իսկ քանի որ պատմուճանը առանց կարի էր, վերեւից ներքեւ ամբողջովին հիւսած շուրջանակի, **25** ուստի միմեանց ասացին. «Այդ չպատուենք, այլ դրա վրայ վիճակ գցենք, ում որ ենի», որպէսզի կատարուի գրուածը,

որ ասում է. «Իմ զգեստները բաժանեցին իրար մեջ եւ իմ պատմուճանի վրայ վիճակ զցեցին»: Զինուորներն այս բանն արեցին: ուստի միմեանց ասացին. «Այդ չպատռտենք, այլ դրա վրայ վիճակ զցենք, ում որ ենի», որպեսզի կատարուի գրուածը, որ ասում է. «Իմ զգեստները բաժանեցին իրար մեջ եւ իմ պատմուճանի վրայ վիճակ զցեցին»: Զինուորներն այս բանն արեցին: **26** Իսկ Յիսուսի խաչի մօտ կանգնած էին նրա մայրը եւ նրա մօրաքյորը՝ Կղղուասի կին Մարիամը եւ Մարիամ Մագդաղենացին: **27** Երբ Յիսուս տեսաւ մօրը եւ այն աշակերտին, որ մօտ էր կանգնած, որին նա սիրում էր, մօրն ասաց. «Ո՞վ կին, ահա քո որդին»: **28** Ապա աշակերտին ասաց. «Ահա քո մայրը»: Եւ այդ պահից աշակերտը նրան իր մօտ առաւ: **29** Այնուհետեւ Յիսուս, գիտենալով, թէ ահա ամէն ինչ կատարուած է, որպեսզի կատարուի գրուածը, ասաց՝ ծարաւ եմ: **30** Եւ այնտեղ քացախով լի մի աման կար. զինուորները լեղախառն քացախով մի սպունգ թրչեցին եւ այն դրին եղէզի ծայրին ու մօտեցրին նրա բերանին: **31** Երբ Յիսուս լեղախառն քացախը բերանն առաւ, ասաց. **32** «Ամէն ինչ կատարուած է»: Եւ գլուխը կախելով՝ հոգին աւանդեց: **33** Իսկ բանի որ ուրբաթ էր, որպեսզի մարմինները չմնան խաչի վրայ մինչեւ շաբաթ օրը, - որովհետեւ այն շաբաթը տօնական մեծ օր էր, - հրեայ առաջնորդները Պիհատոսին աղաքեցին, որ կոտրեն նրանց սրունքները եւ վերցնեն նրանց: **34** Զինուորները եկան եւ առաջինի սրունքները կոտրեցին, նոյնպէս եւ միւսինը, որ նրա հետ խաչ էր հանուել: **35** Բայց երբ եկան Յիսուսի մօտ եւ տեսան, որ նա արդէն մեռած էր, նրա սրունքները չկոտրեցին, **36** այլ զինուորներից մէկը տէգով խոցեց նրա կողը, եւ խսկոյն արիւն եւ ջուր ելաւ: **37** Եւ ով այս բանը տեսաւ, վկայեց. եւ նրա վկայութիւնը ճշմարիտ է, եւ նա գիտէ, որ ճշմարիտ է ասում, որպեսզի դուք ել հաւատաք: **38** Այս պատահեց, որպեսզի կատարուի գրուածը, թէ՝ նրա ոսկորը չպիսի փշրուի: **39** Եւ դարձեալ միւս գրուածն ասում է. «Պիտի նայեն նրան, ում խոցեցին»: **40** Այնուհետեւ Յովսէփը, որ արիմաթիացի էր եւ Յիսուսի թաքուն

աշակերտն էր հրեաների վախի պատճառով, Պիհատոսին աղաքեց, որ Յիսուսի մարմինը վերցնի: Եւ Պիհատոսը հրաման տուեց. ուստի Յովսէփն ու Նիկողեմոսը եկան եւ նրան վերցրին: **41** Նիկողեմոսը, որ առաջին անգամ գիշերով Յիսուսի մօտ էր եկեւ, բերեց մօտ հարիւր լիտր զմուռս՝ հալուէի հետ խառնուած: **42** Վերցրին Յիսուսի մարմինը եւ պատեցին կտաւներով՝ ինսկերով հանդերձ, ինչպէս որ հրեաների սովորութիւնն էր՝ պատեէ: Եւ այն տեղում, ուր նա խաչուեց, պարտեզ կար. եւ այդ պարտեզում մի նոր գերեզման, որի մէջ երբեք որեւէ մէկը չէր դրուած: Եւ բանի որ գերեզմանը մօտ էր, հրեաների ուրբաթի պատճառով, այնտեղ դրեցին Յիսուսի մարմինը:

20 Եւ կիրակի օրը Մարիամ Մագդաղենացին առաւօտեան արշալոյսին գերեզման է գալիս եւ տեսնում է, որ քարը գերեզմանի դրանից վերցուած է: **2** Ապա Վազում է եւ զայիս Սիմոն Պետրոսի եւ այն միւս աշակերտի մօտ, որին Յիսուս սիրում էր, ու նրանց ասում է. «Տիրոջը վերցրել են գերեզմանից, եւ զգիտենք, թէ ուր են դրել նրան»: **3** Պետրոսը եւ միւս աշակերտը ելան եւ գերեզման էին զայիս: **4** Երկուսով միասին վազում էին, բայց միւս աշակերտը առաջ անցաւ Պետրոսից եւ աւելի շուտ վազեց ու առաջինը գերեզման եկալ: **5** Եւ կրանալով՝ տեսաւ, որ կտաւները այնտեղ էին, բայց ներս չմտաւ: **6** Եկալ նաև Սիմոն Պետրոսը, որ նրա յետելից էր զայիս. մտաւ գերեզմանը եւ տեսաւ, որ կտաւները այնտեղ էին, **7** եւ վարշամակը, որ նրա գլխին էր, միւս կտաւների հետ չէր, այլ առանձին ծալուած՝ մի կողմէ էր: **8** Այն ժամանակ մտաւ եւ միւս աշակերտը, որ աւելի առաջ էր եկել գերեզմանն. տեսաւ ու հաւատաց. **9** Բանի որ դեռ չէին հասկացել գրուածը, թէ՝ մեռելներից պէտք է յարութիւն առնի: **10** Աշակերտները, վերադառնալով, զնացին իրենց տեղերը: **11** Բայց Մարիամը կանգնած էր գերեզմանի դուրսը ու լաց էր լինում. եւ մինչ դեռ լաց էր լինում, կռացաւ դէպի գերեզմանը **12** եւ տեսաւ երկու հրեշտակներ՝ սպիտակների մէջ, որոնք նստել էին՝ մէկը՝ սնարին, եւ միւսը՝ ոտքերի մօտ, այնտեղ, ուր Յիսուսի մարմինն էր եղել: **13** Եւ նրան ասացին. «Ո՞վ կին, ինչո՞ւ ես լայիս»: Նա նրանց ասաց. «Որովհետեւ իմ

Տիրոջը գերեզմանից վերցրել են, եւ չգիտեմ՝ նրան ուր են դրել»: 14 Երբ այս ասաց, դեպի յետեկի կողմը դարձաւ եւ տեսաւ Յիսուսին, որ կանգնած էր. բայց չէր իմանում, թէ Յիսուսն է: 15 Յիսուս նրան ասաց. «Ո՞վ կին, ինչո՞ւ ես լախս, ո՞ւմ ես փնտռում»: Նրան այնպէս թուաց, թէ պարտիզանն է. եւ ասաց նրան. «Տէ՛ր, եթէ դու ես նրան վերցրել, ասաւ ինձ՝ ուր ես դրել նրան, որպեսզի ես նրան վերցնեմ»: 16 Յիսուս նրան ասաց՝ Մարիամ. Եւ նա դարձաւ ու երայերէն նրան ասաց՝ Ռաքրունի (որ թարգմանուում է՝ վարդապետ): 17 Յիսուս նրան ասաց. «Ինձ մի՛ մօտեցիր, բանի որ դեռ Յօրս մօտ չեմ բարձրացել. ուրեմն գնա՞ դու իմ եղբայրների մօտ ու նրանց ասա, որ ես բարձրանում եմ դեպի իմ Յայրը եւ ձեր Յայրը, դեպի իմ Աստուածը եւ ձեր Աստուածը»: 18 Մարիամ Մագդաղենացին եկաւ ու աշակերտներին պատմեց, թէ ինքը Տիրոջը տեսել է, եւ նա իրեն այս բաներն է ասել: 19 Նոյն կիրակի օրուայ երեկոյեան աշակերտները հաւաքուած էին մի տան մէջ, որի որները փակուած էին իրեաների վախի պատճառով: Յիսուս եկաւ, կանգնեց նրանց մէջտեղն ու նրանց ասաց. «Խաղաղութիւն ձեզ»: 20 Այս ասելով՝ նրանց ցոյց տուեց իր ձեռքերը եւ կողը. եւ աշակերտներն ուրախացան, երբ տեսան Տիրոջը: 21 Նա դարձեալ նրանց ասաց. «Խաղաղութիւն ձեզ. ինչպէս իմ Յայրն ինձ ուղարկեց, ես Է ուղարկում եմ ձեզ»: 22 Երբ այս ասաց, նրանց վրայ փէց եւ ասաց. «Առէք Սուրբ Յօնիֆը Յօնիֆն: 23 Եթէ մէկի մեղքերը ներէք, նրանց ներուած կը լինի. եթէ մէկի մեղքերը չներէք, ներուած չի լինի»: 24 Իսկ մովմասը՝ Տասներկուսից մէկը՝ Երկուորեակ կոչուածը, նրանց հետ չէր, երբ Յիսուս եկաւ: 25 Միւս աշակերտները նրան ասացին, թէ՝ Տիրոջը տեսանք: Եւ նա նրանց ասաց. «Եթէ չտեսնեմ նրա ձեռքերի վրայ մէխերի նշանը եւ իմ մատները մէխերի տեղերը չընեմ ու իմ ձեռքը նրա կողի մէջ չխրեմ, չեմ հաւատայ»: 26 Ուրա օր յետոյ աշակերտները դարձեալ ներսում էին. եւ մովմասը՝ նրանց հետ: Յիսուս եկաւ փակ դրներով, կանգնեց մէջտեղ ու ասաց՝ խաղաղութիւն ձեզ: 27 Ապա մովմասին ասաց. «Բերէք այն ձկներից, որ դուք իմաց ուրացիք»:

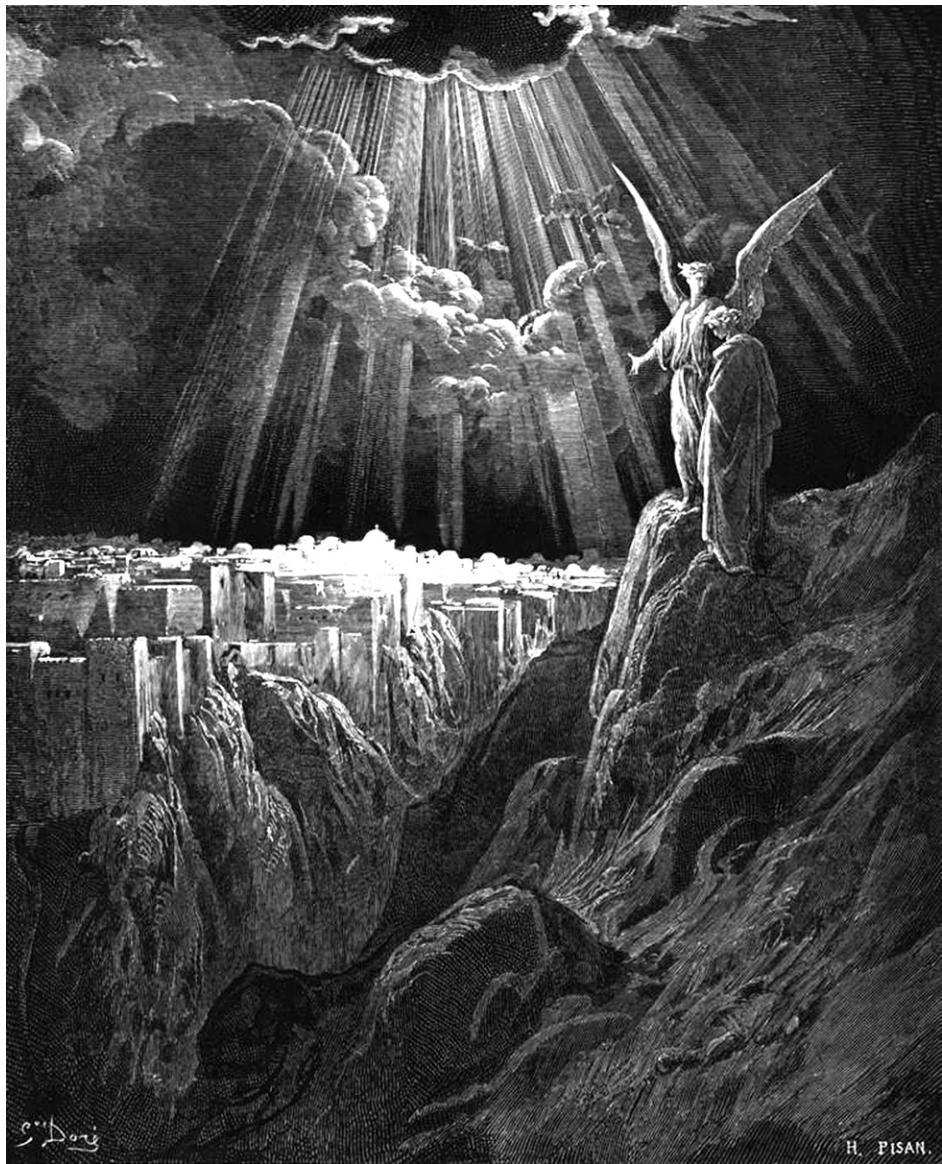
28 Ապա մովմասը նաև մտաւ եւ ցամաք քաշեց ուրկանը, որ լին էր հարիւր յիսուներէք մեծ-մեծ ձկներով: 29 Թիսուս նրան ասաց. «Որովհետեւ դու ինձ տեսար, հաւատացիր. երանի նրանց, որոնք չեն տեսել եւ սակայն կը հաւատան»: 30 Իր աշակերտների առաջ Յիսուս բազում այլնշաններ էլ արեց, որոնք այս գրքում գրուած չեն: 31 Այլ այսքանը գրուեց, որ դուք հաւատաք, թէ Յիսուս Քրիստոսն Է՝ Աստծու Որդին. նաեւ՝ որպէսզի հաւատաք ու նրա անունով յակիտենական կեանքն ընդունէք:

21 Սրանից յետոյ Յիսուս դարձեալ իրեն յայտնեց իր աշակերտներին Տիրերիայի ծովեզերքի մօտ. եւ յայտնեց այսպէս. 2 միասին էին Սիմոն Պետրոսը, մովմասը՝ Երկուորեակ կոչուածը, Նաթանայէլը, որ Գայիիայի Կանա քաղաքից էր, Զերեղեսոյ որդիները եւ աշակերտներից ուրիշ երկու հոգի: 3 Սիմոն Պետրոսը նրանց ասաց. «Գնում եմ ձուկ որսալու»: Նրան ասացին. «Մենք Է ենք գալիս քեզ հետ»: Գնացին եւ նաւակը մտան. եւ այդ գիշեր ոչինչ չքոնեցին: 4 Երբ առաւօտ եղաւ, Յիսուս կանգնած էր ծովի եզերքին. բայց աշակերտները չիմացան, որ Յիսուսն է: 5 Յիսուս նրանց ասաց. «Տղաներ, ուտելու բան չունէք»: Նրան պատասխանեցին՝ ոչ: 6 Նրանց ասաց. «Ուտկանը գցեցէք նաւակի աջ կողմը եւ կը գտնէք»: Գցեցին. եւ ձկների բազմութիւնից չին կարողանում այն դուրս քաշել: 7 Այն աշակերտը, որին Յիսուս սիրում էր, Պետրոսին ասաց՝ Տէրն Է: Երբ Սիմոն Պետրոսը լսեց, թէ Տէրն Է, հագուստը վրան գցեց, բանի որ մերկ էր, եւ իրեն նետեց ծովի մէջ: 8 Միւս աշակերտներն Էլ նաւակով եկան. եւ քանի որ ցամաքից հեռու չէին, այլ երկու հարիւր կանգունի չափ միայն, քաշում էին ուռկանը ձկներով հանդերձ: 9 Երբ ցամաք ելան, տեսան վառուած ածուխի մի կրակատեղ՝ մի ձուկ նրա վրայ եւ հաց: 10 Յիսուս նրանց ասաց. «Բերէք այն ձկներից, որ դուք իմաց ուրացիք»:

11 Սիմոն Պետրոսը նաւակ մտաւ եւ ցամաք քաշեց ուրկանը, որ լին էր հարիւր յիսուներէք մեծ-մեծ ձկներով: 12 Ձեւեւ այնշափ բան կար, բայց ուրկանը չպատռուեց: 13 Յիսուս նրանց ասաց՝ եկէք ճաշեցէք: Եւ աշակերտներից

ոչ ոք չէր համարձակուում հարցնել,թէ՝ դու միվ ես, որովհետեւ զիտէին, որ Տէրն է: **14** Եկալ Յիսուս, առաջ հացը եւ տուեց նրանց. նոյնպէս եւ ծուկը: **15** Այս երրորդ անգամն էր, որ Յիսուս երեւաց իր աշակերտներին՝ մեռեներից յարութիւն առնելուց յետոյ: **16** Եւ երբ ճաշեցին, Յիսուս Սիմոն Պետրոսին ասաց. «Սիմոն, որդիք Յովնանի, սիրում ես ինձ աւելի, քան դրանք»: Մա ասաց նրան. «Վյո, Տէր, եւ դու զիտես, որ սիրում եմ քեզ»: Նրան ասաց՝ արածացրու իմ գաղներին: **17** Դարձեալ ասաց նրան. «Սիմոն, որդիք Յովնանի, սիրում ես ինձ»: Նա ասաց նրան. «Վյո, Տէր, եւ դու զիտես, որ սիրում եմ քեզ»: Նրան ասաց՝ արածացրու իմ ոչխարներին: **18** Երրորդ անգամ նրան ասաց. «Սիմոն, որդիք Յովնանի, սիրում ես ինձ»: Պետրոսը տիրեց, որ երրորդ անգամ իրեն ասաց, թէ՝ սիրում ես ինձ: Ու նրան պատասխանեց. «Տէր, դու ամեն ինչ զիտես. դու ինքդ ճանաչում ես բոլորին եւ զիտես, թէ սիրում »մ ք»զ»: Յիսուս նրան ասաց. «Արածացրու իմ ոչխարն»րին: **19** ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում քեզ, որ մինչ դու երիտասարդ էիր, ինքդ էիր զօտիդ կապում եւ գնում էիր՝ ուր եւ կամենում էիր. սակայն երբ ծերանաս, ձեռքերդ վեր կը բարձրացնես, եւ ուրիշները քեզ զօտի կը կապեն ու կը տանեն՝ ուր չես կամ»նայ»: **20** Այս ասաց, նշելով, թէ ինչ մահով նա պիտի փառաւորի Աստծուն: Եւ երբ այս ասաց, աւելացրեց՝ արի իմ յետեւից: **21** Պետրոսը դարձաւ եւ տեսաւ, որ այն աշակերտը, ում Յիսուս սիրում էր, զայս է յետեւից. նա, որ ընկել էր նրա կրծքովն ու ասել. «Տէր, մի՞ է, որ մատնելու է քեզ»: **22** Պետրոսը, նրան տեսնելով, ասաց Յիսուսին. «Տէր, իսկ սա ինչ կը լինի»: **23** Յիսուս նրան ասաց. «Եթէ ես կամենում եմ, որ դա ապրի, մինչեւ որ ես գամ, այդ քեզ ինչ հոգ, դու արի իմ յետեւից»: **24** Եւ այս խօսքը տարածուեց եղբայրների մէջ. եւ կարծեցին, թէ այն աշակերտը չպիտի մեռնի: Բայց Յիսուս նրան չասաց, թէ չպիտի մեռնի, այլ թէ՝ ես կամենում եմ, որ դա ապրի, մինչեւ որ ես գամ: **25** Այս աշակերտն է, որ վկայում է այս բաների մասին, որ եւ գրեց իսկ դրանք. եւ զիտենք, որ նրա վկայութիւնը ճշմարիտ է: Բայց ուրիշ շատ բաներ ել կան, որ Յիսուս արեց, որոնք, եթէ

մեկը մեկ առ մեկ գրած լիներ, կարծում եմ, թէ աշխարին իսկ բաւական չէր լինի պարփակելու այդ գրքերը, եթէ դրանք գրուած լինեին:



Եւ տեսայ սուլր քաղաքը՝ նոր Երուսաղեմը, որ իջնում էր Աստծուց եւ
երկնքից՝ զարդարուած ու պատրաստուած, ինչպէս հարսը իր վեսայի
համար: Եւ երկնքից լեցի մի ձայն, որ ասում էր. «Ահանափկ Աստծու
խորանը, որ մարդկանց մէջ է. նա պիտի բնակուի նրանց հետ, եւ նրանք
պիտի լինեն նրա ժողովուրդը, եւ նա Էլ՝ նրանց Աստուածը.
Յայտնութիւն 21:2-3

Անթերցնող ԱՆԴԵԳՈՒՅԺ

Արեւելահայերեն at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, “*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*” Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, “*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*” So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, “*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*” 2 Timothy 2:15. “*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*” 2 Peter 1:4-8.

բառարան

Արևելյանայերեն at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Բառարան +

AionianBible.org/Bibles/Armenian---Armenian-Bible-Eastern/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

ՀՈՒԿԱՍ 8:31
ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 10:7
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:1
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:2
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:11
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 11:7
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 17:8
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 20:1
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 20:3

aidios

ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 1:20
ՅՈՒՂԱՑԻ 1:6

aiōn

ՄԱՏԹԵՈՆ 12:32
ՄԱՏԹԵՈՆ 13:22
ՄԱՏԹԵՈՆ 13:39
ՄԱՏԹԵՈՆ 13:40
ՄԱՏԹԵՈՆ 13:49
ՄԱՏԹԵՈՆ 21:19
ՄԱՏԹԵՈՆ 24:3
ՄԱՏԹԵՈՆ 28:20
ՄԱՐԿՈՆ 3:29
ՄԱՐԿՈՆ 4:19
ՄԱՐԿՈՆ 10:30
ՄԱՐԿՈՆ 11:14

ԴՈՒԿԱՍ 1:33
ԴՈՒԿԱՍ 1:55
ԴՈՒԿԱՍ 1:70
ԴՈՒԿԱՍ 16:8
ԴՈՒԿԱՍ 18:30
ԴՈՒԿԱՍ 20:34
ԴՈՒԿԱՍ 20:35
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:14
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:51
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:58
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 8:35
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 8:51
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 8:52
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:32
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 10:28
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 11:26
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 12:34
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 13:8
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 14:16

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՒ 3:21

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՒ 15:18

ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 1:25

ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 9:5

ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 11:36

ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 12:2

ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 16:27

ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 1:20

ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 2:6

ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 2:7

ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 2:8

ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 3:18

ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 8:13

ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 10:11

ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 4:4

ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 9:9

ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 11:31

ԳԱՐԱՏԱՑԻՒ 1:4

ԳԱՐԱՏԱՑԻՒ 1:5

ԵՓԵՍԱՑԻՒ 1:21

ԵՓԵՍԱՑԻՒ 2:2

ԵՓԵՍԱՑԻՒ 2:7

ԵՓԵՍԱՑԻՒ 3:9

ԵՓԵՍԱՑԻՒ 3:11

ԵՓԵՍԱՑԻՒ 3:21

ԵՓԵՍԱՑԻՒ 6:12

ՓԻԼԻՊՈՔԵՑԻՒ 4:20

ԿՈՂՈՍԱՑԻՒ 1:26

ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 1:17

ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 6:17

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 4:10

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 4:18

ՏԻԹՈՆ 2:12

ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 1:2

ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 1:8

ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 5:6

ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 6:5

ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 6:20

ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:17

ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:21

ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:24

ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:28

ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 9:26

ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 11:3

ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 13:8

ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 13:21

ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 1:23

ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 1:25

ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 4:11

ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 5:11

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՒ 3:18

ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 2:17

ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 1:2

ՅՈՒՂԱՑԻ 1:13

ՅՈՒՂԱՑԻ 1:25

ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 1:6

ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 1:18

ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:9

ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:10

ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 5:13

ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 7:12

ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 10:6

ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 11:15

ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 14:11

ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 15:7

ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 19:3

ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 20:10

ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 22:5

aiōnios

ՄԱՏԹԵՈՆ 18:8

ՄԱՏԹԵՈՆ 19:16

ՄԱՏԹԵՈՆ 19:29

ՄԱՏԹԵՈՆ 25:41

ՄԱՏԹԵՈՆ 25:46

ՄԱՐԿՈՆ 3:29

ՄԱՐԿՈՆ 10:17

ՄԱՐԿՈՆ 10:30

ԴՈՒԿԱՍ 10:25

ԴՈՒԿԱՍ 16:9

ԴՈՒԿԱՍ 18:18

ԴՈՒԿԱՍ 18:30

ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 3:15

ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 3:16

ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 3:36

ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:14

ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:36

ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 5:24

ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 5:39

ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:27

ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:40

ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:47

ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:54

ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:68

ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 10:28
ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 12:25
ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 12:50
ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 17:2
ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 17:3
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ 13:46
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ 13:48
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 2:7
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 5:21
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 6:22
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 6:23
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 16:25
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 16:26
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 4:17
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 4:18
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 5:1
ԳՎԱԼՏԱՑԻՒ 6:8
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱԿՈՆՏԻԿԵՑԻՒ 1:9
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱԿՈՆՏԻԿԵՑԻՒ 2:16
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵԸՆՈՒ 1:16
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵԸՆՈՒ 6:12
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵԸՆՈՒ 6:16
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵԸՆՈՒ 1:9
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵԸՆՈՒ 2:10
ՏԻԹՈՒ 1:2
ՏԻԹՈՒ 3:7
ՓԻԼԻՄՈՒ 1:15
ԵՐՐԱՑԵՑԻՒ 5:9
ԵՐՐԱՑԵՑԻՒ 6:2
ԵՐՐԱՑԵՑԻՒ 9:12
ԵՐՐԱՑԵՑԻՒ 9:14
ԵՐՐԱՑԵՑԻՒ 9:15
ԵՐՐԱՑԵՑԻՒ 13:20
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՍԻ 5:10
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 1:11
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 1:2
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 2:25
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 3:15
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 5:11
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 5:13
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 5:20
ՅՈՒՂԱՑԻ 1:7
ՅՈՒՂԱՑԻ 1:21
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 14:6

eleēsē

ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 11:32

Geenna

ՄԱՏԹԵՈՒ 5:22
ՄԱՏԹԵՈՒ 5:29
ՄԱՏԹԵՈՒ 5:30
ՄԱՏԹԵՈՒ 10:28
ՄԱՏԹԵՈՒ 18:9
ՄԱՏԹԵՈՒ 23:15
ՄԱՏԹԵՈՒ 23:33
ՄԱՐԿՈՒ 9:43

ՄԱՐԿՈՒ 9:45
ՄԱՐԿՈՒ 9:47
ՂՈՒԿԱՍ 12:5
ՅԱՎՈԲՈՒ 3:6
Մատթեուս 11:23
Մատթեուս 16:18
ՂՈՒԿԱՍ 10:15
ՂՈՒԿԱՍ 16:23
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ 2:27
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ 2:31
ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 15:55
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 1:18
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 6:8
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 20:13
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 20:14
ՄԱՏԹԵՈՒՍ 11:23
ՄԱՏԹԵՈՒՍ 16:18
ՄԱՏԹԵՈՒՍ 20:10
ՄԱՏԹԵՈՒՍ 20:14
ՄԱՏԹԵՈՒՍ 20:15
ՄԱՏԹԵՈՒՍ 20:18
ԵՍԱՅԻ 14:11
ԵՍԱՅԻ 14:15
ԵՍԱՅԻ 28:15
ԵՍԱՅԻ 28:18
ԵՍԱՅԻ 38:10
ԵՍԱՅԻ 38:18
ԵՍԱՅԻ 57:9
ԵԶԵԿԻԼ 31:15
ԵԶԵԿԻԼ 31:16
ԵԶԵԿԻԼ 31:17
ԵԶԵԿԻԼ 32:21
ԵԶԵԿԻԼ 32:27
ՕՒԷ 13:14
ԱՍՈՒ 9:2
ՅՈՎՈՎԱՆ 2:2
ԱՄԲԱԿՈՒՄ 2:5

Hadēs

ՄԱՏԹԵՈՒՍ 12:5
ՂՈՒԿԱՍ 14:1
ՂՈՒԿԱՍ 15:11
ՂՈՒԿԱՍ 15:24
ՂՈՒԿԱՍ 23:14
ԳՈՐԾՔ 27:20
ՂՈՐԾՔ 30:16
ԺՈՂՈՎՐԴ 9:10
ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ 8:6
ԵՍԱՅԻ 5:14
ԵՍԱՅԻ 7:11
ԵՍԱՅԻ 14:9
ԵՍԱՅԻ 14:11
ԵՍԱՅԻ 14:15
ԵՍԱՅԻ 28:15
ԵՍԱՅԻ 28:18
ԵՍԱՅԻ 38:10
ԵՍԱՅԻ 38:18
ԵՍԱՅԻ 57:9

Sheol

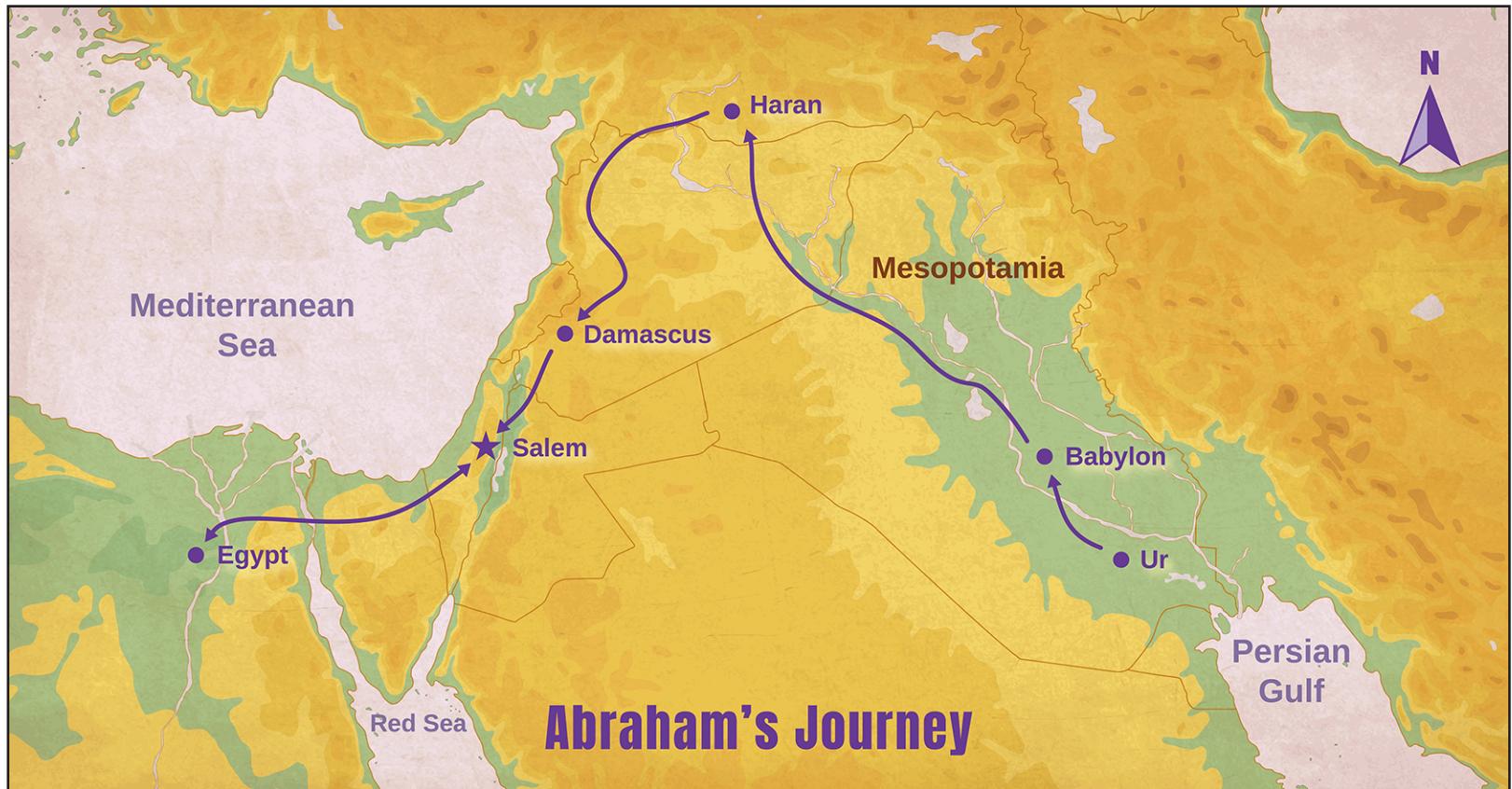
ԹԵՇՈՒ 37:35
ԹԵՇՈՒ 42:38
ԹԵՇՈՒ 44:29
ԹԵՇՈՒ 44:31
ԹՈՒԵՐ 16:30
ԹՈՒԵՐ 16:33
ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԵՆՔ 32:22
ԹԱԳԱՐՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Ա 2:6
ԹԱԳԱՐՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Բ 22:6
ԹԱԳԱՐՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Գ 2:6
ԹԱԳԱՐՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Գ 2:9
ՅՈՒ 7:9
ՅՈՒ 11:8
ՅՈՒ 14:13
ՅՈՒ 17:13
ՅՈՒ 17:16
ՅՈՒ 21:13
ՅՈՒ 24:19
ՅՈՒ 26:6
ՍՊՐԱԾՈՒ 6:5
ՍՊՐԱԾՈՒ 9:17
ՍՊՐԱԾՈՒ 16:10
ՍՊՐԱԾՈՒ 18:5
ՍՊՐԱԾՈՒ 30:3
ՍՊՐԱԾՈՒ 31:17
ՍՊՐԱԾՈՒ 49:14
ՍՊՐԱԾՈՒ 49:15
ՍՊՐԱԾՈՒ 55:15
ՍՊՐԱԾՈՒ 86:13
ՍՊՐԱԾՈՒ 88:3
ՍՊՐԱԾՈՒ 89:48

Tartaroō

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 2:4

Questioned

None yet noted



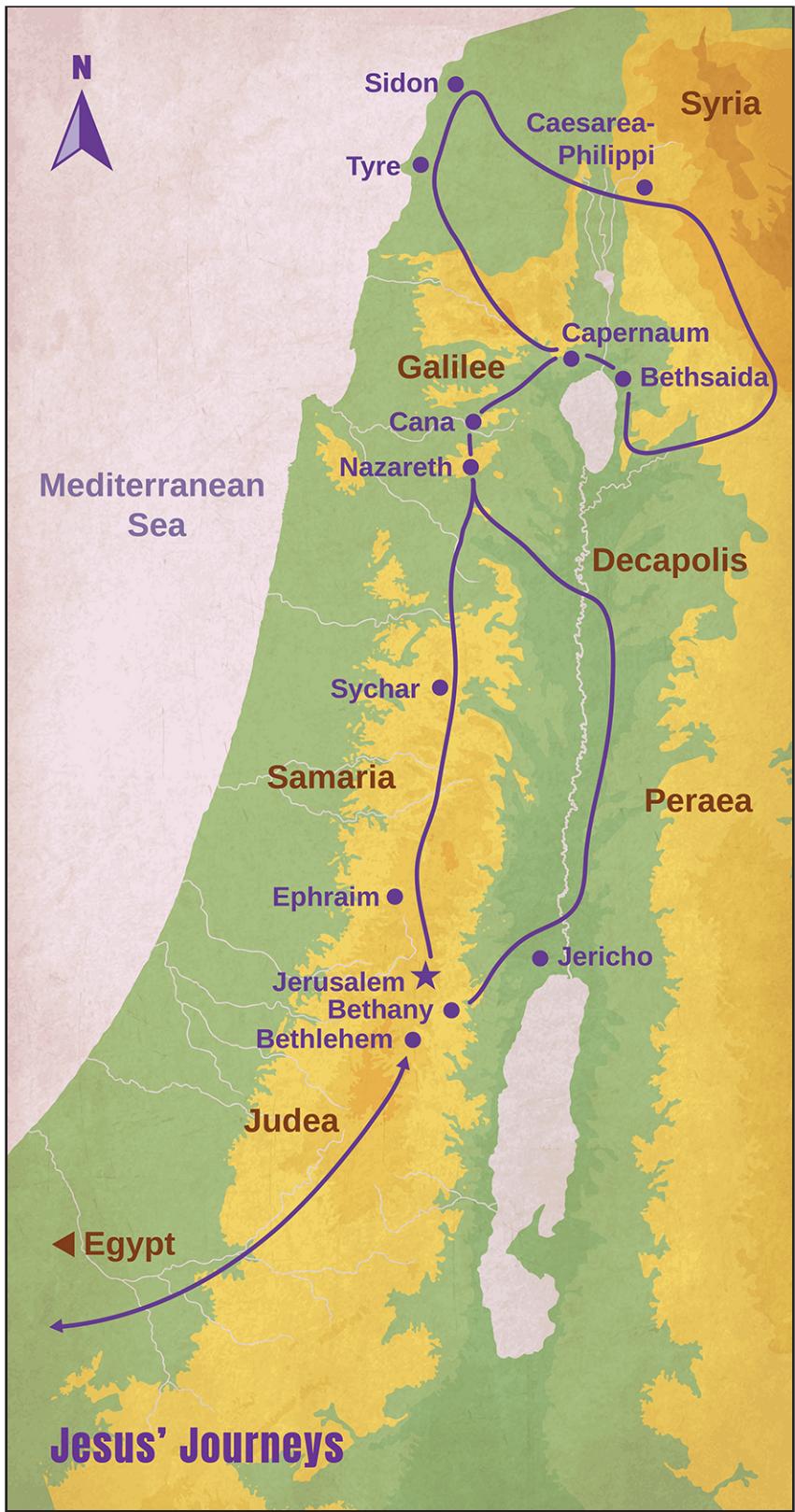
Abraham's Journey

Յաւատով է, որ Աբրահամը, երբ կանչուեց, հնապանդուեց եւ գնաց այն տեղը, որն ստանալու էր որպէս ժառանգութիւն.
Ելաւ գնաց. եւ չզիտէր՝ ուր էր գնում. - Եբրայեցիներ 11:8



Israel's Exodus

Երբ իսրայելն արձակեց ժողովրդին, Աստուած նրանց կարճ ճանապարհով՝ Փղշտացիների երկրով չափազնորդեց,
որովհետև Աստուած մնածեց, թէ ժողովուրդը պատերազմի բռնւելով՝ գուցէ վախենայ ու Եգիպտոս վերադառնայ: - ԵԼՔ 13:17



Առաջին մարդու Որովհան Եւ չեման ծառապոթին ընդունելու, այլ՝ ծառապես եւ տարու իր անձը որպէս կրիկանք շատերի փոխարժեւ:

- ԱՏՎԿԱՆ 10:45



Պողոսը Յիսուս Քրիստոսի ծառան, կոչումով առաքեալ, ընտրուած քարոզելու Աստծու Աւետարանը: - Յոհաննեսի 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Titus destroys the Jewish Temple
52	Paul imprisoned in Rome, Italy
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

Where?

Who?

When?

		Innocence		Fallen			Glory								
Who?	God	Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age	Great White Throne	New Heaven and Earth						
		God's Perfect Fellowship	John 10:30	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16					All Restored						
		God's Perfect Fellowship		Pre-Incarnate, John 8:58	Incarnate, John 1:14	Paradise, Luke 23:43									
	Holy Spirit	with Adam in the Garden of Eden		Everywhere, Psalm 139:7	Indwelling Believers, John 14:17										
	Living Mankind			Serving the Savior or Satan on Earth, Ephesians 2:1-5											
	Deceased Believing Mankind	No Fall No Death		Blessed in Paradise, Luke 16:22					Acts 3:21						
	Deceased Unbelieving Mankind			Punished in Hades until the final judgment, Luke 16:23 and Rev 20:13											
	Holy Angels			Serving Mankind at God's Command, Hebrews 1:14											
Angels	Imprisoned Angels	No people	Gen 1:1	Imprisoned in Tartarus, 2 Peter 2:4 and Jude 6					Fallen Angels Forgiven?						
	Fugitive Angels			Rebelling Against Christ											
	First Beast Demon			Thalaasa, Rev 20:13											
	False Prophet Demon	No Unholy Angels		Accusing Mankind			Lake of Fire Revelation 19:20	Lake of Fire Prepared for the Devil and his Angels	Col 1:20 Yes?						
	Satan			1 Peter 5:8 and Revelation 12:10			Abyss Revelation 20:2								

ճակատագիր

Արեւելահայերն աt AionianBible.org/Destiny

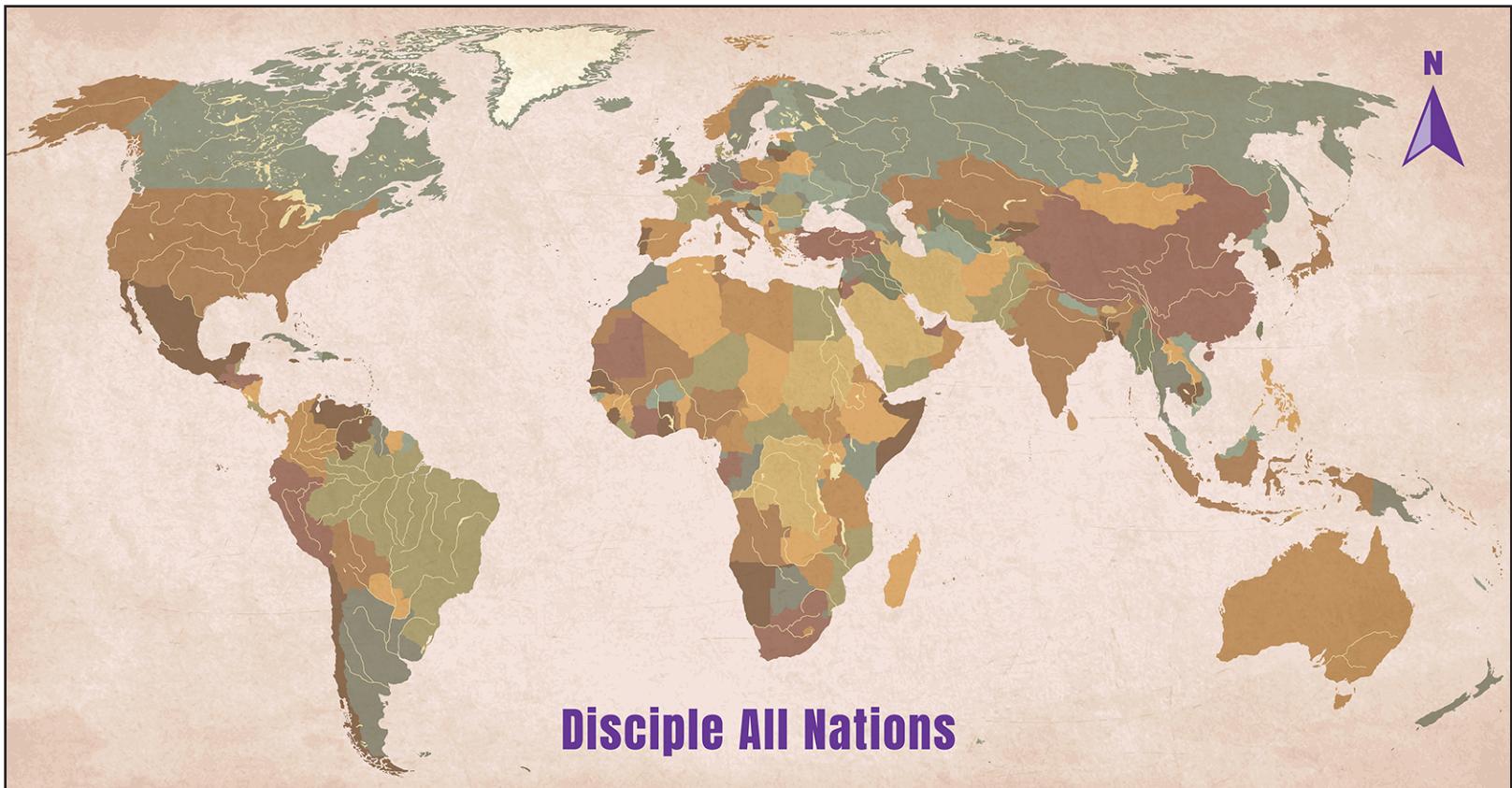
The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament Sheol and New Testament *Hadēs*, 2) Geenna, 3) Tartaroō, 4) Abyssos, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.



Disciple All Nations

Գնացէք ուրեմն աշակերտ դարձէք բոլոր ազգերին, նրանց մկրտեցէք Յօր եւ Որդու եւ Սուրբ Յովու անունով:

- ՄԱՏԹΕՈՒ 28:19